

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**OSMANLI TÜRKÇESİ DEVRİ ÇOK DİLLİ
SÖZLÜKLERİNDEN LÛĞAT-İ ERBA‘A
(ARAPÇA-FARŞA-TÜRKÇE-YUNANCA)
(İNCELEME-METİN-GİRİT YUNANCASI
SÖZLÜK-DİZİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞAH TOPUZ

TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. AHMET ŞEFİK ŞENLİK

İSTANBUL 2019

ONAY

İMZA SAYFASI

Gülşah Topuz tarafından hazırlanan ‘Osmanlı Türkçesi Devri Çok Dilli Sözlüklerinden Lugat-i Erba’a’ başlıklı bu yüksek lisans tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı:

[Doç. Dr. Ahmet Şefik Şenlik]

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

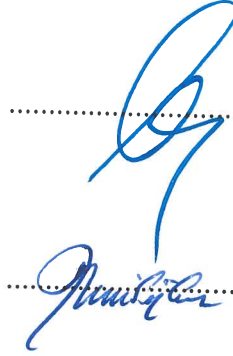
İMZA

Üyeler:

[Dr. Öğr. Ü. Abidin Karasu]

Kurumu: İstanbul Medeniyet Üniversitesi

[Doç. Dr. Nuri Sağlam]

Kurumu: İstanbul Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 11/ 06/ 2019

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Gülşah Topuz

Danışmanlığını yaptığım işbu tezin tamamen öğrencinin çalışması olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı taahhüt ederim.

Doç. Dr. Ahmet Şefik Şenlik

ÖNSÖZ

Bu mütevazı çalışmanın vücuda getirilmesinde, bu yola çıktığım günden beri lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca ilmiyle yolumu aydınlatan, tezin başlangıcından bitişine kadar her çalışmayı titizlikle kontrol edip bütün sorularıma bıkmadan cevap veren ve talebesi olmaktan büyük şeref duyduğum kıymetli hocam Doç. Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK'e müteşekkirim.

Yine bu çalışmayla ilgili sorunları danıştığım İstanbul Medeniyet Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalı araştırma görevlilerinden başta Mehmet SAVAN ve Öznur DİŞÇİ olmak üzere Dr. Süreyya PEKŞEN hocalarıma teşekkür ederim. Metnin Farsça kısımlarının kontrolünde desteğini esirgemeyen İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Fars Dili ve Edebiyatı bölümü Doç. Dr. Turgay ŞAFAK hocama ve metnin Yunanca/Rumca fiil çekimi ve cümlelerini kontrol eden İstanbul Üniversitesi Eski Yunan Dili ve Edebiyatı mezunu sevgili Evangelia BÜLBÜLOĞLU'na teşekkürü borç bilirim.

Akademik hayatta daima rehberim olan sevgili ablam Yasemin TOPUZ ve eğitim hayatımda her zaman yanımda olup önümü açan annem, babam, abim ve onların nezdinde beni destekleyen bütün akrabalarım müteşekkirim. Son olarak lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca desteğini esirgemeyen Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ailesine; akademik hayatta önümü görmemi sağlayan kıymetli hocam Prof. Dr. Okan YEŞİLOT'a; üzerimde çok emeği olan başta İstanbul Medeniyet Üniversitesi Dilbilim bölümü başkanı Dr. Öğr. Üyesi Hakan AYDEMİR'e ve onun nezdinde İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalındaki tüm hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Gülşah Topuz, İstanbul 2019

KISALTMALAR

a.g.e.: adı geçen eser

bk.: bakınız

DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

E: Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi Nüshası

h.: hicrî

KO: Kâmûs-i ‘Osmânî

KR: Kâmûs-i Rûmî

LE: Lûgat-i Erba‘a

M.Ö.: Milattan Önce

met.: metinde

N1: T-1783 numaralı Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası

N2: IBN-02803 numaralı Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası

ö.: ölüm tarihi

s.: sayfa

TLR: Ta‘lîm-i Lisân-i Rûmî

TTK: Türk Tarih Kurumu

v.: varak

ÖZET

OSMANLI TÜRKÇESİ DEVRİ ÇOK DİLLİ SÖZLÜKLERİNDEN LÛGAT-İ ERBA' A (ARAPÇA-FARSÇA- TÜRKÇE-YUNANCA) (İNCELEME-METİN-GİRİT YUNANCASI SÖZLÜK-DİZİN)

Gülşah TOPUZ

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Doç Dr. Ahmet Şefik ŞENLİK

Haziran, 2019

Bu çalışma, Osmanlı Türkçesi devri çok dilli sözlüklerinden Lûgat-i Erba'a'ya dairdir. Eser, Arapça-Farsça-Türkçe-Yunanca olarak tertip edilmiştir. Bu lûgatten günümüze kadar bahseden birkaç çalışma vardır. Fakat bu esere ve muhtevasına dair müstakil bir çalışma mevcut değildir. Bu yüzden metnin muhtevasını anlamak adına ilk olarak sözlüğün çevriyazılı metni oluşturuldu. Daha sonra özellikle Girit Yunancası ifadeler için gerekli araştırmalar yapıp buradaki Arap harfli Yunanca yazımlar en doğru şekilde tespit edilmeye çalışıldı. Bu okumalar gerçekleştirilirken bir yandan da gerekli arşiv araştırmaları yapıp eserin müellifine dair bilgiler elde edildi. Bu araştırmaların sonucunda ise lûgatin 18. asırda Girit'te eğitim amaçlı yazılmış çok dilli bir sözlük olduğu anlaşıldı. Özellikle Girit Yunancasına dair muhtelif eserlerin okunmasında araştırmacılara kolaylık sağlamak için tezin sonuna Girit Yunancası bir sözlükçe eklendi. Bu ifadeler verilirken de Yunanca kelimeler için kullanılan Arap harflerinin imlası üzerinde düşünülüp bunun anlaşılmasına dair bir inceleme ortaya konuldu. Ardından imla incelemesinin yanında Osmanlı Türkçesi etkisinde Girit Yunancasının bazı özelliklerine değinildi. Bunlara ek olarak Girit diyalektinin bazı özel ses hususiyetlerinin anlaşılması gayesiyle örnekler üzerinden bu özellikler anlatılmaya çalışıldı. Genel olarak sözlük tarihçesi verildikten sonra bu nevi kitaplara dikkat çekme amaçlı Osmanlı döneminde yazılmış Rumca/Yunanca ihtiva eden 38 adet manzum, mensur lûgat ile dilbilgisi eserinin tanıtımı yapıldı. İmla incelemesi ve ses hususiyetlerinin verilmesi ile Girit Yunancası sözlükçenin teze eklenmesinde bu nevi eserleri çalışan araştırmacılara bir nebze kolaylık sağlama gayesi taşınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lûgat-i Erba'a, Hâfız İbrâhim Hanyevî Efendi, Osmanlı Türkçesi Çok Dilli Sözlükleri, Osmanlı Devri Rumca/Yunanca Eserler, Girit Yunancası, Arap harfli Rumca/Yunanca Yazım.

ABSTRACT

PERIOD OF OTTOMAN TURKISH FROM THE MULTIPLE DICTIONARIES LÛĠAT-İ ERBA‘A (ARABIC-PERSIAN-TURKISH-GREEK) (REVIEW-TEXT- CRETAN GREEK GLOSSARY-INDEX)

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Supervisor: Doç Dr. Ahmer Şefik ŞENLİK

June, 2019

This study is about Lûgat-i Erba‘a, one of the multilingual dictionaries of the Ottoman Turkish period. The work has been arranged as Arabic-Persian-Turkish-Greek. There are several studies mentioning this work to date. But there is no detailed study of this work and its content. Therefore, first of all, the transcribed text of the dictionary was created in order to understand the content of the text. Afterwards, necessary researches were made especially for the expressions of Cretan Greek and the Greek spellings with Arabic letters were tried to be determined in the most accurate way. While making these readings, necessary archive researches were made and information about the author was obtained. As a result of these studies, it was understood that the dictionary was an 18th century multilingual dictionary written in Crete for educational purposes. A glossary for Cretan Greek expressions was added to the end of the thesis, especially for the convenience of researchers in reading the various works of Cretan Greek. While giving these statements, the spelling of the Arabic letters used for Greek expressions was considered and an examination was made to understand this. Then, besides the spelling, some features of the Cretan Greek under the influence of Ottoman Turkish were mentioned. In addition, these features were tried to be explained through examples to understand some of the special sound features of the Cretan dialect. After giving the history of the dictionary in general, these types of books to draw attention to the Ottoman period written in the Ottoman / Greek containing 38 poetic, prose dictionaries and grammar work was introduced. The aim of this study is to provide a little bit of convenience to the researchers who work on these kinds of works in the addition of the Cretan Greek dictionary with the spelling and sound features.

Key Words: Lûgat-i Erba‘a, Hâfiz İbrâhim Hanyevî Efendi, Multilingual Dictionaries of Ottoman Turkish, Romaic / Greek Works of the Ottoman Period, Cretan Greek, Greek spelling in Arabic letters.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	iv
ONAY	iii
ÖNSÖZ	v
KISALTMALAR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER	xi
GİRİŞ	13
AMAÇ	15
PROBLEM	15
YÖNTEM	16
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	16
ESERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR	17
BÖLÜM I: GİRİŞ	19
1.1. ÇEVİRİYAZIDA KULLANILAN YÖNTEM	19
1.2. LEKSİKOLOJİ - LEKSİKOĞRAFİ AYRIMI	20
1.3. TARİHTE İLK SÖZLÜKLER	22
1.3.1. Türklerde İlk Lûgatler	24
1.4. KAVRAM ALANI SÖZLÜKLERİ	26
1.5. ÇOK DİLLİ SÖZLÜKLER	27
1.5.1. Osmanlı Türkçesi Devri Rumca/Yunanca Lûgatler ve Dilbilgisi Eserleri	28
1.5.1.1. Manzum lûgatler	28
1.5.1.2. Mensur lûgatler ve dilbilgisi eserleri	30
BÖLÜM II: ESERİN MÜELLİFİ VE ESER İNCELEMESİ	36
2.1. HÂFİZ İBRÂHİM HANYEVÎ EFENDİ (ö. 1779)	36
2.2. SÖZLÜĞÜN NÜSHALARI	37
2.2.1. Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası T-1783 (N1)	37
2.2.2. Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası IBN-02803 (N2)	37
2.2.3. Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi Nüshası 22 Sel 2173 (E) ..	38
2.2.4. Sözlüğün Tanıtımı	38

2.2.4.1. Dil, imla ve üslûp	38
2.2.4.2. Sözlüğün düzeni ve muhtevası.....	39
2.3. GİRİT RUMCASININ ARAP HARFLERİYLE YAZIMI VE BAZI SES HUSUSİYETLERİ MESELESİ.....	46
BÖLÜM III: METİN	63
BÖLÜM III: YUNANCA KELİMELER İÇİN SÖZLÜK	115
3.1. FİİLLER	115
3.2. İSİMLER	144
3.3. CÜMLELER	176
BÖLÜM IV: SONUÇ	206
BÖLÜM V: DİZİN	207
5.1. TÜRKÇE	207
5.2. ARAPÇA.....	230
5.3. FARŞÇA	241
KAYNAKÇA.....	253
TIPKIBASIM.....	256

GİRİŞ

Osmanlı Türkçesi devresi boyunca imparatorluk dili, 3 kıta ile pek çok kültüre yayılmıştır. Bunun yanında Osmanlı hoşgörüsünün bir gereği olarak elde edilen topraklardaki kültürlere saygı duyulmuş ve her milletin kendi lisanını konuşmasına müsaade edilmiştir. Osmanlı Türkçesi lûgat ve dilbilgisi eserlerinin çoğunluğu Arapçadır. Bunun yanında Farsça eserler de azımsanmayacak derecede fazladır. Bu dillerin ardından Türklerin Anadolu'ya gelmeden önceki ekseri sakinlerinin dili gelir ki bu lisan da pek çok eser kaleme alınmıştır. İstanbul'un fethinden Yunanistan'ın kuruluşuna kadar bu lisan, Osmanlı toprakları içerisinde yaşamıştır. Bunun tabii neticesi olarak muhtelif amaçlarla yazılmış pek çok Rumca eser karşımıza çıkmaktadır. Bu dili ihtiva eden lûgatler, ilkin pratik amaçlarla tıp sözlükleri şeklinde oluşturulmuş ise de daha sonra özellikle Sıbyan Mektepleri için öğretimi kolaylaştırıcı ve kolayca ezberlemeyi sağlayan manzum lûgatlerle eğitim amaçlı yazılmıştır. Ayrıca Osmanlı şairlerinin bu dille yazdıkları manzum lûgatler, onların sanattaki maharetlerini göstermeleri açısından da mühimdir. Manzum lûgatlerin yanında mensur lûgatler de vardır ki bunlar bazen sadece birkaç dilin kelimelerinin karşılıklarından ibarettir. Bazense bir dilin söz varlığından gramerine kadar pek çok özelliği ihtiva edebilirler. Bu gibi eserlerin yanında mecmualar, kitaplar, çeşitli edebi eserler, gazeteler hatta Anadolu'nun muhtelif şehirlerinde kitabeler dahi mevcuttur. Osmanlı Türkçesi devrinde Rumca veya Yunanca'yı ihtiva eden sözlük ve gramerlerin sayısı (38) azımsanmayacak kadar çoktur. Bunların içinde Girit'te yazılmış olan eserler ise 3 manzum, 7 tane de mensur lûgat ve dilbilgisi kitabı olmak üzere toplamda 10 eserdir. Bu eserlerin hemen hemen hepsinin mekteplerde okutulma amaçlı yazılmış olması elbette ki Girit adasının nüfusu ile ilgilidir. Bunun yanında din değiştiren Rum kadınlarıyla yapılan evlilikler sonucu doğan çocuklar elbette ki lisanı ve kültürü anneden alacaktır. Bunun tabii sonucu olarak da adadaki yaygın dil Türkçe değil

Rumca olmuştur.¹ Nitekim mübadele sonrası Türkiye'ye gelen Girit mübadilleri Türkçe bilmeyip onların tanımına göre *Giritlice/Kritiki/Kritikos* konuşurlar.²

Türkiye'nin güneybatısının ucunda yer alan Girit, Osmanlı döneminde stratejik konumu itibariyle önemli bir adadır. Muhtelif sebeplerle adanın alınmasının zorunlu olması neticesinde 1645'te (h. 1055) fethin ilk ayağı Hanya Kalesi Venedik'ten alınmıştır. Bu fetih girişimleri adadaki son kalelerin fethine kadar (1715) sürmüştür. 17. asırdan 19. asra kadar Girit, Osmanlı hâkimiyetindedir. Bu hâkimiyette 150 yıl boyunca önemli bir vukuat meydana gelmemiş Türk ve Rum ahali bu arada huzurla yaşamamıştır. Ne var ki 18. asrın ikinci yarısında yaşanan fikir hareketleri (Fransız İhtilali ile ulus devlet anlayışının hâkim olması, 1789) ve sonrasında Yunanistan'ın bağımsızlığını ilan etmesi (1830) Girit Rumlarını ayaklandırmış, Osmanlıdan kopma pahasına türlü isyanlar çıkarmışlardır. Girit, Yunanistan'ın *Megalo İdea* sınırları içerisinde olması hasebiyle Osmanlı için çok sorunlu bir mesele haline gelmiştir. Bölgede söz sahibi olmak isteyen devletlerin de bu meseleye dâhil olması ile çeşitli vesileler nihayetinde Girit'in Yunanistan tarafından ilhakı ve Osmanlı'nın bu adayı kaybetmesi kaçınılmaz bir son olmuştur. Bu gibi menfî hadiselerden sonra Balkan Harbi'nin ağır kayıpları ardından imzalanan Bükreş Antlaşması'yla (10 Ağustos 1913) Girit, Osmanlı Devleti elinden çıkmış oldu.³

Çalışılan eserin 18. asırda yazılmış olduğunu düşünürsek adadaki hoşgörü ortamında bilim, edebiyat, sanat, eğitim gibi alanların hayattaki varlığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu hoşgörü ortamında yazılmış lûgat ve garemerlerin Rumca veya Osmanlı Türkçesi öğretimi amaçlı yazıldığı açıktır. Bu iki milletin birlikte yaşadığı asırlarda dillerinin de birbiriyle etkileşim içerisinde olduğu muhakkaktır. Zira iki ayrı lisanın milletleri bir arada yaşıyorsa dil etkileşimi kaçınılmazdır. İşte bu gibi nedenlerle Rumca eserlerin Arap/Osmanlı harfli yazımları lûgat, kitap, mecmua, divan, manzum sözlük ve edebi eserler gibi pek çok yazma ve basılı eserde karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı

¹ C. Tukin. “Osmanlı İmparatorluğunda Girit İsyanları”, *Belleten*, TTK, C. IX, S. 34, Ankara: TTK, Nisan 1945), s. 146; Ayşe ile Nuri Adıyeke, *Fethinden Kaybına Girit*, (İstanbul: Babiali Kültür Yayıncılığı, 2007), s. 14.

² T. E. Sepetçioğlu, “Türkiye’de Ana Dili Türkçe Olmayan Göçmen Topluluklara Yaklaşımlara Dair Bir Örnek: Girit Göçmenleri” *ÇTTAD IX/20-21* (2010), s. 79.

³ C., Tukin, “Girit”, *İslam Ansiklopedisi*, C. IV, (Eskişehir: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001), s. 85-93.

sahasındaki bu nevi eserleri okumanın zorluğu ise Yunan ve Osmanlı abecesinin karşılaştırılması sonucunda rahatlıkla anlaşılabilir. Özellikle Girit Rumcası gibi Yunanca'yla pek çok farklı hususiyet taşıyan diyalektlerde okumalar çok daha çetin olabilmektedir. Bu minvalde Lûgat-i Erba'a gibi Osmanlı devrinde yazılmış Rumca ihtiva eden eserlerin doğru şekilde okunması önem teşkil etmektedir. Bu lûgatin imlasının ve ses hususiyetlerinin incelenip araştırmacılara sunulması bu yönden pek mühimdir. Bu yüzden çalışmada sözlükçülük tarihi, Osmanlı devri çok dilli ile kavram alanı sözlükleri sonrasında Rumca/Yunanca ihtiva eden Osmanlı dönemi manzum/mensur lûgatler ile dilbilgisi eserlerinin muhtevası açıklanmaya çalışılmıştır. Akabinde bu gibi çok sayıda eserin bilim âlemine mümkün olduğunca doğru şekilde okunarak kazandırılması gayesi taşındığından Arap alfabesiyle yazılmış Rumca ifadeler, yanlarındaki ünlü veya ünsüzlere göre incelenmiştir. Sonrasında ise bu gibi eserleri okumaya başlamadan önce ne gibi ses hususiyetleriyle karşılaşılabileceği her harfin yanında belirtilmiştir. Bu incelemeden sonra metin kısmı verilmiş ve akabinde metnin Girit Rumcası fiil, isim ve cümlelerinin bir sözlükçesi çalışmaya eklenmiştir. Eser, Türkçe, Farsça ve Arapça dizinle sonlandırılmıştır. Bu gibi Rumca ihtiva eden eserlerin okunmasında araştırmacılara bir yol sunma gayesi taşınmıştır. Özellikle Girit Rumcası kelimelerin çözümünde tezdeki sözlükçenin okumaları bir nebze kolaylaştıracağı umulmuştur.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı 18. asırda Girit'te Yunanca öğretmek için yazılan dört dilli (Arapça-Farsça-Türkçe-Yunaca) Lûgat-i Erba'a'nın çevriyasının verilmesi ve akabinde lûgatin söz varlığının ortaya çıkarılmak istenmesidir. Ayrıca Rumca'yı ihtiva eden Osmanlı dönemi manzum ve mensur lûgatler ile dilbilgisi eserlerini araştırmacıların dikkatine sunarak Arap harfli Rumca yazımın okunması ve anlamlandırılmasını kolaylaştırma gayesi taşınmıştır. Bunlara ek olarak Arapça ve Farsça'nın Osmanlı telaffuzunda nasıl bir görünümde olduğu anlatılmak istenmiştir.

PROBLEM

Osmanlı devri çok dilli sözlükleri pek çok dili ihtiva edebilen oldukça pratik kaynaklardır. Özellikle Rumca gibi Batı lisanlarının bu gibi eserlerde varlığı çeşitli

okuma zorluklarına sebebiyet vermektedir. Sözlüğün Osmanlı sahasında Yunanca öğretim amaçlı bilinen bir lûgat ve giriş grameri mahiyetinde olması ile dört dili birden ihtiva etmesi eserin önemini artırmaktadır. Bunların yanında Osmanlı harfli Rumca'nın okunması da kimi zaman bazı problemlere yol açabilmektedir. Ayrıca Osmanlı/Türk telaffuzu tesirindeki Rumca kelimelerin doğrulanmasını zorlaştırabilmektedir. Ayrıca Girit Yunancası'nın standart Yunanca'dan farklı bazı özellikleri barındırması da bu nevi çalışmaları güçleştirebilmektedir.

YÖNTEM

Eserin çevriyazısı yapılmadan önce nüsha tespiti açısından kütüphanelerde tarama yapıldı. Bulunabilen nüshalar incelenerek telif ve/veya istinsah tarihleri tespit edilmeye çalışıldı. Buna nazaran şimdiye kadar tespit edilebilen herhangi bir nüshada telif ve/veya istinsah tarih kaydına rastlanmadı. Bilahare müellife dair bilgiler muhtelif araştırmalar yapılarak tespit edildi. Buna göre asır belirlenip başlıca özellikleri bazı kaynaklar sayesinde bilinen 18. asır Osmanlı lisanı göz önüne alınarak metnin çevriyazısı verildi. Her nüsha ayrı ayrı okunarak farklılıklar belirtilip noksanlar tamamlandı. Akabinde Girit Rumcası için her kelimenin üzerinde tek tek durularak bir sözlükçe hazırlandı. Akabinde önceden yapılmış literatür araştırmasına göre sözlük tarihçesi, leksikoloji-leksikografi ayrımı, Osmanlı devrinde çok dilli sözlükler ile kavram alanı sözlükleri, Rumca ihtiva eden Osmanlı devri lûgat ve gramer eserleri, Arap harfli Rumca yazımı ve bazı ses hususiyetleri çalışmaya eklendi. Son olarak her dilin ayrı bölümde dizini yapılarak çalışma sonlandırıldı.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu eserin çevriyazısında karşılaşılan en önemli sınırlılık kuşkusuz Osmanlı devri Girit ağzına dair bir çalışmanın olmayışıydı. Bunun dışında Girit Rumcası'nın doğru şekilde okunması bu diyalektin standart Yunanca'dan farklı özellikler barındırmasından dolayı çoğu zaman kelimelerin okunmasını ve sözlüklerden kontrol edilmesini zorlaştırdı.

ESERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eserle ilgili müstakil bir çalışma yoktur fakat bazı araştırmacılar makale, bibliyografya ve kitaplarında bu eserden muhtelif şekillerde bahsetmişlerdir. Bunlardan bir tanesi Eminoğlu'nun (2010) bibliyografya türündeki eseridir. Lûgati çok dilli sözlükler başlığı altında ele alan yazar eseri kısaca tanıtmıştır. Fakat buradaki bir eksiklik yapılan araştırmalar neticesinde tamamlanabilir. Eserin yazılış tarihini 19. asır olarak belirten yazar, bu kanıya Nadir Eserler Kütüphanesi'ndeki hatalı istinsah kaydından varmış olmalıdır. Bir diğer bahis ise Boz'un (2013) bir bildirisinde yer alır. Bu çalışmada araştırmacı, lûgati 19. asra ait bir “etken sözlük” olarak tanıtmıştır. Boz'a göre Türçenin “etken sözlükleri” madde başları Türkçe açıklamaları ise diğer diller olan eserlerdir.⁴ Fakat Lûgat-i Erba'a'nın madde başlarının Arapça olduğu tertibinden ve nüshalardaki kırmızı veya turuncu mürekkeple çizilen madde başlarına (Arapça) bakılarak anlaşılabılır. Bundan başka bir de Öz (2016), kitabında lûgati Anadolu sahası sözlükleri başlığında ayrıntılı şekilde tanıtmıştır.⁵

⁴ E. Boz, “Edilgen ve Etken Sözlükler Bağlamında Türk Dilinin Gelişim Sürecine Bir Bakış” *Geçmişten I. Elginkan Vakfı Türk Dili ve Edebiyatı Kurultayı Geleceğe Türkçe Bildiri Kitabı* (İstanbul: 2013), s. 89.

⁵ Y. Öz, *Tarih Boyunca Farsça-Türkçe Sözlükler*. (Ankara: TDK Yayınları, 2016), s. 287.

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1.ÇEVRIYAZIDA KULLANILAN YÖNTEM

Çalışılan eserin birkaç farklı nüshasından T-1783 arşiv numaralı Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası (N1) esas alındı. Diğer iki nüshadaki farklılıklar belirtilerek her üç nüshanın da içerikleri çevriyazıda köşeli parantezle [] ve dipnotlarda gösterildi. Esas alınan nüshadaki eksiklikleri tamamlamak için başta IBN-02803 arşiv numaralı Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası olmak üzere 22 Sel 2173 arşiv numaralı Edirne, Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi nüshası da kullanıldı. Eksiklikleri gidermek amacıyla esas alınan nüshaya diğer iki yazmayla yapılan müdahaleler dipnotlarda belirtildi. Bunların yanında kullanılan çevriyazı işaretlerinde art damak n'si için filoloji-dilbilim camiasında uluslararası kabul görmüş /ŋ/ işareti tercih edildi. Bu devirde t > d değişimine uğradığı belirli kaynaklar sayesinde bilinen kelimelerdeki /ط/ harf için çevriyazıda /d/ işareti kullanıldı. Ayrıca Yunanca/Rumca dışları için /δ/ ünsüzünü belirtmek amacıyla kullanılan Arap alfabesindeki /ذ/ için çevriyazıda /d/ işareti tercih edildi. Bunun dışında teknik bir imkânsızlıktan dolayı /ث/ için /s/ işaretine yer verildi.

Transkripsiyonda her üç nüshaya da bağlı kalınarak kelimeler nasıl yazılmışsa öyle gösterildi. Yalnız harekelerin veya harflerin yanlış olduğu durumlarda diğer iki nüshadan yararlanıldı ve bu düzeltmeler dipnotta belirtildi. Metinde yanlış yazılmış ve üstü çizilmiş kelimeler dahi çevriyazılı metinde aynen gösterildi. Yanlış olan bazı kelime ve harekeler nüshadaki gibi yazılıp doğru şekil köşeli panatez [] içine alındı. İmlayı ilgilendiren yanlışlar dâhil (h > h gibi) doğru biçimler aynı yöntemle metne eklendi.

Çevriyazıda hem imla hem de telaffuz birlikte aksettirilmeye çalışıldı. Lûgatteki Arapça, Farsça kelime ve cümleler Osmanlı telaffuzuna göre yazıldı. (Mesela Far. *goften* ‘söylemek’ yerine *güften*; *por kerd* ‘doldurmak’ yerine *pür kerd*; Ar. *nehr* ‘ırmak’ yerine *nehir* gibi). Nitekim nüshalar harekeli olduğundan telaffuzu takip etmek çok daha kolay oldu. Özellikle Arapça *nehr* gibi üç harfli pek çok kelimenin imlası için Osmanlı telaffuzunu aksettiren harekelerin mevcudiyeti, sözlüğün genellikle telaffuz takip edilerek yazıldığı düşüncesini kuvvetlendirdi. Bunların yanında Girit

coğrafyası Osmanlı Türkçesi ağız hususiyetlerine dair bir bilgi mevcut olmadığından eklerin imlası için 18. asır İstanbul Türkçesi takip edildi. Metinde kimi yerlerde akuzatif eki için mevcut /•/ hemze işareti imlaya sadık kalınarak /' / işareti ile gösterildi. Yunanca kelimeler için yazılan elif / / vav / و / ye / ع / gibi harfler uzun işaretlerle (ā, ī, ū, ō gibi) gösterilmedi. Zira kullanılan bu harfler Yunancada bir uzunluk ibaresi değildir. Sözlük, ihtiva ettiği Girit Yunancası kelimeleriyle ki bu diyalekt adada egemen olan her milletin dilinden kelime kadrosu ve gramer olarak belli ölçüde etkilenmiştir bazı sözlerin doğru yazımının anlaşılmasını güçleştirdi. Bu yüzden çoğunluğu belirlenmiş olmakla birlikte doğru yazımı tespit edilemeyen Yunanca kelimeler, transliterasyon işaretleriyle (A: a/e; U: o/u Y:i) gösterildi. Dört dilin daha kolay şekilde seçilebilmesi için Arapça ifadeler altı çizgili, Farsçalar italik, Türkçeler düz, Yunancalar ise kalın olarak verildi.

Eserin sonunda Yunanca kelimeleri ihtiva eden sözlükçede her kelimenin tek tek manası verilmeye çalışıldı. İlk olarak kelimenin Yunan harfli biçimi verilip telaffuz şekli ve ardından metindeki yazımı gösterildi. Telaffuzu göstermek için *italik* işaret tercih edildi (**ουρανός** *uranós* **uranos**: ‘sema, gök’ (KO: 922b) gibi). Yunanca (Girit Yunancası) sözlükle, kelimelerin mümkün olduğunca doğru şekilde okunduğunun belirtilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Arap harfli Yunanca yazımda müellifin nasıl bir yöntem izlediği gösterilmek istenmiştir.

1.2.LEKSİKOLOJİ - LEKSİKOĞRAFI AYRIMI

Lexicology Türkçe yazımı ile *leksikoloji*, kısaca kelimelerin anlam ve kullanımlarının incelenmesidir. *Lexicography* Türkçe yazımı ile *Leksikografi* ise bir veya birden fazla dilin kelimelerini muhtelif düzenlere göre sözlük şeklinde tanzim etme işidir. Bu bilim dalı sözlük hazırlama ve yazma yöntemleri üzerine kurallar getirir ve hâlihazırdaki sözlükleri de çeşitli yöntemlere göre inceler. Bazı araştırmacılar *leksikoloji* ve *leksikografi* alanlarını aynı bilim dalı olarak görür. Kimileri ise birbirlerinin alt dalı olduklarını ileri sürer. Fakat bunlar birbirinden geniş ölçüde istifa eden iki ayrı bilim dalıdır.⁶ *Lexicography* kavramı, *lexico* ‘konuşma, kelime’ ve *graphy* ‘yazım’

⁶ Bo Svensén, *A Handbook of Lexicography: The Theory and Practice of Dictionary- Making* (UK: Cambridge Üniversitesi Yayınları), s. 3.

kelimelerinden oluşur. Bu kelimenin Türkçe karşılığı olarak genellikle *sözlük bilimi* / *sözlükbilim* veya *sözlükçülük* gibi kelimeler tercih edilmektedir. Güncel Türkçe Sözlükte *leksikografi* ile ilgili şu tanım verilmiştir: Bir dilin veya karşılıklı olarak daha fazla dilin söz varlığını sözlük biçiminde ortaya koymak üzere yöntemleri araştırma; sözlük hazırlama, yazma ilkelerini, kurallarını geliştirme ve uygulama alanına çıkarma işi, sözlük bilgisi, lûgatçilik, leksikografi”. *Leksikoloji*, sözcük bilimi için ise: Bir dilin söz varlığını oluşturan birimleri ve bu birimlerin yapılarını ve anlamlarını, birbirleriyle ilişkilerini, zaman içinde yaşadığı değişim ve gelişmeleri araştıran dil bilimi dalı, leksikoloji” tanımı verilir. Bu iki terim için birbirine benzer tanımlar verilmiş ve bu kavramların kimi zaman birbirine karıştırıldığı görülmüştür. Kimi araştırmacılar *lexicology* terimini sözlük araştırması kategorisinde görüp *lexicography* terimi içinse *sözlük yazımı* gibi karşılıklar vermiştir. Aslında teorik olarak sözlüklerin incelenmesi nispeten yeni bir alandır. Sözlük yazımının tarihi ise çok daha eskilere gider. Hatta manzum sözlüklerle bir bilim dalından ziyade bir sanat dalı olarak görüldüğü de olmuştur. *Lexicography* terimine karşılık, bazı isimlendirme tercihleri şöyledir: *Sözlük bilimi* (Topaloğlu 1989: 133; Yüksel, 2005: 266; Korkmaz, 2007: 199); *sözlükbilgisi* (Hengirmen, 1999: 341; Vardar 2002: 184); *sözlükçülük* (Dietrich, 2001: 85; Akalın, 2010: 165; Usta, 2010: 92). Kimi araştırmacılar *lexicography* kavramını *sözlükçülük* terimi ile kaşılayıp bu alanın sadece sözlük yazımı tarafını öne çıkarmıştır. Ne var ki *lexicography* iki temel alana ayrılır: Sözlük araştırmaları ve sözlük yazımı.⁷ *Sözlük bilimi* karşılığı ise bu iki temel alanı da niteleyecek yeterlikte bir isimlendirmedir. *Sözlükçülük* terimi bu alanın sadece sözlük yazma tarafını ön plana çıkarmaktadır. Sözlük bilimi ise her iki temel alanı niteleyecek yeterlikte daha teferruatlı bir isimlendirmedir. Bu yüzden *sözlük bilimi* bu bilim dalı için daha doğru bir karşılıktır.

Sözlük bilimi tarihine bakıldığında Rus çariçesi II. Katerina’nın buyruğu ile Alman kâşif P. S. Pallas’ın 1787’de dünya dillerinin tanınması ve mukayesesine yönelik yaptığı incelemeyi görürüz. Pallas, Rus Çarlığı içindeki dillere ilişkin gereçlerden yararlanmış 285 kavramı temel alarak 200 Asya ve Avrupa dilinde bu kavramların karşılıklarını vermiştir. *Lingarium Totius Orbis, Vocabularia Comparativa* bu manada

⁷ R.R.K., Hartmann ve G. James, *Dictionary of Lexicography* (London: Routledge, 2002), s. 86.

çok dilli bir sözlüktür. 1790-1791 Petersburg baskısında ise Afrika ve Amerika dillerinin gereçleri de bu çalışmaya eklenmiştir. XIX. asır sözlük bilimi için önemli bir dönüm noktası oluşturur. Alman fiologlar Jacob ve Wilhelm Grimm kardeşler bu sahanın öncülerindendir. Bu iki kardeş, ilk cildi 1854'te Leipzig'de yayımlanan *Alman Sözlüğü (Deustches Wöterbuch)*'nü hazırlamışlardır. 16 cilt olarak yayımlanması düşünülen sözlük birkaç cildinden sonra pek çok bilginin çalışmalarıyla 1961'de bitirilebilmiştir. Fransız düşünür, fizikçi aynı zamanda dilcisi Emile Littré ise 1889'da *Fransız Dilinin Sözlüğü'nü (Dictionnaire de la Language Française)* yazmıştır. Bu gibi şahsi çalışmaların yanında müşterek araştırmalarla hazırlanmış İngilizlerin 1933'te yayımladığı *The Oxford Dictionary* gibi sözlükler de mevcuttur.⁸

1.3.TARİHTE İLK SÖZLÜKLER

Yazının bilinen mucidi Sümerler'dir. Sami kavimlerinin Sümerler üzerinde hüküm sürmeleriyle Sümerce-Akadça sözlük ihtiyacı hâsıl olmuş ve bu doğrultuda kelimeler, M.Ö. 300'lü yılların başında kil tabletlere yazılmıştır. Sözlüğün bazı parçaları günümüzde British Museum'dadır. M.Ö. XI. yüzyılda ise bilinen ilk Çince sözlük, Ku Ye Wang'ın, *Yu Pi En* adlı eseri bilinmektedir. Bir diğer sözlük ise Şi Wo Wan adlı yazarın *Hu Şin* adlı sözlüğüdür.⁹

Hintlilerin ilk dilbilim çalışmaları kutsal Veda metinleri üzerinedir. M.Ö. V. asırda yaşadığı düşünülen Hint gramercisi Panini, *Astādhyāyi* adlı manzum bir gramer kaleme almıştır. Hintlilerin ilk sözlüğü 6. asırdan önce yazılmış *Amarastha*'dır. Bu sözlük *Amarakumda* adıyla da bilinir. Din ile söz arasındaki ilişki üzerinde düşünen Yunanlı felsefeciler, dil çalışmalarının önemli birer saiki olmuşlardır. Bu felsefi merak sözün içeriği ve insan üzerindeki iyi ve kötü etkileri ile kutsal metinlerin ilahi gücü üzerinedir. Yunanlıların ilk sözlükleri özel amaçlarla yazılmıştır. Meşhur hatiplerinin kelimelerini anlamak ve Homeros, Eflatun gibi filozofların dilini idrak etmek amacıyla

⁸ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim* (Ankara: TDK Yayınları, 1987), s. 70-71.

⁹ Yusuf Öz, *Tarih Boyunca Türkçe-Farsça Sözlükler* (Ankara: TDK Yayınları, 1996), s. 19.

oluşturulmuştur. Bilinen en eski Yunanca sözlük ise Julius Pollux'un 10 ciltlik konu tasnifli *Onomasticon* adlı sözlüğüdür.¹⁰

Araplarda sözlük yazma faaliyetleri Kur'an-ı Kerîm'i ve Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sözlerini doğru anlama gayretiyle başlamıştır. Kâtip Çelebi bu meseleyi *fî-Garîbi'l-hadis ve'l-eser* adlı sözlüğünün mukaddimesinde şöyle anlatır: "Sahabe Peygamberin sözlerinin çoğunu anlardı. Anlamadıklarını Peygamber'e sorarlar, o da onlara açıklardı. Bu dönem Peygamber'in vefatına kadar devam etti. Daha sonra sahabe döneminde de kelimelerin anlamlarını sorarak öğrenme yöntemi aynı şekilde sürdü." Arapçanın ilk sözlüğü *Amr el-Ferahidi*'nin (ö. 175/791) *Kitabü'l-'ayn* adlı eseridir. Bu sözlük yazılncaya kadar Arap leksikografisi sözlü çalışmalar halinde devam etmiştir.¹¹

Farslarda ilk sözlük IX. yy sonu X. asır başında yaşamış 'Îsâ b. Davûd tarafından yazılmıştır. Farslar, İslamiyet'i kabul ettikten sonraki sözlük çalışmalarına Araplar tarafından Pehlevi ve Hintçe bazı Fars eserlerini Arapçaya tercüme etmek suretiyle başlamışlardır. Farslar üzerinde üç yüzyıla yakın süren Arap egemenliği, Farsları Arapça öğrenmeye yöneltmiştir. İşte bu gibi sebeplerle Farslar, Arapça-Farsça gramerler ve lûgatler hazırlamışlardır. Bu alanda ilk eser Edîb Kürdî Nîşâbûrî'nin Hicrî 438'de (1046) yazdığı *el-Bûlğatü'l-mütercem fi'l-lûgat*'ıdır (Münzevî, III, 1964). Kadî Hüseyin b. Ahmed ez-Zevzenî'nin (ö. 486/1093) *Tercemân-ı Kur'an*'ı ise ilk Kur'an-ı Kerîm sözlüğüdür. XI. asırda Katrân-ı Tebrizî'nin sözlük kitapçığı ile Farsçanın ilk kapsamlı lûgati olan Esedî-i Tûsî'nin *Lûgat-i Fûrs (Ferheng-i Esedi)* adlı eseri önemli sözlüklerdendir. Bunların dışında teferruatlı sözlükler Timurlu sultanların hamiliğinde XV. ve XVI. asırlarda sultanların Farsçayı resmi dil olarak kabul etmeleriyle Hindistan sahasında yazılmış Farsça sözlüklerle başlamıştır.¹²

¹⁰ Yusuf Öz, age, s. 19-20; diğer Yunanca sözlükler ve yazarları için bk. Dilaçar, A. *Dil, Diller ve Dilcilik*, s 188.

¹¹ Yusuf Öz, age, s. 398.

¹² Yusuf Öz, age, s. 29; T. Yazıcı, "Sözlük" *İslam Ansiklopedisi*, 3 bs., c. 37 (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2009), s. 401.

1.3.1. Türklerde İlk Lûgatler

Sözlük, bir veya birden fazla dilin genel ya da özel kelimelerinin çeşitli sebepler ve muhtelif düzenlere göre sıralandığı eserlerdir. Türlerde sözlük kavramı deyince ilk olarak karşımıza “lûgāt” ve “lûgat” isimlendirmeleri çıkar. Arapçada sırasıyla ‘kelimeler’ ve ‘kelime, lisan’ anlamında olan bu kavramlar, Osmanlı Türkçesi dönemi boyunca kullanılmış Türkiye Türkçesi’nde ise yerini Türk Dili Tetkik Cemiyeti’nin 1932’de aldığı kararla Türkmence “sözlük” kelimesine bırakmıştır. Bunun yanında Osmanlı Türkçesi devrinde Arapça “kâmûs ‘sözlük’ ” ve Farsça “ferheng” ‘sözlük’ kelimeleri de bu eserlerin isimlendirilmesi için kullanılmıştır.

Türkler çeşitli tarihler ve muhtelif coğrafyalarda egemen olmuş ve devletler kurmuşlardır. Bu sebeple Türk dilinin önemi bazı coğrafyalarda artmış Türk diline karşı bir ilgi doğmuştur. Özellikle Araplara Türkçe öğretmek için gramer ve sözlükler kaleme alınmıştır. Bunların ilki genel manada Türkçenin ve Eski Türkçenin ilk sözlüğü Kaşgarlı Mahmûd’un XI. asırda yazdığı *Dīvānū lugāti’t-Türk* adlı eseridir. Türk dili ve kültürünün en mühim kaynaklarından olan bu eser, ansiklopedik bir sözlük niteliği taşır. *Dīvānū lugāti’t-Türk*’ten sonra Türk dilinin önemli sözlüklerinden biri olarak addedilen Harizm sahasında (XIII-XV. asır) Zemahşerî tarafından yazılmış *Mukaddimetü’l-edeb* adlı eserdir. Çağatay sahasının en önemli eserlerinden olan *Muhākemetü’l-lûgateyn*, Farsça ve Çağatay Türkçesi’nin mukayese edilerek Türkçenin üstünlüğünün vurgulandığı bir eserdir. Eserin müellifi Ali Şîr Nevâyî, Çağatay Türkçesi’nin kurucusu olarak kabul edilen mühim bir şairdir. Çağatay Türkçesi’nin bir başka önemli eseri Muhammed Mehdi Han’ın XVIII. asırda yazmış olduğu *Senglāh*’ıdır. Kıpçak sahasında ise XIV. asra ait *Codex Cumanicus*’un İtalyanca bölümünün Latince-Farsça-Kıpçakça üç sütun halinde hazırlanan sözlüğü ile Almanca bölümünde yer alan Almanca-Kıpçakça kısımları söylenebilir.

Anadolu sahasına yazılmış ilk lûgat, XIII. asra denk gelir ki bu sözlük Fahrüddîn Muhammed’e aittir. Tek bir nüshası dahi tespit edilemeyen eserin müellifi, eserde Anadolu Selçukluları devrinde Türkçenin temel kurallarını ve sıkça kullanılan kelimeleri kaside biçiminde nazmetmiştir. Osmanlı devrinde yapılan sözlük çalışmaları XVIII. asra kadar yazılan sözlüklerde Türkçe madde başı olarak verilmemiştir. Lûgatler genellikle Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe yazılmıştır. Bu sözlüklerin pek çoğu eğitim amaçlı kaleme alınmıştır. Bu tarz sözlüklerin en meşhuru

Ahterî-i kebir'dir. Müellifi Afyonkarahisarlı Muslihiddin Mustafa'dır. Bundan başka 1505'te, zikredilen müellif tarafından yazılan Farsça-Türkçe *Şâmilü'l-luga* söylenebilir. Osmanlı Türkçesi devrinde Arapça ve Farsçadan tercüme edilen sözlükleri yanında telif sözlüklerden de bahsetmek mümkündür. Bu sözlüklerin en önemlilerinden biri Arap, Fars ve Türk dillerini ihtiva eden Francischi a Mesgnien Meninski'nin 1780'de yayımladığı *Thesaurus lexicon arabico-persico-turcicum*'udur. Madde başları Arapça olan lûgatin en önemli özelliği kelimelerin çevriyazılı hallerini göstermesidir. 19. asır için Julius Theodor Zenker'in 1866'da yayımladığı *Türkisch-arabisch-persisches Handwörterbuch* adlı iki ciltlik eseri söylenebilir. 19. asrın ikinci yarısında ise yalnız Türkçeden oluşan lûgatler görülmektedir. Bu minvalde Muallim Naci'nin *Kâmûs-i Türki*'si söylenebilir. Bu devrin bir başka mühim sözlüğü ise Redhouse'un 1890 tarihinde İstanbul'da yayımladığı *A Turkish and English Lexicon* adlı eserdir.

Sözlükler kaynaklar, hazırlanış amaçları ve taşıdıkları nitelikler bakımından şu türlere ayrılır:

1. Bir ya da birden fazla dilin söz varlığını işleme bakımından
 - a) Tek dilli b) Çok dilli sözlükler
2. Düzenleme yöntemine göre:
 - a) Abecesel sözlükler 2) Kavram sözlükleri
3. Ele alınan söz varlığının niteliğine göre:
 - a) Genel sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri, ansiklopedik sözlükler),
 - b) Lehçebilim sözlükleri
 - c) Eş anlamlı (synonmy), zıt anlamlı (antonym) kelimeler sözlüğü
 - d) Yabancı öğeler sözlükleri
 - e) Tarihi sözlükler
 - f) Etimoloji sözlükleri
 - g) Uzmanlık alanı sözlükleri (terim sözlükleri)
 - h) Argo sözlükleri
 - i) Deyim ve atasözü sözlükleri
 - j) Sanatçı ve metin sözlükleri
 - k) Galatât (yanlış yerleşmiş sözler) sözlükleri

1) Tersine sözlükler (son seslere göre abece düzeniyle)¹³

1.4. KAVRAM ALANI SÖZLÜKLERİ

Lûgat-i Erba‘a’nın madde başlarının tanzimi, konulara göre yapıldığından bu tür sözlüklerle ilgili birkaç hususta bilgi vermek yerinde olacaktır. Kavram alanı lûgatleri, kelimeleri yansıttıkları kavramlar ve ait oldukları kavram alanları bakımından sınıflayan, tanımlayan ve açıklayan sözlüklerdir.¹⁴ Bu sözlükler pek çok terimle isimlendirilmektedir. Nitekim adbilimsel sözlükler, *konu tasnifli sözlükler*, *alfabetik olmayan sözlükler*, *kavramsal sözlükler*, *tematik sözlükler* gibi adlandırmalar bu cümledendir.¹⁵ “Bir kelimenin anlamının öğrenilmesinde ve öğretilmesinde kavram alanının rolü büyüktür. Aynı kavram alanı içinde olan kelimeler bir dilsel alan oluşturur ve bu dilsel alan sayesinde toplumların dünya görüşü daha net anlaşılır. Bir dilin kavram alanı sözlüklerinin olması hem dil eğitiminde hem de dil öğretiminde önem arz etmektedir”¹⁶

Sözlükler genellikle maddebaşı kelimelerinin alfabetik sırasına göre (veya Osmanlı Arap gramerciliği etkisinde kök harflerine göre) tanzim edilir. Ancak bu tertipten başka konuya göre tasnif edilen lûgatler de vardır.¹⁷ Bu tarz sözlüklerin kökeni Eski İngiliz dönemine kadar takip edilebilir. Bu minvalde İngiliz bilgin keşişlerin Latince-İngilizce metin sözlükleri (*Glossarie*) söylenebilir. Bu usulde tanzim edilen sözlüklerin en ünlüsü ise Ælfric (955-1020)’in, Latince *Grammar* kitabının ek bölümünde yayımlanan *Glossary* kısmıdır. Özellikle Rönesansın etkisiyle sözlükler konularına göre (tematic wordbook) tanzim edilmiştir. Bunlardan en ünlüsü 1631 yılında Moravian Comenius’un *lanua lingarium reserata* (Kilitlenmiş Dillerin Kapısı) adlı eseridir. Eserin Almanca ve Latince versiyonları yayımlanmıştır. Bunun yanında o zamanların İngilizcedeki en ünlü çalışması John Wilkins’in 1698 yılında yazdığı *An*

¹³ Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim* (Ankara: TDK Yayınları, 1987), s. 75.

¹⁴ M. Hengirmen, *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü* (Ankara: Engin Yayınevi, 1999), s. 246.

¹⁵ P. Kocapınar, “Kavram Sözlükleriyle İlgili Terminoloji Üzerine” *Turkish Studies*, Sayı 9/9 Yaz (İstanbul: 2014), s. 745.

¹⁶ S. Karçığa, “Dil Eğitiminde ve Öğretiminde Kavram Alanı Sözlüklerinin Önemi” *International Journal of Languages Education an Teaching*, (Mannheim/Germany: 2015), s. 2514.

¹⁷ H. Jackson, *Lexicography an Introduction* (London: Routledge, 2002), s. 145.

Essay Towards a Real Character, And a Philosophical Language adlı eseridir. Yazar bu eseriyle herhangi bir dilin söz varlığını sınıflandırmak için bir program ortaya koymuştur. İlk olarak 1852’de yayımlanan ve hala yayımlanmaya devam eden bir diğer önemli sözlük ise Peter Mark Roget’in *Thesaurus of English and Phrases*’ıdır.¹⁸ Kelimelerin konularına göre tasnif edildiği sözlükler yani kavram sözlükleri Araplarda Ebû Ubeyd Kâsım b. Sellam’ın *el-Garîbü’l-musannef*’i ile başlar. Bu sözlük 30 konudan oluşan 17.000 kelimeyi ihtiva eder. Bu tür Arapça sözlüklerin en hacimliisi ise İbn Side’nin *el-Muhassas* adlı eseridir. Konu tasnifli sözlükler için Arapların erken dönemlerinde “El-Asma’î’nin *Kitâbü’l-İbil (Deve Kitabı)*, *Kitâbü’l-Hayl (At Kitabı)*, *Kitâbü Esmâ’i’l-Vuhûş ve Sıfâtuhâ (Yabani Hayvan Adları ve Nitelikleri Kitabı)*, *Kitâbü’n-Nahl (Arı Kitabı)*, *Kitâbü’n-Nebât ve’s-Şecer (Bitkiler ve Ağaçlar Kitabı)* gibi belli konulara ilişkin yazılmış kitaplar örnek gösterilebilir.¹⁹

Farsça-Türkçe sözlükler arasında konu tasnifli sözlük sayısı 8’dir. Bunların ilki 1460 yılından önce yazılmış olan *Tuhfetü’l-Hâdiye*’dir. Diğerleri ise 18 ve 19. asırlara ait lûgatlerdir: *Tercümânü’l-Ma’ârif* (Arapça-Farsça, Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe) *Aksâ’l-Ereb fî-Tercemeti Mukaddimeti’l-Edeb* (Arapça-Farsça-Türkçe), *Mecma’u’l-Lugât* (Arapça-Farsça-Türkçe), *Kitâb-ı Tercümân-ı Türkî ve ‘Arabî ve Fârisî* (Arapça-Türkçe-Farsça), *Lûgat-i Erba’a* (Arapça, Farsça, Türkçe, Yunanca), *Ünsü’l-Lugât* (Türkçe-Arapça) ve *Lûgat-i Fârisîyye*.²⁰

1.5. ÇOK DİLLİ SÖZLÜKLER

İncelenen eser çok dilli bir lûgat olduğundan bu başlıkla ilgili bilgi vermek yerinde olacaktır. Çok dilli sözlükler birden fazla dili içerir. Bu dillerden birinin söz varlığı madde başı olarak verilir ve diğer dil ya da dillerin kelime kadrosu da belirli bir tertip çerçevesinde tanzim edilir (Arapça - Türkçe / Arapça - Farsça - Türkçe - Yunanca gibi). Bu tarz sözlükler genellikle bir yabancı dilin öğretilmesi amacını taşır. Bunun yanında aynı kitapta birkaç dilin kelimelerinin olması bu lûgatlerin kullanışlı ve pratik olmasını sağlar. Dillerin söz varlığı verilirken kalıp sözler, günlük konuşma cümleleri, öğütler, sayılar, edatlar deyimler gibi pek çok unsur da bu sözlüklerde görülebilir.

¹⁸ H. Jackson, a.g.e., s. 145.

¹⁹ D. A. Subaşı, “Araplarda Sözlükçülük Çalışmaları ve El-Mu’cemu-‘Arabiyyul-Esâs’i Adlı Sözlüğün Eleştirisi” *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* Sayı 4 (Ankara: 2011), s. 241.

²⁰ Yusuf Öz, a.g.e., s. 60.

Osmanlı Türkçesi devrinde çok dilli sözlükler genellikle Arap ve Fars dillerini ihtiva eder. Bu dillerden Arapçanın bilim dili Farsçanın ise edebiyat ve muhabbet dili olması, pek çok lûgatte bu dilleri karşımıza çıkarmaktadır. Ayrıca İngilizce, Fransızca ve Yunanca gibi Batı dillerinin de bu lûgatlerde varlığı söz konusudur. Fakat çok dilli sözlüklerin en çok Arap dilini ihtiva ettiği bir gerçektir.²¹ Yine Osmanlı Türkçesi devrinde çok dilli manzum sözlüklerin özellikle çocuklara dil öğretimi için Sıbyan Mektepleri'nde okutulduğu bilinmektedir. Bu minvalde Arap ve Fars dillerinin yanında Rumca kelimeleri de ihtiva eden manzum lûgatlerin varlığı söz konusudur. Rum dilini içeren manzum lûgatlerin bilinen sayısı ise 7'dir.

1.5.1. Osmanlı Türkçesi Devri Rumca/Yunanca Lûgatler ve Dilbilgisi Eserleri

Bu bölüm, çalışılan eserin Rumca/Yunancayı ihtiva etmesi üzerine kaleme alınmıştır. Bunun yanında Osmanlı sahasında bu dili (Rumca/Yunanca) içeren sözlük ve dilbilgisi eserleri ile ilgili derli toplu bir çalışma yoktur. Bu yüzden Osmanlı devrinde yazılmış manzum ve mensur Rumca lûgatler ile gramer kitaplarından kronolojik sırayla bahsedilecektir:

1.5.1.1. Manzum lûgatler

Tuhfe-yi Rûmî: 1783'te kaleme alınan eser, İstanbul, Yusufyan Han Matbaası'nda basılmıştır. Müellifi bilinmeyen lûgat 30 sayfadan müteşekkildir. Erzurum Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nde bir nüshası bulunmaktadır.²²

Hâfız İbrâhim lûgati: Lûgat-i Erba'a ile aynı sözlük mecmuasında bulunan eserin bilinen üç nüshası vardır (Nadir Eserler ve Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi'nde). 1798'den önce kaleme alındığı bilinen eser 28 varaklık Rumca-Türkçe manzum bir lûgattir.²³

Lûgat-i manzûme-yi Nûriye berây-ı terceme-yi lisân-ı Rûmiyye: 1797/1798 yıllarında Girit'te kaleme alınan lûgat, 881 beyitten oluşur. Eser üzerine bir lisans bitirme tezi ile pek çok makale kaleme alınmıştır.²⁴

²¹ Yusuf Öz, age, s. 61.

²² Nüsha için ayrıca bk. Erzurum Atatürk Ktp., 142297.

²³ Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası T-1783 (N1); Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası IBN-02803 (N2); Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi Nüshası 22 Sel 2173 (E).

²⁴ Erik, Bayram Ali, "Tuhfe-i Nuriyye ve Zeyl-i Tuhfe-i Nuriyye," Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1982. Günşen, Ahmet, "18. Yüzyıla Ait Manzum Bir Türkçe-Rumca Lûgat: Tuhfe-i Nuriyye," *V. Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu*, (16-18 Ekim 2009,

Nûriyye: Halil Nuri Hanyevî tarafından yazılan eser Türkçe-Rumca manzum bir lugattir. Eserin görülen nüshasındaki istinsah tarihi olarak 1810 (h. 1224) tarihi verilmiştir. Ayrıca kütüphanenin verdiği bilgiye göre eser müellif hatlı olan lugat, nesih hatla 27 varak hacminde yazılmıştır. Bir sözlük mecmuası içerisinde yer alan bu manzum lûgatin yanında yine aynı müellife ait Rumca öğretimi amaçlı yazılmış bir mensur gramer kitabı vardır. Bursa İnebey Kütüphanesi, Genel koleksiyonunda 2369/1 numarasına kayıtlıdır.

Tuhfetü'l- 'uşşâk: Rumca-Türkçe, Türkçe-Rumca tertibindeki manzum lûgat, Fevzi Kiserzade tarafından 1815 veya (eserde iki tarih kaydı olduğundan) 1823 tarihinde kaleme alınmıştır. Nerede basıldığı belli olmayan eserin hacmi 24 sayfa civarındadır.²⁵ Lûgat üzerine Gökhan Ölker, yüksek lisans tezi yazıp iki makale kaleme almıştır.²⁶

Manzûme-yi Vehbî: 48 sayfadan müteşekkil eser, 1875 yılında Abdülvehhâb Zârî tarafından İstanbul'da kaleme alınmış ve basılmıştır. Türkçe-Rumca manzum bir eserdir.²⁷ Luagtin bir nüshası Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü'nde Bölge Yazma Eserler Basma koleksiyonu BB0000014728 numarasına kayıtlıdır.

Lûgat-i Rûmiyye: Dervîş Mahmûd Bektaşî tarafından Girit'te kaleme alınmıştır. Eserle ilgili bir tarih yoktur fakat yazı stiline oldukça eski bir rik'a olmasından Dedes (2007), eseri 1880'den on yıllar önce yazılmış olarak kabul etmektedir. 65 varaktan müteşekkil lûgatle ilgili Yorgos Dedes'in bir makalesi vardır.²⁸

Mardin). Günşen, Ahmet, "18. Yüzyılda Yazılmış Bir Türkçe- Rumca Manzum Sözlük: Tuhfe-i Nuriyye ve Zeyl-i Tuhfe-i Nuriyye," *Prof. Dr. Leyla Karahan Armağanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2013, s. 599-614. Kappler, Matthias, "Fra religione e lingua/grafia dei Balcani: i musulmani grecofoni (XVIII-XIX sec.) e un dizionario rimato ottomano-greco di Creta," *Oriente Moderno* 15/76 (1996): 79-119. Ölker, Gökhan, "Lugât-ı Manzûme-i Nûriye Berây-ı Terceme-i Lisân-ı Rumiye Üzerine," *Turkish Studies*, 8/9 (2013): 2007-2019. (Averbek, 2018: 111).

²⁵ G. Ölker, "Rumca-Türkçe Manzum Sözlük Tuhfetü'l-Uşşâk," *Turkish Studies* 4/4 2009: (Ankara: 2009), s. 860.

²⁶ Ölker, Gökhan, "Rumca-Türkçe Manzum Sözlük Tuhfetü'l-Uşşâk," *Turkish Studies* 4/4 (2009): 856-872. Ölker, Gökhan, "Şiir Diliyle Rumca Öğrenimi: Tuhfetü'l-Uşşâk," *Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Merkezi I. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu*, (11-13 Mayıs 2005, Ankara). Ölker, Gökhan, "Tuhfetü'l-Uşşâk: Metin, Sözlük," Yüksek Lisans Semineri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004; G. Doğan. Averbek. "Dillerinden Biri Türkçe Olan Manzum Sözlükler Üzerine Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 21, (İstanbul: 2018). s.111.

²⁷G. Ölker. "Türk Sözlükçülük Geleneğinde Türkçe-Rumca Manzum Sözlükler" *XIII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı* (Varşova: 2018), s. 804.

²⁸ Dedes, Yorgos, "Lûgat-i Rumiye: A Turkish-Greek Versified Glossary from the Late Ottoman Period: Serious Learning or a Bit of Fun on the Side?" *Journal of Turkish Studies*,

1.5.1.2.Mensur lûgatler ve dilbilgisi eserleri

Lûgat-i müşkülât-ı eczâ: 1626 (h. 1035) senesinde Dervîş Siyâhî-yi Lârendevî tarafından yazılmış bir tıp sözlüğüdür. Arap, Fars ve Yunan dillerinden derlenen 4700 ilaç adı ve tıp teriminin sadece Türkçe karşılıklarının verildiği bir sözlüktür. Sözlüğün Ankara Üniversitesi, Milli Kütüphane, İstanbul Cerrah Paşa Tıp Fakültesi, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Hamidiye, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, İzmir Çapa Tıp Fakültesi, Manisa İl Halk Kütüphanesi'nde çok sayıda nüshaları bulunmaktadır.²⁹

Lisânü'l-etibbâ': 1691 (h. 1103)'den önce (?) Hezârfen Hüseyin Çelebi tarafından kelemem alınan bit tıp sözlüğüdür. Farsça, Arapça, Yunanca, Ermenice ve Süryanice kelimeleri ihtiva eden lûgatte, bu kelimelerin Türkçe karşılıkları verilmiştir. İstanbul, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bir nüshası bulunmaktadır.³⁰

Lûgat-ı tıbb: Terapide kullanılan maddeleri ihtiva eden lûgat, Arapça, Türkçe, Farsça, İbranice, Latince, Suriye dili, Rumca, İspanyolca, Berberice, Eski Yunanca, Macarca, Fransızca, İtalyanca, Hinduca, Şiraz diyalektiği gibi çok sayıda dilin kelimelerinden oluşur. Hacı Halife, İsa tarafından yazılan eserin istinsah tarihi 1767 (h. 1180)'dir. Nesih hatla 519 varak hacminde yazılmış olan sözlüğün bir nüshası Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmalar, Regius'ta bulunmaktadır.

Lûgat-i erba'a: Eserin yazılış tarihi belli olmamakla birlikte müellif Hâfız İbrâhim Hanyevî'nin vefat tarihinden, lûgatin 1799'dan önce kaleme alındığı söylenebilmektedir. Yunanca öğretmek için Girit'te yazılan eser 69 varaktan oluşan konu tasnifli bir sözlük ve Yunanca giriş grameri niteliğindedir. Sözlüğün iki tanesi

31/1 (2007): 237-280; G. Doğan. Averbek. "Dillerinden Biri Türkçe Olan Manzum Sözlükler Üzerine Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 21, (İstanbul: 2018). s.111.

²⁹ E. Eminoğlu, Türk Dilinin Sözlükleri ve Sözlükçülük Kaynakçası (Sivas: Asitan Yayıncılık, 2010), s. 81. Nüshalar için ayrıca bk. [AÜDTC Ktp., M. Con 638; Ankara Milli Ktp., A. Ötügen 99; İstanbul, Cerrah Paşa Tıp Fak. Ktp., Tıp Tarihi 19/2, 146/2; Süleymaniye Yazma Eserler Ktp., Hafid Ef. 455/7, Hamidiye 1034/1; Topkapı Sarayı Müzesi Ktp., Revan Köşkü 1690/3 (1033/1623); İzmir Çapa Tıp Fak. Ktp., Tıp Tarihi 3338/2; Konya, Safa Odabaşı Özel Ktp., numarasız; Manisa İHK 144/2.

³⁰ E. Eminoğlu, age, s. 82. Nüsha için ayrıca bk. [Müstensihi Muhammed Hızır Mansûrî, İstanbul, Süleymaniye Yazma Eserler Ktp., Reşid Efendi, 705, Şehid Ali Paşa 2086/1.

İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, bir tanesi de Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi'nde olmak üzere toplam üç nüshası mevcuttur.³¹

Tarîkü'l-ihisâr: 1809 senesinde, şair Hanyalı Osman Nuri tarafından kaleme alınan eser Rumca öğretme amaçlı yazılmıştır. Nitekim yazar eserde bu hususu, Rumca öğrenmekte kolaylık olsun diye yazdığını belirtmiştir. Rumca fiillerin Arapçanın kurallarına göre çekilmesini ve bunun örneklerini ihtiva eden eserin bilinen tek nüshası Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'ndedir.

Emsile-yi Yûnâniyye: Halil Nuri Hanyevi tarafından 1809 (h. 1213)'da yazılan eser, 20 varak hacminde. Talik hatla yazılan eser, Rumca kuralları ve muhtelif çekimleri ihtiva eder. Eserin bulunduğu sözlük mecmuasında aynı müellife ait bir de manzum Türkçe-Rumca lugat bulunmaktadır. Bursa İnebey Kütüphanesi'nin Genel koleksiyonunda 2369/2 numaraya kayıtlıdır.

Rumcadan Türkçeye Lûgat (Lexicon proheiron tis Grekikis ke Turikis dialekton oi prosethethi en teli ke sintomon leksikon Turkiko-Grekikon): 1812'de Viyana'da kaleme alınan eser Rumcadan Türkçeye tertip edilen bir sözlüktür. Dimitrou Aleksanriou tarafından kaleme alınan eser 445 sayfadan müteşekkildir.³²

Hazîne-yi lûgat-i Rûmiyye ve 'Osmâniyye (Leksikon ellinoturkikon): A. T. Fardis tarafından 2 cilt halinde yazılan lûgat, 1860 senesinde İstanbul, Anatoli Matbaası'nda basılmıştır. Toplamda 956 sayfa olan eserin madde başları Yunan, açıklamaları ise Osmanlı harflidir. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonundadır (K 6371).

Mecme'atü'l-lûgâ, Lexicon Turco-Ellinicon, lisân-ı Yunân ile mübeyyin 'Arabî ve Fârisî ve Türkî elfûzını hâvî: İsminden de anlaşılacağı üzere dört dilin sözlerini ihtiva eden lûgat, 1869'da Abraham Maliaka tarafından kaleme alınmıştır. İstanbul'da yazılan eser 936 sayfadan müteşekkildir.³³

Mecelle-yi edebiyât-ı 'Osmâniyye: Halambidi Cleanti tarafından yazılan eserin 1. cildi 1873 (h. 1290), 2. cildi ise 1875'te (h. 1291) Maarif Nezareti'nin izniyle İstanbul'da basılmıştır. Her iki ciltte Osmanlı Türkçesi öğretme amaçlı dilbilgisi konularına yer verilmiş ve sonlarına lûgat eklenmiştir. Her biri 130 varak civarında olan bu kitabın

³¹ Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası T-1783 (N1); Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası IBN-02803 (N2); Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi Nüshası 22 Sel 2173 (E).

³² E. Emioğlu, a.g.e., s. 73.

³³ E. Eminoğlu, a.g.e., s. 73.

birinci cildi Mühendisyan, ikincisi ise Neologos Matbaası'nda basılmıştır. Osmanlı ve Rum harfli olan eser, Rumlara Osmanlı Türkçesi öğretmek için kaleme alınmıştır. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda bulunmaktadır (O 562-01).

Mükâlemât-i Türkiyye Rûmiyye ve Rûmiyye-yi Türkiyye: Eser Yanko Milopulos tarafından 1875'te İstanbul'da kaleme alınmıştır. Eser, 213 sayfalık Rumca-Türkçe mükâleme kitabıdır. İlk olarak kelimeler konu tasnifli tanzim edilmiş akabinde çeşitli mükâleme örneklerine yer verilmiştir. Eseri bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.3626 numarasına kayıtlıdır.

Muhtelit kavâ'id-i Türkiyye: 1877 (h. 1294) senesinde Hanya'da bulunan Girit Matbaası'nda tab olunan eser, Hüseyin Kâmî tarafından kaleme alınmıştır. Kitabın iç kapağındaki "Girit vesair Rumca tekellüm olunan vilayetlerin mektepleri için telif olunmuştur" ibaresinden eserin eğitim amaçlı yazıldığı anlaşılmaktadır. Yalnızca Osmanlı harflerinden müteşekkil kitapta, Rumca dilbilgisi konuları anlatılmaktadır. Eserin bir nüshası Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda O.1069 numarasına kayıtlıdır.

Tuhfetü'l-elsîne ya 'ni diyalog: Maarif Nezaret-i Celilesi'nin izniyle sayfa numarasız olarak 1878 yılında basılmıştır. Türkçe-Fransızca-Rumca-Ermenice olarak 19 varakta tanzim edilmiştir. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Melih Cevdet Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.1288 numaraya kayıtlıdır.

Ta'lim-i lisân-ı Rûmî (Elifbâ, Kırâ'at, Sarf, Mükâlemât): 1886'da Maarif Nezareti'nin izniyle İstanbul'da basılan eser, Yorgaki Ohani tarafından kaleme alınmıştır. Müellifi Mekteb-i Sultânî ve Mekteb-i İdâdî-yi Mülkiye muallimlerindendir. Bu eser dönemin idadilerde yani lise dengi okullarda müfredata alınmıştır. Türklere Rumca öğretmek için kaleme alınmış Rumca- Osmanlı Türkçesi bir gramer ve ders kitabıdır.³⁴ Eserin bir nüshası Millet Kütüphanesi, A. E. Müteferrik koleksiyonu, 003043/14 numarasına kayıtlıdır.

Mükâlemât-ı Türkiyye-yi Rûmiyye ve Rûmiyye-yi Türkiyye: Yanko P. Milyopulos tarafından 1887 yılında kaleme alınmıştır. İstanbul, Neologos Matbaası'nda basılmıştır. Osmanlı Türkçesi-Rumca kaleme alınmış ve Latin rakamlarıyla

³⁴ G. Ölker. "Ta'lim-i Lisân-ı Rûmî ve Dil Öğretim Yötemi" *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. Konya: 2005), s. 134.

numaralandırılarak 275 sayfa olarak yazılmıştır. Sözlüğün bir nüshası Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi'nin İzmirli İsmail Hakkı (03520) koleksiyonundadır. Bir diğer baskısı ise Atatürk Kitaplığı Melih Cevdet Osmanlıca Kitaplar koleksiyonundadır (K 1361). Bir diğer nüsha ise Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, İzmirli İsmail Hakkı koleksiyonunda 03520 numaraya kayıtlıdır.

Kelimât-ı Türkiyye ve Rûmiyye: Eserin iç kapak kısmında “*Girid Sıbyan Mektepleriçün cem ‘olunan*” ibaresi vardır. Buradan eserin eğitim amaçlı yazıldığı anlaşılmaktadır. Hüseyin Kâmî tarafından kaleme alınan eser, Hanya'da Mekâtib-i İslâmiyye Matbaası'nda 1888 senesinde basılmıştır. 47 varak olan eser Türkçeden Rumcaya tanzim edilen konu tasnifli bir lûgattır. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Melih Cevdet Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.1361 numaraya kayıtlıdır. Bir diğer nüsha ise Salt Galata Kütüphanesi'nde 372.6/KAM numarasından bulunmaktadır.

Leksikon Eleno-Turkicon: Yunancadan Türkçeye tertip edilen lûgat, 1888'de Anastasio Deribor tarafından kaleme alınmıştır. İstanbul'da yazılan eser 300 sayfa mütetekildir.³⁵

Türkçeden Rûmcaya ve Rûmcadan Türkçeye kelimât, kısım-ı sâlis: 1889 senesinde Girit, Kandiye Ma'arif Matbaası'nda basılan eser konuş tasnifli bir şekilde tanzim edilip 36 varak olarak oluşturulmuştur. Eserin bir nüshası Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.6779 numaraya kayıtlıdır.

Usûl-i lisân-ı Rûmî: Mekâtib-i Şâhâne öğrencilerine Rumca öğretmek için kaleme alınan eser, 1892'de İstanbul, Neologos Matbaası'nda basılmıştır. Alexandre Konstantinidi Paşa tarafından 188 varak olarak yazılan kitap, Rumca gramer kurallarını anlatan bir eserdir. Eserin bir nüshası Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.6353 numarasına kayıtlıdır.

Kâmûs-i Rûmî (Rumcadan Türkçeye lûgat): Temistokli Ehtena tarafından kaleme alınan sözlük, 1893-1894 (h. 1311-1312), senesinde İzmir, Ameltiya Matbaası'nda basılmıştır ve Rumcadan Türkçeye 2 cilt, 1344 sayfa olarak tanzim edilmiştir.

Ebnâ-yı Rûm'a mahsûs münşe'ât-ı 'Osmâniyye: İstanbul 1895 şirket-i mürettebiye matbaası. Jerar ve şürekâsı basmış Krelanti Haralambides. Maarif nezareti izni ile basılmıştır. Kitap Rumca ve Türkçe olarak kaleme alınmış. Eserin son 27 sayfası

³⁵ E. Eminoğlu, a.g.e., s. 73.

Osmanlı Türkçesi-Rumca sözlüktür. Eserin bir nüshası Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.768 numara kayıtlıdır.

Külliyât-ı mükâleme-yi elsîne-yi şarkîyye ve garbîyye: M. H. Nâci tarafından 1896 senesinde yazılmıştır. Hacı Kâsım neşretmiştir. Beşinci baskısı İstanbul’da matbaa-yı nefaset’te basılmıştır. Eser 37 varaklık sırasıyla Türkçe, Arapça, Fârisice, Hindîce, Ermenîce, Rumca, Yahudice, Rusça, Fransızca, İtalyanca, Almanca, İngilizce kelimeler ve mükâleme örneklerini ihtiva eder.

Lûgat-i Türkiyye-Rûmîyye: Türkçeden Rumcaya tertip edilen lûgat, 1894, İstanbul’da Yanko Malyopulos tarafından kaleme alınmıştır.

Lexicon Ellino-Turkikon: 1896’da, Sem Ktena tarafından kaleme alınan Rumca-Türkçe tertibindeki lûgat, İzmir’de basılmıştır.

Kâmûs-i Rûmî (Rumcadan Türkçeye lûgat): 1897-1898’de Yuvanaki Panayotidis tarafından kaleme alınmıştır. İstanbul’da yayımlanan eser iki ciltlik 2060 sayfadan müteşekkildir. Madde başları Rumca olan sözlük Rum ve Osmanlı Türkçesi alfabesiyle (madde başları Rumca, tanımlar Osmanlı Türkçesi) telif edilmiştir. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Hakkı Nezihi Erksan koleksiyonunda 1088-01 numaraya kayıtlıdır. Bir diğer nüsha ise Millet Kütüphanesi, A. E. Müteferrik koleksiyonu, 8915 numaraya kayıtlıdır. Diğer bir nüsha ise Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi’nde Hidayet Nuhoğlu koleksiyonu, T423.5 PAN.K numarasından bulunmaktadır.

Türkçeden Rumcaya lûgat: Nikoli Elefteryadis tarafından yazılıp 1898 (h. 1317) senesinde İstanbul, Aristovulo Matbaası’nda yayımlanan eser 467 sayfadan müteşekkildir.³⁶

Türkçeden Rumcaya kâmûs-ı Osmânî (lexicon Turko-Hellenikon): 1899’da Yanko Hloros tarafından kaleme alınan lûgat, iki cilt halinde İstanbul, Ektog ve Patrikane Matbaası’nda basılmıştır. Türkçeden Rumcaya tertip edilen lûgat 2102 sayfa 2 ciltten müteşekkildir.³⁷ Eserin bir nüshası Konya Yazma Eserler Blge Müdürlüğü, Bölge Yazma Eserler Basma koleksiyonunda BB0000005241 numarasına kayıtlıdır. Bir

³⁶ O. Erciyas. “Osmanlıda Batı Dillerine Ait Sözlükler” *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (Lefke: 2011), s. 76.

³⁷ O. Erciyas. a.g.e., s. 76.

diğer nüsha ise Türkiye Diyanet Vakfı, İslam Araştırmaları Merkezi Genel Koleksiyon - Sözlük T423.8 HLO.T numarasına kayıtlıdır.

Lexicon Helleno-Turkikon: İ. Panayotides ve G. Georgiades tarafından kaleme alınan eser, 1899'da İstanbul'da basılmıştır.³⁸

Mecmu'â-yı lisân-ı 'Osmânî (ikinci ve üçüncü sene için): 3. baskısı 1901 (h. 1319) senesinde basılan eser 78 varaktır. Müellifi Osmanlı Türkçesi ve Mekteb-i Mülkiyye-yi Şahane'nin Rumca muallimlerinden Alexandre A. Haraktidi'dir. Eserin başındaki ibareden ve müellifinden kitabın eğitim amaçlı yazıldığı anlaşılmaktadır. Kitap, Osmanlı harfli okuma metinlerinden oluşmaktadır. Eserin bir nüshası Atatürk Kitaplığı, Talat Bayrakçı koleksiyonunda 983 numaraya kayıtlıdır.

Tatbikât-i kavâid-i Türkiyye: (yani Türkçe, Rumca ve Fransızca nazari ve ameli mufasssal Türkî Fârisî ve Arabî sarf (Türkçe kısmı). Pavlaki Melitopulos tarafından yazılıp Maarif Nezareti'nin izniyle 1908 (h. 1324)'de İstanbul, A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Matbaası'nda basılmış bir gramer kitabıdır. Eserin bir nüshası Belediye Osmanlıca Kitaplar koleksiyonunda K.499 numaraya kayıtlıdır.

Lûgat-i ecnebiyye: 1911'de kaleme alınan eser Osmanlı Türkçesi'nde geçen yabancı terimlere karşılık bulmak amacıyla yazılmıştır. Trabzonda yayımlanan eserin içinde Almanca, İngilizce, İtalyanca, Rumca, Fransızca, Latince ve Yunanca terimler ele alınmıştır.³⁹

³⁸ E. Eminoğlu, a.g.e., s.73.

³⁹ O. Erciyas. a.g.e., s. 72.

BÖLÜM II: ESERİN MÜELLİFİ VE ESER İNCELEMESİ

2.1. HÂFİZ İBRÂHİM HANYEVÎ EFENDİ (ö. 1779)

Müellifle ilgili yapılan araştırmada *Tezkire-yi Şuarâ-yı Cezîre-yi Girid* adlı eserde benzer bir isimle karşılaşılmıştır. Bu tezkirenin Mehmet Nuri Bey tarafından tefrika halinde *İntibah Gazetesi*'nde neşredildiği düşünülmektedir. İşte bu tefrikada 12 Safer 1298 s. 3-4 arasında yayımlanan yazı, İbrâhim Hıfzî Efendi ile ilgilidir. Bu yazıya göre “erbâb-ı ma‘ârifin ser-bülendi” olan Hıfzî Efendi, Hanya'da Farsça hocası olarak meşhurdur. Sıbyan Mektebi'nde muallimdir. Burada Sıbyan Mektebi hocası iken ilerleyen yaşlarda birtakım kişilerin sözlerine kırılıp Kandiye'ye gitmiştir. Altı yıl kadar burada kaldıktan sonra Hanya'ya geri dönmüş Ramazan 1213'te (Şubat/Mart 1799) vebaya yakalanıp vefat etmiştir. Tezkireye göre özellikle kasideleri ve Türkçe - Rumca mülemmaları çok başarılıdır. Mürettep divanı vardır. Fakat bu divana ulaşılammıştır.⁴⁰

Hanyalı Osman Nûrî, tezkiresinde Hıfzî İbrâhim Efendi'nin biyografisini verirken, “...râkımı'l-hurûf Nûrî-i kemter dahi efendi-i mûmâ-ileyhin silk-i şâkirânına münselik olmağla cüz'ıyyât-ı Fârisî'den behrever olmuşum.” diyerek kendisinden Farsça öğrendiğini belirtmektedir.⁴¹ Ayrıca Barboroszâde Şâkir'in Hanyalı 'Osmân Nûrî ile ilgili yazmış olduğu Terceme-i Hâl'de, Hâfız İbrâhim Hanyevî'nin 'Osmân Nûrî'nin Farsça hocası olduğu şu sözlerle belirtilir: “*Fârisîde der- 'aliyyede Mısır Çarşu kapısı fevkinde çifte vavları nakş eden Foskoni ile mülakḳab Girîdî 'İbrâhim Efendi.*”⁴² Eserin nüshasının bulunduğu mecmuanın içinde çalışılan eserden başka bir de Türkçe-Rumca manzum lûgat vardır. Mukaddime bölümü olmayan bu eser gözden geçirilirken *Hıfzî* mahlasına rastlanmıştır. Bu eserden Ölker, bir bildirisinde bahsetmiştir.⁴³ Bu manzum sözlüğün de Hıfzî İbrâhim Efendi'ye (veya çalışılan eserdeki haliyle Hâfız İbrâhim Hanyevî'ye) ait olabileceği araştırmacılar tarafından göz önünde

⁴⁰ A. Sevgi “Giritli Şairler.” *SÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 7, 8 (Konya: 1992-1993), s. 39.

⁴¹ O. Kurtoğlu. *Giritli Şairler*. (Ankara: Akçağ Yayınları 2006), s. 72.

⁴² Barboroszâde Şâkir, *Câmi-i Târih-i Girid Sahib-Divân Giridî Hanyavî Nûrî Beg Efendi'nin Terceme-i Hâli*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, T. 205, v. 148b.

⁴³ G. Ölker. “Türk Sözlükçülük Geleneğinde Türkçe-Rumca Manzum Sözlükler” *XIII. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildiri Kitabı*. (Varşova: 2018), s. 395.

bulundurulmalıdır. Nitekim Diyanet İşleri Ansiklopedisi “Mecmua” maddesinde şu ifadeler geçer: “Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dini, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır”⁴⁴ “Pek çoğu bir tür el kitabı mahiyetinde olduğundan fazla rağbet gören, ayrıca iddiasız bir isim taşıdığı için kitap yazmaktan kaçınan müellifler tarafından tercih edilen mecmua, bundan dolayı Osmanlı dünyasında çok yaygınlaşmıştır”.⁴⁵

2.2. SÖZLÜĞÜN NÜSHALARI

2.2.1. Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası T-1783 (N1)

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T-1783 numaralı kayıtlı bir sözlük mecmuası içinde yer almaktadır. Nüshayla ilgili bir istinsah kaydı veya tarihine ulaşılamamıştır. Nüshanın dış kapağı bordo renginde deri, üzeri ebru desenleriyle bezelidir. 194 varaklı bir sözlük mecmuasının 59-194 sayfaları arasındadır. Sayfalar kırmızı cetvelli ve 13 satırlıdır. Harekeli nesih hatla yazılmıştır. Başlıklar için ayrı sütunlar ve kırmızı renk tercih edilmiştir. Eserin başında Yunanca çekimler için ve bazı gramer terimleri için de kırmızı renk kullanılmıştır. Tezin ana nüshası olarak bu nüsha tercih edilmiştir.

2.2.2. Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshası IBN-02803 (N2)

Nüsha, İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi IBN-02803 numaralı bir sözlük mecmuası içerisindedir. Dış kapağı yeşil, çiçek desenlidir. Sayfalar 12 satırdır ve nesih hatla yazılmıştır. Sözlük 95 varaklı bir sözlük mecmuasının 1b-63a varakları arasında yer almaktadır. Her bir dilin kelimeleri turuncu noktalarla ayrılmış ve Arapça olan madde başlarının üzeri de turuncu çizgilerle belirtilmiştir. Başlıklar ayrı sütunlarda yine turuncu renktedir. Yunanca fiil çekimleri ile bazı Osmanlı Türkçesi gramer terimleri turuncu olarak yazılmıştır. Nüshanın istinsah kaydı Nadir Eserler Kütüphanesi’nde hicri 1241’dir. Fakat bu istinsah kaydı nüshanın herhangi bir yerinde görülememiştir.

⁴⁴ M. Uzun, “Mecmua” *İslam Ansiklopedisi*, 3 bs., c 28, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003), s. 265c.

⁴⁵ M. Uzun, a.g.e., s. 268a.

Kütüphanenin bu tarihi neye göre yazmış olduğu belirlenememektedir. Ayrıca müstensih ile ilgili de bir bilgi mevcut değildir.

2.2.3. Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi Nüshası 22 Sel 2173 (E)

Eserin bu nüshası Edirne Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi 22 SEL 2173 numaralı bir sözlük mecmuası içerisinde yer almaktadır. Dış kapağı kırmızı, kenarları ise altın yaldızlıdır. Sayfa numaraları bulunmayan nüsha 97 varaktır. Sözlük, mecmuanın 30b-97a varakları arasındadır. Kırmızı cetveli ve 13 satırlıdır. Nesih hatla yazılmıştır. Başlıklar ayrı sütunlarda kırmızı mürekkeple belirtilmiştir. Yunanca fiil çekimleri ve bazı Osmanlı Türkçesi gramer terimleri de kırmızı renkte yazılmıştır. Ayrıca Arapça kelimelerin üstü kırmızı mürekkeple çizilerek madde başları belirtilmiştir.

2.2.4. Sözlüğün Tanıtımı

2.2.4.1. Dil, imla ve üslûp

Dört lisandan müteşekkil Lûgat-i Erba'a'nın yazılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Müellifinin hayat hikâyesinden yola çıkarak tespit edilen tarih sadece bir asırdan ibarettir. 18. asırda yazıldığı düşünülen eserin, çevriyazılı halinde dönemin imlasının en doğru şekilde aksettirilme gayesi taşındığı için bu devirden önce yazılmış Meninski lûgatinden (1680) büyük ölçüde yararlanıldı. Özellikle Arap ve Fars dillerindeki kelimelerin imlası için Osmanlı telaffuzunu aksettiren bir yol tercih edildi. Eserde bulunan kelimelerin yazımından ve hareketlerden anlaşılan konuşma dilinin aksettirildiğidir. Özellikle mükâleme kısmında görülen kimi yazımlar, diğer bablara kıyasla telaffuz biçimine yakın şekilleri ihtiva etmektedir. Mesela bu kısımdaki kelimelerde art damak /ŋ/’li imla yerini /n/’ye bırakmıştır (*dersen* LE/N¹/60b/10; *istersen* LE/N¹/64a/2). Bazı kelimelerdeki *t > d* değişimi de bu bölümdeki yazımda yansıtılmıştır (*toğrı > doğru*). Bunların dışında bazı *p*’li yazımlar göze çarpmaktadır. Bu yazımların Osmanlı Girit ağzında Rumca tesiriyle ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir (*pir* ‘bir’ LE/N²/49a/3; LE/E/62a/8; *pulut* ‘bulut’ LE/N¹/50a; *çapuk* ‘çabuk’ LE/N¹/12b/5; LE/N¹/55b/4).

Lûgatın sebep-i te'lif kısmı yoktur. Yalnızca eserin 4. varlığında geçen bir cümle ile Yunanca fiillerin çekimlerinde kullanılan fiillerden ve verilen bazı kelimelerden⁴⁶ eserin öğrencilere yönelik hazırlanmış bir sözlük ve giriş grameri mahiyetinde olduğu düşünülebilir. Bunun yanında müellifin Sıbyan Mektebi ve Hanya'da Farsça hocası olması da bu ihtimali kuvvetlendirmektedir: *imdi emsile-i muhtelife 'ayān ve beyān edip ve muṭṭarideleri daḥi tizāḥ êtdikden-şonra maşādıra şurū'-ı zikr olunduğu vech üzere maşadır muḳābelesinde şıyağ-ı semāniyye işāret ve mechūl māzī ve muzāri'i maşdar-ı 'arabīniḡ kurbunda muhteliṡ olmamak mülāḡazasıyla mā'kūsen irā'et edelim tā ki müṡālā'a edene elsine-i erbā'anıḡ taḡşīli eshel olup bizi da'vāt-ı ḡayriyyeden ferāmūş êtmeyeler* (LE/4a -4b).

Müellif, sözlüğün ana bölümlerinin üç bab ve bir hatime kısmından müteşekkil olduğunu ve alt bölümlerini şöyle açıklar: *bu kitābı [kitāb] üç bāb ve bir ḡātime üzerine terkīb ve tertīb olunmuştur bāb-ı evvel maşadır beyānındadır bāb-ı şānī esmā'-yı müşakḡika [müştakḡa] ve ḡayr-i müşakḡika [müştakḡa] beyānındadır bāb-ı şālīs ḡurūfāt ve edevāt ve esmā'-yı işāret ve zamā'ir ve esmā'-yı ef'āl ve sā'ir naḡivlerde mezkūr olan kelimāt beyanındadır ve ḡātime ve nice neşāyiḡi ve mekāleme-yi [mükāleme] şamildir* (LE/4b - 5a). Buna göre sözlüğün ilk kısmı fiillerden oluşur ve bu fiiller diğer üç dilde verilmeden önce Yunanca çekimler gösterilir. Gerekli görülen temel çekimler verildikten sonra Arapça, Farsça, Türkçe ve Yunanca fiiller arından isimler ve cümleler açıklama yapmadan şu tetiple verilir:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca	s.
<u>el-ku'ūdū</u>	<i>nişesten</i>	oturmak	ḡāşizmā	(LE/6b/1).

Tablo 1: Çevriyazının Düzeni Hakkında

2.2.4.2. Sözlüğün düzeni ve muhtevası

Lûgat-i Erba'a, madde başları Arapça olmak üzere sırasıyla Arapça-Farsça-Türkçe-Yunanca dört dilden müteşekkil bir lûgattir. Konularına göre tanzim edilen lûgatın telifiyle ilgili elde bulunan yegâne tarih müellifinin vefat tarihi olan 1799 senesidir. Nadir Eserler Kütüphanesi tarafından nüshasının (N2) istinsah tarihi olarak 1241 (1825/1826) senesi verilse de söz konusu nüshada bir istinsah kaydı mevcut değildir.

⁴⁶ **μαθητής** *masītīs* **mās[i]tīs**: 'öğrenci' (erkek öğrenci); **μάθημα** *māsīmā* **māsima**: 'ders' (KR: 752a); (5a/6); **μαθένει** *maséni* **māsenī**: 'öğreniyor' (LE/5a/10).

Eldeki bilgilerden hareketle lûgatin ancak 18. asırda yazılmış olduğu belirlenebilmiştir.

Lûgat, Arap gramerciliği çizgisinde klasik Osmanlı dil bilgisi ve lûgat kitaplarının yolundan giderek mukaddime bölümü ile başlar. Lûgatte, mukaddime, üç bab ve hatime olmak üzere beş temel bölüm vardır. Mukkaddime ve birinci babda verilen Yunanca kurallar ile fiil çekimlerinden eserin bu dili öğretme amaçlı yazıldığı anlaşılmaktadır. Mukaddime kısmından sonra birinci bâba geçmeden *ve ba'd* ile başlayan kısımda birinci babda vaki fiillerin yanında bunların geçmiş, geniş, şimdiki zaman çekimleri ile ism-i fâ'il, ism-i mef'ûl, üçüncü şahıs emir, emir kipinin olumsuzu gibi biçimlerini de yazdığını müellif şu sözlerle belirtmiştir: *maşâdır-ı keşîre cem 'édip her bir maşdarın hezâsında [hizâsında] vâkı' şahîfede mâzî ve muzâri' ve ism-i fâ'il ve ism-i mef'ûl ve emr-i gâ'ib ve hâzır ve nehiy ve mechûl ve mâzî ve muzâri' i daîhi tahrîr ve tasfîr édip 'ayân beyân étdim zîrâ bu kelimât-ı keşîre-i şemâniyyenin ve mechûlün ekşerisi hilâf-ı kıyâs olmağdan zabt ve inzibâî mûta'assir olduğu erbâbının ma'lûmudur*. Akabinde Yunancanın fiillerinden ve kelime türetme şekillerinden bahsedip bunları misalleriyle açıklamıştır. Birinci babda *fî-beyâni 'l-maşâdırı 'l-'arabî ve 'l-fârisî ve 'l-türkî ve yûnânî* başlığı altında dört dildeki 15 temel fiil mastarı sıralanmış akabinde Yunanca fiillerin çekimleri verilmiştir. Bu çekim alıştırmalarından sonra dört dil için 198 madde başı mastar, belirli bir düzen olmaksızın ve bazen tekrara düşecek şekilde tertip edilmiştir. Bu bölüm tamamlandıktan sonra kimi harflerin ve harekelerin yazımıyla ilgili bazı kanunlar kaleme alınmıştır. Bu hususlardan sonra ikinci baba geçilerek isimler konularına göre 20 kısımda sıralanmıştır. Bu bölümde Yunanca isimlerin yanında çokluk biçimleri de verilmiştir. Bu husus bazı maddelerde *cem 'i* kelimesiyle ayrıca belirtilir.

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>eş-şems</u> ^ü	<i>âfitâb</i>	güneş	ilyos ilyi 'güneşler'	LE/15b/9.
<u>el-mucevher</u> [muhammas]	<i>leblebî</i>	leblebî	leblebya cem 'i	LE/38a/10.

Tablo 2: Sözlükteki Çoğul Çekimlere Dair

Kimi maddelerde ilgili kelime derkenarda açıklanmıştır:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>nār</u>	<i>od</i>	āteş [hastanın ḥarāretine daḥi dērler]	fotya fotyes	LE/16a/7.
<u>fer'</u> [ḡusn dērler 'arabda]	<i>şah</i>	dāl	ivlasto	LE/18b/11- 12.
<u>ed-dār</u>	<i>sarāy</i>	konak [menzil daḥi dērler]	ḳazaḍa ḳatika	LE/35a/9.

Tablo 3: Sözlükteki Derkenarlara Dair

Lûgatin Türkçe kısmında bazı maddelerde Arapça ve Farsça kelimelere karşılık birebir Türkçelerinin verilmesi bazı arkaik kelimelerin dikkat çekicidir:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>cennet</u>	<i>bihişt</i>	uçmak	paraḍiso paraḍi	LE/17a/5-6.
<u>cehennem</u>	<i>dūzaḥ</i>	ṭamu	pisa pises	LE/17a/6.
<u>salāt</u>	<i>nemāz</i>	ḳulluk	iprōskīnīsī	LE/17b/4.
<u>da[b]āb</u>	<i>hir</i> [ḥir]	dağdaki duman	{YşkWdWflA}	LE/17b/12.
<u>tāk</u>	<i>ṭāk</i>	taşdan kemer	ḳamara	LE/18a/8.
<u>el-ḥaf</u> [ḥuf]	<i>mūze</i>	edik	mesti	LE/29a/4.
<u>el-mektūb</u>	<i>nāme</i>	biti	iḡrafi	LE/30a/9.
<u>el-ḥunfeş</u> [ḥunfūs]	<i>girim</i> [kirm] <i>tīzī</i> <i>kunende</i>	tüşhūrlān ⁴⁷ böceği	{YḳlAsW} papaḍya	LE/33b/1.

Tablo 4: Sözlükteki bazı arkaik kelimelere dair

Bazı maddelerde Yunanca kelimelerin yazımında kullanılan harfler için bilgi verilir.

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>vādī</u>	<i>gerīve</i>	dere	laḳo ḳāf'a ḳarīb ḳirā'at olunur	LE/19a/3.
<u>kamer</u>	<i>māh</i>	ay	feḳari feḳarya ḳāf'a ḳarīb ḳirā'at olunur	LE/15b/10.

Tablo 5: Sözlükteki Yunanca imla hususiyetlerine dair

⁴⁷ түшүрлән LE/N²/34b/4.

İkinci babın bölümleri şu başlıklar altında tanzim edilmiştir:

esmā' (İsimler): 108 madde (LE/15a,6-17b,13).

fī-beyāni'l-arḍi ve mā-yunāsibhā (Yeryüzü ve ilgili kelimeler): 24 madde (LE/17b,13-19b,5).

fī'l-baḥri ve mā-fīhi (Deniz ve içinde olanlar): 25 madde (LE/19b,5-20a,10).

beyāni'l-ma'ādin (Madenler): 12 madde (LE/20a,10-20b,6).

fī-beyāni 'āzā'i'l-insān (İnsan organları): 119 madde (LE/20b,6-23b,8).

fī-beyāni vaṣṣfi'l-insān (İnsanın vasıfları) : 28 madde (LE/23b,8-24b,11).

fī- 'uyūbi'l-insān (İnsanın kusurları): 31 madde (LE/24b,11-25b,4).

fī-kelimāti'l-müteẓāddīn (Zıt kelimeler): 77 madde (LE/25b-28b,4).

fī'l-melbūsāt (Giysiler): 28 madde (LE/28b,4-29b,7).

fī'l-elvān ve mā-yünāsibuhā (Renkler ve ilgili kelimeler): 9 madde (LE/29b,7-30a,4).

fī-levāzımāti'l-kātib (Katibe lazım olanlar): 12 madde (LE/30a,4-30b,4).

fī-beyāni ālāti'l-ḥarb ve ālāti aḥadi'l-ḥarb (Harp aletleri ve askerler): 30 madde (LE/30b,4-31b,9).

fī-beyāni ḥayvānāti'l-mūnise (Uysal hayvanlar): 20 madde (LE/31b,9-32b,4).

fī-beyāni'l-ḥayvānāti'l-vuhūṣīyyeti (Vahşi hayvanlar): 32 madde (LE/32b,4-33b,11).

fī-lebeni'l-albān ve mā-yünāsibuhā (Süt ve ilgili olanlar): 10 madde (LE/33b,11-34a,9).

fī-esmā' i't-ṭuyūr (Kuş isimleri): 21 madde (LE/34a,9-35a,5).

fī'l-beyt ve-mā-yūte'alliḳu (Ev ve ilgili kelimeler): 26 madde (LE/35a,5-36a,6).

fī-levāzımāti'l-beyt (Ev aletleri): 63 madde (LE/36a,6-38b,5).

fī-beyāni'l-fevākihi ve'l-ezhār (Meyveler ve çiçekler): 92 madde (LE/38b,5-42a,7).

fī-beyāni aṣḥābi'l-ḥurūf ve'ş-şanāyi' (Sanat ve yazı erbabı [meslekler] hakkında) 27 madde (LE/42a,7-43a/9).

Müellif, üçüncü bâba başlarken “*bāb-ı sālīs-i rābi 'a ḥurūfāt ve edevāt beyānındadır*” diyerek bu babda harf-i cer ve edatların mevcut olduğundan bahsetmiştir. Nitekim Yunan dilinde bulunan 9 hurûf-i carreyi dört dilde misalleriyle birlikte açıklamıştır. 3. babın konuları şunlardır:

ḥurūfāt ve edevāt (Harfler (harf-i cerler) ve edatlar) 18 madde ve cümle (LE/43a,9-44b,8).

fī-zamā'iri'l-munfaşıla (Ayrı şahıs zamirleri) (LE/44b,8-45a,2).

fī'z-zamā'iri'l-merfū'ati'l-muttaşıla (Bitişik şahıs zamirleri) (LE/45a,2-47a,7).

fī-ismi'l-işāret (İşaret sıfatları) (LE/47a,7-47b,8).

fī'l-elfāzi'l-istišnā' (Ayrıklık bildiren kelimeler) (LE/47b,8-48a,2).

elfāz-ı istidrāk (zıtlık bağlaçları) (LE/48a,2-48a,7).

el-elfāzü'l-icāb (Gerekli kelimeler) (LE/48a,7-48a,12).

elfāz-ı istifhām (Soru kelimeleri) (LE/48a,12-48b,8).

elfāz-ı tekşire (Çokluk bildiren kelimeler) (LE/48b,8-48b,13).

elfāz-ı taḳlīl (Azlık bildiren kelimeler) (LE/48b,13-49a,3).

elfāz-ı istiḡrāk (Belgisiz sıfatlar) (LE/49a,3-49a,5).

elfāz-ı tenbīh (Uyarı kelimeleri) (LE/49a,5-49a,7).

elfāz-ı taḥassür (Hayıflanma sözleri) (LE/49a,7-49a,11).

elfāz-ı ta'accüb (Şaşkınlık bildiren kelimeler) (LE/49a,11-49b,2).

elfāz-ı zurūf (Zarflar) (LE/49b,2-49b,12).

Eserin hatime bölümü şu ifade ile başlar: “*ḥātīme nice neşāyihi ve mükāleme-yi 'idādi beyān eder*” (LE/49a/12). Bu bölümde dört dilde birbirinin karşılığı olan nasihat, beyit ve mükāleme örnekleri verilmiştir. Önceki varaklarda verilen fiil, isim, edat gibi unsurların çeşitli cümlelerde yer aldığı ve bu minvalde bölümün, bir nevi alıştırma vazifesi gördüğü söylenebilir. Bu kısımdaki nasihatlerin dikkat çekici olanlarından birini zikr etmek müellifin lûgat ilmine verdiği önemi belirtmek açısından yerinde olacaktır: “*ve 'ilm-i luḡati öğren zīrā ki luḡat 'alī 'ilimlerin miṣtāhıdır 'ulemā ile otur cūhelādan kaç*” (LE/50a/7). Özellikle bu bölümdeki bazı yazım örneklerinden telaffuzun yazıda daha baskın bir şekilde aks edildiği görülebilir. Bazı nasihatlerin daha iyi anlaşılması amacıyla derkenar kısmında mısra ve beyitlere yer verilmiştir.

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
--------	--------	--------	---------------	----

<u>in kunte</u> <u>muṣāhiben</u> <u>li's-sultāni</u> <u>lime tenāmū</u> <u>bi'r-rāḥati</u>	<i>ger be</i> <i>pādiṣāh</i> <i>hem-niṣīnī</i> <i>çerā emīn ve</i> <i>rāḥet ḥüsnī</i> <i>[hestī]</i> <i>[kurb-i</i> <i>sulṭān āteş-i</i> <i>sūzān būd</i> <i>mıṣrā']</i>	eğer pādiṣāhile hem-celīs ve hem-şoḥbet olursun niçin rāḥat olursun	an isos gar miyis me to vasilya pos kimase me ti şera [kséra] payi	LE/52a/7-8-9-10.
<u>er-</u> <u>racülü'llezī</u> <u>ya'tekidū</u> <u>kevne'l-</u> <u>bataleti fi-</u> <u>zulmi'n-nāsi</u> <u>ittahazūhū</u> <u>'adüvven</u>	<i>ūn [ān] kes</i> <i>ki bāver</i> <i>kuned</i> <i>behādır rā</i> <i>neder</i> <i>[ender]</i> <i>āzāri</i> <i>merdümān</i> <i>düşmeneş</i> <i>be-dār</i>	ol kimse ki yiğitliği ḥalḳa zūlm étmeğe 'itikād eder anı düşmān tut [zīrā taḡrı ta'alā anı sevmez nitekim lā- yühıbbū'z- zālimīn allāhıḡ düşmānına muḥabbet iḳtizā étmez bu naşīḥat ise mervīdir]	ekinos apo pestoyi te bali ḳarya istinaḍika oşros tu yino	LE/52b/3-4-5-6.

Tablo 6: Lûgatteki Beyitlere Dair

Nasihatlerden sonra mükâleme bölümü gelir ki müellif bu bölüme şu sözlerle başlar: “*ināyet bārī ile neşāyiḡ-i ḥamse-i 'aşar bu maḥalde ḫitām buldu bundan sonra mükâleme-i elsine-i erba'a ile üslûb-u sâbıḳ üzre şurū' edip biz bende'i 'ayān ve beyān edelim ve bihi'l-'avnü ve 't-tevfıḳ*” Burada “*biz bende'i 'ayān ve beyān edelim*” sözü

dikkat çekicidir. Eserin Girit'te yazıldığı göz önüne alındığında da bazı mükâleme örneklerinde gerçek hayattan kesitler var gibidir:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>semi'atü</u> <u>enne's-</u> <u>sefînete</u> <u>câ'et min-</u> <u>istanbul</u>	[ş]enîdem ki keştî âmed ez istanbul	ëşitdim ki istanbuldan gemi geldi	ağusa pos irşe ena qaravi apo tin poli	LE/55a/6-7-8.

Tablo 7: Güncel Hayattan Örneklere Dair

Mükâleme kısmı günlük kullanımda olan şu gibi kalıp sözlerle başlar:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>şabâhuküm</u> <u>bi'l-hayri</u>	bâmidâdet bâd	şabâhınız hayr ola	kalimera hafedya su	LE/55a/1-2.

Tablo 8: Kalıp Sözlere Dair

Sayılar kısmı *bir*'den başlayıp *biñ kere biñ*'e kadar sürer:

Arapça	Farsça	Türkçe	Yunanca/Rumca	s.
<u>vâhid</u>	yek	bir	ena	LE/64b/1-2.
<u>ulûf ulûf</u>	hezâr bâ-hezâr	biñ kerre biñ	şilyes şilyades	LE/67a/12-13.

Tablo 9: Sayılara Dair

Kısaca hatime bölümü (LE/54b-69b) şu başlıklardan oluşur:

- 1. hâtime nice neşâyihi ve mükâleme-i 'idâdı beyân eder** (hatime [bölümü] pek çok nasihat ve mükâlemeyi anlatır) (LE/49b,12- 54b,13).
- 2. mükâleme-i müştemle [müsta'mele] 'ale'l-emşile ve'l-ucûbe** (Örnekler ve cevapları üzerinden kullanılan diyaloglar); (LE/54b,13-60b,7).
- 3. ibtidâ'-i ebyât-ı yünânîyye** (Yunanca beyitlerin başlangıcı); (LE/60b,7-64a,11).
- 4. a'dâd-ı şümâr** (Sayılar); (LE/64a,11-67b,1).
- 5. temmeti'l-a'dâd-i şümârhâ beyt berây-ı şümârhâ** (Sayıların bitimi, sayılar için beyit); (LE/67b,1-69a,2).

6. diğer intiha'î'l-ebayât (Diğer beyitlerin nihayeti); (LE/69a,2-69b,6).

2.3. GİRİT RUMCASININ ARAP HARFLERİYLE YAZIMI VE BAZI SES HUSUSİYETLERİ MESELESİ

Osmanlı sahasında Arap harfleriyle kaleme alınmış Rum dilini ihtiva eden pek çok gramer, lûgat, manzum lûgat, mecmua, gazete ve arşiv belgesi vardır. Öyle ki bu lisan Osmanlı sahasında Arap ve Fars dillerinden sonra en çok eser kaleme alınan dildir. Bu eserlerin pek çoğu ise Arap harfleriyle yazılmıştır. Bu çalışmada söz konusu yazımların okunmasını kolaylaştırmak için Yunan harflerinin karşılığı olarak kullanılan Osmanlı Türkçesi alfabesi harfleri tespit edilmeye çalışıldı. Bu incelemede harfler yanlarındaki diğer ünlü veya ünsüz harflerle birlikte değerlendirildi. Dahası Osmanlı Türkçesi etkisinde Rumca'nın ses hususiyetleri örnekler üzerinden açıklandı. Ayrıca Girit Yunancası'nın bazı özel ses hususiyetlerinden de bahsedildi. Bu çalışmayla birlikte özellikle Arap harfli Girit Rumcası eserlerin doğru şekilde okunmasına katkı sağlanmak amaçlanmıştır. Ayrıca bu tarzda bir incelemenin Osmanlı döneminde yazılmış Arap harfli Rumca eserlerin doğru şekilde okunup anlaşılması kolaylaştıracağı umulmaktadır.

Aa, άλφα (álfa): Bu harf, Arap harfli yazımda söz başı, içi ve sonunda genellikle dik fethalı elif /a/ ile gösterilmiştir: **αστέρι astéri astiro:** 'yıldız' ('star' Collins: 776b); (15b/11); **μαύρος mavros mavro:** 'siyah' ('black' Collins: 72a); (16a/9); **νύχτα nihta nihta:** 'gece' (TRS: 122b); (15b/5); **ημέρα iméra mera:** 'gün' (TLR: 54); (15b/6) gibi. Yer yer fetha-i sâkile (a okutan fetha) ile birlikte de gösterildiği örnekler mevcuttur. **αλάργο alárgo alarço:** 'uzak' (GÇ: 14.02.2019); (18a/11). Özellikle gayın /ğ/, kaf /ق/ ve hı /خ/ gibi kalın sıradan ünsüzlerle birlikte fetha-i sakilenin kullanıldığı pek çok yazım örneği vardır: **καραβόπανον karavópanon kıaravyopani:** 'yelken' (TRS: 549a); (20a/5). Bunların yanında ilk iki ünlüsü /a/ olan kelimeler için dik fethalı elif genellikle ikinci ünlüde kullanılmış ilk ünlü sadece yatık fetha ile gösterilmiştir: **αλατισμένο ψάρι alatisméno psári alaçizmeno psari:** 'tuzlu balık' (19b/12). Ayrıca kelime içi ve genellikle sonunda *a > o* değişimi ile bir yuvarlaklaşma söz konusudur: **ξήρα ksíra iksero:** 'kuru' (TLR: 56); (19a/5).

Ee, έψιλον (epsilon), (αι): Lûgat-i Erba'a'da bu harf, söz başı ve içinde genellikle fetha-yı hafife ile gösterilmiştir: **εβδομάδα évdomada evdomada:** 'hafta' (17a/8);

θεός *šeós* *še'o še'os*: ‘Allah’ (KO: 189a); (15a/7); **λαιμός** *lemós lemo*: ‘boğaz’ (‘neck’ Collins: 521b); (21b/12). Söz sonunda ise he /ə/ ve fetha-yı hafife /ʔ/ ile birlikte gösterilmiştir: **πότε** *póte pote*: ‘ne zaman’ (KR: 995a); (3a/3). Nadiren dik fethalı elifle gösterildiği örnekler de vardır: **θεμέλια** *šemélyla šemalyo*: ‘temel’ (35a/11). Bu harfin genellikle sin /س/, kef /ك/ ve te /ت/ gibi ince sıradan ünsüzlerin yanında yazıldığı çok sayıda örnek mevcuttur: **αρσενικό** *arsenikó serniço*: ‘erkek’ (23b/10); **εκείνος** *ekínos ekinos*: ‘o (eril)’ (‘that’ Collins: 824b); (45a/1); **τελικός** *telikós teliço*: ‘son, nihai’ (‘final’ Collins: 292b); (37b/12). Bazı ses hususiyetlerine gelince /e/ ve /i/ seslerinin mahreç yerlerinin yakın olmasıyla bu iki ünlünün pek çok örnekte çeşitli pozisyonda birbirine dönüştüğü gözlenmiştir (e > i / i > e): **τσεκούρι** *çekúri çıkuro*: ‘balta’ (31a/1); **μάγειρος** *máyiros mayeros*: ‘aşçı’ (‘cook’ Collins: 167a); (42b/11). Bunun yanında /e/ nin çeşitli pozisyonlarda (diğer ünlü veya ünsüzler vasıtasıyla; benzeşmeyle) yuvarlaklaştığı örnekler de mevcuttur: **τρελός** *trelós torolos*: ‘deli’ (‘mad’ Collins: 474b); **βελόνα** *velóna volona*: ‘iğne’ (‘needle’ Collins: 522b); (38a/12). Kimi örneklerde bir hipotez görevi görerek “ki bu görevi genellikle /i/ ünlüsü görür” söz başına eklenir: **πέρασε** *pérase eperase*: ‘geçti’ (12a/1); **καβαλήκεψε** *kavalíkepse ekavalikepse*: ‘bindi’ (13a/5). Bazı örneklerde de söz başındaki /e/ ünlüsü düşer: **ελάφι** *eláfí lafi*: ‘ceylan, karaca’ (‘deer’ Collins: 198b); (33b/7). Bazı kelimelerde ise nadiren /a/=e sesinin birebir karşılığı yazılır: **παύομαι** *pavome pav'oma*: ‘durdurmak / durdurulmak’ (6b/1).

Ηη, ήτα (íta); Ιι, γιώτα (yóta); Υυ, ύψιλον (ípsilon) (εί, οί, υί): Yunanca/Rumca için bu harfler sadece /i/ ünlüsü ile okunabilir. Çünkü Rumcada /ı/ sesi mevcut değildir. Metinde söz başında dik veya yatık esreli elif /i/ ve ye /y/ veya sadece elif /i/; söz içinde dik veya yatık esreli ye /y/; söz sonunda ise genellikle dik esreli ye /y/ harfi kullanılmıştır: **ήρθε** *irše irše*: ‘geldi’ (6b/13); **μάθημα** *másimo mašimo*: ‘ders’ (‘subject’ Collins 794a); (4a/5); (4a/6); **εκείνη** *ekini ekini*: işaret sıfatı, dişil kişiyi belirten o (kişi); (15a/3). Söz başında türeyen /i/ genellikle yatık esre ile yazılır ve çok sayıda /i/ protezi mevcuttur: **ψηλός** *psilós ipsilo*: ‘yufka, ince’ (‘tall’ Collins: 814a); (26a/7). Bu /i/ ünlüsü kelimedeki diğer ünlülere uyumlu olarak bazen iki ünlünün arasında türeyebilir: **τρίτη** *trítí tiriti*: ‘salı’ (TRS: 369b); (17a/13). Kimi kelimeler de de söz başı /i/ sinin düştüğü görülür: **ημέρα** *iméra mera*: ‘gün’ (TLR: 54); (15b/6). Bazı kelimelerde epsilon maddesinde bahsedilen (e > i, i > e) hususiyet vardır: **άγριο**

κηπαρίσι *ágrio kīparísi* *ágiroyo keparisi*: ‘ardıç ağacı’ (41a/12); **ης οργίζει** *is orgízi ez orisi*: ‘sana emretsin’ (6b/12). Birleşik yazımlarında /oi/ harfi için imlayı yansıtan örnekler nadir de olsa mevcuttur: **ημ καλοίς** *im kalís im kalois*: ‘biz iyiler’ (4a/6).

Οο όμικρον (*ómikron*); **Ωω ωμέγα** (*oméga*) (*ιώ*): Bu ünlüler için metinde söz başında genellikle ötre /z/ ile birlikte vav-ı meçhule kullanılmıştır. Söz içinde ise genellikle vav /j/ ve ötre /z/ ile yazılmış olmakla birlikte bazen sadece ötre /z/ ile belirtilmiştir. Söz sonunda da genellikle vâv-ı meçhûle ve ötre /z/ ile birlikte gösterilmiştir: **ώστε** *óste oste*: ‘dek, o zaman, öyle ki’ (44b/2); **τόπος** *tópos topos*: ‘yer’ (KR: 1197a); (4a/2); **μάθημα** *másima mašimo*: ‘ders’ (‘subject’ Collins 794a); (4a/5). Kelimenin aslında olmayan bir /o/ ünlüsü diğer ünlülere uyumlu olarak söz başında türeyebilir: **τρελός** *trelós torolos*: ‘deli’ (‘mad’ Collins: 474b); (25a/8). Alfa maddesinde belirtilen ses hususiyeti bu madde için de genellikle söz sonu için geçerlidir (a > o, o > a): **κόκκινο** *kókkino kókina*: ‘kırmızı’ (‘red’ Collins: 658b); (29b/9).

ΟΥ ού: Bu ikili harf Yunancada vurgu /u/ ‘da ise /u/ olarak telaffuz edilir. LE’da bu harf için söz başında elifle birlikte ötreli vav; diğer pozisyonlarda ise her zaman ötreli vavla (vâv-ı meçhûl) gösterilmiştir: **ουρανός** *uranós uranos*: ‘sema, gök’ (KO: 922b); (15b/3); **άκουσες** *ákuses akuses*: ‘duydun mu?’ (48b/1); **καλημέρα αφέντι σου** *kaliméra afédi su kálimera hafedya su*: ‘sabahınız hayrolsun efendim’ (‘good morning’ Collins: 338b); (55a/2).

ε ’ (**hemze**): Metindeki pek çok örnekte yan yana gelen iki ünlüyü ayırmak için ünlüler arasına genellikle bir hemze /ε/ getirilmiştir: **θεός** *šeós še’ o še’ os*: ‘Allah’ (KO: 189a); (15a/7); **γιαούρτι** *yaúrti ya’ urti*: ‘yoğurt’ (‘yogurt’ Collins: 922b); (33b/13). Ayrıca gayın /ġ/ gibi bir kapantı ünsüzü yerine geçecek şekilde kullanıldığı örnekler de mevcuttur: **φαγομένο** *fagoméno fa’ omeno*: ‘yenmiş’ (7a/7).

ΓΓ γι (*gáma ve yóta*), **Ιι** (*vurgu yótada ise /y/ okunur*), **ĩ**: Bu harfler için LE’da bütün pozisyonlarda /ɣ/ harfi, söz içinde ise nadiren hemze /’/ kullanılmıştır: **γιός** *yós yos*: ‘oğul’ (‘son’ Collins: 757b); (24a/3). **κυριακή** *kiryakí kiryaki*: ‘pazar günü’ (‘sunday’ Collins: 800a); (17a/11); **μύια** *miya miya*: ‘sinek’ (TRS: 391a); (33a/7). Pek çok örnekte söz başı ve söz içinde g > y değişimi gözlenmiştir: **γελώ** *geló yelo*: ‘gülmek’ (11a/6); **βγαίνω** *vgéno ivyema*: ‘dışarı çıkmak’ (‘go out’ Collins: 336b); (7b/9). Söz

içindeki /y/ ünsüzünün bazı kelimelerde /ş/ veya /c/ seslerine dönüştüğü görülebilir: (y > ş) **πιομένος *pyoménos* ipşomenos**: ‘içmiş olan’ (7a/9); **πάπια *páp̄ya* papica**: ‘ördek’ (‘duck’ Collins: 240a); (34b/3); Bazen /y/ yerine hemze /’/ kullanılabilir: **σαῖτα *sayta* sa’ita**: ‘ok’ (‘dart’ Collins:191b); (30b/10). Pek çok söz içi örneğinde /v/, /y/ tarafındadır: **καύμα *kavma* kayma**: ‘yanmak’ (KR: 650b); (7b/8).

Ββ βήτα (*víta*), εύ, αό: Bu harf ve harf çiftleri için söz sonu hariç her pozisyonda vav /ɣ/ harfi kullanılmıştır: **καράβι *karáni* karavi / karavis**: ‘gemi’ (‘boat’ Collins: 78a); (3b/12); **ζεργάρι *zergári* zivgari**: ‘çift’ (TRS: 66b); (19a/12); **μαύρος *mavros* mavro**: ‘siyah’ (‘black’ Collins: 72a); (16a/9). **βροχή *vrohi* ivroşi**: ‘yağmur’ (KO: 1992b); (16a/3). Bu sesin etkisiyle yuvarlaklaşma olabilir: **καβούρας *kavúras* kavros**: ‘yengeç’ (‘crab’ Collins: 175a); (19b/11); **ρεβίθι *revíši* roviši**: ‘nohut’ (‘chickpea’ Collins: 126a); (38a/9). Bazı örneklerde söz içinde /v/ düşer: **καβαλήκευμα *kavalikevma* kavalikema**: ‘binmek’ (10b/3). Metinde bu harfin /y/’ye dönüştüğü veya /vy/ sesinin yerini /y/ sesine bıraktığı örnekler mevcuttur: **κάβλες *kávles* kayles**: ‘yanma, hararet’ (16a/6); **πρόβειο *prónyo* iproyo**: ‘koyun’ (58b/5-6). /b/, /w/, /m/ gibi çift dudak ünsüzlerinin mahreç yerlerinin birbirine yakın olması hasebiyle /v/ sesinin bu harflerle de yazılabileceği gerçeğini göz önünde bulundurmak okumaları kolaylaştıracaktır. Nitekim LE’da da bu nevi hadiseler vardır: **ράβω *rávo* rama**: ‘dikmek’ (TLR: 55); (10b/13); **εβρήκα *evrika* ebika** ‘buldum’ (59b/10).

Γγ γάμα (*ǵáma*): Bu harf için metinde genellikle gayın /ǵ/ harfi tercih edilmiştir. Sadece /e/ ünlüsüyle birlikte kef /ǵ/ kullanılmıştır: **γάλα *gála* ǵala**: ‘süt’ (‘milk’ Collins: 494b); (33b/12); **φτέρουγα *ftéruga* ifteruǵa**: ‘kanat’ (‘wing’ Collins: 910b); (34b/4); **παραγγελία *parangelya* paragelya**: ‘ısmarlamak’ (12b/2). Söz başı ve söz içinde pek çok örnekte /g/ ünsüzünün /y/’ye dönüştüğü görülür: **γέφυραι *géfira* yofiri**: ‘köprü’ met.: ‘köpri’ (TLR: 77); (18a/8); **καλόγερος *kalógeros* kaloyeros**: ‘keşiş met.: sufi’ (‘monk’ Collins: 503b); (42a/12). Bazı kelimelerde söz içindeki /-g-/ sızıcılışıp düşmüştür (africation): **όργισμα *órgisma* orizma**: ‘emretmek’ (6a/12). Kimi örneklerde söz içindeki /-ng-/ , /-k-/’ye dönüşmüştür ki bu gelişim önce ünsüz tekleşmesiyle /-g-/’ye sonra bu ünsüzün /-g-/ > /-k-/ değişimi ile son şekli almış olmalıdır. Nitekim bazı maddelerde bu hususiyet “*κᾱf’a karib okunur*” açıklamasıyla

bazı kelimelerin yanında verilmiştir⁴⁸: **φεγγάρι** *fengári feğari*: ‘ay’ (‘moon’ Collins: 504b); (15b/10). **αγκάθι** *angási akaši*: ‘diken’ (‘thorn’ Collins: 828b); (39a/6).

Κκ κάπα (kápa): Bu harf için metinde her her pozisyonunda düzenli olarak kalın sıradan ünlülerin yanında kaf /**ق**/; ince sıradan ünlülerin yanında ise kef /**ك**/ kullanılmıştır: **καράβι** *karáni karavi* / **karavis**: ‘gemi’ (‘boat’ Collins: 78a); (3b/12); **παιδάκι** *pedáki* **peda+ki**: ‘evlatçık’ **παιδί**: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9); **κεφάλι** *kefáli* **kefali kefales**: ‘baş’ (‘head’ Collins: 361a); (20b/7). İç sesteki /-k-/’nin damaksıllaşması (palatalization) söz konusudur.⁴⁹ **μικρός** *mikrós* **miço**: ‘küçük’ (‘small’ Collins: 748a); (25b/7); **μπόκα** *bóka* **boça**: ‘şişe’ (36b/9). Pek çok örnekte standart Yunancadaki /**χ**: **h**/’li biçimler Girit diyalektinde /**κ**/ tarafındadır: **μοσχάρι** *moshári* **moskari**: ‘dana’ (‘calf’ Collins: 103b); (32a/7); **νύχτα** *níhta* **nihta**: ‘gece’ (TRS: 122b); (15b/5).

ΓΓ γγ; ΓΚ γκ: Bu birleşik harf için her pozisyonunda genellikle kâf-ı sagîre, üç noktalı kef /**ك**/ kullanılmıştır: **άγγελος** *ángelos* **angelos**: ‘melek’ (KO: 1773b); (15b/3). Bazı örneklerde söz içindeki /-n-/, /-ng-/’ye dönüşür: **γειτονιά** *yítoná* **yítona**: ‘mahalle’ (Collins: 523b); (18b/5). Pek çok örneklerde ise bu /-ng-/, /-g-/ veya /-k-/’ye dönüşür: **αγγούρι** *angúri* **ağuri**: ‘salatalık’ (‘cucumber’ Collins: 183b); (42a/5); **ξόγκι** *ksíngi* **iğsigi**: ‘iç yağı’ (‘suet’ Collins: 797b); (37b/7).

Χχ (hi): Bu harf için düzenli olarak her pozisyonunda **hı** /**ح**/ kullanılmıştır: **χρόνος** *hronos* **ihronos**: ‘yıl’ (‘year’ Collins: 921b); (16b/7); **χώμα** *hóma* **homa**: ‘toprak’ (TRS: 489a); (18a/2). *Kápa* maddesinde bahsedilen /**κ**/ ve /**h**/ meselesi bu madde için de geçerlidir kimi kelimelerdeki /-h-/ ünsüzü bu metinde /-k-/ tarafındadır: **δάχτυλο** *dáhtilo* **dahtili**: ‘parmak’ (‘finger’ Collins: 293b); (21b/4). Bir diğer önemli ses hususiyeti ise Girit Yunanacası’nda ön ünlülerden /i, e/ önündeki /**h**/ ünsüzünün pek çok örnek ve pozisyonunda /**ş**/’ye dönüşerek damaksıllaşmasıdır ki bu Girit diyalektinde çok yaygın bir ses hususiyetidir (palatalization: /**h**/>/**ş**/):⁵⁰ **χιόνι** *hóni* **şoni**: ‘kar’ (‘snow’ Collins: 752a); (16a/1); **βροχή** *vrohí* **ivroşi**: ‘yağmur’ (KO: 1992b); (16a/3).

⁴⁸ *kamer māh* ay **feğari feğarya** **kāf**’a **karīb kırā**’at olunur (LE/15b/10).

⁴⁹ B. Newton, *The Generative Interpretation of Dialect: A Study of Modern Greek Phonology* (Cambridge: Cambridge Üniversitesi Yayınları: 1972), s. 16.

⁵⁰ Trudgill, “Modern Greek Dialects A Preliminary Classification” *Journal of Greek Linguistics*, 4 (2003) s. 56.

Δδ δέλτα (délta): Bu harf için LE’da düzenli olarak her pozisyonda zel /ð/ harfi kullanılmıştır: **δαίμονας démonas demonas:** ‘şeytan’ (‘demon’ Collins: 203b); (15b/8); **παιδί pedí pidí:** ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9). Kimi örneklerde bu harfin dal /ɗ/ ile yazıldığı da görülür (ɗ > d) Bu yazımın Osmanlı Türkçesi telaffuzu tesirinde olması muhtemeldir: **δευτέρα deftera:** ‘pazartesi’ (TRS: 340b); (17a/12); **δεξιὰ deksiá dekşiya:** ‘sağ’ (TRS: 364b); (18b/7).

Ζζ ζήτα (zíta): Bu harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak ze /j/ kullanılmıştır: **ζάχαρη záhari zahari:** ‘şeker’ (‘sugar’ Collins: 798a); (40a/3); **δεν διαβάζω den dyavázo de dyavazi:** ‘okumuyorum’ **διαβάζω ‘okumak’** (‘read’ Collins: 652a); (3a/2). Bazı örneklerde bu ses /ð: d/ harfine dönüşür: **ροζέ rózé rođo:** ‘gül’ (‘rose’ Collins: 690a); (40b/10). Özellikle iç ve son seste /s/, /z/’ye dönüşür (/s/ > /z/): **πεινασμένος pinasménos pinazmenos:** ‘aç’ (‘hungry’ Collins: 381a); (26b/12); **κλέφτης kléftes ikleftiz:** ‘hırsız’ (‘thief’ Collins: 827a); (19a/10).

Σσ σίγμα (sígma): Birkaç kelimedede sad /ص/ ile yazım mevcut olsa da bu harf için metinde bütün pozisyonlarda düzenli olarak sin /س/ harfi kullanılmıştır: **σκεπάσμα sképaзма iskepazma:** ‘örtü’ (7b/7). **μόσχο mósho moşto:** ‘köfter, lokum’ (40a/2); **δύσκολος dískolos dıskolo:** ‘güç, zor’ (‘difficult’ Collins: 213b); (27a/10). Söz sonunda pek çok örnekte /s/ düşmüştür: **πίστις pístis pisti:** ‘din’ (KO: 816a); (15a/13). *Zíta* maddesinde bahsedilen ses hususiyeti bu madde için de geçerlidir (/s/ > /z/): **κοιμισμένος kimisménos kimizmenos:** ‘uyuyan, tembel’ (‘asleep’ Collins: 41b); (28a/9). Birkaç örnekte Rumcada sin ile yazılması gereken Osmanlı Türkçesi kelime, Osmanlı telaffuzuna göre şın /ش/ ile yazılmıştır: **πιστόλι pistóli piştola:** ‘piştov’ (‘pistol’ Collins: 599a); (30b/12); **κόσκι kóski koşki:** ‘köşk’ (35b/2). Bu maddede söz içinde ünsüz tekleşmesine uğramış pek çok örnek mevcuttur (değemination):⁵¹ **μέλισσα méliśsa melisa:** ‘arı’ (‘bee’ Collins: 64a); (35a/1).

Θθ θήτα (síta): Bu harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak peltek ś /ث/ kullanılmıştır: **θεός šeós še’o še’os:** ‘Allah’ (KO: 189a); (15a/7); **μάθημα mášimo mašimo:** ‘ders’ (‘subject’ Collins 794a); (4a/5); (4a/6). Söz içinde bu sesin /t/ ‘ye dönüştüğü örnekler görülür: **προχθές prohśés oproktes:** ‘öte gün’ (TRS: 334b);

⁵¹ B. Newton, a.g.e., s. 16.

(16b/4). Söz başı pozisyonunda /š-/ > /f-/ değişimleri mevcuttur: **θα έρθη** *ša érti farti* ‘gelecek’ (7a/1).

Λλ λάμδα (lámḁa): Bütün pozisyonlarda düzenli olarak lam /ḁ/ kullanılmıştır: **λεμόνι** *lemóni lemoni*: ‘limon’ (‘lemon’ Collins: 454a); (40b/13); **πούλημα** *púlīma pulima*: ‘satmak’ (‘sell’ Collins: 715a); (9a/2). Söz içinde bu harfin /r/ ünsüzüne dönüştüğü pek çok örnek mevcuttur: **αδελφός** *adelfós aḁerfos*: ‘erkek kardeş’ (‘brother’ Collins: 92b); (24b/3). Söz içinde pek çok örnekte /l/ ünsüzleri tekleşir (degemination):⁵² **πολλά** *pollá pola*: ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); (18b/1).

Μμ μι (mi): Bu harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak mim /ɾ/ kullanılmıştır: **μαύρος** *mavros mavro*: ‘siyah’ (‘black’ Collins: 72a); (16a/9); **δαίμονας** *démonas ḁemonas*: ‘şeytan’ (‘demon’ Collins: 203b); (15b/8). Söz içinde pek çok örnekte tekleşme vardır (degeminattion):⁵³ **κόμμα** *kómma koma*: ‘kesmek’ (KR: 684b); (7b/13).

ΜΠ μπ (bi): Bu harf birleşimi için bütün pozisyonlarda düzenli olarak be /b/ kullanılmıştır: **μπράτσο** *bráço biraço*: ‘kol’ (‘arm’ Collins: 37b); (22a/3); **τσαμπί** *ḁabí ḁabi*: ‘salkım’ (‘bunch’ Collins: 96a); (39a/5).

Νν νι (ni): Bütün pozisyonlarda düzenli olarak nun /n/ harfi ile gösterilir: **νέφος** *néfos nefi*: ‘bulut’ (‘smog’ Collins: 749b); (16a/4); **χρόνος** *hrónos iḁronos*: ‘yıl’ (‘year’ Collins: 921b); (16b/7). Bu harfte de iç seste tekleşme mevcuttur (degemination):⁵⁴ **πέννα** *pénna pena*: ‘kalem’ (‘pen’ Collins: 587b); (30a/7). **γειτονιά** *yitoná yitona*: ‘mahalle’ (Collins: 523b); (18b/5). **μανίκι** *maníki maḁika*: ‘yeni’ (‘sleeve’ Collins: 744b); (28b/10).

ΝΤ ντ (nt): Bu harf çifti her pozisyonda düzenli olarak dal /d/ ile gösterilmiştir: **δέντρο** *dédro ḁedro*: ‘ağaç’ (‘tree’ Collins: 848b); ‘taze ağaç’ (18b/11); **κοντά** *kodá koda*: ‘yakın’ (‘near’ Collins: 520a); (18a/12).

Ττ ταν (taf): Bu harf için Arap alfabesinden genellikle te /t/ tercih edilmekle birlikte bu yazımların hangi düzene göre verilmiş olduğu belirsizdir. Kimi zaman harfler,

⁵² B. Newton, a.g.e., s. 16.

⁵³ B. Newton, a.g.e., s. 16.

⁵⁴ B. Newton, a.g.e., s. 16.

incelik-kalınlık kuralına göre tercih edilse de ince sıradan ünlülerle birlikte tı /ط/, kalın sıradan ünlülerle te /ت/ harfleriyle yazımlar görülebilir. Fakat tı harfi nisbeten az bulunmakla birlikte genellikle kalın sıradan ünlüler ile /i/ ünlüsü çevresinden yazılır: **τρίτη tríti tiriti**: ‘salı’ (TRS: 369b); (17a/13); **τιμόνι timóni timoni**: ‘dümen’ (‘rudder’ Collins: 693b); (20a/6); **γάτα gáta kaṭi**: ‘kedi’ (‘cat’ Collins: 114a); (32b/2); **αστέρι astéri astiro**: ‘yıldız’ (‘star’ Collins: 776b); (15b/11); **πόρτα pórtā portā**: ‘kapı’ (‘door’ Collins: 231a); (35a/7).

Ξξ ξι (ksi): Bu harf çifti için düzenli olarak her pozisyonda kaf /ق/ ve sin /س/ harfleri birlikte kullanılmıştır. Söz başında bu harften önce bir /i/ türemesi yaygındır: **ξύλο ksílo iksila**: ‘odun’ (‘wood’ Collins: 914a); (38a/2); **μετάξι metáksi metaḵsi**: ‘ipek’ (‘silk’ Collins: 737b); (38b/2); **αἶξ ayiks aḡsa**: ‘keçi’ (TRS: 211a); (32a/10).

Ππ πι (pi): Bu harf metinde bütün pozisyonlarda bazen pe /پ/ bazense be /ب/ harfiyle yazılmıştır. Fakat örneklerin pek çoğunda pe /پ/ ile verilen yazımlar göze çarpmaktadır: **πολλά polá pola**: ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); (3b/6); **τόπος tópos ṭopos**: ‘yer’ (KR: 1197a); (4a/2). Bazen aynı kökten kelimelerin yan yana birinin /b/ diğerininse /p/ ile yazıldığı görülür: **παιδί pedí pidi**: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9). **παιδάκι pedáki pedā+ki**: ‘evlatçık’ **παιδί**: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9); özellikle aynı kelimelerin yan yana /b/ ve /p/’li yazımları telaffuzu aksettirme amaçlı yazılmış olabilir: **από πάνω apó ráno apo pano / apo bano**: ‘üst’ (‘above’ Collins: 2b); (18a/12). /p/ ünsüzünün tekleşmeye uğradığı bir örnek de mevcuttur (degemination):⁵⁵ **παππούς pappús papus**: ‘dede’ (‘grandfather’ Collins: 340b); (24b/9).

Ρρ ρο (ro): Bu harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak ra /ر/ harfi kullanılmıştır: **ρύζι rízi rizi**: ‘pirinç’ (‘rice’ Collins: 681b); (38a/7); **προγονή progoní piroḡoni**: ‘üvey kız’ (‘stepdaughter’ Collins: 780b); (24b/2). Bazı örneklerde bu ünsüz söz içinde /l/ ünsüzüne dönüşür: **λαμπρός labrós loblos**: ‘parlak’ (TLR: 63); (50a/13). Kimi örneklerde kelime içinde bu ünsüz düşer: **μικρός mikrós miço**: ‘küçük’ (‘small’ Collins: 748a); (25b/7). Bu ünsüzün tekleşmeye uğradığı bir örnek mevcuttur

⁵⁵ B. Newton, a.g.e., s. 16.

(degemination):⁵⁶ **άρρωστος** *árrostop arostimenos*: ‘hasta’ (‘sick’ Collins: 734a); (27a/6).

Φφ φι (fi): Bu harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak fe /ف/ kullanılmıştır: **φωτιά** *fotyá fotya*: ‘ateş’ (‘fire’ Collins: 294a); (16a/8); **χωράφι** *horáfi horafi*: ‘tarla’ (‘field’ Collins: 290b); (19a/13). Bazen bu ses yanındaki ünsüzle yer değiştirir (metathesis): **σφύρισμα** *sfirisma ifsirizma*: ‘tıraş etmek’ (Mecaz anlamda: ‘yok etmek’ argoda ‘tıraş etmek’); (13b/5). Birkaç örnekte söz başında /f/ ünsüzünün /p/ ‘ye dö müştüğü görülür: **φούστα** *fústa pudya*: ‘etek’ (‘skirt’ Collins: 742b); (28b/11).

Ψψ ψι (psi): Bu harf için bütün pozisyonlarda genellikle pe /پ/ ve sin /س/ harfleri birlikte kullanılmıştır. Bazı yazımlarda be /ب/ ve sin /س/ ile birlikte yazıldığı da görülür: **ψηλός** *psilós ipsilo*: ‘yufka, ince’ (‘tall’ Collins: 814a); (26a/7); **ύψηλη** *ipsili ipsila*: ‘yüksek’ (TRS: 565b); (18b/1); **κάψει** *kápsi kapsi*: ‘yaksın’ (49a/9). Söz başındaki pek çok örnekte Osmanlı telaffuzuna uygun şekilde bu harfin önünde bir /i/ türer: **ψείρα** *psíra ipsira*: ‘bit’ (‘louse’ Collins: 470b); (33a/8).

TZ τζ: Bu ikili harf için bütün pozisyonlarda düzenli olarak cim /ج/ harfi kullanılmıştır: **τζίτζικι** *ciciki cicika*: ‘ağustos böceği’ (‘cicada’ Collins: 129a); (34b/1); **νεράντζι** *neránci neraci*: ‘turunç’ (‘bitter orange’ Collins: 72a); (39a/12).

TΣ τσ: Bu harf çifti bütün pozisyonlarda çim /چ/ veya cim /ج/ harfleriyle yazılmıştır: **τσαμπί** *çabí çabi*: ‘salkım’ (‘bunch’ Collins: 96a); (39a/5); **παπούτσι** *papúçi papuçi*: ‘papuç’ (‘shoe’ Collins: 728b); (29a/6). Bu iki ünsüzün yer değiştirerek donduğu bir örnek mevcuttur (metathesis): **μπράτσο** *bráço ivlasto*: ‘dal’ (‘arm’ Collins: 37b); (18b/12).

	Söz başı	
	<u>dik fethalı elif</u> αστέρι <i>astéri</i> astiro: ‘yıldız’ (15b/11).	<u>fetha-yı sâkile</u> αλάργο <i>alárgo</i> alargo: ‘uzak’(18a/11).
	Söz içi	
	<u>dik fethalı elif</u> μαύρος <i>mavros</i> mavro: ‘siyah’ (16a/9).	
/a/ Αα, άλφα (álfa)	Söz sonu	

⁵⁶ B. Newton, a.g.e., s. 16.

	<u>dik fethalı elif</u> νόχτα <i>níhta</i> níkta: ‘gece’ (15b/5); ημέρα <i>iméra</i> merā: ‘gün’ (15b/6).	<u>/-a/ > /-o/</u> ξηρα <i>ksíra</i> iksero: ‘kuru’ (19a/5).
/e/ Εε, έψιλον (epsilon), (αι)	Söz başı	
	<u>fetha-yı hafife</u> εβδομάδα <i>évdomadā</i> evdomada: ‘hafta’ (17a/8).	<u>/e-/ türemesi</u> πέρασε <i>pérase</i> eperase: ‘geçti’ (12a/1); καβαλήκεψε <i>kavalikepse</i> ekavalikepse: ‘bindi’ (13a/5).
	Söz içi	
	<u>fetha-yı hafife</u> θεός <i>šeós</i> še’o / še’s: ‘Allah’ (15a/7).	<u>/-e-/ > /-i-/; /-i-/ > /-e-/</u> τσεκούρι <i>çekúri</i> çıkuro: ‘balta’ (31a/1); μάγειρος <i>máyiros</i> mayeros: ‘aşçı’ (42b/11).
	Söz sonu	
	<u>he /ə/ ile fetha-yı hafife /’/</u> πότε <i>póte</i> pote: ‘ne zaman’ (3a/3). μηροκόκαλε <i>mirokókale</i> amirikolale: ‘nergis’ (41b/8).	
/i/ Ηη, ήτα (íta); Ιι, γιώτα (yóta); Υυ, ύψιλον (ípsilon) (εί, οί, υί)	Söz başı	
	<u>dik veya yatık esreli elif /’/ ve ye /ε/</u> ήρθε <i>irše</i> irše: ‘geldi’ (6b/13);	<u>/i-/ protezi</u> ψηλός <i>psilós</i> ipsilo: ‘yufka, ince’ (‘tall’ Collins: 814a); (26a/7).
	Söz içi	
	<u>dik veya yatık esreli ye /ε/</u> μάθημα <i>másimo</i> mašimo: ‘ders’ (4a/5).	<u>/-i-/ türemesi</u> τρίτη <i>tríti</i> tiriti: ‘salı’ (TRS: 369b); (17a/13).
	Söz sonu	
	<u>dik esreli ye /ε/</u> εκείνη <i>ekini</i> ekini: işaret sıfatı, dişil kişiyi belirten o (kişi); (15a/3).	
/o/ Οο όμικρον (ómikron); Ωω ωμέγα (oméga) (ιώ)	Söz başı	
	<u>ötre /’/ ile birlikte vâv-ı meçhûle</u> ώστε <i>óste</i> oste: ‘dek, o zaman, öyle ki’ (44b/2).	
	Söz içi	
	<u>vav /ə/ ve ötre /’/</u> τόπος <i>tópos</i> topos: ‘yer’ (4a/2).	<u>/-o-/ türemesi</u> τρελός <i>trelós</i> torolos: ‘deli’ (25a/8).
	Söz sonu	
	<u>vâv-ı meçhûle ve ötre /’/</u> κόκκινο <i>kókkino</i> kókina: ‘kırmızı’ (29b/9).	
	Söz başı	
	<u>elifle birlikte ötreli vav</u> ουρανός <i>uranós</i> uranos: ‘sema, gök’ (15b/3).	

<u>/u/</u> ΟΥ ού	
	Söz içi
	<u>ötreli vav (vâv-ı meçhûl)</u> άκουσες <i>ákuses</i> akuses: ‘duydun mu?’ (48b/1).
	Söz sonu <u>ötreli vav (vâv-ı meçhûl)</u> καλημέρα αφέντι σου <i>kaliméra afédi su</i> kalimera hafedya su: ‘sabahınız hayrolsun efendim’ (55a/2).

Tablo 10: Arap Harfli Rumca Yazımı: Ünlüler

<u>/y/</u> Γι γι (ğáma ve yóta), Ιι (vurgu yótada ise <u>/y/</u> okunur), ĩ	Söz başı	
	<u>/ɟ/</u> γιός <i>yós</i> yos: ‘oğul’ (‘son’ Collins: 757b); (24a/3).	<u>/g-/ > /y-/</u> γελώ <i>geló</i> yelo: ‘gülmek’ (11a/6)
	Söz içi	
	<u>/ɟ/</u> κυριακή <i>kiryakí</i> kiryaki: ‘pazar günü’ (17a/11); μυῖα <i>miya</i> miya: ‘sinek’ (TRS: 391a); (33a/7). <u>hemze /ʔ/</u> σαῖτα <i>sayta</i> sa’ita: ‘ok’ (30b/10).	Ses Hususiyetleri <u>/-g-/ > /-y-/</u> βγαίνω <i>vgéno</i> ivyema: ‘dışarı çıkmak’ (‘go out’ Collins: 336b); (7b/9). <u>/-v-/ > /-s-/</u> πιομένος <i>pyoménos</i> ipşomenos: ‘içmiş olan’ (7a/9). <u>/-v-/ > /-c-/</u> πάπια <i>pápya</i> papica: ‘ördek’ (‘duck’ Collins: 240a); (34b/3);
	Söz sonu	
	-	
<u>/v/</u> Ββ βήτα (víta), εύ, αύ	Söz başı	
	<u>/ɟ/</u> βροχή <i>vrohí</i> ivroşi: ‘yağmur’ (KO: 1992b); (16a/3).	
	Söz içi	
	<u>/ɟ/</u> μαύρος <i>mavros</i> mavro: ‘siyah’ (‘black’ Collins: 72a); (16a/9).	Ses Hususiyetleri <u>söz içinde /v/ düşebilir</u> καβαλήκευμα <i>kavalíkevma</i> kavalikema: ‘binmek’ (10b/3); πρόβειο <i>prónvyo</i> iproyo: ‘koyun’ (58b/5-6). <u>/b/, /w/, /m/ (çift dudak ünsüzleri)</u>

		ράβω <i>rávo</i> rama: ‘dikmek’ (10b/13); εβρήκα <i>evrika</i> ebiḵa ‘buldum’ (59b/10).
	Söz sonu	
	-	
/g/ Γ γάμα (gáma)	Söz başı	
	<u>/ġ/</u> γάλα <i>gála</i> ġālā: ‘süt’ (33b/12);	<u>/g-/ > /y-/</u> γέφυραι <i>géfira</i> yōfīrī: ‘köprü’ met.: ‘köpri’ (TLR: 77); (18a/8);
	Söz içi	
	<u>/ġ/</u> φτέρουγα <i>ftéruga</i> ifteruġa: ‘kanat’ (‘wing’ Collins: 910b); (34b/4); <u>/e/ ünlüsüyle birlikte kef /ك/</u> παραγγελία <i>parangelya</i> paragelya: ‘ısmarlamak’ (12b/2).	<u>/-g-/ > /-y-/</u> καλόγερος <i>kalógeros</i> ḵaloyeros: ‘keşiş met.: sufi’ (‘monk’ Collins: 503b); (42a/12). <u>/-g-/ (africation: sızıcılama)</u> όργισμα <i>órgisma</i> orizma: ‘emretmek’ (6a/12). <u>/-ng-/ , /-k-/</u> φεγγάρι <i>fengári</i> feḵari: ‘ay’ (15b/10). <i>ḵaf’a ḵarīb okunur</i>
	Söz sonu	
	-	
/k/ Κ κάπα (kápa)	Söz başı	
	<u>kaf /ق/; kef /ك/</u> καράβι <i>ḵarávi</i> ḵaravi / ḵaravis: ‘gemi’ (3b/12); κεφάλι <i>kefáli</i> kefali kefales: ‘baş’ (‘head’ Collins: 361a); (20b/7).	
	Söz içi	
	<u>kaf /ق/; kef /ك/</u> παιδάκι <i>pedáki</i> peḏa+ki: ‘evlatçık’ παιδί: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a);	<u>/-k-/ damaksıllaşması (palatalization)</u> μικρός <i>mikrós</i> miço: ‘küçük’ (‘small’ Collins: 748a); (25b/7); /χ/’li biçimler Girit diyalektinde /k/ tarafındadır μοσχάρι <i>mosḥári</i> mosḵari: ‘dana’ (32a/7); νόχτα <i>niḥta</i> niḵta: ‘gece’ (15b/5).
	Söz sonu	
	-	
	Söz başı	
	-	
	Söz içi	

/ŋg/ ΓΓ γγ; ΓΚ γκ	<u>kâf-ı sagîre /ā/</u> άγγελος <i>ángelos</i> angelos: ‘melek’ (15b/3).	<u>/-ng-/ > /-g-/ , /-k-/</u> αγγούρι <i>angúri</i> aḡuri: ‘salatalık’ (‘cucumber’ Collins: 183b); (42a/5); ξύγκι <i>ksíngi</i> iḡsigi: ‘iç yağı’ (‘suet’ Collins: 797b); (37b/7).
	Söz sonu	
	-	
/h/ Xχ (hi)	Söz başı	
	<u>hı /ç/</u> χώμα <i>hóma</i> ḡoma: ‘toprak’ (TRS: 489a); (18a/2).	/i, e/ önündeki /h/ ünsüzünün pek çok örnek ve pozisyonda /ş/’ye dönüşerek damaksıllaşması (palatalization) χιόνι <i>hóni</i> şoni: ‘kar’ (16a/1);
	Söz içi	
	<u>hı /ç/</u> ζάχαρη <i>záhari</i> zahari: ‘şeker’ (‘sugar’ Collins: 798a);	<u>/-h-/ > /-k-/</u> δάχτυλο <i>dáhtilo</i> ḡaḡtili: ‘parmak’ (21b/4). /i, e/ önündeki /h/ ünsüzünün pek çok örnek ve pozisyonda /ş/’ye dönüşerek damaksıllaşması (palatalization) βροχή <i>vrohī</i> ivroşi: ‘yağmur’ (16a/3).
	Söz sonu	
	-	
/d/ Δδ δέλτα (délta)	Söz başı	
	<u>/ḡ/</u> δαίμονας <i>démonas</i> ḡemonas: ‘şeytan’ (‘demon’ Collins: 203b); (15b/8);	<u>/-d-/ > /-d-/</u> δευτέρα <i>deftéra</i> deftera: ‘pazartesi’ (TRS: 340b); (17a/12);
	Söz içi	
	<u>/ḡ/</u> παιδί <i>peḡí</i> piḡi: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9).	
	Söz sonu	
	-	
	Söz başı	

/z/ Ζζ ζήτα (zíta)	<u>/ذ/</u> ζάχαρη <i>záhari zahari</i> : ‘şeker’ (40a/3).	
	Söz içi	
	<u>/ذ/</u> ροζέ <i>rózé rođo</i> : ‘gül’ (40b/10).	<u>/s/ > /z/</u> πεινασμένος <i>pinasménos</i> pinazmenos: ‘aç’ (26b/12);
	Söz sonu	
	-	<u>/s/ > /z/</u> κλέφτες <i>kléftes</i> iķleftiz: ‘hırsız’ (19a/10).
/s/ Σσ σίγμα (sigma)	Söz başı	
	<u>/س/</u> σκέπαγμα <i>sképaзма iskepazma</i> : ‘örtü’ (7b/7).	
	Söz içi	
	<u>/س/</u> δύσκολος <i>ḍískolos ḍisķolo</i> : ‘güç, zor’ (27a/10).	Ses Husuisyetleri <u>/س/, /ش/</u> πιστόλι <i>pistóli</i> piştola: ‘piştov’ κόσκι <i>kóski</i> koşki: ‘köşk’ (35b/2). <u>/s/ > /z/</u> κοιμισμένος <i>kimisménos</i> kimizmenos: ‘uyuyan, tembel’ (28a/9).
	Söz sonu	
	<u>/س/</u> κοιμισμένος <i>kimisménos</i> kimizmenos: ‘uyuyan, tembel’ (28a/9).	
/š/ Θθ θήτα (šíta)	Söz başı	
	<u>/ث/</u> θεός <i>šeós</i> še’o / še’os: ‘Allah’ (15a/7).	<u>/š-/ > /f-/</u> θα έρθη <i>ša érti</i> farti: ‘gelecek’ (7a/1).
	Söz içi	
	<u>/ث/</u> προχθές <i>prohšés</i> oproktes: ‘öte gün’ (16b/4).	<u>/-š-/ > /-t-/</u> προχθές <i>prohšés</i> oproktes: ‘öte gün’ (16b/4).
	Söz sonu	
	-	
/l/ Λλ Λάμδα (lámḃḃa)	Söz başı	
	<u>/ل/</u> λεμόνι <i>lemóni</i> lemoni: ‘limon’ (40b/13).	
	Söz içi	

	<u>/ل/</u> πούλημα <i>púlima</i> pulima: ‘satmak’ (9a/2).	<u>/-l-/ > /-r-/</u> αδελφός <i>adelfós</i> adērfos: ‘erkek kardeş’ (24b/3). <u>/-l-/ (degemination)</u> πολλά <i>pollá</i> pola: ‘çok’ (18b/1).
	Söz sonu	
	-	
/m/ Μμ μι (mi)	Söz başı	
	<u>/ل/</u> μαύρος <i>mavros</i> mavro: ‘siyah’ (16a/9).	
	Söz içi	
	<u>/ل/</u> δαίμονας <i>démonas</i> dēmonas: ‘şeytan’ (15b/8).	<u>/-m-/ (degeminattion)</u> κόμμα <i>kómma</i> koma: ‘kesmek’ (7b/13).
	Söz sonu	
	-	
/b/ ΜΠ μπ	Söz başı	
	<u>/ب/</u> μπράτσο <i>bráço</i> biraço: ‘kol’ (22a/3).	
	Söz içi	
	<u>/ب/</u> τσαμπί <i>çabí</i> çabi: ‘salkım’ (39a/5).	
	Söz sonu	
	-	
/d/ NT ντ	Söz başı	
	<u>/د/</u> δέντρο <i>dédro</i> dēdro: ‘ağaç’ ‘taze ağaç’ (18b/11).	
	Söz içi	
	<u>/د/</u> κοντά <i>kodá</i> koda: ‘yakın’ (18a/12).	
	Söz sonu	
	-	
Tτ ταυ (taf)	Söz başı	
	<u>/ت/, /ط/</u> τρίτη <i>tríti</i> tiriti: ‘salı’ (17a/13); τιμόνι <i>timóni</i> timoni: ‘dümen’ (20a/6).	
	Söz içi	
	<u>/ت/, /ط/</u> γάτα <i>gáta</i> kaṭi: ‘kedi’ (32b/2); αστέρι <i>astéri</i> astiro: ‘yıldız’ (15b/11).	
	Söz sonu	
	-	
	Söz başı	

/ks/ Ξξ ξι (ksi)	<u>/س/, /ق/</u> ξύλο <i>ksílo</i> iksila: ‘odun’ (38a/2).	
	Söz içi	
	<u>/س/, /ق/</u> μετάξι <i>metáksi</i> metaḵsi: ‘ipek’ (38b/2).	
	Söz sonu	
/p/ Ππ πι (pi)	<u>/س/, /ق/</u> αῖξ <i>ayiks</i> ‘aḡsa: ‘keçi’ (32a/10).	
	Söz başı	
	<u>/پ/, bazen/ب/</u> πολλά <i>polá</i> pola: ‘çok’ (3b/6).	<u>/-p-/ (degemination)</u> παππούς <i>pappús</i> papus: ‘dede’ (24b/9).
	Söz içi	
	<u>/پ/, bazen/ب/</u> τόπος <i>tópos</i> topos: ‘yer’ (4a/2).	
	Söz sonu	
/r/ Ρρ ρο (ro)	-	
	Söz başı	
	<u>/ر/</u> ρύζι <i>rízi</i> rizi: ‘pirinç’ (38a/7).	
	Söz içi	
	<u>/ر/</u> προγονή <i>progoní</i> piroḡoni: ‘üvey kız’ (24b/2).	<u>/-r-/ > /-l-/ (alveolar, dış eti ünsüzleri)</u> λαμπρός <i>labrós</i> loblos: ‘parlak’ (50a/13). /-r-/ (degemination): άρρωστος <i>árrostos</i> arostimenos: ‘hasta’ (27a/6).
	Söz sonu -	
/f/ Φφ φι (fi)	Söz başı	
	<u>/ف/</u> φωτιά <i>fotyá</i> fotya: ‘ateş’ (16a/8).	
	Söz içi	
	<u>/ف/</u> χωράφι <i>horáfi</i> ḡorafí: ‘tarla’ (19a/13).	
	Söz sonu	
/ps/ Ψψ ψι (psi)	-	
	Söz başı	
	<u>/پ/ ve sin /س/, nadiren /ب/ ve sin /س/</u> ψηλός <i>psilós</i> ipsilo: ‘yufka, ince’ (26a/7).	<u>/i-/ türemesi (hipotez /i/’si)</u> ψείρα <i>psíra</i> ipsira: ‘bit’ (33a/8).
	Söz içi	

	<u>/پ/ ve sin /س/</u> κάψει <i>kápsi</i> kapsi: ‘yaksın’ (49a/9).
	Söz sonu
	-
/c/ TZ τζ	Söz başı
	<u>/ج/</u> τζίτζίκι <i>cicíki</i> cicika: ‘ağustos böceği’ (34b/1).
	Söz içi
	<u>/ج/</u> νεράντζι <i>neránci</i> neraci: ‘turunç’ (39a/12).
	Söz sonu
	-
/ç/ TΣ τσ	Söz başı
	<u>/ج/, /ج/</u> τσαμπί <i>çabí</i> çabi: ‘salkım’ (‘bunch’ Collins: 96a); (39a/5).
	Söz içi
	<u>/□/, /ج/</u> παπούτσι <i>papúçi</i> papuçi: ‘papuç’ (‘shoe’ Collins: 728b); (29a/6).
	Söz sonu
	-

Tablo 11: Arap Harfli Rumca Yazım: Ünsüzler

BÖLÜM III: METİN

[1b] ⁽¹⁾ **hāzā luġat-i erba‘a te’lif eden hānyevī fileskoki**⁵⁷ ⁽²⁾ hāzihī emsile lisān-ı ‘arabī ve lisān-ı türkī ve lisān-ı yūnānī ve lisān-ı ⁽³⁾ fārisī dört lisān üzerine tercüme ve beyān olunmuşdur ⁽⁴⁾ **bi-te’lif-i girīdī hānyevī**⁵⁸ **hāfız ibrahīm efendi** ⁽⁵⁾ bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm ⁽⁶⁾ el-ḥamd’ü-lillāh’il-lezī şerref el-insāne ve zeyyenehū bi’n-nuṭḫi ve’l-lisān ⁽⁷⁾ ve ekremehū ‘alā-sā’ir’il-maḥlūkāt[i] ve faddale men şā’e min-‘ibādihi ⁽⁸⁾ bi’l-feşāḥati ve’l-ihtidā’i ilā temīzi’l-luġāti ve’s-şalavātü ve’s-selām ⁽⁹⁾ ‘alā-seyyidinā muḥammedin seyyidi’l-‘arabī ve’l-‘acemī ve efṣaḥe min-nuṭḫin ⁽¹⁰⁾ ve tekelleme’l-münezze [münezzehen] ‘aleyhi fī’z-zikri’l-muḥkemi⁵⁹ ikrā’ ve rabbūke’l-ekremü ⁽¹¹⁾ ellezī ‘alleme bi’l-ḳalemi ‘alleme’l-insāne mā lem ya’lem ve ‘alā-‘ālihi ve aṣḥābihi [meṣābiḥ] **[2a]** ⁽¹⁾ mesābiḥu’z-zulm[i] ve yenābi’il-ḥikem [menābi’ü’l-ḥikem] **ve ba’d** şöyle ma’lūm ola ki ⁽²⁾ zebān-ı ḥilāf-ı fārisīdir⁶⁰ ve yūnānīde if’āl [ef’āl] ve esmā’-yı müṣakḳıka [müṣtaḳka] ⁽³⁾ nesak-ı vāḥid üzerine gelmeyip ekserī ḥilāf-ı kıyās olmağın ⁽⁴⁾ emsile-yi muḥtelife-yi yūnānī’i ba’d’el-irād bi-ḥasebi’t-tāḳati maṣādir-ı ⁽⁵⁾ keşire cem’ edip her bir maṣdarıñ ḥezāsında [ḥizāsında] vāḳi’-ṣaḥīfe- ⁽⁶⁾ de māzī ve muzāri’ ve ism-i fā’il ve ism-i mef’ul ve emr-i ⁽⁷⁾ gā’ib ve ḥāzır ve nehiy ve meḥul ve māzī ve muzāri’i ⁽⁸⁾ daḥi taḥrīr ve taṣtīr edip ‘ayān beyān etdim zīrā ⁽⁹⁾ bu kelimāt-ı keşire-i şemāniyyeniñ ve meḥulün ekserisi ḥilāf-ı ⁽¹⁰⁾ kıyās olmağdan zabt u inzibāṭı mütā’assir olduğu ⁽¹¹⁾ erbābının ma’lūmudur binā’en⁶¹ ‘alā-zālik şıyağ-ı şemāniyye-yi muḳābele-yi ⁽¹²⁾ ṣaḥīfe irā’et ve māzī ve muzāri’ meḥulü maṣdar-ı ⁽¹³⁾ ‘arabīniñ ḳurbunda işāret ve şıyağ-ı bāḳīye mücerred edevātla⁶² ma’lūm **[2b]** ⁽¹⁾ olmağıle tevk ü tarḥ olunmuşdur ancak iştikāk ne vechile⁶³ ⁽²⁾ olmañın beyānı ehem ve elzem olmağıle⁶⁴ beyānına şurū’ ba’d ⁽³⁾ ez īn emsile-yi muḥtelife ve muṭtarideleri daḥi izāḥ edelim ⁽⁴⁾ fī’l-iṣtikāk eğer māzī üzerine **lime {cAzYmA}**

⁵⁷ fileskoñi LE/N²/1b/1.

⁵⁸ hānyevi LE/N²/1b/1.

⁵⁹ LE/N²/1b/10.

⁶⁰ zebān-ı pārisī ve yūnānīde LE/B/2a/2.

⁶¹ binā’ LE/N²/2a/12.

⁶² edevātla LE/N²-E/2b/1.

⁶³ vechle LE/N²/2b/2.

⁶⁴ olmağla LE/N²/2b/3.

ma'nāsına ⁽⁵⁾ olan bir lafz-ı **den na**'ı idhāl edərsen ⁶⁵ cehd-i [cehd] mutlak olur ⁽⁶⁾ meşelā **emaşa** gelmesi ki 'ilm ma'nāsınadır **den [n]a** kelimesini ⁽⁷⁾ idhāl étdikde **den emaşa** olur ki ma'nāsı öğrenmedi ⁽⁸⁾ demektir ancak evā'il-i mazī ve muzāri' de ve sā'ir ef'āle ⁽⁹⁾ olan hemzāt üzerlerine edāt geldikde hazf olunup ⁶⁶ ⁽¹⁰⁾ ba'zı kerre hazf-eden 'ivaż-ı nūn daḥi vērilir ve **den [n]a** ⁽¹¹⁾ lafzının **hā**'sı ba'd'el-hazf mākāblindeki **nūn** māba'dında- ⁽¹²⁾ ki hemze-i maḥzūfeniñ harekesi naql olunur **irşe** dēyecek ⁽¹³⁾ yerde **den irşe** ve **irşaste** dēyecek maḥalde **den erşaste** dērler [ve eğer] **[3a]** ⁽¹⁾ ve eğer muzāri' üzerine **de** lafzını {YA} **den [n]a** lafzı vaż' edərsen ⁽²⁾ nefy-i istiḳbāl olur **den erşate de dyavazi** gibi ki ma'nāları ⁽³⁾ gelmez ve okumaz demektir ve eğer **den [n]a** lafzına bir **pote** ⁽⁴⁾ idhāl edərsen ⁶⁷ te'kīd-i nefy-i istiḳbāl olur **pote den er-** ⁽⁵⁾ **şate** gibi ki hīç gelmez demektir ve eğer cehd-i [cehd] mutlak üze ⁽⁶⁾ rine bir **pote** lafzını daḥi zamm edərsen cehd-i müstağrak olur ⁽⁷⁾ meşelā **den irşe** lafzına ki gelmedi demektir **pote den irşe** ⁽⁸⁾ dedikde hīç bu āna deġin gelmedi ve eğer lafzını ki ḥāl ma'nāsına- ⁽⁹⁾ dır zamm edərsen nefy-i ḥāl olur **eda den erşate** gibi ki şimdi ⁽¹⁰⁾ gelmez demektir ve eğer muzāri' üzerine {Ad YA} **es** ⁽¹¹⁾ lafızlarından birini zamm edərsen emr-i gā'ib olur ve **mi-i** ⁽¹²⁾ nāhiye geldikde nehy-i gā'ib olur **idyavazi mi diyavazi** gibi ⁽¹³⁾ ve eğer mazīniñ hemzesin hazf edərsen emr-i ḥāzır olur **[3b]** ⁽¹⁾ **edyavaze** gibi ve eğer muzāri' üzerine bir **mi-i** nāhiye getirdikden ⁽²⁾ sonra āḥirine bir sin-i mūhmele-yi sākine'i yāḥūd bir zā-i sākine ⁽³⁾ getirip ve mā-ḳabillerin meksūr edərsen nehy-i ḥāzır olur ⁽⁴⁾ **mi diyavazis mi diyavazo** gibi ve eğer mazī ve muzāri' üze- ⁽⁵⁾ rine **pos** ve yāḥūd **poz** lafızlarından birini getirsen ⁽⁶⁾ fi'il-i ta'accüb olur ve ism-i fā'il üzerine **pola** lafzını ziyāde ⁽⁷⁾ edərsen mübālağa ⁶⁸ ile ism-i fā'il olur **pola dyavazis** ⁶⁹ gibi ⁽⁸⁾ ve eğer ism-i fā'il üzerine {YIYsYA} **perisya** lafzını getirsen ⁽⁹⁾ ism-i tafḍīl ⁷⁰ olur **perisya diyavazis** ⁷¹ ve eğer ism-i cāmidiñ ⁽¹⁰⁾ āḥirine bir sin lafzını ⁷² ilḥāk edərsen ism-i menşūb [mensūb] ⁽¹¹⁾ olur gāhice medde ile iktifā' olunup sin'i getirmezler ⁽¹²⁾ evvele mişāl **ḳaravi ḳaravis** gibi šāniye mişāl **ḳaravi ti** ⁽¹³⁾ **orfano anaṭoli ti** gibi ve

⁶⁵ edərsin LE/E/2b/5.

⁶⁶ olunu LE/N²/2b/10.

⁶⁷ edərsin LE/E/3a/4.

⁶⁸ LE/N²/3b/7.

⁶⁹ LE/N²/3b/9.

⁷⁰ Le/N²/3B/10.

⁷¹ perisyadyavazis LE/N²/3b/10.

⁷² lafzı LE/N²/3b/11.

eğer **topos** lafzını maşdarıñ [āhirine] **[4a]** ⁽¹⁾ āhirine ilhāk edersen ism-i mekân olur **topos to ma-** ⁽²⁾ **ti mu** gibi zîrā **topu** ve **topos** mekân ma' nâsınadır ve **to** ⁽³⁾ lafzı edât-ı taḥṣîşdir [taḥṣîş] ve **prama** lafzını idhāl edersen ⁽⁴⁾ ism-i âlet olur ve **ena** getirsene binâ'-yı merre ve **im ḡarlo'is** [im kalıs] ⁽⁵⁾ lafzıyla binâ'-yı nev'î olur cümleye misâl **pirama** ⁷³ {tW} **maşimo** ⁽⁶⁾ **ena maşimo im kalois maşimo** gibi ve eğer isim üzerine **ki** ⁽⁷⁾ lafzını getirsene ⁷⁴ ism-i taşğîr olur bi-şart-ı ân ki āhirinde ⁽⁸⁾ **ki** lafzını [lafzı] bulunmaya ve eğer bulunursa **ki** lafzından muḳaddem ⁽⁹⁾ bir **ḳā** lafzını getirirsene evvele misâl **pidi** ⁷⁵ [pedi] **pedaki** şāniye misâl ⁽¹⁰⁾ **çiçeki çiçekaki bardaki bardakaki** gibi lâkin lafz-ı **ki'den** ⁽¹¹⁾ muḳaddem ḥarf-i meddeden elif gelmek şartdır velev yā-i medde ⁽¹²⁾ daḡi olursa elîf [elif] münḳalib olur nitekim misâlden ⁽¹³⁾ ma'lûm olur imdi emsile-yi muḥtelife 'ayân ve beyân edip **[4b]** ⁽¹⁾ ve muṭṭarideleri ⁷⁶ daḡi îzâh êtdikden-sonra maşâdıra şurû' ⁽²⁾ zîkr olunduḡu vech üzere maşâdır muḳābelesinde şıyaḡ-ı ⁽³⁾ şemāniyye işâret ve meḥûl mâzî ve muzâri'î maşdar-ı 'arabîniñ ⁽⁴⁾ ḳurbunda muḥtelit olmamak mülâhazasıyla ma'kûsen irâ'et êde- ⁽⁵⁾ lim tâ ki mütâla'a êdene elsine-i erbâ'anıñ taḥṣîli eshel ⁽⁶⁾ olup bizi da'vât ⁷⁷-ı ḡayriyyeden ferâmûş êtmeyeler ve lâkin ⁽⁷⁾ zîkr olunan ḳavâ'ide muḡālîf nice luḡat-i bî-şûmâr ve kelimât-ı ⁽⁸⁾ nâ-hem-vâr vardır ki bir vechile ḡaṣr ü inhişârı ve ta'dâd ü ⁽⁹⁾ şûmârı taḡrîr ve taḡrîr ḡadd-i imkândan ḡâricdir ⁷⁸ binâ'-yı 'aliyye ⁽¹⁰⁾ bi-ḡasebi'l-ḳudreti ve'l-mikneti maşâdır-ı keşîre-yi taḡrîr ve muḳābele ⁽¹¹⁾ lerinde aṣl olan şıyaḡ-ı şemāniyye ile meḥûl mâzî ve muzâri'î ⁽¹²⁾ taṣṭîr êtdim ve bu kitâbı [kitâb] üç bâb ve bir ḡātime üzerine ⁽¹³⁾ terkîb ve tertîb olunmuşdur **bâb-ı evvel maşâdır** beyânındadır [bâb-ı şānî] **[5a]** ⁽¹⁾ **bâb-ı şānî** esmâ'-yı müşakḳika [müştakḳa] ve ḡayr-i müşakḳika [müştakḳa] beyânındadır **bâb-ı** ⁽²⁾ **şālis** ḡurûfât ve edevât ve esmâ'-yı işâret ve zamâ'ir ve esmâ'-yı ⁽³⁾ ef'âl ve sâ'ir naḡivlerde mezkûr olan kelimât beyânındadır ⁽⁴⁾ ve ḡātime ve nice neşāyiḡi ve mekâleme-yi [mükâleme] şāmildir ⁽⁵⁾ **fî'l-emşileti'l-muḡtelifeti'l-yûnāniyye** ⁽⁶⁾ **[maşdar]** maşima [mâzî] e maşate [mâzî fî'il] maşeni [ism-i fâ'il]

⁷³ pirama LE/N²/4a/7.

⁷⁴ getirsen LE/N²/4a/8.

⁷⁵ pidi LE/N²/4a/11.

⁷⁶ LE/N²/4b/2.

⁷⁷ aslında *ed'îyye-i ḡayriyye*: 'ḡayr duaları'.

⁷⁸ LE/N²/4b/11.

maş[i]tis⁷⁹ [ism-i mef'ul] maşimenos⁸⁰ [cehd-i [cehd-i] muṭlaḳ] den emaşe
⁽⁷⁾ [nefy-i ḥāzır] edade maşeni [nefy-i istiḳbāl] de maşeni [te'kīd-i nefy-i
istiḳbāl] pote de maşeni [cehd-i [cehd] müstağraḳ] pote den emaşe⁽⁸⁾ [emr-
i gā'ib] ez maşi [nehy-i ḡā'ib] mi maşī maşe [ism-i mekān] topos to maşe
[ism-i ālet] pirama to maşi⁽⁹⁾ [binā'-yī merre] ena maşimo [binā'-yī nev'
{AmYḡAYWbWs} maşimo [ism-i taşğır] maşimaki [mübālağa ile ism-i
fā'il] a[n]şropoş⁸¹ to maşimo⁽¹⁰⁾ [ism-i tafḍīl] perisya maşitis [fi'il-i
ta'accüb-i evvel] poz⁸² emaşe [fi'il-i ta'accüb-i şālīş] pos⁸³ maşeni⁽¹¹⁾ ve
hazā muṭṭaride⁸⁴ māzī-yī ma'lūm⁽¹²⁾ emaşe [öğrenmiş]⁸⁵ emaşane
[öğrendi]⁸⁶ emaseş [öğrenmiş]⁸⁷ emaşene [öğrendiler]⁸⁸ emaşa [öğrendi]⁸⁹
emaşame [öğret beni]⁹⁰⁽¹³⁾ emşile-yī muṭṭaride māzī-yī mechūl emaşetfitike
emaşiteftikane [5b]⁽¹⁾ emaşetfitikes emaşetfitikane⁹¹ emaşetfitiḳa
emaşetfitikame⁽²⁾ emşile-yī muṭṭaride muzāri'-i ma'lūm maşeni
[öğreniyor]⁹² maşetone maşetis⁽³⁾ maşenete maşeno maşenune muzāri'-i
mechūl maşitveyete⁽⁴⁾ maşitveğode maşitveyese maşitveyeste maşitveğome⁽⁵⁾
maşitveğomestane fi'l-maşdar maşima maşimata fi-ismi'l-fā'il⁽⁶⁾ maşitis
maşitades fi-ismi'l-mef'ul maşimenos [tekmīl öğrendi]⁹³ ma-⁽⁷⁾ şimeni [cem'
öğrenmiş]⁹⁴ bāḳīleri bunlardan müştak olmağın emşileden olur⁽⁸⁾ me'mūlile terk
olunmuşdur taḥrīre ḥācet yokdur ancak⁽⁹⁾ emr-i nehiy ve ba'zı esma[']'nın ihtilāfāt-ı

⁷⁹ masitis LE/N²/5a/10.

⁸⁰ masimanos LE/N²/5a/10.

⁸¹ a[n]şropos LE/N²/5b/2.

⁸² pos LE/N²/5b/5.

⁸³ pos LE/N²/5b/5.

⁸⁴ muṭarredet LE/N²/5b/7.

⁸⁵ LE/N²/5b/9.

⁸⁶ LE/N²/5b/9.

⁸⁷ LE/N²/5b/9.

⁸⁸ LE/N²/5b/9.

⁸⁹ LE/N²/5b/9.

⁹⁰ LE/N²/5b/9.

⁹¹ emaşetfitikete LE/N²/5b/11.

⁹² LE/N²/5b/13.

⁹³ LE/N²/6a/6.

⁹⁴ LE/N²/6a/6.

keşiresi olmağıle ⁽¹⁰⁾ tavzīh ve taşrīh olunmuşdur **fī-emri'l-gā'ib ez maši** ⁽¹¹⁾ **az mašune** yāhūd **az masusi** demek iktizā eder zīrā ⁽¹²⁾ {nA vAsY} lafızları zamīr-i tešniye-yi mü'enneş ve müzekker ve zamīr-i cem'-i ⁽¹³⁾ müzekker ve mü'enneş olur el-hāşıl fārisī gibi lisān-ı yūnā [nī de] **[6a]** ⁽¹⁾ nī de tešniye ve cem'-i müzekker ve mü'enneş olur el-hāşıl fārisī ⁽²⁾ gibi lisān-ı yūnānīde ve cem'-i müzekker ve mü'enneş müsāvidir maḥşūz [maḥşūs] ⁽³⁾ şīğaları yokdur **fī-nehī'l-gā'ib mi maši mi mašo** yāhūd ⁽⁴⁾ **mi mašosi emr-i hāzır** maše mašete tešniye ve cem'-i müzekker ⁽⁵⁾ ve mü'enneş **mübalağa ile ism-i fā'il pola mašitis pola ma-** ⁽⁶⁾ **šitades ism-i tafđil perisya mašitis perisya mašita** ⁽⁷⁾ **des fī'il-i ta'accüb** pos emašete pos emašane pos emašes ⁽⁸⁾ pos emašete pos emaša pas emašame **fī-beyānī'l-mašādīrī'** ⁽⁹⁾ **l-'arabī ve'l-fārisī ve'l-türkī ve yūnānī** ['arabī] el-'ilmü [fārisī] *dāništen* ⁽¹⁰⁾ **[türkī]** bilmek **[yūnānī]** {ηWzMA} el-kırā'at *h^wānden* okumak **idyavazma** [mašima] ⁹⁵ ⁽¹¹⁾ el-kitābe *nüvişden* yazmak **igrama** el-emrū *fermūden* ⁽¹²⁾ buyurmak **orizma** el-müci ¹¹ *āmeden* gelmek **ivrizma** [{ArḥWmA}] ⁹⁶ ⁽¹³⁾ el-ityānī *āverden* götürmek **ferma** ez-zehābū *reften* **[6b]** ⁽¹⁾ gitmek **pav'ome** el-ku'ūdū *nişesten* oturmak **kaşizma** ⁽²⁾ el-kıyāmū *ber h^wāsten* kal[k]mak **şıqoma** el-eklū *hūrden* ⁽³⁾ yemek **fao'ma** [fágoma] eş-şurbū *nūşiden* içmek **ipşoma** ⁹⁷ **ipyama** ⁹⁸ [píno] ⁽⁴⁾ es-semā'ū *šeniden* eşitmek **ağzikima** ⁹⁹ [ángizma] en-nazarū *dīden* ⁽⁵⁾ görmek **duyma** [dúme] et-tekellem *güften* söylemek **milima** el-'amelū ⁽⁶⁾ *kā[r]* *kerden* iş işlemek **dulema** [dulepse] ¹⁰⁰ **el-yūnānī** aḡuşe [akúse] [eşit] ¹⁰¹ ⁽⁷⁾ {ηWnY} ¹⁰² **ginostiķos** ['aķıllı] ¹⁰³ **kozmenos** [doménos] **az ḡosi** [as dósı] **mi kosi** [midósı] **kose** [dóse] ⁽⁸⁾ **mi kosis** [mi dósıs] **edyavase** [oturmuş] ¹⁰⁴ **idyavazi** [is dyavázi] [oturuyor] ¹⁰⁵ **idyavastis** [is dyavastıs]

⁹⁵ LE/E/6a/10.

⁹⁶ LE/E/6a/12.

⁹⁷ ipşoma LE/N²/7a/4.

⁹⁸ LE/E/6b/3.

⁹⁹ LE/N²/7a/5.

¹⁰⁰ LE/N²/7a/7.

¹⁰¹ LE/N²/7a/8.

¹⁰² LE/E/6b/7.

¹⁰³ LE/N²/7a/8.

¹⁰⁴ LE/N²/7a/9.

¹⁰⁵ LE/N²/7a/10.

(9) **idyavazmenos** [is dyavasménos] [oturmuşdur]¹⁰⁶ **idyavazi** [is dyavázi] [oturuyordu]¹⁰⁷ **mi dyavazi** [oturmaz]¹⁰⁸ **izyavaze** [is dyávaze] [oturuyor]¹⁰⁹ (10) **mi idyavazis** [oturmuyor]¹¹⁰ **iğrapse** [yaz]¹¹¹ **iğrafi** [mektüb]¹¹² **iğramatıkos** [yazıcı]¹¹³ **iğramenos** (11) **ad ğirapsi** [as grápsi] [yazmışdır]¹¹⁴ **mi iğrapsi** [yazma]¹¹⁵ **iğrapse** [yaz]¹¹⁶ **mi ğrapsis** [yazmasıñ]¹¹⁷ **orise** [órgise] [buyurdu]¹¹⁸ (12) **orizi** [orgízi] [buyuruyor]¹¹⁹ **oristis** [orgistís] [buyursuñ]¹²⁰ **orzemenos** [orgisménos] [buyursuñlar]¹²¹ **ez orisi** [is orgízi] **mi norisi** [mi orgísi] [buyurmasın]¹²² (13) **orise** [órgise] [buyuruñ]¹²³ **mi norisis** [mi orgísi] [buyurmayıñ]¹²⁴ **irşe** [geldi]¹²⁵ **erşete arşıktis** [arhigós] [eršo] **[7a]** (1) **eršomenos** [geliyor]¹²⁶ **mi nerši** [mi érši] **erho** [gelir]¹²⁷ **mi neršis** [mi éršis] **efere** [getirdi]¹²⁸ **farti** [ša érti] [getir]¹²⁹ (2) **fartis** [ša éršis] [getir]¹³⁰ **fermenōs** [geliyor]¹³¹ **as ferī mi ferī** [getirem]¹³² **fere** [getir]¹³³ **mi feris** [getirmeyiñ]¹³⁴ (3) **epiye payi yayitis ya'omenos as pa'i miya'i** (4) **ame mi yais**

¹⁰⁶ LE/N²/7a/10.

¹⁰⁷ LE/N²/7a/10.

¹⁰⁸ LE/N²/7a/11.

¹⁰⁹ LE/N²/7a/11.

¹¹⁰ LE/N²/7a/11.

¹¹¹ LE/N²/7a/11.

¹¹² LE/N²/7b/1.

¹¹³ LE/N²/7b/1.

¹¹⁴ LE/N²/7b/1.

¹¹⁵ LE/N²/7b/1.

¹¹⁶ LE/N²/7b/2.

¹¹⁷ LE/N²/7b/2.

¹¹⁸ LE/N²/7b/2.

¹¹⁹ LE/N²/7b/2.

¹²⁰ LE/N²/7b/2.

¹²¹ LE/N²/7b/3.

¹²² LE/N²/7b/3.

¹²³ LE/N²/7b/3.

¹²⁴ LE/N²/7b/4.

¹²⁵ LE/N²/7b/4.

¹²⁶ LE/N²/7b/4.

¹²⁷ LE/N²/7b/5.

¹²⁸ LE/N²/7b/5.

¹²⁹ LE/N²/7b/5.

¹³⁰ LE/N²/7b/5.

¹³¹ LE/N²/7b/6.

¹³² LE/N²/7b/6.

¹³³ LE/N²/7b/6.

¹³⁴ LE/N²/7b/6.

eķaça [oturdu]¹³⁵ ķasizi [oturuyor]¹³⁶ ķasitis kaşizmenos [oturmuş]^{137 (5)} as ķaçi [sen otur]¹³⁸ mi ķaçi [oturmayın]¹³⁹ ķaçe [otur]¹⁴⁰ mi ķaçiz mi ķaçis¹⁴¹ [oturam]¹⁴² esiķo siķonete⁽⁶⁾ siķotis siķomenos ezsiķoşi mi siķoşi siķo⁽⁷⁾ mi sikoşis efaye [ye]¹⁴³ tiroyi tirovoyi¹⁴⁴ [yeyeyor]¹⁴⁵ fağas [çok yeyici]¹⁴⁶ fa'omeno [yemiş]^{147 (8)} mi fa'i [yemesin]¹⁴⁸ faye mi fais ipşe pini pyotis⁽⁹⁾ ipşomenos as pişi mi ipşi ipşe⁽¹⁰⁾ mi ipşis ağrikķise iğriķa ġirikiķtis⁽¹¹⁾ iğrikizmenos ezğirikiķisi mi ġrikķisi ağrikķise⁽¹²⁾ mi ġrikķitis iğeşori şoritis şuremeno eşşori⁽¹³⁾ mi şuri şoritis şuremeno eşşori mi şuri [ğiriķa mi ġriķas bu daħi luğatdır] [7b]⁽¹⁾ şurye mi şuris emilise mili militis milimeno⁽²⁾ az milisi mi milisis mi lise mi milisis⁽³⁾ edulepse đuloi [zilevi] đuleftis [zileftis] đulemeno az đulepsi⁽⁴⁾ mi đulepsi mi đulepsis el-havf tersiden⁽⁵⁾ ķorkmak foves¹⁴⁹ es-sukūt üftāden düşmek⁽⁶⁾ pezma er-remy endāhten [atmak] rima es-setr^ü pūşiden⁽⁷⁾ örtmak iskepazma el-hark^u sūhten yanmak⁽⁸⁾ ķayma ed-duhul derün āmeden içerü girmek {YAzmA}⁽⁹⁾ el-huruc birün [bīrūn] āmeden taşra çıkmak ivyema er-rabt^u⁽¹⁰⁾ besten bağlamak đema el-hall^ü küşāden çözmek⁽¹¹⁾ lima el-kans^ü rūften süpürmek paraserma⁽¹²⁾ el-haleb dūşiden şud sağmak armema el-kat^u⁽¹³⁾ buriden kesmek ķoma ed-darb^ü zeden urmak [8a]⁽¹⁾ varizma el-herb ġirīhten [ğürīhten] kaçmak fevğa¹⁵⁰ el-e'tā^ü⁽²⁾ dāden vèrmek dozma el-yūnānī efovişiņe [ķorkmuş]^{151 (3)} fovate [ķorkar]¹⁵² fovitis foverizmenos [ķorkutmuşlar]¹⁵³ as fovişi¹⁵⁴

¹³⁵ LE/N²/7b/8.

¹³⁶ LE/N²/7b/8.

¹³⁷ LE/N²/7b/9.

¹³⁸ LE/N²/7b/9.

¹³⁹ LE/N²/7b/9.

¹⁴⁰ LE/N²/7b/9.

¹⁴¹ LE/N²/7b/9.

¹⁴² LE/N²/7b/9.

¹⁴³ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁴ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁵ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁶ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁷ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁸ LE/N²/7b/12.

¹⁴⁹ LE/N²/8a/10.

¹⁵⁰ LE/N²/8b/10.

¹⁵¹ LE/N²/9a/1.

¹⁵² LE/N²/9a/1.

¹⁵³ LE/N²/9a/2.

¹⁵⁴ LE/N²/9a/2.

[düşer]¹⁵⁵ (4) **mi fovişi**¹⁵⁶ [korkma]¹⁵⁷ **fovo** [korku]¹⁵⁸ **mi fovase** [korkma]¹⁵⁹ **epese**
pefti (5) **peftis pezmenos** [düşmüş]¹⁶⁰ **az pesi mi pesi**¹⁶¹ [düşme]¹⁶² **pese mi pesis**
pespe¹⁶³ [düş]¹⁶⁴ **mi pesis**¹⁶⁵ [düşmeyesin]¹⁶⁶ **evreксе**¹⁶⁷ [yağmış]¹⁶⁸ (6) **erikse rihni**
verehi¹⁶⁹ [yağıyor]¹⁷⁰ **rektis verektis**¹⁷¹ **rimenos az riksi** (7) **mi riksi rikse mi riksis**
eskepastike [örtülmüş]¹⁷² **eskepazi** (8) **eskepastiz eskepazmenos as [s]kepasi mi**
skepasi (9) **eskepase mi skepasis ekayike** [yanmış]¹⁷³ **keyete kaitis** (10) **kaymenos az**
kapasi ekapsi¹⁷⁴ [yanmış]¹⁷⁵ **mi kapasi** [yanması]¹⁷⁶ **kapse** [yakmış]¹⁷⁷ **mi kapsis**
[yakması]¹⁷⁸ (11) **epike peki peztis pazmenos az pi** (12) **mi pi {AbA} mi pis evyike**
ivyeni evğartin (13) **evğarmenos az viyi mi vyi evğa mi vyis [ekopike kovete**
evarsitike varizte [vadiste] adoşike dodete] [8b] (1) **edese deni destis demenos**
ezdesi mi desi (2) **dese mi desis elise litis lime tus** (3) **az lisi**¹⁷⁹ **mi lisi lise mi lisis**
eparasire (4) **parasirti parasirtis parasirmenos az {W}parasiri** (5) **mi parasiri**
parasere mi parasiris ermaксе (6) **ermei ermaکتis ermamenos as armaкси mi**
narmaкси (7) **armaксе mi narmaкси ekopse mi kopse**¹⁸⁰ **kopi koftis** (8) **komenos az**
kopsi mi kopsi kopse mi kopsis (9) **evarike varizi varistis varizmenos [a]z vari** (10)

¹⁵⁵ LE/N²/9a/2.

¹⁵⁶ LE/N²/9a/2.

¹⁵⁷ LE/N²/9a/2.

¹⁵⁸ LE/N²/9a/2.

¹⁵⁹ LE/N²/9a/3.

¹⁶⁰ LE/N²/9a/3.

¹⁶¹ LE/N²/9a/4.

¹⁶² LE/N²/9a/4.

¹⁶³ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁴ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁵ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁶ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁷ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁸ LE/N²/9a/4.

¹⁶⁹ LE/N²/9a/5.

¹⁷⁰ LE/N²/9a/5.

¹⁷¹ LE/N²/9a/5.

¹⁷² LE/N²/9a/6.

¹⁷³ LE/N²/9a/8.

¹⁷⁴ LE/N²/9a/9.

¹⁷⁵ LE/N²/9a/9.

¹⁷⁶ LE/N²/9a/9.

¹⁷⁷ LE/N²/9a/9.

¹⁷⁸ LE/N²/9a/10.

¹⁷⁹ LE/N²/9b/4.

¹⁸⁰ LE/N²/9b/9.

mi vari vari mi varis efiye fevyi fevgās⁽¹¹⁾ fevgatos az fiyi mi fiyi fiye mi fiyis edoke
⁽¹²⁾ **dodi** [dīni] dostis dozmenos az dosi mi dosi⁽¹³⁾ dose mi dosis lisān-ı erba ‘a
şüd beyān [el-ahz^ü] **[9a]** ⁽¹⁾ el-ahz^ü giriften tutmak **ipşazma** el-bey^{‘ü} furūhten ⁽²⁾
şatmak **pulima** eş-şirā^{‘ü} hirīden [harīden] şatun almak ⁽³⁾ **ağorazma** eş-sefā^{‘et}
h^wāsten dilemek **zimita** ⁽⁴⁾ et-ta‘cīn şiristen [sirišten] yoğurmak **zimoma** et-ṭabh^u
puhten ⁽⁵⁾ pişirmek **ipsima** el-ğarf ta‘ām be-kāse nihāden ⁽⁶⁾ kıotarmak **ketoma** el-ğas^ü
şüsten yaykıamak¹⁸¹ **iplima** ⁽⁷⁾ el-‘add^ü şümürden şaymak **metrima** ipşase ⁽⁸⁾ pişani
ipşastis ipşazmenos as pişasi ⁽⁹⁾ mi pyasi ipşase mi ipşasis epulise puli ⁽¹⁰⁾ pulitis
pulimenos as pulisi mi pulisi¹⁸² pulise mi pulisis ⁽¹¹⁾ ağorase ağorazi ağorastis
ağorazmenos ⁽¹²⁾ ağorasi mi nağorazi ağorase mi nağorazis ⁽¹³⁾ ezitiķse zita zitiķtis
zitimenos az [z]itiķsi **[9b]** ⁽¹⁾ mi zitiķsi zitiķse mi zitiķsis ezimose zimoni ⁽²⁾ zimotis
zimomenos az zimosi mi zimosi zimose ⁽³⁾ mi zimosis¹⁸³ ipsise ipsini ipsistis
ipsimenos ⁽⁴⁾ as ip[s]isi mi pisi ipsise mi ipsisis ⁽⁵⁾ akenose kenoni kenotis
kenomenos as kenosi ⁽⁶⁾ kenose mi kenosis ipline iplini iplitis ⁽⁷⁾ iplimenos as pilini
mi plini ipline mi plinis ⁽⁸⁾ emetrise metra metritis metrimenos az metrisi ⁽⁹⁾
metrise mi metrisis **el-beyān** benim faẓīle[t]-mendim hūlūs ⁽¹⁰⁾ -perverim ve
mekādir-şinās-i pūr-aḥterim vaķtimi[z] teng ü tār ⁽¹¹⁾ ve şevāğil-i bisyārımız olmakdan
nāşī tekellūfāt-ı keşire ⁽¹²⁾ bi’l-küllīye ṭayy¹⁸⁴ olup mücerred maşādır¹⁸⁵ ile māzī ve
muzāri[‘] ⁽¹³⁾ beyānıyla¹⁸⁶ iktifā olunmuşdur zīrā bunların cümlesi tahrīr [emr] **[10a]** ⁽¹⁾
emr-i ‘asīrdır bel-müte‘azzıdır¹⁸⁷ ancak bu üç şīğa¹⁸⁸ ma‘lūm ⁽²⁾ olduğda ‘ākile kāfıdır
kuşūru bunlara kıyās iştiķāk¹⁸⁹ ⁽³⁾ olunur ve lisān-ı mezbūr keşret tefa‘‘ul [tefā‘īl] ve
vefret kıyās [ile] ⁽⁴⁾ i[ş]tiķāk olunur isti‘māl ile keşf ü izāh olunur ⁽⁵⁾ ve illā kemā-
yenbağī kalem ile tahrīr ve tefhīm mümkün değildir zīrā cümle ⁽⁶⁾ kelimāt hilāf-ı kıyās
vāķi‘dir kâ‘ide üzre gelenler eķall[ü] ⁽⁷⁾ mine’l-ķalīldır binā‘en ‘aleyh şıyağ-ı
şemāniyyeden bir miķdār izāh ⁽⁸⁾ êdikden-şonra şıyağ-ı sitte daḥi berāy-ı iḥtişār tarḥ

¹⁸¹ ‘su ile çalkalayarak yıkamak’ (Ötüken: 5/5259a).

¹⁸² LE/N²/10b/9.

¹⁸³ LE/N²/11a/4.

¹⁸⁴ LE/N²/11a/13.

¹⁸⁵ LE/N²/11a/13.

¹⁸⁶ LE/N²/11a/14.

¹⁸⁷ LE/N²/11b/1.

¹⁸⁸ LE/N²/11b/1.

¹⁸⁹ LE/N²/11b/3.

olunup ⁽⁹⁾ mücerred maşdar ile māzī ve muzāri‘i taştīr olunup mā- ⁽¹⁰⁾ bākīsi zihne ihāle olunmuşdur tā fārisiyyeye kesafet [kešāfet] ⁽¹¹⁾ ve mūte‘allimine melālet vėrmeyip müddet-i kalīlede hitām müyesser ola ⁽¹²⁾ **beyān-ı maşādır-ı muhtaşarān [h] ez-şıyağ¹⁹⁰-ı sitte el-hayā^ü şermīden ⁽¹³⁾ utanmak idrepom edrapike direpete edrepete¹⁹¹ en-nisyān^ü [10b] ⁽¹⁾ ferāmuş kerden unutmak iķseħama iķseħasa iķseħasa ⁽²⁾ el-bezr^ü pāşīden saçmak isķiropise isķiropa el-rüküb ⁽³⁾ süvār şūden binmek¹⁹² ķavalikema akvalikepse [kavalīkepse] ķevalikoyi [kavalikismēni] ⁽⁴⁾ en-nüzūl fūrū āmeden inmek ķatevazma eķatevike ķateveni ⁽⁵⁾ el-inzāl fūrū āverden indirmek ķatevasya eķatevase ⁽⁶⁾ ķatevazi el-mađa‘ [el-mađağ] ħābīden çeynemek masizma emasise {mAsY} ⁽⁷⁾ el-bel‘u fūrū bürden yutmak ķatapşoma eķatapşe ķatapini ⁽⁸⁾ el-ğīlk der-besten ķapamak isfalizma esefalīķse isfalizi ⁽⁹⁾ el-ğaleyān cūşīden ķaynamak ivrazma ivrase ivrazi ⁽¹⁰⁾ es-sarīka^{tü} düzdīden¹⁹³ hırsızlamak¹⁹⁴ iķlema iķlepse ⁽¹¹⁾ iķlefti en-nükūt [nügūt] berīden şıçmak şezma eşestike şezete¹⁹⁵ ⁽¹²⁾ el-tayryān [tayrān] perīden uçmak petazma epetaķse peta ⁽¹³⁾ el-hayāta^{tü} dühten dikmek rama erapse rafti [el-hızf^ü] [11a] ⁽¹⁾ el-hızf^ü¹⁹⁶ derīden yırtmak {YķsA} skizma {YķsA} skizi ⁽²⁾ el-hanūk ħuffe [ħaffe] kerden boğmak ipnima ipniķse iptiyi ⁽³⁾ es-si‘āl sirfe kerden öksürmek vişima eviķse ⁽⁴⁾ vişi el-iťās ‘atse kerden anşırmak ifkarmizma ⁽⁵⁾ efkarmistike efkarmizte ed-diħk^ü handīden gülmek ⁽⁶⁾ yelo eyelase yela el-bükā^ü girye kerden ağlamak ⁽⁷⁾ iķlayma iķlapse iķleyi el-‘aźż^u gezīden ısırmak¹⁹⁷ ⁽⁸⁾ daķama eđaķase daķani el-mass^u mekīden emmek ⁽⁹⁾ pipilizma apipilise pipilizi et-takbīl^ü pūse [būse] dāden ⁽¹⁰⁾ öpmek filima efilise fili es-şalb^ü berdār kerden ⁽¹¹⁾ boğmak ipnima ipniķse ipnisi el-büll^ü ter kerden ıslatmak ⁽¹²⁾ ivrema [ívrekse] ivreķse ivreşi el-mevt^ü mürden ölmek ⁽¹³⁾ apoşamos apoşane apoşeni el-emāte mīrānīden¹⁹⁸ [11b] ⁽¹⁾ öldürmek usķotoma isķotose¹⁹⁹ isķotoni el-**

¹⁹⁰ LE/N²/11b/13.

¹⁹¹ LE/N²/11b/14.

¹⁹² LE/N²/12a/1.

¹⁹³ LE/N²/12a/8.

¹⁹⁴ ‘kimseye belli etmeden; çok gizli olarak; hırsız gibi’ (Ötügen: 2/1952).

¹⁹⁵ LE/N²/12a/10.

¹⁹⁶ LE/N²/12a/12.

¹⁹⁷ ızırmak LE/E/11a/7.

¹⁹⁸ LE/N²/12b/11.

¹⁹⁹ LE/N²/12b/12.

binā' *binā kerden* ⁽²⁾ *yapu yapmak* **iktizma iktise iktizi** el-hedmi^ü *harāb* ⁽³⁾ *kerden* yıkmak **halazma** [**hálazma**] **eḥalase hala** el-ihtirāz ⁽⁴⁾ *teḥarruz kerden* şakınmak **pideksima epidekseftike pideksevyete** ⁽⁵⁾ el-imlā'^ü *pür kerden* doldurmak **yemizma ayemise yemizi** ⁽⁶⁾ es-sebbe^{tü} *düşnām dāden* söğmek **atimoma atimoḵse** ⁽⁷⁾ **atimoni** es-sayd^ü *şikār kerden* av avlamak **kiñirmā** ⁽⁸⁾ **ekiñise kina** et-tahlīs *rehāniden* kurtarmak ⁽⁹⁾ {**YḵSa**} {**mYsmAtA**} {**YḵsA mYsA**} {**YḵsA mY stAftY**} el-leff *neverdiden* ⁽¹⁰⁾ kaluplamak **diloma ediplose diploni** eş-şemm^ü *büyiden* ⁽¹¹⁾ koqlamak **mirizma emirise mirizi** ez-zevk^u *çeşiden* ⁽¹²⁾ tatmak **dikimazma edikimise dikimazi** et-teshīn *germ*²⁰⁰ *kerden* ⁽¹³⁾ tatmak [ıştırmak] **dikimazma edikimise**²⁰¹ **di[k]imazi** el-mürür *güzeştēn* [geçmek] **[12a]** ⁽¹⁾ geçmek **perazma eperase perna** el-vidcān *yāftēn* ⁽²⁾ bulmak **ivrema evrike evristi** el-fikdān *güm kerden* ⁽³⁾ yitirmek **haima eḥase ḥani** el-cerr^ü *keşiden* ⁽⁴⁾ çekmek **serma esire serni** el-intihāb *güziden* ⁽⁵⁾ evitlemek²⁰² **idyahme idyaleḵse idyale'i** el-fiti^l ⁽⁶⁾ *tāftēn* bükme **istrima istiripse istirifti** el-mahabbe^{te} ⁽⁷⁾ *mihri kerden* sevmek **aḡapima aḡapise aḡapizi** ⁽⁸⁾ el-lebs *pūşiden*²⁰³ *geymek* **dima edise dini** ⁽⁹⁾ el-vezn^ü *senciden*²⁰⁴ dartmak **ḵapanizma aḵapanise** ⁽¹⁰⁾ **ḵapanizi** et-taşdik^u *bāver kerden* inanmak **pistema** ⁽¹¹⁾ **epsetepse pistovi** el-‘uvd^ü *gerdiden* dönmek ⁽¹²⁾ **ḡayerma** [**gírisma**] **aḡayire ḡayerni** [**gírizi**] el-ittikā'^ü *tekye zeden* ⁽¹³⁾ dayanmak **ḵopizma eḵopise ḵopizi** el-lu‘b^ü *bāzī kerden* **[12b]** ⁽¹⁾ oynamak **pezma epeḵse pezi** et-tavşiye^{t205} *sipāriş*²⁰⁶ *kerden* ⁽²⁾ ısmarlamak **paragelya eparagerne paragerni** el-itfā'^ü ⁽³⁾ *fetil rā küştēn* [fetil] söyündürmek²⁰⁷ **izvima ezvise idviñi** ⁽⁴⁾ et-teṣā' ūb^ü [teṣāveb^e] *esā kerden* esnemek **ḥamurizma aḥamur-** ⁽⁵⁾ **istike ḥamuryete** el-‘acele^{te} *zūd*²⁰⁸ *kerden* çapuk²⁰⁹ etmek ⁽⁶⁾ **iḡligorya iḡligoryi iḡligorevi** el-ḥakk^ü *ḥārīden* ⁽⁷⁾ kaçımak **iḵsizma eḵsise iḵsi** el-beṭū' *direngiden* [direng kerden] ⁽⁸⁾ eğlenmek {**ArYzmA**} {**ArYsA**} {**AryY**} et-teverüm²¹⁰ *emāsiden* ⁽⁹⁾ şişmek

²⁰⁰ LE/N²/13a/10

²⁰¹ LE/N²/13a/10.

²⁰² ‘seçmek, ayıklamak’ (Ötüken: 2/1518b).

²⁰³ būşiden LE/N²/13b/4.

²⁰⁴ LE/N²/13b/5.

²⁰⁵ LE/N²/13b/11.

²⁰⁶ LE/N²/13b/11.

²⁰⁷ ‘söndürmek’ (Ötüken: 4/4323a).

²⁰⁸ LE/N²/13b/15.

²⁰⁹ çabuk LE/N²/14a/1.

²¹⁰ LE/N²/14a/3.

pirizma {AprYstlkA} {AprYstY} el-hezm^ü *güvārīden* ⁽¹⁰⁾ sinmek **hone**ma
ehonepse **hone**vi es-semā^{‘ü} *šenīden* ⁽¹¹⁾ eşitmek **igrikima** **igrikikse** **agrika** ed-delk^ü
mālīden ⁽¹²⁾ ovmağ **itrima** **etripse** **tirivi** ez-zalak *lağzīden* ⁽¹³⁾ sürçmek **işkodama**
eşkodapse **işkodafi** [el-važ^{‘u}] **[13a]** ⁽¹⁾ el-važ^{‘u} *nihāden* komağ **varma** **evale** **va[z]**i
eş-sebīh ⁽²⁾ *mānisten* benzemek **imnazma** **imgase** **imnazi** ⁽³⁾ el-vušūb *cesten* şıçramak
pidima **epidikse** **pida** ⁽⁴⁾ el-ğazel^ü *risten* eğirmek **iklozma** **eklose** **ikloşi** [**ikloni**] ⁽⁵⁾
er-rukūb *ber nişesten* binmek **qavalikema** **ekavalike**pse ⁽⁶⁾ **qavalike**vi eş-sabb^ü *rīhten*
dökmek **şima** **eşise** ⁽⁷⁾ **şini** en-nebt^ü *rišten* [*risten*] bitmek **iksefitroma** **ekse-** ⁽⁸⁾ **fitrose**
iksefitroni el-intihāl^ü *rišten* [*bīhten*] elemek ⁽⁹⁾ {YkñY} **sarizma** {YkñY} **sarise**
{YkñY} **sarizi** et-tekatir^ü [*tekatter*] ⁽¹⁰⁾ *çekīden* damlamak **istazma** **estağse** **istazi** ⁽¹¹⁾
ez-zevb^ü ²¹¹ *güdāhten* erimek ²¹² **lima** **elise** **li** eş-şakk^u ⁽¹²⁾ *şikāften* yarmak ²¹³ **işkizma**
eşkise **iski[n]**i ⁽¹³⁾ ez-zeyn^ü *arāsten* bezemek **istolima** **istolise** **istolizi** **[13b]** ⁽¹⁾ et-
tebāhe *mūyīden* şāğū ²¹⁴ *şağmağ* **miroloyizma** **emirole**v ⁽²⁾ **yistike** ²¹⁵ **miroloğate** el-
iftirāk *cūdāyīden* ayrılmak ⁽³⁾ **iksehorizma** **iksehorise** **iksehorizi** ⁽⁴⁾ el-hībe^{tü} *bağşīden*
bağışlamak **harizma** **ağarima** **ğarizi** ⁽⁵⁾ el-halk^u *sotorden* [*sitürden*] tıraş eylemek
ifsirizma **efsirise** ⁽⁶⁾ **ifsirizi** et-tedhurūc [*et-tedahrac*] *galīden* yuvarlanmak **çurlizma**
⁽⁷⁾ **eçurlise** **çurla** en-nefh^u *demīden* üfürmek ⁽⁸⁾ **fanisizma** **afişkise** **fisa** el-istahyā ²¹⁶
şermīden ⁽⁹⁾ utanmak ²¹⁷ **idropi** **idrapike** **idrepete** et-tarahhum^ü [*et-tarahham*]
bağşūden ⁽¹⁰⁾ esirgemek **işima** **elipişike** **lipate** et-ta[‘]līk^u *āvīhten* ⁽¹¹⁾ aşmak **ikremazma**
ikremase **ikremna** el-ğars²¹⁸ ⁽¹²⁾ *nişānden* dikmek **fitema** **efite**pse **fitoyi** et-tard^ü
rānden ⁽¹³⁾ sürmek **ziğoma** **eziğokse** **ziğoni** es-sikāye^{te} [*āb dāden*] **[14a]** ⁽¹⁾ *āb dāden*
şulamak **potizma** **epotise** **potizi** ⁽²⁾ el-‘ubūdiyye^{tü} *perestīden* tapmak **iproskinizma**
eprokinise ⁽³⁾ **iproskina** et-tebāhe^{tü} *şināverīden* yüzmek **qolibizma** ⁽⁴⁾ **ekolibise**
qoliba et-tecribe^{tü} *azmūden* şınamak **tırima** ⁽⁵⁾ **edirikse** **dira** el-vuşūl *peyvesten*
ulaşmak {YzmYmA} ⁽⁶⁾ {AzmYksA} {AzmYksY} en-neten^ü ²¹⁹ *gendīden* komağ

²¹¹ LE/N²/14b/6.

²¹² LE/N²/14b/6.

²¹³ LE/N²/14b/7.

²¹⁴ ‘sağma işini yerine getirmek’ Ötügen: 4/4013b).

²¹⁵ LE/N²/14b/10.(

²¹⁶ LE/N²/15a/3.

²¹⁷ LE/N²/15a/3.

²¹⁸ LE/N²/15a/6.

²¹⁹ LE/N²/15a/14.

ivromizma ⁽⁷⁾ evromese ivromi el-belīye²²⁰ *pūsiden* [*baḥsiden*] çürümek ⁽⁸⁾ **sapima** **asapışike** **şapşete** et-tukbū *süften* ⁽⁹⁾ delmek **itrima** **etripise** **tiripa** en-necīr ⁽¹⁰⁾ *ḥirāmiden* şalınmak [p]izma {AsYstYka} {YsyAtA} ⁽¹¹⁾ el-mucāmi‘a^{ttū} *kāyiden* siymek **ġamima** **eġamise** **ġami** ⁽¹²⁾ ‘**ināyet**-i rabbānī [bārī]²²¹ birle maşadır ḥüsn-i ḥitām ve aḥsen-i vecih ⁽¹³⁾ üzre tamām olup lākin insān nisyāndan müştak **[14b]** ⁽¹⁾ olmağın sehv-i ḥaṭādan ḥālī olmadığı bedīḥdir [bedīḥidir] binā‘en ‘aleyh ⁽²⁾ işbu kitābda ḥarekāt ve sekenāt bābında sehv olmak ihtimālını ⁽³⁾ def‘ için bir kaç kânūn īrād edelim **kânūn**-i evvel zamme-i ⁽⁴⁾ ġalīze iktizā ettiği maḥalde ‘adem-i ḥareket birle mevsūmdur ⁽⁵⁾ **kânūn-i šānī** kāf-i ‘acemī olan yerde nokṭa-yı šelāse-yi şaġire ile ⁽⁶⁾ ma‘lūmdur **kânūn-ı šālīs** kāf-ı şaġire²²² ki nūna qarībdir ⁽⁷⁾ ve nokṭa-yı vāḥide ile menkūtdur **kânūn**-ı rābi‘ lisān-ı yūnānīde ⁽⁸⁾ vāḳi‘ ġāḥ qarīb olan kāf geldikde bunun daḥi fevḳine ⁽⁹⁾ üç nokṭa vaż‘ olunmuşdur cīm-i fārisī üç nokṭa ⁽¹⁰⁾ ile mevsūm olduğu eşherdir **ve daḥi** bir ism-i mü‘enneş ⁽¹¹⁾ üzerine ḥarf-i cer geldikde ol ḥarf-i cerre bir lafz-ı **ti** ⁽¹²⁾ ve müzekker olduğda bir lafz-ı **to** ilḥāk etmek kā‘idesi külliyyedir [kā‘ide-i külliyyedir] ⁽¹³⁾ **apo to çarşı**²²³ **apo ti yi** {vAbYtWḡA} gibi evveli šānīniñ [ikinci] **[15a]** ⁽¹⁾ ikinci evvelin mişālidir kezālik ism-i işāretde müşārün-ileyh ⁽²⁾ müzekker ise āḥirine **tus** ve eġer mü‘enneş ise **ti** ilḥāk ⁽³⁾ ederler mişāli **ekinos ekini** gibi bundan sonra ⁽⁴⁾ bāb-ı šānī olan esmā’-yı mütenevvi‘a bi-ḥasebi’t-ṭāḳati beyān ⁽⁵⁾ ve taṣrīḥ ve kemā-yenbaġi tebyīn ve tavzīḥ edelim **bāb-ı** ⁽⁶⁾ **šānī esmā’ beyānındadır** ism nām ad **onoma** ⁽⁷⁾ **onomata** allāḥ *ḥūdā* taḡrı **še’o še’os** daḥi dērler ⁽⁸⁾ zamme-i şarīḥa ile cem‘idir resūl *peygamber* ⁽⁹⁾ allāḥ elçisi **pirofitis** **pirofitides** **pirofityades** ⁽¹⁰⁾ emīn *üstüvār* mu‘temed kişi **pistiḳos** **şıġuros** ⁽¹¹⁾ **şıġuro**’nuñ cem‘i **şıġuri** gelir ġayn-i mu‘cemeniñ zamme-i şarīḥa ⁽¹²⁾ sıyla cem‘dir **pistiki**²²⁴ daḥi dērler īmān *bāver* dīn ⁽¹³⁾ **pisti pistis** delīl *reh-nümā* yol gösterici **[15b]** ⁽¹⁾ **maşitis** {cYstYrAtAs} **maşitades** kāsīd *peyik* [peyk] ⁽²⁾ ulaḳ **çaḳona** **çaḳoni** melek *sürüş* ferişte ⁽³⁾ **angelos** **angeli** semā[’] *āsumān* gök **uranos** **urani** ⁽⁴⁾ felek *herc* [çarḥ] çıkırık

²²⁰ LE/N²/15b/1.

²²¹ LE/N²/15b/5.

²²² LE/N²/15b/12.

²²³ LE/N²/16a/2; çarşı LE/N1/14b/13.

²²⁴ LE/N²/16a/11.

izviğa izviyis şafak⁽⁵⁾ *sürh-i eves-şeb* ahşām kızılığı **ķokinada** **çi niķtas**⁽⁶⁾ **ķokinadas**
felak *sipīde-dem* dam yeri [tañ yeri] {**AspYrlAdA**} **çi meras**⁽⁷⁾ {**AspYrlAdAs**} **ufuk**
kenār-ı āsumān gök kenārı **akrať urano**⁽⁸⁾ **akres** *seytān dīv* şeytān **demonas**
idyavolos⁽⁹⁾ **ķataramenos** *eş-şems*^ü *āfitāb* güneş **ilyos ilyi**⁽¹⁰⁾ **kamer** *māh* ay **feķari**
feķarya *ķāf* a *ķarīb* *ķırā* at olunur⁽¹¹⁾ **necim** *sitāre* yıldız **astiro astira** *şüreyyā* *pervīne*
[pervīn] (12) ülker yıldızı **pilya pilyes** *sā* *ika* *gırīv* gürüldü [gök gürültüsü]⁽¹³⁾ **ivrodi**
ivrodes **berk** *bahtū*²²⁵ şemşek **istirafeti** [istirafes] **[16a]**⁽¹⁾ **istirafes** **şelc**²²⁶ *berf*²²⁷ **ķar**
şoni şoņa⁽²⁾ **berad** *tegreg* dolu **ķoķosali ķoķosalıya** **matar** [radk ve *midrār* ‘arabīde
daħi yağmurdur]⁽³⁾ *bārān* yağmur **i vroşi i vroşes** *sehāb ebr*⁽⁴⁾ bulut **nefi nefıya** **kavs**²²⁸
kūreh [kuzeh] *serīr* ‘alāī’]m-i semā⁽⁵⁾ {**çYkArAs tW**} **luri lurya** *harr*^a *germā* ısıcaķ
zesta⁽⁶⁾ **zestes** **ķapsa** **ķayla** **ķayles** **bered** *sermā* so’uk⁽⁷⁾ **iķriyos iķriyotes iķriyoni**
nār od ateş [hastanın ħarāretine daħi dērler]⁽⁸⁾ **fotya fotyes** **zenād** *āteş-zene* çaķmak²²⁹
pirovoles⁽⁹⁾ **pirovoli** **fahim** *engişt siyāh* kömür **mavro**⁽¹⁰⁾ **ķarvuno** **remād** *hākister*
kül {**AşW**} **rīh** *bād*⁽¹¹⁾ rüzgār **anemoz** ‘āsıf *rüz-gār-i saħt* **anemoz** (12) şiddetli rüzgār
anemiki **ruhā** [rahā] rüzgār-ı *nerm*⁽¹³⁾ yavaş yel **siģanos anemos** **nūr** *rūšnāyī* [rūşenī]
[16b]⁽¹⁾ aydınlık **fos** **rebi**‘ *bahār* yaz **ķalokeri** **şitā**⁽²⁾ **zimestān** kış **şimonas** **el-yevm**
imrūz bugün⁽³⁾ **simero** ‘azā [ģaden] *ferdā* yarın **taşa emesdi** dün⁽⁴⁾ {**WlpAsAs**}
kable’l-ems *perīr* öte gün **oproķtes**⁽⁵⁾ **kabl-emsü**’l-ems *pīş-perīr* öte günki gün evvel
⁽⁶⁾ **edpiroķtes** *leyletü*’l-ems *dūş* dün gece **opsargās**⁽⁷⁾ **sene** *sāl* yıl **iķronos** **yevm** *rūz*²³⁰
gündüz⁽⁸⁾ **mera meres** **leyl** *şeb* gece **niķta niķtes**⁽⁹⁾ **mesā**‘ı] *şām* ahşām **erģa** nist
cem‘i **zulmet**⁽¹⁰⁾ *tārīk* karanlık **işķo tiği işķo tinades** *ez-zulmetü*⁽¹¹⁾ ‘ş-şedīde *tārīk-i*
[tārīk] *seħt* pek karanlık **pisa işķotidi**⁽¹²⁾ **ģurre** *māh-ı nev* yeni ay **kenuryo** **feķari**
feķarye **kenurya**⁽¹³⁾ **el-bedr**^ü *māh-ı temām* ay dolusu **yemosi yemoses** [dūnyā] **[17a]**
⁽¹⁾ **dūnyā** *īn*²³¹ *cihān* bu dūnyā **apano** **ķozmos** **ķozmi**⁽²⁾ **āħiret** *ān cihān* āħiret **ķato**
tozmos [ķozmos] **venadi**⁽³⁾ **zıll**^ü *sāye* gölge **askano eskes** **şehr-i sıyām**⁽⁴⁾ *māh-ı rūze*
ramazān **ramazāni** **ramazaņa** ‘aīd⁽⁵⁾ *nevrūz* bayram **labri labres** **cennet** *bihīşt*⁽⁶⁾

²²⁵ LE/N²/16b/9.

²²⁶ LE/N²/16b/9.

²²⁷ LE/N²/16b/9.

²²⁸ LE/N²/17b/13.

²²⁹ LE/N²/17a/2.

²³⁰ LE/N²/17a/14.

²³¹ LE/N²/17b/3.

uçmak **paradiso peradi** *cehennem dūzah* tamu ⁽⁷⁾ **pisa pises** ‘*azāb işkence* zahmet²³² *ışkence* {mA} ⁽⁸⁾ *iskence* {mAnA} *usbū* ‘*hefte* hafta **evdomada** ⁽⁹⁾ *evzomades el-cumu* ‘*a āzīne* cum ‘*a paraski* ⁽¹⁰⁾ *es-sebt* ‘*şenbe* cum ‘*a ertesi savato el-ehad* ⁽¹¹⁾ *yek-şenbe* pāzār günü **kiryaki el-işneyn** ⁽¹²⁾ *dū-şenbe* pāzār ertesi **deftera eš-sülūsā** ‘[eš-sülūsā]’ ⁽¹³⁾ *se-şenbe* şalı **ṭiriti el-erba** ‘*a çehār-şenbe* [17b] ⁽¹⁾ çāşenbe **tetrazi el-hamīs** *penç-şenbe* perşenbe ⁽²⁾ **pefti savm rūze**²³³ oruç **nistya**²³⁴ *nısfü* ‘l-leyl ⁽³⁾ *nīm şeb* gece yarısı **mesaniḳta şalāt nemāz** ⁽⁴⁾ kulluk **iprōskīnīsī şalāti** ‘z-zuhur *nemāz-i pīşīn* ⁽⁵⁾ öyle namāzı **mesmeryo iproskini şalātü** ‘l-‘*asr*²³⁵ ⁽⁶⁾ *nemāz-i pīşīn* ikinci namāzı **isperna** {YspYrW sWrġW} [prosargo rūmī lügatdir ikinci namāzı vaḳti demekdir ve mühim] ⁽⁷⁾ **şalātü** ‘l-‘*maġrib*²³⁶ *nemāz-i şām* aḫşām namāzı {tWḫşWmnW} ⁽⁸⁾ **poroskinisi şalāte** ‘l-‘*işā*²³⁷ *nemāz-i huften* yatsu namāzı ⁽⁹⁾ {tW pAcY} **poroskinisi şalātü** ‘l-‘*fecir*²³⁸ *nemāz-i bāmidād* [bāmdād] şabāḥ namāzı ⁽¹⁰⁾ {tW pWtW} **porsikinisi necm müzenneb** [necmü’n-müzenneb] *aḫter-i dūnbālī*²³⁹ ⁽¹¹⁾ kuyruklu yıldız **urada to osterro** [astiro] **nedā** [nedey] *jāle* çi [çiy] ⁽¹²⁾ **edrosola da**[b]āb²⁴⁰ *hir* [hir] daġdaki duman {YskWdWflA} ⁽¹³⁾ **fī-beyāni** ‘l-*arḏi* ve **mā-yünāsibuhā** [el-arḏ] [18a] ⁽¹⁾ **el-arḏ**^u *zemīn* yer **iys turāb ḥāk** toprak ⁽²⁾ **ḥoma mekān cāy** maḥal **ṭopos tarīk** ⁽³⁾ *rāh* yol **istirata cebel kūh** daġ **vuni** ⁽⁴⁾ {AġWrY} **remel rīk** kum **amuca amu medar** ⁽⁵⁾ *kulūḥ*²⁴¹ kesek²⁴² **volakās tīn kil** çamur ⁽⁶⁾ **pilos pilo pila mā** ‘*āb* şu **nero bi** ‘r-cāḥ ⁽⁷⁾ kuyu **piġaydi cısr pol** köpri²⁴³ **yofiri**²⁴⁴ ⁽⁸⁾ **tāk tāk** taşdan kemer **ḳamara** ‘*ayn* çeşme ⁽⁹⁾ puñar **nero iḳleġa nehir**²⁴⁵ *cūy* ırmaḳ **poṭamos** ⁽¹⁰⁾ **potamo iplasi ešer** *pey* iz **patimaşya ba** ‘īd ⁽¹¹⁾ *dūr* uzak **alargo karīb** *nezdīk* yakın ⁽¹²⁾ **ḳoda fevk**²⁴⁶ *zeber*

²³² LE/N²/17b/8.

²³³ LE/N²/17b/16.

²³⁴ LE/N²/17b/16.

²³⁵ LE/N²/18a/3.

²³⁶ LE/N²/18a/4.

²³⁷ LE/N²/18a/5.

²³⁸ LE/N²/18a/6.

²³⁹ LE/N²/18a/7.

²⁴⁰ LE/N²/18a/8.

²⁴¹ LE/N²/18b/2.

²⁴² ‘iri, sert toprak parçası’ (Ötüken: 3/2567b).

²⁴³ köprü LE/N²/18b/6.

²⁴⁴ LE/N²/18b/6.

²⁴⁵ LE/N²/18a/9.

²⁴⁶ LE/N²/18b/13.

üst **apo pano apo bano** taht⁽¹³⁾ *zîr* aşağı **apo kačo kačo refi** *bālā* yüksek [18b]⁽¹⁾
ipsila erfe *bālā-ter* pek yüksek **pola ipsila**⁽²⁾ imām pîş²⁴⁷ ön **opros halef pes** ard⁽³⁾
opiso akabe firāz yokuş {rYzWmA} cedir [hadūr]⁽⁴⁾ *neşîb* eniş {şYnYş şYmA}
mahalle kūy mahalle⁽⁵⁾ **yitoņa mer** *ā çerā-gāh* otlak **voskara**⁽⁶⁾ müstakīm hem-vāre
dos doğru {YdrAtW} yemîn⁽⁷⁾ *rast* sağ **deksiya**²⁴⁸ şimāl çep şol zerva⁽⁸⁾ hacer seng
taş **petra hasā sengilāh** [senglāh]⁽⁹⁾ çakıl taşı {hWhlAkY} [**haraki** daği dërler]
hacerü’l-azīm [*şahre* büyük taş ‘arabda] *seng-i büzürg*⁽¹⁰⁾ büyük taş **meğali petra**
uşub [uşb] *giyāh* ot **hortova**⁽¹¹⁾ şecar dıraht taze ağaç **dedro fer** [ğusn dërler ‘arabda]
şāh dal⁽¹²⁾ **ivlasto** asā çūb değnek **verga delve** [delv] *dūl* koğa [kova] {vAzWvA}⁽¹³⁾
habl resen ip **iskini ka**’r *tek* dip **pato** [kanāt] [19a]⁽¹⁾ kanāt kārîz gerîz²⁴⁹ **gerizi azb**^ü
āb-ı şîrîn⁽²⁾ tatlı şu **igliki nero hamā** *lāy* siyāh²⁵⁰ çamur⁽³⁾ **mavro pilos vādî** *gerîve*
dere **laço kâf**’a *karîb*⁽⁴⁾ *kîrā*’at olunur **iryaki** daği dërler katām kejz toz²⁵¹ {pAspAlY}
⁽⁵⁾ cāff²⁵² *huşk* kuru **iksero rutab ter** taze⁽⁶⁾ **ihloro dirosero cennet bōstān** bağçe⁽⁷⁾
pervoli kulle pūte [puşte] depe **deti ka**ti’ü’t-tarîk⁽⁸⁾ *reh-zen* yol kesici **ikleftis içsizatas**
hısın⁽⁹⁾ *dîz* vilâyet **hora sârik duzd** hırsız⁽¹⁰⁾ **ikleftiz muhâfîz dîz-dâr** [diz-dâr] *kal*’e
gözedici **kumandaris**⁽¹¹⁾ karye deh köy horyo felāh [fellāh] *deh-kān* [köylü] **horyatis**
⁽¹²⁾ bakaratü’z-zer *gāv-i keşt-zār* çift²⁵³ **zivgari**⁽¹³⁾ el-mezra^{ti} *keşt-zār* tarla **horafi**
binā *kārgîr* [19b]⁽¹⁾ *yapu* **iktiryo cidār dîvār duvār tiho**⁽²⁾ *et-turābü’l-aḥmeri hāk-i*
sürh kırmızı toprak **kokono homa**⁽³⁾ *et-turābü’l-ebyaz hāk-i sefid* beyaz toprak **aspiro**
homa⁽⁴⁾ cānib sū yaņa {YpAdA}⁽⁵⁾ **fî’l-baḥri ve mā-fîhi**⁽⁶⁾ bahir deryā deniz
yalo nehir cūy⁽⁷⁾ *çay* **potamos el-bahrü’l-mālîh deryā-yi şîrîn**⁽⁸⁾ tatlı deniz **ğilikes**
yalos es-semek māhî⁽⁹⁾ balık **ipsari ez-zaḫādî** *gūk* kurbağa²⁵⁴⁽¹⁰⁾ **vardaḫos ez-zuhlef**
[es-sülāḫfā] *seng-i püşt* kaplubağa²⁵⁵⁽¹¹⁾ **koḫoca es-seretān hārceng** yengeç **ḫavros**⁽¹²⁾
es-semekü’l-mālîh^ü *māhî-yi nemgîn* tuzlu balık **alaçizmeno ipsari**⁽¹³⁾ es-semekü’t-tarî
māhî-yi taze taze balık **ihloro ipsari** [es-semekü] [20a]⁽¹⁾ es-semekü’l-hayye mār-ı

²⁴⁷ LE/N²/19a/2.

²⁴⁸ LE/N²/19a/9.

²⁴⁹ ‘pislik lağımı, çirkef, geriz; 2. (DS) su yolu’ (Ötüken: 3/2560a).

²⁵⁰ LE/N²/19b/9.

²⁵¹ LE/N²/19b/11.

²⁵² LE/N²/19b/12.

²⁵³ ‘tarla sürme tarımla uğraşma işi’ (Ötüken: 1/986a).

²⁵⁴ LE/E/19b/9.

²⁵⁵ (Ötüken: 3/2404a).

māhī yılan balığı **aşeli** ⁽²⁾ es-sefine^{tü} *keştī* gemi **qaravi** ⁽³⁾ re'īsü's-sefine^{ti256} *keştī-bān* gemici **qaravokiris** ⁽⁴⁾ el-mikzāf *māše-i keştī* kürek **efkari** ⁽⁵⁾ eş-şirā'^ü *bādībān* [*bād-bān*] yelken **qaravyopani** ⁽⁶⁾ el-deffe^ü *dünbāl-i keştī* dümen **timoni** ⁽⁷⁾ el-merse^{tü} *lenger* gemü demüri **qaravyosidero** ⁽⁸⁾ es-sārī *kār-dār-ı keştī* t̄a'ife **qaravitis** ⁽⁹⁾ el-bekra^{tü} *maḳara* maḳara **maḳaras** ⁽¹⁰⁾ **fī-beyāni'l-ma'ādin** ⁽¹¹⁾ ez-zeheb *zer* altun **ḥorosāḳi ḥorosāḳya** ⁽¹²⁾ el-fidda^{tü} *sīm* gümüş **asimi asimaṇa** ⁽¹³⁾ en-nuhās *mīs* paḳır **paḳiri paḳirya** [20b] ⁽¹⁾ el-rasās *erzīz* kalāy **qalayi qalaya** ⁽²⁾ ez-zibīk [*zī'bīki*] *sīm-āb* civā **civaz civades** ⁽³⁾ rasāsü'l-esved *sūrb* kurşun **molivi molivya** ⁽⁴⁾ eş-şebe *şebe* pirinç **piroços piroçi** ⁽⁵⁾ el-hadīd *āhen* demür **sidera sidera** ⁽⁶⁾ **fī-beyāni'āzā'i'l-insān** ⁽⁷⁾ er-re's *ser* baş **kefali kefales kefalya** ⁽⁸⁾ ed-dimāḡ *maḡz*²⁵⁷ *beynī omḡalo omkalos* ⁽⁹⁾ el-cebhe *pīṣānī* alın **ḳutelo ḳutela** ⁽¹⁰⁾ el-kafā'^ü *ḥīre* [*hīre*] enşe **ḳafas ḳafades** ⁽¹¹⁾ el-enf *bīnī* burun **miti mites** ⁽¹²⁾ el-üzün^ü *gūş* kulak **afti aftiya** ⁽¹³⁾ el-hācib *ebrū* kaş **ifrodi ifroḍya** [*el-'ayn*] [21a] ⁽¹⁾ el-'ayn *çeşim* [*çeşm*] göz **e mati e matya** ⁽²⁾ el-hadb^ü *mūjḡān* kirpik **e matoklādo e matoklāda** ⁽³⁾ el-cefn *pīle* göz kapağı **tamaşyo**²⁵⁸ **tabano ḳapaka** ⁽⁴⁾ el-hāl *ḥāl* beṇ *elya elyas* ⁽⁵⁾ el-hadd *ruḡ* yaṇaḳ **maḡulo maḡula** ⁽⁶⁾ el-fem *dehān* ağız **istoma istomata** ⁽⁷⁾ ez-zekan *zeneḡ-dān* enek²⁵⁹ **pīḡuni pīḡuṇa** ⁽⁸⁾ eş-sefe *leb* dudak **aşili** ⁽⁹⁾ es-sinn *dendān* diş **adodi** ⁽¹⁰⁾ el-buzzāk *ḡedū* [*ḡudū*] tükürük **salyo** ⁽¹¹⁾ el-muhāt *ḡilim* [*ḡilm*] sümük **miḡsiya** ⁽¹²⁾ el-bevl *ḡemīn* [*ḡāmīn*] sidik **ḳatrulyo** ⁽¹³⁾ el-ḡā'it *komīn* [*goh*] boḳ **işkato** [21b] ⁽¹⁾ el-ḡelā [*ḡelā'*] *ḡālā ḡā* [*ḡāḡ*]²⁶⁰ ayak yolu **ḳomotina**²⁶¹ ⁽²⁾ el-hirāṭīn *ḡirāṭīn* soḡulcān²⁶² **ormiḡas** ⁽³⁾ el-keff *kef* aya **palami** ⁽⁴⁾ el-aşba' [*işba'*] *engūşt* parmak **daḡtili** ⁽⁵⁾ eş-se'ir [*şe'r*] *mūy-i ser* saç **mali** ⁽⁶⁾ şe're'l-meẓfūr [*şe'rū'l-meẓfūr*] *merḡūl* örülmüş saç **iplemeno mali** ⁽⁷⁾ eẓ-ẓafīra^{tü} *mūy-ı tāfte*²⁶³ örgü **ipleksuda**²⁶⁴ ⁽⁸⁾ şe'rū'l-esved *mūy-i siyāh* kara saç **mavro mali** ⁽⁹⁾ şe'rū'l-ebyaẓ *mūy-i seftīd* beyāẓ saç **aspiro mali** ⁽¹⁰⁾ şe'rū'l-aşfer *mūy-ı zerd* şaru saç **iḡsaşa**

²⁵⁶ LE/N²/20b/13.

²⁵⁷ LE/N²/21b/3.

²⁵⁸ LE/N²/21b/11.

²⁵⁹ 'aḡzın iki yanında azı dişlerinin bittiği yeri avurt' (Ötüken: 2/1448b).

²⁶⁰ Far.: ḡāh 'kirli suları toplayan tekne ya da çukur' (Ötüken: 1/741a).

²⁶¹ LE/N²/21b/1.

²⁶² 'insan ve omurgalı hayvanların bağırsaklarında asalak olarak yaşayan kurtlara verilen ad' (Ötüken: 4/4288b).

²⁶³ LE/N²/22b/1.

²⁶⁴ LE/N²/22b/1.

mali ⁽¹¹⁾ el-lihye *rīš* sakal **yeniyaka** [*yeneyáda*] ⁽¹²⁾ el-hulk *gelū* boğaz **lemo** ⁽¹³⁾ eş-
şārib *burūt* bıyık **mustaki** [*el-veche* [*vech*]] [**22a**] ⁽¹⁾ el-veche [*vech*] *rūy* yüz **muri** ⁽²⁾
el-kitif [*ketif*] *dūş*²⁶⁵ omuz **nomo** ⁽³⁾ ez-zirā [*zirā*] *bāzū* kol **biraço** ⁽⁴⁾ es-sā'id *āriş*
[*erş*] bilek **topos tu maniķu** ⁽⁵⁾ el-yedi'l-yümnā [*yedü'l-yümnā*] *dest-i rāst* sağ el
deķsa şera ⁽⁶⁾ el-yedi'l-yüsrā [*el-yedü'l-yüsrā*] *dest-i çep* sol el **zerva şera** ⁽⁷⁾ ez-zufur
[*zufr*] *nāhūn* [*nāhun*] tırnak **anişi** ⁽⁸⁾ el-aşba [*işba*] *engüşt* parmak **daķtili** ⁽⁹⁾ el-ibhām
engüşt-i sozok [*engüşt-i şest*] baş parmak **daķtila** ⁽¹⁰⁾ el-hinşir *kālūc* serçe parmak
{**yYhW**} **daķtili** ⁽¹¹⁾ el-ibt *beğel* koltuk **apaskāli** ⁽¹²⁾ es-sadır [*sadr*] *sīne* göğüs **beti** ⁽¹³⁾
el-batn *şikem* karın **kilya** [**22b**] ⁽¹⁾ ez-zahir [*zahr*] *püşt* arka **raşi** ⁽²⁾ eş-şedy²⁶⁶ *pistān*
meme **vizi** ⁽³⁾ es-surre *nāfe* göbek **ofalofali**²⁶⁷ ⁽⁴⁾ el-hāsire^{tü} *tehī-gāh* oturacak yer
pilevro ofkeros topos ⁽⁵⁾ el-cenb^ü *pehlū* yan {**YpAdA tW ķWrmAṇW**} ⁽⁶⁾ el-mak *ad*
nişesti-gāh [*nişest-gāh*] oturacak yer **kaşosya** ⁽⁷⁾ el-ḥacebe^{tü} *surōt* uça²⁶⁸ **to kolo tu na**
blayi ⁽⁸⁾ el-fahz^ü *rān* uyluk {**tW vAYmArWYbA pWbA tW pAdA**} ⁽⁹⁾ er-rukbe^{tü}
zānū diz **gonaço** ⁽¹⁰⁾ es-sak^u *sāk* bacak **aci** ⁽¹¹⁾ el-āne^{tü} *zehān* kasık {**tW fAlW ApW**
ķAtW} ⁽¹²⁾ er-ricl^ü *pāy* ayak **poza** ⁽¹³⁾ el-ka *b*^ü *pazūl*²⁶⁹ [*pajūl*] topuk **astirağalo ifterna**
daḥi dērler [*el-miṣrān*] [**23a**] ⁽¹⁾ el-miṣrān *rūde* bağırsak **edero** ⁽²⁾ el-mešāne *ābidān*
kavuk²⁷⁰ **tu katroli topos** ⁽³⁾ et-tihāl *sīrez* dalak **isplina** ⁽⁴⁾ el-mirāre [*marāre*] *zehre*
'öd **holi** ⁽⁵⁾ el-ķalb *dīl* [*dīl*] yürek **ķardia** ⁽⁶⁾ el-kebed *şus* ciğer **işkoṭi** ⁽⁷⁾ el-arak *hūy* ter
der **idoros** ⁽⁸⁾ el-azm^ü *üstüh*^w *ān* kemik **koķalo** ⁽⁹⁾ el-cild^ü *pōst* deri **avipsi piroya** ⁽¹⁰⁾
ed-dem^ü *hūn* kan **ema** ⁽¹¹⁾ el-lahm^ü *gūşt* et **ikriyas** ⁽¹²⁾ el-asb^ü *pey* sinir **nevro** ⁽¹³⁾ el-
ķayh^u *rīm* irin **opyos** [**23b**] ⁽¹⁾ ed-dem^ü *işk* [*eşk*] göz yaşı **daķriyo** ⁽²⁾ el-ḥusye *hāye*
taşak **arşidi** ⁽³⁾ ez-zeker^ü *kīr* sik **ipsoli** ⁽⁴⁾ el-ferec *kus* am **muni** ⁽⁵⁾ ed-dubur *kune* göd
kolo ⁽⁶⁾ el-mirfak *vārīn* dirsek **aķona** [*angón*] ⁽⁷⁾ eş-şibr^ü *bedest* karış **pişami**²⁷¹ ⁽⁸⁾ **fī-**
beyāni vaşfi'l-insān ⁽⁹⁾ el-insān^ü *merdūm* ādem **aşropos** ⁽¹⁰⁾ ez-zukur *ner* erkek
serniķo ⁽¹¹⁾ el-ünsā *māde* dişi **şiliķo** ⁽¹²⁾ el-merā^{tü} [*mer* *a*] *zen* karı **yineķa** ⁽¹³⁾ ez-zevc^ü
[*ez-zevcīn*] *şüher* koca **adras** [**24a**] ⁽¹⁾ ez-zevcīn *çift* çift **adroyino** ⁽²⁾ el-ferd *tāk* [*tek*]

²⁶⁵ LE/N²/22b/9.

²⁶⁶ el-bezy LE/N²/23a/7.

²⁶⁷ LE/N²/23a/8.

²⁶⁸ 'kuyruk sokumu' (Ötüken: 5/4960a).

²⁶⁹ LE/N²/23b/7.

²⁷⁰ 'mesane' (Ötüken: 3/2486a).

²⁷¹ LE/N²/24b/1.

ergen {ApAdrWftWs} ^{272 (3)} el-ibn^ü püser oğul yos ⁽⁴⁾ el-bint^ü duhter kız şığatera ⁽⁵⁾ el-bākire^{tü} dūşize kız oğlan ķopelya ⁽⁶⁾ el-‘acūz pīre-zen kocağarı igra ⁽⁷⁾ eş-şeyh^u pīr kocaman peros ⁽⁸⁾ eş-şeyh^u’l-fānī pīr-i fertūt pek kocaman {pArWs kAķArAs} ⁽⁹⁾ el-āh ²⁷³ birāder karındaş aderfos ⁽¹⁰⁾ el-uh^t h^wāher kız karındaş aderfi ⁽¹¹⁾ es-sabī kūdek çocuk pedi ⁽¹²⁾ el-eb peder baba kiri ⁽¹³⁾ el-ümm^ü māder ana **mana [24b]** ⁽¹⁾ er-rebīb ²⁷⁴ püser-zen üveği oğul **piroğonos** ⁽²⁾ er-rebībē duhter-zen üveği kız **piroğoni** ⁽³⁾ el-hāl hāl da’ī [dayı] **çi manas azerfos** ^{275 (4)} el-‘amm^ü dāder-peder ‘amūcā {bArbA} ⁽⁵⁾ el-hāle^{tü} h^wāher-māder hālā [teyze] **çi manas aderfi** ⁽⁶⁾ el-‘amme^{tü} h^wāher-peder teyze [hālā] **aderfi tu kiru** ⁽⁷⁾ ebū’z-zevce^{ti} zen-peder kaynata ²⁷⁶ **peşeros** ^{277 (8)} ümmü’z-zevce^{ti} zen māderī kaynana **peşera** ^{278 (9)} el-cedd^ü bitā [niyā] [peder-büzürg] büyük baba **papus** ⁽¹⁰⁾ el-cedde^{tü} büzürg māder [māder-büzürg] büyük ana **meğali mana** ⁽¹¹⁾ **fī-‘ uyūbi’l-insān** ⁽¹²⁾ el-a‘mā nā-bīnā kör **istiravos** ⁽¹³⁾ el-asam ker şağır **ķufos** [el-ahres] **[25a]** ⁽¹⁾ el-ahres bī-zebān dilsiz **vuvos** ⁽²⁾ el-ahdeb kūz-pušt kanbur **ķaburis** ⁽³⁾ el-e‘rac leng topal **ķuços** ⁽⁴⁾ el-akra‘ kel başı topsuz **ķasidi** ⁽⁵⁾ kebīrū’l-batnī büzürg şikem karnı büyük **kiliđas / kilaras** ^{279 (6)} kebīrū’ş-şārib ~~büzürg~~ büzürg burūt bıyığı büyük **mustekānos** ^{280 (7)} el-kīlīt bād-günd ²⁸¹ debe ²⁸² **şakatis** ⁽⁸⁾ el-mecnūn medhūş [medhūş] deli **torolos ķuzulos** ^{283 (9)} el-aklef bī-ħatne sünnetsiz **asunnetoftos** ⁽¹⁰⁾ el-elşag^t teng-zebān pelenk [peltek] **ķiravlos** ⁽¹¹⁾ el-ħarfān fertūt bunamış **peros ķafares** ⁽¹²⁾ el-mū‘arras ²⁸⁵ dellāle pezevenk **rufyanos** ⁽¹³⁾ el-kaħbe^{tü} rūspī orospu **putana** [{MAvşY} **rufyane**] **[25b]** ⁽¹⁾ el-me‘būn müħennes ²⁸⁶ **ibne yivedizmenos** ⁽²⁾ el-ğulāmū’l-mu‘tī hīz pušt **ğamimeno ķopeli** ⁽³⁾ es-sā’il h^wāhende dilenci **ıdyāķoğares**

²⁷² LE/N²/24b/9.

²⁷³ LE/N²/25a/4.

²⁷⁴ LE/N²/25a/9.

²⁷⁵ LE/N²/25a/11.

²⁷⁶ LE/N²/25b/2.

²⁷⁷ LE/E/24b/7.

²⁷⁸ LE/E/24b/8.

²⁷⁹ LE/N²/25b/13.

²⁸⁰ LE/N²/25a/6.

²⁸¹ LE/N²/26a/2.

²⁸² ‘kasığı yarık; fıtık’ (Ötüken: 1/1121b).

²⁸³ LE/N²/26a/3.

²⁸⁴ LE/N²/26a/5.

²⁸⁵ LE/N²/26a/7.

²⁸⁶ LE/N²/26a/9.

(4) **fī-kelimāti'l-münzārrīn [müteẓāddīn]** (5) **el-kebīr būzūrg** büyük meğalo (6) **el-‘azīm mih** ulu meğalo (7) **es-sağīr kih** küçük miço (8) **et-tavīl dirāz** uzun maḡri (9) **el-kašīr kūteh [kūtāh]** kısa ḡodos (10) **el-‘arīz behen** enlü [eṇlü] **pilati** (11) **el-vasat miyān** orta mesi (12) **el-hāfe kerān [kenār]** kenār aḡra (13) **el-‘ālī būlend** yüksek ipsila [el-esfel] **[26a]** (1) **el-esfel pest** alçaḡ ḡamila (2) **eš-šakīl girān** ağır vari (3) **el-hafīf sebūk** yeyni²⁸⁷ **elafro** (4) **es-semīn ferbih** semiz paši (5) **en-nahīf lāger** arık²⁸⁸ **liḡno** (6) **el-ḡašin dūrūšt**²⁸⁹ yoğun ḡondro²⁹⁰ (7) **er-rakīk teng [tanuk]** yufḡa **ipsilo** (8) **en-nā‘im nerm** yumuşaḡ **apalo** (9) **en-nāšif ḡuṣḡ**²⁹¹ kuru iḡsera (10) **et-tarī ter** tāze **idrosero** (11) **el-fāris süvār** atlı ḡavalaris (12) **er-rācil piyāde** yaya **pezos** (13) **el-ba‘īd dūr** uzak alarḡo **[26b]** (1) **el-ḡarīb nezdīk** yakın ḡoda²⁹² (2) **eš-sīdk^u rāst** gerḡek ašiya (3) **el-kizb^ü durūḡ** yalan **ipsomaḡa** (4) **ed-dāḡil derūn-āyende** girici²⁹³ **yazmenos** (5) **el-ḡāric bīrūn-āyende** çıkıcı **ivḡarmenos** (6) **el-ḡālī girān** pahālu aḡrivo (7) **er-rahīs erzān** ucuz **iftino** (8) **el-melīh nīk** eyü ḡalo (9) **el-ḡabīh zīšt** ḡirkin ḡaḡo {AḡAmnW}²⁹⁴ (10) **el-ḡasen ḡūb** dilber **omorfo** (11) **el-manzarū‘l-ḡabīh** *bed-rūy* ḡirkin yüz **askimo** (12) **el-cāyi‘^ü ḡūrūsne** aç **pinazmenos** (13) **eš-šeb‘ān sīr** tok ḡortazmenos [el-ḡālīz] **[27a]** (1) **el-ḡālīz sitber** [istebr] ḡaba²⁹⁵ **paši el-hayy^ü zinde** diri **zodanos**²⁹⁶ (2) **el-meyyit mūrde** ölü **apo šamenos** (3) **el-ekber mih-ter** pek büyük **pola meḡalos** (4) **el-ašḡar kih-ter** pek ḡüḡük **pola miḡos** (5) **es-saḡīh ten-dūrūst** saḡ²⁹⁷ **yeros** (6) **el-marīz^u ḡaste**²⁹⁸ ṣayru²⁹⁹ **arostimenos** (7) **el-ḡabl pīṣ** öṇ **opros** (8) **el-ba‘d^{ü300} pes** soṇ **istira** (9) **el-mūheyyin āsān** ḡolay **efḡola** (10) **el-as‘ab^{ü301} dūṣvār** ḡüḡ **dīṣkolo** (11) **el-kešīr bisyār** ḡok **poli** (12) **el-ḡalīl endek** az **liḡo** (13) **el-izbed [ezyed]** pīṣ-ter pek ziyāde **periso perito**³⁰² **[27b]** (1) **el-ekall^ü**

²⁸⁷ ‘aḡır olmayan, hafif’ (Ötüken: 5/5312b).

²⁸⁸ ‘zayıf, cılız, sıska’ (Ötüken: 1/286b).

²⁸⁹ LE/N²/27a/3.

²⁹⁰ ḡondro LE/E/26a/6.

²⁹¹ LE/N²/26a/6.

²⁹² konda LE/E/26b/1.

²⁹³ LE/N²/27b/1.

²⁹⁴ LE/N²/26b/9.

²⁹⁵ LE/E/27a/1.

²⁹⁶ zondanos LE/E/27a/1.

²⁹⁷ LE/N²/28a/3.

²⁹⁸ LE/N²/28a/4.

²⁹⁹ ‘hasta’ (Ötüken: 4/4104b).

³⁰⁰ LE/N²/28a/6.

³⁰¹ LE/N²/28a/8.

³⁰² LE/E/27a/13.

kem-ter pek az **pola liğo** ⁽²⁾ *en-nazīf pāk* arı **pastiroko** ⁽³⁾ *en-necs^ü* *murdār* mundār
voromezmeno ⁽⁴⁾ *el-‘adūv* [adūvv] *düşmān* düşmān **oşros ohtiros** ⁽⁵⁾ *es-sāhib dōst*
yār filos ⁽⁶⁾ *el-‘atīk dīrīne* ⁽³⁰⁴⁾ eski **palyo** ⁽⁷⁾ *el-cedīd nev* yeni **kenuryo** ⁽⁸⁾ *es-sādīk rāst-*
gū doğru söyleyici **alişinos** ⁽⁹⁾ *el-kāzib durūğ-gūy* yalancı **ipsomataris piseftis** ⁽³⁰⁵⁾ ⁽¹⁰⁾
ez-zā’id^ü *pīş* artık **periso** ⁽¹¹⁾ *en-nākīs^u* *kem* eksik **liğto** ⁽¹²⁾ *el-vāsi^{‘ü}* *ferāh* geniş **iplaṭi**
[geniş] ⁽³⁰⁶⁾ **fardī** ⁽³⁰⁷⁾ [geniş] ⁽³⁰⁸⁾ ⁽¹³⁾ *ed-dayk^u* ⁽³⁰⁹⁾ [dayyik] *teng* dar **isteno** [hayr] **[28a]** ⁽¹⁾
hayr nīkī eyilik **kalosini** ⁽²⁾ *eş-şerr^ü* *bedī* kötülük **kaḫosini** ⁽³⁾ *el-ğarīb bī-gāne* yabancı
iḫsenobatz ⁽⁴⁾ *el-‘ākil^ü* *hired-mend* ⁽³¹⁰⁾ ‘akıllı **iğnostikos** ⁽⁵⁾ *el-ahmak medhūş* delü
itrezos kozolos ⁽⁶⁾ *el-ğanī* [ganiyy] *tüvān-ger* zengīn **pulusyos** ⁽⁷⁾ *el-fakīr gedā* yoksul
iftoḫos ⁽⁸⁾ *el-müteyakkız^u* *bīdār* uyanık **iḫsipkinos** ⁽⁹⁾ *en-nāim^ü* [nā’im] *ḫosbende*
[*h^wābīde*] uyuyucu **kimizmenos** ⁽¹⁰⁾ *es-sekrān mest* ⁽³¹¹⁾ sarḫōş **meşizmenos** ⁽¹¹⁾ *eş-şücā^{‘ü}*
dilīr yiğit **paliḫari** ⁽¹²⁾ *el-cebān* ⁽³¹²⁾ *tersān* korkak **foviçari** ⁽¹³⁾ *el-kaviyy^ü* *seḫt* katı
eḏinato dīnato ⁽³¹³⁾ **[28b]** ⁽¹⁾ *eż-zā’if sūst* gevşek **aḫamno** ⁽²⁾ *el-kārr^ü* *pāyidār* yerinde
durucu **afoğos** ⁽³⁾ *el-fār^ü* *girīzān* kaçıcı **fuğas** ⁽⁴⁾ *fī’l-melbūsāt* ⁽⁵⁾ *eş-şās dūl-bend*
dūlbend tūlbend ⁽³¹⁴⁾ **tulbenti** ⁽⁶⁾ *el-metā’ kālā* kūmāş [kūmāş] **metaḫsopani** ⁽⁷⁾ *el-*
‘imāme^{tü} ⁽³¹⁵⁾ *destār* sarık **sariki** ⁽⁸⁾ *kalensüve* ⁽³¹⁶⁾ *berṭele* kâ’ūk **ka’uki** ⁽⁹⁾ *el-kamīs*
pīrehen gönlek **puḫamiso** ⁽¹⁰⁾ *el-kümme āsitīn* yeñ **mañiḫa** ⁽¹¹⁾ *ez-zeyl^ü* [zeyl^ü] *dāmen*
etek **puḏya** ⁽¹²⁾ *el-kilāde* *gerden-bend* boğazlık **ḫolayina** ⁽¹³⁾ *el-libās cāme* eşvāb
ruḫa ⁽³¹⁷⁾ [es-serāvīl] **[29a]** ⁽¹⁾ *es-serāvīl* şalvar don **ḫarca** ⁽²⁾ *en-nike^{tü}* *şalvār-bend*
uçkur **ivraḫo zoni** ⁽³⁾ *el-ḫizām* [hizām] *kemer* kuşak **zoni** ⁽⁴⁾ *el-ḫaf* [ḫuf] *mūze* edik
[mest] **mesti** ⁽⁵⁾ *es-sivār^ü* *dest-ebrincen* bilezik **manili** ⁽³¹⁸⁾ ⁽⁶⁾ *es-sermūce* *kefş* pāpūç

³⁰³ LE/E/27b/4.

³⁰⁴ LE/E/27a/6.

³⁰⁵ LE/N²/28b/8.

³⁰⁶ LE/N²/28b/11.

³⁰⁷ LE/N²/28b/11.

³⁰⁸ LE/N²/28b/11.

³⁰⁹ LE/N²/28b/12.

³¹⁰ LE/N²/29a/4.

³¹¹ LE/N²/29a/10.

³¹² LE/N²/29a/12.

³¹³ LE/E/28a/13.

³¹⁴ LE/E/28b/5.

³¹⁵ LE/N²/29b/7.

³¹⁶ LE/N²/29b/8.

³¹⁷ LE/N²/29b/13.

³¹⁸ LE/N²/30a/5.

papuçi ⁽⁷⁾ el-kābkat [kābkab] na 'līn nālīn naliña ⁽⁸⁾ es-sarme^{tü} na 'līn-i sūrḥ yemenī pāpūç yemeña papuça ⁽⁹⁾ el-bābūc [terlik] pāpūş pāpūç papuçi ⁽¹⁰⁾ el-cūrūb [cūrāb] cūrāb [cūrāb] çorāp **karçoni** ⁽¹¹⁾ el-cūrmak [cezme] çizme kizme [çizme] **çizmeddes** [pozimeta]³¹⁹ ⁽¹²⁾ el-kabā['] kabā kaftān **kaftani** ⁽¹³⁾ es-sā'at sā'at sā'at ora [29b] ⁽¹⁾ es-silsile^{ti} zincīr zencīr **alisida** ⁽²⁾ el-ceyb^ü girībān yağa **yağas** ⁽³⁾ el-fer'^ü pūsitīn³²⁰ kürük [kürk] **ğuna** ⁽⁴⁾ el-işmid sūrme sürme **surmes**³²¹ ⁽⁵⁾ el-hātem engüşterī yüzük **dağtilidi** ⁽⁶⁾ el-müst^u şāne tarağ **iğteni**³²² ⁽⁷⁾ **fī'l-elvān ve mā-yünāsibuhā** ⁽⁸⁾ el-levn^ü reng renk **rengi** ⁽⁹⁾ el-ahmer sūrḥ kırmızı **kokino** ⁽¹⁰⁾ el-esmer^ü siyah çerde buğday [t]eñlü **molahrino** [melahrino] ⁽¹¹⁾ el-esved siyāh kara **mavro** ⁽¹²⁾ el-ebyaz³²³ sepīd beyāz³²⁴ **aspro** ⁽¹³⁾ el-ahdar sebz yeşil **pirasino** [el-asfer] [30a] ⁽¹⁾ el-asfer zerd şaru **kitrino** ⁽²⁾ eş-şekl^ü numūne örnek **mostira** ⁽³⁾ et-tīl zāg zāc **lulaki** ⁽⁴⁾ **fī-levāzīmātī'l-kātīb** ⁽⁵⁾ el-mihberre devāt divīt **qalamari** ⁽⁶⁾ el-kirtās kāğıd [kāgez] kāğıd **harti** ⁽⁷⁾ el-kalem hāme kalem **pena** ⁽⁸⁾ el-miskale^{tü325} [miskāle] vālā-rene/zene mührre **mühres** ⁽⁹⁾ el-mektūb nāme biti **iğrafi**³²⁶ ⁽¹⁰⁾ el-hatem mühür zeden mühürlemek **vuloma** ⁽¹¹⁾ el-keteb^{e327} nüvişten³²⁸ yazmak **iğrama** ⁽¹²⁾ sikkīnū'l-kalem hāme-tırāş qalem-tırāş {yAṇWdWrW} ⁽¹³⁾ el-mistār^ü mişār mīstār **mistari** [30b] ⁽¹⁾ el-mikrāz kāz maqāş **ipsalidi** ⁽²⁾ el-hibr^ü mürekkeb mürekke[b]³²⁹ **melani** ⁽³⁾ eş-şem'^ül-ahmer³³⁰ mūm-i sūrḥ kırmızı mūm **kokino keri** ⁽⁴⁾ **fī-beyāni ālātī'l-ḥarb ve ālātī aḥadi'l-ḥarb** ⁽⁵⁾ es-seyf şimşīr kılıç **ispaşi** ⁽⁶⁾ el-kirāb³³¹ niyām kın **fıkarı**³³² ⁽⁷⁾ ed-derfe siper kalkan **kalğani** ⁽⁸⁾ el-kavs kemān yay **doğsari** ⁽⁹⁾ el-veter zih giriş to **doğsaryo apenoğa** ⁽¹⁰⁾ eş-şāb tīr ok sa'ita ⁽¹¹⁾ el-minşār erre bıçkı **piryoni** ⁽¹²⁾ el-bundukiyyetü's-

³¹⁹ LE/E/29a/11.

³²⁰ LE/N²/30b/3.

³²¹ LE/N²/30b/4.

³²² LE/N²/30b/6.

³²³ LE/N²/30b/12.

³²⁴ LE/N²/30b/12.

³²⁵ es-sıkle [eş-şikle] LE/N2/31a/7.

³²⁶ LE/N²/31a/8.

³²⁷ LE/N²/31a/10.

³²⁸ LE/N²/31a/10.

³²⁹ LE/N²/31b/2.

³³⁰ LE/N²/31b/3.

³³¹ LE/N²/31b/6.

³³² LE/N²/31b/6.

sağır *zēbāneki* [*zēbānek*] piştov **piştola** ⁽¹³⁾ *el-midfā*^{‘ü333} *gūy-i ne‘re-zen* top
 {**pWpArdA**} [*en-nacak*] **[31a]** ⁽¹⁾ *en-nacak teber* balta {**mAnArA**} **çikure**³³⁴ ⁽²⁾ *el-*
‘alāt sindān örs **amoni** ⁽³⁾ *el-mitraka*^[ü] *hāyisk* çakıç **siderya** ⁽⁴⁾ *mibradü’l-haddād*³³⁵
sūhān eğe **lima** ⁽⁵⁾ *mibradü’l-haşeb*³³⁶ *çūp-sāy* ağaç egesi **iksilofas** [törpü]³³⁷ ⁽⁶⁾ *el-*
bundukiyye zebtāne tufeng {**ArkWbWzY YskYpAtW**} ⁽⁷⁾ *el-minşār destere* testere
sarağa [*şare piryon*]³³⁸ ⁽⁸⁾ *el-kādūm tīşe* keser **iskeparni** ⁽⁹⁾ *el-minfāh dem* körük
koruki ⁽¹⁰⁾ *el-ebret [ibre]* *sūzen* iğne **velona**³³⁹ kebir eğne³⁴⁰ [*veloni eğne*]³⁴¹ ⁽¹¹⁾ *el-*
*hancer deşne*³⁴² hançer **haçaro** ⁽¹²⁾ *el-mūs suture [usture]* ustura **işirafi** ⁽¹³⁾ *es-sikkīn*
kārd bıçak **maşeri maḥeri**³⁴³ **[31b]** ⁽¹⁾ *ed-dir*^{‘ü} *zirih* zırh [zırh] **siderenjo ruḥo**³⁴⁴ ⁽²⁾
er-rikāb^{‘ü} *rikāb* üzengi **işkelet aloḡo**³⁴⁵ ⁽³⁾ *es-serc*^{‘ü} *zīn* eğer [eyer] **sela** ⁽⁴⁾ *eş-şikāl şikāl*
*pāy-vend*³⁴⁶ {**tW ktYmAtW tWbWdyWdAmA**} ⁽⁵⁾ *el-mikved āksār* yular **yulari** ⁽⁶⁾
el-licām ligām oyan³⁴⁷ **ḥalinari** ⁽⁷⁾ *el-ḥabl*^{‘ü} *resen* ip **iskini** ⁽⁸⁾ *el-cull*^{‘ü} *çūl* çul **çuli** ⁽⁹⁾ **fī-**
beyāni ḥayvānāti’l-mūnise ⁽¹⁰⁾ *el-hisān*³⁴⁸ *esb* at feres **aloḡo** ⁽¹¹⁾ *el-hicr*³⁴⁹
mādiyān kısrak **forada** ⁽¹²⁾ *el-mühre [mühr]* *kurre*³⁵⁰ tay **pulari** ⁽¹³⁾ *el-baḡal [baḡl]* *ester*
kaṭır mulari [*el-cemel*] **[32a]** ⁽¹⁾ *el-cemel üştür [şütür]* deve **ḡamila [ḡamila]**³⁵¹ ⁽²⁾ *el-*
ḡanem mīş koyun **iḡriyos [pirovata]**³⁵² ⁽³⁾ *ḡanemü’l-ünşā mīş-māde mārīyā*³⁵³
iprovatina ⁽⁴⁾ *el-ḥimār ḥar* eşek **ḡaydaros [ḡomar]**³⁵⁴ ⁽⁵⁾ *el-bakar ḡāv* sığır **voyi** ⁽⁶⁾ *el-*

³³³ LE/N²/31b/12.

³³⁴ LE/E/31a/1.

³³⁵ LE/N²/32a/4.

³³⁶ LE/N²/32a/5.

³³⁷ LE/N²/32a/5.

³³⁸ LE/E/31a/7.

³³⁹ LE/N²/32a/10.

³⁴⁰ LE/N²/32a/10.

³⁴¹ LE/N²/32a/10.

³⁴² LE/N²/32a/11.

³⁴³ LE/E/31a/13; maḥiri LE/N²/32b/1.

³⁴⁴ LE/N²/32b/2.

³⁴⁵ LE/N²/32b/3.

³⁴⁶ LE/N²/32b/5.

³⁴⁷ ‘atın dizgini, gem, yular’ (Ötüken: 4/3654b).

³⁴⁸ LE/N²/32b/11.

³⁴⁹ LE/N²/32b/12.

³⁵⁰ LE/N²/32b/13.

³⁵¹ LE/E/32a/1.

³⁵² LE/E/32a/2.

³⁵³ Yun.: margia ‘dişi koyun’ (Ötüken: 3/3067b).

³⁵⁴ LE/E/32a/4.

cāmūs gāv-mīş şu şığırı **vuvali** ⁽⁷⁾ el-‘icle gāveki dana **moskari** ⁽⁸⁾ eş-sevr gāv-ı ner erkek şığır **asrınko voyi** ⁽⁹⁾ el-bakara^{tü} gāv-ı māde dişi şığır **şilişko voyi** [**pilaže**] ³⁵⁵ ⁽¹⁰⁾ el-me‘zī boz keçi ‘ağsa ⁽¹¹⁾ et-teys³⁵⁶ boz-i ner³⁵⁷ erkek keçi **asirneki ağ[s]a** ⁽¹²⁾ ed-dā’n^ü gusfende [gūs fend] dūnbālī kuyruklu koyun **uradatos ikriyos** ⁽¹³⁾ el-harūf³⁵⁸ bere kuzi³⁵⁹ **arnaki [32b]** ⁽¹⁾ el-cedī^{tü} bozçe [boz-gāle] oğlak **rifi** ⁽²⁾ el-kitt^ü gürbe kedi **kaṭi** ⁽³⁾ el-hirre^{tü} gürbe-māde dişi kedi **kaçula** ⁽⁴⁾ **fī-beyāni’l-ḥayvānāti’l-vuhūşīyyeti** ⁽⁵⁾ es-seb^{‘ü} ded yırtıcı ḥayvān **iksekisarişko zo** ⁽⁶⁾ el-esed şīr arslan **lodari**³⁶⁰ ⁽⁷⁾ en-nemir peleng kaplan **teryo {fAkYdW tW}** ⁽⁸⁾ ed-dab^{‘ü} kaftār³⁶¹ sırtlan **o zo apo tero’i pocaşamenos** ⁽⁹⁾ ez-zi’b^ü gūrg kurd **lişos** ⁽¹⁰⁾ el-ḥinzīr ḥūk doğuz **şiros** ⁽¹¹⁾ ed-dab^ü sūmsār [sūsmār] keler³⁶² **{kWIY}** **savra** ⁽¹²⁾ el-kird^ü kebbī maymūn **maymu** ⁽¹³⁾ eş-ša’leb rūbā[’] [rūbāh] tilki **alopu** [el-erneb] **[33a]** ⁽¹⁾ el-erneb³⁶³ ḥargūş tavşan **lağos** ⁽²⁾ eş-sū’bān āzder [ājder] büyük yılan **meğalo ofis** ⁽³⁾ el-ḥayye mār yılan **ofis** ⁽⁴⁾ el-[-]akreb kerdūm [kejdūm] ‘akrep **ḳaryaçalas** [**poçkavras**] ³⁶⁴ ⁽⁵⁾ el-fāre mūş şıçan **podikōs**³⁶⁵ ⁽⁶⁾ el-‘irse^{tü366} ‘erūsek gelinçik **nifiça** ⁽⁷⁾ ‘ankebūt [örümcek] **meşes** sinek **miya** ⁽⁸⁾ el-kamle^{tü367} sübūs bit **ipsira** ⁽⁹⁾ el-burgūt [burgūs] **keyk**³⁶⁸ pire **ipsilo** ⁽¹⁰⁾ el-bakk³⁶⁹ sübūs-çūb³⁷⁰ tahta biti **ḳoryos** [**ḳorozo**] ³⁷¹ ⁽¹¹⁾ el-cerād melaḥ çekirge **ağrimuca** [**mastakes**] ³⁷² ⁽¹²⁾ el-ḳurād sübūs-i cānver³⁷³ kene **madaḳas** ⁽¹³⁾ ed-dūd **kirim** [kirm] kurt böcek **mamuni** [çibur **dAḳAş**] **[33b]** ⁽¹⁾ el-ḥunfeş [ḥunfūs] **kirim**

³⁵⁵ LE/E/32a/9.

³⁵⁶ LE/N²/33a/12.

³⁵⁷ LE/N²/33a/12.

³⁵⁸ LE/N²/33b/2.

³⁵⁹ LE/N²/33b/2.

³⁶⁰ londari LE/E/32b/6.

³⁶¹ LE/N²/33b/10.

³⁶² ‘kertenkele’ (Ötüken: 3/2531b).

³⁶³ LE/N²/34a/4.

³⁶⁴ LE/E/33a/4.

³⁶⁵ pondikōs LE/E/33a/5.

³⁶⁶ LE/N²/34a/9.

³⁶⁷ LE/N²/34a/1.

³⁶⁸ LE/N²/34a/12.

³⁶⁹ LE/N²/34a/12.

³⁷⁰ LE/N²/34a/12.

³⁷¹ LE/E/33a/10.

³⁷² LE/N²/33a/11.

³⁷³ LE/N²/34b/2.

[*kirm*] *tīzī kunende* tūshūrlān³⁷⁴ böceği {YklAsW} **papadya** ⁽²⁾ *ez-zahlef* [sūlahfā] *seng-pūšt* kaplubāğa³⁷⁵ {kWvWcA} **eşlona** ⁽³⁾ *el-‘alak dīvhe* [dīve] sülük **evdela** ⁽⁴⁾ *el-kūnfad* [kunfūz] *hār-pūšt* kirpi **iskeçoşiro** ^{376 (5)} *ed-düb hiris* [hirs] ayu **arḳuda** ^{377 (6)} *el-kelb*^ü *seg* köpek **iskilo** ^{378 (7)} *el-ğazāl āhū* ceyrān³⁷⁹ **lafi** ^{380 (8)} *el-fehd*^ü *yūz* pars **arḳalos** ⁽⁹⁾ *el-difde*‘ *gūk*³⁸¹ kurbāğa **vatraḳos** ^{382 (10)} *et-teys* *reng* yaban keçisi **eğri’ eğa** ⁽¹¹⁾ **fī-lebeni’l-albān** ³⁸³ **ve mā-yünāsibuhā** ⁽¹²⁾ *el-lebenü’l-haleb* *şır* süt **ğala** ⁽¹³⁾ *lebenü’z-zā’ib*^ü [rā’ib] *māst* yoğurt **ya’urti** ³⁸⁴ [lebenü] **[34a]** ⁽¹⁾ *lebenü’l-mahzūz* ³⁸⁵ *dūğ* ayran **ayrani iḳsino ḡalo** ^{386 (2)} *el-cūbn*^{ü387} *pīz* peynir **ṭiri** ⁽³⁾ *es-semen rūgen-sāde* *şayāğ*³⁸⁸ **vuṭiro** ⁽⁴⁾ *semenü’l-baḳar rūgen-i gāv* sığır yağı **voyno** {YksYkW} ⁽⁵⁾ *ez-zūbd*³⁸⁹ *meske* tereyağı **ḡala to laḍi** ⁽⁶⁾ *el-infeha* ³⁹⁰ [infeha] *māye-i penir* peynir mayası {AğAs} **tera** ⁽⁷⁾ *cūbnü’l-‘atīk*³⁹¹ *penir-i huşk* kuru peynir **palyo ṭiri** ⁽⁸⁾ *el-cūbnü’t-tariyy*³⁹² *peñir*³⁹³ *-i* [penir] *tāze* taze peynir **iḥloro ṭiri** ^{394 (9)} **fī-esmā’i’ṭ-tuyūr** ⁽¹⁰⁾ *el-tayr*^ü *mürğ* kuş **puli** ⁽¹¹⁾ *el-hamāme*^{tü} *kebūter* göğercin **peristeri** ⁽¹²⁾ *ed-decāce*^{tü395} *mākiyān* ta’uḳ **ornişa** ⁽¹³⁾ *ed-dīk*^ü *horūs* beṭīnōs **petinos** **[34b]** ⁽¹⁾ *ed-dale* [el-zīz] *çerde* orak kuşu³⁹⁶ **ciciḳa** ^{397 (2)} *el-batt*^u [ördek] *beṭ* kaz **şina** ^{398 (3)} *el-ivezz*³⁹⁹ [kaz] *mürğāb*

³⁷⁴ tūshūrlān LE/N²/34b/4.

³⁷⁵ (Ötüken: 3/2404a).

³⁷⁶ iskeçohero LE/N²/34b/7.

³⁷⁷ LE/N²/34b/8.

³⁷⁸ LE/N²/34b/9.

³⁷⁹ Ötüken/1/787a

³⁸⁰ LE/N²/34b/10.

³⁸¹ LE/N²/34b/12.

³⁸² LE/N²/34b/12.

³⁸³ LE/N²/35a/1.

³⁸⁴ yaurti LE/N²/35a/3.

³⁸⁵ LE/N²/35a/4.

³⁸⁶ LE/E/34a/1.

³⁸⁷ LE/N²/35a/5.

³⁸⁸ ‘sade yağ’ (Ötüken/4/4098a); sa[y]ağ LE/N²/35a/6.

³⁸⁹ LE/N²/35a/8.

³⁹⁰ LE/N²/35a/9.

³⁹¹ LE/N²/35a/10.

³⁹² LE/N²/35a/11.

³⁹³ peñiz LE/N²/35a/11.

³⁹⁴ LE/N²/35a/11.

³⁹⁵ LE/N²/35b/2.

³⁹⁶ ‘ağustos böceği’ (Ötüken/4/3626a).

³⁹⁷ çiciḳa LE/N²/35b/4.

³⁹⁸ hina LE/E/34b/2.

³⁹⁹ LE/N²/35b/6.

ördek **papiça** ⁽⁴⁾ el-cenāh *per* kanat **ifteruğa** (5) es-sakar *bāz*⁴⁰⁰ doğan **yeraki** ⁽⁶⁾ el-ğurāb *zāğ* kuzgun **korakas** ⁽⁷⁾ el-‘usfūr⁴⁰¹ *goncuk* [*gonceşk*] serçe **aspuroyitis** ⁽⁸⁾ en-ne‘āme⁴⁰² *mürğ-i şütür* deve kuşu **kamilo puli** ⁽⁹⁾ el-kürkiyy⁴⁰³ *kuleng*⁴⁰⁴ turna kuşu **kartal** ⁽¹⁰⁾ en-nesr^ü *dāl* kartal {**qAnAvW**} ⁽¹¹⁾ ez-zevzer [*zürzür*] *sār* şığırcık kuşu **zurzurya** ⁽¹²⁾ el-huttāf⁴⁰⁵ *perestū* kırlangıç **şilidoni**⁴⁰⁶ [**şilidoni**] ⁽¹³⁾ ez-zubāb *megeş* sinek **miya** [en-necl [en-nahl]] **[35a]** ⁽¹⁾ en-nahl [*nahl*] *zenbūr*⁴⁰⁷ arı **melisa** ⁽²⁾ el-be‘ūda *peşe*⁴⁰⁸ sivi sinek [sinek] **kunupas iskinpa** [**kunupi**]⁴⁰⁹ ⁽³⁾ el-ferāşe *pervāne*⁴¹⁰ kelepek {**YpsYhArY**} ⁽⁴⁾ el-hırbā^{‘ü411} *kirplosū* [*kerpasū*] yeşil keler [bukalemun] **pirasino** {**qWIY**} *savra*⁴¹² ⁽⁵⁾ **fı’l-beyt ve-mā-yüte‘alliķu** ⁽⁶⁾ *gūşe* bucaķ {**qAdWnY rWqWnAs**} ⁽⁷⁾ el-bāb^ü *der* kapu **porta** ⁽⁸⁾ el-beyt *hāne* ev **ispiṭi** ⁽⁹⁾ ed-dār *sarāy* konak [**menzil daḥi dērler**] **ķazada ķatika** ⁽¹⁰⁾ el-‘atebe *āsītān* eşik **ķaṭofilo** ⁽¹¹⁾ el-esās *pāy-pest* temel⁴¹³ **şemelyo** ⁽¹²⁾ el-havş⁴¹⁴ *pīş-i sarāy* havlī **avli** ⁽¹³⁾ el-istabl *āḥūr* ahır **ahiri** **[35b]** ⁽¹⁾ es-süllem⁴¹⁵ *nerdubān* merdiven **isķala** ⁽²⁾ el-kasr^ü *kerḥ*⁴¹⁶ köşķ **koşki** ⁽³⁾ et-tāke *deriçe*⁴¹⁷ pençere **paraşiri** ⁽⁴⁾ es-sakf^ü *bām* dam **doma** ⁽⁵⁾ el-‘amūd [*‘amūd*] *sūtūn* direk {**YṭrAvA**} ⁽⁶⁾ el-kuful⁴¹⁸ *kilīd* [*ķufl*] kilīd **iklidona** ⁽⁷⁾ el-miftāh *kilīd* anahtār **iklidi** ⁽⁸⁾ et-tarrāha *ķālīn* [*bālīn*] mender **medari**⁴¹⁹ ⁽⁹⁾ el-milhafa [*lihāf*] *tenpūş-i hābe* [*ḥwābe*] yorgan **paploma** ⁽¹⁰⁾ el-mihadde^{tü420} *bālīn-i rūy* yüz yaşadığı

⁴⁰⁰ bār LE/N²/35b/8.

⁴⁰¹ LE/N²/35b/8.

⁴⁰² LE/N²/35b/11.

⁴⁰³ LE/N²/35b/11.

⁴⁰⁴ LE/N²/35b/11.

⁴⁰⁵ LE/N²/35b/11.

⁴⁰⁶ hilidoni LE/E/34b/12.

⁴⁰⁷ LE/N²/36a/2.

⁴⁰⁸ LE/N²/36a/3.

⁴⁰⁹ LE/E/35a/2.

⁴¹⁰ LE/N²/36a/4.

⁴¹¹ LE/N²/36a/5.

⁴¹² LE/N²/36a/4; ķolisavar LE/E/35a/4.

⁴¹³ LE/N²/36a/12.

⁴¹⁴ LE/N²/36a/13.

⁴¹⁵ LE/N²/36b/2.

⁴¹⁶ LE/N²/36b/2.

⁴¹⁷ deriçe LE/N²/36b/4.

⁴¹⁸ LE/N²/36b/7.

⁴¹⁹ LE/N²/36b/9.

⁴²⁰ LE/N²/36b/11.

ipros kefaladi ⁽¹¹⁾ el-visāde^{tü} *bālīn* büyük yaşıdık **pirose kefalada** ⁽¹²⁾ es-settāre⁴²¹
perde perde **perdes** ⁽¹³⁾ el-kamīs^u *pīrehen* gönlek **pukamiso** [en-nevm^ü] **[36a]** ⁽¹⁾ en-
nevm^ü *h^wāb* uyku **ipno** ⁽²⁾ el-istinkāz [istikaz] *bīdār* uyanıklık **ıksipnima**⁴²² ⁽³⁾ er-rüyā
h^wāb rü'yā **oniro** ⁽⁴⁾ el-firāş *cāme-h^wāb* döşek **isteroma** ⁽⁵⁾ mürettebü'l-cenb^ü *bālīn-i*
pehlū yan yaşıdığı **to kopizmo prose kefaladi** ⁽⁶⁾ **fī-levāzımāti'l-beyt** ⁽⁷⁾ el-hubz^ü
nān akmek **ipsomi** ⁽⁸⁾ el-milh^ü *nemek* tuz **alaçi** [*alas* tuz *alati* tuz]⁴²³ ⁽⁹⁾ et-tāhūn *āsyāb*
değirmen **milos** ⁽¹⁰⁾ er-racī [*er-rahī*] *āsyāb-ı dest*⁴²⁴ el değirmeni **şero milos** ⁽¹¹⁾ el-ğirbāl
ğirbāl kalbur **koskino** ⁽¹²⁾ el-münhal *māşū* elek **iftisara** ⁽¹³⁾ el-kidir *rīk* çölmek **çıkalı**
[36b] ⁽¹⁾ et-tācin *tābe* tava **tiğani** ⁽²⁾ el-kānūn [*soba, ocak*] *tūn* külhān **kulhāni** ⁽³⁾ en-
nār^ü *āteş* od **fotya**⁴²⁵ ⁽⁴⁾ ed-duhān *dūd* tütün **kapnos** ⁽⁵⁾ er-remād *hākister* kül {AŞW}
⁽⁶⁾ ez-zinād⁴²⁶ *āteş-zene* çakmak **pirovolos** ⁽⁷⁾ el-harāka *sūhten* yanmak **qayma** ⁽⁸⁾ es-
sükürce *kāse-i hākī* üsküre⁴²⁷ **kupi** ⁽⁹⁾ el-kārūra *şīşe* şışe⁴²⁸ **boça** ⁽¹⁰⁾ et-taşt^ü *taş* leğen
leyeni ⁽¹¹⁾ el-ibrīk *ābrīz* ibrīk **ibriki** ⁽¹²⁾ et-tencere^{tü} *dīg-i misīn* tencere **teceri çekali** ⁽¹³⁾
el-ğitā^ü⁴²⁹ *serbūş*⁴³⁰ kapak **kapaki** [el-miğref] **[37a]** ⁽¹⁾ el-miğref⁴³¹ *kefgīr* kepçe
kevgiri ⁽²⁾ el-mil^{aka} *ālet-i hūrden* kaşık **kutali** ⁽³⁾ el-fānūs *fānūs* fener **feneri** ⁽⁴⁾ eş-
şem^ü *mūm* mūm **keri** ⁽⁵⁾ el-meşma^{aka} *şem* *dān* şamdān **şamdani** ⁽⁶⁾ ed-dennū^{s-sağır}⁴³²
pistū küpçük **peşaraki** ⁽⁷⁾ el-kulle^{tü} *kūze* bardak **bardaki** ⁽⁸⁾ el-kulletü^{t-turāb}⁴³³ *kūze-*
yi hāk toprak bardağı {kWnAnWs} ⁽⁹⁾ el-hayme^{tü}⁴³⁴ *cere* [*ceze*] çadır **çadiri** ⁽¹⁰⁾ el-
kuhl^ü⁴³⁵ *sürme* sürme **surmes** ⁽¹¹⁾ el-cubb^ü *hūm* [*hum*] küp **pişari** ⁽¹²⁾ el-mirved *mīl* mil
mili ⁽¹³⁾ et-tütüyā *devā*^{'-i} çeşm *tütüyā* *tutya* **[37b]** ⁽¹⁾ ed-devā['] *dermān* *ilāç* **yatriko** ⁽²⁾
ed-dekīk *ārd* un **alevri** ⁽³⁾ es-semen *sāde* *rūgen* şayağ⁴³⁶ **vutiros** ⁽⁴⁾ eş-şirec *rūgen-i*

⁴²¹ LE/N²/36b/12.

⁴²² LE/N²/37a/1.

⁴²³ LE/N²/37a/7.

⁴²⁴ LE/N²/37a/9.

⁴²⁵ LE/N²/37b/1.

⁴²⁶ LE/N²/37b/4.

⁴²⁷ 'ağzı yayvan toprak kap' (Ötüken/5/5055a).

⁴²⁸ LE/N²/37b/7.

⁴²⁹ LE/N²/37b/11.

⁴³⁰ LE/N²/37b/11.

⁴³¹ LE/N²/37b/12.

⁴³² LE/N²/38a/2.

⁴³³ LE/N²/38a/4.

⁴³⁴ LE/N²/38a/5.

⁴³⁵ LE/N²/38a/6.

⁴³⁶ 'sade yağ' (Ötüken/4/4098a).

*kuncid*⁴³⁷ susam yağı **susamo lado**^{438 (5)} *en-nuhāle*^{tü} *sebūs* kepek **pitara**^{439 (6)} *dehnü'z-zeytün*⁴⁴⁰ *rūġen-i zeyt* zeyt yağı **elyo lado**⁽⁷⁾ *eş-şahm*^ü *pīye* [*pīh*] iç yağı **iḡsiki**⁽⁸⁾ *el-ḥamīra māye* maya **iprozimi**⁽⁹⁾ *el-‘asel engübīn* bal **meli**⁽¹⁰⁾ *ed-dibs*^ü *dūşāb* pekmez **petmezi**⁽¹¹⁾ *el-hall*^e [*hall*^ü] *sirke* sirke **iḡsidi** [**iḡsiliki**]^{441 (12)} *el-evānī bāridān* [*bardan*] kap kaçak **iḡko teliḡo**⁽¹³⁾ *āletü'r-rikāk vārdān* oklağı⁴⁴² **sa'itah** [*sayita*] [*el-edām* [*idām*]] **[38a]**⁽¹⁾ *el-idām*⁴⁴³ *nān-ḡūrīḡ* katık **artisa**⁽²⁾ *el-ḡatab ḡīme* odun **iḡsila**⁽³⁾ *el-ḡandīl ḡerāġ* kandil **liḡnos**⁽⁴⁾ *el-ḡamḡ*^ü *ġendūm* buğday **istari**⁽⁵⁾ *eş-ḡea'īr cev* arpa **iḡrişyari**⁽⁶⁾ *el-fül*⁴⁴⁴ *tere* bakla **ḡuka**⁽⁷⁾ *el-eruzz*⁴⁴⁵ *pīrīnḡ* [*birinḡ*] pirinḡ **rizi**^{446 (8)} *ed-duḡn*^ü *erzen* daru **keḡri** [**keḡri**]⁽⁹⁾ *el-ḡums*^u [*hummus*] *noḡūd*⁴⁴⁷ noḡūd **rovişi**⁽¹⁰⁾ *el-mucevher* [*muḡmmas*] *leblebī* leblebī **leblebya** cem'ī⁽¹¹⁾ *ez-zücāc āyne* sırça **yali**⁽¹²⁾ *el-ibra*^{tü448} *sūzen* iğne **velona**⁽¹³⁾ *el-fülke ġaryāseng* ağrışak⁴⁴⁹ **iḡkadili** **[38b]**⁽¹⁾ *el-miġzal*⁴⁵⁰ *dūk* iğ⁴⁵¹ {**ArdAḡY**}⁽²⁾ *el-ḡarīr* gez ipek **metaḡsi**^{452 (3)} *el-mismār mīḡ* çivi **ḡarfi**^{453 (4)} *el-ḡayt*^u *riste* [*rişte*] iplik **iḡlosti**⁽⁵⁾ **fī-beyānī'l-fevākihi ve'l-ezhār**⁽⁶⁾ *el-fākihe*^{tü454} *mīve* yemiş **boriḡo**⁽⁷⁾ *el-fevāike mīvehā* yemişler **boriḡa**⁽⁸⁾ *et-tüffāḡ*⁴⁵⁵ *sīb* elma **milo**⁽⁹⁾ *rummān enār* nār⁴⁵⁶ **roġdi**⁽¹⁰⁾ *el-kummeşre*⁴⁵⁷ [*kummeşri*] *āmūd*⁴⁵⁸

⁴³⁷ LE/N²/38a/13.

⁴³⁸ LE/N²/38a/13.

⁴³⁹ pitetra LE/N²/38b/1.

⁴⁴⁰ LE/N²/38b/2.

⁴⁴¹ LE/E/37b/12.

⁴⁴² Ötüken: 4/3597.

⁴⁴³ LE/N²/38b/10.

⁴⁴⁴ LE/N²/39a/1.

⁴⁴⁵ LE/N²/39a/2.

⁴⁴⁶ LE/N²/39a/2.

⁴⁴⁷ LE/N²/39a/4.

⁴⁴⁸ LE/N²/39a/7.

⁴⁴⁹ 'her türlü yassı ve yuvarlak nesne' (Ötüken: 1/138b).

⁴⁵⁰ LE/N²/39a/9.

⁴⁵¹ Yün veya pamuktan iplik eğirmek için kullanılan, ortası şişkin, bir ucu bir yere takılması için çengelli araç; eğirmen; kirmen (Ötüken/2/2101b).

⁴⁵² LE/N²/39a/10.

⁴⁵³ LE/N²/39a/10.

⁴⁵⁴ fevākihe^{tü} LE/N²/39a/14.

⁴⁵⁵ LE/N²/39b/1.

⁴⁵⁶ 'inār LE/E/38b/9.

⁴⁵⁷ LE/N²/39b/3.

⁴⁵⁸ LE/N²/39b/3.

armud **apidi** ⁽¹¹⁾ el-hüh [hüh] şeftālū⁴⁵⁹ şeftālī⁴⁶⁰ **rodakino**^{461 (12)} el-‘ineb *engūr* taze
üzüm **istafili** ⁽¹³⁾ ez-zēbīb *mevīz*⁴⁶² kuru üzüm [üzüm] **istafida** [el-bakūra] **[39a]** ⁽¹⁾ el-
bakūra *nevbāve* [nevmīve] turfanda **iprotofanis** **tikvo** ⁽²⁾ et-temr^ü *ħurmā* ħurmā⁴⁶³
tatalo^{464 (3)} el-mismişü’l-asğar⁴⁶⁵ [mişmiş] *tālānak*⁴⁶⁶ zerdālū **verikoko** ⁽⁴⁾ el-ħisrim
[ħisrim] *ğūre* korus⁴⁶⁷ {**AkWrYdA**} ⁽⁵⁾ el-‘unkūd *ħūşe* şalkım **çabi** ⁽⁶⁾ *şeceretü’l-*
mişmiş *dıraht-ı tālānk* zerdālū ağacı **verikoka** ⁽⁷⁾ el-varak *berg* yaprak **filo** ⁽⁸⁾ el-
iccāşa^{tü} *ālū* erik {**pWrAnAlA nWrnAlA**} [luğatdır] ⁽⁹⁾ el-ħilāf [şafşāf] *bīd* söğüt ağacı
etya ⁽¹⁰⁾ el-berkūk *sebz-ālū* yeşil erik **iprasiki** {**bWrAnAlA**} ⁽¹¹⁾ el-cevz^ü *jevz*⁴⁶⁸
[jevz] koz **karidi** ⁽¹²⁾ el-bunduk⁴⁶⁹ *findik* fındık **findiki** *findikya* ⁽¹³⁾ *es-sefercel* *bih*
ayva **kidoni** **[39b]** ⁽¹⁾ el-kerm *rez* aşma **iqlima** [iķrevatina]^{470 (2)} el-ħarnūb *ħarnūb*
ħārūb **iķsilo kerato** ⁽³⁾ el-ķasb^ü *nāy* kāmıř **ķalami** ⁽⁴⁾ el-kem’at *dīve* mantar **manitis** ⁽⁵⁾
el-cüneyne^{tü471} *bōstān* bağçe **pervoli** ⁽⁶⁾ eş-şevke^{tü} *ħār* diken **aķaşi** [*αγκάθι angási*] ⁽⁷⁾
en-nevāt *toħm-i mīve* çekirdek **ķokodo** ⁽⁸⁾ el-bezr^ü *toħum* toħum **isporo** ⁽⁹⁾ el-ħabbe^{tü}
dāne tane **ķoki** ⁽¹⁰⁾ eş-şecer^ü *dıraht* ağaç **dedro** ⁽¹¹⁾ el-fer^{‘ü} *şāħ* dal **ivlasto** ⁽¹²⁾ *en-nārenc*
tūrunc tūrunc **neraci** ⁽¹³⁾ kamerü’d-dīn *pestel* pestil **pestili** [el-bath^u] **[40a]** ⁽¹⁾ el-
batīhu^{’l-asfer} *ħarbūze*⁴⁷² kavun⁴⁷³ **peponi** ⁽²⁾ el-milben [melben] *kūfter* köfter⁴⁷⁴ **mořto**
⁽³⁾ es-sūkkar⁴⁷⁵ *şeker* şeker **zāħari** ⁽⁴⁾ el-ķar^{‘ü} *kedū* kabaķ **ķolokiša** ⁽⁵⁾ el-lift^{ü476} *şalgām*
şalcām **ğokili kili**^{477 (6)} el-curz^c [cezar] *ğūrez*⁴⁷⁸ [guzer] ha’uç **pastenağla** ⁽⁷⁾ el-

⁴⁵⁹ LE/N²/39b/4.

⁴⁶⁰ LE/N²/39b/4.

⁴⁶¹ LE/N²/39b/4.

⁴⁶² LE/N²/39b/6.

⁴⁶³ ħurmā LE/N²/39b/8.

⁴⁶⁴ LE/N²/39b/8.

⁴⁶⁵ LE/N²/39b/9.

⁴⁶⁶ LE/N²/39b/9.

⁴⁶⁷ ‘olgunlaşmamış ekşi ve ham üzüm’ (Ötüken/3/2752b).

⁴⁶⁸ LE/N²/40a/1.

⁴⁶⁹ LE/N²/40a/.

⁴⁷⁰ LE/E/39b/1.

⁴⁷¹ LE/N²/40a/8.

⁴⁷² LE/N²/40b/1.

⁴⁷³ ka’un LE/N²-E/40b/1.

⁴⁷⁴ ‘üzüm şırası ve nişasta kaynatılıp tepsiye dökölerek kurutulmak suretiyle elde edilen bir tür pestil’ (Ötüken: 3/2774a).

⁴⁷⁵ LE/N²/40b/3.

⁴⁷⁶ LE/N²/40b/5.

⁴⁷⁷ LE/E/40a/5.

⁴⁷⁸ LE/N²/40b/6.

beyde^{tü479} *tohm-i mürğ* yumurta **avğō** ⁽⁸⁾ atrāzyānc [rāzyānc] *rāzyāne* rāzyāne⁴⁸⁰
marāša malašros^{481 (9)} baklatü'l-hamkā'^ü *sebze-i farbe* semiz oğ **iğlistirida** ⁽¹⁰⁾ es-
sumsum *kuncud*⁴⁸² susam **sisami** ⁽¹¹⁾ el-bustūk [fustuk] *piste* [peste] fıstık **ḳukunari**
⁽¹²⁾ ṣāhibellūt *kestāne* kestāne **ḳastano** ⁽¹³⁾ el-ficl^ü *turb* turp **rapani** [40b] ⁽¹⁾ el-basal
piyāz soğan **ikromidi**^{483 (2)} el-hus [ḥass] *kāhū* marul **maruli** ⁽³⁾ el-kernub [kürnüb]
*kerneb*⁴⁸⁴ lahana **ikrino** ⁽⁴⁾ el-mülūhayye *mülūhayye* mülḥiyye⁴⁸⁵ **mulḥiye** ⁽⁵⁾ el-
batīhu'l-aḥḍar [bittih] *ḥarbūz* [hendevāne] karpuz **aḳura** ⁽⁶⁾ el-bādincān [bāzincān]
bādingān patlıcān **mazana** ⁽⁷⁾ es-selak *pāzī* pazı **şofḳula** ⁽⁸⁾ el-ās *mūder* [mūred] mersin
mertya ⁽⁹⁾ ez-zehra^{tü} *ṣukūfe* çiçek **çiçeki** ⁽¹⁰⁾ el-verd *gül* gül **roḍo** ⁽¹¹⁾ mā'ü'l-verd⁴⁸⁶
gül-āb gül şu'i **roḍo** {stAmW} ⁽¹²⁾ el-ğusn^{ü487} *nihāl* taze dal **ivlasto** ⁽¹³⁾ el-leymün⁴⁸⁸
līmūn limon **lemoni** [el-karanfıl] [41a] ⁽¹⁾ el-karanfıl⁴⁸⁹ *ḳaranfıl* ḳaranfıl **ivyola** ⁽²⁾ er-
reyhān *siprem* fesleğen **vasiliḳo** ⁽³⁾ el-verdü'l-aḥmer *gül-i sürḥ* kırmızı gül **ḳokino**
roḍo ⁽⁴⁾ el-verdü'l-asfer^ü *gül-i zerd* şaru gül **kitrino roḍo** ⁽⁵⁾ el-kimmün [kemmün]
*zīre*⁴⁹⁰ kimyon⁴⁹¹ **kimono** ⁽⁶⁾ el-ʿuṣeb [ʿuṣb] *giyāh* ot **horto** ⁽⁷⁾ eş-şüm *sīr* şarmusak
işḳordo ⁽⁸⁾ el-ʿaṣeḳa *peçe* [pīček] şarmaşık **kiso** ⁽⁹⁾ en-tūt *ḳizıl* [farş] [tūt] dut **murna**
⁽¹⁰⁾ el-aşl^ü *pīḥ* [bīḥ] kök **riza** ⁽¹¹⁾ el-katf^ü *bor* [bār] yemiş **boriḳo** ⁽¹²⁾ el-ebhel *serv-i kūhī*
ardıç ağacı **aḡiroyo keparisi** ⁽¹³⁾ el-izhir⁴⁹² *gāh-i* [giyāh] *mekkī* ka'be otluğu {tW}
ka'be {tW} **horto** [41b] ⁽¹⁾ el-iskıl *piyāz-ı destī* [deştī] yaban soğanı {AskAlAṭWrA}
⁽²⁾ el-āfetīmūn *āfetīmūn* çin saçı **poli itrişi** ⁽³⁾ el-ukhuvān *gāv-ı çeşim* [çeşm] papadya
[papatya] **papadya** ⁽⁴⁾ el-ānīsūn *tohm-i rāzyāne* anason **iğliḳaniso** ⁽⁵⁾ el-bākīlā'^ü
[bākilla] *cercer* bakla **ḳuka** ⁽⁶⁾ el-afyūn *şīr-i köknār* afyon **afyoni** ⁽⁷⁾ el-būsī'^ü *gūre-i*

⁴⁷⁹ LE/N²/40b/7.

⁴⁸⁰ 'rezene' (Ötüken: 4/3944a).

⁴⁸¹ LE/E/40a/8.

⁴⁸² LE/N²/40b/10.

⁴⁸³ ikromido LE/N²/40b/14.

⁴⁸⁴ LE/N²/41a/1.

⁴⁸⁵ 'ıhlamurgillerden sıcak bölgelerde yetişen yaprakları ıspanak gibi sebze olarak yenilebilen gövdesinden jüt elde edilen bir bitki' (Ötüken: 3/3365b).

⁴⁸⁶ LE/N²/41a/9.

⁴⁸⁷ LE/N²/41a/10.

⁴⁸⁸ LE/N²/41a/11.

⁴⁸⁹ ḳaranfıl LE/N²/41a/12.

⁴⁹⁰ LE/N²/41b/3.

⁴⁹¹ LE/N²/41b/3.

⁴⁹² LE/N²/41b/10.

ḥurmā ḥurmā [ḥurmā] kuruḡu⁴⁹³ **aḡorīda tu ḥurma** ⁽⁸⁾ *en-nercis*⁴⁹⁴ *nerges* nergis **amiriḡolale** ⁽⁹⁾ *el-befṣec* [benefsec] *benefṣe* menaḡṣe⁴⁹⁵ **menekṣes** ⁽¹⁰⁾ *et-türmüs* *baḡla-*
yı miṣrī delüce baḡla⁴⁹⁶ **lupinos** ⁽¹¹⁾ *et-tütü'l-hulv*^ü *tüt-i sefīd* beyāz tatlı dut **aspera**
murna ⁽¹²⁾ *et-tütü'ṣ-ṣāmī* *tüt-i turṣ* ekṣi dut **oḡsina murna** ⁽¹³⁾ *el-culnār*⁴⁹⁷ [cullenār]
ḡül-nāre [ḡül-nār] nār çiçeḡi **roḡdi vaṣo** [habbü'z-zülem] **[42a]** ⁽¹⁾ *habbü'z-zülem*
pīhu'l-lezīz [bīh] *habbü'l-lezīz* 'abdü'l-lezīz ⁽²⁾ *el-ḡār*^ü *dihṣemt* [dehmet] defne **ḡafni**
⁽³⁾ *el-ḡaltīt* *engüreṣ* ḡasnı⁴⁹⁸ {**AsḡArdWIAzArW**} {**AsḡWrḡWIArW**}⁴⁹⁹ ⁽⁴⁾ *el-hinṣil*
[hanzal] *kebist* [kebest] ebücehil ḡarpuzu {**ḡWrWs YskY**} daḡi dērler ⁽⁵⁾ *el-kissā*^{'ü}
ḡıyār ḡıyār **aḡuri** ⁽⁶⁾ *ḡayyü'l-ālem* *hemīṣe-zinde*⁵⁰⁰ her dem bahār {**YstAṣWrY**} ⁽⁷⁾
fī-beyāni aṣḡābi'l-ḡurūf ve'ṣ-ṣanāyi ⁽⁸⁾ *el-fakīh* *üstād* ḡ^woca **despoti** ⁽⁹⁾ *el-*
mu'allim 'ilm-āmūz⁵⁰¹ 'ilim öḡredici **maṣitis** [ḡaṣkalos] ⁽¹⁰⁾ *et-tilmīz*⁵⁰² ṣāḡird cırāḡ
ḡaṣkalos [maṣitis] ⁽¹¹⁾ *el-imām* *imām* **papas** ⁽¹²⁾ *ez-zāhid* *pārsā* ṣūfī **ḡaloyeros**
⁽¹³⁾ *ed-dāi* [sā'īḡ] *zer-ger* ḡuyumcu [vav ile] **iḡrosḡos** **[42b]** ⁽¹⁾ *el-haddād* *āhen-ger*
demü[r]ci {**AcYḡAnWs**} ⁽²⁾ *et-taḡān* [taḡḡān] *ārd-ger* uncu **milonas** ⁽³⁾ *el-bennā*^{'ü}⁵⁰³
binā-sāz yapucı **iḡtistis** ⁽⁴⁾ *en-neccār*^ü *ḡūb-tırāṣ* dülḡer **maranḡos** ⁽⁵⁾ *el-āmil* *renḡber*
pūrḡūz **pūrḡuz** ⁽⁶⁾ *es-sebāḡ*⁵⁰⁴ [sebbāḡ] *reng-zen* boyacı **boyacis** ⁽⁷⁾ *el-ḡazzāz* [ḡazzāz]
ḡazzāz [ḡazāz] ḡazzās **ḡazazis** ⁽⁸⁾ *el-behlevān* *cān-bāz* cān oynadıcı **canbazis** ⁽⁹⁾ *el-*
ḡassāl ṣūyende⁵⁰⁵ yıḡayıcı **iḡlistirs** ⁽¹⁰⁾ *el-ḡattāb* [ḡattāb] *hemīṣe-keṣ* [ḡīzem-keṣ]
oduncu **iḡsilaras** ⁽¹¹⁾ *et-tabāḡ*⁵⁰⁶ [tabbāḡ] *āṣ-ger* [āṣ-peṣ] aṣḡı **mayeros** ⁽¹²⁾ *el-cezzār*
ḡaṣṣāb ḡaṣṣāb {**mAkYlyArYs**} ⁽¹³⁾ *es-seyāf*⁵⁰⁷ [seyyāf] ṣimṣīr-sāz ḡılıḡçı **ṡo**

⁴⁹³ '(koruk) olgunlaşmamış ekṣi ve ham üzüm' (Ötüken/3/2752b).

⁴⁹⁴ LE/N²/42a/5.

⁴⁹⁵ menaḡṣe LE/N²/41b/6.

⁴⁹⁶ 'buḡdaygillerden ekin tarlalarında yetiṣen taneleri zehirli, yabani, otsu bitki' (Ötüken/1/1139a).

⁴⁹⁷ LE/N²/42a/10.

⁴⁹⁸ 'eskiden halk hekimliḡinde spazmlara karṣı ilaḡ olarak kullanılan, maydanozgillerden bazı bitkilerden elde edilen zamk sakızı, EAT., Osm. baldırın zamkı' (Ötüken/32459).

⁴⁹⁹ LE/N²/42a/13.

⁵⁰⁰ LE/N²/42b/2.

⁵⁰¹ LE/N²/42b/5.

⁵⁰² LE/N²/42b/6.

⁵⁰³ LE/N²/42b/12.

⁵⁰⁴ LE/N²/43a/1.

⁵⁰⁵ LE/N²/43a/4.

⁵⁰⁶ LE/N²/43a/6.

⁵⁰⁷ LE/N²/43a/8.

spayoşomasetoras [43a] ⁽¹⁾ el-kavvās *keman-keş*⁵⁰⁸ kemān çekici {tW} **doşsaro** {mAstWrAs} [{sAyYnArYz} luğatdır] ⁽²⁾ el-vezān [vezzān] *sencīde* tartıcı **ķabanistis** ⁽³⁾ el-mīzān *terāzū* terāzī **zīgara** ⁽⁴⁾ el-hayyāt⁵⁰⁹ *cāmeṭūn* [cāme-dūz] derzī [derzī] **raftis** ⁽⁵⁾ el-bakkāl *baḳḳāl* baḳal **ergastirgaris** ⁽⁶⁾ el-bevvāb *derbān* kapucu **portaris** ⁽⁷⁾ el-hācib *perde-keş* perde çekici **aftafitis to perde** ⁽⁸⁾ el-kemiyū⁵¹⁰ *dil-āver* yiğit **palīkari** ⁽⁹⁾ **bāb-ı šālīš-i rābi‘a ḥurūfāt ve edevāt beyānındadır** ⁽¹⁰⁾ ḥurūf-ı cārre bi’t-tab‘ lisān-ı yūnānīde dōkuzdur imdi ⁽¹¹⁾ anları daḥi elsine-i erba‘a ile beyān ēdelim ve her birine ⁽¹²⁾ birer mişāl īrād ēdelim ki kemā-yenbaḡī rūšen ve hüveydā ola ⁽¹³⁾ evvelkisi eṣ-şāf ma‘nāsına olan bāba türkīde ta‘bīri **[43b]** ⁽¹⁾ bunlardır ikinci bā’dır mişālden fehm olunur işte ⁽²⁾ bunlara mişāl⁵¹¹ merertū bi-dārikūmū’l-‘azīz ⁽³⁾ *gūzeṣtem*⁵¹² *be-devlet-ḥāne-i şūmā* sa‘ādet-ḥāneḡize uğradım ⁽⁴⁾ {YstWvAr ḥWdYķWsW A} **perasa eṣ-šānī el-kāfū’t-teşniyye** ⁽⁵⁾ kāf *hem-çū* gibi **sando savo osando** **ve cuhkūm ke’l-bedri** ⁽⁶⁾ el-mūnīr *rūy-i şūma hemçū māh-ı tābān* yüzūḡüz mūnevver ay gibidir ⁽⁷⁾ **i muri saz san do feķari** [fengāri] **labi eṣ-šālīš** lām-ı ta‘līl ⁽⁸⁾ **li berāy** için **yati apo** mişāl li-ferti muḥabbetek sirtū mecnūnen ⁽⁹⁾ *berāy bisyār-ı mehret medhūṣī*⁵¹³ *kunem* seniḡ muḥabbetinḡ ⁽¹⁰⁾ ziyādeliḡinden deli oldum **yati na ḡapiso ti ipsila ḡozolos eyineķa** ⁽¹¹⁾ **er-rābi‘ū vāvū’l-ķasem** vavūbbū ⁽¹²⁾ türkī mişālden ma‘lūmdur **mato** mişāl va’llāhi’l-‘azīmi tezevvectū-ki⁵¹⁴ ⁽¹³⁾ *be-ḡūdā-yı ta‘ālā tū rā çift* [cūft] *mī-kunem* allāhū ‘azīmū’ş-şān⁵¹⁵ ḡaḳḳı-ıçin [seni] [kelimāt-ı şūlūse-yi āḡīr rūmīde edāt-ı teşbihdir āḡirdeki elfāz-ı şūlūse edāt-ı ta‘līldir lisān-ı yūnānīde ‘illet maḳāmında isti‘māl olunur] **[44a]** ⁽¹⁾ seni tezvīç ēderim **ma to meḡalo dīnamoṣ** {IWnAsArA vWḡA} ⁽²⁾ **sWslW** **el-ḡāmis**^ü mūz ve mūnzū li-ibtidā’i’l-ḡāyeti fi’ ⁽³⁾ z-zamān **mūz** yāḡūd mūnzū {tAbrY ApYçY} ⁽⁴⁾ **ApYçYs**} āpō mişāli mūnzū rāytū-ke dayya’tū ‘aḳlī ⁽⁵⁾ *tā tū rā dīdem ‘aḳlem ḡüm kerde-em* seni ḡorelden

⁵⁰⁸ LE/N²/43a/9.

⁵⁰⁹ LE/N²/43a/12.

⁵¹⁰ LE/N²/43b/2.

⁵¹¹ LE/N²/43b/5.

⁵¹² LE/N²/43b/9.

⁵¹³ LE/E/43b/9.

⁵¹⁴ LE/N²/44a/2.

⁵¹⁵ LE/N²/44a/3.

‘aqlımı žāyī‘ kıldım ⁽⁶⁾ {ApYçYskA sAydA} **tuto mu eḡasa** es-sādis ⁽⁷⁾ **min**⁵¹⁶ **ez**
den **apo** misāli yā ḡabībī kubleten minke bikūm ⁽⁸⁾ *ma ‘ṣūḡ-i men yek pūse [būse] ez*
tū içinde [çende] ey sevdiğim ⁽⁹⁾ bir ṣeftālū senden⁵¹⁷ **kaça aḡapi mu ena fili apo sena**
poso ⁽¹⁰⁾ **es-sābi**^{‘ü} fī’z-zarfī **fī der de asto** [úσε το] ⁽¹¹⁾ misāl ente fī ‘aklī sabāhen
ve mesā’en tū der hūšem ṣeb ü rüz ⁽¹²⁾ sensin ‘aqlımda gece gündüz **esise isto nu mu**
mera niḡita ⁽¹³⁾ leyte-ke ka’adte⁵¹⁸ ‘alā-sadrī *keṣki niṣestī ber sīne-i men* **[44b]** ⁽¹⁾
n’olaydı göğsüm üzerine oturaydın **na tane**⁵¹⁹ **na ḡašoso** ⁽²⁾ **apano isto beti mu**⁵²⁰ et-
tāsi^{‘ü} **hattā-li-ennehā’l-ḡāyetü hattā** dek **oste** ⁽³⁾ misāl lā-abrahu min mekānī
hattā tecī’ü ne-revem⁵²¹ *ez in mekān tā be-y-āyī* ⁽⁴⁾ bu aradan ayrılmam sen gelmeyince
de fifno apo pa oste ⁽⁵⁾ **na riṣ el-fāz eṣ-šürūti in eger** eḡer ⁽⁶⁾ **an isus {AnA}** in
ci’tü-ke lā-tekün ‘ābisen *eger āyemet*⁵²² *ru’yet* ⁽⁷⁾ *der hem me-keṣ*⁵²³ saña gelürsem
yüzün eḡṣitme **an isus** ⁽⁸⁾ **na {sWr šW} mi {nWḡsYkYrsz}** **timoriso fī-žamā’iri’l-**
merfū’ati’l-munfašıla ⁽⁹⁾ **luḡat-i ‘arabī hüve** **[1] hūm [2] hiye [3] hünne [4]**
ente [5] entüm [6] ene⁵²⁴ **[7]** ⁽¹⁰⁾ **nahnü [8] ev [9] luḡat-i fārīsī ṣān** **[1] ū zen [2]**
īṣān [3] ⁽¹¹⁾ *zeyān [ū zenān] [4] tū [5] ṣūmā [6] men [7] mā [8] ū [9] [o]*⁵²⁵ **türkī**
onlar **[1]** ⁽¹²⁾ o ‘avrat **[2]** o ‘avratlar **[3]** sen **[4]** siz **[5]** sizler **[6]** ⁽¹³⁾ ben **[7]** biz **[8]**
bizler **[9]** **yūnānī ekinos [1] ekini [1] ekini [2] [yineḡa] [45a]** ⁽¹⁾ **yineḡa ekinos**
[3] ekines [4] esi [5] esis [6] eḡo [7] ⁽²⁾ **emis [8] fī’ž-žamā’iri’l-merfū’ati’l-**
muttašıla ‘arabī ⁽³⁾ karā’e karā’ū karā’et karā’etüm karā’et karā’nā ⁽⁴⁾ **fārīsī be-**
ḡwāned be-ḡwānden [be-ḡwānend] be-ḡwāndī be-ḡwāndīd ⁽⁵⁾ *be-ḡwāndem be-ḡwāndīm*

⁵¹⁶ LE/N²/44a/9.

⁵¹⁷ LE/N²/44a/11.

⁵¹⁸ LE/N²/44a/14.

⁵¹⁹ LE/N²/44b/1.

⁵²⁰ LE/N²/44b/1.

⁵²¹ LE/N²/44b/2.

⁵²² LE/N²/44b/5.

⁵²³ LE/N²/44b/6.

⁵²⁴ LE/N²/44b/8.

⁵²⁵ LE/N²/44b/11.

türkī okudu okudular ⁽⁶⁾ sen ⁵²⁶ okuduñ siz ⁵²⁷ okuduñuz ben ⁵²⁸ okudum biz ⁵²⁹ okuduk
yūnānī ⁽⁷⁾ **idyavasa edyavasate edyavases edyavesate** ⁽⁸⁾ **edyavasa edyavasame**
fī'z-zamā'iri'l-muttasila 'arabī ⁽⁹⁾ īyyāhū [o] ⁵³⁰ īyyāhūm [onlar] ⁵³¹ eyyāki ⁵³²
[bu 'avrat] ⁵³³ īyyāhūnne [o 'avratlar] ⁵³⁴ īyyāke [siz] ⁵³⁵ īyyākūm [cem' sizler] ⁵³⁶
īyyāye [biz] ⁵³⁷ īyyānā [bizler] ⁵³⁸ ⁽¹⁰⁾ **fārīsī** ū-rā ⁵³⁹ ān-rā ⁵⁴⁰ ū-zen-rā īṣān-zenān-ra ⁽¹¹⁾
tū-rā-ṣūma-rā merā [men-rā] mā-rā **türkī** aña anlara o ıarıya ⁽¹²⁾ o ıarılara saña size
baña ⁵⁴¹ bize **yūnānī** ekino ⁽¹³⁾ ekinos ekines ekine sas esena esas **[45b]** ⁽¹⁾ emena
emas **fī'z-zamā'iri'l-munfaşıla 'arabī** ⁽²⁾ karā'et [karā'e-hu] [bir 'avrat okudu
] ⁵⁴² karā'e-hūm [cem' erkekler okudu] ⁵⁴³ karā'e-hā karā'e-hūnne [cem' 'avratlar
okudu] ⁵⁴⁴ karā'e-ke [sen okuduñ] ⁵⁴⁵ karā'e-kūm [siz okuduñuz] ⁵⁴⁶ ⁽³⁾ karā'e-nī [ben
okudum] ⁵⁴⁷ karā'e-nā [biz okuduk] ⁵⁴⁸ **fārīsī** *h^wānedeş h^wānedeşān h^wānedeş* ⁽⁴⁾
h^wāned īṣān h^wāned ṣūma h^wāndem h^wā[n]dīm **türkī** ⁽⁵⁾ aña okudu anlara o zene o
zenlere saña size ⁽⁶⁾ bize h^wānd lafzı mülāḥaẓa olunmaḵ lāẓımdır ki ⁽⁷⁾ zāmīr-i menşūb
muttaşıl ola zīrā yazıldığı vecih üzre ⁽⁸⁾ munfaşıl kabīlinden olmuş olur nitekim
erbābının ma'lūmudur ⁽⁹⁾ 'ibāretiden ṭayy olunması ṣaḥīfenin 'adem-i taḥammülü
olduğundan ⁽¹⁰⁾ vāḥit [vāḥit] ṣārī talebden nāṣīdir **fī'z-zamā'iri'l-maḥrūreti'l-**

⁵²⁶ LE/N²/45a/4.

⁵²⁷ LE/N²/45a/4.

⁵²⁸ LE/N²/45a/4.

⁵²⁹ LE/N²/45a/4.

⁵³⁰ LE/N²/45a/7.

⁵³¹ LE/N²/45a/7.

⁵³² LE/N²/45a/7.

⁵³³ LE/N²/45a/7.

⁵³⁴ LE/N²/45a/7.

⁵³⁵ LE/N²/45a/7.

⁵³⁶ LE/N²/45a/7.

⁵³⁷ LE/N²/45a/7.

⁵³⁸ LE/N²/45a/8.

⁵³⁹ LE/E/45a/10.

⁵⁴⁰ LE/E/45a/10.

⁵⁴¹ LE/N²/45a/10.

⁵⁴² LE/N²/45a/12.

⁵⁴³ LE/N²/45a/12.

⁵⁴⁴ LE/N²/45a/13.

⁵⁴⁵ LE/N²/45a/13.

⁵⁴⁶ LE/N²/45a/13.

⁵⁴⁷ LE/N²/45a/13.

⁵⁴⁸ LE/N²/45a/13.

muttaşıla [muḥarrereti'l-muttaşılı] ⁽¹¹⁾ ‘**arabī** bi-hi bi-him bi-hinne bi-ke bi-küm bī bi-nā fārisī ⁽¹²⁾ *bā-ū bā-īṣān bā-ū bā-īṣān bā-tū bā-şümā* ⁽¹³⁾ *bā-men bā-mā türkī* anıñla anlarla o zenile [o zenler] **[46a]** ⁽¹⁾ o zenlerle seniñle siziñle benimle bizimle ⁽²⁾ **yūnānī** meta [e]kino meta [e]kinos meta [e]kini meta [e]kines ⁽³⁾ meta [e]sena meta sas meta [e]mena meta mas *ḵā*‘ide-i ⁽⁴⁾ **bāb**-ı *zāmā*‘ırde ve ef‘āldē ve sā‘ır ba‘zı maḥallerde tezkīr ve te’ ⁽⁵⁾ nīs müsāwīdir teşniyenin vücūdu ma‘dūm ancak sīgā-yı ⁽⁶⁾ cem‘-i teşniyye maḵāmında türkī ve fārisī gibi isti‘māl olunur ⁽⁷⁾ teşniye-i sīgā-yı ma‘nīyyesi yokdur bi-ḥasebi’l-ḵurān ma‘lūm olur ⁽⁸⁾ bu daḡi ma‘lūm ola ki *zāmā*‘ırın ḡālet-i izāfetde ḡayyızinde ⁽⁹⁾ olan isim müzekker ise evveline edāt-ı taḡşış olan **to** ⁽¹⁰⁾ lafzı getirir mü’ennes ise **çi** vaż‘ ederler *zāmme*-i ⁽¹¹⁾ ḡālīze *zāmme*-i şarīḡa ile olan **to** ve kesre-i şarīḡa ile ⁽¹²⁾ yazılan **ti** edat-ı ta‘rīf dir taḡşış deḡildir meşelā ⁽¹³⁾ pederimi gördün mü dēyecek yērdē **ides to kiri mu** **[46b]** ⁽¹⁾ ve ḡarındaşımı çağır dēyecek yērdē **foṅaḡse ton aḡerfo mu** ⁽²⁾ dērler ancak bu mişāllerde **to** ve **ti** edāt-ı mef‘ūl olmak ⁽³⁾ ihtimālī daḡi vardır ve kızımı gördün mü dēyecek yērdē ⁽⁴⁾ **ti sīgatera mu** **ides** dērler ḡarf-i taḡşış olan ⁽⁵⁾ **to** ve **çi** mişāllerine zebān ⁵⁴⁹-ı ḡehārla şurū‘ edelim *hāzā* ‘**arabī** ⁵⁵⁰ ⁽⁶⁾ li-ebīhi li-ebīhim li-ebīhimā li-ebīke li-ebīküm li-ebī li-ebīnā ⁽⁷⁾ **fārisī** *pedereş-rā pederşān-rā pedereş-rā pederīṣān-rā* ⁽⁸⁾ *pederet-rā* ⁵⁵¹ *peder-i şümā pederem-rā peder-i mā-rā türkī* ⁽⁹⁾ babasının babalarının babalarının babanın babañızın ⁽¹⁰⁾ babamın babamızın **yūnānī** {**tW kYrWdW tW kYrWdWnA** ⁽¹¹⁾ **tW kYrWcY tW kYrWdWnA**} **to kiru su to kiru sas** ⁽¹²⁾ **to kiru mu to kiru mas lafz-ı çi’ye mişāl çi** {**YpnAḡAs**} ⁽¹³⁾ dērler ki maḵām-ı muḡarrerde ⁵⁵² isti‘māl olunur eger ism-i cem‘ [mü’ennes] **[47a]** ⁽¹⁾ mü’ennes ise mezkūr isti‘māl olunan **to** lafzı ki edāt-ı ⁽²⁾ ta‘rīf idi anı getirirler meşelā o ‘avratın ve o ‘avratların ⁽³⁾ dēyecek yērdē **çi** {**pYtAḡAs tW pYtAḡW**} dērler ⁵⁵³ *zāmme*-i ḡayr-ı şarīḡa ile ⁽⁴⁾ ancak {**tW**} mezkūru ve **çi** ve **ti** ⁵⁵⁴ edat-ı mef‘ūl ve ḡarf-i ⁽⁵⁾ ta‘rīf ve edāt-ı taḡşīs daḡi olur maḵām-ı cem‘de

⁵⁴⁹ LE/N²/46a/13.

⁵⁵⁰ LE/N²/46a/4.

⁵⁵¹ LE/N²/46a/16.

⁵⁵² LE/N²/46b/4.

⁵⁵³ LE/N²/46b/8.

⁵⁵⁴ LE/N²/46b/9.

ve müfredde (6) isti‘ māl olunur isti‘ mālīyle talebine münkeşif olur ⁽⁷⁾ **hāzā fi-ismi’l-işāret** hāzā hā’ülā’i hāzī zālikünne ⁽⁸⁾ **fārisī** *īn īnān ī[n] zen īn zenān* ⁽⁹⁾ **türkī** şu şunlar şu ‘avrat şu ‘avratlar (10) **yūnānī e totes e toti e toti e totes** ⁽¹¹⁾ lisān-ı yūnānīde ism-i işāretde şīga-yı mu‘ayyene vardır nitekim ⁽¹²⁾ mūrūr etti türkīde ve fārisīde yok ve lisān-ı türkī ⁽¹³⁾ ve fārisīde isim ikidir biri kūrba ve biri bu‘da işāret **[47b]** ⁽¹⁾ için vaz‘ olunmuşdur ki biri⁵⁵⁵ *īn* ve biri *ān*’dır türkīde ⁽²⁾ bu⁵⁵⁶ ve şu⁵⁵⁷ ile ta‘bīr ederler eğerçi rümīde bu‘de ⁽³⁾ hālinde **ekinos** ve {**AhrA’Yn**} ba‘zını isti‘ māl ederler ⁽⁴⁾ lākin ism-i işāret olmak üzere değil belki zamīr-i gā’ibdir ⁽⁵⁾ binā’en ‘alī hāzā rümīde zamīr-i gā’ib ve gā’ibe iki vecihle isti‘ māl ⁽⁶⁾ olursa cā’izdir ve gāh ism-i işāret gāh zamīr-i takrīr ⁽⁷⁾ mezkūr üzere rümīde vāki’ zamīr-i gā’ibler lūgat-i müşteri ⁽⁸⁾ olmuş⁵⁵⁸ olur .. fehm **fi’l-elfāzī’l-istisnā’** **[istišnā’]** illa cūz ⁽⁹⁾ gayrī başka **oḡso oḡsomo** āhirdeki lafzın ⁽¹⁰⁾ yūnānīdir ‘arābī ve fārisīde keşreti vardır lākin vaktin ⁽¹¹⁾ taḡammülü yokdur imdi buḡa⁵⁵⁹ daḡi bir mişāl getirip başka ⁽¹²⁾ şadāde [şadede] şurū‘ edelim cā’e’l-kavmū ilā-hākimān merdūmān ⁽¹³⁾ *āmedend me-rā cūz ez hākim efendi* cümle ḡalk baḡa geldi ḡākim [efendiden] **[48a]** ⁽¹⁾ efendiden gayrī **oli ayaşriopi** **[ānsropi]** **mursane oḡso apo to ḡaḡi** ⁽²⁾ **efendi elfāz-ı istidrāk** lākin *līkīn* ve-lākin **mono** istidrāk-ı ⁽³⁾ kelām-ı sābıḡdan tevellūd eden **to** hemmī/tevehūmiyy [hayali] def‘a dērler buḡa daḡi ⁽⁴⁾ bir ḡāl getirelim ki rüşen ola filān kerīm lekenne ⁽⁵⁾ *advet* ⁽⁵⁾ filān *merdūm kerīm-est līkin ḡaşm-gīn-est* filān kerem-kānīdir ⁽⁶⁾ ve-lākin ḡāşındır {**WtAd pYvWs YsplAḡW YnA mono** ⁽⁷⁾ **pWnA mAnYtArYs**} **el-elfāzū’l-īcāb** ne’am āri evet ⁽⁸⁾ **nes ke ne pola ḡala** [pek ālā] ⁽⁹⁾ **meta ḡaras** [olsun] ⁽¹⁰⁾ **as ine** ⁽¹¹⁾ [olsun] ⁽¹²⁾ **isto kefa-** ⁽¹³⁾ **li mu** [başım üstüne] ⁽¹⁴⁾ **apo** ⁽¹⁵⁾ **to neske** lafzı ḡarf-i īcāb-ı müsbettir ḡālet-i nefiyde

⁵⁵⁵ LE/N²/47a/1.

⁵⁵⁶ LE/N²/47a/2.

⁵⁵⁷ LE/N²/47a/2.

⁵⁵⁸ LE/N²/47a/7.

⁵⁵⁹ LE/N²/47a/10.

⁵⁶⁰ LE/N²/47a/13.

⁵⁶¹ LE/N²/47a/16.

⁵⁶² LE/N²/47a/19.

⁵⁶³ LE/N²/47a/19.

⁵⁶⁴ LE/N²/47a/19.

⁵⁶⁵ LE/N²/47a/19.

⁵⁶⁶ LE/N²/47a/20.

⁵⁶⁷ LE/N²/47a/20.

(10) **oske** [olmaz]⁵⁶⁸ dīnelde muḥaṭṭab **neske** dēse gelirim **oske** (11) dēse gelmem dēmekdir zīrā **erṣete** dēmenin ma‘nāsı gelir mi (12) dēmekdir lafz-ı **osti** isti‘mālde **oske** gibidir **elfāz**⁵⁶⁹-ı **istifhām** (13) mā *çi* ne **ida** meşelā ne eşitdin dēyecek yerde [48b] (1) **ida** [a]ḳuses dērler lākin **aḳuses** lafzından hemze-i (2) memdūde’i taḥfifen hazf olunmuştur ve ekser mevāzi‘de (3) taḥfif-i mezkūr cārīdir ḥadd ü ḥaşrī olmağın (4) işāret olunmadı kelime-i istifhām-ı **ida**’ya bir edāt-ı (5) ḥayır olana zamm edip **ida** [i]ne dērler nedir ma‘nāsına (6) bu edāt-ı ḥayır olana lafzının daḥi aşlı **ine** idi taḥfif (7) ile **ne** ḳalmıştır lākin **ine** fārisīde *hest* ma‘nāsı (8) daḥi gelir ki vardır dēmekdir **elfāz-ı teksīre** keşir (9) *bisyār* çok **pola perista eplisa arifnita**⁵⁷⁰ (10) āḥirdeki kelimāt-ı erba‘a yūnānīde zebān-ı fārisī ve türkī (11) ve ‘arabīde ḥadden bīründür lākin⁵⁷¹ murād-ı lisān-ı mekrūhī taḥsīl (12) ve tefhīm olmağla terk-i tarḥ olunmuştur teksīr bir şey’i çoğaltmağa⁵⁷² (13) dērler **elfāz-ı taḳlīl teksīrin** **nef[y]’idir** kalīl *endek* az [azacık] [49a] (1) azacık **liḡo liḡaki** lafzın āḥirin şīḡa (2) ları türkīde az ve azacık ile ta‘bīr olunan lafızlarının (3) ‘aynıdır **elfāz-ı istiḡrāk** cem’i [cemī‘] *heme* bütün **oli** (4) lafızlarıdır istiḡrāk isti‘āb ve ihāṭa⁵⁷³ (5) ma‘nāsındır **elfāz-ı tenbīh** ālā tā şaḳın (6) **pedikse toḡo anikse ta maşya su**⁵⁷⁴ **anikse ta maşya su** (7) lafızlarıdır **elfāz-ı taḥassür** taḥassür⁵⁷⁵ ḡam yēmeḡe⁵⁷⁶ dērler (8) hasretā *ḥayfā* yazık toprak başıma yazıklar başa (9) **ḳaymos mo ḳaymos**⁵⁷⁷ **apo mevrike** [buldu beni]⁵⁷⁸ **ḳaḡo mirizmo** [fenā baḥtī var idi]⁵⁷⁹ **fotya na ḳapsi** [āteş yakdı beni]⁵⁸⁰ (10) **ti mira mu** [baḥtım]⁵⁸¹ **ḳaḡo poli** {pWmWrYkA} ⁵⁸² [beni buldu]⁵⁸³ kelīmātıdır ki ḥīn-i taḥassürde (11) ya‘nī

⁵⁶⁸ LE/N²/47b/1.

⁵⁶⁹ LE/N²/47b/3.

⁵⁷⁰ LE/N²/47b/12.

⁵⁷¹ LE/N²/47b/14.

⁵⁷² LE/N²/47b/15.

⁵⁷³ LE/N²/47b/19.

⁵⁷⁴ LE/N²/48a/2.

⁵⁷⁵ LE/N²/48a/3.

⁵⁷⁶ LE/N²/48a/3.

⁵⁷⁷ LE/N²/48a/4.

⁵⁷⁸ LE/N²/48a/5.

⁵⁷⁹ LE/N²/48a/5.

⁵⁸⁰ LE/N²/48a/5.

⁵⁸¹ LE/N²/48a/5.

⁵⁸² LE/N²/48a/6.

⁵⁸³ LE/N²/48a/6.

izhār-ı taḥazzünden bunlar birini lafz ederler **elfāz-ı ta‘accüb** ⁽¹²⁾ sūbhānallāh zehī
ne‘aceb ta‘accüb ne ‘acāib ġarīb ⁽¹³⁾ ne ġarīb naşıl ne şekil rümîsi {kYrbAlyAsW}
[49b] ⁽¹⁾ **paraḡseno pos** lafızlardır ki ta‘accüb ĩrād ederler ⁽²⁾ **elfāz-ı zurūf** evvel
ba‘d fevk taht emām ⁽³⁾ yemīn bisyār dāḡil pīş pes zīr pīş ⁵⁸⁴ rāst çep ⁵⁸⁵ ⁽⁴⁾ derūn öñ şon
üst alt öñ ⁽⁵⁾ sağ sol iç **obros istera apo pano** ⁽⁶⁾ **apo ḡato obros deḡsa derva** ⁵⁸⁶ **mesa**
hāriç ⁽⁷⁾ ḡalef mahal küllemā fi-küllī-vaktin vakit hāhünā ⁽⁸⁾ hünā cānib bīrūn ⁵⁸⁷ *pes-*
cāy her-bār der-heme- ⁽⁹⁾ *vakt vakt-i anḡā ĩncā sū* dışarı er *dīr* her zamān ⁽¹⁰⁾ her vaḡit
vaḡit burada **paḡe oḡso opiso** [apó píso] ⁽¹¹⁾ **topos pasavola ovra ovra eki apa peda**
⁽¹²⁾ **ḡātime nice neşāyiḡi ve mükāleme-i ‘idādı beyān eder** ⁽¹³⁾ [‘arabī]
yā veledī ikrā‘e’l-‘ilm ve lā-tekün mine’l-cūhhāli fe-innehüm ke’l-‘amyāni [püserā]
[50a] ⁽¹⁾ *püserā ‘ilm rā be-ḡ‘ān ve şūr-i nādān* [nādān] *ez heme ānki ānān çün kūrān-*
est **[fārīsī]** ⁽²⁾ *ey oḡul ‘ilm oḡu cūhelādan olma zīrā ki cūhhāl kör gibidir* **[türkī]** ⁽³⁾
peḡi mu iḡrama ta ⁵⁸⁸ **maşene kapoçi emaşinos** ⁵⁸⁹ **mi şis yati ekini mandisraos**
enihe [yūnānī] ⁽⁴⁾ **beyt-i diḡer** ⁽⁵⁾ ve te‘alleme’l-luḡate fe-innehā miftāḡū’l-‘ulūmi
ve iclis me‘a’l-‘ulemā’i ve ūhrüb mine’l-cūhelā’i ⁽⁶⁾ *ve luḡat rā bi-y-āmūz ez berāy-i*
ānki kilīd-i ‘ilmhā-est ve be-nişīn bā-dānāyān ve girīz ez nādān ⁽⁷⁾ *ve ‘ilm-i luḡatı*
öḡren zīrā ki luḡat ‘ālī ‘ilimlerin miftāḡıdır ‘ulemā ile otur cūhelādan kaç ⁽⁸⁾ **ke to**
luḡati maşe yati ekino ine to dyavaz mato to ḡilidi ke ḡaşe maçi ezyoozmenus ke
fiye [apo çi amaşitos] ⁽⁹⁾ **beyit** ⁽¹⁰⁾ fe-innehüm yūvessihūneke ve in-kūnte nazīfen
fe’ş-şemsü ‘āliyyetūn ve kıt‘atūn mine’s-seḡabi testürühā ⁽¹¹⁾ *zīrā ki ānān merd [rā]*
lūş kuned egerçi pāk şevī ez behr-i ⁵⁹⁰ *ānki āfitāb bülend dıraḡşān-est ve pāre ebrū ū*
rā pū[ş]ide kuned ⁽¹²⁾ *zīrā ki cūhelā seni kirledir pāk olursan da zīrā güneş ‘ālī ve*
ziyālī ⁵⁹¹ *iken bir* ⁵⁹² *pāre pulut* ⁵⁹³ *mestūr* ⁵⁹⁴ *ve siyāh eder* ⁽¹³⁾ **ya’i ekini semaḡariri aḡ**

⁵⁸⁴ LE/N²/48a/13.

⁵⁸⁵ LE/N²/48a/13.

⁵⁸⁶ LE/N²/48a/16.

⁵⁸⁷ LE/N²/48b/1.

⁵⁸⁸ LE/N²/48b/8.

⁵⁸⁹ LE/N²/48b/8.

⁵⁹⁰ LE/N²/49a/1.

⁵⁹¹ LE/N²/49a/3.

⁵⁹² pir LE/N²/49a/3.

⁵⁹³ bulut LE/E/50a/12.

⁵⁹⁴ LE/N²/49a/3.

ise kepaseriķos yati almiłos lopłos kefoterós ine maliĝo enĝi tone mavirizi [50b]

(¹) **beyit** (²) kum nezhebü ile'l-küttābi ve nakre'ü'd-ders ve min-ba'dü nezheb ile'l-cenneti⁵⁹⁵ (³) *ber hîz be mekteb revîm ve ders*⁵⁹⁶ *be-h'wānîm ve ba'd ez ān be bostān revîm* (⁴) *ķalk mektebe varalım ve ders okuyalım ve bundan şonra bāĝçeye gidelim* (⁵) **siķo is to şķolo na pame na dyavasume apo kis istera isto pervoli na pame** (⁶) **beyit** (⁷) ve ne'kulü'l-fevākihe min kümmeşrātin ve 'inebin ve tüffāhin ve rümmānin (⁸) *ve mîvehā be-hûrim [hûrim] ez [a]mrûd*⁵⁹⁷ *ve engûr ve sîb ve enār* (⁹) *ve yemişler yêyelim amruddan ve üzümnden ve elmadan ve nārdan* (¹⁰) **ke na fame boriķa apo piżi kapo stafili kapo mило kapo roĝdi** (¹¹) **beyit** (¹²) ve nebyüt hūna eyyāmin ve leyālîhā tesme'ü⁵⁹⁸ şavtü'l-'andelîb (¹³) *ve encāme rûz ve şebān beytūnet kunîm ve āvāz-i bûlbûl şenîdem* [51a] (¹) *ve üç gün üç gece bāĝçede geceleylim ve bûlbûl şadāsını eşidelim* (²) **ke triya meroniķta eki na şesume ke tu aydoĝu ti foni**⁵⁹⁹ **na [a]ķusume** (³) **beyit** (⁴) lākin yenbaĝî lenā en netehammele'l-eruzz^e ve's-semn^e ve'l-luhūm^e ve'l-bukûle'l-mütenevvi'ate⁶⁰⁰ (⁵) *velî bāyed ki der ānca ber āverîm birinç ve rûĝen-sāde ve sebze ĝün-ā-ĝün* (⁶) *ve lākin lāyıkdır ki oraya pirinç ve sāde yağ ve*⁶⁰¹ *ĝün-ā-ĝün sebzevāt daşıyalım* (⁷) **ma prepi na vastume eki rizi ke vuĝiro kaķriyas ke yolyo loyo ĥorta** (⁸) **beyit** (⁹) hattā lā-nehtācū ilā ehadin ve neşterî'l-kahve[te] şelāşe vukiyyetin (¹⁰) *tā muĥtāç ne-şevîm be kes ve se vuķiyye ķahve be-ĥarîm*⁶⁰² (¹¹) *tā ki bir ferde muĥtāç olmayalım ve üç vuķiyye [ķahve] şatun alalım* (¹²) **ya na mi yenome kanenos iķriyazomeni ke tris oķades ķahve na [a]ĝorasume** (¹³) **beyit [51b]** (¹) ve yelzemü lenā racûl tabbāhūn li-acli't-tabĥi hattā tekūn müsterihen (²) *ve mā rā āş-gerî bāyed ki berāy puĥten ta'ām tā ki müsterîĥ*⁶⁰³ *şevîm* (³) *ve bize bir aşçı lāzım ve gerekdir ta'ām pişirmek için tā ki rāĥat olalım* (⁴) **ke mase iķriyazte**⁶⁰⁴ **enas mayeras yato fayto ye na mas tane aķşaĝnazi** (⁵) **beyit** (⁶) yā veledî innî ensahu leke bi-neşā'ihⁱⁿ

⁵⁹⁵ LE/N²/49a/6.

⁵⁹⁶ LE/N²/49a/7.

⁵⁹⁷ LE/N²/49a/12.

⁵⁹⁸ LE/N²/49a/16.

⁵⁹⁹ LE/N²/49a/19.

⁶⁰⁰ LE/N²/49b/2.

⁶⁰¹ LE/N²/49b/4.

⁶⁰² LE/N²/49b/7.

⁶⁰³ LE/N²/49b/13.

⁶⁰⁴ LE/N²/49b/15.

müte‘addidetin i‘mel bihā ⁽⁷⁾ *püserem menet pend kunem pendhā-yı*⁶⁰⁵ *çend bā ān pendhā* ‘amel kun’⁽⁸⁾ oğlum ben saña birkaç naşihat ederim anlarla ‘amel eyle’⁽⁹⁾ **pedi mu kan poses para kelis so kano metakines na porpatis**⁶⁰⁶ [para páris]⁽¹⁰⁾ **beyit**⁽¹¹⁾ hattā tekūn maşūnen ‘ani’l-āfāti ve emīnen fī-küllī’l-evkāti⁽¹²⁾ *tā ez belāhā mahfūz şevī ve der heme evkāt emīn kerdī*⁽¹³⁾ tā ki belālardan mahfūz ve cümle evkātda emīn ve müsterih olası [oste] **[52a]** ⁽¹⁾ **oste na yenis kılamenos apo kağa pir amata kefsemsi temenos ke pasa ora** ⁽²⁾ **beyit** ⁽³⁾ **el-evvelü** lime tendimü ‘ale’ş-şey’i’llezī nedimte bihi-min-kablin [men cerrebe’l-mücerrebe mellet li’n-nedāmet [hallet bihi’n-nedāmetü] mışrā‘ mim]⁶⁰⁷ ⁽⁴⁾ *çerā peşmānī kunī ber çizī ki peşmānī berdī [bürdī] ez īn pīş* ⁽⁵⁾ niçin pişmān olursın bir şey’ üzerine ki bundan muqaddem pişmān oldu ⁽⁶⁾ **yayda**⁶⁰⁸ **meta ğtonis sena pirama atano apo emetağno ses perapros** ⁽⁷⁾ **eş-şānī** in kunte muşāhiben li’s-sultāni lime tenāmū bi’r-rāḥati ⁽⁸⁾ *ger be pādīşāh hem-nişinī çerā emīn ve rāḥet ḥüsnī [hestī] [kurb-i sultān āteş-i sūzān büved mışrā‘]* ⁽⁹⁾ eğer pādīşāhile hem-celīs⁶⁰⁹ ve hem-şoḥbet olursun niçin rāḥat olursun ⁽¹⁰⁾ **an isos gar miyis me to vasilya pos kimase me ti şera [kséra] payi** ⁽¹¹⁾ **eş-şālīsü** er-racülü’llezī yühıbbü ‘adüvvek lime ta‘iddühu muhibben ⁽¹²⁾ *ün [ān] kes ki bā düşmenet dōstī kuned çerā dōst şümārī* ⁽¹³⁾ ol kimse ki seniñ düşmānına dostluk eder niçin dost ‘ad edersin **[52b]** ⁽¹⁾ **ekinos apo filo neye [yínete] me to no şero [eḥşró] su yayda filo no ne pataris** ⁽²⁾ **er-rābi**^ü ⁽³⁾ er-racülü’llezī ya‘tekidü kevne’l-batāleti fī-zulmi’n-nāsi ittaḥazühü ‘adüvven ⁽⁴⁾ *ün [ān] kes ki bāver kuned behādır rā neder [ender] āzāri merdümān düşmeneş*⁶¹⁰ *be-dār* ⁽⁵⁾ ol kimse ki yiğitliği ḥalka zulm étmeğe ‘itıkād eder anı düşmān tut [zīrā taḡrı ta‘alā anı sevmez nitekim lā-yühıbbü’z-zālīmīn allāhın düşmānına muḥabbet iktizā étmez bu naşihat ise mervīdir] ⁽⁶⁾ **ekinos**⁶¹¹ **apo pestoyi te bali qarya istinaḍika oşros tu yino** ⁽⁷⁾ **el-ḥāmīs** ⁽⁸⁾ lā-tekūn muhibben li-llezī leyselehü ‘irfānün lā-yukaddirü’l-meveddete⁶¹² *ve’l-‘adāvete* ⁽⁹⁾ *dōst me-şev bā ān be hüner ne-dāret*

⁶⁰⁵ LE/N²/49b/18.

⁶⁰⁶ LE/N²/49b/20.

⁶⁰⁷ ‘kim denenmiş olanı tekrar denerse pişmanlık onun içinde yer eder’

⁶⁰⁸ LE/N²/50a/9.

⁶⁰⁹ LE/N²/50a/12.

⁶¹⁰ LE/N²/50b/1.

⁶¹¹ LE/N²/50b/3.

⁶¹² LE/N²/50b/5.

[*dāred*] *berāy ān ki ez ū ne dōstī ve ne düşmenī āyed* ⁽¹⁰⁾ merdüm-i bī-‘irfānla dostluk eyleme zīrā andan ne dostluk ve ne düşmānlık me’ mül olur ⁽¹¹⁾ **ekinos apo de[n] ksori pirama mi filo yese yati apo [e]kino modi felya modo porašete** ^{613 (12)} **es-sādis** ⁽¹³⁾ tekelleme bi-kelāmi haqqın velev kāne merren fi-tabā‘i’n-nāsi **[53a]** ⁽¹⁾ *sūhan-ı haḳ rā be-gūy ve ger telḥ ševed ān der mezāk-ı merdümān* ⁽²⁾ haḳḳ sözü nuṭḳ eyle velev ḥaḳḳın ṭabī‘atında acı olursa da ⁽³⁾ **dotre to loḡo pe[s] an ine ke ibrikis is ton a[n]šropo isphī [isphī] karyāzes** ^{614 (4)} **es-sābi** ⁽⁵⁾ in šī’te en yūbkā sırrū-ke maḥfiyyen ‘ani’l-a’dā’i lā-tekul li’l-ehibbā’i ⁽⁶⁾ *eger ḥ^wāhī ki rāzhāyet-i nihān ševed ez düşmenān me-gūy yā muḥibbān* ⁽⁷⁾ eğer istersen ki esrārın düşmānlarından maḥfī kıla dostlarına söyleme [açma sırrın dostuna dostun dostu érdirir düşmānına] ⁽⁸⁾ **an ešelis taḡo sna su apo ḥošrus na ne fila me na to filo su e mi da pes** ⁽⁹⁾ **eš-šāmin** ⁽¹⁰⁾ in minte fi’l-mecā‘ati ḥayrūn le-ke min en te’kül ⁶¹⁵ ṭa‘āme’l-ednā ⁽¹¹⁾ *mürdenet be-gurusnegī bih ez ḥürden ṭa‘ām fūrū māye* ⁽¹²⁾ saḡa açlıktan ölmek ḥayırlıdır ⁶¹⁶ alçaqların ṭa‘āmını yemeden [minnet ile ḳoḳma gülün al eline şūseni / geçme nāmerd köprüsünden ḳo aparsın şu seni] ⁽¹³⁾ **ḳalya [i]ne apošamenos apo ti pita pera ḥortazmenos [apo kakis šeras a[n]šropo to ḳa’i]** ⁶¹⁷ **[kati] [53b]** ⁽¹⁾ **et-tāsi** ⁽²⁾ lā-ta‘lem ednā mine’r-racūli’llezī yūci’ühū [yecī’ühū] racülün ve lem yus‘ifhū ve yetrudhu ⁽³⁾ *me-dān fūrū māye ez ān kes ki ki-rā yed ū ve ḥācetī büved ve ne gūzāret* ⁽⁴⁾ *[gūzāred]* ⁽⁴⁾ andan alçaḳ bir ādem bilme ki bir kimesne aḡa ḥācetī ola ve ḳazā eylemeye ⁽⁵⁾ **apo [e]kino ḳaḡos a[n]šropos kanis den ine apo pa’i enas a[n]šropos ḳoda [tu ya m[e]ḡa]** ⁶¹⁸ **[ḍulya ke to ne ziḡoni]** ⁽⁶⁾ **el-‘āšir** ⁽⁷⁾ in šī’te en lā-tekūn maḡmūmen lā-tekūn ḥasūden [el-ḥasūd lā-yasūd] ⁽⁸⁾ *eger ḥ^wāhī ki hemīše endūh-i kīn ne bāšī ḥasūd me-bāš* ^{619 (9)} eğer istersen mükedderü’l-ḥāṭır olmayasın ḥasūd olma ⁽¹⁰⁾ **ane šelis na mi ibriḳāsis kanenos mi zilevis** ⁽¹¹⁾ **el-ḥādī ‘ašar** ⁽¹²⁾ el-keḷimetü’l-ḥabīšetü yuhḳīke racülün mine’l-ḡayri hiye mine’l-ḥākī lā-min-hū ⁽¹³⁾ *her sūhan-i bed*

⁶¹³ LE/N²/50b/8.

⁶¹⁴ LE/N²/50b/14.

⁶¹⁵ LE/N²/50b/20.

⁶¹⁶ LE/N²/51a/2.

⁶¹⁷ LE/N²/51a/3.

⁶¹⁸ LE/N²/51a/8.

⁶¹⁹ LE/N²/51a/11.

*ki kesī ez zebān ğayr yā tū ğūyed ez ğüzārende*⁶²⁰ *be-dān* [her kelime **[54a]** ⁽¹⁾ her kelime-yi ħabīse ki bir ādem-i āhiriñ dehānından ħikāye saña söyler saña söyleyenden bil ⁽²⁾ {WpyWs sW frY ƣAƣW IWġW pA tW mYIYtY tW nAƣAtAşA WpyWs YƣAmA tWfW nYƣW YƣAmA tW mAdAtW} ⁽³⁾ **eş-sānī ‘aşar** ⁽⁴⁾ in şī’te en lā-tekūn mükedderen lā-tenāzīr⁶²¹ me‘a’l-cehleti⁶²² ⁽⁵⁾ *eger ħ^wāhī teng-i dil ne-bāşī bā nādān münākaşa me-kun müşevveş* ⁽⁶⁾ eğer istersen müşevveşü’l-ĥatır olmayasın cūhhāl ile mūbāhaşe eyleme ⁽⁷⁾ **ane selis [an den sélis] mi ibrike ne se me çi [ména] eƣate ħus [tus] mi pyenis** ⁽⁸⁾ **eş-şālīs ‘aşar** ⁽⁹⁾ in şī’te en tekūn maĥbūbū’l-enām tekellem bi-murādāti enfūsihim ⁽¹⁰⁾ *eger ħ^wāhī pīş-i merdümān maĥbūb şevī ber-irāde-yi merdümān be-ġūy* ⁽¹¹⁾ eğer ħalkıñ maĥbūb ve maĥbūlū olmaƣ istersen ħalkıñ mezākınca nuƣ eyle ⁽¹²⁾ **an eselis mirike ne se na se aġapime nos ƣe ta tin oreƣsi ton a[n]şropo milise** ⁽¹³⁾ **er-rābi‘ü ‘aşar [54b]** ⁽¹⁾ in şī’te en tekūn evlāe’n-nāsi lā-temna‘u’l-ĥayra min-ke ⁽²⁾ *eger ħ^wāhī bihterīn-i*⁶²³ *merdümān bāşī ĥayr-i ĥūd ez kes dirīġ me-dār* ⁽³⁾ eğer cemī‘-i ħalkdan ‘ālī olmaƣ istersen ĥayrı ħalkdan dirīġ⁶²⁴ étme ⁽⁴⁾ **an eselis na se meġaliteros to [ston] ƣozmo ti ƣalosini mi lipase** ⁽⁵⁾ **el-ĥāmis ‘aşar** ⁽⁶⁾ ‘abdū’l-batni eşeddū müşībetūn⁶²⁵ mine’l-memlūki’l-müşterā ⁽⁷⁾ *bende-i şikem rā ez bende-i zer ĥarīde saĥt-ter ve müşkīl-ter dān* ⁽⁸⁾ ƣarnın ƣaydına düşüp ölen köleden ziyāde müşībetdendir ⁽⁹⁾ **apaġapa [aġāpa] tipo ƣado apo to şklavo pola şatira na ne** ⁽¹⁰⁾ ‘ināyet-i bārī ile neşāyiĥ-i ĥamse ‘aşar bu maĥalde ĥitām buldu ⁽¹¹⁾ bundan sonra mükāleme-i elsine-i erba‘a ile üslūb-u sābık üzre ⁽¹²⁾ şurū‘⁶²⁶ édip biz bende’i ‘ayān ve beyān édelim ve bihi’l-‘avni ve’t-tevfīƣ ⁽¹³⁾ **mükāleme-i müştemle [müsta‘mele] ‘ale’l-emşile ve’l-ecvibe [şabāĥukūm] [55a]** ⁽¹⁾ şabāĥukūm bi’l-ĥayri bā-midādet bād şabāĥıñız ĥayr ola ⁽²⁾ **ƣalimera ĥafedya su min eyne ci’te ez kocā āmedī** nereden geldiñ ⁽³⁾ **apo pu irşes ci’tü mine’l-beyti ez-ĥāne āmedem** evden geldim ⁽⁴⁾ **apo to spiti irşa eyyü şey’in semi’tu ve eyyü şey’in ‘alimtu** ⁽⁵⁾ *ƣe şenīdī*⁶²⁷

⁶²⁰ LE/N²/51a/16.

⁶²¹ LE/N²/51a/20.

⁶²² LE/N²/51a/20.

⁶²³ LE/N²/51b/11.

⁶²⁴ LE/N²/51b/12.

⁶²⁵ LE/N²/51b/15.

⁶²⁶ LE/N²/51b/20.

⁶²⁷ LE/N²/52a/4.

ve *çe şenāhtī* ne eşitdiñ ve ne bildiñ ⁽⁶⁾ **ida** [a]kuses k[e] **ida** [e]maşes semi'tü enne's-sefinete cā'et min- ⁽⁷⁾ istanbul [ş]enīdem ki keştī āmed ez istanbul ⁽⁸⁾ eşitdim ki istanbuldan gemi geldi **aķusa pos irşe ena ķaravi** ⁽⁹⁾ **apo tin poli hel fihā ehadūn mine't-tüccārī** *der ān keştī hest* ⁽¹⁰⁾ *ez bāzīrgānān* ol gemide tüccārdan bir ferd var mıdır ⁽¹¹⁾ **kehi** [ke ekí se] [e]kino **to ķaravi apo çi iprama teķtades kanis ine** ⁽¹²⁾ izheb ve enbi'-nā haberen *be-rev ve mā rā peyāmī be-y-āver* var bize ⁽¹³⁾ bir haber getir **ame ke {ķArA} mas ena {mAdA tW}** ve izheb **[55b]** ⁽¹⁾ min-hünā ile'l-hayyātī ve *ez āncā bā [be] cāme-dūz be-rev* ve oradan ⁽²⁾ derziye var **k[e] apo dekis [ekí] ame isto raftī** ve kul lehū yūcī'ü ⁽³⁾ serī'an ve *bā [be] hāme-dūz [cāme] be-gū ki tīz āyed* ve derziye dē ki ⁽⁴⁾ *çapuk gelsin* **ke pe to na [e]rşi oğlıgora** mevlāyī cā'e'l-hayyātu ⁽⁵⁾ māzā te'mürü hūdāvendā cāme-dūz āmed *çe fermāyī* ağam ⁽⁶⁾ derzi geldi ne buyurursın **afedi o raftis irşe ti** ⁽⁷⁾ **orizis rūhū** ve ahzīrhū 'indī *be-rev ve nezd-i men iħzār kun* ⁽⁸⁾ var benim yanıma getir **ame ke ķoda mu ton ofere yā hayyāt nūrīdū** ⁽⁹⁾ kat'u's-şiyābi fekad cā'e'l-'iydū *yā cāme-dūz beriden-i cāme* ⁽¹⁰⁾ *h'āhem ki nevrūz nūzdīk-est* [*nezdīk*] derzi eşvāb kesmek ⁽¹¹⁾ isterim zīrā bayram yakındır **rafti ruķa šlo na ķop su** ⁽¹²⁾ **yati i blaberi ķoda [i]ne ersel [ürsil] hādimen li-neşterī'l-çūhā** ve'l-akmişe ⁽¹³⁾ *be-ferest hādīmī ki çūh[a] ve kālā be-ħarīm hīzmetkārī* [gönder] **[56a]** ⁽¹⁾ gönder tā çūķa kumāşları alalım **pepse to fame** ⁶²⁸ **yo su na** ⁽²⁾ **[a]ğorasume çi çuşes ke ta kumaşya** izheb ma'a'l-hādīmī ⁽³⁾ ve şıl lenā mā yelzimünā ⁶²⁹ *be-rev bā hādīm ve be-resānīde mā rā ān* ⁽⁴⁾ *çīzī ki bāyed hīzmetkārīla git* ve bize lāzım olanı ⁽⁵⁾ ilet **[p]ame me to fame {bW} ke fere oti mase iħriyazete** ⁽⁶⁾ ahsente yā hayyāz [hayyāt] aħazte ⁶³⁰ lenā akmişeten ⁶³¹ cemīleten nīk ⁽⁷⁾ *kerdī ve mā rā kālā-yı nīk ħarīdī* ⁶³² eyü iş işlediñ ve bize ⁽⁸⁾ güzel kumāşlar aldıñ **ķali dūlya iķames ke omorfa** ⁽⁹⁾ **ķumaşya mase [a]ğorases iķta' 'indenā ħattā nerā** ⁽¹⁰⁾ *be-ber nezd-i mā tā nīgeh kunem* yanımızda kes tā görelim **ķopseta** ⁽¹¹⁾ **ķoda mas oste naydume [na dūme]** eyyū şey'in yezīdū ve eyyū şey'in ⁽¹²⁾ yenkusu *kodām çīz pīş būd ve kodām kem şevēd* kankı ⁽¹³⁾ şey [şey'] zā'id ve kankısı nāķışdır **ipşo iprama periso ti ke [l]ipşo** **[56b]** ⁽¹⁾ liftete ezhebū bi-iznikūm ve terektükūm fī-emānetillāhi *be fermānet* ⁽²⁾ *revem ve be hūdā emānet güzārem* izniñizle

⁶²⁸ LE/N²/52b/7.

⁶²⁹ LE/N²/52b/8.

⁶³⁰ LE/N²/52b/11.

⁶³¹ LE/N²/52b/11.

⁶³² LE/N²/52b/12.

giderim ve sizi hüdāya ⁽³⁾ ısmarladım⁶³³ {mA tW ślYmA sAs YpşAnW} ke sto še'o {sYtYkYlAksY AfYnWsAs} yā hayyāt izā zehebtü [zehebte] ilā's-sūki ud'ü lī'l-habbāz ⁽⁵⁾ cāme-dūzā vaqt-i [vaqtī] refit be bāzār⁶³⁴ nān-güzārā be-h^wānd ey derzi ⁽⁶⁾ çarşuya vardıkda akmakçı'i çağır rafti odepa'is is to çarşı ⁽⁷⁾ ke sto furno kıreксе mu to furnari 'ale'r-re'si ve'l-'ayni ⁽⁸⁾ ber-ser ü çeşmem başım ve gözüm üzre meta haras epano ⁽⁹⁾ isti [sto] kefali mu ke sta matya mu yā habbāze kem hubzen ahaz-nā 'anküm ⁽¹⁰⁾ yā nānī çend nān ez şümā harīdīm⁶³⁵ ey furuncı sizden ne miqdār ⁽¹¹⁾ akmak aldık ipsoma posa posomya apo sena epirame mevley ⁽¹²⁾ fī-cerīdeti hādīmiküm⁶³⁶ mastūretün hūdāvendā der-defter-i hādīm-i şümā ⁽¹³⁾ nüvişte est aḡam hizmetkārınızın defterinde yazılmışdır [aḡa mu] [57a] ⁽¹⁾ aḡa mu is to fame yosas isto defteri [e]do iḡrameno ine unzur ⁽²⁾ ileyhimā ve a'ta haḡkanā be-bīn ān cerīde rā⁶³⁷ ve be-deh haḡk-ı mā rā ol ⁽³⁾ defterde baḡ ve haḡkımız vēr se [e]kino is to defteri yayde ⁽⁴⁾ ke dose to diko mas li-ennenā medyūnūn ve mü'sirūn zīrā ki ⁽⁵⁾ mā vām bisyār dārīm ve ez gedāyānem [gedāyānīm] zīrā bizler⁶³⁸ medyūnuz ve faḡrleriz ⁽⁶⁾ yati mestane ḡoromeni ke ftoşi huzū haḡkaküm ve eddū duyūneküm ⁽⁷⁾ haḡk-ı hūd-rā be-dārīd ve vām h^wīş güzārīd haḡkınız alıḡ ⁽⁸⁾ ve borcuḡuzu edā ēdiḡ parete to diko sas ke plerosete to hreyo[s] sas ⁽⁹⁾ allāh yū'tī-kümü'l-cennete ve'l-'ōmri't-tavīl hūdā şümā rā behişt ve 'ōmr-i ⁽¹⁰⁾ dirāz dādehā'tī allāh size cenneti ve 'ōmr-i tavīl vēr sin ⁽¹¹⁾ o şe'os ti paradiso ke ḡronos polos na su dosi izā haracte ⁽¹²⁾ min-'indinā üd'ü lenā's-şani' be-vaqt-i refenet ez nezd-i mā zer- ⁽¹³⁾ gerā be-h^wān yanımızdan çıkıp gitdikde kıyumcı'ı bize çağır [57b] ⁽¹⁾ odevis apo ḡoda mas kıraксе mas to ḡrosoḡo yā sāni' ⁽²⁾ mā kıymetü⁶³⁹ hāzihi'l-hātem zer-gerā kıymet-i īn hātem ve çīst ve çi ⁽³⁾ ārezd [ārz] kıyumçu şu hātemiḡ bahāsı nedir ḡorosḡo to to ⁽⁴⁾ şo daḡtilidi ida [a]ksizi mevley in iştereytühü bi-mi' eteyn kırşin ⁽⁵⁾ rahīs hūdāvendā ez be dū şad esedi harīden erzān-est ⁽⁶⁾ aḡam ikiyüz ḡuruşa aldınsa eyüdü aḡa mu edyaḡosa iryale ⁽⁷⁾ a[n] [e]dopires oftino [i]ne li-enne kıymetühü şelāşe mi'etün bel zā'idün zīrā ⁽⁸⁾ kıymeteş se şad est belki pīş est zīrā kıymeti üç yüz ⁽⁹⁾ ḡuruşdur belki zā'id yaḡi iksizi

⁶³³ LE/N²/53a/4.

⁶³⁴ LE/N²/53a/7.

⁶³⁵ LE/N²/53a/4.

⁶³⁶ LE/N²/53a/15.

⁶³⁷ LE/N²/53b/2.

⁶³⁸ LE/N²/53b/5.

⁶³⁹ LE/N²/53b/14.

itraqosa iryala ke pereiso ⁽¹⁰⁾ saddakte fe-innī se'eltū ġayrūke 'an kıymetihī⁶⁴⁰ *rāst*
ġüftī⁽¹¹⁾ *ez behr-i ān ki ez digeret kıymeteş rā sū'āl kerdem doğru dedin*⁽¹²⁾ *zīrā senden*
ġayrı'ı daħi kıymetinden şordum **alsiyato les**⁽¹³⁾ **yati oġso apo sena alo rotikşa apo**
to ksizi fekāle kemā kulte [ve ecābetū] **[58a]** ⁽¹⁾ ve ecābet kemā ecibte ve ġüft ħünān
ki ġüftī cevāb dār⁽²⁾ *hem-ħünān ki cevāb dārī* ve seniñ dediğın ve cevābın gibi cevāb
⁽³⁾ **vèrdi ke san esana emilise ke piloġo san esena edoke** ⁽⁴⁾ hel lekūm ħācetūn ġayrı
hāzihi tū rā ħācetī cüz īn hest⁽⁵⁾ seniñ başka ħācetin var mıdır **oġso apo to to ali dūlya**
eşis ⁽⁶⁾ leyse lenā ħācetūn illā izā ħarecte mine'l-bābi⁶⁴¹ ūd'u ile'l-kassābi⁶⁴² ⁽⁷⁾ *nīst*
meger vakt-i refnet kaşşāb rā be-ħ^wān başka ħācet ⁽⁸⁾ yok illā kapudan çıkarken baña
kaşşābı çağır **ali dūlya den [em]ine** ⁽⁹⁾ **mono odevis apo ti[n] porta pe[s] to[n] ma**
kilyari na [e]rşi ⁽¹⁰⁾ yā kaşşāb hāne⁶⁴³ ramadān yā kaşşāb māh-i ramazān nezdik şūd
⁽¹¹⁾ *ey kaşşāb ramazān yaklaşdı* **ma kilyari**⁶⁴⁴ **to ramazani** ⁽¹²⁾ **aġodepse ve lenā**
ħācetūn ile'l-lühūmi'l-mütenevvi'ati ve *mā rā ez ġüşt-i ġün-ā*⁽¹³⁾ *ġün bāyed* ve bize
dürlü dürlü etler gerekdir⁶⁴⁵ **ke mase ihriyazete [58b]** ⁽¹⁾ **lodo loyo iġreta fe-mimmā**
erseleke ħādimenā⁶⁴⁶ aħmed pes her bār ki ⁽²⁾ *ferestādem ħādim aħmed* ħidmetkārı
[ħizmetkārı] gönderem **kode** ⁽³⁾ **su pepso to fame yo to ameti aħmedi ustur** [işter]
lenā vukiyyeten mine'l-lahmi' ⁽⁴⁾ l-ġanemi be-ħar mā rā vuķiyye ez ġüşt-i mīş bize
şatun al ⁽⁵⁾ bir vuķiyye koyun etinden **aġorase mas imņa to ke iproyo** ⁽⁶⁾ **iġriyas ve**
vuķiyyeten ve nişfen min-lahmi'l-maġzi ve *vuķiyye'i ve nīm* ⁽⁷⁾ *ez ġüşt-i büz* ve bir⁶⁴⁷
buçuk vuķiyye keçi etinden **ke mņamisi oġa** ⁽⁸⁾ **apo to içiġo iġriyas**⁶⁴⁸ ve uştur [işter]
nişfe'l-vukiyyeti⁶⁴⁹ min-lahmi'l-bakar ⁽⁹⁾ ve *be-ħar er [ez] ġüşt-i ġāv nīm* kıyye ve sığır
etinden yarım kıyye al ⁽¹⁰⁾ **k[e] apo to vuvino iġriyas mesi oġa mas epare bi-şartin**
en yekūne ⁽¹¹⁾ melsūken mine'l-'izām be şartī ān ki ārū ez-üstüh^wān ⁽¹²⁾ *pāk şeved* şol
şartile ki gemükleri olmaya **me çasiva** ⁽¹³⁾ **minane pastriġo apo ta ġoġala ve**
inşā'allāh ba'de inkata'e' [l-hisāb] **[59a]** ⁽¹⁾ l-hisāb ve *eger ħūdā ħ^wāhed pes ez nevrüz-*

⁶⁴⁰ LE/N²/54a/8.

⁶⁴¹ LE/N²/54b/2.

⁶⁴² LE/N²/54b/2.

⁶⁴³ LE/N²/54b/5.

⁶⁴⁴ LE/N²/54b/6.

⁶⁴⁵ LE/N²/54b/8.

⁶⁴⁶ LE/N²/54b/9.

⁶⁴⁷ LE/N²/54b/14.

⁶⁴⁸ LE/N²/54b/14.

⁶⁴⁹ LE/N²/55a/1.

i hisāb ⁽²⁾ *rā burīm* ve allāh isterse ba‘de’l-‘ıyd hisābı kaṭ‘ ederiz ⁽³⁾ **k[e] ane šeli o**
še’os [d]iḳse bayrama šurume to[n] loğaryazmo ⁽⁴⁾ ve edeynāke⁶⁵⁰ *kıymete mā*
zekernā ve [ā]n *rā ānhā ki güftīm kıymethāş güzārim [güzārīm]* ⁽⁵⁾ ve dediğimiz
şey[’]lerin kıymetlerin edā ederiz **ke [e]kino apo ipame** ⁽⁶⁾ **oti ʔani ipleronume izheb**
ve if‘al⁶⁵¹ *mā emertūke be-rev kun* ⁽⁷⁾ *ān ʔiz ki fermūd[e]-est* var imdi saña emir ettiğim
gibi şey[’]leri ⁽⁸⁾ işle **ame piyene**⁶⁵² **k[e] oti su orisa ʔame** ve kün müstakīmen ⁽⁹⁾ *fī-*
hisābike ve *rāst ān der hisābet* ve hisāb kitabında ⁽¹⁰⁾ doğru ol **ke sto loğaryazmoso**
idretos bino ve *izā* ⁽¹¹⁾ *zehebte udhul*⁶⁵³ *fī-beyti’l-kaḥve vaḳt-i reftenet be ḥāne-yi*
kaḥve ⁽¹²⁾ *dārī [der-ā]* gitdiğin vaḳitde kaḥve odasına gir **kode ʔapsiz** ⁽¹³⁾ **is to**⁶⁵⁴ **ʔaḥve**
is ton oda [n]a pa lākinnī *ürüdū en tedhule*⁶⁵⁵ *bağteten* **[59b]** ⁽¹⁾ *velī ḥ^wāhem nāgehān*
dārī [der-ā] lākin ben isterim anşızın giresin ⁽²⁾ **ma šelo iḳsafno iḳsafno na bis hattā**
*tanzuru*⁶⁵⁶ *mā yef‘alū*⁶⁵⁷ *‘abdünā*⁶⁵⁸ *süleymān* ⁽³⁾ *tā bīnī ki ʔe mī-kuned süleymān*
ʔākerem tā baḳasın kölem süleymān ⁽⁴⁾ ne işler **oste na [o]pdis o şkilavozemo**
suleymaniz ida ʔani ⁽⁵⁾ *in kāne fī’l-lu‘bi ve’l-‘abeşi uḫburnī eger ān der bāzī ve der*
bī- ⁽⁶⁾ *ḥūde est peyām be-dehem* eğer oyun ve maşharalıkda ise baña haber ⁽⁷⁾ vèr **ekinos**
aḡ ine is to peḡniḍi me ton emadatepse ⁽⁸⁾ *yā seyyidī deḡaltūhā fe-vecedtūhū nā’imen*
ḥūdāvendā der āmedem ve ū rā ⁽⁹⁾ *ān-der ḥ^wāb yāftem* efendim kaḥve odasına girdim
ve anı uyur ⁽¹⁰⁾ gördüm buldum **afedi mu ebiḳa ke ton evriḳa kemizmeno** *in si’te* ⁽¹¹⁾
isteykaḡahū eger ḥ^wāhī bīdār-sāz meş eğer istersen anı uyandır ⁽¹²⁾ yım **ane šelis na**
tone iḳsip[ḡ]iso eykaḡahū ve *ḳul lehū yuci’ ḡašīšen* ⁽¹³⁾ *bīdār-sāzeş ve gū ki tīz āyed*
var uyandır ve söyle çabuk gelsin **[iḳsipḡise] [60a]** ⁽¹⁾ **iḳsipḡise tone ke pe[s] ton**
arşi oḡliḡora *‘ale’r-re’si ve’l-‘ayni* ⁽²⁾ *ber-ser [ū]* ʔeşmem başım ve gözüm üzerine **me**
ta şilya me ta ḡaras ⁽³⁾ **apano isto kefali mu** *yā seyyidī eyyū [eyye]* şey’en te’ mürünī
ḥūdāvendā ⁽⁴⁾ *be men ʔe fermāyī* efendim baña ne emir edersin **afedi mu** ⁽⁵⁾ **ida mu**
orisiz yā süleymān cā’e’s-sabāḡ fe-hāte’s-sabūḡ ⁽⁶⁾ *yā süleymān yām āmed şebūḡ be-*

⁶⁵⁰ LE/N²/55a/9.

⁶⁵¹ LE/N²/55a/11.

⁶⁵² LE/N²/55a/13.

⁶⁵³ LE/N²/55b/1.

⁶⁵⁴ LE/N²/55b/3.

⁶⁵⁵ LE/N²/55b/3.

⁶⁵⁶ LE/N²/55b/5.

⁶⁵⁷ LE/N²/55b/5.

⁶⁵⁸ LE/N²/55b/5.

y-āver yā süleymān şabāḥ geldikde ⁽⁷⁾ şabūḥu getir **suleymani taytero pa ine ki fere**
to ikrasi ⁽⁸⁾ **apo pinete taytero** ve izā aḥazte's-şürbū [şürbe] teḡanne bi'n-ne'ārati' ⁽⁹⁾
l-lezīzeti *ve be-vaḡt-i nūyeş dehenem bā nevāḥā-yı lezīz terennüm kun* ⁽¹⁰⁾ ve nūşe
şurū'êtdikde neḡāmā[t]-ı celīle ile naḡme eyle **kode** ⁽¹¹⁾ **vano arşi is to pešo to me**
omorfes osḡopo itraḡu- ⁽¹²⁾ **dikse** ve ba'de urīdü irsāleke ilā-emri[n] āḡar [āḡarin] *ve*
ba'd ez īn ⁽¹³⁾ *ḡ^wāhem feristādenet be-kār-i diger* ve bundan sonra başka **[60b]** ⁽¹⁾ bir
işe göndersem gerek **ka bokis sali ḡulya şa se pepso** ⁽²⁾ yā seyyidī bi-eyyi şey'in
etaḡannī ḡūdāvendā be kodām çīz naḡme kunem ⁽³⁾ efendim ne şey'le naḡme edem **aḡa**
mu em'i[ḡ]a pirama na pu ⁽⁴⁾ **is to şkopo** yā süleymān işra' bi'l-lisāni'l-yūnānī yā
süleymān ⁽⁵⁾ *be-kerī zebān-i yūnānī* ey süleymān zebān-ı yūnānī ile başla ⁽⁶⁾ **suleymani**
romeyiki iḡlosa vale arşi ⁽⁷⁾ **ibtidā'-i ebyāt-ı yūnānīyye** ⁽⁸⁾ **meta ḡaras ma ta**
kamo k[e] oti mu pes na ḡamo ⁽⁹⁾ **ke valeme na ḡuvaloḡo ki ḡon amo** ⁽¹⁰⁾ baş üstüne
iki gözüm ne dersen ben yapayım ⁽¹¹⁾ ve emr eyle dāne dāne ḡumları ben taşıyayım ⁽¹²⁾
beyit ⁽¹³⁾ **ode se proḡaḡapsa ito [i]ne ramaḡani [kefo] [61a]** ⁽¹⁾ kefolise i aḡapi maz
sa[n] meli isto tiḡani ⁽²⁾ evvel sevdiğimde seni ramaḡān māḡı idi ⁽³⁾ sevdāmız yapışdı
şaḡanda aḡda olup bal gibi ⁽⁴⁾ **beyit** ⁽⁵⁾ **anikse mu to be [s]tiso na skipso na ḡirikso**
⁽⁶⁾ **k[e] an ine me to şlima ti[n] muri mu na teripso** ⁽⁷⁾ aç göḡsünü diḡḡat ile eḡilüben
göreym ⁽⁸⁾ eḡer iznin olursa ben yüzümü de süreyim ⁽⁹⁾ **beyit** ⁽¹⁰⁾ **ḡarfikḡtis ine optiso**
mala masa fenḡari ⁽¹¹⁾ **ke şisiḡnomi an ke ke ḡozmos se çatari** ⁽¹²⁾ āyinedir göḡsünḡ
lākin māḡa teşbih ederler ⁽¹³⁾ melek ḡuyly olduğundan ziyāde ta'zīm ederler **[61b]** ⁽¹⁾
[beyit] ida sitrikida soḡema ke şista meta [e]mena ⁽²⁾ **ke şelis panda na şoris ḡa**
maşya mu ḡilaymena ⁽³⁾ **beyit** ⁽⁴⁾ derdiḡ benimledir her dem n'olduḡ ne' tdim ben
saḡa ⁽⁵⁾ gözlerimi aḡlayıcı görmek istersen ey cānā ⁽⁶⁾ **ḡeni boro na sota po t[i] aşı**
ḡardya ma msa ⁽⁷⁾ **oste na zmiḡsume na ḡyo is to paploma apo mesa** ⁽⁸⁾ ḡalbimdeki
esrārımı saḡa ben söyleyemem ⁽⁹⁾ yorḡan altına girmeyince ketm ederim ben dēyemem
⁽¹⁰⁾ **am [n]ikise m[e] o şanatos madato meto ḡaro** ⁽¹¹⁾ **erkiso tin aḡapi su mi pepsona**
se paro ⁽¹²⁾ ya'nī ölüm baḡa 'azra'ıl ile ḡaber vērdi ki sevdiğimden ⁽¹³⁾ elin çek ve illā
seni ben yollar aluram **[k[e] eḡo] [62a]** ⁽¹⁾ **k[e] eḡo ḡo ḡaro direpome ḡo şanato**
fovome ⁽²⁾ **malişya [malista] ḡin aḡapi mu pote ḡedi nar nome [ḡen ḡorizome]** ⁽³⁾
ben ise 'azra'ılı utanuram ölümünden ḡorḡarım ⁽⁴⁾ ve lākin doğrusu sevdiğimden bir
vechile ayrılmam ⁽⁵⁾ **imḡa madinadaşa şu po keramo na s[e] aresi** ⁽⁶⁾ **ta ḡyo su**

podya siķose ke ġoname is ti[n] mesi ⁽⁷⁾ kadınım saňa bir⁶⁵⁹ müfred dësem maķbülün
 olacaķdır ⁽⁸⁾ iki ayakların ħaldır ben ortaya gireyim ⁽⁹⁾ **odesoşlo šimši isto pesteħta
 mu mapano** ⁽¹⁰⁾ **otoz mu per porizte ke ta ħalemga ħano** ⁽¹¹⁾ ne zamān ki başta nāmın
 üstünde seni ħatırlarsam ⁽¹²⁾ ‘aķlım şaşırıp ħalemlerimi žāyi’⁶⁶⁰ èderim ⁽¹³⁾ **na [i]tone
 šalasa yali na ħorlo to lemoni [62b]** ⁽¹⁾ **ta to piya ħiġa pizmo na perno na iponi** ⁽²⁾
 olaydı deñiz sırça elimdeki limonu ⁽³⁾ yuvarlayıp sevdiğimiñ eline vuşul bulduķda
 dertlerim geċerdi ⁽⁴⁾ yā süleymān [t]ekfi-lenā ħāzihi’n-ni’meti ⁽⁵⁾ lākin ve aħrüc bi-
 kūrretin min-bābi’l-ħisni li-ecli’l-fahmi ⁽⁶⁾ yā süleymān in terennüm mā rā bist [bes]
velī vaķt ⁽⁷⁾ bā medād berş ez bāb berāy-ı engeşt [engişt] ⁽⁸⁾ ey süleymān yokdur na ‘me
 kāfīdir ve lākin ⁽⁹⁾ şabāħ vaķti ħal’e ħapusından ħıķ kömür için ⁽¹⁰⁾ **suleymani to sosa
 esiķopos iftani mono řaty[e] ye-** ⁽¹¹⁾ **ro apo tiyor řaciħoras [taħioras] evġa ya ta
 şarvuna** ⁽¹²⁾ **dīġer** ⁽¹³⁾ li-enne’ş-şitā kad karabet fe-yenbaġi lenā en nedde’l-hatabi
[ve’l-fahm] **[63a]** ⁽¹⁾ ve’l-fahmi ħable ħulūli’ş-şitā berāy-ı ān ki dī nezdīk est ve mā ⁽²⁾
rā bāyed ki ferāhem ū rīm engüşt [engişt] ħizüm rā pīş ez ān ki dī be-y-āyed ⁽³⁾ zīrā ki
 ħış yaķındır ve bize gerekdir ki odun ve kömür ħış ħulūl étmeden⁶⁶¹ ⁽⁴⁾ cem’èdelim
 yaţi o [ş]imonas ħodane ke mas ħiryazete řarvuna ⁽⁵⁾ **ke ħsila yiriħona pime
 şimonas is to paķsume** ‘ale’r-re’si izheb ⁽⁶⁾ ve ercū en eşterū rahīsen li-enne fi-
 ħāzihi’s-seneti el-ġalletū ġāliyyetūn ⁽⁷⁾ ber serem be-revem ve recā mī-kunem ki erzān
 be-ħarem be-her ān ki ġalle der in ⁽⁸⁾ sāl girān-est baş üstüne giderim ve me’mül
 èderim ki ucuz ⁽⁹⁾ alam zīrā ġalle bu sene bahāludur **is ti kefali mu apano yao’ ke** ⁽¹⁰⁾
orpizo oftina na iparo yati o řarpos ine aķrivos ofeřos ⁽¹¹⁾ ve’z-zeytūnū ġayri
zāhirete febī’ž-žarūreti tehmi-lū’r-ra’iyyetū’l-hatabe ve’l-fahme ⁽¹²⁾ ile’l-beledi ve
zeytūn demīde nīst pes re’iyyet nācār heme ⁽¹³⁾ ve engüšti [engišti] be-şeher der ū ne-
hed ve zeytūn zāħir deġildir imdi **[63b]** ⁽¹⁾ re’āyā be-her ħāl vilāyete odun ve kömür
 getirirler kiyeles ⁽²⁾ **den efaneroşıķane kerayağes şelune de şlone is ti ħora iķsila** ⁽³⁾
řarvuna fertone yā süleymān izā kāne’l-emrū kezā uştur [işter] lenā erba’ate ⁽⁴⁾ ālāf
vukiyye mine’l-fahmi ve mine’l-hatabi şelaşe mī’eti ħamli’l-kebīr ⁽⁵⁾ yā süleymān pes
be-ħar⁶⁶² mā rā řehā[r] ū hezār vukiyye ez engüşt [engişt] ve se şad bār ⁽⁶⁾ büzürg ez

⁶⁵⁹ pir LE/E/62a/8.

⁶⁶⁰ LE/N²/58a/7.

⁶⁶¹ LE/N²/58b/2.

⁶⁶² LE/N²/58b/14.

hîzem ey süleymân çünki emir böyle dört⁶⁶³ bin vukıyye ⁽⁷⁾ kömür ve üç yüz bin yük
oduñ şatun al **suleymani sanine** ⁽⁸⁾ **çi tîris şelyades oқаdes қарона кетрис еқатостес**
gomarya ⁽⁹⁾ **iқsila gorase** *yā seyyidī ene [lā]-a ‘rāfū’t-ta ‘dāde ve lā’t-ta ‘dīdūh* ⁽¹⁰⁾ *ve*
lā’l-a ‘dāde hūdāvendā men ne-dānem ve ne-şināsem şümārḥā ⁽¹¹⁾ ağam ben şaymağ⁶⁶⁴
ve sayıları bilmem ve anlamam **afedi mu** ⁽¹²⁾ **ağo moğo metrimaṭa қа ta homode ta**
metra *yā veled in şī’tē* ⁽¹³⁾ *u ‘allimūke’l-a ‘dāde küllihā hattā lā-yahtācū ilā ehadin*
püser eger ḥ^wāhī [menet] **[64a]** ⁽¹⁾ *menet āmūzānem şümārḥā tā muḥtāc ne-şevī kes*
ey oğul eğer ⁽²⁾ istersen ben saña cümle ‘adedleri öğredeyim tā kimseye muḥtāç ⁽³⁾
olmayasın **pedi mu an şelis na se mašo ola na metrimata oste** ⁽⁴⁾ **na mi yenis**
iḥriyazomenos *ālū leyte fe ‘alte mā-kulte ed ‘ūkūm* ⁽⁵⁾ *ilā en emūte kāşk[ī] kerdī ān çīzī*
ki güftī du ‘ā mī-kunemet ⁽⁶⁾ *tā be mīrem* n’olaydı işleyeydiñ dēdiğini ölünceye dek saña
⁽⁷⁾ du ‘ā ēderdim **mağari na қанис oti pes kometa [k[e] meta] na peşano {şAnAsW}**
⁽⁸⁾ **fehāristos** *hāte’d-davāt ve ‘l-kalem ektübü leke fahfezhā* ⁽⁹⁾ *devāt be-y-āver ḥāme*
rā tā be-nüvīşem ve tū ezber kun dīvīdi ⁽¹⁰⁾ getir ve kalemī tā saña yazayım ve sen
ezberle **fere ti pena ke to қalamari** ⁽¹¹⁾ **na su ġrapsota filakşe is to noso a ‘dād-i**
şümār[ī] beyān ⁽¹²⁾ **ēdelim** *lisān-ı erba ‘a ile ‘arabī ve fārisī ve türkī* ⁽¹³⁾ *ve yūnānī*
‘aded *şümār* sayı **metros ā ‘dād** **[64b]** ⁽¹⁾ *şümārḥā* sayılar **metrima vāhid yek** bir **ena**
⁽²⁾ *işneyn dü* iki **idyo şelāse se** üç ⁽³⁾ **tiriya erba ‘a çār [çehār]** dört **tesera ḥamse** ⁽⁴⁾ *penç*
beş **pede sitte şeş** altı ⁽⁵⁾ **eķse seb ‘a heft yedi ehta şemānī** ⁽⁶⁾ heşt sekiz **okto tis ‘a noh**
dokuz ⁽⁷⁾ **eña ‘aşar deh** on **deķa ehade ‘aşere** ⁽⁸⁾ *pānezdeh* on bir **edeķa isnā ‘aşere**
devānezdō [devāz-deh] ⁽⁹⁾ on iki **dodeķa şelāse ‘aşera sīne zede [sīzdeh] ⁽¹⁰⁾ on üç
deķatriya erba ‘a ‘aşere çār deh [çehār] ⁽¹¹⁾ on dört **deķates[e]ra ḥamse ‘aşere penç**
deh ⁽¹²⁾ on beş **deķapede sitte ‘aşere [ş]ānezdeh** ⁽¹³⁾ on altı **deķakşe seb ‘a ‘aşere heft**
deh [on] **[65a]** ⁽¹⁾ on yedi **deķehta şemāniye ‘aşer hez-deh [hij-deh]** on sekiz ⁽²⁾ **deķ[a]**
okto tis ‘a ‘aşer nūvāzdeh on dokuz **deķanya** ⁽³⁾ *‘işrūn bīst* yigirmi ikōsī **ehādūn ve**
‘işrūn ⁽⁴⁾ *bīst [ü]* yek yigirmi bir **iķosi ena isnā ve ‘işrūn** ⁽⁵⁾ *bīst [ü]* dü yigirmi iki **iķosi**
idyo şelāse ve ‘işrūn ⁽⁶⁾ *bīst [ü]* se yigirmi üç **iķosi iṭriya erba ‘a ve ‘işrūn** ⁽⁷⁾ *bīst [ü]*
çār [çehār] yigirmi dört **iķosi tesera ḥamse** ⁽⁸⁾ *ve ‘işrūn bīst [ü]* *penç* yigirmi beş **iko[si]****

⁶⁶³ LE/N²/58b/15.

⁶⁶⁴ sa’ileri LE/N²/59a/1.

bende sitte ⁽⁹⁾ ve 'işrūn *bīst*⁶⁶⁵ [ü] şeş yigirmi altı **iḳosi eḳse** ⁽¹⁰⁾ seb'a ve 'işrūn *bīst*⁶⁶⁶ [ü] *heft* yigirmi yedi **iḳosi eḳta** ⁽¹¹⁾ *šemāniye* ve 'işrūn *bīst* [ü] *heşt* yigirmi sekiz ⁽¹²⁾ **iḳosi oḳto** *tis'a* ve 'işrūn *bīst* [ü] *nüh* ⁽¹³⁾ yigirmi doḳuz **iḳosi eḳa** *šelāsūn sī* **[65b]** ⁽¹⁾ otuz **itriyanda** *erba'ūn çil* [*çihil*] kırk ⁽²⁾ **saranda** *ḥamsūn pencāh* elli **peninda** ⁽³⁾ *sittūn şeşt* altmış **eḳsinda** ⁽⁴⁾ *seb'ūn heftād* yetmiş **evdominda** ⁽⁵⁾ *šemānūn heştād* seksan **oḳdoinda** ⁽⁶⁾ *tis'ūn neved* doḳsan **eneḳinda** *mi'ete* [*mi'e*] ⁽⁷⁾ *şad* yüz **eḳato** *mi'etān dü şad* ⁽⁸⁾ iki yüz **edyāḳosa** *šelāse mi'e se şad* ⁽⁹⁾ üç yüz **etraḳosya** *erba'a mi'e çehār şad* ⁽¹⁰⁾ dört yüz **tetraḳosya** *ḥamse mi'ete penç şad* ⁽¹¹⁾ beş yüz **pedaḳosya** *sitte mi'e şeş* [*şeş*] *şad* ⁽¹²⁾ altı yüz **eḳsaḳosa** *šemāne 'aşer mi'ete seb'a mi'ete* ⁽¹³⁾ *heft şad* yedi yüz **eḳtaḳosya** *šemān 'aşere mi'e heşt şad* [sekiz yüz] **[66a]** ⁽¹⁾ sekiz yüz **oḳta ḳosya** *tis'a mi'ete nüh şad* ⁽²⁾ doḳuz yüz **eḳa ḳosa** *elf hezār biḳ* ⁽³⁾ **şilya** *elfān elfeyn dü hezār* iki biḳ ⁽⁴⁾ **idyo şilyades** *šelāsete ālāfīn*⁶⁶⁷ *se hezār* ⁽⁵⁾ üç biḳ **tiris şilyades** *erba'a ālāf* ⁽⁶⁾ *çār hezār* dört biḳ **tesires şilyades** ⁽⁷⁾ *ḥamse ālāf penç hezār* beş biḳ **bende şilyades** ⁽⁸⁾ *sitte ālāf şeş hezār* altı biḳ **eḳse şilyades** ⁽⁹⁾ *seb'ate ālāfī heft hezār* yedi biḳ ⁽¹⁰⁾ **eḳtā şilyades** *šemāniye ālāf he[ş]t hezār* ⁽¹¹⁾ sekiz biḳ **oḳto şilyades** *tis'ate ālāf* ⁽¹²⁾ *nüh hezār* doḳuz biḳ **eḳa ḳoses şilyades** ⁽¹³⁾ *'aşarete ālāf deh hezār* on biḳ **deḳa şilyades** **[66b]** ⁽¹⁾ *'işrūne elfen bīst*⁶⁶⁸ *hezār* yigirmi biḳ **iḳosi** ⁽²⁾ **şilyades** *šelāsūne elfen sī hezār* otuz biḳ ⁽³⁾ **tiryanda şilyades** *erba'ūne elfen çil* [*çihil*] *hezār* ⁽⁴⁾ kırk biḳ **pekinda şilyades** *sittūne elfen* ⁽⁵⁾ *şeşt hezār* altmış biḳ **eḳt/sinda şilyades** ⁽⁶⁾ *seb'ūne elfen heftād hezār* yetmiş biḳ ⁽⁷⁾ **evzominda şilyades** *šemānūne elfen heştād hezār* ⁽⁸⁾ seksan biḳ **oḳdonida şilyades** *tis'ūne elfen* ⁽⁹⁾ *neved hezār* doḳsan biḳ **eneḳinda şilyades** ⁽¹⁰⁾ *mi'ete ālāf şad hezār* yüz biḳ **eḳato şilyades** ⁽¹¹⁾ *mie'tān ālāf dü şad hezār* iki yüz biḳ ⁽¹²⁾ **idyo eḳatostes şilyades** *šelāse mi'ete ālāf* ⁽¹³⁾ *se şad hezār* üç yüz biḳ **tiris** [**eḳato**] **[67a]** ⁽¹⁾ **eḳātōstes şilyades** *erba'a mi'ete ālāf çehār şad hezār* ⁽²⁾ dört yüz biḳ **teseris eḳatostes şilades** *ḥamse* ⁽³⁾ *mi'ete ālāf penç şad hezār* beş yüz biḳ ⁽⁴⁾ **pende eḳatostes şilades** *sitte mi'ete ālāf* ⁽⁵⁾ *şeş şad hezār* altı yüz biḳ **eḳse eḳatostes** ⁽⁶⁾ **şilyades** *seb'a mi'ete ālāf heft şad hezār* ⁽⁷⁾ yedi yüz biḳ **eḳta eḳatostes şilyades** *šemān* ⁽⁸⁾ *mi'ete ālāf heşt şad hezār* sekiz yüz biḳ ⁽⁹⁾ **oḳto** {**AḳAtWstAs**} **şilyades** *tis'ate mi'ete ālāf* ⁽¹⁰⁾ *nüh*

⁶⁶⁵ LE/N²/60a/3.

⁶⁶⁶ LE/N²/60a/4.

⁶⁶⁷ LE/N²/60b/5.

⁶⁶⁸ LE/N²/60b/13.

şad hezār dokuz⁶⁶⁹ yüz biñ **eñakoses şil[y]ades** ⁽¹¹⁾ ‘aşarete mi’ete *ālāf deh şad hezār*
on yüz biñ ⁽¹²⁾ **deka eķatostes şilyades ulūf ulūf** ⁽¹³⁾ *hezār bā-hezār* biñ kerre biñ **şilyes**
şilyades [67b] ⁽¹⁾ **temmeti’l-a ‘dādū şümārḥā beyt berāy-ı şümārḥā** ⁽²⁾ *yā*
süleymān hāze’l-a ‘dād ihfazḥā ve lā tensā-nī mine’d-du ‘ā’i ⁽³⁾ *ey süleymān īn şümārḥā*
ezber kun ve merā ferāmūş me-kun ⁽⁴⁾ *ez du ‘ā ey süleymān bu a ‘dādı ezberle ve beni*
dea ‘vāt-ı ⁽⁵⁾ *ḥayriyyeden unutmā suleymani e toṭe na metrimata is to* ⁽⁶⁾ **nu su ta**
filakşe kapu efki mi kşehasis ⁽⁷⁾ *yā seyyidī allāhū yu ‘ṭike ‘umren keşīran ve mā kāne*
fī- ⁽⁸⁾ *zāmīrike müstetiran ḥūdāvendāyet ‘ömr-i dirāz ve her çe* ⁽⁹⁾ *der dil dārī be-dehād*
ağam saña allāh çok ‘ömür vërsin ⁽¹⁰⁾ ve gönölünde cāy-gīr olan baña vërsin **afedi mu**
o ⁽¹¹⁾ **şe’os na se poli ḥarone ke na s[e] oḍosi taşeli i kārḍi-** ⁽¹²⁾ **ya su yā süleymān**
rūḥ ile’l-bayṭārī ve e’tenī bihi ⁽¹³⁾ *li-yen’alle’l-ferese ey süleymān var baña na’lbandı*
[getir] **[68a]** ⁽¹⁾ *getir tā ki atıma na’l ursun ey süleymān be-rev bi-hi* ⁽²⁾ *na’lband ve*
be-y-āverem tā esb rā na’l be-kūbed suleymani ⁽³⁾ **emefere mu to[n] na’lbanti petala**
{yAtA} vali taloḡu ⁽⁴⁾ *li-ennī urīdū’z-zehābe*⁶⁷⁰ *ilā’l-kāryeti li-ecli’l-maşlahati* ⁽⁵⁾ *zīrā*
*ki be-deh*⁶⁷¹ *ḥ^wāhem reft ez berāy-i maşlahatī* ⁽⁶⁾ *zīrā köye bir maşlahat için gitmek*
murād éderim ⁽⁷⁾ **yati ego is to nu {yAm} ka ihriyazomeni ḍulya is to** ⁽⁸⁾ **ḥoryo na**
pao’ yā seyyidī cā’e’l-bayṭār ve na’‘ale’ ⁽⁹⁾ *l-ferese mā-zā te’mürü ḥūdāvendā*
na’lbend be-y-āmed ⁽¹⁰⁾ *ve esb rā me-nīzd çi fermānī* ağam na’lband ⁽¹¹⁾ *geldi ve atı*
na’lladı emriñiz nedir ve ne ⁽¹²⁾ *buyurursuñuz afedi mu o peṭalas irşe ke t[o] aloḡo*
⁽¹³⁾ **italoseti orizis izheb ve za**⁶⁷² **‘aleyhi’ [68b]** ⁽¹⁾ *s-serecū ve’r-riḳāb ve cemī’i’l-*
levāzımāt be-rev ve zīr ⁽²⁾ *ve riḳāb rā heme esbāb rā be-revī nihi* var ⁽³⁾ *üzerine eğer*
[eyer] ve üzengü ve sā’ir muḳteżāyı koy ⁽⁴⁾ **ame vale tu ṭis elakeçisfales k[e] ola ta**
ḥiryazomena ⁽⁵⁾ *fe-in talebenī şahsun kul lehū innī zehebtū’l-kāryete* ⁽⁶⁾ *eger kesī merā*
be-ḥūyed be-gū ki men be-rūstā reftem ⁽⁷⁾ *eğer bir kimse beni ararsa köye gitdim dëyü*
cevāb vër ⁽⁸⁾ **an isos ke me yeirsi kanis pe[s] tu pos is to ḥoryo epiḡa** ⁽⁹⁾ *ve urīdū’l-*
mekşe hünā şelāsete eyyamün şumme erci’u inşā’ allāhū te’ālā ⁽¹⁰⁾ *ve āncā der tok*
ḥ^wāhem kerd se zūr ba’d ez īn eger ḥūdā ḥ^wāhed ⁽¹¹⁾ *yāzeyem ve ol köyde meks étmek*
murād éderim şonra ⁽¹²⁾ *allāh te’ālā dilerse gërü gelürem ke [e]ki* ⁽¹³⁾ **{AḡW stW**

⁶⁶⁹ dokuz LE/N²/61a/12.

⁶⁷⁰ LE/N²/61b/12.

⁶⁷¹ LE/N²/61b/13.

⁶⁷² LE/N²/61b/2.

nWmW} tiris meres na pu mino k[e] apo [e]kis an e šeli [o še'os] [69a] ⁽¹⁾ o še'os
ğayerno ⁽²⁾ dīğer intiha'i'l-ebyāt ⁽³⁾ ve sellim 'alā men kāne yūs'elü 'annā ve
selāmī ber sān [su'āl]ān *kes ki mī kuned ez* ⁽⁴⁾ mā ve bizden su'āl êdene selāmımızı
tebliğ eyle k[e] opşoz ⁽⁵⁾ rota apo maz na ton eşereṭas ⁽⁶⁾ temmet

BÖLÜM III: YUNANCA KELİMELELER İÇİN SÖZLÜK

3.1.FİİLLER

λαίμε *léme lime*: ‘diyoruz / demek’
(2b/4).

CAZYmA: ? (2b/4).

δεν *den*: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a);
να *na*: ‘bu’ (Collins: 836a); (2b/5).

έμαθα *émaša emaša*: ‘öğrendim’
(Altunbaş: 31); (2b/6).

δεν *den*: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a);
να *na*: ‘bu’ (Collins: 836a); (2b/6).

δεν έμαθα *den émaša den emaša*:
‘öğrenmedim’ (Altunbaş: 31); (2b/7).

δεν *den*: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a);
να *na*: (‘to’ Collins: 836a); (2b/10).

ήρθε *irše irše*: ‘geldi’ (‘come’ Collins:
143b); (2b/12).

δεν ήρθε *den irše den irše*: ‘gelmedi’
(‘come’ Collins: 143b); ‘gelmedi’
(2b/13).

ήρθαστε *iršaste iršaste*:
‘geldiniz/gelmek’ (‘come’ Collins:
143b); (2b/13).

δεν έρθαστε *den éršaste den éršaste*:
‘gelmiyorsunuz / gelmek’ (‘come’
Collins: 143b); (2b/13).

δεν έρθατε *den éršate den éršate*:
‘gelmediniz / gelmek’ (‘come’ Collins:
143b); (3a/2).

δεν διαβάζω *den dyavázo de dyavazi*:
‘okumuyorum’ διαβάζω ‘okumak’
(‘read’ Collins: 652a); (3a/2).

δεν *den*: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a);
να *na*: ‘bu’ (işaret dilinde kullanılır)
(‘to’ Collins: 836a); (3a/3).

πότε *póte pote*: ‘ne zaman’ (KR:
995a); (3a/3).

πότε δεν έρθατε *póte den éršate pote*
den éršate: πότε: ‘hiç gelmediniz / asla
gelmediniz’ (KR: 995a); δεν: ‘değil’
(‘not’ Collins: 533a); έρθατε: ‘gelmek’
(‘come’ Collins: 143b); (3a/4-5).

δεν ήρθε *den irše den irše*: ‘gelmedi’;
δεν: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a); ήρθε:
‘gelmek’ (‘come’ Collins: 143b);
(3a/7).

πότε δεν ήρθε *póte den irše pote den*
irše: ‘met.: bu ana değin hiç gelmedi’;
πότε: ‘ne zaman’ (KR: 995a); ήρθε:

‘gelmek’ (‘come’ Collins: 143b); (3a/6).

εδα δεν έρθατε *eda den érsate eda den érsate*: ‘met.: şimdi gelmiyosunuz’
δεν: ‘değil’ (‘not’ Collins: 533a);
έρθατε: ‘gelmek’ (‘come’ Collins: 143b); (3a/9).

Αδ ΥΑ es: ης is es: dilek, istek kipi zamanının ikinci tekil şahsını belirtir: ‘yapsın, etsin’ gibi; (3a/10).

μη μι: olumsuzluk eki (‘non’ Collins: 530b); (3a/11).

διαβάζω *dyavázo* **ιδυαvazi:** ‘okuyorum / okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3a/12).

μη διαβάζω *mi dyavázo* **μι ιδυαvazi:** ‘okumuyorum’; ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3a/12).

εδιάβαζε *edyávaze* **εδυαvaze:** ‘okuyordu’ **διαβάζω:** ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3b/1).

μη μι: ‘olumsuzluk eki’ (‘non’ Collins: 530b); (3b/1).

μη διαβάζεις *mi dyanázis* **μι ιδυαvazis:** ‘okuma (emir)’ **διαβάζω:** ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3b/4).

μη διαβάζω *mi dyavázo* **μι ιδυαvazo:** ‘okumuyorum’ ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3b/4).

πός *pós* **pos / poz:** ‘nasıl, ne, niçin’ (KR: 1045a); (3b/5).

πολλά *polá* **pola:** ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); (3b/6).

πολλά διαβάζεις *polá dyanázis* **pola ιδυαvazis:** ‘çok okuyorsun’ **πολλά:** ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); **διαβάζω:** ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3b/7).

ΥΙΥsYA perisya: ? περίσια *perísya* **perisya:** ‘artık, fazlalık’ (3b/8).

περίσια διαβάζεις *perísya dyanázis* **perisya ιδυαvazis:** ‘çok okuyorsun, fazlasıyla okuyorsun’ **περίσια:** ‘fazlasıyla’ **διαβάζω:** ‘okumak’ (‘read’ Collins: 652a); (3b/9).

καράβι *karávi* **karavi / karavis:** ‘gemi’ (‘boat’ Collins: 78a); (3b/12).

καράβι τι *karávi ti* **karavi ti:** ‘gemi’ (‘boat’ Collins: 78a); (3b/12).

ορφανό *orfanó* **orfano:** ‘yetim’ (‘orphan’ Collins 559a); (3b/13).

ανατολή τι *anatolí ti* **anaṭoli ti:** ‘doğu’ (‘east’ Collins 244b); (3b/13).

τόπος *tópos* topos: ‘yer’ (KR: 1197a); (3b/13).

τόπος το μάτι μου *tópos to máti mu* topos to mati mu: ‘yer’ (KR 1197a); το (‘the’ 825a); μάτι ‘göz’ (‘eye’ Collins 278a); μου ‘benim’ (‘my’ Collins: 513b); (4a/1-2).

τόπου *topu* topu: ‘mekan’ (KO: 1760b) (4a/2).

τόπος *tópos* topos: ‘yer’ (KR: 1197a); (4a/2).

το *to*: (‘the’ 825a); (Bu artikel cinsiz isimlerin önünde cismi veya ismi vurgulamak için kullanılır); (4a/2).

πείραμα *pírama* prama: ‘deney’ (‘experiment’ Collins: 273b); (4a/3).

ένα *éna* ena: ‘bir’ (‘one’ Collins 550a); (4a/4).

ημ *kalóis im* kalís im ηαrlo’is: ‘biz iyiler’; ημ/ημας: ‘biz’ *καλοίς*: ‘iyiler’ (4a/4).

πίrama to mašimo: ? πείραμα *pírama* pírama: ‘deney’ (‘experiment’ Collins: 273b); (4a/5).

μάθημα *másimo* mašimo: ‘ders’ (‘subject’ Collins 794a); (4a/5); (4a/6).

ένα μάθημα *éna másima* ena mašimo: ‘bir ders’ *ένα*: ‘bir’ (‘one’ Collins

550a); **μάθημα:** ‘ders’ (‘subject’ Collins 794a); (4a/6).

im kalois mašimo: ? ημ *καλοίς im* kalís im kalois: ‘biz iyiler’ **ημ:** ‘biz’ **καλοίς:** ‘iyiler’ (4a/6).

+(ka)ki: küçültme eki. (4a/8-9).

παιδί *peđi* piđi: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9).

παιδάκι *peđáki* peđa+ki: ‘evlatçık’ **παιδί:** ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (4a/9).

çiçeki: ‘çiçek’ (4a/10).

çiçekaki: ‘çiçekçik’ (4a/10).

bardaki: ‘bardak’ (4a/10).

bardaқaki: ‘bardakçık’ (4a/10).

ki: ‘küçültme eki’ (4a/10).

μάθημα *másima* mašima: ‘ders’ (KR: 752a); (5a/6).

ε μάθατε *e másate e* mašate: ‘öğrendiniz’ (5a/6).

μαθαίνει *mašéni* mašeni: ‘ο öğrenir/ öğreniyor’ (5a/6).

μαθητής *mašitís* maš[i]tis: ‘öğrenci’ (erkek öğrenci); (5a/6).

μαθημένος *mašiménos* mašimenos ‘bilmiş, öğrenmiş, alışkın’ (Altunbaş: 31); (5a/6).

δεν έμαθε *den émaše den emase* ‘ο
öğrenmedi’ (5a/6).

έδαδε μαθαίνω *édade mašeno edade
mašeni*: gördünüz mü ‘ben
öğreniyorum’ (‘find out’ Collins:
293b); (5a/7).

δε μαθαίνει *de mašéni de mašeni*: ‘ο
öğrenmiyor’ (5a/7).

ποτέ δε μαθαίνει *poté de mašéni pote
de mašeni*: ‘ο hiç öğrenmiyor’ *ποτέ*:
‘hiç’ (‘never’ Collins: 526a); (5a/7).

ποτέ δεν έμαθε *poté den émaše pote
den emase*: ‘ο hiç öğrenmedi’ *ποτέ*:
‘hiç’ (‘never’ Collins: 526a); (5a/7).

εις μάθη *is máši ez maši*: ‘öğrensin’
(5a/8).

μη μάθη *mi máši mi maši / maše*:
birlikte öğrenmeyin ‘birlikte öğrenme’
(5a/8).

τόπος το μάθε *tópos to máše topos to
maše*: ‘yeri öğrenmek’ (5a/8).

πείραμα το μάθη *pírama to máši
pírama to maši*: ‘öğrenme aracı,
dersin aracı’ (5a/8).

ένα μάθημα *éna mášima ena mašimo*:
‘bir ders’ *ένα*: ‘bir’ (‘one’ Collins:
550a); *μάθημα*: (KR: 752a); (5a/9).

AmYηAYWBWs *mašimo*: ‘benimle
birlikte’ *μάθημα mášima mašimo*:
‘ders’ (KR 752a); (5a/9).

μάθημακι *mášimaki mašima+ki*:
‘dersçik’ (5a/9).

άνθρωπος το μάθημα *ánšropos to
mášima a[n]šropoš to mašimo*: ‘çok
ders çalışan’ (5a/9).

περίσια μαθητής πως *perísya mašítís
pos perisya mašitis poz*: ‘fazladan
öğrenci nasıl’ (5a/10).

πως έμαθε *pos émaše poz emase*:
‘nasıl öğrendi?’ (5a/10).

πως μαθαίνει *pos mašéni pos mašeni*:
‘nasıl öğreniyor?’ (5a/10).

περίσια μαθητής *perisya mašítís
perisya mašitis*: (5a/10).

πως έμαθε *pos émaše poz emase*:
(5a/10).

πώς μαθαίνει *pós mašéni pos mašeni*:
‘nasıl öğreniyor’ (5a/10).

έμαθε *émaše emase*: ‘öğrenmiş’
(5a/12).

εμάθανε *emášane emasane*:
‘öğrendiler’ (5a/12).

έμαθες *émašes emaseš*: ‘öğrendin’
(5a/12).

έμαθεν *émaſen* emaſene:
‘öğreniyorlar’ (5a/12).

έμαθα *émaſa* emaſa: ‘öğrendim’
(5a/12).

εμάθαμε *emáſame* emaſame:
‘öğrendik’ (5a/12).

εμαθεύτικε *emaſeftike* emaſetfitike
‘öğretildi’ (5a/13).

εμαθευτήκανε *emaſeftikane*
emaſiteftikane: ‘öğretildiler’ (5a/13).

εμαθεύτηκες *emaſeftikes*
emaſetfitikes: ‘öğretildin’ (5b/1).

εμαθευτήκανε *emaſeftikane*
emaſetfitikane: ‘öğretildiler’ (5b/1)..

εμαθεύτηκα *emaſeftika* emaſetfitika:
‘öğretildim’ (5b/1).

εμαθευτήκαμε *emaſeftikame*
emaſetfitikame: ‘eğitildik’ (5b/1).

μαθένει *maſéni* maſeni: ‘öğreniyor’
(5b/2).

μάθετονε *másetone* maſetone: ‘öğret
ona’ (5b/2).

μαθητής *maſitís* maſetis: ‘öğrenci
(erkek)’ (5b/2).

μαθαίνετε *maſénete* maſenete:
‘öğreniyorsunuz’ (5b/3).

μαθαίνω *maſéno* maſeno:
‘öğreniyorum’ (5b/3).

μαθαίνουνε *maſenune* maſenune:
‘öğreniyorlar’ (5b/3).

μαθητεύεται *maſitevete* maſitveyete:
‘öğretiliyorlar’ (5b/3).

μαθητεύονται *maſitevode*
maſitveḡode: ‘öğretiliyorlar’ (5b/4).

μαθητεύεσε *maſitevese* maſitveyese:
‘öğretiliyorsun’ (5b/4).

μαθητεύεστε *maſiteveste*
maſitveyeste: ‘öğretiliyorsunuz’
(5b/4).

μαθητεύομαι *maſitevome*
maſitveḡome: ‘öğretiliyorum’ (5b/4).

μαθητευόμαστε *maſitevómaste*
maſitveḡomestane: ‘öğretiliyoruz’
(5b/5).

μάθημα *máſima* maſima: ‘ders’
(5b/5).

μαθήματα *maſímata* maſimata:
‘dersler’ (5b/5).

μαθητής *maſitís* maſitis: ‘öğrenci’
(5b/6).

μαθητάδες *maſitádes* maſitades:
‘öğrenciler’ (5b/6).

μαθημένος *maſiménos* maſimenos:
‘öğrenmiş; alışımsız’ (5b/6).

μαθημένη *masiméni* *mašimeni*:
'öğrenmiş olanlar' (5b/6-7).

εις μάθωι *is máši ez maši*: 'öğren /
öğrensin' (3TŞ emir); (5b/10).

ας μάθουνε *as másune az mašune*:
'öğrensinler' (5b/11).

ας μάθουσι *as másusi az mašusi*:
'öğrensinler' (5b/11). (3TŞ emir).

ηΑ νΑςΥ: ? (5b/12).

μη μάθει *mi máši mi maši*:
'öğrenmesin' (6a/3).

μν μαθώ *mi mašó mi mašo*: 'öğrenme'
(6a/3).

μν μάσωσι *mi másosi mi mašosi*:
'hatırlayacaklar, öğrenecekler' (6a/4).

μάθε *máše maše*: 'öğren' (6a/4).

μάθετε *másete mašete*: 'öğrenci'
(TLR: 75); (6a/4).

πολλά μαθητής *polló mašitís pola*
mašitis: 'çok öğrenci[ler]' μαθητής:
'öğrenci' (TLR: 75); (6a/5).

πολλά μαθητάδες *pollá mašitádes*
pola mašitades: 'çok (kız)
öğrencile[ler]' μαθητής: 'öğrenci'
(TLR: 75); (6a/5-6).

περίσια μαθητής *perísya mašitís*
perisya mašitis: 'fazladan öğrenci'
(TLR: 75); (6a/6).

περίσια μαθητάδες *perísya mašitádes*
perisya mašitades: 'fazladan
öğrenci[ler]' μαθητής: 'öğrenci'
(TLR: 75); (6a/6-7).

πως εμάθετε *pos emásete pos*
emašete: 'nasıl öğrenmiştiniz?' (6a/7).

πως εμάθανε *pos emásane pos*
emašane: 'nasıl öğreniyorlardı' (6a/7).

πως έμαθες *pos émašes pos emašes*:
'nasıl öğreniyordun/öğrendin' (6a/7).

πως εμάθετε *pos emásete pos*
emašete: 'nasıl öğrenmiştiniz' (6a/8).

πως έμαθα *pos émaša pos emaša*:
'nasıl öğrendim' (6a/8).

πως εμάθαμε *pos emásame pos*
emašame: 'nasıl öğrendik' (6a/8).

ηWzmA: ? (6a/10).

ιδυαβασμα *mašima*: 'ders okumak'
διάβασμα *dyávasma idyavazma*:
'okumak, okuma' (6a/10). (6a/10).

γράμμα γράφω *grámma iğrama*:
'mektup yazıyorum' (KO: 1988b);
(6a/11).

όργισμα *órgisma orizma*: 'emretmek'
(6a/12).

ήβρισμα *ivrisma ivrizma*: 'gelmek'
[{ArhWmA}]: ? (6a/12).

φέρνω *férno* *ferma*: ‘götürmek, getirmek’ (6a/13).

παύομαι *pavome* *pav’ome*: ‘durdurmak / durdurulmak’ (6b/1).

κάθισμα *kásisma* *kašizma*: ‘oturmak’ (6b/1).

σήκωμα *síkoma* *siḵoma*: ‘kaldırma’ (KR: 1067a); (6b/2).

φάγωμα *fágoma* *fao’ma*: ‘yemek’ (6b/3).

πίνω *píno* *ipšoma*: ‘içmek’ (6b/3).

ἀγγιζμα *ángizma* *aḡzikima*: ‘işıtmek’ (6b/4).

δούμε *dúme* *duyme*: ‘görmek’ (6b/5).

μύλημα *mílima* *milima*: ‘söylemek’ (6b/5).

δούλεμα *dúlema* *dulema* / δούλεψε *dúlepse* *dulepse*: ‘iş yapmak’ (6b/6).

ἀκουσε *akúse* *aḡuše*: ‘işıt’ (6b/6).

ηWnY *ḡinostiḵos*: ? γνωστικός *gnostikós* *ḡinostiḵos*: ‘bilgili’ (6b/7).

δωμένος *doménos* *kozmenos*: ‘verilmiş’ (6b/7).

ας δώσει *as* *dósi* *az* *ḡosi*: ‘versin’ (6b/7).

μη δώσει *mi* *dósi* *mi* *kosi*: ‘vermesin’ (6b/7).

δώσε *dóse* *kose*: ‘ver’ (6b/7).

μη δώσεις *mi* *dósis* *mi* *kosis*: ‘vermeyesin’ (6b/8).

εδιάβαζε *edyánaze* *edyavase*: ‘okuyordu’ (6b/8).

εις διαβάξει *is* *dyavázi* *idyavazi*: ‘okusun’ (6b/8).

εις διαβαστής *is* *dyavastís* *idyavastis*: ‘okuyan’ (6b/8).

εις διαβασμένος *is* *dyavasménos* *idyavazmenos*: ‘okumuş olan’ (6b/9).

εις διαβάξει *is* *dyavázi* *idyavadi*: ‘okuyor’ (6b/9).

μη διαβάξει *mi* *dyaváze* *mi* *dyavazi*: ‘okumasın’ (6b/9).

εις διάβαζε *is* *dyánaze* *i[s]* *zyavaze* *[is dyánaze]*: ‘okumaya doğruydu, okumaya hazırlanıyordu’ (6b/9).

μη διαβάζεις *mi* *dyavazis* *mi* *idyavazis*: ‘okuma (sen okuma)’ (6b/10).

γράψε *grápse* *iḡrapse*: ‘yaz’ (6b/10).

γραφή *grafi* *iḡrafi*: ‘yazı’ (6b/10).

γραμματικός *grammatikós* *iḡramatiḵos*: ‘yazıcı’ (6b/10).

γραμμένος *gramménos* *iḡramenos*: ‘yazılmış’ (6b/10).

ας γράψει *as grápsi* ad ġirapsi: ‘yazsın’ (6b/11).

μη γράψει *mi grápsi* mi ġirapsi: ‘yazmasın’ (6b/11).

έγραψε *égrapse* ġgrapse: ‘yazmıştı’ (6b/11).

μη γράψεις *mi grápsis* mi ġrapsis: ‘yazmayasın’ (6b/11).

όργισε *órgise* orise: ‘buyurdu, emretti’ (6b/11).

οργίζει *orgízi* orizi: ‘buyuruyor, emrediyor’ (6b/12).

οργιστής *orgistís* oristis: ‘buyuran, emreden’ (6b/12).

οργισμένος *orgisménos* orzemenos: ‘buyurulmuş, emredilmiş’ (6b/12).

ης οργίζει *is orgízi* ez orisi: ‘sana emretsin’ (6b/12).

μη οργίσει *mi orgísi* mi norisi: ‘buyurmasın, emretmesin’ (6b/12).

όργισε *órgise* orise: ‘buyurdu, emretti’ (6b/13).

μη οργίσεις *mi orgísis* mi norisis: ‘buyurma, emretme (olumsuz)’ (6b/13).

ήρθε *írse* irse: ‘geldi’ (6b/13).

έρχεται *erhete* ersete: ‘geliyor’ (6b/13).

αρχηγός *arhigós* arşıktis: ‘başta gelen, komutan’ (6b/13).

ερχόμενος *erhómenos* ersomenos: ‘gelen’ (7a/1).

μη έρθη *mi érsi* mi nersí: ‘gelmesin’ (7a/1).

έρχο *érho* erho: ‘gelir’ (7a/1).

μη έρθεις *mi érsis* mi nersís: ‘gelmeyesin’ (7a/1).

έφερε *éfere* efere: ‘getirdi’ (7a/1).

θα έρθη *sa érti* farti: ‘gelecek’ (7a/1).

θα έρθης *sa érsis* fartis: ‘geleceksin’ (7a/2).

φερμένος *ferménos* fermenos: ‘getirilmiş’ (7a/2).

ας φέρει *as féri* as feri: ‘getirsin’ (7a/2).

μη φέρει *mi féri* mi feri: ‘getirmesin’ (7a/2).

φέρε *fére* fere: ‘getir’ (7a/2).

μη φέρεις *mi férís* mi feris: ‘getirmeyesin’ (7a/2).

έφυγε *éfige* epiye: ‘gitti’ (7a/3).

πάει *páyí* payi: ‘gidiyor’ (7a/3).

γιαγηρτής *yayirtís* yayitis: ‘geri dönen’ (7a/3).

γιαμένος *yaménos* ya'omenos: 'geri dönmüş' (7a/3).

ας πάει η μια *as páyi i mya as pa' [i] i miya' i*: 'biri (dişil) gitsin' (7a/3).

ame mi yais: ? (7a/4).

έκατσα *ékaça ekaça*: 'oturдум' (7a/4). c

καθίζει *kašízi kaşizi*: 'oturuyor' (7a/4).

καθίζεις *kašízis kaşitis*: 'oturuyorsun' (7a/4).

καθισμένος *kaşisménos kaşizmenos*: 'oturmuş olan' (7a/4).

ας κάτσει *as káçi as kaçi*: 'otursun' (7a/5).

μη κάτσει *mi káçi mi kaçi*: 'otumasın' (7a/5).

κάτσε *káçe kaçe*: 'otur' (7a/5).

μη καθίσεις *mi kašísis mi kaçiz / mi kaçis*: 'oturma (sen)' (7a/5).

εσίκω *esíko esíko*: 'kalk' (7a/5).

σηκώνετε *sikónete sikonete*: 'kalkıyor' (7a/5).

σηκωθείς *sikošís sīkotis*: 'kalkacaksın' (7a/6).

σηκομένος *sikoménos sīkomenos*: 'kalkmış' (7a/6).

εσηκωθή *esikoší esīkoşi*: 'kalkmıştı' (7a/6).

μη σηκωθεί *mi sikoší mi sīkoşi*: 'kalkmasın' (7a/6).

σήκω *síko sīko*: 'kalk' (7a/6).

μη σηκωθείς *mi sikošís mi sikoşis*: 'kalkmayasın' (7a/7).

έφαγε *éfage efaye*: 'yedi, met.: ye' (7a/7).

τρώει *tróyi tiroyi*: 'yiyor' (7a/7).

τρώει *tróyi tirovoyi*: 'yiyor' (7a/7).

φαγάς *fagás fağas*: 'çok yiyen' (7a/7).

φαγομένο *fagoméno fa'omeno*: 'yenmiş' (7a/7).

μη φάει *mi fái mi fa' i*: 'yemesin' (7a/8).

φάγε *fáge faye*: 'ye' (7a/8).

μη φαις *mi fes mi fais*: 'yemeyesin' (7a/8).

ήπιε *ípye ipşe*: 'içti' (7a/8).

πίνει *píni pini*: 'içiyor' (7a/8).

πιώτης *pyótis pyotis*: 'içen' (7a/8).

πιομένος *pyoménos ipşomenos*: 'içmiş olan' (7a/9).

ας πει *as pyí as pişi*: 'içsin' (7a/9).

μη πιεί *mi pyí* mi ipši: ‘içmesin’
(7a/9).

ήπιε *ípye* ipše: ‘içti’ (7a/9).

μη πιείς *mi pyís* mi ipšis: ‘içmeyesin’
(7a/10).

αγροίκησε *agrikise* aǵrikḫise:
‘duydu’ (7a/10).

ήγρηκα *ígrika* iǵriḫa: ‘duyuyordum’
(7a/10).

αγρουικητής *agrikitis* ġirikikṭis:
‘duyan’ (7a/10).

ηγρουικημένος *igrikiménos*
iǵrikizmenos: ‘duyulmuş olan’
(7a/11).

εγρουικήσει *egrikísi* ezǵirikḫisi:
‘duyuyordu’ (7a/11).

μη εγρουικήσει *mi egrikísi* mi ġrikḫisi:
‘duymasın’ (7a/11).

αγροίκησε *agrikise* aǵrikḫise:
‘duydu’ (7a/11).

μη εγρουικήσεις *mi egrikísis* mi
ġrikḫitis: ‘duymayasın’ (7a/12).

συσσώρευση *sissórefsi* iḏešori:
‘toparlamak’ (7a/12).

συσσωρευτής *sissorevtís* šoritis:
‘toparlayan’ (7a/12).

σουρεμένο *sureméno* šuremeno:
‘toparlanmış’ (7a/12).

έσυρα *ésira* eššori: ‘sürükledim’
(7a/12).

μη σύρει *mi síri* mi šuri:
‘sürüklemesin’ (7a/13).

συσσωρευτής *sissorevtís* šoritis:
‘toparlayan’ (7a/13).

σουρεμένο *sureméno* šuremeno:
‘toparlayan’ (7a/13).

έσυρα *ésira* eššori: ‘sürükledim’
(7a/13).

μη σύρει *mi síri* mi šuri:
‘sürüklemesin’ (7a/13).

γύρισα *gírisa* ġiriḫa: ‘döndüm’
(7a/13).

μη γυρνάς *mi ġirnás* mi ġriḫas:
‘dönme’ (7a/13).

σύρε *síre* šurye: ‘sürükle’ (7b/1).

μη σύρεις *mi síris* mi šuris:
‘sürüklemeyesin’ (7b/1).

εμίλησε *emílise* emilise: ‘konuştu’
(7b/1).

μιλεί *milí* mili: ‘konuşuyor’ (7b/1).

ομηλητής *omilitís* militis: ‘konuşan’
(7b/1).

μιλημένο *miliméno* milimeno:
'konuşulmuş' (7b/1).

ας μίληση *as mīlisi* az milisi:
'konuşsun' (7b/2).

μη μιλήσεις *mi milísis* mi milisis:
'konuşmayasın' (7b/2).

μί λησε *mī lise* mi lise: 'konuş' (7b/2).

μη μιλήσεις *mi milísis* mi milisis:
'konuşmayasın' (7b/2).

εζήλεψε *ezílepse* edulepse: 'kışkandı'
(7b/3).

ζηλεύει *zilevi* duloι: 'kışkanıyor'
(7b/3).

ζηλευτής *zileftís* duleftis: 'kışkanan'
(7b/3).

ζηλευμένο *zilevméno* dulemeno:
'kışkanılmış' (7b/3).

ας ζηλέψει *as zilépsi* az dulepsi:
'kışkansın' (7b/3).

μη ζηλέψει *mi zilépsi* mi dulepsi:
'kışkanmasın' (7b/4).

μη ζηλέψεις *mi zilépsis* mi dulepsis:
'kışkanmayasın' (7b/4).

φόβος *fónos* foves: 'korkmak' ('to
fear' Collins: 287a); (7b/5).

πέσημο *pésimo* pezma: 'düşmek'
(7b/6).

ρήμα *ríma* rima: 'atmak' (7b/6).

σκέπαζμα *sképaзма* iskepazma:
'örtü' σκεπάζω *skepázō* 'örtmek'
(7b/7).

καύμα *kavma* kayma: 'yanmak' (KR:
650b); (7b/8).

ΥΑзма: 'içeri girmek' (7b/8).

βγαίνω *vgéno* ivyema: 'dışarı çıkmak'
(7b/9).

δεσμός *děsmós* dēma: 'bağlamak'
(7b/10).

λύνω *lino* lima: 'çözmek' ('solve'
Collins: 756a); (7b/11).

παράσερμα *paráserma* paraserma:
'sürüklemek' (7b/11).

άρμεγμα *ármegma* armema: 'süt
sağmak' (7b/12).

κόμμα *kómma* koma: 'kesmek' (KR:
684b); (7b/13).

βάρισμα *várisma* varizma: 'vurmak'
(8a/1).

φεύγω *fevgo* fevgā: 'kaçmak' ('flee'
Collins: 299a); (8a/1).

δόσμον *dósmon* dozma: 'vermek'
(Altunbaş: 49); (8a/2).

εφοβήθηκε *efonísike* *efonísihe*:
'korktu' φόβος *fónos* *foves*: 'korku'
(‘fear’ Collins: 287a); (8a/2).

φοβάτε *fováte* *fovate*: 'korkuyor'
φόβος *fónos* *foves*: 'korkular' (‘fear’
Collins: 287a); (8a/3).

φοβητής *fovítis* *fovitis*: 'korkan'
φόβος *fónos* *foves*: 'korku' (‘fear’
Collins: 287a); (8a/3).

φοβερισμένος *foverisménos*
foverizmenos: 'korkutulmuş' φόβος
fónos *foves*: 'korku' (‘fear’ Collins:
287a); (8a/3).

ας φοβηθεί *as foviší* *as foviši*:
'korksun' φόβος *fónos* *foves*:
'korkmak' (‘fear’ Collins: 287a);
(8a/3).

μη φοβηθεί *mi foviší* *mi foviši*:
'korkmasin' φόβος *fónos* *foves*:
'korkmak' (‘fear’ Collins: 287a);
(8a/4).

φόβος *fónos* *foves*: 'korkmak' (‘fear’
Collins: 287a); φόβο *fóno* *fono*:
'korku' φόβος *fónos* *foves*: 'korkmak'
(‘fear’ Collins: 287a); (8a/4).

φόβος *fónos* *foves*: 'korkmak' (‘fear’
Collins: 287a); μη φοβάσε *mi fováse*
mi fovase: 'korkma' (8a/4).

έπεσε *épese* *epese*: 'düştü' πέσιμο
pésimo *pezma*: 'düşmek' (‘fall’
Collins: 282a); (8a/4).

πέφτω *péfto* *pefti*: 'düşüyorum'
πέσιμο *pésimo* *pezma*: 'düşmek'
(‘fall’ Collins: 282a); (8a/4).

πέφτεις *péftis* *peftis*: 'düşüyorsun'
πέσιμο *pésimo* *pezma*: 'düşmek'
(‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

πεσμένος *pesménos* *pezmenos*:
'düşmüş' πέσιμο *pésimo* *pezma*:
'düşmek' (‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

ας πέσει *as pési* *az pesi*: 'düşsün'
πέσιμο *pésimo* *pezma*: 'düşmek'
(‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

μη πέσει *mi pési* *mi pesi*: 'düşmesin'
πέσιμο *pésimo* *pezma*: 'düşmek'
(‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

πέσε *pése* *pese*: 'düş' πέσιμο *pésimo*
pezma: 'düşmek' (‘fall’ Collins:
282a); (8a/5).

μη πέσεις *mi pésis* *mi pesis*: 'düşme'
(8a/5).

pespe: 'düş' πέσιμο *pésimo* *pezma*:
'düşmek' (‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

μη πέσεις *mi pésis* *mi pesis*:
'düşmeyesin' πέσιμο *pésimo* *pezma*:
'düşmek' (‘fall’ Collins: 282a); (8a/5).

έβρεξε *énrekse* evrekse: ‘yağmış’
βροχή *vrohí:* ‘yağmak’ (‘rain’ Collins:
647a); (8a/5).

έρηξε *érikse* erikse: ‘düşürdü’ (8a/6).

ρίχνει *ríhni* rihni: ‘düşürüyor’ (8a/6).

βρέχει *vréhi* verehi: ‘yağıyor’ βροχή
vrohí: ‘yağmak’ (‘rain’ Collins: 647a);
(8a/6).

ρίχτης *ríhtis* rehtis: ‘düşüren’ (8a/6).

ριγμένος *rigménos* rimenos:
‘düşürülmüş’ (8a/6).

ας ρίξει *as ríksi* az riksi: ‘düşürsün’
(8a/6).

μη ρίξει *mi ríksi* mi riksi:
‘düşürmesin’ (8a/7).

ρίξε *rikse* rikse: ‘düşür’ (8a/7).

μη ρίξεις *mi ríksis* mi riksis:
‘düşürmeyesin’ (8a/7).

εσκεπάστηκε *eskepástike*
eskepastike: ‘örtülmüş’ σκεπάζω
sképázo: ‘örtmek’ (‘cover’ Collins:
176a); (8a/7).

εσκεπάζει *eskepázi* eskepazi:
‘örtüyor’ σκεπάζω *sképázo:* ‘örtmek’
(‘cover’ Collins: 176a); (8a/7).

εσκεπαστής *eskepastís* eskepastiz:
‘örten’ σκεπάζω *sképázo:* ‘örtmek’
(‘cover’ Collins: 176a); (8a/8).

εσκεπασμένος *eskepasménos*
eskepazmenos: ‘örtülmüş’ σκεπάζω
sképázo: ‘örtmek’ (‘cover’ Collins:
176a); (8a/8).

ας σκεπάσει *as sképási* as [s]kepasi:
‘örtsün’ σκεπάζω *sképázo:* ‘örtmek’
(‘cover’ Collins: 176a); (8a/8).

μη σκεπάσει *mi sképási* mi skepasi:
‘örtmesin’ (8a/8).

εσκέπασε *esképase* eskepase: ‘örtü’
(8a/9).

μη σκεπάσεις *mi sképásis* mi
skepasis: ‘örtmeyesin’ (8a/9).

κάηκε *káyike* ekayike: ‘yandı’ κάυμα
kavma kayma: ‘yanmak’ (KR: 650b);
(8a/9).

καίγεται *kéyete* keyete: ‘yanıyor’
κάυμα *kavma* kayma: ‘yanmak’ (KR:
650b); (8a/9).

καύτης *kaftis* kaitis: ‘yakan’ κάυμα
kavma kayma: ‘yanmak’ (KR: 650b);
(8a/9).

καμένος *kaménos* kaymenos: ‘yanmış
olan’ κάυμα *kavma* kayma: ‘yanmak’
(KR: 650b); (8a/10).

ας κάψει *as kápsi* az kapsi: ‘yaksın’
κάυμα *kavma* kayma: ‘yanmak’ (KR:
650b); (8a/10).

εκαψε *ekapse ekapsi*: ‘yaktı’ (8a/10).

μη κάψει *mi kápsi mi kapsi*:
‘yakmasın’ **καύμα kavma kayma**:
‘yanmak’ (KR: 650b); (8a/10).

κάψε *káψε kapse*: ‘yakmış’ **καύμα kavma kayma**: ‘yanmak’ (KR: 650b); (8a/10).

μη κάψεις *mi kápsis mi kapsis*:
‘yakmayasın’ **καύμα kavma kayma**:
‘yanmak’ (KR: 650b); (8a/10).

έπικε *épike epike*: ‘konuştu’
επικοινωνία epikinonía epikinoniya:
‘iletişim, irtibat kurmak’ (‘contact’
Collins: 161b); (8a/11).

πίκει *píki peki*: ‘konuşuyor’
επικοινωνία epikinonía epikinoniya:
‘irtibat kurmak’ (‘contact’ Collins:
161b); (8a/11).

πέστης *péstis peztis*: ‘konuşan’
επικοινωνία epikinonía epikinoniya:
‘irtibat kurmak’ (‘contact’ Collins:
161b); (8a/11).

πεσμένος *pesménos pazmenos*:
‘konuşmuş olan’ **επικοινωνία epikinonía epikinoniya**: ‘irtibat kurmak’ (‘contact’ Collins: 161b); (8a/11).

ας πει *az pi*: ‘konuşsun’ **επικοινωνία epikinonía epikinoniya**: ‘irtibat

kurmak’ (‘contact’ Collins: 161b); (8a/11).

μη πει *mi pi*: ‘konuşmasın’
επικοινωνία epikinonía epikinoniya:
‘irtibat kurmak’ (‘contact’ Collins:
161b); (8a/12).

άλλα μη πεις *APA mi pis*: ‘ama konuşmayasın’ **επικοινωνία epikinonía epikinoniya**: ‘irtibat kurmak’ (‘contact’ Collins: 161b); (8a/12).

εβγήκε *evgíke evyike*: ‘çıkıyordu’ (8a/12).

βγαίνει *vgéni ivyeni*: ‘çıkıyor, gidiyor’ (8a/12).

βγάλτην *vgáltin evgartin*: ‘onu (dışıl) çıkar’ (8a/12).

βγαλμένος *vgalménos evgarmentos*: ‘çıkarılmış’ (8a/13).

ας βγει *as vgi az viyi*: ‘çıksın’ (8a/13).

μη βγει *mi vgi mi vyi*: ‘çıkmasın’ (8a/13).

έβγα *évga evga*: ‘çık’ (8a/13).

μη βγείς *mi vgís mi vyis*: ‘çıkmayasın’ (8a/13).

εκόπηκε *ekópíke ekopike*: ‘koptu’ (8a/13).

κόβετε *kóvete* **kovete:** ‘kesiliyor’
(8a/13).

εβαθήστηκε *evastike* **evarsitike:**
‘yürütüldü’ (8a/13).

βαδίσται *vadiste* **varizte** [vadiste]:
‘yürüyünüz’ (8a/13).

εσώθηκε *esósike* **adosike:** ‘kutuldu’
(8a/13).

σώζετε *sózete* **dodete:** ‘kurtarın’
(8a/13).

έδεσε *édese* **edese:** ‘bağladı’ (8b/1).

δένει *déni* **déni:** ‘bağlıyor’ (8b/1).

δέστης *déstis* **déti:** ‘bağlayan’
(8b/1).

δεμένος *deménos* **demenos:**
‘bağlanmış’ (8b/1).

έδεσε *édese* **ezdesi:** ‘bağladı’ (8b/1).

μη δέσει *mi dési* **mi desi:** ‘bağlamasin’
(8b/1).

δέσε *dése* **dese:** ‘bağla’ (8b/2).

μη δέσει *mi dési* **mi desis:**
‘bağlamasin’ (8b/2).

έλυσσε *élise* **elise:** ‘çözdü’ (8b/2).

λύτης *litis* **litis:** ‘çözen’ (8b/2).

λύνε *líne* **lime:** ‘çözsin’ (8b/2).

τους *tus* **tus:** eril veya cisim çekiminde
-i hali yerine kullanılan çoğul eril
kişisini belirten artikel (8b/2).

ας λύσει *as lísi* **az lisi:** ‘çözsün’ (8b/3).

μη λύσει *mi lísi* **mi lisi:** ‘çözmesin’
(8b/3).

λύσε *líse* **lise:** ‘çöz’ (8b/3).

μη λύσεις *mi lisis* **mi lisis:**
‘çözmeyesin’ (8b/3).

επαρέσθη *eparésire* **eparasire:**
‘sürükledi’ (8b/3).

παρασήρθη *parasírthi* **parasirti:**
‘sürüklenen’ (8b/4).

παρασήρθης *parasírthi* **parasirtis:**
‘sürükleyen’ (8b/4).

παρασερμένος *paraserménos*
parasirmenos: ‘sürüklenmiş olan
(eril)’ (8b/4).

ας παρασήρει *as parasíri* **az**
Wparasiri: ‘sürüklesin’ (8b/4).

μη παρασήρει *mi parasíri* **mi**
parasiri: ‘sürüklemesin’ (8b/5).

παρασήρε *parasíre* **parasere:** ‘(sen)
sürükleyesin’ (8b/5).

μη παρασήρεις *mi parasíris* **mi**
parasiris: ‘(sen) sürüklemeyesin’
(8b/5).

έρμαξε *érmakse* *ermaḵse*: ‘keşif yaptı’ (8b/5).

έρμει *ermi* *ermei*: ‘keşif yapıyor’ (8b/6).

ερμάχτης *ermáhtis* *ermaḵtis*: ‘keşif yapan’ (8b/6).

ερμαγμένος *ermagménos*
ermamenos: ‘keşif yapılmış olan’ (8b/6).

ας ερμάξει *as ermáksi* *as armaḵsi*: ‘keşif yapsın’ (8b/6).

μη ερμάξει *mi ermáksi* *mi narmaḵsi*: ‘keşif yapmasın’ (8b/6).

έρμαξε *érmakse* *armaḵse*: ‘keşif yaptı’ (8b/7).

μη ερμάξει *mi ermáksi* *mi narmekḵsi*: ‘keşif yapmasın’ (8b/7).

έκοψε *ékopse* *eḵopse*: ‘kesti’ (8b/7).

κόβει *kóni* *ḵopi*: ‘kesiyor’ (8b/7).

κόφτης *kóftis* *ḵoftis*: ‘kesen’ (8b/7).

κομένος *koménos* *ḵomenos*: ‘kesilmiş’ (8b/8).

ας κόψει *as kópsi* *az ḵopsi*: ‘kessin’ (8b/8).

μη κόψει *mi kópsi* *mi kopsi*: ‘kesmesin’ (8b/8).

κόψε *kópse* *ḵopse*: ‘kes’ (8b/8).

μη κόψεις *mi kópsis* *mi ḵopsis*: ‘kesmeyesin’ (8b/8).

εβάρθηκε *evársike* *evarike*: ‘vurulmuş’ (8b/9).

βαράει *varáyi* *varizi*: ‘vuruyor’ (8b/9).

βαρηστής *varistís* *varistis*: ‘vuran’ (8b/9).

βαρισμένος *varisménos* *varizmenos*: ‘vurulmuş olan’ (8b/9).

ας βαράει *as varáyi* *[a]z vari*: ‘vursun’ (8b/9).

μη βαρέσει *mi varési* *mi vari*: ‘vurmasın’ (8b/10).

βάρα *vára* *vari*: ‘vur’ (8b/10).

μη βαρείς *mi varís* *mi varis*: ‘vurma’ (8b/10).

έφυγε *éfige* *efiye*: ‘gitti’ (8b/10).

φεύγει *fevgi* *fevyi*: ‘gidiyor’ (8b/10).

φεύγας *fevgas* *fevgas*: ‘giden’ (8b/10).

φευγάτος *fevgátos* *fevgatos*: ‘gitmiş olan’ (8b/11).

ας φύγει *as figi* *az fiyi*: ‘gitsin’ (8b/11).

μη φύγει *mi figi* *mi fiyi*: ‘gitmesin’ (8b/11).

φύγε *fige* *fiye*: ‘git’ (8b/11).

μη φύγεις *mi fġis* *mi* *fiyis*:
'gitmeyesin' (8b/11).

έδοκε *ēdōke* *ēdōke*: 'verdi' (8b/11).

δίνει *dīni* *dōdī*: 'veriyor' (8b/12).

δότης *dōtis* *dostis*: 'veren' (8b/12).

δωμένος *dōménos* *dōzmenos*:
'verilmiş olan' (8b/12).

ας δώσει *as dōsi* *az dōsi*: 'versin'
(8b/12).

μη δώσει *mi dōsi* *mi dōsi*: 'vermesin'
(8b/12).

δώσε *dōse* *dose*: 'ver' (8b/13).

μη δώσεις *mi dōsis* *mi dōsis*:
'vermeyesin' (8b/13).

δίψασμα *dīpsasma* *ipşazma*:
'susamak' (9a/1).

πούλημα *pūlima* *pulima*: 'satmak'
(8b/13); (9a/2).

αγόρασμα *agórasma* *ağorazma*:
'satın alma, alışveriş'; *αγοράζω*
agorázo *ağorazma*: 'satın almak'
(8b/13); (9a/3).

ζήτημα *zítima* *zimita*: 'dilemek,
istemek' (9a/3).

ζυμώνω *zimónō* *zimoma*: 'yoğurmak'
(8b/13); (9a/4).

ψήνω *psíno* *ipsima*: 'pişirmek' ('bake'
Collins: 55a); (9a/5).

γλήτωμα *glítoma* *getoma*:
'kurtarmak' (9a/6).

έπληνα *íplina* *iplima*: 'yıkadım'
(9a/6).

μέτρημα *métrima* *metrima*: 'saymak'
(8b/13); (9a/7).

έπιασε *ípyase* *ipşase*: 'tuttu' (9a/7).

πιάνει *piyáni* *pişani*: 'tutuyor' (9a/8).

πιάστης *pyástis* *ipşamtis*: 'tutan'
(9a/8).

πιασμένος *pyasménos* *ipşazmenos*:
'tutulmuş olan' (9a/8).

ας πιάσει *as pyási* *as pişasi*: 'tutsun'
(9a/8).

μη πιάσει *mi pyási* *mi pyasi*: 'tutmasın
mı' (9a/9).

πιάσε *pyáse* *ipşase*: 'tut' (9a/9).

μη πιάσεις *mi pyásis* *mi ipşasis*:
'tutmayasın' (9a/9).

επούλισε *epúlise* *epulise*: 'sattı' (9a/9).

πουλεί *pulí* *puli*: 'satıyor' (9a/9).

πουλήτης *pulítis* *pulitis*: 'satan'
(9a/10).

πουλημένος *puliménos pulimenos*:
‘satılmış olan’ (9a/10).

ας πουλήσει *as pulísi as pulisi*: ‘satsın’
(9a/10).

πούλησε *púlise pulise*: ‘sat’ (9a/10).

μη πουλήσεις *mi pulísis mi pulisis*:
‘satmayasın’ (9a/10).

αγόρασε *agórase aḡorase*: ‘satın aldı’
(9a/11).

αγοράζει *agorázi aḡorazi*: ‘satın
alıyor’ (9a/11).

αγοραστής *agorastís aḡorastis*: ‘satın
alan’ (9a/11).

αγορασμένος *agorasménos*
aḡorazmenos: ‘satın alınmış olan’
(9a/11).

αγόραση *agórasi aḡorasi*: ‘satın alma
işlemi’ (9a/12).

μη αγοράσει *mi agorási mi naḡorazi*:
‘satın almasın’ (9a/12).

αγόρασε *agórase aḡorase*: ‘satın al’
(9a/12).

μη αγοράζεις *mi agorázis mi*
naḡorazis: ‘satın almıyorsun’ (9a/12).

εξήτηξε *ezítikse ezitíḡse*: ‘istedi’
(9a/13).

ζήτη *zíta zita*: ‘iste’ (9a/13).

ζητητής *zitihtís zitiḡtis*: ‘isteyen’
(9a/13).

ζητησμένος *zitisménos zitimenos*:
‘istenmiş olan’ (9a/13).

ας ζητήξει *as zitíksi az [z]itíḡsi*:
‘istesin’ (9a/13).

μη ζητήξει *mi zitíksi mi zitiḡsi*:
‘istemessin’ (9b/1).

ζήτηξε *zítikse zitiḡse*: ‘iste’ (9b/1).

μη ζητήξεις *mi zitíksis mi zitiḡsis*:
‘istemeyessin’ (9b/1).

εζήμοσε *ezímose ezimose*: ‘yoğurdu’
(9b/1).

ζημώνει *zimóni zimoni*: ‘yoğuruyor’
(9b/1).

ζημώτης *zimótis zimotois*: ‘yoğuran’
(9b/2).

ζημωμένος *zimoménos zimomenos*:
‘yoğurulmuş olan’ (9b/2).

ας ζημώσει *as zimósi az zimosi*:
‘yoğursun’ (9b/2).

μη ζημώσει *mi zimósi mi zimosi*:
‘yoğurmasın’ (9b/2).

ζήμοσε *zímose zimose*: ‘yoğur’ (9b/2).

μη ζημώσεις *mi zimósis mi zimosis*:
‘yoğurmayasın’ (9b/3).

έψησε *ípsise ipsise*: ‘pişirdi’ (9b/3).

ψύνει *psíni ipsini*: ‘pişiriyor’ (9b/3).

ψύστης *psístis ipsistis*: ‘pişiren’ (9b/3).

ψυμένος *psiménos ipsimenos*: ‘pişirilmiş olan’ (9b/3).

ας ψύσει *as psísi as ip[s]isi*: ‘pişirin’ (9b/4).

μη ψύσει *mi psísi mi pisi*: ‘pişirmesin’ (9b/4).

έψησε *ípsise ipsise*: ‘pişirdi’ (9b/4).

μη ψύσεις *mi psísis mi ipsisis*: ‘pişirmeyesin’ (9b/4).

ανακήνωσε *anakínose akenose*: ‘duyur, ilan et’ (9b/5).

ανακηγώνει *anakinóne kenoni*: ‘duyuruyor, ilan ediyor’ (9b/5).

ανακηγότης *anakinótis kenotis*: ‘duyuran, ilan eden’ (9b/5).

ανακηγωμένος *anakinoménos kenomenos*: ‘duyurulmuş, ilan edilmiş’ (9b/5).

ας ανακηγώσει *as anakinósi as kenosi*: ‘duyursun, ilan etsin’ (9b/5).

ανακήνωσε *anakínose kenose*: ‘duyur, ilan et’ (9b/6).

μη ανακηγώσεις *mi anakinósis mi kenosis*: ‘duyurmayasın, ilan etmeyesin’ (9b/6).

έπληνε *ípline ipline*: ‘yıkadı’ (9b/6).

πλένει *pléni iplini*: ‘yıkıyor’ (9b/6).

πλήτης *plítis iplitis*: ‘yıkayan’ (9b/6).

πλημένος *pliménos iplimenos*: ‘yıkamış olan’ (9b/7).

ας πλήνει *as plini as pilini*: ‘yıkasın’ (9b/7).

μη πλήνει *mi plíni mi plini*: ‘yıkamasın’ (9b/7).

πλήνε *plíne ipline*: ‘yıká’ (9b/7).

μη πλήνεις *mi plínis mi plinis*: ‘yıkamasın’ (9b/7).

μέτρησε *métrise emetrise*: ‘saydı’ (9b/8).

μέτρα *métra metra*: ‘say’ (9b/8).

μετρητής *metritís metritis*: ‘sayan’ (9b/8).

μετρημένος *metriménos metrimenos*: ‘sayılmış olan’ (9b/8).

ας μετρήσει *as metrísi az metrisi*: ‘saysın’ (9b/8).

μέτρησε *métrise metrise*: ‘sayasın’ (9b/9).

μη μετρήσεις *mi metrísis* *mi metrisis*:
‘saymayasın’ (9b/9).

ντρέπομαι *drépome* *idrepom*:
‘utanıyorum’; ντροπαλός *dropalós*:
‘utangaç’ (‘shy’ Collins: 734a);
(10a/13).

ντράπηκε *drápíke* *edrapíke*: ‘utandı’;
ντροπαλός *dropalós*: ‘utangaç’ (‘shy’
Collins: 734a); (10a/13).

ντρέπετε *drépete* *direpete*: ‘utanıyor’
ντροπαλός *dropalós*: ‘utangaç’ (‘shy’
Collins: 734a); (10a/13).

ξέχασμα *kséhasma* *iksehasma*:
‘unutmak’ (10b/1).

ξέχασε *kséhase* *iksehase*: ‘unuttu’
(10b/1).

ξέχασα *kséhasa* *iksehasa*: ‘unuttum’
(10b/1).

σκόρπησε *skórpise* *iskriopise*: ‘saçtı’
(10b/2).

σκορπά *skorpá* *iskriopa*: ‘saçıyor’
(10b/2).

καβαλήκευμα *kavalíkevma*
ķavalíkema: ‘binmek’ (10b/3).

καβαλήκεψε *kavalíkepse* *akvalíkepse*
[*ķavalíkepse*]: ‘bindi’ (10b/3).

καβαληκισμένοι *kavalíkisméni*
ķavalíkoyi [*ķavalíkisméni*]: ‘binmiş
olanlar’ (10b/3).

κατέβασμα *katénasma* *ķatevazma*:
‘inmek’ (10b/4).

εκατέβηκε *ekatévike* *eķatevike*: ‘indi’
(10b/4).

κατεβαίνει *katevéni* *ķateveni*: ‘iniyor’
(10b/4).

κατεβασιά *katevasyá* *ķatevasya*:
‘inme’ (10b/5).

εκατέβασε *ekatévase* *eķatevase*:
‘indirdi’ (10b/5).

κατεβάζει *katevází* *ķatevazi*:
‘indiriyor’ (10b/6).

μάσημα *másima* *masizma*:
‘çığnemek’ (10b/6).

μάσηξε *másikse* *emasise* *mAsY*:
‘çığnedi’ (10b/6).

κατάπιμα *katápiṃa* *ķatapşoma*:
‘yutmak’ (10b/8).

κατάπιε *katápiye* *eķatapşe*: ‘yut’
(10b/8).

καταπίνει *katapíni* *ķatapini*:
‘yutuyor’ (10b/8).

σφάλισμα *sfálisma* *isfalizma*:
‘karamak’ (10b/8).

σφάληξε *sfálikse* esefalikse: ‘kapattı’ (10b/8).

σφαλίζει *sfalízi* isfalizi: ‘kapatıyor’ (10b/8).

βράσιμο *vrásimo* ivrazma: ‘kaynamak’ (10b/9).

έβρασε *évrase* ivrase: ‘kaynadı’ (10b/9).

βράζει *vrázi* ivrazi: ‘kaynıyor’ (10b/9).

κλέψιμο *klépsimo* iḱlema: ‘çalmak, met.: hırsızlamak’ (10b/10).

έκλεψε *éklepse* iḱlepse: ‘çaldı’ (10b/10).

κλέφτης *kléftis* iḱlefti: ‘hırsız’ (10b/11).

χέσιμο *hésimo* şezma: ‘tuvaletini yapmak’ (büyük abdestini yapmak argo kelimedir); (10b/11).

χέστηκε *héstike* eşestike: ‘tuvaletini yaptı’ (10b/11).

χέζεται *hezete* şezete: ‘tuvaletini yapıyor’ (10b/11).

πέταγμα *pétagma* petazma: ‘uçmak’ (10b/12).

πέταξε *pétakse* epetakse: ‘uçtu’ (10b/12).

πετά *petá* peta: ‘uçuyor’ (10b/12).

ράβω *ráno* rama: ‘dikmek’ (TLR: 55);

έραψε *érapse* erapse: ‘dikti’ (10b/13).

ράφτης *ráftis* rafti: ‘terzi’ (10b/13).

σκίσιμο *skísimo* YḱsA skizma: ‘yırtmak’ (11a/1).

σκίζει *skízi* YḱsA skizi: ‘yırtıyor’ (11a/1).

πνίξιμο *pníksimo* ipnima: ‘boğmak’ (11a/2).

έπνιξε *épnikse* ipniḱse: ‘boğdu’ (11a/2).

πνίγει *pnígi* iptiyi: ‘boğuyor’ (11a/2).

βήξιμο *víksimo* vişima: ‘öksürmek’ (11a/3).

έβηξε *évikse* eviḱse: ‘öksürdü’ (11a/3).

βήχει *víhi* vişi: ‘öksürüyor’ (11a/4).

φτέρνησμα *ftérnisma* ifkarmizma: ‘aksırmak, hapşurmak’ (11a/4).

φτερνήστηκε *fternístike* efkarmistike: ‘hapşurdu’ (11a/5).

φτερνήζετε *fternízete* efkarmizte: ‘hapşuruyor’ (11a/5).

γελώ *geló* yelo: ‘gülmek’ (11a/6).

γέλασε *gélase* eyelase: ‘güldü’ (11a/6).

γέλα *géla* yela: ‘gülüş’ (11a/6).

κλάμα *kláma* *iklayma*: ‘ağlamak’
(11a/6).

έκλαψε *éklapse* *iklapse*: ‘ağladı’
(11a/6).

κλαίει *kléyi* *ikleyi*: ‘ağlıyor’ (11a/6).

δάγκωμα *dángoma* *daḡama*:
‘ısırmak’ (11a/8).

δάγκωσε *dángose* *edaḡase*: ‘ısırdı’
(11a/8).

δαγκώνει *dangóni* *daḡani*: ‘ısıırıyor’
(11a/8).

πιπίλισμα *pipílisma* *pipilizma*:
‘emmek’ (11a/9).

πιπίλησε *pipílise* *apipilise*: ‘emdi’
(11a/9).

πιπιλήζει *pipilízi* *pipilizi*: ‘emiyor’
(11a/9).

φίλημα *filima* *filima*: ‘öpmek’
(11a/10).

φίλησε *filise* *efilise*: ‘öptü’ (11a/10).

φιλί *filí* *fili*: ‘öpücük’ (11a/10).

πνίγω *pnigo* *ipnima*: ‘boğmak, met.:
asmak’ (11a/11).

έπνηξε *épnikse* *ipnikse*: ‘boğdu’
(11a/11).

πνήγει *pnígi* *ipnisi*: ‘boğuyor’
(11a/11).

βρέξιμο *vréksimo* *ivrema*: ‘ıslatmak’
(11a/12).

έβρεξε *évrekse* *ivrekse*: ‘ıslattı’
(11a/12).

βρέχει *vréhi* *ivreşi*: ‘(yağmur) yağıyor’
(11a/12).

αποθαμός *apoṡamós* *apoṡamos*:
‘ölmek’ (11a/13).

απόθαινε *apóṡene* *apoṡane*: ‘öldü’
(11a/13).

αποθαίνει *apoṡéni* *apoṡeni*: ‘ölüyor’
(11a/13).

σκότωμα *skótoma* *usḡotoma*:
‘öldürmek’ (11b/1).

σκότωσε *skótose* *isḡotose*: ‘öldürdü’
(11b/1).

σκοτώνει *skotóni* *isḡotoni*:
‘öldürüyor’ (11b/1).

χτίσιμο *htísimo* *iktizma*: ‘inşa etmek’
(11b/2).

έχτιζε *éhtize* *iktise*: ‘inşa ediyordu’
(11b/2).

χτίζει *htízi* *iktizi*: ‘inşa ediyor’ (11b/2).

χάλασμα *hálazma* *ḡalazma*
[*ḡhálazma*]: ‘yıkmaq’ (11b/3).

εχάλασε *ehálase* *ehalase*: ‘yıkıttı’
(11b/3).

χάλα *hála* *hala*: ‘yık’ (11b/3).

επισκέπτομαι *episképtome*
piḗksima: ‘ziyaret etmek’ (11b/4).

επισκέφτηκε *episkéftike*
epiḗkseftike: ‘ziyaret etti’ (11b/4).

επισκεύετε *episkevete* *piḗksevyete*:
‘ziyaret ediyor’ (11b/4).

γέμισμα *gémisma* *yemizma*:
‘doldurmak’ (11b/5).

γέμισε *gémise* *eyemise*: ‘doldurdu’
(11b/5).

γεμίζει *gemízi* *yemizi*: ‘dolduruyor’
(11b/5).

θύωμα *śímoma* *atimoma*: ‘sövmek’
(11b/6).

εθύωσε *eśimose* *atimokse*: ‘sövdü’
(11b/6).

θυμώνει *fimóni* *atimoni*: ‘sövnüyor’
(11b/7).

κυνήγημα *kinígma* *kiñirma*:
‘avlamak’ (11b/7).

κυνήγησε *kinígise* *ekinise*: ‘avladı’
(11b/8).

κυνήγα *kiníga* *kina*: ‘avla’ (11b/8).

ΥksA mYsmAtA: ‘kurtarmak’
(11b/9).

ΥksA mYsA: (11b/9).

ΥksA mYstAftY: (11b/9).

δίπλωμα *ḍiploma* *ḍiloma*: ‘katlamak,
met.: kalıplamak’ (11b/10).

εδίπλωσε *eḍiplose* *eḍiplose*: ‘katladı’
(11b/10).

διπλώνει *ḍiplóni* *ḍiploni*: ‘katlıyor’
(11b/10).

μύρισμα *mírisma* *mirizma*:
‘koklamak’ (11b/11).

εμύρισε *emírise* *emirise*: ‘kokladı’
(11b/11).

μυρίζει *mirízi* *mirizi*: ‘kokluyor’
(11b/11).

δοκίμαζμα *ḍokímazma* *ḍikimazma*:
‘tattmak’ (11b/12).

δοκίμασε *ḍokímase* *eḍikimise*: ‘tattı’
(11b/12).

δοκιμάζει *ḍokimázi* *ḍikimazi*:
‘tadıyor’ (11b/12).

δοκίμαζμα *ḍokímazma* *ḍikimazma*:
‘tattmak’ (11b/13).

δοκίμασε *ḍokímase* *eḍimise*: ‘tattı’
(11b/13).

δοκιμάζει *ḍokimázi* *ḍi[k]imazi*:
‘tadıyor’ (11b/13).

πέραςμα *pérasma* *perazma*: ‘geçmek’
(12a/1).

πέρασε *pérase eperase*: ‘geçti’
(12a/1).

πέρνα *pérna perna*: ‘geç’ (12a/1).

βρίσκω *vrísko ivrema*: ‘bulmak’
(12a/2).

εβρήκε *evríke evrike*: ‘buldu’ (12a/2).

βρίσκει *vríski evristi*: ‘buluyor’
(12a/2).

χάσιμο *hásimo haima*: ‘yitirmek’
(12a/3).

έχασε *éhase ehase*: ‘kaybetti’ (12a/3).

χάνει *háni hani*: ‘kaybediyor’ (12a/3).

σύρνω *sírno serma*: ‘çekmek’ (12a/4).

έσυρε *ésire esire*: ‘çekti’ (12a/4).

σέρνει *sérni serni*: ‘sürüyor’ (12a/4).

διαλέγω *dýalégo idýalme*: ‘seçmek,
ayıklamak’ (12a/5).

διάλεξε *dýálekse idýalekse*: ‘seçti’
(12a/5).

διαλέγει *dýalégi idýale’i*: ‘seçiyor’
(12a/5).

στρίβω *strívo istrima*: ‘sapmak’
(12a/6).

έστριψε *éstripse istiripse*: ‘saptı’
(12a/6).

στρίβει *strívi istirifti*: ‘sapıyor’
(12a/6).

αγάπημα *agáprima aǵapima*: ‘sevmek’
(12a/7).

αγάπησε *agápise aǵapise*: ‘sevdi’
(12a/7).

αγαπήζει *agapízi aǵapizi*: ‘seviyor’
(12a/7).

ντύνω *díno dima*: ‘giymek’ (12a/8).

έντυσε *édise edise*: ‘giydirdi’ (12a/8).

ντύνει *díni dini*: ‘giydiriyor’ (12a/8).

κοπάνισμα *kopánisma kápanizma*:
‘ezmek, yok etmek; met.: tartmak’
(12a/9).

κοπάνισε *kopánise aǵapanise*: ‘ezdi’
(12a/9).

κοπανίζει *kopanízi kápanizi*: ‘eziyor’
(12a/10).

πιστεύω *pistevo pistema*: ‘inanmak’
(‘believe’ Collins: 66a); (12a/10).

πίστεψε *pístepse epsetepse*: ‘inandı’
(12a/11).

πιστεύει *pistévi pistovi*: ‘inanıyor’
(12a/11).

γύρισμα *gírisma ǵayerma [gírisma]*:
‘dönmek’ (12a/12).

γύρισε *gírise* aǵayire: ‘döndü’
(12a/12).

γυρίζει *gírizi* ğayerni [gírizi]:
‘dönüyor’ (12a/12).

κόπιασμα *kópyazma* kopizma:
‘dayanmak, zahmet etmek’ (12a/13).

εκόπιασε *ekópyase* eǵopise: ‘dayandı,
zahmet etti’ (12a/13).

κοπιάζει *kopyázi* kopizi: ‘dayanıyor,
zahmet ediyor’ (12a/13).

παίζιμο *péksimo* pezma: ‘oyynamak’
(12a/1).

έπαιξε *épekse* epeǵse: ‘oynadı’
(12b/1).

παίζει *pézi* pezi: ‘oynuyor’ (12b/1).

παραγγελία *parangelya* paragelya:
‘ısmarlamak’ (12b/2).

παράγγελνε *parángelne* eparagerne:
‘ısmarlıyordu, sipariş veriyordu’
(12b/2).

παραγγέλνει *parangélnei* paragerni:
‘ısmarlıyor, sipariş veriyor’ (12b/2).

σβίσιμο *svísimo* izvima: ‘söndürmek’
(12b/3).

έσβησε *ésvise* ezvise: ‘söndürdü’
(12b/3).

σβήνει *svíni* idvini: ‘söndürüyor’
(12b/3).

χαζμούριμα *hazmúrima* hamurizma:
‘esnemek’ (12b/4).

χαζμουρήθηκε *hazmuríshike*
ahamuristike: ‘esnedi’ (12b/4-5).

χαζμουριέτε *hazmuriyete* hamuryete:
‘esnıyor’ (12b/5).

γρηγοριά *grigoryá* iǵligorya:
‘çabuklamak, hızlı olmak’ (12b/6).

γρήγορη *grígori* iǵligoryi: ‘hızlı’
(12b/6).

γρηγορεύει *grigorevi* iǵligorevi:
‘hızlanıyor’ (12b/6).

ξύσιμο *ksísimo* iǵsizma: ‘kaşımak’
(12b/7).

έξύσε *éksise* eǵsise: ‘kaşdı’ (12b/7).

ξύνει *ksíni* iǵsi: ‘kaşıyor’ (12b/7).

ArYzma?: ‘eğlenmek’ διασκεδάσμα
diaskédasma: ‘eğlenmek, vakit
geçirmek’ (12b/8).

ArYsA: ? διασκεδάσε *diaskédase*:
‘eğlendi’ (12b/8).

AryY: ? διασκεδάζει *diaskedázi*
‘eğleniyor’ (12b/8).

πριέζομαι *prízome* pirizma: ‘şişmek’
(12b/9).

AprYstIkA: ? έψισε *épsise*: ‘pişirdi’
(12b/9).

AprYstY: ? ψήνει *psíni*: ‘pişiriyor’
(12b/9).

χόνευμα *hónevma* **hónema**: ‘sinmek,
sindirmek’ (12b/10).

χόνεψε *hónepse* **ehónepse**: ‘sindirdi’
(12b/10).

χονέβει *honévi* **honevi**: ‘sindiriyor’
(12b/10).

αγροίκημα *agrikima* **igrikima**:
‘işitmek’ (12b/11).

αγροίκισε *agrikise* **igrikikse**: ‘duydu’
(12b/11).

άγρηκουσα *ágrikusa* **ağriķa**:
‘duydum’ (12b/11).

τρίψιμο *trípsimo* **itrima**: ‘ovalamak,
met.:oğormak’ (12b/12).

έτρηψε *étripse* **etripse**: ‘ovaladı’
(12b/12).

τρήβει *trívi* **tirivi**: ‘ovalıyor’ (12b/12).

σκόντιμα *skódima* **iskodama**:
‘sürçmek, sendelemek’ (12b/13).

σκόνταψε *skódapse* **eskodapse**:
‘sendeledi (12b/13).

σκοντάφτει *skodáf̣ti* **iskodafi**:
‘sendeliyor’ (12b/13).

βάλσιμο *válsimo* **varma**: ‘koymak’
(13a/1).

έβαλε *évale* **evale**: ‘koydu’ (13a/1).

βάζει *vázi* **va[z]i**: ‘koyuyor’ (13a/1).

μουάζω *myázo* **imhazma**: ‘benzemek’
(13a/2).

έμοιαζε *émiyaze* **imgase**: ‘benziyodu’
(13a/2).

μοιάζει *myázi* **imhazi**: ‘benziyor’
(13a/2).

πήδημα *pídima* **pidima**: ‘sıçramak’
(TLR: 55); (13a/3).

πήδηξε *pídikse* **epidikse**: ‘atladı’
(13a/3).

πήδα *pída* **pidā**: ‘atla’ (13a/3).

έκκλησμα *éklisma* **iklozma**: ‘kapamak’
(13a/4).

έκκλησε *éklise* **eklose**: ‘kapadı’ (13a/4).

κλήνει *klíni* **ikloši** [ikloni]: ‘kapatıyor’
(13a/4).

καβαλίκευμα *kavalíkevma*
ķavalikema: ‘binmek’ (13a/5).

καβαλήκεψε *kavalíkepse*
ekavalikepse: ‘bindi’ (13a/5).

καβαλικεύει *kavalilevi* **ķavalikevi**:
‘biniyor’ (13a/6).

χύσιμο *hísimo* *şima*: ‘dökmek’ (13a/6).

έχυσε *éhise* *eşise*: ‘döktü’ (13a/6).

χύνει *híni* *şini*: ‘döküyor’ (13a/7).

ξεφύτρωμα *ksefitroma* *iķsefitroma*: ‘bitmek, filizlenmek’ (13a/7).

εξεφύτρωσε *eksefitrose* *eķsefitrose*: ‘filizlendi’ (13a/7-8).

ξεφυτρώνει *ksefitroni* *iķsefitroni*: ‘filizleniyor’ (13a/8).

σάριζμα *sárizma* *YķnYsarizma*: ‘elemek’ (13a/9).

σάρισε *sárise* *YķnYsarise*: ‘eledi’ (13a/9).

σαρίζει *sarízi* *YķnYsarizi*: ‘elıyor’ (13a/9).

στάξιμο *stáksimo* *istazma*: ‘damlamak’ (13a/10).

έσταξε *éstakse* *estakse*: ‘damladı’ (13a/10).

στάζει *stázi* *istazi*: ‘damlıyor’ (13a/10).

λυώμα *lyóma* *lima*: ‘erimek’ (13a/11).

έλωσε *élise* *elise* *li*: ‘eridi’ (13a/11).

σκήσιμο *skísimo* *işkizma*: ‘yarmak, yırtmak’ (13a/12).

έσκησε *éskise* *eşkise*: ‘yırttı’ (13a/12).

σκήνει *skíni* *iski[n]i*: ‘yırtıyor’ (13a/12).

στόλισμα *stólisma* *istolima*: ‘bezemek, süslemek’ (13a/13).

στόλησε *stólise* *istolise*: ‘süsledi’ (13a/13).

στολίζει *stolízi* *istolizi*: ‘süslüyor’ (13a/13).

μοιρολόγημα *mirológima* *miroloyizma*: ‘fısıldamak’ (13b/1).

μοιρολογήστηκε *mirologístike* *emirolevyistike*: ‘fısıldadı’ (13b/1-2).

μηρολογάτε *mirologáte* *mirologáte*: ‘söyleniyorsunuz’ (13b/2).

ξεχώρισμα *ksehórisma* *iķsehorizma*: ‘ayrılmak, ayırmak’ (13b/3).

ξεχώρισε *ksehórise* *iķsehorise*: ‘ayırdı’ (13b/3).

ξεχωρίζει *ksehorízi* *iķsehorizi*: ‘ayırıyor’ (13b/3).

χάρισμα *hárisma* *ħarizma*: ‘bağışlamak’ (13b/4).

αχάρισα *aħárisa* *aħarima*: ‘bağışladım’ (13b/4).

χαρίζει *ħarízi* *ħarizi*: ‘bağışlıyor’ (13b/4).

σφύρισμα *sfirisma* *ifsirizma*: ‘tıraş etmek’ (Mecaz anlamda: ‘yok etmek’ argoda ‘tıraş etmek’); (13b/5).

εσφύρισε *esfútise* *efsirise*: ‘tıraş etti’ (13b/5).

σφυρίζει *sfirízi* *ifsirizi*: ‘tıraş ediyor’ (13b/6).

τσούγκρισμα *zúngrisma* *çurlizma*: ‘yuvarlanmak’ (13b/6).

τσούγκρισε *zúngrise* *eçurlise*: ‘yuvarladı’ (13b/7).

τσούγκρα *zúngra* *çurla*: ‘yuvarla’ (13b/7).

αφάνισμα *afánisma* *fanisizma*: ‘üfürmek, zarar vermek’ (13b/8).

αφάνισε *afánise* *afiskise*: ‘üfürdü, zarar verdi’ (13b/8).

φυσώ *fisó* *fisa*: ‘üflüyorum’ (13b/8).

ντροπή *dropí* *idropi*: ‘utanmak’ (13b/9).

ντράπηκε *drápíke* *idrapíke*: ‘utandı’ (13b/9).

ντρέπετε *drépete* *idrepete*: ‘utanıyor’ (13b/9).

λύψιμο *lípismo* *işima*: ‘esirgemek, eksik olmak’ (13b/10).

έλυψε *élipse* *elipísike*: ‘eksikti’ (13b/10).

λύπατε *lípate* *lipate*: ‘eksiktiniz’ (13b/10).

κρέμαζμα *krémazma* *ikremazma*: ‘asmak’ (13b/10).

κρέμασε *krémase* *ikremase*: ‘astı’ (13b/11).

κρεμνά *kremná* *ikremna*: ‘asıyor’ (13b/11).

φύτεμα *fitema* *fitema*: ‘dikmek’ (13b/12).

φύτεψε *fitepse* *efitepse*: ‘dikti’ (13b/12).

fitoyi:

διώχνω *dióhno* *ziğoma*: ‘sürmek, kovmak’ (13b/13).

έδιοξε *édiokse* *eziğokse*: ‘kovdu’ (13b/13).

διώχνει *dióhni* *ziğoni*: ‘kovuyor’ (13b/13).

ποτίζω *potízo* *potizma*: ‘sulamak’ (TLR: 55); (14a/1).

πότισε *pótise* *epotise*: ‘suladı’ (14a/1).

ποτίζει *potízi* *potizi*: ‘suluyor’ (14a/1).

προσκύνημα *proskínima*
iproskinizma: ‘tapmak, dua etmek’
(14a/2).

προσκύνησε *proskínise* **eprokinise:**
‘dua etti’ (14a/2).

προσκύνα *proskína* **iproskina:** ‘dua
et’ (14a/3).

κολύμπημα *kolíbima* **kolibizma:**
‘yüzmek’ (14a/3).

κολύμπησε *kolíbise* **ekolibise:** ‘yüzdü’
(14a/4).

κολυμπά *kolibá* **koliba:** ‘yüzüyor’
(14a/4).

τήρειμα *tírima* **tırima:** ‘sınamak,
uymak’ **τηρώ:** ‘(kurallara) uyuyorum’
(14a/4).

τήρειξε *tírikse* **edirikse:** ‘uydu’
(14a/5).

τήρα *tíra* **dira:** ‘uy’ (14a/5).

ΥzmYmA: ‘ulaşmak’ (14a/5).

AzmYksA: ? (14a/6).

AzmYksY: ? (14a/6).

βρόμιζμα *vrómizma* **ivromizma:**
‘kokmak’ (14a/6).

βρόμισε *vrómise* **evromese:** ‘koktu’
(14a/7).

βρομάει *vrómáyi* **ivromi:** ‘kokuyor’
(14a/7).

σάπισμα *sápisma* **sapima:** ‘çürümek’
(14a/8).

σάπισε *sápise* **asapışike:** ‘çürüdü’
(14a/8).

σαπίζετε *sapízete* **şapşete:**
‘çürüyorsunuz’ (14a/8).

τρύπωμα *trípoma* **itrima:** ‘delmek’
(14a/9).

τρύπησε *trípise* **etripise:** ‘deldi’
(14a/9).

τρύπα *trípa* **tiripa:** ‘del’ (14a/9).

πείσμα *písma* **[p]izma:** ‘salınmak’
(14a/10).

AsYstYka: ? **πεισματόθηκε**
pismatósike: ‘salındı’ (14a/10).

YsyAtA: ? **πεισματόνετε**
pismatónete: ‘salınıyor’ (14a/10).

γάμιμα *gámima* **ğamima:** ‘sinmek,
birleşmek’ (14a/11).

εγάμισε *egámise* **eğamise:** ‘birleşti’
(14a/11).

γαμεί *gamí* **ğami:** ‘birleşiyor’
(14a/11).

τη ti: Dişil çekimde isimlerin veya cisimlerin -i halini belirtmek için kullanılan artikel (14b/11).

το to: cinssiz çekimde yalın hal ve -i hali ayrıca eril çekimin de -i halini belirten artikeldir. (14b/12).

από το τσαρσί από to çarsí apo to çarşı: ‘çarşıdan’ (14b/13).

από την γη από tin gi apo ti yi: ‘dünyadan, yeryüzünden’ (14b/13).

νAbYtWηA: (14b/13). ?

τους tus: -i halinin eril çoğul çekiminde artikel (15a/2).

τη ti: dişil çekimde isimlerin veya cisimlerin -i halini belirtmek için kullanılan artikel (15a/2).

εκείνος ekínos ekinos: işaret sıfatı, eril kişiyi belirten o (kişi) (15a/3).

εκείνη ekini ekini: işaret sıfatı, dişil kişiyi belirten o (kişi); (15a/3).

3.2.İSİMLER

ὄνομα ónoma onoma: ‘ad’ (KO: 44b); (15a/6).

ονόματα onómata onomata: ‘isimler’
ὄνομα ónoma onoma: ‘ad’ (KO: 44b); (15a/7).

θεός šeós še’o še’os: ‘Allah’ (KO: 189a); (15a/7).

προφήτης profitis pirofitis: ‘peygamber’ (KO: 44a); (15a/9).

προφῆτες profitēs pirofitides: ‘peygamberler’ (15a/9).

προφητείες profitiyes pirofityades: ‘peygamberlikler’ (15a/9).

πειστικός pistikós pistikós: ‘ikna edici’ (‘convincing’ Collins: 167a); ‘mutemet kişi’ (15a/10).

σέγουρος síguros şíguros: ‘emin, güvenilir (kişi) eril’ (‘sure’ Collins: 802b); (15a/10).

σέγουρος síguros şíguro: ‘emin, güvenilir (kişi) eril’ (‘sure’ Collins: 802b); (15a/11).

σίγουρη síguri şíguri: ‘emin, güvenilir (kişiler) dişil’ (15a/11).

πειστικός pistikós pistiki: ‘ikna edici’ (‘convincing’ Collins: 167a); (15a/12).

πίστις pístis pisti: ‘din’ (KO: 816a); (15a/13).

πίστις pístis pistis: ‘din’ (KO: 816a); (15a/13).

μαθητής *mašitís* mašitis: ‘öğrenci’ (TLR: 75); met.: ‘yol gösterici’ (15b/1).

μαθητής cYstYrAtAs: ? (15b/1).

μαθητάδες *mašitádes* mašitades: ‘öğrenciler’ (TLR: 75); (15b/1).

τσάκωνας *čákonas* čaķona: ‘ulak’ (15b/2). c

τσάκονοι *čákoní* čaķoni: ‘ulaklar’ (15b/2). ç

άγγελος *ángelos* angelos: ‘melek’ (KO: 1773b); (15b/3).

άγγελοι *ángeli* angeli: ‘melekler’
άγγελος *ángelos* angelos: ‘melek’ (KO: 1773b); (15b/3).

ουρανός *uranós* uranos: ‘sema, gök’ (KO: 922b); (15b/3).

ουρανοί *urani* urani: ‘gökler’
ουρανός *uranós* uranos: ‘sema, gök’ (KO: 922b); (15b/3).

σβίγα *svíga* izviġa: ‘felek’ (15b/4).

σβίγας *svígas* izviyis: ‘feleğler’ (15b/4).

κોકινάδα *çi niķtas* ‘akşam kızılığı’
κόκκινο *kókkino* κókina: ‘kırmızı’ (‘red’ Collins: 658b); **νόχτα *níhta* niķta:** ‘gece’ (TRS: 122b); (15b/5).

κοκκινάδα *kokkináda* κókinada ‘kızılılık’ (TRS: 225b); (15b/6).

AspYrlAdA *çi meras* ‘tan yeri’ **ημέρα *iméra* mera:** ‘gün’ (TLR: 54); (15b/6).

AspYrlAdAs: ? (15b/7).

άκρη *ákri* aķrat: ‘kenar’ (‘edge’ Collins: 246b); **ουρανός *uranós* urano** ‘sema, gök’ (KO: 922b); ‘gök kenarı’ (15b/7).

άκρη *ákri* aķres: ‘kenar’ (‘edge’ Collins: 246b); (15b/8).

δαίμονας *démonas* demonas: ‘şeytan’ (‘demon’ Collins: 203b); (15b/8).

ιδυαυολος: ? δαίμονας *démonas*: ‘şeytan’ (‘demon’ Collins: 203b); (15b/8).

κataramenos ‘lanetli’ **κατάρα *katára*** ‘lanet’ (TRS: 239b); (15b/9).

ήλιος *ilyos* ilyos: ‘güneş’ (KO: 1459b); (15b/9).

ήλιοι *ilyi* ilyi: ‘güneşli’ (15b/9).

φεγγάρι *fengári* feķari: ‘ay’ (‘moon’ Collins: 504b); (15b/10).

φεγγάρια *fengárya* feķarya: ‘aylar’ (15b/10).

αστέρι *astéri* astiro: ‘yıldız’ (‘star’ Collins: 776b); (15b/11).

αστέρι *astéri* astira: ‘yıldızlar’ (‘star’ Collins: 776b); (15b/11).

πλειάδες *pliyádes* pilya pilyes ‘ülker yıldızı’ (TRS: 512b); (15b/12).

βροντή *vrodí* ivrodi: ‘gök gürültüsü’ (‘thunder’ Collins: 831b); (15b/13).

βροντή *vrodí* ivrodes: ‘gök gürültüsü’ (‘thunder’ Collins: 831b); (15b/13).

αστραπή *astrapí* istirafti: ‘şimşek’ (‘lightning’ Collins: 459b); (15b/13).

αστραπή *astrapí* istirafes: ‘şimşek’ (‘lightning’ Collins: 459b); (16a/1).

χιόνι *hóni* şoni: ‘kar’ (‘snow’ Collins: 752a); (16a/1).

χιόνι *hóni* şonja: ‘kar’ (‘snow’ Collins: 752a); (16a/1).

κοκοσάλι *kokosáli* kołosali: ‘dolu’ (16a/2).

κοκοσάλια *kokosálya* kołosalya: ‘dolu’ (16a/2).

βροχή *vrohí* ivroşi: ‘yağmur’ (KO: 1992b); (16a/3).

οι βροχές *i vrohís i vroşes:* ‘yağmurlar’ (16a/3).

νέφος *néfos* nefi: ‘bulut’ (‘smog’ Collins: 749b); (16a/4).

σύννεφα *sínnefa* nefya: ‘bulutlar’ (16a/4).

ζΥkArAs tW luri lurya met.: ‘alaim-i sema’ **λουρί *lurí* luri:** ‘altın’ **λουριά *luryá* lurya:** ‘altınlar’ (16a/5).

ζεστός *zestós* zesta: ‘sıcaklık, ısı’ (‘hot’ Collins: 377b); (16a/5).

ζέστες *zéstes* zestes: ‘sıcaklıklar’ (16a/6).

κάψα *kápsa* kapsa: ‘çok sıcak hava dalgası’ (16a/6).

κάϊλα *kayla* kayla: ‘yanma’ (16a/6).

κάβλες *kávles* kayles: ‘yanma, hararet’ (16a/6).

κρύος *kríos* ikriyos: ‘soğuk’ (‘cold’ Collins: 141a); (16a/7).

κρυότες *kriyótes* ikriyotes: ‘soğuklar’ (16a/7).

κρυώνει *kriyóni* ikriyoni: ‘üşümek’ (16a/7).

φωτιά *fotyá* fotya: ‘ateş’ (‘fire’ Collins: 294a); (16a/8).

φωτιές *fotyés* fotyes: ‘ateşler’ (16a/8).

πιροvoles pirnovoli ‘çakmak’ **πυρεῖον** ‘çakmak’ (TRS: 61a); (16a/8).

μαύρος κάρβουνα *mavros* kárvuno **mavro kárvuno:** ‘siyah kömür’

μαύρος *mavros* *mavro*: ‘siyah’
(‘black’ Collins: 72a); **κάρβουνα**
ḱárvuno ḱarvuno: ‘kömür’ (KO:
1452a); (16a/9-10).

AšW: ‘kül’ (16a/10).

άνεμος *ánemos* *anemoz*: ‘rüzgar’
(KO: 853b); ‘şiddetli rüzgar’ (16a/11).

ανεμική *anemikí* *anemiki*: ‘şiddetli
rüzgar’ (16a/12).

σιγανός άνεμος *siganós ánemos*
siḡanos anemos: ‘yavaş yel’ (16a/13).

φως *fos*: ‘aydınlık’ (TLR: 52, 10);
(16b/1).

καλοκαίρι *ḱalokéri ḱalokeri*: ‘yaz’
(KO: 1988a); (16b/1).

χειμών *ḥimón ṣimonas*: ‘kış’ (TLR:
60); (16b/2).

σήμερα *símero simero*: ‘bugün’ (KO:
386b); (16b/3).

τάχα έμεσση *táḥa émessi* *taṣa emesdi*:
‘devam eden, yarın’ (16b/3).

WlpAsAs: ‘yarın’ (16b/4).

προχθές *proḥsés oproḱtes*: ‘öte gün’
(TRS: 334b); (16b/4).

επροχθές *eproḥsés edpiroḱtes*: ‘öte
günkü gün evvel’ (16b/6).

οψαργάς *opsargás opsarḡas*: ‘dün
gece’ (16b/6).

χρόνος *ḥrónos iḥronos*: ‘yıl’ (‘year’
Collins: 921b); (16b/7).

ημέρα *iméra mera*: ‘gün’ (TLR: 54);
ημέρες *iméres meres*: ‘günler’
(16b/8).

νόχτα *níḥta niḱta*: ‘gece’ (TRS:
122b); (16b/8).

νόχτες *níḥtes niḱtes*: ‘geceler’ (16b/8).

έργα *érḡa erḡa*: ‘akşam’ (16b/9).

σκοτάδι *skotáḍi isḱotidi*: ‘karanlık’
(‘darkness’ Collins: 191b); **σκοτινάδες**
skotinádes isḱotinades: ‘karanlıklar’
(16b/10).

πίσσα σκοτάδι *píssa skotáḍi pisa*
isḱotidi: ‘cehennem karanlığı met.:
pek karanlık’ **σκοτάδι** *skotáḍi*:
‘karanlık’ (‘darkness’ Collins: 191b);
(16b/11).

καινούργιο φεγγάρι *kenúryo fengári*
kenuryo feḱari: ‘yeni ay’ **φεγγάρι**
fengári feḱari: ‘ay’ (‘moon’ Collins:
504b); (16b/12).

φεḱarye *kenurya*: ‘yeni aylar’
(16b/12).

γεμόσι *yemósi yemosi / yemoses*:
‘dolunay’ (16b/13).

κόσμος *kósmos* *kozmos* *kozmi*:
'dünya' (KO: 793b); επάνω κόσμος
eráno kósmos epano kozmos /
kozmi: 'bu dünya' (17a/1).

κάτω κόσμος βενάδι *káto kósmos*
venádi *ξato tozmos* [kozmos] *venadi*:
'ahiret' (17a/2).

ασκάνω σκιές *askáno skiyés* *askano*
eskes: 'gölge' (17a/3).

ραμαζάνι *ramazani* *ramazan*:
'ramazan' (KO: 849b); *ramazaṇa*
(17a/4).

λαμπρή *labri labri*: 'ışıl ışıl' parlak
olan, met.: bayram' λαμπρές *labrés*
labres: 'bayramlar' (17a/5).

παράδεισος *parádisos* *paradiso*:
'cennet' (TRS: 56a); περάδι *perádi*
peradi: 'cennet' (17a/6).

πίσσα *píssa pisa pises*: 'zift, katran,
met.: cehennem' (17a/7).

ἰσχενε mA: 'zahmet' (17a/7).

iskence mAnA (17a/8).

εβδομάδα *évdomáda* *evdomada*:
'hafta' (KO: 1966a); εβδομάδες
evdomádes *evzomades*: 'haftalar'
(17a/8).

παρασκευή *parakeví* *paraski*: 'cuma'
(TRS: 59b); (17a/9).

σάββατο *sávnavto* *savato*: 'cumartesi'
(TRS: 59b); (17a/10).

κυριακή *kiryakí* *kiryaki*: 'pazar günü'
(‘sunday’ Collins: 800a); (17a/11).

δευτέρα *deftéra* *deftera*: 'pazartesi'
(TRS: 340b); (17a/12).

τρίτη *tríti* *ṭiriti*: 'salı' (TRS: 369b);
(17a/13).

τετάρτη *tetárti* *tetrazi*: 'çarşamba'
(TS: 63b); (17b/1).

πέμπτη *pémpiti* *pefti*: 'perşembe'
(TRS: 343a); (17b/2).

νηστεία *nistíya* *nistya*: 'oruç' (TRS:
326b); (17b/2).

μεσάνυχτα *mesánihta* *mesanihta*:
'gece yarısı' (TRS: 122b); (17b/3).

προσευχή *prosefhi* *iproskinisi*:
'namaz' met.: kulluk' (TRS: 311a);
(17b/4).

μεσημβρία *mesimvrias* *mesmeryo*:
προσευχή *prosefhi* *iproskinisi*:
'namaz' (TRS: 311a); *mesmeryo*
iproskini: 'öğle namazı' (17b/5).

bAr vAsAr'W: 'ikinci namazı vakti'
(17b/6).

εσπερινός *esperinós* *isperna*: 'ikinci
namazı' (TRS: 169a); YspYrW
sWrǵW: ? (17b/6).

προσευχή *prosefhi* **iproskinisi:** ‘namaz’ (TRS: 311a); **ταῦσάμνο** **poroskinisi:** ‘akşam namazı’ (17b/7).

τῷσῳμνῷ **poroskinisi:** ‘akşam namazı’ (17b/7).

προσευχή *prosefhi* **proskinisi:** ‘namaz’ (TRS: 311a); **τῷ** **pAcY** **poroskinisi:** ‘yatsı namazı’ (17b/8).

προσευχή *prosefhi* **proskinisi:** ‘namaz’ (TRS: 311a); **τῷ** **pWtW** **porsikinisi:** ‘sabah namazı’ (17b/9).

υράδα το οστερο: ‘kuyruklu yıldız’
ουρά *urá:* ‘kuyruk’ (TLR: 60); **αστέρι** *astéri* **astiro:** ‘yıldız’ (‘star’ Collins: 776b); (17b/11).

δρόσος *drósos* **edrosola:** ‘çiy’ (TRS: 67a); (17b/12).

Υσῳδῳῖα: ‘dağdaki duman, sis’ (17b/12).

γη *yi* **iys:** ‘yeryüzü, arz; met.: yer’ (TLR: 70); (18a/1).

χώμα *hóma* **homa:** ‘toprak’ (TRS: 489a); (18a/2).

τόπος *tópos* **topos:** ‘mahal’ (TRS: 246a); (18a/2).

στράτα *stráta* **istiraṭa:** ‘yol’ (18a/3).

βουνό *vunó* **vuni:** ‘dağ’ (TRS: 72a); **vani** **AḡWrY:** ? (18a/3).

άμμος *ámmos* **amos:** ‘kum’ (TRS: 232b); **αμουδιά** *amuḡá* **amuca:** ‘kumluk’ (18a/4).

άμμος *ámmos* **amo:** ‘kum’ (TRS: 232b); (18a/4).

βολάκας *volákas* **volaḡas:** ‘kesek; iri, sert toprak parçası’ (18a/5).

πηλός *pilós* **pilos** **pilo:** ‘çamur’ (‘clay’ Collins: 133a); **pila:** ‘çamurlar’ (18a/6).

νερό *neró* **nero:** ‘su’ (Collins: 896b); (18a/6).

πηγάδι *piḡádi* **piḡaydi:** ‘kuyu’ (‘well’ Collins: 901b); (18a/7).

γέφυραι *géfira* **yofiri:** ‘köprü’ met.: ‘köpri’ (TLR: 77); (18a/8).

κάμαρα *kámara* **ḡamara:** ‘kemer’ (‘arch’ Collins: 36b); met.: ‘taştan kemer’ (18a/8).

νερό *neró* **nero:** ‘su’ (Collins: 896b); **nero** **iḡleḡa:** ‘pınar’ (18a/9).

ποτάμι *potamós* **poṭamos:** ‘ırmak’ (TRS: 189a); **potamo** **iplasi:** ? (18a/9).

πατιμασιά *patimasyá* **patimaṡya:** ‘iz, ayak izi’ (18a/10).

αλάργο *alárgo* **alarḡo:** ‘uzak’ (GÇ: 14.02.2019); (18a/11).

κοντά kodá koda: ‘yakın’ (‘near’ Collins: 520a); (18a/12).

από πάνω από páno apo pano / apo bano: ‘üst’ (‘above’ Collins: 2b); (18a/12).

από κάτω από káto apo kafo / kafo: ‘alt’ (‘under’ Collins: 863a); (18a/13).

ύψηλη ípsili ipsila: ‘yüksek’ (TRS: 565b); (18b/1).

pola ipsila: ‘pek yüksek’ **πολλά pollá pola:** ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); **ύψηλη ípsili ipsila:** ‘yüksek’ (TRS: 565b); (18b/1).

πρόσωσης prósoxis opros: ‘ön’ (TRS: 332b); (18b/2).

οπίσω opíso opiso: ‘art’ (TRS: 22a); (18b/3).

rYzWmA: ‘yokuş’ (18b/3).

şYnYş şYmA: ‘iniş’ (18b/4).

γειτονιά yitoná yitona: ‘mahalle’ (Collins: 523b); (18b/5).

βοσχή voshí voskara: ‘otlak’ (TRS: 327a); (18b/5).

YdrAtW: ‘dosdoğru’ (18b/6).

δεξιά deksiá dekşiya: ‘sağ’ (TRS: 364b); (18b/7).

ζερβά zervá zerva: ‘sol’ (18b/7).

πέτρα péttra petra: ‘taş’ (TRS: 446b); (18b/8).

χαλίκι halíki haraki: ‘çakıl taşı’ (‘gravel’ Collins: 342a); **hWhlAkY:** ‘çakıl taşı’ (18b/9).

μεγάλη πέτρα megáli péttra megáli petra: ‘büyük taş’ (18b/10).

χόρτον hórton hortova: ‘ot’ (TRS: 326b); (18b/10).

δέντρο dédro dedro: ‘ağaç’ (‘tree’ Collins: 848b); ‘taze ağaç’ (18b/11).

μπράτσο bráço ivlasto: ‘dal’ (‘arm’ Collins: 37b); (18b/12).

βέργα vérga verga: ‘değnek’ (18b/12).

vAzWvA: ‘kova’ (18b/12).

σκοινί skiní iskini: ‘ip’ (‘rope’ Collins: 689b); (18b/13).

πάτος pátos pato: ‘dip’ (TRS: 82b); (18b/13).

gerizi: ‘pislik lağımı, çirkef, geriz; 2. (ağız) su yolu’ (Ötüken: 3/2560a); (19a/1).

iglíki nero: ‘tatlı su’ **γλυκό glikó**

iglíki: ‘tatlı’ (‘sweet’ Collins: 807a);

νερó neró nero: ‘su’ (Collins: 896b); (19a/2).

mavro pilos: ‘siyah çamur’ **μαύρος maúros mavro:** ‘siyah’ (‘black’

Collins: 72a); **πηλός pilós pilos:** ‘çamur’ (‘clay’ Collins: 133a); (19a/2).

λάκος lákos laxo: ‘dere’ (19a/3).

ρυάκι ryáki iryaki: ‘dere’ (‘stream’ Collins: 788a); (19a/3).

ρAspAIY: ‘toz’ (19a/4).

ξηρά ksíra iksero: ‘kuru’ (TLR: 56); (19a/5).

χλώρο hlóro ihloro: ‘taze’ (19a/6).

ihloro dirosero: ‘taze dal’ **δροσερός droserós dirosero:** ‘serin’ (TRS: 385a); met.: ‘taze’ (19a/6).

περιβόλι perivóli pervoli: ‘bahçe’ (GÇ: 07.02.2019); (19a/7).

δέτης détis deti: ‘tepe’ (19a/7).

κλέφτες kléftes ikleftis: ‘hırsız’ (‘thief’ Collins: 827a); (19a/8).

ιστιζάτας içizátas içsizatas: ‘yol kesici’ (19a/8).

χώρα hóra hora: ‘yurt, ülke’ (‘country’ Collins: 173a); (19a/9).

κλέφτες kléftes ikleftiz: ‘hırsız’ (‘thief’ Collins: 827a); (19a/10).

κουμαντάρης kumandáris kumandarıs: ‘kale gözeticisi, kumandan’ (19a/10)

χωριό horyó horyo: ‘köy’ (‘village’ Collins: 886a); (19a/11).

χωριάτης horyátis horyatis: ‘köylü’ (‘villager’ Collins: 886a); (19a/11).

ζευνάρι zevgári zivgari: ‘çift’ (TRS: 66b); (19a/12).

χωράφι horáfi horafi: ‘tarla’ (‘field’ Collins: 290b); (19a/13).

κτίριο ktírio iktiryo: ‘yapı’ (‘building’ Collins: 95a); (19b/1).

τείχος tíhos tiho: ‘duvar’ (TLR: 60); (19b/1).

kokono homa: ‘kırmızı toprak’ **κόκκινο kókkino kokono:** ‘kırmızı’ (‘red’ Collins: 658b); **χώρα hóra homa:** ‘toprak’ (TRS: 489a); (19b/2).

aspiro homa: ‘beyaz toprak’ **άσπρος ásprios aspiro:** ‘beyaz’ (‘white’ Collins: 906b); **χώρα hóra homa:** ‘toprak’ (TRS: 489a); (19b/3).

ΥpAdA: ‘yan’ (19b/4).

γυαλό yaló yalo: ‘deniz’ (19b/6).

ποταμός potamós potamos: ‘çay, nehir’ (TRS: 315a); (19b/7).

γίλικες yalos: ‘tatlı deniz’ **γλυκό glíko iğliki:** ‘tatlı’ (‘sweet’ Collins: 807a); (19b/8).

ψάρι *psári* ipsari: ‘balık’ (TLR: 54); (19b/9).

βάτραχος *vátrahos* vardakos: ‘kubağa’ (TRS: 233a); (19b/10).

κοκοκα: ‘kaplumbağa’ (19b/11).

καβούρας *kavúras* kavros: ‘yengeç’ (‘crab’ Collins: 175a); (19b/11).

αλατισμένο ψάρι *alatisméno psári* alaçizmeno ipsari: ‘tuzlu balık’ **ψάρι *psári* ipsari:** ‘balık’ (TLR: 54); (19b/12).

ihloro ipsari: ‘taze balık’ **ψάρι *psári* ipsari:** ‘balık’ (TLR: 54); (19b/13).

χέλι *héli* ašeli: ‘yılan balığı’ (‘eel’ Collins: 247b); (20a/1).

καραβίς *karavís* karavi: ‘gemi’ (KR: 613b); (20a/2).

καραβοχήρης *karavohíris* karavokiris: ‘gemici’ (20a/3).

φυχιάρι *fhári* efkari: ‘kürek’ (20a/4).

καραβόπανον *karavópanon* karavyopani: ‘yelken’ (TRS: 549a); (20a/5).

τιμόνι *timóni* timoni: ‘dümen’ (‘rudder’ Collins: 693b); (20a/6).

καραβοσίδερο *karavosídero* karavyosidero: ‘gemi demiri’ (20a/7).

καραβητής *karavitís* karavitis: ‘tayfa’ (20a/8).

μακάρα *makara* makaras: ‘makara’ (20a/9).

χρυσός *hrisós* horosaçi: ‘altın’ (‘gold’ Collins: 337b); **ἡροςάκῃα *horosaçya*:** ‘gümüşler’ (20a/11).

ασήμι *asími* asimi: ‘gümüş’ (‘silver’ Collins: 737b); **ασίμαῃα *asimaḥa*:** ‘gümüşler’ (20a/12).

πακίρι *pakiri* pakirya: ‘bakır, bakırlar’ (20a/13).

κάλαι *kalayi* kalaya: ‘kalay, kalaylar’ (20b/1).

κίβας *civaz* civades: ‘civa, civalar’ (20b/2).

μόλυβδος *mólivdos* molivi: ‘kurşun’ (TRS: 233b); **μολίβῃα *molivya*:** ‘kurşunlar’ (20b/3).

πίρος *piroços* piroçi: ‘pirinç’ (20b/4).

σίδερο *sídero* sidero: ‘demir’ (‘iron’ Collins: 415b); **σίδερα *sídera*:** ‘demirler’ (20b/5).

κεφάλι *kefáli* kefali kefales: ‘baş’ (‘head’ Collins: 361a); **κεφαλῃα *kefalya*:** ‘başlar’ (20b/7).

εγκέφαλος *engéfalos* omḡalo omkalos: ‘beyin’ (‘brain’ Collins: 85a); (20b/8).

κούτελα *kútela* **κuteló**: ‘alın’ (GÇ: 07.02.2019); **κutelá**: ‘alınlar’ (20b/9).

καφάς κεφάλι *kafás kefáli* **kafas** **kafaðes**: ‘ense’ (20b/10).

μύτη *míti* **miti mites**: ‘burun’ (‘nose’ Collins: 532a); (20b/11).

αυτί *aftí* **afti**: ‘kulak’ (‘ear’ Collins: 243a); **aftiya**: ‘kulaklar’ (20b/12).

φρύδι *frídi* **ifroði**: ‘kaş’ (‘eyebrow’ Collins: 278b); **ifroðya**: ‘kaşlar’ (20b/13).

μάτι *máti* **e mati**: ‘göz’ (‘eye’ Collins 278a); **e matya**: ‘gözler’ (21a/1).

ματόκλαδα *matóklada* **matoklada** **e matoklada**: ‘kirpik, kirpikler’ (21a/2).

tamayšo, tabano **kapaka**: ‘göz kapağı’ (21a/3).

ελιά *elyá* **elya elyas**: ‘ben (leke)’ (21a/4).

μάγουλο *mágulo* **mağulo mağula**: ‘yanak, yanaklar’ (‘cheek’ Collins 125a); (21a/5).

στόμα *stóma*: ‘ağız’ (‘mouth’ Collins: 508b); **istoma istomata**: ‘ağız, ağızlar’ (21a/6).

πηγούνη *piǵúni* **piǵuni piǵuḡa**: ‘çene, çeneler’ (‘chin’ Collins: 127a); met.: ‘eşek’ (21a/7).

χείλος *hílos* **aşili**: ‘dudak’ (TRS: 88b); (21a/8).

δόντι *dódi* **aðodi**: ‘diş’ (‘tooth’ Collins: 838b); (21a/9).

σάλιο *sályo* **salyo**: ‘tükürük’ (‘spittle’ Collins: 766a); (21a/10).

μύξα *míksia* **miḡsiya**: ‘sümük’ (TRS: 408a); (21a/11).

κατουράω *katuráo* **katrulyo**: ‘sidik’ (‘pee’ Collins: 586b); (21a/12).

σκατά *skatá* **isḡato**: ‘büyük abdest’ (GÇ: 07.02.2019); (21a/13).

κομοδίνα *komoðína* **komotina**: ‘ayak yolu, tuvalet’ (21b/1).

όρμικας *órmikas* **ormiḡas**: ‘solucan’ (Liddel & Scott:1253b); (21b/2).

παλάμη *palámi* **palami**: ‘aya’ (‘palm of hand’ Collins: 574a); (21b/3).

δάχτυλο *dáhtilo* **daḡtili**: ‘parmak’ (‘finger’ Collins: 293b); (21b/4).

μαλλιά *malliá* **mali**: ‘saç’ (‘hair’ Collins: 351a); (21b/5).

iplemeno mali ‘örülmüş saç’ **πλένομαι plénome iplemeno** ‘örülmüş’ (TRS: 334a); **μαλλιά** *malliá* **mali**: ‘saç’ (‘hair’ Collins: 351a); (21b/6).

πλεξούδα *pleksúda* **ipleḡsuda**: ‘örgü’ (TRS: 333b); (21b/7).

mavro mali: ‘siyah saç’ **μαύρος**
μαύρος mavro: ‘siyah’ (‘black’
Collins: 72a); **μαλλιά malliá mali:**
‘saç’ (‘hair’ Collins: 351a); (21b/8).

aspiro mali ‘beyaz saç’ **άσπρος**
άσpros: ‘beyaz’ (‘white’ Collins:
906b); **μαλλιά malliá mali:** ‘saç’
(‘hair’ Collins: 351a); (21b/9).

iksaša mali: ‘sarı saç’ **μαλλιά malliá**
mali: ‘saç’ (‘hair’ Collins: 351a);
(21b/10).

γενειάδα yeneýáda yenyaka ‘sakal’
(‘beard’ Collins: 62b); (21b/11).

λαιμός lemós lemo: ‘boğaz’ (‘neck’
Collins: 521b); (21b/12).

μουστάκι mustáki mustaki: ‘bıyık’
(‘moustache’ Collins: 508b); (21b/13).

μούρι múri muri: ‘yüz’ (22a/1).

όμο ómo nomo: ‘omuz’ (22a/2).

μπράτσο bráço biraço: ‘kol’ (‘arm’
Collins: 37b); (22a/3). c

τόπος του μανικιού tópos tu manikyú
topos tu maniku: ‘bilek’ (22a/4).

δεξsa şera: ‘sağ el’ **δεξιá deksiá**
δεξsa: ‘sağ’ (TRS: 364b); **χέρι héri**
şera: ‘el’ (‘hand’ Collins: 353b);
(22a/5).

ζερβά χέρα zerná herá zerva şera: ‘sol
el’ (22a/6).

νόχι níhi anişi: ‘tırnak’ (‘nail’ Collins:
515a); (22a/7).

δάχτυλο dáhtilo dahtili: ‘parmak’
(‘finger’ Collins: 293b); (22a/8).

δάχτυλα dáhtila dahtila: ‘başparmak’
(22a/9).

γYήW dahtili: ‘serçe parmak’
δάχτυλα dáhtila dahtila: ‘başparmak’
(22a/10).

αμασχάλη amasháli apaskali:
‘koltuk’ (22a/11).

μπέτης bétis beti: ‘göğüs’ (22a/12).

κοιλιά kilyá kilya: ‘karın’ (‘belly’
Collins: 66b); 22a/13).

ράχη ráhi raşi: ‘arka’ (‘back of
animal’ Collins: 52a); (22b/1).

βυζί vizí vizi: ‘meme’ (22b/2).

αφαλός afalós ofalofali: ‘göbek’
(22b/3).

πλευρό εύκερος τόπος plevró efkeros
tópos pilevro ofkeros topos: ‘boş yer’
(22b/4).

ΥpAdA tW kWrmaηW: ‘yan’
(22b/5).

καθισιά *kašisyá* **kašosya**: ‘oturacak yer’ (22b/6).

τον κόλο του να βάλει *ton kólo tu na váli* **to kolo tu na blayi**: ‘kuyruk sokumu’ (22b/7).

tW vAYmArWYbA pWbA tW pAdA: ‘uyluk’ (22b/8).

γόνατο *gónato* **ğonaṭo**: ‘diz’ (‘knee’ Collins: 438a); (22b/9).

άτζα *áca* **aci**: ‘bacak’ (22b/10).

tW fAlW ApW kAtW: ‘kasık’ (22b/11) **κάτω από** ‘aşağı’ (‘below’ Collins: 66b).

πόδι *ródi* **poza**: ‘ayak’ (‘foot’ Collins: 304b); (22b/12). Kalınla zı mı tercih edilmiş?

αστράγαλος *astrágalos* **astirağalo**: ‘topuk’ (TRS: 489b); (22b/13).

φτέρνα *fiérna* **ifterna**: ‘topuk’ (‘heel’ Collins: 365a); (22b/13).

έντερο *édero* **edero**: (uzun elifle é verilmiş) ‘bağırsak’ (‘intestine’ Collins: 411b); (23a/1).

του κατρόλου τόπος *tu katrólu tópos* **ta katrolu topos**: ‘mesane’ (23a/2).

σπλήνα *splína* **isplina**: ‘dalak’ (‘spleen’ (Collins: 766b); (23a/3).

χολή *holí* **holi**: ‘öd’ (‘gall’ Collins: 323b); (23a/4).

καρδιά *kardíā* **ḱardia**: ‘yürek’ (‘heart’ Collins: 363a); (23a/5).

συκώτι *sikóti* **isḱoṭi**: ‘ciğer’ (‘liver’ Collins: 464a); (23a/6).

ιδρώτας *idótas* **idoros**: ‘ter’ (‘sweat’ Collins: 806b); (23a/7).

κόκαλο *kókalo* **ḱoḱalo**: ‘kemik’ (‘bone’ Collins: 79b); (23a/8).

βύρσα *vípsa* **avipsi**: ‘deri’ (TRS: 79a); **piroya**: ‘deri’ (23a/9).

αίμα *éma* **ema**: ‘kan’ (‘blood’ Collins: 75b); (23a/10).

κρέας *krías* **iḱriyas**: ‘et’ (‘meat’ Collins: 488a); (23a/11).

νεύρο *nevro* **nevro**: ‘sinir’ (‘nerve’ Collins: 524b); (23a/12).

πύον *píon* **opyos**: ‘irin’ (‘pus’ Collins: 637a); (23a/13).

δάκρυο *dákriyo* **ḱaḱriyo**: ‘göz yaşı’ (23b/1).

αρχίδι *arhídi* **arṣidi**: ‘erkeğin cinsel organı’ (23b/2).

γψόλι *ipsóli* **ipsoli**: ‘erkeklik organı’ (23b/3).

μουνί *muní* muni: ‘dişi üreme organı’ (23b/4).

κόλο *kólo* kolo: ‘makat’ (23b/5).

αγκών *angón* aḡona: ‘dirsek’ (TLR: 59); (23b/6).

πιθαμή *piṣamí* piṣami: ‘karış’ (23b/7).

άνθρωπος *ánšropos* ašropos: ‘adem’ (‘man’ Collins: 478b); (23b/9).

αρσενικό *arsenikó* serniḡo: ‘erkek’ (23b/10).

θηλυκό *šilikó* šiliḡo: ‘dişi’ (23b/11).

γυναίκα *yinéka* yineḡa: ‘karı’ (23b/12).

άντρας *ádras* adras: ‘koca’ (23b/13).

ανδρόγεινο *andróyino* adroyino: ‘çift’ (24a/1).

ApAdrWftWs: ‘ergen’ (24a/2).

γιός *yós* yos: ‘oğul’ (‘son’ Collins: 757b); (24a/3).

θυγάτηρα *šigátera* šigatera: ‘kız’ (TRS: 225a); (24a/4).

κοπέλα *kopéla* kopelya: ‘kız oğlan’ (‘girl’ Collins: 331b); (24a/5).

γραία *graya* iḡra: ‘kocakarı’ (TLR: 59); (24a/6).

πελώριος *pelórios* peros: ‘kocaman’ (TRS: 226a); (24a/7).

pArWs kAkArAs: ‘pek kocaman’ (24a/8).

αδελφός *aḡerfós* aḡerfos: ‘erkek kardeş’ met.: ‘birader’ (‘brother’ Collins: 92b); (24a/9).

αδερφή *aḡerfī* aḡerfi: ‘kız kardeş’ (24a/10).

παιδά *pedá* pedi: ‘çocuk, evlat’ (‘child’ Collins 188a); (24a/11).

kiri: ‘baba’ (24a/12).

μάννα *mána* mana: ‘anne’ (‘mother’ Collins: 507a); (24a/13).

προγονός *progonós* piroḡonos: ‘üvey oğul’ (‘stepson’ Collins: 780b); (24b/1).

προγονή *progoní* piroḡoni: ‘üvey kız’ (‘stepdaughter’ Collins: 780b); (24b/2).

çi manas azerfos: ‘anneninin erkek kardeşi, dayı’ **μάννα *mána* mana:** ‘anne’ (‘mother’ Collins: 507a); **αδελφός *aḡelfós* aḡerfos:** ‘erkek kardeş’ (‘brother’ Collins: 92b); (24b/3).

bArbA: ‘amca’ (24b/4).

της μάννας αδερφός *tis manas aḡerfós* çi manas aḡerfi: ‘anneninin kız kardeşi,

teyze' **μάννα** *mána* **mana**: 'anne' ('mother' Collins: 507a); **αδερφή** *ađerfī* **ağerfi**: 'kız kardeş' (24b/5).

αδερφή του κύρου *ađerfī tu kīru* **ağerfi tu kiru**: 'babanın kız kardeşi, hala' (24b/6)

πεθερός *pešeros* **pešeros**: 'kayınpeder' (Collins: 286a); (24b/7).

πεθερά *pešerá* **pešera**: 'kayınvalide' (Collins: 507a); (24b/8).

παππούς *pappús* **papus**: 'dede' ('grandfather' Collins: 340b); (24b/9).

megáli mana: 'büyük anne' **μεγάλο** *megálo* **megálo**: 'büyük' ('big' Collins: 70a); **μάννα** *mána* **mana**: 'anne' ('mother' Collins: 507a); (24b/10).

στραβός *stravós* **istiravos**: 'kör' (GÇ: 14.02.2019); (24b/12).

κουφός *kufós* **ķufos**: 'sağır' ('deaf' Collins: 193b); (24b/13).

βουβός *vnós* **vnvos**: 'dilsiz' ('mute' Collins: 513a); (25a/1).

καμπούρης *kambúris* **ķaburis**: 'kanbur' ('hunchback' Collins: 381a); (25a/2).

κουτσός *kuçós* **ķucos**: 'topal' ('lame' Collins: 443b); (25a/3). ç

χασίδα *hasída* **ķasidi**: 'kel' (TRS: 212a); (25a/4).

κήλιδας *kīlidas* **kiliđas**: 'karnı büyük' (25a/5).

μουστάκι *mustáki* **mustekānos**: 'bıyık' ('whiskers' Collins: 906a); **mustekānos**: met.: 'bıyığı büyük' (25a/6).

σακάτης *sakátis* **şakatis**: 'fitikli' (25a/7).

τρελός *trelós* **torolos**: 'deli' ('mad' Collins: 474b); **κουζουλός** *kuzulós* **ķuzulos**: 'deli' (25a/8).

ασουννέτοφος *asunnétoftos* **asunnetoftos**: 'sünnetsiz' (25a/9).

τραυλός *travlós* **ťiravlos**: 'peltek' (TRS: 341b); (25a/10).

πέρος *kaφαρές* **péros** **kafarés** **peros** **ķafares**: 'bunamış' (25a/11).

ρουφιάνος *rufyános* **rufyanos**: 'pezevenk' (GÇ: 14.02.2019); (25a/12).

πουτάνα *putána* **putana**: 'orospu' ('whore' Collins: 907b); (25a/13).

mAνśY rafyane: 'orospu' (25a/13).

γυναιδισμένος *yivedisménos* **yivedizmenos**: 'ibne' (25b/1).

γαμημένο κοπέλι *gamiméno kopéli*
gamimeno kopeli: ‘puşt’ (25b/2).

ζητιανοκονάρης *zitianokonáris*
idyaqonares: ‘dilenci’ (25b/3).

μεγάλο *megálo meǵalo*: ‘büyük’ (‘big’
Collins: 70a); (25b/5-6).

μικρός *mikrós miço*: ‘küçük’ (‘small’
Collins: 748a); (25b/7).

μακρός *makrís makri*: ‘uzun’ (‘long’
Collins: 466b); (25b/8).

χοντός *hodós kodos*: ‘kısa’ ‘TRS:
223a); (25b/9).

πλατύς *platís pilati*: ‘geniş’ (‘broad’
Collins: 91b); (25b/10).

μέση *mési mesi*: ‘orta’ (‘middle’
Collins: 493a); (25b/11).

άκρη *ákri akra*: ‘kenar’ (‘edge’
Collins: 246b); (25b/12).

ψηλός *psilós ipsila*: ‘yüksek’ (‘high’
Collins: 368b); (25b/13).

χαμηλός *hamilós hamila*: ‘alçak’
(‘low’ Collins: 471a); (26a/1).

βαρύς *varús vari*: ‘ağır’ (‘heavy’
Collins: 364b); (26a/2).

ελαφρός *elafrós elafro*: ‘hafif’ (TRS:
140a); (26a/3).

παχύς *pahús paşi*: ‘semiz’ (‘fat’
Collins: 286a); (26a/4).

λιγνός *lignós liño*: ‘zayıf’ (GÇ:
14.02.2019); (26a/5).

χοντρός *hodrós hodoro*: ‘yoğun’ (‘fat’
Collins: 286a); (26a/6).

ψηλός *psilós ipsilo*: ‘yufka, ince’
(‘tall’ Collins: 814a); (26a/7).

απαλός *apalós apalo*: ‘yumuşak’
(TLR: 54); (26a/8).

ξηρά *ksíra iksero*: ‘kuru’ (TLR: 56);
(26a/9).

δροσερός *droserós idrosero*: ‘taze’
(‘cool’ Collins: 167b); (26a/10).

καβαλάρης *kavaláris kavalaris*: ‘atlı’
(‘rider’ Collins: 682b); (26a/11).

πεζός *pezós pezos*: ‘yaya’ (TRS:
546a); (26a/12).

αλάργο *alárgo alargo*: ‘uzak’ (GÇ:
14.02.2019); (26a/13).

κοντά *kodá koda*: ‘yakın’ (Collins:
520a); (26b/1).

αλήθεια *alíşya aşıya*: ‘gerçek’ (‘truth’
Collins: 853b); (26b/2).

ψέματα *psémata ipsomaťa*: ‘yalan’
(‘lie’ Collins: 457b); (26b/3).

βαζμένος *vazménos* *yazmenos*:
'girici' (26b/4).

βγαλμενος *vgalmenos* *ivgarmentos*:
'çikici' (26b/5).

ακριβός *akrivós* *aḱrivo*: 'pahalı'
(‘expensive’ Collins: 273a); (26b/6).

φτηνός *ftinós* *iftino*: 'ucuz' (TRS:
499a); (26b/7).

καλά *kalá* *kalo*: 'iyi' ('good' Collins:
337b); (26b/8).

κακός *kakós* *ḱaḱo*: 'kötü met.: çirkin'
(‘wicked’ Collins: 908a); **AḡAmnW**:
'çirkin' (26b/9).

όμορφος *ómorfos* *omorfo*: 'dilber,
güzel' ('beautiful' Collins: 63a);
(26b/10).

άσχημος *áshimos* *askimo*: 'çirkin,
met.: çirkin yüz' (TRS: 67b); (26b/11).

πεινασμένος *pinasménos*
pinazmenos: 'aç' ('hungry' Collins:
381a); (26b/12).

χορτάτος *hortátos* *hortazmenos*: 'tok'
(TRS: 487a); (26b/13).

παχύς *paḱis* *paṣi*: 'kalın, kaba' (TRS:
196a); (27a/1).

ζωντανός *zodanós* *zodanos*: 'diri'
(TRS: 83a); (27a/1).

apo *śamenos*: 'ölü' **θαμμένος**
śamménos *śamenos*: 'gömülü' (TRS:
130a); (27a/2).

pola *meḡalos*: 'pek büyük' **πολλά**
pollá **pola**: 'çok' ('much' Collins:
510a); **μεγάλο** *megálo* *meḡalo*:
'büyük' ('big' Collins: 70a); (27a/3).

pola *miḱos*: 'çok küçük' **πολλά** *pollá*
pola: 'çok' ('much' Collins: 510a);
μικρός *mikrós* *miḱo*: 'küçük' ('small'
Collins: 748a); (27a/4).

γερός *yerós* *yeros*: 'sağ, hayatta'
(27a/5).

άρρωστος *árrostos* *arostimenos*:
'hasta' ('sick' Collins: 734a); (27a/6).

πρόσοψη *prósopsi* *opros*: 'ön' (TRS:
332b); (27a/7).

ύστερα *ístera* *istira*: 'son' (27a/8).

εύκολος *efolos* *efḱola*: 'kolay' (TLR:
61); (27a/9).

δύσκολος *dískolos* *dışkolo*: 'güç, zor'
(‘difficult’ Collins: 213b); (27a/10).

πολλά *pollá* **poli**: 'çok' ('much'
Collins: 510a); (27a/11).

λίγο *lígo* *ligo*: 'az' ('little' Collins:
463a); (27a/12).

περισσότερο *perissótero* **periso** / **perito**: ‘pek ziyade’ (‘more’ Collins: 505b); (27a/13).

pola lígo: ‘pek az’ **πολλά** *pollá* **poli**: ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); **λίγο** *lígo* **ligo**: ‘az’ (‘little’ Collins: 463a); (27b/1).

παστρικός *pastrikós* **pastiroxo**: ‘pak, arı’ (‘clean’ GÇ: 15.02.2019); (27b/2).

βρωμερός *vromenós* **voromezmeno**: ‘mundar’ (‘filthy’ GÇ: 15.02.2019); (27b/3).

εχθρός *ehśrós* **ośros** / **ohētiros**: ‘düşman’ (TRS: 91a); (27b/4).

φίλος *filos* **filos**: ‘dost, yar’ (TRS: 86b); (27b/5).

παλαιός *paleyós* **palyo**: ‘eski’ (TRS: 102a); (27b/6).

καινούργιος *kenúryos* **kenuryo**: ‘yeni’ (‘new’ Collins: 526a); (27b/7).

αληθεινός *alīshinós* **alīshinos**: ‘doğru söyleyici, dürüst’ (‘true’ Collins: 852b); (27b/8).

ψεματάρης *psematáris* **ipsomataris**: ‘yalancı’ (27b/9).

ψεύτης *pseftis* **piseftis**: ‘yalancı’ (‘liar’ Collins: 456b); (27b/9).

περισσότερο *perissótero* **periso**: ‘fazla, artık’ (‘more’ Collins: 505b); (27b/10).

λυψό *lípsó* **liġto**: ‘eksik’ (27b/11).

πλατύς *platís* **iplaṭi**: ‘geniş’ (‘broad’ Collins: 91b); (27b/12).

φαρδύς *fardís* **fardi**: ‘geniş’ (‘wide’ Collins: 908a); (27b/12).

στενός *stenós* **isteno**: ‘dar’ (TRS: 74b); (27b/13).

καλοσύνη *kalosíni* **ḳalosini**: ‘iyilik’ (‘goodness’ Collins: 338b); (28a/1).

κακία *kakiya* **ḳaḳosini**: ‘kötülük’ (TLR: 54); (28a/2).

ξένος *ksénos* **iḳsenobatiz**: ‘yabancı’ (TRS: 529a); (28a/3).

γνωστηκός *gnostikós* **iġnostikós**: ‘akıllı’ (28a/4).

τρελλός *trellós* **itrezos**: ‘deli’ (TRS: 77a); **ḳozolos**: ‘deli’ (28a/5).

πλούσιος *plúsyos* **pulusyos**: ‘zengin’ (TRS: 576a); (28a/6).

φτωχός *ptohós* **iftoḥos**: ‘fakir’ (TLR: 56); (28a/7).

ξύπνιος *ksípnios* **iḳsipkinos**: ‘uyanık’ (‘awake’ Collins: 49b); (28a/8).

κοιμισμένος *kimisménos*
kimizmenos: ‘uyuyan, tembel’
(‘asleep’ Collins: 41b); (28a/9).

μεθυσμένος *mešisménos*
mešizmenos: ‘sarhoş’ (‘drunk’
Collins: 239a); (28a/10).

παλληχάρι *pallihári palikari:* ‘yiğit’
(TRS: 553b); (28a/11).

φόβιτσαρι *fóniçari foniçari:* ‘korkak’
(GÇ: 15.02.2019); (28a/12). ç

δυνατά *dinatá edinato / dinato:*
‘yüksek sesle met.: katı’ (‘loudly’
Collins: 470b); (28a/13).

χαύνος *hánnos ahamno:* ‘gevşek’
(TRS: 126a); (28b/1).

πάγιος *págios afoğos:* ‘sabit’ (TRS:
362a); (28b/2).

φυγάς *fúgas fuğas:* ‘kaçak, met.:
kaçıcı’ (‘fugitive’ Collins: 317a);
(28b/3).

tulbenti: ‘tülbent’ (28b/5).

μεταξόπανι *metaksópani*
metaksopani: ‘kumaş’ (28b/6).

sariki: ‘sarık’ (28b/7).

қа'uki: ‘kavuk’ (28b/8).

пукáμισο *pukámiso puşamiso:*
‘gömlek’ (‘shirt’ Collins: 728a);
(28b/9).

μανίκι *maníki mañika:* ‘yen’ (‘sleeve’
Collins: 744b); (28b/10).

φούστα *fústa puđya:* ‘etek’ (‘skirt’
Collins: 742b); (28b/11).

kolayina: ‘boğazlık’ (28b/12).

ρούχα *rúħa ruħa:* ‘elbise met.: esvap’
(‘dress’ Collins: 236a); (28b/13).

βράκα *vráka karca:* ‘don’ (29a/1).

ivraço zoni: ‘uçkur, şalvarı tutan
kuşak’ **βράκα** *vróka karca:* ‘don’
ζώνη *zóni zoni:* ‘kuşak’ (‘belt’ Collins:
66b); (29a/2).

ζώνη *zóni zoni:* ‘kuşak’ (‘belt’ Collins:
66b); (29a/3).

mesti: ‘mest’ (29a/4).

μαντίλι *maníli manili:* ‘bilezik’
(29a/5).

παπούτσι *parúçi papuçi:* ‘papuç’
(‘shoe’ Collins: 728b); (29a/6). c

naliḡa: ‘nalın’ (29a/7).

yemeḡa papuç: ‘yemeni papuç’
(29a/8).

papuçi: ‘papuç’ (29a/9).

καλτσόν *kalçón karçoni:* ‘çorap’
(‘sock’ Collins: 754b); (29a/10). ç

çizmeddes: ‘çizme’ **pozimeta:** ‘çizme’
(29a/11).

kaftani: ‘kaftan’ (29a/12).

ώρα *óra ora*: ‘saat’ (‘hour’ Collins: 378a); (29a/13).

αλυσίδα *alisída alisída*: ‘zincir’ (‘chain’ Collins: 119a); (29b/1).

γιακάς *yakás yaķas*: ‘yaka’ (‘collar’ Collins: 142b); (29b/2).

γούνα *gúna ğana*: ‘kürk’ (‘fur’ Collins: 320a); (29b/3).

surmes: ‘sürme’ (29b/4).

δαχτυλίδι *daħtilídi daķtilidi*: ‘yüzük’ (‘ring’ Collins: 684a); (29b/5).

κτένι *kténi iķteni*: ‘tarak’ (TLR: 56); (29b/6).

rengi: ‘renk’ (29b/8).

κόκκινο *kókkino ķokino*: ‘kırmızı’ (‘red’ Collins: 658b); (29b/9).

μελαχρινός *melahrinós molaħrino*: ‘esmer, met.: buğday tenli’ (‘brunette’ Collins: 93a); (29b/10).

μαύρος *mavros mavro*: ‘kara, siyah’ (‘black’ Collins: 72a); (29b/11).

άσπρος *áspros aspro*: ‘beyaz’ (‘white’ Collins: 906b); (29b/12).

πράσινος *prásinos pirasino*: ‘yeşil’ (‘green’ Collins: 343a); (29b/13).

κίτρινος *ķitrinos kitrino*: ‘sarı’ (‘yellow’ Collins: 921b); (30a/1).

μόστρα *móstra mostira*: ‘örnek’ (30a/2).

λουλάκι *luláki lulaki*: ‘çivit, met.: zaç’ (‘indigo’ Collins: 398a); (30a/3).

καλαμάρι *kalamári ķalamari*: ‘divit’ (30a/5).

χαρτί *ħartí ħarti*: ‘kağıt’ (‘paper’ Collins: 575a); (30a/6).

πέννα *pénna pena*: ‘kalem’ (‘pen’ Collins: 587b); (30a/7).

mühres: ‘mühür’ (30a/8).

γράμμα *grámma iġrafi*: ‘mektup, met.: biti’ (‘letter’ Collins: 455b); (30a/9).

βούλομα *vúloma vuloma*: ‘mühürlemek’ (30a/10).

γράφω *gráfo iġrama*: ‘yazmak’ (KO: 1988b); (30a/11).

γAηWdWrW: ‘kalemtraş’ (30a/12).

mistari: ‘mıstar’ (30a/13).

ψαλίδι *psalídi ipsalidi*: ‘makas’ (‘scissors’ Collins: 706b); (30b/1).

μελάνι *meláni melani*: ‘mürekkep’ (‘ink’ Collins: 403b); (30b/2).

ξοκίνο keri ‘kırmızı mum’; **κόκκινο θόκκίνο ξοκίνο** ‘kırmızı’ (‘red’ Collins: 658b); **κερί kerí keri**: ‘mum’ (‘candle’ Collins: 106b); (30b/3).

σπαθί spaší ispaši: ‘kılıç’ (‘sword’ Collins: 809a); (30b/5).

θηκάρι śikári fiḱari: ‘kın’ (‘sheath’ GÇ: 15.02.2019); (30b/6).

κάλκани: ‘kalkan’ (30b/7).

δοξάρι ḍoksári ḍoḱsari: ‘yay’ (‘bow’ Collins: 84a); (30b/8).

το δοξάρι απεννίνα to ḍoksári apennína to ḍoḱsaryo apenoḱa: ‘kiriş’ (30b/9).

σαῖτα sayta sa’ita: ‘ok’ (‘dart’ Collins: 191b); (30b/10).

πριόνι priyóni piryoni: ‘bıçkı’ (‘saw’ Collins: 704a); (30b/11).

πιστόλι pistóli piştola: ‘piştov’ (‘pistol’ Collins: 599a); (30b/12).

pWpArdA: top’ (30b/13).

mAnArA: ‘balta’ **τσεκούρι çekúri çikure**: ‘balta’ (31a/1).

αμόνι amóni amoni: ‘örs’ (‘anvil’ Collins: 31a); (31a/2).

σιδέρια sidérya siderya: ‘çekici’ (31a/3).

λίμα líma lima: ‘eğе’ (‘rasp’ Collins: 649b); (31a/4).

ξύλόφας ksilófas iksilofas: ‘ağaç eğesi’ (31a/5).

ArḱWbWzY YskYpAtW: ‘tüfek’ (31a/6).

σαράκι saráki saraḱa: ‘ağaç kurdu, met.: testere’ (‘woodworm’ Collins: 914b); (31a/7).

σχεπάρνι shēpárni iskeparni: ‘keser’ (TRS: 215a); (31a/8).

κορούκι korúki koruki: ‘körük’ (31a/9).

βελόνα velóna velona: ‘iğne’ (‘needle’ Collins: 522b); (31a/10).

haçaro: ‘hançer’ (31a/11).

ξύράφι ksiráfī iḱsirafi: ‘ustura’ (‘razor’ Collins: 651b); (31a/12).

μαχαίρι mahéri maşeri: ‘bıçak’ (‘knife’ Collins: 458a); (31a/13).

σιδερένιο ρούχο siderényo rúho sidereḱo ruḱo: ‘zırh’ (31b/1).

iskelet aloḱo: ‘üzengi’ **σκελετός skeletós iskelet**: ‘iskelet’ (‘skeleton’ Collins: 741a); **άλογο álogo aloḱo**: ‘at’ (‘horse’ Collins: 376b); (31b/2).

σέλα séla sela: ‘eyer’ (‘saddle’ Collins: 698b); (31b/3).

τW ktYmAtW tWbWdyWdAmA:
'payvend' (31b/4).

yulari: 'yular' (31b/5).

χαλινάρι halinári halinari: 'gem,
dizgin' ('bridle' Collins: 89b); (31b/6).

σκοινί skiní iskini: 'ip' ('rope'
Collins: 689b); (31b/7).

çuli: 'çul' (31b/8).

άλογο álogo aloço: 'at' ('horse'
Collins: 376b); (31b/10).

φοράδα foráda forada: 'kısırak'
(31b/11).

πουλάρι pulári pulari: 'tay' ('colt'
Collins: 143a); (31b/12).

μουλάρι mulári mulari: 'katır'
(‘mule’ Collins: 511b); (31b/13).

καμήλα kamíla kāmila: 'deve'
(‘camel’ Collins: 105a); (32a/1).

κριός kriós ikriyos: 'koç met.: koyun'
(‘aries’ Collins: 37b); (32a/2).

πρόβατο prónato iprovatína: 'koyun,
met.: dişi koyun' ('sheep' Collins:
726a); (32a/3).

γάιδαρος gáydaros ġaydaros: 'eşek'
(‘donkey’ Collins: 231a); (32a/4).

βοῦς voys voyi: 'sığır' (TRS: 394b);
(32a/5).

βουβάλι vuváli vuvali: 'manda, su
sığırı' (TRS: 251a); (32a/6).

μοσχάρι moshári moskari: 'dana'
(‘calf’ Collins: 103b); (32a/7).

asrinço voyi: 'erkek sığır'; **αρσενικό
arsenikó asrinço:** 'erkek' ('male'
Collins: 478a); **βοῦς voys voyi:** 'sığır'
(TRS: 394b); (32a/8).

şiliço voyi: 'dişi sığır'; **θηλυκό şilikó
şiliço:** 'dişi' ('female' Collins: 289a);
βοῦς voys voyi: 'sığır' (TRS: 394b);
(32a/9).

αἴξ ayiks 'ağsa: 'keçi' (TRS: 211a);
(32a/10).

asirneki ağ[s]a: 'erkek keçi' **αρσενικό
arsenikó asrinço:** 'erkek' ('male'
Collins: 478a); **αἴξ ayiks 'ağsa:** 'keçi'
(TRS: 211a); (32a/11).

**ουραδότος κριός uradótos kriyós
uradatos ikriyos:** 'kuyruklu koyun';
ουρά urá: 'kuyruk' (TLR: 60); **κριός
kriós ikriyos:** 'koç met.: koyun'
(‘aries’ Collins: 37b); (32a/12).

αρνί arnί arnaki: 'kuzu' ('lamb'
Collins: 443b); (32a/13).

ερίφιον erífion rifi: 'oğlak' (TRS:
321b); (32b/1).

γάτα gáta kati: 'kedi' ('cat' Collins:
114a); (32b/2).

κατσούλα *kaçala kaçula*: ‘dişi kedi’ (32b/3). c

ξεσκισαρικό ζώο *kseksisarikó zóo*
iksekisariko zo: ‘yırtıcı hayvan’; **ζώο**
zoo zo: ‘hayvan’ (‘animal’ Collins: 28a); (32b/5).

λιοντάρι *lodári lodari*: ‘arслан’ (‘lion’ Collins: 462a); (32b/6).

teryo fAkYdW tW: ‘kaplan’; **τίγρις**
tigris teryo: ‘kaplan’ (TRS: 200b); (32b/7).

ο ζώο από τίγρη παγοσταμένος ο zóo
apó tígri pagostaménos o zo apo tero’i
pocašamenos: ‘ciddi duran soğuk vahşi hayvan, sırtlan’ (32b/8).

λύκος *likos liḵos*: ‘kurt’ (‘wolf’ Collins: 913b); (32b/9).

χοίρος *híros ṣiros*: ‘domuz’ (‘pig’ Collins: 597a); (32b/10).

σαύρα *savra savra*: ‘kertenkele, met.: keler’ (TLR: 61); **ḵWIY**: ‘kertenkele’ (32b/11).

μαϊμού *maymú maymu*: ‘maymun’ (‘monkey’ Collins: 503b); (32b/12).

αλεπού *alepú alopú*: ‘tilki’ (‘fox’ Collins: 311a); (32b/13).

λαγώς *lagoós laḡos*: ‘tavşan’ (TRS: 450a); (33a/1).

μεγάλο ofis: ‘büyük yılan’ **μεγάλο**
megálo meḡalo: ‘büyük’ (‘big’ Collins: 70a); **φίδι** *fīdi ofis*: ‘yılan’ (‘snake’ Collins: 750b); (33a/2).

φίδι *fīdi ofis*: ‘yılan’ (‘snake’ Collins: 750b); (33a/3).

κατσαρίδας *kaçarídas ḵaryaçolas*: ‘akrep’ (33a/4).

ποçkavras: ‘akrep’? (33a/4).

ποντίκι *pontiki podiḵos*: ‘fare’ (‘mouse’ Collins: 508a); (33a/5).

νυφίτσα *nifiça nifiça*: ‘gelincik’ (‘weasel’ Collins: 899b); (33a/6). ç

μυῖα *miya miya*: ‘sinek’ (TRS: 391a); (33a/7).

ψείρα *psíra ipsira*: ‘bit’ (‘louse’ Collins: 470b); (33a/8).

ψύλλος *psílllos ipsilo*: ‘pire’ (‘flea’ Collins: 299a); (33a/9).

κοριός *koryós ḵoryos*: ‘tahta biti’ (‘bedbug’ Collins: 63b); (33a/10).

ακρίδα *akríða aḡrimuca*: ‘çekirge’ (‘grasshopper’ Collins: 341b); (33a/11).

mastaḵes: ‘çekirge’? (33a/11).

μαδάκας *madákas madaḵas*: ‘kene’ (33a/12).

μαμούνι *mamúni* mamuni: ‘kurt böceği’ (‘weevil’ GÇ: 15.02.2019); (33a/13).

τσιμπούρι *çibúri* çibur dAκAς: ‘kene’ (33a/13). c

ΥκlAsW *papadya*: ‘met.: tushurlan böceği’ (33b/1).

κWvWcA *eşlona*: ‘kaplumbağa’; *χελώνα* *helóna* *eşlona*: ‘kaplumbağa’ (‘turtle’ Collins: 856b); (33b/2).

βδέλλα *vdélla* *evdela*: ‘sülük’ (‘leech’ Collins: 452b); (33b/3).

σκαντζόχοιρος *skancóhiros* *iskacoşiro*: ‘kirpi’ (‘hedgehog’ Collins: 365a); (33b/4).

αρκούδα *arkúda* *arķuda*: ‘ayı’ (‘bear’ Collins: 62a); (33b/5).

σκύλος *skilos* *iskilo*: ‘köpek’ (‘dog’ Collins: 230a); (33b/6).

ελάφι *eláfi* *lafi*: ‘ceylan, karaca’ (‘deer’ Collins: 198b); (33b/7).

άρκαλος *árkalos* *arķalos*: ‘pars’ (33b/8).

βάτραχος *vátrahos* *vatraços*: ‘kurbağa’ (‘frog’ Collins: 315b); (33b/9).

eğri’ eğa: ‘yaban keçisi’; *αίγαγρος* *egagros*: ‘yaban keçisi’ (TRS: 529a); (33b/10).

γάλα *gála* *ğala*: ‘süt’ (‘milk’ Collins: 494b); (33b/12).

γιαούρτι *yaúrti* *ya’urti*: ‘yoğurt’ (‘yogurt’ Collins: 922b); (33b/13).

ayrani: ‘ayran’ (34a/1).

ξινόγαλο *ksinógalo* *iķsinogalo*: ‘ekşi süt met.: ayran’ (34a/1).

τυρί *tirí* *ťiri*: ‘peynir’ (‘cheese’ Collins: 125b); (34a/2).

βούτυρο *vútiro* *vuťiro*: ‘sadeyağ’ (‘butter’ Collins: 99b); (34a/3).

voyno *YķsYķW*: ‘sığır yağı’ *βοῦς* *vovs* *voyi*: ‘sığır’ (TRS: 394b); (34a/4).

ğala to lađi: ‘yağ’; *γάλα* *gála* *ğala*: ‘süt’ (‘milk’ Collins: 494b); *λάδι* *lađi*: ‘yağ’ (‘oil’ Collins: 547b); (34a/5).

AğAs *tera*: ‘peynir mayası’ *τυρί* *tirí* *tera*: ‘peynir’ (‘cheese’ Collins: 125b); (34a/6).

παλιό τυρί *palyó tirí* *palyo řiri*: ‘kuru peynir’ (34a/7).

χλώρο τυρί *hlóro tirí* *iħloro řiri*: ‘taze peynir’ (34a/8).

πουλί *pulí puli*: ‘kuş’ (‘bird’ Collins: 71a); (34a/10).

περιστέρι *peristéri peristeri*: ‘güvercin’ (‘dove’ Collins: 232b); (34a/11).

όρνιθος *órnišos orniša*: ‘tavuk’ (TRS: 450b); (34a/12).

πετεινός *petinós beṭinos / petinos*: ‘horoz’ (‘cock’) (34a/13).

τζιτζίκι *cicíki ciciḳa*: ‘ağustos böceği’ (‘cicada’ Collins: 129a); (34b/1).

χήνα *hína šina*: ‘kaz’ (‘goose’ Collins: 34b/2).

πάπια *párga papiça*: ‘ördek’ (‘duck’ Collins: 240a); (34b/3).

φτέρουγα *ftéruga ifteruḡa*: ‘kanat’ (‘wing’ Collins: 910b); (34b/4).

γεράκι *yeráki yeraki*: ‘doğan’ (‘hawk’ Collins: 360b); (34b/5).

κοράκι *koráki ḳoraḳas*: ‘kuzgun’ (‘raven’ Collins: 651a); (34b/6).

σπουργίτης *spuryítis aspuroyitis*: ‘serçe’ (‘sparrow’ Collins: 761b); (34b/7).

ḳamilo pali: ‘deve kuşu’; **καμήλα *kamíla ḳamilo*:** ‘deve’ (‘camel’ Collins: 105a); **πουλί *pulí puli*:** ‘kuş’ (‘bird’ Collins: 71a); (34b/8).

ḳAnAvW: ‘kartal’ (34b/10).

ζιρζιργια *zurzurya zurzurya*: ‘sığırcık kuşu’ (34b/11).

χελιδόνι *helidóni šilidoni [šilidoni]*: ‘kırlangıç’ (‘martin’ Collins: 483a); (34b/12).

μυῖα *miya miya*: ‘sinek’ (TRS: 391a); (34b/13).

μέλισσα *mélissa melisa*: ‘arı’ (‘bee’ Collins: 64a); (35a/1).

ḳunupas isḳinpa: ‘sivrisinek’; **κουνούπι *kunúpi ḳunupas*:** ‘sivrisinek’ (‘mosquito’ Collins: 506b); **σκνίπα *sknípa isḳinpa*:** ‘sivrisinek’ (‘gnat’ Collins: 335a); (35a/2).

YpsYhArY: ‘kelebek’ (35a/3).

pirasino ḳWIY savra: ‘yeşil kertenkele’; **πράσινος *prásinos pirasino*:** ‘yeşil’ (‘green’ Collins: 343a); **σαύρα *savra savra*:** ‘kertenkele, keler’ (TRS: 212b); (35a/4).

ḳAdWnY rWḳWnAs: ‘bucak’ (35a/6).

πόρτα *pórta porṭa*: ‘kapı’ (‘door’ Collins: 231a); (35a/7).

σπίτι *spíti ispiṭi*: ‘ev’ (‘home’ Collins: 374a); (35a/8).

καζάδα κάτοικα *kazáda kátika*
ḳazaḁa ḳatika: ‘konak’ (35a/9).

κατώφλι *katófli ḳaṭofilo:* ‘eşik’
(‘threshold’ Collins: 829b); (35a/10).

θεμέλια *šemélya šemelyo:* ‘temel’
(35a/11).

χόλ *hól avli:* ‘hol’ (‘hall’ Collins:
352a); (35a/12).

αχούρι *ahúri ahiri:* ‘ahır’ (35a/13).

σκάλα *skála isḳala:* ‘merdiven’
(‘stairs’ Collins: 773a); (35b/1).

κόσκι *kóski koṣki:* ‘köşk’ (35b/2).

παράθυρο *paráṣiro paraṣiri:*
‘pencere’ (‘window’ Collins: 910b);
(35b/3).

δωμα *ḁoma ḁoma:* ‘dam’ (TRS: 74a);
(35b/4).

ΥἱρAvA: ‘direk’ (35b/5).

ἰκλιδόη: ‘kilit’ κλειδί+ζώνη κλειδί
klidí iḳlidi: ‘anahtar’ (‘key’ Collins:
433b); **ζώνη *zóni zoṇa:*** ‘bölge’ (‘zone’
Collins: 924b); (35b/6).

κλειδί *klidí iḳlidi:* ‘anahtar’ (‘key’
Collins: 433b); (35b/7).

medari: ‘minder’ μαξιλάρι *maksilári:*
‘yastık’ (‘pillow’ Collins: 597b);
(35b/8).

πάπλωμα *páploma paploma:* ‘yorgan’
(‘puilt’ Collins: 643b); (35b/9).

ἰpros kefaladi: ‘baş yastığı’; πρὸς *prós*
ἰpros: ‘için’ (TRS: 163b); κεφάλι
kefáli kefaladi: ‘baş’ (‘head’ Collins:
361a); (35b/10).

προς κεφαλάδα *pros kefaláda pirose*
kefalada: ‘büyük yastık’ (35b/11).

perdes: ‘perde’ (35b/12).

πουκάμισο *pukámiso pukamiso:*
‘gömlək’ (‘shirt’ Collins: 728a);
(35b/13).

ύπνος *ípnos ípno:* ‘uyku’ (‘sleep’
Collins: 744a); (36a/1).

ξύπνιος *ksípnios iḳsipnima:*
‘uyanıklık’ (‘awake’ Collins: 49b);
(36a/2).

όνειρο *óniro oniro:* ‘rüya’ (‘dream’
Collins: 236a); (36a/3).

στρώμα *stróma isteroma:* ‘döşək’
(‘mattless’ Collins: 485b); (36a/4).

το κάπιζμα προς κεφαλίδι *to kápizma*
pros kefalídi to ḳopizmo prose
kefaladi: ‘yan yastığı’ πρὸς *prós*
prose: ‘için’ (TRS: 163b); (36a/5).

ψωμί *psomí ipsomi:* ‘ekmek’ (‘bread’
Collins: 86b); (36a/6).

αλάτι *aláti* alaçi / alati: ‘tuz’ (‘salt’ Collins: 700b); **άλας *álas* alas:** ‘tuz’ (TRS: 495b); (36a/7).

μύλος *mílos* milos: ‘değirmen’ (‘mill’ Collins: 494b); (36a/8).

șero milos: ‘el değirmeni’ **χέρι *héri* șero:** ‘el’ (‘hand’ Collins: 353a); **μύλος *mílos* milos:** ‘değirmen’ (‘mill’ Collins: 494b); (36a/9).

κόσκινο *kóskino* kıoskino: ‘kalbur’ (‘sieve’ Collins: 735b); (36a/11).

φτυάρι *ftisári* iftisara: ‘kürek, met.: elek’ (‘shovel’ Collins: 731b); (36a/12).

τσουκάλι *çukáli* çiğali: ‘çömlek’ (36a/13).

τηγάνι *tigáni* tiğani: ‘tava’ (‘pan’ Collins: 574a); (36b/1).

kulḡani: ‘külhan’ (36b/2).

φωτιά *fotyá* fotya: ‘ateş’ (‘fire’ Collins: 294a); (36b/3).

καπνός *kapnós* kapnos: ‘tütün’ (‘tobacco’ Collins: 836b); (36b/4).

AšW: ‘kül’ (36b/5).

πυρείον *piríon* pirovolos: ‘çakmak’ (TRS: 61a); (36b/6).

κάυμα *kavma* kayma: ‘yanmak’ (KR: 650b); (36b/7).

κupi: ‘küp, met.: üsküre’ (36b/8).

μπόκα *bóka* boça: ‘şişe’ (36b/9).

leyeni: ‘leğen’ (36b/10).

ibriki: ‘ibrik’ (36b/11).

teceri çeğali: ‘tencere’ **τσουκάλα *çukála* çeğali:** ‘tencere’ (‘pot’ GÇ: 16.02.2019); (36b/12). ç

kapaki: ‘kapak’ (36b/13).

kevgiri: ‘kepçe, kevgir’ (37a/1).

κουτάλι *kutáli* kutali: ‘kaşık’ (‘spoon’ Collins: 767b); (37a/2).

feneri: ‘fener’ (37a/3).

κερί *kerí* keri: ‘mum’ (‘candle’ Collins: 106b); (37a/4).

şamdani: ‘şamdan’ (37a/5).

peşaraki: ‘küpçük’ **πίθος *píšos* pišos:** ‘küp’ (TRS: 237a); (37a/6).

bardaki: ‘bardak’ (37a/7).

κWnAnWs: ‘toprak bardağı’ (37a/8).

çadiri: ‘çadır’ (37a/9).

surmes: ‘sürme’ (37a/10).

πίθος *píšos* pišari: ‘küp’ (TRS: 237a); (37a/11).

mili: ‘mil’ (37a/12).

tutya: ‘tutya, sürme’ (37a/13).

ιατρική *yatrikí* **yatriko:** ‘ilaç’
(‘medicine’ Collins: 488b); (37b/1).

αλεύρι *alevri* **alevri:** ‘un’ (‘flour’
Collins: 301a); (37b/2).

βούτυρο *vútiro* **vuṭiros:** ‘sade yağ’
(‘butter’ Collins: 99b); (37b/3).

susamo laḏo: ‘susam yağı’ **σουσάμι**
susámi **susamo:** ‘susam’ **λάδι láḏi**
laḏo: ‘yağ’ (‘oil’ Collins: 547b);
(37b/4).

πίτουρο *píturo* **pitera:** ‘kepek’ (‘bran’
Collins: 85b); (37b/5).

elyo laḏo: ‘zeytinyağı’ **ελιά** *elyá* **elyo:**
(‘zeytin’ (548b); **λάδι láḏi** **laḏo:** ‘yağ’
(‘oil’ Collins: 547b); (37b/6).

ξύγκι *ksíngi* **iksigi:** ‘iç yağı’ (‘suet’
Collins: 797b); (37b/7).

προζύμι *prozími* **iprozimi:** ‘maya’
(TRS: 255a); (37b/8).

μέλι *méli* **meli:** ‘bal’ (‘honey’ Collins:
375a); (37b/9).

petmezi: ‘pekmez’ (37b/10).

ξύδι *ksíḏi* **iksidi:** ‘sirke’ (‘vinegar’
Collins: 886a); **iksiliki:** ‘sirke’
(37b/11).

isḱo teliko: ‘kapacak’ **σκεύος** *skevos*
isḱo: ‘kap’ (‘container’ Collins: 62a);

τελικός *telikós* **teliko:** ‘son, nihai’
(‘final’ Collins: 292b); (37b/12).

σαῖτα *sayita* **sai’tah:** ‘oklava, met.:
oklaḡu’ (37b/13).

αρτίσια *artísya* **artisa:** ‘katık’ (38a/1).

ξύλο *ksílo* **ikсила:** ‘odun’ (‘wood’
Collins: 914a); (38a/2).

λυχνία *lihniya* **lihnos:** ‘lamba’ (TRS:
239b); (38a/3).

σιτάρι *sítari* **istari:** ‘buğday’ (‘wheat’
Collins: 903b); (38a/4).

κριθάρι *kriśári* **ikrişyari:** ‘arpa’
(‘barley’ Collins: 58b); (38a/5).

κουκιά *kuká* **ḱuka:** ‘bakla’ (‘broad
bean’ Collins: 91b); (38a/6).

ρύζι *rízi* **rizi:** ‘pirinç’ (‘rice’ Collins:
681b); (38a/7).

κεχρί *keḱrí* **keḱri:** ‘darı’ (‘millet’
Collins: 494b); (38a/8).

ρεβίθι *revíši* **roviši:** ‘nohut’
(‘chickpea’ Collins: 126a); (38a/9).

λεμπλεμπιά *leblebyá* **leblebya:**
(‘leblebiler’ (38a/10).

ύαλος *yalos* **yali:** ‘sırça’ (TRS: 237a);
(38a/11).

βελόνα *velóna* **velona:** ‘iğne’ (‘needle’
Collins: 522b); (38a/12).

σκαλίδι skalídi iskadili: met.: ağrısak: ‘her türlü yassı ve yuvarlak nesne’ (Ötüken: 1/138b). ‘karıştırma aleti’ (38a/13).

ArdAkY: ‘iğ’ **βαμβάκι vamváki:** ‘iğ’ (38b/1).

μετάξι metáksi metakxi: ‘ipek’ (‘silk’ Collins: 737b); (38b/2).

καρφί karfí karfi: ‘çivi’ (‘nail’ Collins: 515a); (38b/3).

κλωστή klostí iklosti: ‘iplik’ (‘thread’ Collins: 829a); (38b/4).

εμπορικό eborikó borikó: ‘meyve, yemiş’ (38b/6).

εμπορικά eboriká boriká: ‘meyveler, yemişler’ (38b/7).

μήλο mílo milo: ‘elma’ (‘apple’ Collins: 33b); (38b/8).

ρόδι ródi rođdi: ‘nar’ (‘pomegranate’ Collins: 609b); (38b/9).

άπιον ápion apidi: ‘armut’ (TRS: 21b); (38b/10).

ροδάκινο rodákino rodakino: ‘şeftali’ (‘peach’ Collins: 586b); (38b/11).

σταφύλι stafíli istafili: ‘üzüm’ (TRS: 516b); (38b/12).

σταφίς stafís istafida: ‘kuru üzüm’ (TRS: 516b); (38b/13).

προτοφανής τέκνο protofanís tékno ipronofanis tikno: ‘turfanda’ (39a/1).

τάταλα tátala tatalo: ‘hurma’ (39a/2).

βερύκκοκο veríkkoko veriçoço: ‘kayısı met.: zerdali’ (‘apricot’ Collins: 35b); (39a/3).

AkWrYdA: ‘koruk’ (39a/4).

τσαμπί çabí çabi: ‘salkım’ (‘bunch’ Collins: 96a); (39a/5). c

βερίκοκα veríkoka veriçoka: ‘kayısı ağacı, met.: zerdali ağacı’ (39a/6).

φύλλο fillo filo: ‘yaprak’ (‘leaf’ Collins: 450b); (39a/7).

bWrAnAlA nWrnAlA: ‘erik’ (39a/8).

ιτέα itéya etya: ‘söğüt ağacı’ (TRS: 402b); (39a/9).

iprasiki bWrAnAlA: ‘yeşil erik’ **πράσινος prásinos iprasiki:** ‘yeşil’ (‘green’ Collins: 343a); **bWrAnAlA:** ‘erik’ (39a/10).

καρύδι karídi karidi: ‘ceviz’ (‘walnut’ Collins: 893a); (39a/11).

findiki: ‘findık’ **φουντούκια funtúkya findikya:** ‘findıklar’ (39a/12).

κυδώνι kidóni kidoni: ‘ayva’ (‘quince’ Collins: 643b); (39a/13).

κλήμα *klíma* *iklíma*: ‘asma’ (‘vine’
Collins: 886a); (39a/1).

ikhilo kerato: ‘harnub, keçi boynuzu’
αῖξ *ayíks* ‘ağsa’: ‘keçi’ (TRS: 211a);
κέρατο *kérato* *kerato*: ‘boynuz’
(‘horn’ Collins: 376b); (39a/2).

καλάμι *kalámi* *qalami*: ‘kamış’
(‘reed’ Collins: 660a); (39a/3).

μανιτάρι *manitári* *manitis*: ‘mantar’
(‘mushroom’ Collins: 512b); (39a/4).

περιβόλι *perivóli* *pervoli*: ‘bahçe’
(39a/5).

αγκάθι *angási* *ağasi*: ‘diken’ (‘thorn’
Collins: 828b); (39a/6).

κάκαδο *kákado* *koğodo*: ‘çekirdek’
(39a/7).

σπόρος *spóros* *isporo*: ‘tohum’ (‘seed’
Collins: 713b); (39a/8).

κόκος *kókos* *qoki*: ‘tane’ (39a/9).

δέντρο *dedro* *dédro*: ‘ağaç’ (‘tree’
Collins: 848b); (39a/10).

μπράτσο *bráço* *ivlasto*: ‘dal’ (‘arm’
Collins: 37b); (39a/11).

νεράντζι *neránci* *neraci*: ‘turunc’
(‘bitter orange’ Collins: 72a); (39a/12).

pestili: ‘pestil’ (39a/13).

πεπόνι *pepóni* *peponi*: ‘kavun’
(‘melon’ Collins: 490a); (40a/1).

μόςχο *mósho* *moşto*: ‘köfter, lokum’
(40a/2).

ζάχαρη *záhari* *zahari*: ‘şeker’ (‘sugar’
Collins: 798a); (40a/3).

κολοκύθι *kolokísi* *kolokiša*: ‘kabak’
(‘pumpkin’ Collins: 635b); (40a/4).

γογγύλι *gongíli* *ğogili*: ‘şalgam’
(‘turnip’ Collins: 856b); (40a/5).

παστινάκη *pastináki* *pastenağla*:
‘yaban havucu, met.: havuç’ (GÇ:
16.02.2019); (40a/6).

ανγό *avgó* *avgo*: ‘yumurta’ (‘egg’
Collins: 248b); (40a/7).

μάραθος *máraşos* *maraşa* / *malaşros*:
‘rezeze’ (‘fennel’ Collins: 289a);
(40a/8).

γλιστρίδα *glistrída* *iğlistirida*: ‘semiz
otu’ (40a/9).

σουσάμι *susámi* *sisami*: ‘susam’
(40a/10).

κουκουνάρι *kukunári* *qukunari*:
‘çam kozalağı, met.: fıstık’ (‘pine cone’
Collins: 598a); (40a/11).

κάστανο *kástano* *qastano*: ‘kestane’
(‘chestnut’ Collins: 126a); (40a/12).

ραπανάκι *rapanáki* **rapani:** ‘turp’
(‘radish’ Collins: 646b); (40a/13).

κρεμμύδι *kremmídi* **ikromidi:** ‘soğan’
(‘onion’ Collins: 550b); (40b/1).

μαρούλι *marúli* **maruli:** ‘marul’
(‘lettuce’ Collins: 455b); (40b/2).

κρίνος *krínos* **ikrino:** ‘zambak
met.:lahana’ (‘lily’ Collins: 460a);
(40b/3).

μουλχιγέ *mulhiyé* **mulhiye:** ‘mülhiye’
(40b/4).

αγκούρα *angúra* **ağura:** ‘karpuz’
(40b/5).

μελιτζάνα *melicána* **mazana:**
(‘patlıcan’ (‘eggplant’ Collins: 248b);
(40b/6).

σέσκουλα *séskula* **şofkula:** ‘pazı’
(GÇ: 16.02.2019); (40b/7).

μυρτιά *mirtyá* **mertya:** ‘mersin’
(‘myrtle’); (40b/8).

çiçek *çiçek* (40b/9).

ροζέ *rózé* **rođo:** ‘gül’ (‘rose’ Collins:
690a); (40b/10).

pođo *stAmW:* ‘gül suyu’ **ροζέ** *rózé*
rođo: ‘gül’ (‘rose’ Collins: 690a);
(40b/11).

μπράτσο *bráço* **ivlasto:** ‘taze dal’
(‘arm’ Collins: 37b); (40b/12).

λεμόνι *lemóni* **lemoni:** ‘limon’
(‘lemon’ Collins: 454a); (40b/13).

βιόλα *vyóla* **ivyola:** ‘menekşe met.:
karanfil’ (‘viola’ Collins: 886b);
(41a/1).

βασιλικός *vasilikos* **vasiliço:**
(‘fesleğen’ (‘basil’ Collins: 59b);
(41a/2).

ξοκίνο *roğo:* ‘kırmızı gül’; **κόκκινο**
kókkino **ξοκίνο:** ‘kırmızı’ (‘red’
Collins: 658b); **ροζέ** *rózé* **rođo:** ‘gül’
(‘rose’ Collins: 690a); (41a/3).

kitrino *rođo:* ‘sarı gül’; **κίτρινος**
kítrinos **kitrino:** ‘sarı’ (‘yellow’
Collins: 921b); **ροζέ** *rózé* **rođo:** ‘gül’
(‘rose’ Collins: 690a); (41a/4).

κύμιν *kímino* **kimono:** ‘kimyon’
(‘cumin’ Collins: 184b); (41a/5).

χορτάρι *hortári* **horto:** ‘çimen met.:
ot’ (‘grass’ Collins: 341b); (41a/6).

σκόρδο *skórdo* **isğorđo:** ‘sarımsak’
(‘garlic’ Collins: 324b); (41a/7).

κισσός *kissós* **kiso:** ‘sarmaşık’ (‘ivy’
Collins: 418b); (41a/8).

μούρο *múro* **murna:** ‘dut’ (‘mulberry’
Collins: 511b); (41a/9).

ρίζα *ríza* **riza:** ‘kök’ (‘root’ Collins:
689b); (41a/10).

εμπορικό *eborikó* *borikó*: ‘meyve, yemiş’ (41a/11).

άγριο κηπαρίσι *ágrio kīparisi* *ágiroyo* *keparisi*: ‘ardıç ağacı’ (41a/12) .

tW ka‘be tW *horto*: ‘Kabe otluğu’
χορτάρι *hortári* *horto*: ‘çimen met.: ot’ (‘grass’ Collins: 341b); (41a/13).

AskAlAṭWrA: ‘yaban soğanı’ (41b/1).

poli itrişi: ‘çin saçı’ *πολλά pollá* *poli*: ‘çok’ (‘much’ Collins: 510a); *τριχιά trihyá* *itrişi*: ‘ip, urgan’ (‘tether’ Collins: 824a); (41b/2).

papadya: ‘papatya’ (41b/3).

γλυκάνισο *glíkániso* *iglikaniso*: ‘anason’ (‘aniseed’ Collins: 28b); (41b/4).

κουκιά *kuká* *ḵuka*: ‘bakla’ (‘broad bean’ Collins: 91b); (41b/5).

*afyon*i: ‘afyon’ (41b/6).

ακορίδα του χουρμά *akorída tu ḥurmá* *aḵoriḍa tu ḥurma*: ‘ham hurma’ (41b/7).

μηροκόκαλε *mirokókale* *amiriḵolale*: ‘nergis’ (41b/8).

menekşes: ‘menekşe’ (41b/9).

λούπινα *lúpina* *lupinos*: ‘acı bakla, met.: delice bakla’ (‘lupin’ Collins: 472b); (41b/10).

aspera murna: ‘beyaz dut’; *άσπρος áspros aspera*: ‘beyaz’ (‘white’ Collins: 906b); *μούρο múro murna*: ‘dut’ (‘mulberry’ Collins: 511b); (41b/10).

oḵsina murna: ‘ekşi dut’ *ξινός ksinós* *oḵsina*: ‘ekşi’ (‘vinegar’ Collins: 886a); *μούρο múro murna*: ‘dut’ (‘mulberry’ Collins: 511b); (41b/12).

roḡḍi vašo ‘nar çiçeği’; *ρόδι róḍi* *roḡḍi*: ‘nar’ (‘pomegranate’ Collins: 609b); *βάζο vazo vašo*: ‘vazo met.: çiçek’ (‘vase’ Collins: 881b); (41b/13).

‘*abdü’l-leziz*: ‘yer bademi’ (42a/1).

δάφνη ḡáfni ḡafni: ‘defne’ (‘laurel’ Collins: 448a); (42a/2).

AskArdWlAzArW AskWrdWlArW: ‘bir çeşit zamk sakızı’ (42a/3) .

ḥWrWs YskY: ‘ebucehil karpuzu’ (42a/4).

αγγούρι angúri aḵuri: ‘salatalık, hıyar’ (‘cucumber’ Collins: 183b); (42a/5).

YstAšWrY: ‘her dem bahar’ (42a/6).

δεσπότης ḡespótis ḡespoti: ‘hoca’ (‘despot’ Collins: 209a); (42a/8).

μαθητής *mašitis* **mašitis**: ‘öğrenci, met.: ilim öğretici’ (‘pupil’ Collins: 636a); (42a/9).

δάσκαλος *dáskalos* **daskalos**: ‘öğretmen met.: çırak’ (‘teacher’ Collins: 818a); (42a/10).

παπάς *papás* **papas**: ‘papaz met.: papaz’ (‘priest’ Collins: 623a); (42a/11).

καλόγερος *kalógeros* **kaloyeros**: ‘keşiş met.: sufi’ (‘monk’ Collins: 503b); (42a/12).

χρυσοχόος *hrisohóos* **ihroskos**: ‘kuyumcu’ (‘goldsmith’ Collins: 337b); (42a/13).

AcYkAnWs: ‘demirci’ (42b/1).

μυλωνάς *milonás* **milonas**: ‘değirmenci, met.: uncu’ (‘miller’ Collins: 494b); (42b/2).

χτίστις *htístis* **iktistis**: ‘inşaatçı, met.: yapıcı’ (‘builder’ Collins: 95a); (42b/3).

maranḵos: ‘marangoz’ (42b/4).

purḡaz: ‘rençber’ (42b/5).

boyacis: ‘boyacı’ (42b/6).

ḵazazis: ‘kazzaz’ (42b/7).

canbazis: ‘canbaz’ (42b/8).

πλήστρα *plístra* **iplistirs**: ‘gassal’ (42b/9).

ἰḵsilaras: ‘oduncu’; **ξύλο** *ksílo*: ‘odun’ (‘wood’ Collins: 914a); (42b/10).

μάγειρος *mágiros* **mayeros**: ‘aşçı’ (‘cook’ Collins: 167a); (42b/11).

mAkYlyArYs: ‘kasap’ (42b/12).

σπαθομάστορας *spašomástoras* **to sprayošomasetoras**: ‘kılıççı’ (42b/13) .

ἔW **dok̄saro** **mAstWrAs** **sAyYnArYz**: ‘kemankeş’ **δοξάρι** *doksári* **dok̄saro**: ‘yay’ (‘bow’ Collins: 84a);: ‘yay’ (43a/1).

καβανηστής *kavanistís* **ḵabanistis**: ‘tartıcı’ (43a/2).

ζυγαριά *zigaryá* **ziḡara**: ‘terazi’ (‘scales’ Collins: 704b); (43a/3).

ράφτης *ráftis* **raftis**: ‘terzi’ (‘tailor’ Collins: 812a); (43a/4).

εργαστηγάρης *ergastigáris* **erḡastirḡaris**: ‘bakka’ (43a/5).

portaris: ‘kapıcı’ **πόρτα** *pórta* **portá**: ‘kapı’ (‘door’ Collins: 231a); (43a/6).

άφτω το περντέ *áfto to perdé* **aftafitis to perde**: ‘perdekeş’ (43a/6) .

παλληκάρι *pallikári* **paliḵari**: ‘cesur’ (43a/7).

3.3.CÜMLELER

YstWvAr hWdYkWsW A perasa:
‘mutlu/kutlu evinize uğradım’ (43b/4).

**πέρασα από το ευτυχισμένο σπίτι
σας:** πέρασα *pérasa*: ‘geçtim, uğradım’
από: ‘-dAn’ apo ευτυχισμένο *apo*
eftihisméno: mutlu / kutlu + σπίτι *spíti*:
‘ev’ σας *sas*: ‘sizin’

i muri saz san do feḡari labi:
‘yüzünüz nurlu / aydınlık ay gibidir’
(43b/7).

η μούρη σας λάμψη σαν το φεγγάρι:
η μούρη *múri*: ‘surat’ σας *sas*: ‘sizin’
λάμψη *lábri*: ‘parlıyor’ σαν *san*: ‘gibi’
το φεγγάρι *to fengári*: ‘ay’

**yati na ḡapisoti ipsila ḡozolos
eyineḡa:** ‘senin muhabbetinin
ziyadeliğinden deli oldum’ (43b/10).

**γιατί να σε αγαπήσω πολύ εγένικα
κόζολος:** γιατί *yatí*: ‘çünkü’ να σε
αγαπήσω *na se aḡapíso*: ‘seni sevmek
için’ εγένικα *egénika*: ‘oldum’ κόζολος
kózolos: ‘deli’

**ma to meḡalo ḡinamoš IWnAsArA
vWηA sWšIW:** ‘büyük bir güçle /
istekle seninle evleneyim’ (44a/1-2).

**με το μεγάλο δύναμος να παντρευτώ
εσένα:** με το: ‘ile’ μεγάλο *meḡalo*:

‘büyük, güçlü’ δύναμος *ḡinamos*:
‘istekle / güçle’ να παντρευτώ *na*
padreftó: ‘evleneyim’ εσένα *eséna*:
‘seninle’

tAbrY ApYçY ApYçYs apo (44a/3-
4). ?

ApYçYskA sAydA tuto mu eḡasa:
‘seni gördüğümden beri kendimi
kaybettim’ (44a/6).

**από την στιγμή που σε είδα τούτο
μου έχασα:** από την στιγμή *apó tin*
stigmí: ‘andan itibaren’ που σε είδα *pu*
se ida: ‘ki seni gördüm’ τούτο μου *túto*
mu: ‘kendimi, aklımı’ έχασα *eḡasa*:
‘kaybettim’

από από apo: ‘+dAn’ (44a/7).

aḡapi mu ena fili apo sena poso: ‘ey
sevdiğim bir öpücük senden kaç?’
(44a/9).

**ένα φιλί από σένα πόσο είναι αγάπη
μου:** ένα *éna*: ‘bir’ (‘one’ Collins:
550a); φιλί *fílí*: ‘öpücük’ (‘kiss’
Collins: 437a); από σένα *apó séna*:
‘senden’ (‘you’ Collins: 922a); πόσο
póso: ‘ne kadar’ (‘how much’ Collins:
379a); είναι *íne*: ‘eder’ (maddi değer,
eder) αγάπη *aḡapi*: ‘sevgili’

(‘favourite’ Collins: 287a); μου *mu*: ‘benim’

άσε το *áse to* **asto**: ‘de, da’ (44a/10).

esise isto nu mu mera niḱita: ‘sensin aklımda gece gündüz’ (44a/12).

εσύ είσαι στο νου μου μέρα νύχτα:
εσύ *esí*: ‘sen’ είσαι *íse*: ‘sin’ (sensin);
στο νου μου *sto nu mu*: ‘aklımda’ μέρα
méra: ‘gündüz’ (‘day’ Collins: 192b);
νύχτα *nihta*: ‘gece’ (‘night’ Collins: 528b).

na tane na ḱasoso apano isto beti mu:
‘nolurdu göğsün üzerine otursaydım’
(44b/1-2).

να ήτανε να καθίσω πάνω στο στήθος σου: να ήτανε *na itane*: ‘olsaydı’ να καθίσω *na ḱasísona*: ‘otursaydım’
πάνω *páno*: ‘üstünde’ στο μπέτης: ‘göğüs’ σου *sto betis su*: ‘göğsünün’

ώστε *óste* **oste**: ‘dek, o zaman, öyle ki’ (44b/2).

ḁe fifno apo pu oste na riḣ: ‘buradan ayrılmam sen gelmeyince’ (44b/4-5).

δεν φεύγω από που εδώ ώστε να έρθεις: δεν φεύγω *den fevgó*: ‘gitmem’
από που εδώ *apó pu edó*: ‘buradan’
ώστε *óste*: ‘o zamana kadar’ να έρθεις
na érsis: ‘gelesin’

αν ήσουν *an ísun* **an isus AnA**: ‘eğer’ (44b/6).

an isus na sWr śW mi nWḱsYkYrsz timoriso: ‘sana gelirsem yüzünü ekşitme’ (44b/7-8).

αν έρθω να σε δω μη κρίνεις να τιμωρηθώ: αν *an*: ‘eğer’ έρθω *ersó*: ‘gelirsem’ να σε δω *na se ḁo*: ‘seni görmeye’ μη κρίνεις *mi krínis*: ‘karar verme’ να τιμωρηθώ *na timorísó*: ‘cezalandırılayım, bana küsesin, ceza veresin’

εκείνος *ekínos* **ekinos**: ‘o (eril)’ (‘that’ Collins: 824b); (45a/1).

εκείνη *ekini* **ekini**: ‘o (dişil)’ (44b/13).

γυναίκα εκείνος *ginéka ekínos* **yineḱa ekinos**: ‘o kadın’ **εκείνος** *ekínos* **ekinos**: ‘o (eril) işaret sıfatı, eril kişiyi belirten o (kişi)’ (‘that’ Collins: 824b); işaret sıfatı, eril kişiyi belirten o (kişi); (45a/1).

εκείνος *ekínos* **ekinos**: ‘o (eril)’ (‘that’ Collins: 824b); (45a/1).

εκείνες *ekínes* **ekines**: ‘o kadınlar’ **εσύ** *esí* **esi**: ‘sen’ **εσείς** *esís* **esis**: ‘sizler’
εγώ *egó* **eḡo**: ‘ben’ **εμείς** *emis* **emis**: ‘biz’ (45a/1-2).

διάβασα *ḁyánasa* **idyavasa**: ‘okudum’
ας διάβαζες *as ḁyánazes* **adyavases**:

‘okusaydın’ **διαβάσατε** *dyavásate*
edyavasate: ‘okudunuz’ **διάβαζα**
dyánaza: ‘okuyordum’ **διάβασα**
dyánasa **edyavasa**: ‘okudum’
διαβάσαμε *dyavásame* **edyavasame**:
‘okuduk’ **διαβάζω** *dyanázo*: ‘okumak’
(‘read’ Collins: 654a); (45a/7-8).

εκείνος *ekínos* **ekinos** / **ekinos**: ‘ο’
(‘that’ Collins: 824b); **εκείνες** *ekínes*
ekines: ‘ο kadınlar’ **εκείνοι** *ekíni*
ekine: ‘onlar’ **σας** *sas*: ‘siz’ **εσένα**
eséna **esena**: ‘sana’ **εσάς** *esás* **esas**:
‘size’ **εμένα** *eména* **emena**: ‘bana’
εμάς *emás* **emas**: ‘bize’ (45b/1).

εμενα *eména* **emena**: ‘ben’ (‘me’
Collins: 486b); **μετά από εκείνο** *metá*
apó ekíno **meta kino**: ‘ondan sonra’
μετά εκείνος *metá ekínos* **meta kinos**:
‘sonra o adam’ **μετά εκείνη** *metá ekíni*
meta kini: ‘sonra o kadın’ **μετά**
εκείνες *metá ekínes* **meta kines**:
‘sonra o kadınlar’ **μετά εσένα** *metá*
eséna **meta sena**: ‘sonra sana’ **μετά**
από σας *metá apó sas* **meta sas**:
‘sizden sonra’ **μετά εμένα** *metá eména*
meta mena: ‘sonra bana’ **μετά από**
μας *metá apó mas* **meta mas**: ‘bizden
sonra’ (46a/2-3).

το το: met.: ‘eril için’ (46a/9). **το** eril
için değil cinssiz içindir.

τσι çi: met.: ‘dişil için’ (46a/10).

το το: ‘belirli isim için the gibi’
(46a/11).

τη ti: ‘belirli dişil isim artikeli the gibi’
(46a/12).

ides to kiri mu: ‘babamı gördün mü?’
είδες *ides*: ‘gördün mü?’ τον κύρη *ton*
kiri: ‘baba’ μου *mu*: ‘benim’ (46a/13).

foṇakse ton aderfo mu: ‘kardeşimi
çağır’ φώναξε *fónakse*: ‘çağır’ τον
αδερφό μου *ton aderfó mu*: ‘benim
kardeşimi’ (46b/1).

ti sigatera mu ides: ‘kızımı gördün
mü?’ θύγατερ *sigater*: ‘kız evlat’ είδες
ides: ‘gördün mü?’ τη θυγατέρα *ti*
sigatéra: ‘kız kardeş’ μου *mu*: ‘benim’
(46b/4).

tW kYrWdW: ? (46b/10).

tW kYrWdWnA: ? (46b/10).

tW kYrWcY: ? (46b/10).

tW kYrWdWnA: ? (46b/10).

ο κύρης σου ο kiris su to kiru su:
‘senin baban’ **ο κύρης σας ο kiris sas**
to kiru sas: ‘sizin babanız’ (46b/11).

ο κύρης μου ο kiris mu to kiru mu:
‘benim babam’ **ο κύρης μας ο kiris**
mas to kiru mas: ‘bizim babamız’
(46b/12).

τσι çi: met.: ‘dişil için’ (46b/12).

çi YpnAķAs: ? (46b/12).

çi pYtAķAs tW pYtAķW: ? (47a/3).

tW': ?(47a/4).

ε τότες *e tótes e totes*: 'ο zaman, şu' ε
τότοι *e tóti e toti*: 'ο zamankiler,
şunlar' ε τότη *e tóti e toti*: 'ο zamanki
kadın, şu kadın' ε τότες *e tótes e totes*:
'ο zamanki kadınlar, şu kadınlar'
(47a/10).

εκείνος *ekínos ekinos*: 'ο adam'
(47b/3).

AħrA'Yn: ? (47b/3).

έξω *ékso oķso*: 'dışarı' έξοδο *éksodo*
oķsomo: 'çıkış' (47b/9).

oli ayaşriopi murşane oķso apo to
kađi efendi: 'bütün halk bana geldi
kadı efendiden başka' (48a/1-2).

όλοι άνθρωποι μουρθανε εκτός από
τον καντί εφέντη: όλοι *óli*: 'herkes'
(‘all’ Collins: 21b); άνθρωποι *ansropi*:
'insanlar' ('people' Collins: 588b)
μουρθανε *murşane*: 'bana geldiler'
εκτός *ektós*: 'dışında' από τον καντί
εφέντη *apó ton kađi eféndi* : 'kadı
efendi'

μόνο *móno mono*: 'lakin, ama'
(48a/2).

WtAd pYvWs YsplAħW YnA mono
pWnA mAnYtArYs: 'cömerttir lakin
sinirlidir' (48a/6-7).

είναι γενναιόδωρος αλλά και ν
γρικός: είναι ine: 'DXr'
γενναιόδωρος *gennnaódoros*: 'cömert'
αλλά *allá*: 'fakat' και *ke*: 've' νευρικός
nevrikós: 'sinirli'

ναι *ne nes*: 'evet' ('yes' Collins: 922a);
και *ke*: 've' pola *ķala*: 'pekala' πολλά
pollá pola: 'çok' καλά *kalá ķala*:
'iyiler' ('okey' Collins: 547b); (48a/8).

μετά χαράς *metá ĥarás meta ĥaras*:
'sevinçle' (48a/8).

ας είναι *as ine as ine*: 'olsun' (48a/8).

στο κεφάλι μου *sto kefáli mu isto*
kefali mu: 'başım üstüne' (48a/9).

από το ναι *apó to ne apo to neske*:
'evetten' από το όχι *apó to óhi*:
'hayırdan' (48a/9).

oske: 'met.: olmaz' (48a/10) neske
: 'met.: gelirim' oske: met.: 'gelmem'
(48a/10).

έρχεται *érĥete erşete*: 'gelir, geliyor'
(48a/11).

όχι όhi osti: 'hayır' (48a/12).

είδα *ída ida*: met.: 'ne' (48a/13).

είδα άκουσες *ída ákuses ida [a]kuses*:
'ne işittin / duyduñ?' (48b/1).

άκουσες *ákuses akuses*: 'duyduñ mu?'
(48b/1).

είδανε *ídane ida [i]ne*: met.: 'nedir'
(48b/5). < ida+ine

είναι *íne ine*: '+DXr' ('be' Collins:
61a); (48b/6-7).

πολλά *pollá pola*: 'çok' περισσότερα
perissótera perista: 'daha çok'
πληθισμός *plíisismós eplisa*: 'çoğalma'
αρίφνητος *arífnitos arifnita*:
'sayılamayacak kadar çok' (48b/9).

λίγο *lígo liğo*: 'az' ('little' Collins:
463a); (49a/1).

λιγάκι *ligáki liğaki*: 'azıcık' (49a/1).

όλοι *óli oli*: 'herkes' (49a/3).

pedikse togo anikse ta maşya su
anikse ta maşya su: met: 'tenbih/uyarı
sözleri: sakın vs.' (49a/6).

έδηξε το άνοιξε τα μαλλιά σου:
'göster (bana) aç saçlarını, aç saçlarını'
έδηξε *édikse*: 'göster' άνοιξε *ánikse*:
'aç' τα μαλλια *ta malliá*: 'saçlarını' σου
su: 'senin'

καϊμος με αποβρήκε *kaymos me
apomevrike* kaymos mo apo mevrike:
'bir endişe buluverdi (beni)' καϊμος

kaymos: 'endişe' με *me*: 'beni'
αποβρήκε *apovrike*: 'buluverdi'
(49a/9).

κακό μυρισμό *kakó mirismó kaço
mirizmo*: 'kötü koku' ('wicked'
Collins: 908a); (49a/9).

φωτιά να κάψει *fotyá na kápsi fotya
na kapsi*: 'Allah seni yaksın' φωτιά
fotyá: 'ateş' να *na*: 'gelecek zaman için
kullanılan yardımcı ektir'σαι *se*: 'seni'
κάψει *kápsi*: 'yaksın' φωτιά *fotyá
fotya*: 'ateş' ('fire' Collins: 294a);
(49a/9).

ti mira mu kaço poli pWmWrYkA
(49a/10).

τη μοίρα μου κακό πολύ: 'ne kadar
kötü kaderim benim' τη μοίρα *ti míra*:
'baht, kader' μου *mu*: 'benim' κακό
kakó: 'kötü' πολύ *polí*: 'çok'

kYrbAlyAsW paraξseno pos:
'şaşıрма ifadesi, ne kadar garip'
(49a/13).

πόσο *póso*: 'ne kadar' παράξeno
parákseno: 'garip, tuhaf' ('strange'
Collins: 787a); (49a/13); παράξenos
paráksenos paraξseno: 'garip'
(‘strange’ Collins: 787a); (49b/1).

εμπρός *ebρός obros*: 'ön' ύστερα
ístera istera: 'sonra' από πάνω από
páno apo pano: 'yukarıdan' (49b/5);

από πάνω από pano apo pano:
'yukarı' ('above' Collins: 2b)

από κάτω από kato apo kato:
'aşağıdan' εμπρός *ebros obros*: 'ön'
δεξιά *deksiá* dekxa: 'sağ' **ζερβά *zervá***
đerva: 'sol' **μέσα *mésa* mesa:** 'içeri'
(49b/6).

από κάτω από kato apo kato: 'aşağı'
(‘below’ Collins: 66b); **μέσα *mésa***
mesa: 'içeri' ('Collins: 493a).

πάνε έξω *páne ékso* paŋe oŋso: 'dışarı
git' **από πίσω από *píso opiso:***
'arkadan' **τόπος *tópos* topos:** 'yer'
(KR: 1197a); **πασαβιόλα *pasavyóla***
pasavola: 'müzik aletleri?' **ήβρα *ínra***
onra: 'buldum' **εκεί *ekí eki:*** 'orada'
από παιδιά από *pedya* apa peda:
'çocuklardan' ('child' Collins: 126b);
(49b/10 - 11).

pedi mu iğrama ta mašene kapoçi
emašinos mi šis yati ekini
mandisraos enihe: 'ey oğul ilim oku
cahillerden olma çünkü cahil kör
gibidir' (50a/3).

παιδί μου γράμμα θα μαθαίνεις
κάποτε μη εμαθήνος συ γιατί εκείνοι
μανδρίσραος έγινε: παιδί μου *pedí mu:*
'evladım' γράμμα *grámma:* 'ilim' θα
μαθαίνεις *ša mašénis:* 'öğrenesin'
(‘learn’ Collins: 451b); **κάποτε *kápote:***

'bir gün' μη εμαθήνος *mi emašinos:*
'öğrenmeyen' συ *si:* 'sen' γιατί *yatí:*
'çünkü' εκείνοι *ekíni:* 'onlar' ('that'
Collins: 824b); **μανδρίσραος**
mandrísraos: 'cahil' έγινε *égine:*
'oldu/olur'

ke to lúgati maše yati ekino ine to
dyavaz mato to kiliđi ke kaše maçi
ezyoozmenus ke fiye: 've lûgat ilmini
öğren çünkü lûgat yüksek ilimlerin
anahtarıdır; bilim adamlarıyla otur
cahillerden kaç' (50a/8).

και το λουγκάτι μάθε γιατί εκείνο
είναι το γιαβας μαθώ κλειδί και
κάθισε μαζί ευχόμενους και φύγε: και
το λουγκάτι *ke to lugaťi:* 'lûgatı da'
μάθε *maše:* 'öğren' γιατί *yatí:* 'çünkü'
εκείνο *ekino:* 'ο' ('that' Collins:
824b) **είναι το γιαβάς ine to yavás:** 'ağır
/ yavaş olandır' **μαθώ *mašó:*** 'ilimde'
κλειδί *kliđí:* 'anahtar' και *ke:* 've'
κάθισε *kásise:* 'otur' μαζί *mazí:*
'beraber' **ευχόμενους *efhómenus:***
'eğitimli, kutsal insanlarla' και *ke:*
'burada diğerlerini belirtmek için
kullanılmış ve anlamı yoktur' **φύγε**
fíge: 'ötekilerden kaç'

από εκεί αμάθητος από *ekí amášitos*
apo çi amašitos: 'orada öğrenemeyen'
(50a/8).

**ya'i ekini semağariri aḡ ise
kepaseriḡos yati almilos loplos
kefoterōs ine maligō enḡi tone
mavirizi:** 'çünkü cahiller temiz olsan
da seni kirletirler zira güneş ışıklı iken
bir parça bulut örter ve siyah eder'
(50a/13).

εκείνος ekini ekini: ('that' Collins:
824b); **λαμπρός labrós loblos:**
'parlak' (TLR: 63); (50a/13).

**siḡo is to sḡolo na pame na
ḡyavasume apo kis istera isto pervoli
na pame:** 'kalk okula gidelim ve ders
okuyalım ve bundan sonra bahçeye
gidelim' (50b/5).

**σίκω εις το σχολείο να πάμε να
διαβάσουμε από κι ύστερα στο
περιβόλι να πάμε:** σίκω *siko*: 'kalk' εις
το σχολείο *is to sholio*: 'okula doğru'
(‘school’ Collins: 706b); να πάμε *na
páme*: 'gidelim' (Collins: 335a) να
διαβάσουμε *na ḡyavásume*: 'okuyalım'
(Collins: 836a); ('read' Collins: 654a);
από κι ύστερα *apó ki ístera*: 'ondan
sonra' στο περιβόλι *sto pervóli*: 'bağ,
bahçeye' να πάμε *na páme*: 'gidelim'
(Collins: 836a); (Collins: 335a).

**ke na fame boriḡa apo pizi kapo
stafili kapo mило kapo roḡdi:** 've
meyveler yiyelim, bahçeden, armuttan

ve üzümnden; elmadan ve nardan'
(50b/10).

**και να φάμε από τα μπόρικα από
κήπο , άπιον, σταφύλι, μήλο και ρόδι:**
και να φάμε *ke na fáme*: 'yiyelim'
(‘and’ Collins: 27b); από τα μπόρικα
apó ta bórika: 'meyvelerden' από κήπο
apó kípo: 'bahçeden' άπιον *ápiyon*:
'armut' σταφύλι *stafíli*: 'üzüm' (TRL:
516b); μήλο *mίlo*: 'elma' ('apple'
Collins: 33b); και *ke*: 've' ρόδι *ródi*:
'nar' ('pomegranate' Collins: 609b).

**ke triya meroniḡta eki na šesume ke
tu ayḡoḡu ti foni na [a]ḡusume:** 'üç
gün üç gece bahçede geceleyelim ve
bülbul sesini işitelim' (51a/2).

**και τρεια μερόνυχτα εκεί να
ξενυχτήσουμε και του αηδονιού τη
φωνή να ακούσουμε:** και *ke*: 've'
(‘and’ Collins: 27b); τρεια *triya*: 'üç'
μερόνυχτα *meróniḡta*: 'gece gündüz'
εκεί *ekí*: 'orada, (bahçede)' ('there'
Collins: 826b); να ξενυχτήσουμε *na
kseniḡtisume*: 'geceleyelim' (Collins:
836a); και *ke*: 've' του αηδονιού *tu
ayidonyú*: 'bülbulün' τη φωνή *ti foní*:
'sesi' να ακούσουμε *na akúsume*:
'duyalım'

**ma prepi na vastume eki rizi ke
vuḡiṛo kaḡriyas ke yolyo loyo ḡorta:**
'velakin layıktır ki oraya pirinç ve sade

yağ ve çeşit çeşit sebzeler taşıyalım’ (51a/7).

μα πρέπει να βαστούμε εκεί ρίζι και βούτηρο καθαρίας και λογιώ λογιώ χόρτα: μα πρέπει *ma prépi*: ‘fakat gerektir’ (‘but’ Collins: 99a); να βαστούμε *na vastúme*: (Collins: 836a); ‘ταξίμαμζ gerekir’ εκεί *ekí*: ‘oraya’ (‘there’ Collins: 826b); ρίζι *rízi*: ‘pirinç’ (‘rice’ Collins: 681b); και βούτηρο καθαρίας *ke vútiro* kašarias: ‘ve sade, saf yağ’ (‘butter’ Collins: 99b); και λογιώ λογιώ χόρτα *ke logyó hórta*: ‘ve çeşit çeşit otlar, sebzeler’ (‘and’ Collins: 27b);

ya na mi yenome kanenos ihriyazomeni ke tris okádes kahve na [a]ğorasume: ‘ta ki bir kimseye muhtaç olmayalım ve üç okka kahve satın alalım’ (51a/12).

για να μη γίνομαι χρειαζόμενοι κανενός και τρεις οκάδες καφέ να αγοράσουμε: για να μη γίνομαι *ya na mi yínome*: ‘olmayalım diye’ χρειαζόμενοι *hriazómeni*: ‘ihtiyaç sahibi’ κανενός *kanenós*: ‘her kimsenin’ (‘anyone’ Collins: 31b); και *ke*: ‘ve’ (‘and’ Collins: 27b); τρεις οκάδες καφέ *tris okádes kafé*: ‘üç okka kahve’ (‘three’ Collins: 829b); να αγοράσουμε *na agorásume*: ‘satın

alalım’ (Collins: 836a); (‘buy’ Collins: 99b).

ke mase ihriyazte enas mayeras yato fayto ye na mas tane akşağhazi: ‘rahat olalım diye yemek pişirmek için bize bir aşçı lazım ve gerektir’ (51b/4).

και μας χρειάζεστε ένας μάγειρας γιατί φαγητό για να μας κάνει αναγκάζεται: και μας χρειάζεστε *ke mas hriyázete*: ‘ve bize lazımdır ki’ (‘and’ Collins: 27b); (‘need’ Collins: 522a); ένας μάγειρας *énas máyiras*: ‘bir aşçı’ (‘cook’ Collins: 167a); γιατί *yatí*: ‘çünkü’ φαγητό *fayitó*: ‘yemek’ για να μας κάνει *ya na mas káni*: ‘bize yapması’ (Collins: 836a) αναγκάζεται *anangázete*: ‘gerekmektedir’

pedi mu kan poses para kelis so xano metakines na porpatis: ‘oğlum ben sana birkaç nasihat edeyim onlarla iş yap’ (51b/9).

παιδί μου κάνε πόσες παρά θέλεις τόσο κάνε μετακείνες να παρά πάρεις: ‘oğlum ne kadar para kazanmak istiyorsan onlarla o kadar iş yap ki para kazanasın’ παιδί μου *pedí mu*: ‘oğlum’ (‘child’ Collins: 126b); κάνε *káne*: ‘yap’ πόσες *póses*: ‘ne kadar’ παρά *pará*: ‘para’ θέλεις *sélis*: ‘istiyorsun’ τόσο *tóso*: ‘o kadar’ κάνε *káne*: ‘yap’ μετακείνες *metakínes*:

‘onlarla birlikte’ να παρά πάρεις *na para páris*: ‘para alasin’ (Collins: 836a);

oste na yenis kílamenos apo ta káka pir amata kefsensi temenos ke pasa ora: ‘ta ki belalardan kurtul ve her zaman emin ve rahat olasin’ (52a/1).

να γλητώσεις από όλα τα κακά ώστε να είσαι ήσυχος κάθε ώρα και στιγμή: να γλητώσεις *na glitósis*: ‘kurtulasın’ από όλα τα κακά *apó óla ta kaká*: ‘bütün kötülüklerden, belalardan’ ώστε *óste*: ‘böylece’ να είσαι *na íne*: ‘olasın’ ήσυχος *ísihos*: ‘rahat, huzurlu’ κάθε ώρα *káse óra*: ‘her zaman’ (‘time’ Collins: 833b); και στιγμή *ke stigmí*: ‘her an’

yayda meta gtonis sena pirama atano apa emetağno ses perapros: ‘niçin pişman olursun bir şey üzerine ki bundan önce pişman olduk’ (52a/6).

γιατί έχεις μετάνοια για ένα πράγμα αφού με όλη την αγνότητα μας είχαμε μετάνοια και πιο πριν: γιατί *yatí*: ‘niye’ έχεις *éhis*: ‘var’ μετάνοια *metánia*: ‘pişmanlık’ για ένα πράγμα *ya éna prágma*: ‘bir şey için’ αφού *afóy*: ‘ki zaten’ με όλη την αγνότητα μας *me óli tin agnótita mas*: ‘bütün saflığımızla’ (‘purity’ Collins: 636b); είχαμε *íhame*: ‘vardı’ μετάνοια

metániya: ‘pişmanlık’ και πιο πριν *ke pyo prin*: ‘daha öncesinde de’

an isos gar miyis me to vasilya pos kimase me ti šera [kséra] payi: ‘eğer padişahla arkadaş ve sohbet arkadaş olursun niçin rahat olursun?’ (52a/10).

αν ίσως γαρ σμίγεις με το βασιλιά πως κοιμάσε με τη ξέρα πάλι: αν ίσως *an isos*: ‘eğer ki’ (‘if’ Collins: 386a); (‘equal’ Collins: 261b); γαρ *gar*: ‘çünkü’ σμίγεις *smígis*: ‘kaynaşıyorsun’ με το βασιλιά *me to vasilyá*: ‘padişahla’ (‘with’ Collins: 912a); (‘it’ Collins 417a); (‘king’ Collins: 436b); πως κοιμάσε *pos kimáse*: ‘nasıl uyuyorsun’ (KR 1045a); με τη ξέρα πάλι *me ti kséra páli*: ‘kurulukla, fakirlikle yine’ (‘with’ Collins: 912a); (‘what’ Collins: 903a).

ekinos apo filo neye [yínete] me to no šero [ehšró] su b/yayda filo no ne pataris: ‘o kimse ki senin düşmanına dostluk eder niçin dost sayarsın’ (52b/1).

εκείνος από φίλο γίνεται με το εχθρό σου, φίλο να μη το πάρεις: εκείνος *ekínos*: ‘ο’ (‘that’ Collins: 824b); από φίλο *apó filo*: ‘arkadaştan’ (‘friend’ Collins: 314a); γίνεται *yínete*: ‘oluyor’ με το εχθρό σου *me to ehšró su*: ‘düşmanınla’ (‘with’ Collins: 912a);

φίλο να μη το πάρεις *filo na mi to páris*:
'onu (kendine) arkadaş olarak
almayasın' ο' ('it' Collins 417a);

**ekinos apo pestoyi te bali karyana
istinadika ošros tu yino**: 'ο kimse ki
yiğitliği halka zulm etmeye inanır onu
düşman bil' (52b/6).

**εκείνος από πηστόλι τη βάλει κάργα
αισθάνθηκα εχθρός του γίνω**: 'ο içi
dolu silahla çıkarsa düşmanı olma
(ihtiyacı) hissederim' εκείνος *ekínos*:
'ο' από πηστόλι *apó pistóli*: 'silahla,
silahtan' ('from' Collins: 315b); τη
βάλει κάργα *ti váli karyana*: 'dolu
çıkarsa' αισθάνθηκα *essánsika*:
'hissettim' εχθρός του γίνω *ehšros tu
gino*: 'düşmanı olayım'

**ekinos apo de[n] ksori pirama mi filo
yese yati apo [e]kino modi felya
modo porašete**: 'bilimsiz/kültürsüz
insanlarla dostluk etme çünkü ondan ne
dostluk ne düşmanlık beklenir'
(52b/11).

**εκείνος από δεν ξέρει πείραμα μη
φίλο γίνεσαι γιατί από εκείνο μαζί
φέλια μαζί πειράζετε**: εκείνος *ekínos*:
'ο' από δεν ξέρει *apó den kséri*: 'ki
tecrübesi yoktur' πείραμα *pírama*:
'deney, tecrübe' ('experiment' Collins:
273b); μη φίλο γίνεσαι *mi filo yínese*:
'arkadaş olma' ('friend' Collins: 314a);

γιατί *yatí*: 'çünkü' ('why' Collins:
908a); από εκείνο μαζί *apó ekíno mazí*:
'onunla birlikte iken' φέλια μαζί
πειράζετε *félya mazí pirázete*: 'zarar
görür birlikte batarsın' ('provide'
Collins: 632a);

**dotre to loğo pe[s] an ine ke ibrikis is
ton a[n]šropo isphí karyanaš**: 'Allah
sözünü söyle halkın tabiatında acı olsa
da' (53a/3).

**δώτρε το λόγο παις αν είναι και
ηβρίκης εις τον άνθρωπο ισχύει
κάβιαζες**: δώτρε *dótre*: 'yaratan,
Allah' το λόγο παις *to lógo pes*:
'sözlerini söyle' αν και είναι ηβρίκης
an ke ine ivríkis: 'eğer kötü bile olsa'
εις τον άνθρωπο ισχύει κάβιαζες *isphí
ánsropo*: 'yarattığı insanlar için
geçerlidir'

**an ešelis taħo sna su apo ĥošrus na ne
fila me na to filo su e mi da pes**: 'eğer
sırlarını düşmanlarından korumak
istersen dostlarına söyleme' (53a/8).

**αν θέλεις τάχα σου από εχθρούς φίλα
και να το φίλο σου ε μην τα πεις**: αν
θέλεις τάχα σου *an šélis táħa su*: 'eğer
sana ait olanları (bilmesinler)
istiyorsan' από εχθρούς φίλα *apó
ehšrús fila*: 'düşmanlardan koru' και να
το φίλο σου ε μην τα πεις *ke na to filo*

su e min ta pis: ‘ve arkadaşlarına söyleme’

ḳalya [i]ne apošamenos apo ti pita pera hortazmenos apo kakis šeras a[n]šropo to ḳa'i: ‘sana alçakların ekmeğini yemekten açlıktan ölmek hayırlıdır’ (53a/13).

καλά είναι αποθαμένος από τη πίτα πέρα χορταζμένος από κακής ξέρας άνθρωπο το κάτι: *καλά είναι αποθαμένος* *kalá ine apošaménos*: ‘ölmek iyidir’ (‘good’ Collins: 337b); *από τη πίτα πέρα χορταζμένος από τη πίτα πέρα hortazménos*: ‘yabancınn ekmeği ile doymaktansa’ (‘beyond’ Collins: 69a); *από κακής ξέρας άνθρωπο το κάτι από kakis kséras ánsropo to káti*: ‘en kötü açlıkla ölmek insana daha iyi bir şeydir’

apo [e]kino ḳaḳos a[n]šropos kanis ḁen ine apo pa'i enas a[n]šropos ḳoda tu ya m[e]ḡa ḁulya ke to ne zigoni: ‘ondan alçak bir insan bilme ki bir kimse ona ihtiyaç duysun ve yardım etmesin’ (53b/5).

από εκείνο κακός άνθρωπος κανείς δεν είναι από πλαι ένας άνθρωπος κοντά του για μένα δουλειά και το ναι ζυγώνει apo [e]kino ḳaḳos a[n]šropos kanis ḁen ine apo pa'i enas a[n]šropos ḳoda ta ya m[e]ḡa

ḁalya ke to ne zigoni: ‘her kim ki kötü insandır kimse onun yanına gitmez, onunla iş yapmaz ve ona yanaşmaz’ *από εκείνο κακός άνθρωπος από ekíno kakós ánsropos*: ‘o kötü adamdan’ (‘wicked’ Collins: 908a); (‘man’ Collins: 478b); *κανείς δεν είναι από πλαι kanís ḁen ine από playí*: ‘kimse yanında olmaz’ *κοντά του για μένα δουλειά και το ναι ζυγώνει kodá tu ya ména ḁulyá ke to ne zigóni*: ‘onun yanında iş yapmaz ve ona yanaşmaz’ (53b/5).

ane šelis na mi ibriḳašis kanenos mi zilevis: ‘eğer kötü düşünceli olmak istemezsen hased etme’ (53b/10).

αν δεν θέλεις ηβρίκασες κακό κανενός μη ζηλεύεις: *αν δεν θέλεις an ḁen šélis*: ‘eğer istemezsen’ *ηβρίκασες κακό ivríkases kakó*: ‘kötülüğü bulmak’ *κανενός μη ζηλεύεις kanenós mi zilevis*: ‘kimseyi kıskanma’

WpyWs sW frY ḳAḳW IWḡW pA tW mYIYtY tW nAḳAtAšA WpyWs YḳAmA tWfW nYḳW YḳAmA tW mAdAtW: ? (54a/2).

ane selis mi ibrike ne se me çi eḳate ḡus mi pyenis: ‘eğer aklının karışmasını istemezsen cahillerle sohbet etme’ (54a/7).

**αν δεν θέλεις μη εβρήκε ναι σε μένα
ενκαύτα τους μη πηγαίνεις:** αν δεν
θέλεις *an den sélis*: ‘eğer istemiyorsan’
μη εβρήκε ναι σε μένα *mi evrike se
ména*: ‘kendini bulmasını’ *ενκαύτα*
*τους μη πηγαίνεις enkafta tus mi
pigénis*: ‘onların, bilmeyenlerin yanına
gitme’

**an eselis mirike na se aǵapime nos ǵe
ta tin oreǵsi ton a[n]šropo milise**
‘eğer halkın sevdiği ve kabul
gördüğü/malbulü olmak istersen halkın
istediği gibi konuş’ (54a/12).

**αν εθέλεις μερικοί να σε αγαπάμε ως
και τα την όρεξη των ανθρώπων
μίλησε:** αν εθέλεις μερικοί *an esélis*:
‘eğer bazılarının’ να σε αγαπάμε *na se
agapáme*: ‘seni sevmemizi’ (‘beloved’
Collins: 66b); ως και την όρεξη *os ke
tin oreksi*: ‘hatta onların iştahlarına
kadar (iştahlanacakları şekilde)’ των
ανθρώπων *μίλησε ton anšrópon milise*:
‘insanların (iştahları) lehine konuş’
(‘speak’ Collins: 762a);

**an eselis na se meǵaliteros to [ston]
ǵozmo ti ǵalosini mi lipase:** ‘eğer
halkın tamamından üstün olmak
istersen hayrı halktan eksik etme’
(54b/4).

**αν εθέλεις να σε μεγαλήτερος στον
κόσμο τη καλοσύνη μη λυπάσε:** ‘eğer

dünyanın en büyüğü olmak istiyorsan
iyilik edene acıma’ αν εθέλεις να σε
μεγαλήτερος *an esélis na se
megalíteros*: ‘eğer istiyorsan en büyük
olmak’ στον κόσμο τη καλοσύνη μη
λυπάσε *ston kósmo ti kalosíni mi
lipáse*: ‘dünyada iyilik edene acıma’
(‘good’ Collins: 337b);

**απαǵαπα [agápa] tipo ǵado apo to
sǵlavo pola šatira na ne:** ‘karnının
kaygısına düşüp ölen köleden çok,
uğursuzlardandır’ (54b/9).

**αǵαπα τύπο κάδο από το σκλάβο
πολλά σάτηρα να ναι:** ‘sev herhangi
birini kölelerden çok kötüler çıkar’
αǵαπα τύπο κάδο *agápa tipo kádo*: ‘sev
herhangi birini’ από το σκλάβο *apó to
sklávno*: ‘köleden’ (‘slave’ Collins:
744a); πολλά σατήρα να ναι *pollá
satíra na ne*: ‘çok kötüler vardır
(çıkar)’ (‘much’ Collins: 510a).

**καλημέρα αφέντι σου kaliméra afédi
su ǵalimera hafedya su:** ‘sabahınız
hayrolsun efendim’ (‘good morning’
Collins: 338b); (55a/2).

**από που ήρθες από pu íršes apo pu
íršes:** ‘nereden geldin?’ (‘where’
Collins: 904a); (‘come’ Collins: 143b);
(55a/3).

από το σπίτι ήρθα από το σπίτι *irša* **απο to spiti irša**: ‘evden geldim’ σπίτι *spíti*: ‘ev’ (‘home’ Collins: 374a); ήρθα *irša*: ‘geldim’ (‘come’ Collins: 143b); (55a/4).

είδα άκουσες και είδα έμαθες *ída* **ákuses keída émašes ida** [a]kuses k[e] **ida** [e]mašes: ‘ne işittin ve ne bildin/öğrendin?’ (55a/6).

είδα άκουσες και είδα έμαθες: ακούω *akúo*: ‘duymak’ (‘hear’ Collins: 362b); **ke** **κια** ‘ve’ (‘and’ Collins: 27b); (55a/6).

άκουσα πως ήρθε ένα καράβι από την πόλη *ákusa pos irše éna karávi* **από την πόλι** *aķusa pos irše ena ķaravi* **απο tin poli**: ‘işittim ki İstanbul’dan gemi geldi’ (55a/8-9). **άκουσα** *ákusa*: ‘duydum’ (‘hear’ Collins: 362b); **πως** *pos*: ‘ki’ ήρθε *irše*: ‘geldi’ (‘come’ Collins: 143b); **ένα καράβι** *éna karávi*: ‘bir gemi’ (‘one’ Collins 550a); (‘boat’ Collins: 78a); **από την πόλη** *από την πόλι*: ‘istanbuldan’ (‘from’ Collins: 315b); (55a/8-9).

kehi [ke ekí se] [e]kino **to** *ķaravi* **απο** *çi iprama teķtašes kanis ine*: ‘o gemide tüccarlardan bir kimse var mıdır?’ (55a/11).

και εκεί σε εκείνο το καράβι από και πράγμα τεκταζές κανείς είναι: και εκεί σε εκείνο το καράβι *ke ekí se ekíno to karávi*: ‘ve orada, o gemide’ (‘boat’ Collins: 78a); **από και πράγμα τεκταζές κανείς είναι** *από ke pragma tektazés kanís ine*: ‘oradaki yerde tüccarlardan kim var’ (‘from’ Collins: 315b); (55a/11).

ame ke ķArA mas ena mAdA *ıW*: ‘git bana bir haber getir’ (55a/13).

και από εκεί πάμε στο ράφτη *ke από ekí páme sto ráfti* **k[e] apo dekis** [ekí] **jame isto rafti**: ‘ve ordan terziye gidelim; met.: ve oradan terziye git’ (‘tailor’ Collins: 812a); (55b/2).

ke pe to na [e]rši oğligora *molaye*: ‘ve söyle çabuk gelsin bıraksın met.: ve terziye de ki çabuk gelsin’ (55b/4).

και παις τον να *ke pes ton na*: ‘ve ona söyle’ έρθη γρήγορα *molárgi*: ‘gelsin bıraksın hızlı’ (‘quickly’ Collins: 642b); **μολέρνω** *molérno*: ‘bırakmak’

αφέντη ο ράφτης ήρθε τι οργίζεις *afédi o ráftis irše ti orgízis* **afedi o raftis irše ti orizis**: ‘efendim terzi geldi ne buyurursunuz?’ (‘tailor’ Collins: 812a); (‘come’ Collins: 143b); (‘what’ Collins: 903a); (55b/6-7).

άμε και κοντά μου τον φέρε κοντά μου *ame ke kodá mu ton fère ame ke koda mu ton ofere*: ‘git benim yanıma getir’ (55b/8).

κοντά μου *kodá mu*: ‘yanıma’ φέρε *fère*: ‘getir’ φέρνω *férno*: ‘getirmek’

κια *ke*: ‘ve’ (‘and’ Collins: 27b); (55b/8).

rafti ruħa ślo na ҡop su yati i blaberi koda [i]ne: ‘terzi elbise kesmek isterim çünkü bayram yakındır’ (55b/11-12).

ράφτη ρούχα να σου κόψω γιατί η βλαχέρνη κοντά είναι: η βλαχέρνη *i vlahérni*: ‘evleniyorum, evlilik’: ‘terzi: “sana elbise dikeyim çünkü düğün yakındır” ράφτης ráftis rafti: ‘terzi’ (‘tailor’ Collins: 812a); να na: ‘to’ (Collins: 836a); κόβω kóno ҡopso: ‘kesmek’ (‘cut’ Collins: 187a); γιατί yati: ‘çünkü’ (‘why’ Collins: 908a); κοντά kodá ҡodane: ‘yakın’ (‘near’ Collins: 520a); (55b/11-12).

pepse to fame yo su na [a]ğorasume çi çușes ke ta ҡumașya: ‘hizmetkârı gönder de çuha kumaşları alsın’ (56a/1-2).

παις το φάμε να αγοράσουμε τις τσούχες και τα κουμάσια: παις το φάμε *pes to fâme*: ‘hizmetkara söyle’ να αγοράσουμε τις τσούχες και τα

κουμάσια *na agorásume tis çúħes ke ta kumáșya*: ‘satın alsın çuhaları ve kumaşları’ (‘buy’ Collins: 99b). ç

[p]ame me to fame bW ke fere oti mase ihriyazete: ‘hizmetkârla git ve bize lazım olanı ilet’ (56a/5).

πάνε με το φάμε και φέρε ότι μας χρειάζετε: πάνε με το φάμε *pâne me to fâme*: ‘hizmetkârla git’ και φέρε *ke fère*: ‘ve getir’ ότι μας χρειάζετε *óti mas ħriázete*: ‘bize ne lazımsa’ (‘need’ Collins: 522a).

καλή δουλειά έκανες και όμορφα κουμάσια μας αγόρασες *kalí ğulyá ékanes ke ómorfa kumáșya mas agórases ҡali ğulya iķames ke omorfa ҡumașya mase [a]ğorases*: ‘iyi iş yaptın ve bize güzel kumaşlar aldın’ (‘good’ Collins: 337b); (‘work’ Collins: 915a); (‘buy’ Collins: 99b); (56a/8-9).

κόψετα κοντά μας ώστε να δούμε *kópseta kodá mas óste na ğúme ҡopseta koda mas oste nayğume*: ‘yanımızda kes de görelim’ (‘near’ Collins: 520a); (‘κοψιμο’ KR: 695a); (56a/10-11).

πιο πράγμα περισσό είναι και πιο λυπό *pyo prágma perissó íne ke pyo lipsó ipșo iprama periso ti ke [l]ipșo*:

‘hangi şey fazla ve hangi şey eksiktir?’
(56a/13).

πιο πράγμα *pyo prágma*: ‘hangi şey’
περισσό *perissó*: ‘fazlalık’ **λυπό *lípsó*:**
‘eksik’

mA tW šlYmA sAs YpšAnW ke sto
še’o sYtYkYlAksY AfYnWsAs:
‘izninizle giderim ve sizi Allah’a
ısmarladım’ (56b/3-4).

ράφτη οδέπα εις το τσαρσί και στο
φούρνο τρέξε μου το φουρνιάρι *ráfti*
odépa is çarşı ke sto fúrno trékse mu
to furnyári rafti odepa ‘is is to çarşı ke
sto furno kıreксе mu to furnari: ‘ey
terzi çarşıya vardığın zaman firinciyı
çağır’ (56b/6-7).

ράφτη οδέπα εις το τσαρσί *ráfti odépa*
***is to çarşı*:** ‘terzi çarşıya yürüdüğünde’
και στο φούρνο τρέξε ***ke sto fúrno***
***trékse*:** ‘ve fırına da koşup’ το
φουρνιάρι ***to furnyári*:** ‘firincayı koştur
(getir)’

μετά χαράς επάνω στο κεφάλι μου
και στα μάτια μου *metá harás sto*
kefali mu ke sta mátya mu meta haras
***epano isti kefali mu ke sta matya mu*:**
‘başım ve gözüm üstüne’ (56b/8-9).

μετά χαράς *metá harás*: ‘mutlulukla’
επάνω στο κεφάλι μου ***epáno sto kefáli***
***mu*:** ‘başım üstüne’ (TLR: 54); και στα

μάτια μου *ke sta mátya mu*: ‘gözüm
üstüne’

ψωμιά πόσα ψωμιά πήραμε από σένα
psomyá pósa psomya pírame apá séna
ipsoma posa posomya apo sena
***epirame*:** ‘senden ne kadar ekmek
aldık’ (56b/11).

αγκά μου εις το φάμε στο ντεφτέρι
εδώ γραμμένο είναι *agá mu is to fáme*
sto sto defteri edó gramméno ine ağa
mu is to fame yo sas isto defteri [e]do
***iğrameno ine*:** ‘efendim
hizmetkârnızın defterine yazılmıştır’

αγκά μου: ‘ağam’ εις το φάμε:
‘famenin’ στο ντεφτέρι **εδώ:** ‘burada
defterinde’ γραμμένο είναι: ‘yazılıdır’
(57a/1).

se [e]kino is to defteri yayde ke dose
to diko mas: ‘o deftere bak ve
hakkımızı ver’ (57a/3-4).

σε εκείνο το ντεφτέρι κοίταξε και
δώσε το δικό μας *se ekíno to defteri*
kítakse ke dose to diko mas se [e]kino
is to defteri yayde ke dose to diko
mas: σε εκείνο το ντεφτέρι: ‘o deftere’
κοίταξε: ‘bak’ και δώσε το δικό μας:
‘ve bizim olanı ver’ (57a/3-4).

γιατί είμαστε χρεομένοι και φτωχοί
yatí imaste hreyoméni ke ftohí yati
***mestane horomeni ke ftoşi*:** ‘çünkü

bizler borçluyuz ve fakirleriz’ είμαστε χρεομένοι: ‘çünkü borçluyuz’ και φτωχοί: ‘ve fakiriz’ (57a/6).

πάρετε το δικό σας και πληρώστε το χρέος σας *párete to diko sas ke pliróste to hréyos sas* **parete to diko sas ke plerosete to hreyo[s] sas**: ‘hakkınızı alın ve borcunuzu ödeyin’ **πάρετε το δικό σας**: ‘sizin olanı alın’ και **πληρώσετε το χρέος σας**: ‘ve borcunuzu ödeyin’ (57a/8).

ο θεός παράδεισο και χρόνος πολλά να σου δώσει *o šeós parádiso ke hrónos pollá na su dōsi* **o še’os ti paradiso ke hronos polos na su dōsi**: ο θεός: ‘Allah size cennet ve uzun ömür versin’ ‘Allah’ παράδεισο: ‘cennet’ και χρόνος πολλά: ‘ve çok seneler’ να σε δώσει: ‘sana versin’ (57a/11).

οδέβης από κοντά μας και κύραξε μας το χρυσοχόο *ođévis apó kodá mas kírakse mas to hrisohóo* **odevis apo koda mas kīrakse mas to hrosokho**: ‘yanımızdan çıkıp gittiğin zaman bize kuyumcuyu çağır’ **οδέβης από κοντά μας**: ‘yanımızdan ayrılınca’ και **κύραξε μας**: ‘ve bize çağır’ τον **χρυσοχόο**: ‘kuyumcuyu’ (57b/1).

χρυσοχόο το δαχτυλίδι τι αξίζει *hrisohóo to dāhtilidi ti aksízi* **horosokho to to šo dāhtilidi ida**

[a]ksizi: ‘kuyumcu [şu] yüzüğün fiyatı nedir?’ χρυσοόο: ‘kuyumcu’ το δαχτυλίδι: ‘yüzük’ τι αξίζει: ‘ne kadardır’ (57b/3-4).

ağa mu edyaḱosa iryale a[n] [e]dopires oftino [i]ne: ‘efendim iki yüz kuruşa aldınsa iyidir’ (57b/6-7).

αγκά μου εννιακόσια ηργιαλε αν έδωσες φτηνό είναι *agá mu enyakósya an édopes ftinó ine* **ağa mu edyaḱosa iryale a[n] [e]dopires oftino [i]ne**: **αγκά μου**: ‘efendim’ εννιακόσια ηργιαλε: ‘dokuz yüz (kuruş)’ αν έδωσες: ‘verdiysen’ φτηνό είναι: ‘ucuzdur’

γιατί αξίζει τριακόσια ηργιαλέ και περισσότερο *yatí aksízi triyakósya iryalé ke perissótero yatí iksizi itrakosa iryala ke pereiso*: ‘çünkü değeri üç yüz kuruştur belki daha fazla’ **γιατί**: ‘çünkü’ **αξίζει**: ‘değeri’ **τριακόσια**: ‘üç yüz’ **ηργιαλέ**: ‘kuruş’ και **περισσότερο**: ‘ve daha fazla’ (57b/9).

αλήθεια λαις γιατί εκτός από σένα άλλον ρώτηξα από το κοστίζει *alísiya les yatí ektós apó séna állos rótiksa apó to kostízi* **alsiyato les yati okso apo sena alo rotiksa apo to ksizi**: ‘doğru dedin çünkü başkasına da sordum’ **αλήθεια λαις**: ‘doğru

söylüyorsun’ γιατί εκτός από σένα:
‘çünkü senin dışında’ άλλον ρώτηξα:
‘başkasına sordum’ από το κοστίζει:
‘ne kadar eder diye’ (57b/12-13).

**ke san esana emilise ke piloğo san
esena edoke:** ‘senin dediğin gibi cevap
verdi’ (58a/3).

**και σαν εσένα μίλησε και επιλογή
σαν εσένα έδοκε ke san eséna milise
ke epilogí san eséna édoke:** ‘hem senin
gibi konuştu hem seninle aynı kararı
verdi’ και σαν εσένα: ‘senin gibi’
μίλησε: ‘konuştu’ και επιλογή: ‘ve
karar olarak’ σαν εσένα έδοκε: ‘senin
gibi verdi’ (58a/3).

**εκτός από το άλλο δουλειά έχεις ektós
apó to állo dūlyá éhis okso apo to to
ali dalya eşis:** ‘senin başka ihtiyacın
var mıdır?’ εκτός: ‘başka’ από το άλλο:
‘ondan başka’ δουλειά έχεις: ‘işin var
mı?’ (58a/6).

**άλλη δουλειά δεν έμινε μόνο οδέβης
από την πόρτα πες τον κρεάρη να
έρθει álli dūlyá den émine móno
odevis apo tin pórtā pes ton kreári na
érsi ali dūlyā den [em]line mono
odevis apo ti[n] porta pe[s] to[n] ma
kilyari na [e]rši:** ‘başka ihtiyaç yok
sadece kapıdan çıkarken bana kasabı
çağır’ άλλη δουλειά δεν έμινε: ‘başka
bir iş kalmadı’ μόνο οδέβης από την

πόρτα: ‘yalnız kapıdan çıkarken’ πες
τον κρεάρη να έρθει: ‘söyle kasaba
gelsin’ (58a/8-9).

**μα κρεάρη το ραμαζάνι εκόντεψε ma
kreári ramazáni ekódepse ma kilyari
to ramažani akodepse:** ‘ey kasap
ramazan yaklaştı’ μα κρεάρη: ‘fakat
kasap’ το ραμαζάνι: ‘ramazan’
εκόντεψε: ‘yaklaştı’ (58a/11-12).

**και μας χρειάζετε λογιό λογιό κρέατα
ke mas hriyázete logyó logyó kréyata
ke mase ihriyazete lodo loyo ikréta:**
‘ve vize çeşit çeşit etler gereklidir’ και
μας χρειάζετε: ‘ve bize lazımdır’ λογιό
λογιό: ‘çeşit çeşit’ κρέατα: ‘etler’
(58a/13); (58b/1).

**τότε σου πέμπσω το φάμε το αχμέτι
tôte su pébpso to fáme to ahméti kode
su pepso to fame yo to ameti ahmedi:**
‘hizmetkarı göndereyim’ τότε: ‘o
zaman’ σου πέμπσω: ‘sana
göndereyim’ το φάμε αχμέτι:
‘hizmetkar Ahmet’i’ (58b/2-3).

**αγόρασε μας ήμνα το και πρόβειο
kréas agórāse mas ímna to ke prónvyo
kréas ağorase mas imḡa to ke iproyo
ikriyas:** ‘bize bir okka koyun etinden
satın al’ αγόρασε μας: ‘bize satın al’
ήμνα: ‘okka’ το και πρόβιο κρέας:
‘koyun eti’ (58b/5-6).

και μιáμιση όκκα από το κάτσικο
κρέας *ke myámisi ókka apo to káçiko*
kréas ke mñamisi oça apo to içiço
ikçrayas: ‘ve bir buçuk okka keçi
etinden’ και μιáμιση: ‘ve bir buçuk’
ókka: ‘ókka’ από το κάτσικο κρέας:
‘keçi etinden’ (58b/7-8).

και από το βυβινό κρέας μισή όκκα
μας πάρε *ke apo to vuvinó kréas misi*
ókka mas páre k[e] apo to vuvino
ikçriyas mesi oça mas epare: ‘ve siğır
etinden yarım okka al’ και από το
βοδινό κρέας: ‘ve dana etinden de’
μισή όκκα μας πάρε: ‘yarım kilo aliver
bize’ (58b/10).

me çasiva minane pastriko apo ta
koçala: ‘şu şart ile ki kemikleri
olmasın’ (58b/12-13).

με κασίδα μείνανε παστρικό από τα
κόκκαλα *me kasída mínane pastrikó*
apo ta kókkala me çasiva minane
pastriko apo ta koçala: ‘tüyler (etten
ayrılıp) kemikler tertemiz kaldı’ με
κασίδα: ‘tüyler, hayvan tüyleri’
μείνανε παστρικό: ‘tertemiz kaldılar’
από τα κόκκαλα: ‘kemiklerden’
(58b/12-13).

και αν θέλει ο θεός δείξε μπαγραμι
σουρούμαι τον λογαργιασμό *ke an*
şéli şeós dıkse bayrami surúme ton
logaryasmó ke ane šeli o še’os [d]ikse

bayrama şurume to loğaryazmo: ‘ve
Allah isterse bayramdan sonra hesabı
keseriz’ και αν θέλει ο θεός: ‘Allah
kısmet ederse’ δείξε μπαγραμι
σουρούμαι: ‘göster bayramdan sonra
ayarlayalım’ τον λογαργιασμό:
‘hesabı’(59a/3).

και εκείνο από είπαμε ότι κάνει
πληρώνουμε *ke ekíno apo ípame óti*
káni plirónume ke [e]kino apo ipame
oti kani ipleronume: ‘ve dediğimiz
şeylerin ücretlerini veririz’ (59a/5-6).
‘ve tüm dediklerimiz için ne kadar
ediyorsa öderiz’

και εκείνο: ‘ve o da’ από είπαμε: ‘ne
konuştuysak’ ότι κάνει: ‘ne kadar
ediyorsa’ το πληρώνουμε: ‘öderiz’
(59a/5-6).

άντε πήγενε και ότι σου όργησα κάνε
áde píyene ke óti su órgisa káne ame
piyene k[e] oti su orisa kame: ‘git
şimdi sana sana emrettiğim gibi işleri
yap’ άντε: ‘hadi’ πήγενε: ‘git’ και ότι
σου όργησα: ‘ne emrettiysem’ κάνε:
‘onu yap’ (59a/8).

και στο λογαργιασμό ιδρέτος μείνε *e*
sto logaryasmó idrétos míne ke sto
loğaryazmoso idretos bino: ‘ve hesap
kitabında doğru ol’ και στο
λογαργιασμό: ‘ve hesapta’ ιδρέτος
μείνε: ‘doğru, dürüst kal’ (59a/10).

τότε κάψεις εις το καφέ εις τον οντά
να πας *tóte kápsis is to kafe is ton odá*
na pas kode kapsiz is to kahve is ton
oda [n]a pa: ‘gittiğin zamanda kahve
odasına gir’ τότε κάψεις: ‘ne zaman ki
yürüyeceksin’ εις το καφέ: ‘kahveye
doğru’ εις τον οντά να πας: ‘odasına
doğru git’ (59a/12-13).

μα θέλω άξαφνα άξαφνα να μπεις *ma*
şelo áksafna áksafna na bis ma šelo
iksafno iksafno na bis: ‘fakat ansızın
gir isterim’ μα θέλω: ‘fakat istiyorum’
άξαφνα άξαφνα: ‘aniden aniden’ να
μπεις: ‘giresin’ (59b/2).

ώστε να όψεις ο σκύλα σκλάβιμο
σουλειμανης ίδα φανεί *óste na ópsis o*
skíla sklávimo suleymanis oste na
[o]pdis o skilavozemo suleymaniz ida
fani: ‘kölem Süleyman bak ne yapar’
ώστε να όψεις ο σκύλα σκλάβιμο
σουλειμανης ίδα φανεί: ‘Öyle ki bak
bakalım hain köle süleyman orada
mıdır?’ ότε να όψεις: ‘o zaman
bakasın’ ο σκύλα σκλάβιμο
σουλειμανης: ‘aslında’ σκύλα: (köpek
demek ama kastı haindir) ‘hain köle
süleyman’ ίδα φανεί: ‘orada göreceğ
misin’ (59b/4).

εκείνος αν είναι εις το παιχνίδι με τον
εμαδάτεψε *ekínos an íne is to pehniđi*
me ton ekinos an ine is to peğniđi me

ton emadatepse: ‘eğer oyun ve
maskaralıkta ise bana haber ver’
εκείνος αν είναι εις το παιχνίδι: ‘eğer
orada oyundaysa’ με τον εμαδάτεψε.
‘bana haber et’ (59b/7).

αφέντι μου εμπήκα και τον εβρήκα
κημισμένο *afédi mu evríka ke ton*
evríka kimisméno afedi mu ebiğa ke
ton evriğa kemizmeno: ‘efendim
kahve odasına girdim ve onu uyur
halde görüp buldum’ αφέντι μου:
‘efendim’ εμπήκα και τον εβρήκα:
‘girdim ve onu buldum’ κημισμένο:
‘uyur halde’ (59b/10).

αν θέλεις να τον εξυπνήσω *an šélis na*
ton eksipníso ane šelis na tone
iksip[η]iso: ‘eğer istersen onu’ αν
θέλεις: ‘istersen’ να τον εξυπνήσω:
‘onu uyandırayım’ (59b/12).

ξύπνησε τον και παις τον να έρθει
γρήγορα *ksípnise ton ke pes ton na*
érşi grígora iksipñise tone ke pe[s]
ton arşi oğligora: ‘git uyandır ve söyle
çabuk gelsin’ ξύπνησε τον: ‘onu
uyandır’ και παις τον: ‘ve ona de ki’ να
έρθει γρήγορα: ‘çabuk gelsin’ (60a/1).

με τα χίλια με τα χαράς απάνω στο
κεφάλι μου *me ta hilya me ta harás*
apáno sto kefáli mu me ta şilya me ta
haras apano isto kefali mu: ‘başım ve
gözüm üstüne’ με τα χίλια με τα χαράς

απάνω στο κεφάλι μου: με τα χίλια: ‘meczazdır binlerce demek, tüm emirlerini kast ediyor binlercesini’ με τα χαράς: ‘mutlulukla’ απάνω στο κεφάλι μου: ‘başım üstüne’ 60a/2-3).

αφέντι μου τι θα μου οργίσεις *afédi mu ti ša mu aryísis afedi mu ida mu orisiz*: ‘efendim bana ne emredersen’ αφέντι μου: ‘efendim’ τι θα μου οργίσεις: ‘bana ne buyuracaksın’ (60a/4-5).

σουλεγμαν ταύτερο πάνε και φέρε το κρασί από πίνετε ταύτερο *suleyman taftero páne ke fere to krasí apó pínete taftero suleymani taytero pa ine ki fere to ikrasi apo pinete taytero*: ‘ey Süleyman sabah geldiğin zaman şarap getir’ ‘Ey süleyman çabuk git ve şarabı getir çünkü çabuk içiliyor’ ε σουλεγμαν: ‘ey süleyman’ ταύτερο: ‘hızlıca’ πάνε και φέρε: ‘git ve getir’ το κρασί: ‘şarabı’ από πίνετε ταύτερο: ‘çünkü çabuk içiliyor’ (60a/7-8).

τότε βάλω αρχή εις το παις το με όμορφες σκοπό τραγούδησε *tóte válo arhí is to pes to me ómorfes skopó tragúðise* kode vano arşi is to pešo to me omorfes oskopo itragudıkse: ‘ve içki zamanında şiir oku’ ‘o zaman iyi maksatla şarkı söylemeye başla’ τότε βάλω αρχή: ‘o zaman başlayasın’ εις το

παις το με όμορφες σκοπό: ‘o zaman iyi niyetle söyleyesin’ τραγούδησε: ‘şarkı söyle’ (60a/10-11-12).

και μόλις θα έρθεις δουλειά θα σε πέμπσω *ke mólis ša éršis dūlyá ša se pebso* ka bokis sali dūlyá ša se pebso: ‘ve bundan sonra başka bir işe göndermem lazım’ και μόλις θα έρθεις: ‘ve hemen geldiğinde’ δουλειά θα σε πέμπσω: ‘başka işe göndereceğim’ (60b/1).

αγκά μου ίδα πείραμα να που εις το σκοπό *agá mu ída pírama na pu is to skopó ağa mu em’ida pirama na pu is to sşopo*: ‘efendim ne işle nağme edeyim?’ ‘ağam söyle maksadın nedir’ αγκά μου: ‘ağam’ ίδα πείραμα: ‘iş nedir’ να που εις το σκοπό: ‘maksadını söyle bana’ (60b/3-4).

σουλεγμανη ρωμεικη γλώσσα να αρχεί *suleymaní romiki glóssa na arhí suleymani romeyiki iğlosa vale arşi*: ‘Süleyman Rum dili ile başla’ σουλεγμάνη: ‘süleyman’ ρωμεικη γλώσσα: ‘Rum dili’ να αρχεί: ‘başlayasın’ (60b/6).

μετά χαράς να τα κάνω και ότι μου πεις να κάνω και βάλεμε να κουβαλήσω την άμο *metá harás na ta kano keóti mu pis na kano ke váleme na kuvalíso tin ámo meta ħaras ma ta*

kamo k[e] oti mu pes na kamo ke valeme na kuvaloço ki òon amo: ‘baş üstüne iki gözüm ne dersen yapayım ve tane tane kumları ben taşıyayım’ μετα χαράς: ‘mutlulukla’ να τα κάνω: ‘yapayım istediklerini’ και ότι μου πεις: ‘ve bana ne dersen’ να κάνω και βάλεμε να κουβαλήσω την άμο: ‘yapayım ve bana kumları istersen taşıt’ (60b/8-9).

όδε σε προγάπησα τότε είναι ραμαζάνι ξεχήλησε η αγάπη μας σαν μέλι στο τυγάνη *óde se progápisa tóte ine ramazáni ksehílise i agápi mas san sto tigáni* ode se proḡagapsa ito [i]ne ramazani kefolise i aḡapi maz sa[n] meli isto tigani: ‘seni ilk sevdiğimde ramazan ayı idi sevdamız yapıştı sahnede ağda olup bal gibi’ ‘o zaman seni daha önceden sevdim ve ramazanda sevgimiz tavada pişen bal gibi oldu’ mecaz: ‘tavadaki bal yapışır diye sevgilerinin kuvvetini simgelemiş’ όδε σε προγάπησα: ‘o zaman ki gördüm seni öncesinden sevdim’ τότε είναι ραμαζάνι: ‘o zaman ramazandı’ και ξεχήλησε η αγάπη μας: ‘ve sevgimiz taşıt’ σαν το μέλι στο τυγάνη: ‘tavadaki bal gibi’ (60b/13-61a/1).

άνοιξε μου το στήθος να σκήψω να τρήψω και αν είναι με το θέλημα την

μούρη μου να τρήψω *ánikse mu to stíšos na skípso na trípso ke an me to sélima tin múri mu na trípso ánikse mu to stíšos na skípso aníkse mu to be [s]tiso na skipso na ṭirikso k[e] an ine me to šlima ti[n] muri mu na teripso*: ‘aç göğsünü dikkat ile anılıp ben göreyim eğer iznin olursa yüzümü de süreyim’ άνοιξε μου το στήθος: ‘aç göğsünü eğileyim’. να τρήψω και αν είναι: ‘ve dokunayım ve eğer olursa’ με το θέλημα την μούρη μου να τρήψω: ‘eğer senin de isteğin olursa yüzümü süreyim’ (61a/5-6).

καθρέφτης είναι το στήθος μάλλα μοιάζει με φεγγάρι και συγνώμη αν και ο κόσμος σε τσατάρι *ke kašréftis ine to stíšos málla myázi me fengári signómi an ke o kósmos se çatári karfiktis ine optiso mala masa fenḡari ke šisiḡnomi an ke ke [o] kozmos se çatari*: ‘aynadır göğsün lakin aya benzetirler ve özür dilerler eğer halk seni kızdırırsa’ και καθρέφτης είναι το στήθος: ‘ve aynadır göğsün’ μάλλα μοιάζει με φεγγάρι: ‘ve fakat aya benzer’ και συγνώμη αν και ο κόσμος σε τσατάρι: ‘ve senden özür dilerler eğer seni kızdırırlarsa’ (61a/10-11).

ίδα κι δόγμα και εσείς μετά εμένα και θέλεις πάντα να μπορείς τα μάτια

μου κλεμένα *ída ki dógma ke esís meta eména ke šélis páda na boreís ta mátya mu kleména* ida sitrikiða soḵema ke šista meta [e]mena ke šelis panda na šoris *ta mašya mu ḱilaymena*: ‘derdin her zaman benimledir ne oldun ne ettim ben sana ey canım gözlerimi ağlamaklı görmek istersin’ *ída*: ‘artık’ *dóγμα*: ‘derdi için verilmiş anlamını taşır’ και εσεις μετά εμένα: ‘ve siz benimle birlikte’ και θέλεις πάντα να μπορείς τα μάτια μου κλεμένα: ‘ve sen gözlerimi daima yaşlı görmek istersin’ (61b/1-2).

δεν μπορώ να στα πω τι έχω στην καρδιά μου ώστε να σμήξουμε να διώ εις το πάπλωμα από μέσα *den boró sta po ti ého stin kardiyá mu óste na smíksume na dío is to páploma apó mésa deni boro na sota po t[i] aši kardya mu msa oste na zmiḱsume na dyo is to paploma apo mesa*: ‘kalbimdeki esrarımı ben sana söyleyemem, yorgan altına girmeyince utanırım ben diyemem’ δεν μπορώ να στα πω τι έχω στην καρδιά μου: ‘kalbimdekileri sana söyleyemem’ ώστε να σμήξουμε να διώ εις το πάπλωμα από μέσα: ‘öyle ki bir olalım fakat yorgan altına girmeden diyemem’ (61b/6-7).

am [n]ikise m[e] o šanatos madato meto *ḥaro erkiso tin agápi su mi pepsona se paro*: ‘yani ölüm bana Azrail ile haber verdi ki sevdiğimden elini çek ve seni sadece ben yollar alırım’ (61b/10-11).

αν νίκησε με ο θάνατος μαδάτο μετά χαρά ερχήσω την αγάπη σου μη πέμπψωνα σε πάρει *an níkise me o šánatos madáto metá ḥará erhíso tin agápi su mi pébsona se pári am [n]ikise m[e] o šanatos madato meto ḥaro erkiso tin agápi su mi pebsona se paro*: ‘eğer ölüm seni yendiyse’ an nikise me o tanatatos, μαδάτο μετά χαρά ερχήσω: ‘o halde seve seve gelip’ την αγάπη σου μη πέμπψωνα σε πάρει: ‘sevgin için senin için seni almaya gelmesin diyeceğim’ (61b/10-11-12).

και εγώ τον χάρο ντρέπομαι τον θάνατο τον φοβάμαι μάλιστα από την αγάπη μου δεν χορίζομαι *ke ego ton ḥáro drépome ton šánato ton fováme málista apó tin agápi mu den ḥorízome k[e] ego to[n] ḥaro direpome to[n] šanato fovome mališya [malista] tin a[ǵ]api mu pote dedi nar nome [den ḥorízome]*: και εγώ τον χάρο ντρέπομαι ‘ben de azrailden utanırım’ τον θάνατο τον φοβάμαι: ‘ölümünden korkarım’ μάλιστα από την αγάπη μου δεν

χορίζομαι: ‘sevdiğimden de asla ayrılmam bundan dolayı’ (62a/1-2).

ήμνα μαδίναζασα σου πώ ξέρομαι να σε αρέσει τα δυό πόδια σου σήκοσε και χόνομαι εις την μέση *ímna mađínazasa su pó ksérome na se arési ta dyó pódyā su síkise ke hónome is tin mési* **im̥na madinađaša šu po keramo na s[e] aresi ta dyo su podya siķose ke ġoname is ti[n] mesi** ‘kadınım sana müfret desem kabulün olacaktır iki ayağını kaldır ben ortaya gireyim’ ήμνα μαδίναζασα σου πώ: ‘sana bir olalım desem’ ξέρομαι να σε αρέσει: ‘biliyorum hoşuna gidecektir’ τα δυό πόδια σου σήκοσε και χόνομαι εις την μέση. ‘iki bacağını kaldır da ortaya doğru sokulayım’ (62a/5-6).

odesošlo šimši isto pesteh̥ta mu mapano otoz ma per porizte ke ta felka ĥano: ‘ne zaman ki başta damın üstünde seni hatırlasam aklımı şaşırıp kalemlerimi ziyan ederim’ (62a/9-10).

na [i]tone šalasa yali na çorlo to lemoni ta to piya çiġa pizmo na perno na iponi: ‘elimdeki limon cam deniz olaydı [onu] yuvarlayıp sevdiğimin eline ulaştığı zaman dertlerim geçerdi’ (62a/13); (62b/1).

να ήτανε θάλασσα γυαλί να κειλώ το λεμόνι θα το πείγα σιγά πείσμα να

πέρνω ηπομονή *na ítane šálassa gyali na kiló to lemóni ša to píga sigá písma na pérno ipomoní:* ‘Deniz cam gibi olsaydı limonu yuvarlardım, yavaş yuvarlardım inadına ki sabır kazanayım’ να ήτανε θάλασσα γυαλί, ‘deniz cam gibi olsaydı’ να κειλώ το λεμόνι: ‘limonu yuvarlardım’ θα το πείγα σιγά πείσμα να πέρνω ηπομονή. ‘yavaş yuvarlardım inadına ki sabır kazanayım’ (62a/13); (62b/1).

σουλεγμάνη το λόγια εσήκοπος φτάνη μόνο ταύτε γερά από τρείορ ταχίωρας έβγα για τα κάρβουνα *suleymáni to lógya esíkopos ftáni móno yerá apó tríor taḥíoras évga ya ta kárvuna* **suleyman to sosa esikopos iftani mono řaty[e] yero apo tiyor řaciḥoras [taḥíoras] evġa ya ta şarvuna:** ‘ey Süleyman naġme yeterlidir lakin sabah üçte kale kapısından kömür [almak] için çık’

σουλεγμάνη το λόγια εσήκοπος φτάνη: ‘süleyman beyitler yeterlidir’ μόνο ταύτε γερά από τρείορ ταχίωρας: ‘fakat sabah üçte kalkman yeterlidir’ έβγα για τα κάρβουνα: ‘kömürleri almak için çık’ (62b/10-11).

δεν εφανερόθηκανε κεραγιάδες θέλουνε δε στήλανε εις τη χώρα κάρβουνα φέρτονε *den efanerótike*

kerayádes télune de stílone is tin hora kárvuna fértone den efaneroşikane kerayades şelune de şlone is ti hora iksila qarvuna fertone: ‘zeytinler belli değildir kömürü şehre yollamalarını, göndermelerini istiyorlar’ (63a/11-12).

δεν εφανερόθηκανε *den efanerótike:* ‘belli değildir’ κεραγιάδες *kerayádes:* ‘zeytinler’ θέλουνε δε στήλανε *télune de stílone:* ‘yollamak istiyorlar’ εις τη χώρα *is tin hóra:* ‘şehre’ κάρβουνα *kárvuna:* ‘kömür’ φέρτονε *fértone:* ‘getirsinler’ (63a/11-12).

γιατί ο χειμώνας κοντέβε και μας χρειάζετε κάρβουνα και ξύλα γρήγορα πριν πέση χειμώνας εις το ψάξουμε *yatí o himónas kodéve ke mas hreázete kárvuna ke ksíla grígora prin pési himónas is to psáksume yaţi* o simonas [şimonas] kodane ke mas hıryazete qarvuna ke ksila yirihona pime şimonas is to paşsume: ‘çünkü kış yakındır ve bize odun ve kömür lazımdır kış gelmeden toplayalım’ γιατί ο χειμώνας κοντέβε: ‘çünkü kış yakındır’ και μας χρειάζετε κάρβουνα και ξύλα: ‘ve ihtiyacımız var odunla kömüre’ γρήγορα πριν πέση χειμώνας εις το ψάξουμε: ‘kış düşmeden hemen gidelim ve arayalım’ (63a/4-5).

εις το κεφάλι μου απάνω και ελπίζω φτηνά να πάρω γιατί ο καρπός είναι ακριβός εφέτος *is to kefalí mu apáno ke elpízo ftiná na páro yatí o karpós ine akrivós efétos is ti kefalí mu apano yao’ ke orpizo oftina na iparo yatí o qarpos ine akrivos ofetos:* ‘baş üstüne giderim ve umarım ki ucuz alırım çünkü bu sene kömür pahalıdır’ εις το κεφάλι μου απάνω: ‘başım üstüne’ και ελπίζω φτηνά να πάρω: ‘ve umuyorum ucuz alayım’ γιατί ο καρπός είναι ακριβός εφέτος: ‘çünkü meyve bu sene pahalıdır’ (63a/9-10).

οι τρεις χιλιάδες οκκάδες κάρβουνα και τρεις εκατοστές γραμμάρια ξύλα αγόρασε *i tris hilyádes okkádes ke tris ekatostés gramáriya ksíla agórase çi tiris şelyades okádes qaruna ke tris ekatostes gomarya iksila gorase:* ‘üç bin okka kömür ve üçyüz gram odun satın aldı’ (63b/7-8-9).

οι τρεις χιλιάδες οκκάδες *i tris hilyádes okkádes:* ‘üç bin okka’ κάρβουνα *kárvuna:* ‘kömür’ και τρεις εκατοστές γραμμάρια *ke tris ekatostés gramáriya:* ‘ve üçyüz gram’ ξύλα *ksíla:* ‘odun’ αγόρασε *agórase:* ‘satın aldı’ (63b/7-8-9).

αφέντι μου εγώ μάθω μετρήματα και τα μάθω τα μέτρα *afédi mu egó máso*

metrímata ke ta mášo ta métra afedi mu aḡo moḡo metrimaṭa ka ta ḡomode ta metra: ‘aḡam ben saymayi ve sayıları bilmem ve anlamam’ αφέντι μου: efendim εγώ μάθω: ‘ben öğreneceğim’ μετρήματα: ‘saymayi’ και τα μάθω: ‘ve öğreneceğim’ τα μέτρα: ‘sayıları’ (63b/11-12).

παιδί μου αν θέλεις να σε μάθω όλα να μετρήματα ώστε να μη γένεις χρειαζόμενος *peḏi mu an šelis na se mášo óla na metrímata óste na mi génis ḡreyazómenos peḏi mu an šelis na se mašo ola na metrimata oste na mi yenis iḡriyazomenos:* ‘ey oḡul eḡer istersen ben sana bütün sayıları öğreteyim de kimseye muhtaç olmayasın’ πιδί μου: ‘evladım’ αν θέλεις: ‘eḡer istersen’ να σε μάθω: ‘sana öğreteyim’ όλα να μετρήματα: ‘bütün saymaları’ ώστε: ‘öyle ki’ να μη γένεις χρειαζόμενος: ‘birine muhtaç olmayasın’ (64a/3-4).

maḡari na kanis oti pes kometa [k[e] metá] na pešano šAnAsW feḡaristos: ‘nolaydı dediğini yapaydın ölünceye dek sana dua ederdim’ (64a/7-8).

μακάρι να κάνεις ότι παις και μετά πεθάνω ευχαρίστος *makári na kánis óti pes ke meta pešáno efḡaristos:* ‘keşke dediğin her şeyi yapsan

öldükten sonra rahat olurdum’ μακάρι να κάνεις: ‘keşke yapsan’ ότι παις: ‘her dediğini’ και μετά πεθάνω: ‘ve öldükten sonra’ ευχαρίστος: ‘rahat olurdum’

φέρε τη πένα και το καλαμάρι να σου γράψω φίλαξε εις το νόσο *fére ti pena ke to kalamári na su grápsō filakse is to nóso fere ti pena ke to kalamari na su ḡrapsota filakse is to noso:* ‘diviti (müreккеbi) ve kalemi getir sana yazayım sen ezberle’ φέρε τη πένα και το καλαμάρι: ‘kağıtla kalemi getir’ να σου γράψω: ‘sana yazayım’ φίλαξε εις το νόσο: ‘hastalıktan korunmayı’ (64a/10-11).

μέτρος *métros metros:* ‘sayı’ (64a/13).

μέτρημα *métrima metrima:* ‘sayılar’ (64a/1).

ένα *éna ena:* ‘bir’ (64b/1).

δύο *dyo idyo:* ‘iki’ (64b/2).

τρία *triya tiriya:* ‘üç’ (64b/3).

τέσσερα *tésera tesera:* ‘dört’ (64b/3).

πέντε *péde pede:* ‘beş’ (64b/4).

έξι *éksi ekse:* ‘altı’ (64b/5).

επτά *eptá epta:* ‘yedi’ (64b/5).

οκτώ *októ okto:* ‘sekiz’ (64b/6).

εννέα *enna ena:* ‘dokuz’ (64b/7).

δέκα *dēka* *dēka*: ‘on’ (64b/7).

ένδεκα *ēdeka* *edeḱa*: ‘on bir’ (64b/7-8).

δώδεκα *dōdeka* *dodeḱa*: ‘on iki’ (64b/9).

δεκατρία *dekatriya* *deḱatriya*: ‘on üç’ (64b/10).

δεκατέσσερα *dekatéssera* *deḱates[e]ra*: ‘on dört’ (64b/11).

δεκαπέντε *dekapéde* *deḱapede*: ‘on beş’ (64b/12).

δεκαέξι *dekaéksi* *deḱakse*: ‘on altı’ (64b/13).

δεκαεπτά *dekaeptá* *deḱafta*: ‘on yedi’ (65a/1).

δεκαοκτώ *dekaoktó* *deḱ[a]oḱto*: ‘on sekiz’ (65a/2).

δεκαεννέα *dekaennéa* *deḱanya*: ‘on dokuz’ (65a/2).

είκοσι *íkosi* *iḱosi*: ‘yirmi’ (65a/3).

είκοσι ένα *íkosi éna* *iḱosi ena*: ‘yirmi bir’ (65a/4).

είκοσι δύο *íkosi dyo* *ḱosi idyo*: ‘yirmi iki’ (65a/5).

είκοσι τρία *íkosi tríya* *iḱosi itriya*: ‘yirmi üç’ (65a/6).

είκοσι τέσσερα *íkosi téssera* *iḱosi tesera*: ‘yirmi dört’ (65a/7).

είκοσι πέντε *íkosi péde* *iko[si] pende*: ‘yirmi beş’ (65a/8).

είκοσι έξι *íkosi éksi* *iḱosi ekse*: ‘yirmi altı’ (65a/9).

είκοσι επτά *íkosi eptá* *iḱosi epta*: ‘yirmi yedi’ (65a/10).

είκοσι οκτώ *íkosi októ* *iḱosi okto*: ‘yirmi sekiz’ (65a/12).

είκοσι εννέα *íkosi ennéa* *iḱosi ena*: ‘yirmi dokuz’ (65a/12).

τριάντα *triyáda* *itriyanda*: ‘otuz’ (65b/1).

σαράντα *saráda* *saranda*: ‘kırk’ (65b/2).

πενήντα *penída* *peninda*: ‘elli’ (65b/2).

εξήντα *eksída* *eksinda*: ‘altmış’ (65b/3).

εβδομήντα *evdomída* *evdominda*: ‘yetmiş’ (65b/4).

ογδόντα *ogdóda* *oḱdoinda*: ‘seksen’ (65b/5).

ενενήντα *enenída* *eneḱinda*: ‘doksan’ (65b/6).

εκατό *ekató* *ekato*: ‘yüz’ (65b/7).

διακόσια *dyakósya* edyaḵosa: ‘iki
yüz’ (65b/8).

τριακόσια *triyakósya* etraḵosya: ‘üç
yüz’ (65b/9).

τετρακόσια *tetrakósya* tetraḵosya:
‘dört yüz’ (65b/10).

πεντακόσια *pedakósya* pedaḵosya:
‘beş yüz’ (65b/11).

εξακόσιες *eksakósyes* eḵsaḵosa: ‘altı
yüz’ (65b/12).

εφτακόσια *eftakósya* eptaḵosya: ‘yedi
yüz’ (65b/13).

οκτακόσια *oktakósya* oktaḵosya:
‘sekiz yüz’ (66a/1).

εννιακόσια *ennakósya* enaḵosa:
‘dokuz yüz’ (66a/2).

χίλια *hilya* şilya: ‘bin’ (66a/3).

δύο χιλιάδες *dyo hilyádes* idyo
şilyades: ‘iki bin’ (66a/4).

τρεις χιλιάδες *tiris hilyádes* tiris
şilyades: ‘üç bin’ (66a/5).

τέσσερις χιλιάδες *tésseris hilyádes*
tesires şilyades: ‘dört bin’ (66a/6).

πέντε χιλιάδες *pede hilyádes* pende
şilyades: ‘beş bin’ (66a/7).

έξι χιλιάδες *eksi hilyádes* eḵse
şilyades: ‘altı bin’ (66a/8).

επτά χιλιάδες *eptá hilyádes* epta
şilyades: ‘yedi bin’ (66a/10).

οκτώ χιλιάδες *októ hilyádes* okto
şilyades: ‘sekiz bin’ (66a/11).

εννέα χιλιάδες *ennéa hilyádes* ena
ḵoses şilyades: ‘dokuz bin’ (66a/12).

δέκα χιλιάδες *déka hilyádes* deḵa
şilyades: ‘on bin’ (66a/13).

είκοσι χιλιάδες *ikosi hilyádes* iḵosi
şilyades: ‘yirmi bin’ (66b/1-2).

τριάντα χιλιάδες *triyáda hilyádes*
tiryaḵanda şilyades: ‘otuz bin’ (66b/3).

σαράντα χιλιάδες *saráda hilyádes*
pekinda şilyades: ‘kırk bin’ (66b/4).

εξήντα χιλιάδες *eksída penída*
hilyádes eḵsinda şilyades: ‘altmış bin’
(66b/5).

εβδομήντα χιλιάδες *evdomída*
hilyádes evzominda şilyades: ‘yetmiş
bin’ (66b/7).

ογδόντα χιλιάδες *ogdóda hilyádes*
oḵdonida şilyades: ‘seksen bin’
(66b/8).

ενενήντα χιλιάδες *enenída hilyádes*
eneḵinda şilyades: ‘doksan bin’
(66b/9).

εκατό χιλιάδες *ekató hilyádes* eḵaḵo
şilyades: ‘yüz bin’ (66b/10).

δυόσιες χιλιάδες *dyósis hilyádes idyo*
eġatostes šilyades: ‘iki yüz bin’
(66b/12).

τριακόσιες χιλιάδες *triyakósis*
hilyádes tiris eġatostes šilyades: ‘üç
yüz bin’ (66b/13; 67a/1).

τετρακόσιες χιλιάδες *tetrakósis*
hilyádes tesaris eġatostes šilades:
‘dört yüz bin’ (67a/2).

πεντακόσιες χιλιάδες *pedakósis*
hilyádes pende eġatostes šilades: ‘beş
yüz bin’ (67a/4).

εξακόσιες χιλιάδες *eksakósis hilyádes*
eġse eġatostes šilyades: ‘altı yüz bin’
(67a/5-6).

επτακόσιες χιλιάδες *eptakósis*
hilyádes epta eġatostes šilyades: ‘yedi
yüz bin’ (67a/7).

οκτακόσιες χιλιάδες *oktakósis*
hilyádes okto AġAtWstAs šilyades:
‘sekiz yüz bin’ (67a/9).

εννιακόσιες χιλιάδες *ennakósis*
hilyádes enaġoses šil[y]ades: ‘dokuz
yüz bin’ (67a/10).

δέκα χιλιάδες *déka hilyádes dēka*
eġatostes šilyades: ‘on yüz bin’
(67a/12).

χίλιες χιλιάδες *hilyes hilyádes šilyes*
šilyades: ‘bin kere bin’ (67a/13).

σουλεγμάνη ε τότε να μέτρηματα εις
το νου σου φίλαξε κάπου ευχή μη
ξεχάσης *suleymani e tóte na*
métrimata is to su filakse kápu efhí mi
ksehásis suleymani e tote na
metrimata is to nu su ta filakse kapu
efki mi ksehásis: ‘ey Süleyman bu
sayıları ezberle ve beni hayırlı dualarda
unutma’ σουλεγμάνη ε τότε να
μέτρηματα: ‘o zaman suleyman
sayılar’ εις το νου σου φίλαξε: ‘aklında
tut’ κάπου ευχή μη ξεχάσης: ‘arada
hayır duasını da unutma’ (67b/5-6).

αφέντι μου ο θεός να σε δώσει πολλά
χρόνια και να σε δώσει τάχεις η
καρδιά σου *afédi mu o šeós na se dósi*
pollá hróne ke na se dósi táhis i kardíá
su afedi mu o še’os na se poli ħarone
ke na s[e] odosi tašeli i ħardiya su:
‘efendim Allah sana çok ömür versin
ve gönlünde bulunanı bana versin’
αφέντι μου ο θεός: ‘efendim allah’ να
σε δώσει πολλά χρόνια: ‘sana uzun
ömürler versin’ και να σε δώσει τάχεις
η καρδιά σου: ‘ve ayrıca sana tüm
gönlündekileri versin’ (67b/10-11-12).

σουλεγμάνη εφέρε μου τον
ναλμπάντη πέταλα τα βάλει ταλόγου
πέταλα λάξει *suleymáni efere mu ton*
nalbánti pétala ta váli talógu pétala
lákxi suleymani emefere mu to[n]
na’lbanti petala yAtA vali taloġu: ‘ey

Süleyman bana nalbanti getir de atıma nal vursun' σουλεγμάνη εφέντε μου τον ναλμπάντη: 'süleyman bana nalbanti getir' πέταλα τα βάλει: 'nalları koyacak' ταλόγου πέταλα λάξει: 'atın nallarını değıştirsın' (68a/2-3-4).

γιατί εγώ εις το νου μου και χρειαζόμενη δουλειά εις το χωριό να πάω *yatı ego is to mu ke ħriyazómeni dılyá is to ħoryó na páo* yatı ego is to nu yam ka iħriyazomeni dılyá is to ħoryo na pao': 'çünkü köye bir hayır işi için gitmek isterim' γιατί εγώ εις το νου μου: 'çünkü benim aklımda' και χρειαζόμενη δουλειά: 'lazım gelen bir iş için' εις το χωριό να πάω: 'köye gitmem gerek' (68a/7-8).

αφέντι μου ο πεταλάς ήρθε και το άλογο ηθελέσετε ορίζει *afédi mu o petalás irše keto álogo išelése te orızı* afedi mu o peřalas irše ke t[o] aloęo iteloseti orizis: 'efendim nalbant geldi ve atı nalladı emriniz nedir ve ne buyurursunuz' αφέντι μου ο πεταλάς ήρθε: 'efendim nalbant geldi' και το άλογο ηθελέσετε ορίζει: 've ata ne istediyseniz onu yapıyor' (68a/12-13).

άμε βάλει του τις ελακετσιφάλες και όλα τα χρειαζόμενα *áme vale tu tis elakeçifáles ke óla ta ħriazómena* ame vale tu şis elakeçisfales k[e] ola ta

ħiryazomena: 'git üzerine eğri üzengi vs. gerekeni koy' άμε βάλει του τις ελακετσιφάλες: 'git ve üzerine eğrisini koy' και όλα τα χρειαζόμενα: 've her ne gerekiyorsa' (68b/4).

αν ίσως και με γυρέψει κανείς παις του πως εις το χωριό επήγα *an isos ke me girépsi kanís pes tu pos is to ħoryó* epíęa an isos ke me yeirsi kanis pe[s] tu pos is to ħoryo epíęa: 'eğer birisi beni ararsa köye gitti diye cevap ver' αν ίσως και με γυρέψει κανείς 'ola ki biri beni isterse' παις του πως εις το χωριό επήγα: 'söyle ki ona köye gittim' (68b/8).

και εκεί στο χωριό τρεις μέρες να που μείνω και από εκεί αν θέλει ο θεός θα γυρνά *ke ekí sto ħoryó tris meres na pu míno ke apó ekí an šéli o šeós ša girnó* ke [e]ki AhW sto nWmW tiris meres na pu mino k[e] apo kis an ešeli o še'os ģayerno: 've o köyde durup dinlenmek isterim, sonra Allah izin isterse geri gelirim' και εκεί στο χωριό: 've orada köyde' τρεις μέρες να που μείνω: 'üç gün kalayım' και από εκεί αν θέλει ο θεός θα γυρνά: 've ondan sonra allahın izniyle dönerim' (68b/13); (69a/1).

k[e] opşoz rota apo maz na ton
eşereṭas: ‘ve bizi sorana selamımızı
ilet’ (69a/4-5).

και όποιος ρωτά από μας να τον
εχερετάς *ke ópios rota apó mas na ton*

eḥeretás: ‘bizi soran herkese selam
söyleyesin’ και όποιος: ‘ve her kim ki’
ρωτά: ‘soruyor’ από μας: ‘bizi’ να τον
εχερετάς: ‘selam söyleyesin’

BÖLÜM IV: SONUÇ

Bu tezde Osmanlı Türkçesi çok dilli sözlüklerinden Lûgat-i Erba'a metnine ve muhtevasına dair bir takım incelemeler yapılmıştır. Tezin ihtiva ettiği araştırmalardan ilki bu metnin çevriyazılı halidir. Bu yolla eserin söz varlığı ortaya koyulmuştur. Bu bahiste Arapça ve Farsça kelimelerin Osmanlı telaffuzuna göre verildiği söylenmelidir. Çalışmada ayırıcı bazı işaretler kullanılarak metin daha anlaşılır şekilde araştırmacılara sunulmak istenmiştir. Bunlardan başka lûgatın müellifinin araştırması yapılarak eser, müellifin içinde bulunduğu yaşam öyküsü hesaba katılıp değerlendirilmiştir. Bu minvalde tezkirelerde ve makalelerde adı çokça geçen Hıfzî İbrâhim Hanyevî'nin bir eseri daha açığa çıkarılmıştır. Dahası Girit Yunancası için bu eserden hareketle bir sözlükçe oluşturulup teze eklenmiştir. Tezin girişinde Osmanlı sahasında Rumca/Yunanca ihtiva eden manzum/mensur lûgatler ile dilbilgisi kitapları tanıtılarak araştırmacıların dikkati bu tarz eserlere çekmek istenmiştir. Bunun akabinde ise Arap harfli Rumca/Yunanca yazım meselesi ele alınmıştır. Bu bölümde her harf yanındaki harflere göre değerlendirilmiştir. Ayrıca Girit Rumcasının bazı özel ses hususiyetlerine değinilip bu dildeki Osmanlı telaffuzu etkisindeki örneklere de dikkat çekilmiştir.

BÖLÜM V: DİZİN

5.1. TÜRKÇE

A

‘acāib · 100
‘acemī · 63
acı · 103
aç · 82
aç-
 açma · 103
aç-
 aç · 109
açlık
 açlıktan öl- · 103
ad · 75, 79
‘ad
 ‘ad et · 102
a‘dād · 45, 111
 a‘dādı · 113
‘aded
 ‘adedleri · 111
ādem · 80, 103, 104
‘adem 75, 97
afyon · 93
āğrışak · 90
ağa
 ağam · 105, 106, 107, 111, 113
ağaç · 91, 92
 tāze ağaç · 78
ağaç eğesi · 85
ağda · 109
ağır · 82
ağız · 79
ağla-
 ağlamak · 72
 ağlayıcı · 110
ahır · 88
āhır
 āhırdeki · 94, 98, 99
 āhırin · 99
 āhırinde · 65
 āhırine · 64, 65, 75
 āhırin · 104
āhiret · 77
ahşām · 76
 ahşām kızılığ · 76
 ahşām namāzı · 77

ahter
 ahter-i dūnbālī · 77
 ahterim · 71
‘akıl
 , ‘aklīm · 110
 ‘aklımda · 95
 ‘aklımı · 95
‘akıllı · 67, 83
akmakçı
 akmakçı‘i · 106
akmek · 89
‘akrep · 86
al-
 al · 103, 108
 alalım · 105
 alam · 110
 aldık · 106
 aldın · 106
 aldınsa · 107
 alıñ · 106
 aluram · 110
 şatun al · 108, 111
‘alāim-i semā · 76
ālāt · 42, 84
alçak · 82, 103
 alçakların · 103
alın · 79
‘ālī · 98
‘ālī · 82, 104
allāh · 75, 94, 106, 108, 113, 114
 allāhın · 44, 103
allāh elçisi · 75
allāh te‘ālā · 114
alt · 100
 altına · 110
altı · 111
altı bin · 112
altı yüz · 112
altı yüz bin · 113
altmış · 112
altmış bin · 112
altun · 79
am · 80
‘amel
 ‘amel eyle- · 102
amrud
 amruddan · 101

‘amūcā · 81
 an
 andan · 103
 anı · 44, 97, 103, 109
 anıñla · 97
 anlara · 96
 anları · 94
 anlarla · 97, 102
 ana · 81
 anahtār · 89
 anason · 93
 ancak · 63, 64, 66, 71, 97, 98
 aña · 96, 103
 añla
 añlamam · 111
 añsır-
 añsırmak · 72
 añsızın · 108
 apar-
 aparsın · 103
 ara-
 ararsa · 114
 ‘arab
 ‘arabda] · 41, 78
 ‘arabī · 40, 63, 67, 95, 96, 97, 98, 100, 111
 ‘arabīde · 76, 99
 ‘arabīniñ · 63, 65
 ard · 78
 ardıç ağacı · 92
 arı · 88
 arı (2) · 83
 arık · 82
 arka · 80
 armud · 91
 arpa · 90
 arslan · 86
 artık · 83
 aş-
 aşmak · 74
 aşıł
 aşlı · 99
 aşma · 91
 aşağı · 78
 aşçı · 94, 102
 at · 85
 atı · 113
 atıma · 113
 at-
 atmak · 69
 āteş · 41, 76, 100
 atlı · 82
 av avla-
 av avlamak · 73
 ‘avrat · 95, 96, 98
 ‘avratın · 97
 ‘avratlar · 95, 96, 98
 ‘avratların · 97
 ay · 41, 76, 94
 ay dolusu · 76
 aya · 79
 ayak · 80
 ayakların · 110
 ayak yolu · 79
 ‘ayān · 40, 44, 45, 63, 105

‘ayān ve beyān edelim · 45, 105
 ‘ayān ve beyān et- · 65
 aydınlık · 76
 āyīne
 āyinedir · 109
 ayran · 87
 ayrıl-
 ayrılmak · 74
 ayrılmam · 95, 110
 ayu · 87
 ayva · 91
 az · 83
 az · 99
 azacık · 99
 ‘azra’ıl · 110
 ‘azra’ili · 110

B

bāb · 43, 65, 75, 94, 97
 bāba · 94
 bābında · 75
 baba · 81
 babalarının · 97
 babamıñ · 97
 babamızıñ · 97
 babanın · 97
 babañızıñ · 97
 babasınıñ · 97
 bacak · 80
 ba’d · 63, 64, 108
 ba’d’el-irād · 63
 bāğçe · 78, 91
 bāğçede · 101
 bāğçeye · 101
 bağırsak · 80
 bağışla-
 bağışlamak · 74
 bağla-
 bağlamak · 69
 bahār · 93
 baht
 bahtı · 100
 bahtım · 100
 bak-
 bak · 106
 bakasın · 108
 baķal · 94
 bākī
 bākīleri · 66
 mā-bākīsi · 72
 şıyağ-ı bākīye · 63
 bakla · 90, 93
 bal · 90, 109
 balık · 78, 79
 balta · 85
 baña · 96, 98, 100, 107, 108, 109, 110, 113
 bardak · 89
 bārī · 44, 75, 104
 baş · 79, 80
 baş üstüne · 110
 başı · 81
 başım · 106, 109

başım üstüne · 99
 başım ve gözüm üzre · 106
 başıma · 99
 başta · 110
 baş parmak · 80
 baş üstüne · 109
 başı topsuz · 81
 başım ve gözüm üzerine · 109
 başım ve gözüm üzre · 106
 başka · 98, 107, 109
 başla-
 başla · 109
 bayram · 77, 105
 ba'zı · 64, 66, 97
 ba'zını · 98
 be-her hāl · 111
 belā
 belālardan · 102
 belki · 98, 107
 ben · 95, 96, 108, 109, 110, 111
 beni · 66, 96, 100, 102, 109, 110, 113, 114
 bende
 bende'i · 44, 45, 105
 benim · 71, 105
 benimle · 97
 benimledir · 109
 beṇ · 79
 beṇze-
 beṇzemek · 74
 berāy · 72
 beş · 111
 beş biṇ · 112
 beş yüz · 112
 beş yüz biṇ · 113
 beṭinōs · 87
 beyān · 40, 42, 43, 44, 45, 63, 65, 67, 71, 72, 75, 77
 80, 84, 85, 86, 90, 93, 94, 100, 105, 111
 beyān êt- · 111
 beyānı · 63
 beyānına · 63
 beyānındadır · 43, 65, 75, 94
 beyānıyla · 71
 beyān êd · 94
 beyāz · 78, 84, 93
 beyāz saç · 80
 beyāz tatlı dut · 93
 beyit · 42, 88, 89, 100, 101, 102, 109
 beyt · 46, 100, 113
 beynī · 79
 beze-
 bezemek · 74
 bıçak · 85
 bıçkı · 85
 bıyığı büyük · 81
 bıyık · 80
 bī- · 65, 97, 103, 108
 bil-
 bil · 104
 bildiṇ · 105
 bilme · 103
 bilmek · 67
 bilmem · 111
 bilek · 80
 bilezik · 84

bin-
 binmek · 72, 74
 binā'
 binā'-yı 'aliyye · 65
 binā'-yı merre · 65, 66
 binā'-yı nev' · 65, 66
 binā'en 'aleyh · 72, 75
 binā'en
 binā'en 'alā-zālik · 63
 binā'en 'alī hāzā · 98
 biṇ · 112
 biṇ kerre biṇ · 45, 113
 bir · 40, 45, 63, 64, 65, 72, 75, 90, 91, 92, 95, 96,
 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 108, 109, 110,
 111, 112, 113, 114
 birer · 94
 birine · 94
 birini · 64
 bir buçuk · 108
 bir kaç · 75, 102
 bir şey · 102
 biri 98
 birini · 100
 birle · 75
 bi-şart-ı ān ki · 65
 bī-şümār · 65
 bit · 86
 bit-
 bitmek · 74
 biti · 41, 84
 biz · 44, 45, 95, 96, 105
 bizden · 114
 bize · 96, 102, 105, 106, 107, 108, 110
 bizi · 65
 bizler · 95, 96, 106
 bizim
 bizimle · 97
 boğ-
 boğmak · 72
 boğaz · 80
 boğazlık · 83
 boḡ · 79
 borç
 borcuṇuzu · 106
 boş yer · 80
 boyacı · 93
 böyle · 111
 bu · 40, 44, 63, 64, 65, 69, 71, 76, 95, 96, 97, 98,
 99, 103, 104, 110, 113
 bundan · 44, 75, 101, 102, 105
 bunlar · 100
 bunlara · 71, 94
 bunlardan · 66
 bunlardır · 94
 bunların · 71
 bunun · 75
 buṇa · 98
 bu āna deḡin · 64
 bu aradan 95
 bu dünyā · 76
 bucaḡ · 88
 buçuk · 108
 bugün · 76
 buḡday · 84, 90

buğday [t]eɣlũ · 84
bul-
buldu · 100
bulduğda · 110
buldum · 109
bulmak · 73
hitām buldu · 44, 105
bulun-
bulunmaya · 65
bulunursa · 65
bulut · 76
bunamış · 81
bundan sonra · 44, 75, 101, 105, 109
burada · 100
burun · 79
buyur-
buyurdu · 68
buyurmak · 67
buyurmasın · 68
buyurmayın · 68
buyursun · 68
buyursunlar · 68
buyurun · 68
buyurursun · 105
buyurursunuz · 113
buyuruyor · 68
bük-
bükme · 73
bülül · 101
bütün · 99
büyük · 78, 81, 82, 86, 89
büyük ana · 81
büyük baba · 81
büyük yaşı · 89
büyük yılan · 86

C

cān
cānā · 110
cān oynadıcı · 93
cān-gir · 113
cārre · 94
cehd-i mutlak · 64, 66
cehd-i müstağrak · 64, 66
cem · 66, 75, 96, 97
cem-i mü'enneş · 67
cem-i müzekker · 67
cem' edip · 40, 63
cem'de · 98
cem'dir · 75
cem'et- · 110
cem'i · 40, 90
cem-i mü'enneş · 67
cem-i müzekker · 67
cem-i teşniyye · 97
cem'idir · 75
ism-i cem' · 97
cemī · 104
cennet
cenneti · 106
cevāb
cevābın · 107

cevāb vēr- · 107, 114
ceyrān · 87
ciğer · 80
civā · 79
cum'a · 77
cum'a ertesi · 77
cühelā · 101
cühelādan · 43, 100
cühhāl · 100, 104
cümle · 71, 98, 102, 111
cümleye · 65

Ç

çabuk · 109
çadır · 89
çağır-
çağır · 97, 106, 107
çaķıç · 85
çaķıl taşı · 78
çaķmak · 76
çamur · 77, 78
çapuk · 105
çapuk et- · 73
çarşu
çarşuya · 106
çaşenbe · 77
çay · 78
çehār (çār)
çehārle · 97 (çārle)
çek-
çek · 110
çekici · 94
çekmek · 73
çekirdek · 91
çekirge · 86
çeyne-
çeynemek · 72
çık-
çık · 110
çıkarken · 107
çıkıp · 107
taşra çıķmak · 69
çıkıcı · 82
çıkırık · 76
çirāğ · 93
çi · 77
çiçek · 92, 93
çift · 81
çift (2) · 78
çin saçı · 93
çirkin · 82
çivi · 90
çocuķ · 81
çoğalt-
çoğaltmağa · 99
çok · 82, 99, 113
çorāp · 84
çölmek · 89
çöz-
çözmek · 69
çūķa · 105
çul · 85

çünkü · 111
çürü-
çürümek · 75

D

dA · 67, 75, 95, 99, 101, 103, 109
dağ · 77
dağdaki duman · 41, 77
daği · 40, 41, 63, 64, 65, 69, 72, 75, 76, 78, 80, 88,
93, 94, 97, 98, 99, 107
da'ı · 81
dal · 91, 92
dalak · 80
dam · 88
dam yeri
tañ yeri · 76
damla-
damlamak · 74
dana · 86
dâne dâne · 109
dar · 83
dart-
dartmak · 73
daru · 90
daşı-
daşıyalım · 101
da'vāt · 65, 113
dayan-
dayanmak · 73
dê-
dê · 105
dêdîgimiz · 108
dêdîgini · 111
dêdîgiñ · 107
dêdikde · 64
dêdiñ · 107
demek · 67
demekdir · 64, 77, 99
demeniñ · 99
dêrler · 41, 64, 75, 76, 78, 80, 88, 93, 97, 98, 99
dêrsen · 109
dêse · 99
dêsem · 110
dêyecek · 64, 97, 99
dêyecek yerde · 97
dêyemem · 110
debe · 81
defne · 93
defter
defterde · 106
defterinde · 106
değil 98
değildir · 71, 97, 111
değin · 64
değirmen · 89
değnek · 78
dehān
dehānından · 104
dek · 95 111
del-
delmek · 75
deli · 81

deli ol- · 94
delü · 83
delüce bakla · 93
dem · 93, 110
demü[r]ci · 93
demür · 79
deñiz · 78, 110
depe · 78
derd
derdiñ · 109
dere · 41, 78
deri · 80
ders · 101
dert
dertlerim · 110
derzi · 94, 105, 106
derziye · 105
deve · 85
deve kuşu · 88
dêyü · 114
dışarı · 100
dığır · 100, 110
dik-
dikmek · 72
dik (2)-
dikmek · 74
diken · 91
dikkat · 109
dilber · 82
dile-
dilemek · 71
dilerse · 114
dilenci · 82
dilsiz · 81
dīn · 75
dip · 78
direk · 88
diri · 82
dirîğ
dirîğ êt- · 104
dirsek · 80
diş · 79
dişi · 80
dişi kedi · 86
dişi şığır · 86
dīvīt 84
dīvīdi · 111
diz · 80
doğan · 88
doğru
doğru ol- · 108
doğrusu · 110
doğru · 107
doğru söyleyici · 83
doğsan · 112
doğsan biñ · 113
doğuz · 111
doğuzdur · 94
doğuz biñ · 112
doğuz yüz · 112
doğuz yüz biñ · 113
doldur-
doldurmak · 73
dolu · 76

don · 83
 donuz · 86
 dos doğru · 78
 dost · 102
 dostlarına · 103
 dostu · 103
 dostun · 103
 dostuna · 103
 dostluk · 102, 103
 dök-
 dökmek · 74
 dön-
 dönmek · 73
 dört · 63, 111, 112, 113
 dört bin · 111, 112
 dört yüz · 112
 dört yüz bin · 113
 döşek · 89
 du'ā èt- · 111
 dudak · 79
 dut · 93
 duvār · 78
 dülger · 93
 dümen · 79
 dün · 76
 dün gece · 76
 dürlü dürlü · 107
 düş-
 düş · 70
 düşer · 70
 düşme · 70
 düşmek · 69
 düşmeyesin · 70
 düşmüş · 70
 düşüp · 104
 düşmān 83
 düşmān tut- · 44, 103
 düşmānına · 103
 düşmānlarından · 103
 düşmānına · 44, 102, 103
 düşmānlık · 103

E

ebücehil karpuzu · 93
 edā
 edā èt- · 106, 108
 edāt · 64, 94, 97, 99
 edāt-ı hayır 99
 edāt-ı mef'ül · 97, 98
 edāt-ı tahşīş · 65, 97, 98
 edāt-ı ta'lil · 94
 edāt-ı ta'rif · 97
 edevāt · 43, 63, 65, 94
 edik · 41, 83
 ef'āl · 63, 65
 ef'alde · 64, 97
 efendi · 63
 efendiden · 98
 efendim · 109
 eğe · 85
 eğer · 44, 63, 64, 65, 75, 85, 95, 102, 103, 104, 108, 109, 111, 114

'eyer'
 eğerçi 98
 eği-
 eğilüben · 109
 eğir-
 eğirmek · 74
 eğlen-
 eğlenmek · 74
 egne · 85
 eğişit-
 eğişitme · 95
 ekşer 99
 ekşerī · 63
 ekşerisi · 40, 63
 eksik · 83
 ekşi dut · 93
 el · 80
 elimdeki · 110
 elin · 110
 eline · 103, 110
 el değirmeni · 89
 elçi
 allāh elçisi · 75
 ele-
 elemek · 74
 elek · 89
 elfāz · 43, 94, 98, 99
 elfāz-ı istiğrāk · 43, 98, 99
 elfāz-ı ta'accüb · 43, 100
 elfāz-ı tahassür · 99
 elfāz-ı taklil · 43, 99
 elfāz-ı teksire · 43, 99
 elfāz-ı tenbīh · 43, 99
 elfāz-ı zurūf · 43, 100
 elfāzü'l-icāb · 43, 98
 el-kāfü't-teşniyye · 94
 elli · 112
 elma · 90
 elmadan · 101
 elsine · 44, 65, 94, 105
 elsine-i erbā'a · 65
 em-
 emmek · 72
 emīn · 75, 102
 emir · 111
 emir èt- · 108, 109
 emr eyle- · 109
 emr-i 'asīr · 71
 emr-i gā'ib · 40, 63, 64, 66
 emr-i hāzır · 40, 63, 64, 67
 emr-i nehiy · 40, 63, 66
 emri'l-gā'ib · 67
 emriniz · 113
 emsile · 45, 63, 65, 66, 105
 emsile · 65
 emsileden · 66
 eniş · 78
 enlü: · 82
 eņek · 79
 eņse · 79
 er · 100
 erba'a · 63, 71, 111
 erba'a · 44, 94, 99, 105, 111, 112, 113
 erba'ate · 111

erbāb
 erbābının · 40, 63, 97
  rdir-
  rdirir · 103
 ergen · 81
 eri-
 erimek · 74
 erik · 91
 erkek · 80
 erkekler · 96
 erkek ke i · 86
 erkek  ı ır: · 86
 esirge-
 esirgemek · 74
 eski · 83
 esm 
 esm n  · 66
 esm ' · 63, 65, 75
 esm ' · 42, 87
 esm '-yı m      · 63
 esne-
 esnemek · 73
 esr r
 esr rımı · 110
 esr r  · 103
  sv b · 83, 105
 e ek · 86
 e ik · 88
   it-
   idelim · 101
   it · 67
   itdim · 45, 105
   itdi  · 99, 105
   itmek · 67, 74
 et · 80
 etinden · 108
 etler · 107
  t-
 il      dersen · 65
 'ay n bey n  tdim · 40, 63
 'ay n ve bey n  delim · 45
 cem' dip · 40, 63
  den · 63
  der · 43, 44, 45
 h zf  dersen · 64
 h zf- den · 64
 id   l  dersen · 64
 id   l  tdikde · 64
 ik t     tmez · 44
 il      dersen · 64
 meks r  dersen · 64
 v  '  dersen · 64
 z mm  dersen · 64
 ziy de  dersen · 64
 id   l  dersen · 65
 'ay n ve bey n  dip · 65
       tdikden · 65
  r 'et  delim · 65
 m     'a  dene · 65
  tmeyeler · 65
 t   r  tdim · 65
 ik t     der · 67
       tdikden · 72
   uk  tmek · 73

 r d  delim · 75
 ik t     tdigi · 75
 il      tmek · 75
 teby n ve tav      delim · 75
 bey n  delim · 94
  r d  delim · 94
  der · 100, 101, 102, 103
 ik t     tmez · 103
 dir     tme · 104
 'ay n ve bey n  delim · 105
 ed   di  · 106
    '  deriz · 108
 ed   deriz · 108
 emir  tdi im gibi · 108
 emir  dersin · 109
  ur ' tdikde · 109
 na me  dem · 109
 te bih  derler · 109
 ta'  im  derler · 109
  tdim · 110
 ketm  derim · 110
    i'  derim · 110
     l  tmeden · 110
 cem' delim · 110
 me'm  l  derim · 110
 du'   derdim · 111
 mur d  derim · 113, 114
 me    tmek · 114
 su' l  dene · 114
  tdikde · 109
 etek · 83
 ev · 88
 evden · 105
 evet 98
 evitle-
 evitlemek · 73
 ev   t
 ev    da · 102
 evvel · 65, 66, 75, 76, 109
 evvele · 64, 65
 evveli · 75
 evveline · 97
 evvel  · 75
 evvelkisi · 94
 ey · 95, 100, 106, 107, 109, 110, 111, 113
 eyer · 114
 eyilik · 83
 eyle-
 dostluk eyleme · 103
 emr eyle · 109
 eyle · 102, 103, 114
      eylemeye · 103
 m       eyleme · 104
 na me eyle · 109
 n    eyle · 103, 104
 tebli  eyle · 114
 ey  · 82, 106
 ey   r · 107
 ezberle-
 ezberle · 111, 113

F

fā'il

ism-i fā'il · 40, 63

faķır

faķırleriz · 106

fārisī · 40, 63, 67, 75, 97, 98, 99, 100

111

cīm-i fārisī · 75

fārisīde · 98, 99

fārisīdir · 63

fārisiyyeye · 72

fener · 89

ferd · 105

ferde · 102

feres · 85

ferište · 76

fesleġen · 92

fındık · 91

fıstık · 92

fi'il

fi'il-i ta'accüb · 64, 66, 67

māzī fi'il · 65

filān · 98

furuncı · 106

G

gāh · 75, 80, 98

gāhice · 64

gā'ib

emri'l-gā'ib · 67

galle · 110

ġarīb · 100

ġayn

ġayn-i mu'ceme · 75

ġayrı 98

ġayrı'ı · 107

ġayr-i müştaķ · 65

ġece · 76, 101

dün ġece · 76

ġece gündüz · 95

ġece yarısı · 77

ġecele-

ġeceleylelim · 101

geç-

geçerdi · 110

geçme · 103

geçmek · 73

gel-

geldi · 45, 68, 98, 105, 113

geldikde · 64, 75, 109

geldim · 105

geldiņ · 105

gelenler · 71

gelir · 68, 75, 99

gelirem · 114

gelirim · 99

geliyor · 68

gelmedi · 64

gelmek · 65, 67

gelmem · 99

gelmesi · 64

gelmeyince · 95

gelmeyip · 63

gelmez · 64

gelsin · 105, 109

gelürsem · 95

geliņçık · 86

gemi · 45, 79, 105

gemide · 105

gemici · 79

gemü demüri · 79

geniş · 83

geņiş · 83

gerçek · 82

gerek · 109

gerekdir · 102, 107, 110

geriz · 78

ġerü gel- · 114

getir-

getir · 68, 105, 109, 111, 113

getirdi · 68

getirdikden · 64

getirelim · 98

getirem · 68

getirip · 64, 98

getirir · 97

getirirler · 97, 111

getirirsen · 65

getirmeyiņ · 68

getirmezler · 64

getirsen · 64, 65

gevşek · 83

gey-

geymek · 73

gibi · 64, 65, 67, 72, 75, 94, 97, 107, 108, 109

gibidir · 94, 99, 100

gir-

gir · 108

girdim · 109

giresin · 108

gireyim · 110

girmeyince · 110

içerü girmek · 69

girici · 82

git-

gidelim · 101

giderim · 106, 110

git · 105

gitdiġiņ · 108

gitdikde · 107

gitdim · 114

gitmek · 67, 113

göbek · 80

göd · 80

göġercin · 87

göġüs · 80

göġsüm · 95

göġsünü · 109

göġsüņ · 109

gök · 76

gök kenarı · 76

gölge · 77

gönder-

gönder · 105

gönderem · 107

göndersem · 109
 gönlek · 83, 89
 gönül
 gönülünde · 113
 gör-
 gördüm · 109
 gördün · 97
 gördün · 97
 göreliden · 95
 görelim · 106
 göreym · 109
 görmek · 67, 110
 götür-
 götürmek · 67
 göz · 79
 başım ve gözüm üzre · 106
 gözlerimi · 110
 gözüm · 106, 109
 göz kapağı · 79
 göz yaşı · 80
 gün-â-gün · 101
 ğuruş
 ğuruşa · 107
 ğuruşdur · 107
 güç · 82
 gül · 92
 gülün · 103
 gül-
 gülmek · 72
 gül şu'î · 92
 gümüş · 79
 gün · 101
 günki · 76
 öte gün · 76
 gündüz · 76
 gece gündüz · 95
 güneş · 76, 101
 gürüldü · 76
 güzel · 106

H

habbü'l-lezîz · 93
 haber · 105
 haber vër- · 108, 110
 hâcet · 66, 107
 hâceti ola · 103
 hâcetiñ · 107
 hafta · 77
 hak · 103
 hak · 94
 hakımı · 106
 hakı · 106
 hâl · 64, 98, 111
 hâlet-i nefîy · 99
 nefy-i hâl · 64
 hâla · 81
 hâlet-i izâfet · 97
 halk · 98
 halka · 44, 103
 halkdan · 104
 halkın · 103, 104
 hançer · 85

hâne
 hâneñize · 94
 harb · 42, 84
 harf
 harf-i cer · 75
 harf-i icâb · 99
 harf-i medde · 65
 harf-i ta'rif · 98
 hârüb · 91
 hasûd · 104
 hâtem
 hâtemiñ · 107
 hâtır · 104
 hatırla-
 hatırlarsam · 110
 hâtime · 43, 45, 65, 100
 ha'uç · 92
 havlî · 88
 hayırlı
 hayırlıdır · 103
 hayr
 hayriyyeden · 113
 hayr · 45, 105
 hayrı · 104
 hayriyyeden · 65
 hayvânât · 42, 85, 86
 hâzâ · 63, 97, 98
 hazf
 ba'd'el-hazf · 64
 hazf'et- · 64
 hazf olun- · 64
 hazf olunmuşdur · 99
 hâzır · 40, 63
 emr-i hâzır · 67
 nefy-i hâzır · 66
 nehy-i hâzır · 64
 hem · 44, 65, 102
 hem-vâr · 65
 hemze
 hemze-i mahzûf · 64
 hemzesin · 64
 hemze-i memdûde · 99
 her · 40, 63, 90, 94, 100, 104, 109, 111
 her dem bahâr · 93
 hırsız · 78
 hırsızla-
 hırsızlamak · 72
 hıyâr · 93
 hîç · 64
 hikâye · 104
 hilâf · 63, 71
 hilâf-ı kıyâs · 40, 63, 71
 hisâb · 108
 hisâbı · 10
 hitâm · 72, 75
 hitâm bul- · 44, 105
 hizmetkâr
 hizmetkârı · 107
 hizmetkârıñız · 106
 hizmetkârla · 105
 hulûl'et- · 110
 hurmâ · 91
 hurmâ korusu · 93
 hurûf · 42, 93, 94

ḥurūfāt · 43, 65, 94
ḥuy
ḥuylu · 109
ḥūdā
ḥūdāya · 106
ḥ^woca · 93

I

ırmak · 78
ısıcaḳ · 76
ısrı-
ısrımak · 72
ıstı-
ıstımak · 73
ıslat-
ıslatmak · 72
ışmarla-
ışmarlamak · 73
sizi ḥūdāya ısmarladım · 106
ıyd · 108

İ

ibne · 82
ibrīḳ · 89
iç · 90, 100
iç-
içmek · 67
iç yağı · 90
için · 75, 90, 94, 98, 102, 110, 113
idḥāl èt- · 64, 65
idi · 97, 99, 100, 109
iğ · 90
iğne · 85, 90
ihāle olun- · 72
ihṭimāl
ihṭimālī · 97
ihṭimālīni · 75
ihṭiṣār · 72
iken · 101
iki · 109, 110, 111
ikidir · 98
iki biṯ · 112
iki yüz · 107, 112
iki yüz biṯ · 113
ikinci · 75, 94
ikindi
ikindi namāzı · 77
iktifā
iktifā olun- · 64, 71
iḳtiṣā
iḳtiṣā èt- · 44, 67, 75, 103
ilāç · 90
ile · 43, 44, 63, 64, 65, 66, 71, 72, 75, 94, 97, 98, 99,
100, 102, 104, 105, 109, 110, 111, 103, 104, 108
ilet-
ilet · 105
ilhāk
ilhāk èt- · 64, 65, 75
ilim öğredici · 93
illā · 71

illā · 107, 110
ilm · 43, 64, 100
ilim · 43, 93, 100
ilm-i luḡat · 43, 100
imām · 93
imdi · 65, 94
imdi · 98, 108, 111
in-
inmek · 72
inan-
inanmak · 73
ināyet · 44, 75, 104
indir-
indirmek · 72
insān · 42, 75, 80, 81
insān · 42, 79
ip · 78, 85
ipek · 90
iplik · 90
irād
irād · 63
irād èt- · 75, 94, 100
irā'et · 63
irā'et èt- · 65
irfān
irfānla · 103
irin · 80
ise · 75
ise · 44, 97, 103, 108, 110
isim · 65, 97, 98
ism-i ālet · 65, 66
ism-i cāmīd · 64
ism-i fā'il · 40, 63, 64, 65, 66
ism-i iṣāret · 75, 98
ism-i mef'ul · 66
ism-i mekān · 65, 66
ism-i menşüb · 64
ism-i mü'enneş · 75
ism-i tafḏīl · 64, 66, 67
ism-i taşğīr · 65, 66
ismi'l-mef'ul · 66
mübalāḡa ile ism-i fā'il · 67
ism
ism-i cem' · 97
ism-i mef'ul · 40, 63
ismi'l-iṣāret
ismi'l-iṣāret · 43, 98
istanbul
istanbuldan · 45, 105
iste-
isterim · 105, 108
isterse · 108
istersen · 103, 104, 109, 110, 111
istidrāk · 43, 98
istiğrāk · 99
isti'māl · 71
isti'māl · 97
isti'māl èt- · 98
isti'māl olun- · 95, 97, 98
isti'mālde · 99
isti'māliyle · 98
iş · 67, 106
işe · 109
işāret · 43, 63, 65, 98, 99

işbu · 75
işle-
 iş işledin · 106
 iş işlemek · 67
 işle · 108
 işler · 108
 işleyeydin · 111
işte · 94
iştikāk · 63, 71
'itikād
 'itikād êt- · 44, 103
'ivaż-ı nūn · 64
iz · 78
îzāh êt- · 63, 65, 72
îzāh olun- · 71
izin
 iznin · 109
 izniñizle · 106
îzüm · 91

K

ķaba · 82
ķabak · 92
ka'be otluġu · 92
ķaç
 ķaça · 95
ķaç-
 ķaç · 43, 100
 ķaçmak · 69
ķaçıcı · 83
ķadın
 ķadınım · 11
ķāf
 ķāf'a · 41, 76, 78
 ķāf-i 'acemī · 75
 ķāf-ı şaġīre · 75
ķāfi
 ķāfidir · 71, 110
ķaftān · 84
ķāġīd · 84
ķahve · 101, 108, 109
ķā'ide · 71, 75, 97
 ķā'idesi · 75
ķal-
 ķalmışdır · 99
ķalāy · 79
ķalb
 ķalbimdeki · 110
ķalbur · 89
ķaldır-
 ķaldır · 110
ķal'e
 ķal'e · 110
ķal'e gözedici · 78
ķalem · 71, 84
 ķalemi · 111
 ķalemlerimi · 110
ķalem-trāş · 84
ķalk-
 ķal[k]mak · 67
 ķalk · 101
ķalkān · 84

ķalupla-
 ķaluplamak · 73
ķamış · 91
ķan · 80
ķanat · 88
ķanbur · 81
ķandil · 90
ķankı · 106
 ķankısı · 106
ķānūn · 75
ķap ķacaķ · 90
ķapa-
 ķapamak · 72
ķapaķ · 89
 göz ķapaġı · 79
ķaplan · 86
ķaplubāġa · 78, 87
ķapu · 88
 ķapudan · 107
 ķapusından · 110
ķapucı · 94
ķar · 76
ķara · 84
ķara saç · 80
ķaranfıl · 92
ķaranlık · 76
ķarı · 81
 ķarılara · 96
 ķarıya · 96
ķarın · 80
 ķarının · 104
ķarındaş · 81
 ķarındaşımı · 97
ķariş · 80
ķarīb · 41, 75, 76, 78
 ķarībdir · 75
ķarnı büyük · 81
ķarpuz · 92
ķartāl · 88
ķasık · 80
ķasnı · 93
ķaşşāb · 94, 107
 ķaşşābı · 107
ķaş · 79
ķaşı-
 ķaşımak · 74
ķaşıķ · 89
ķat'
 ķat' êt- · 108
ķatı · 83
ķatık · 90
ķatır · 85
ķā'ūk · 83
ķavā'id
 ķavā'ide · 65
ķavuk · 80
ķavun · 91
ķayna-
 ķaynamak · 72
ķaynana · 81
ķaynata · 81
ķaz · 88
ķazā
 ķazā cyle- · 103

qazzās · 9
kebir eġne · 85
keçi · 86
 keçi · 108
kedi · 86
kelepek · 88
keler · 86
kelimāt · 40, 42, 63, 65, 71, 82, 94, 99
 kelīmātıdır · 100
kelime · 104
 kelime-i istifhām · 99
 kelimesini · 64
kemān çekici · 94
kemā-yenbaġı · 71, 75, 94
kemik · 80
kemik/kemük
 kemükleri · 108
kenār · 82
kene · 86
kepçe · 89
kepek · 90
kerre · 64
 kerre · 45, 64, 113
kes-
 kes · 106
 kesmek · 69, 105
 yol kesici · 78
kesek · 77
keser · 85
keşir
 keşire · 40, 63, 65, 71
 keşiresi · 66
kesre-i şarīha · 97
keşret · 71
 keşreti · 98
kestāne · 92
ketm etmek · 110
kıl-
 maḥfī kıla · 103
kılıç · 84
kılıççı · 94
kın · 84
kırā'at
 kırā'at olun- · 41, 76, 78
kırk · 112
kırk biḡ · 112
kırlanġıç · 88
kırmızı · 78, 84, 92
kırmızı gül · 92
kırmızı mūm · 84
kısa · 82
kışrak · 85
kış · 76, 110
 kış · 110
kıyās · 40, 63, 71
kıymet
 kıymeti · 107
 kıymetinden · 107
 kıymetlerin · 108
kıyye · 108
kız · 81
 kızımı · 97
kız karındaş · 81
kız oġlan · 81

ki · 44, 45, 63, 64, 65, 75, 94, 96, 97, 98, 99, 100,
 101, 102, 103, 104, 105, 108, 110, 113
kilid · 88
kimesne · 103
kimse · 44, 102, 103, 114
 kimseye · 72, 111
kimyon · 92
kiriş · 84
kirlet-
 kirledir · 101
kirpi · 87
kırpık · 79
kitāb · 65
 kitābda · 75
 kitābında · 108
kizme · 84 'çizme'
ko-
 ko · 103
 komaç · 74
koca · 81
kocağarı · 81
kocaman · 81
koġa · 78
kok-
 koçmaç · 75
koçla-
 koçlamaç · 73
kol · 80
kolay · 82
koltuğ · 80
konaç · 41, 88
kork-
 korçar · 69
 korçarım · 110
 korçma · 70
 korçmaç · 69
 korçmuş · 69
 korçutmuşlar · 70
korçağ · 83
korçu · 70
koruğ · 91, 93
kotar-
 kotarmaç · 71
koy-
 koy · 114
koyun · 85, 108
koz · 91
köfter · 91
kök · 92
köle
 köleden · 104
 kölem · 108
kömür · 110, 111
 siyāh kömür · 76
köpek · 87
köpri · 77
köprü
 köprüsünden · 103
kör · 81, 100
körük · 85
köşk · 88
kötülük · 83
köy · 78
 köyde · 114

köye · 113, 114
köylü · 78
kulak · 79
kulluk · 41, 77
kum · 77
 kumları · 109
kumâş 83
 kumâşlar · 106
 kumâşları · 105
kurb
 kurba · 98
 kurbunda · 63, 65
kurbağa · 78, 87
kurd · 86
kurşun · 79
kurt böcek · 87
kurtar-
 kurtarmak · 73
kuru · 78, 82, 87
kuru izüm · 91
kuru peynir · 87
kuş · 87, 88
kuşak · 83
kuyruklu koyun · 86
kuyu · 77
kuyumcu
 kuyumcu'ı · 107
kuyumcu · 93
kuyumçu · 107
kuzgun · 88
kuzi · 86
küçük · 82
kül · 76, 89
külhân · 89
küp · 90
küçük · 89
kürek · 79
kürük · 84

L

lafız
 lafızdan · 65
 lafızları · 67
 lafızlarından · 64
 lafz · 65, 75
 lafzı · 64, 65
 lafzına · 64
 lafzını · 64, 65
 lafzıyla · 65
 lafızlardır · 100
 lafızlarıdır · 99
 lafızlarının · 99
 lafz · 64, 97, 99
 lafzı · 65, 96, 97, 99
 lafzın · 98
 lafzından · 99
 lafzını · 64, 99
 lafzın · 99
 lafz et- · 100
laḥana · 92
lâkin · 65, 75, 98, 99, 101, 108, 109, 110
 ve-lâkin · 98

lâm-ı ta'lîl · 94
lâyık
 lâyıktır · 101
lâzım · 102, 105
 lâzımdır · 96
leblebî · 40, 90
leğen · 89
levâzım · 42, 89
levâzımât · 42, 84
limon · 92
 limonu · 110
lisân · 63, 67, 71, 75, 94, 98, 99, 111
 lisân-ı yûnânî · 67
luğat · 63
 luğat · 65, 43, 95, 98, 100
 luğatdır · 69, 77, 91, 94
 luğatı · 43, 100
 luğat-i erba'a · 63
 luğat-i fârisî · 95

M

mâh
 mâha · 109
 mâhı · 109
maḥal · 77
 maḥalde · 44, 64, 75, 104
 maḥallerde · 97
maḥalle · 78
maḥfi
 maḥfi kı- · 103
mahfûz · 102
maḳâm
 maḳâm · 97, 98
 maḳâmında · 95, 97
maḳâm-ı cem' · 98
maḳâm-ı müfred · 98
maḳara · 79
maḳbûl
 maḳbûlü · 104
 maḳbûlün · 110
mâ'küsen · 65
ma'lûm · 66, 97
 ma'lûm ol- · 63, 65, 71
 ma'lûm olur · 64
 ma'lûmdur · 75, 94
 ma'lûmudur · 40, 63, 97
 muḳârî'-i ma'lûm · 66
 ma'lûm olmağile · 40, 63
 ma'lûm olur · 97
ma'nâ
 ma'nâları · 64
 ma'nâsı · 64, 99
 ma'nâsına · 64, 94, 99
 ma'nâsıdır · 64, 65, 99
mantar · 91
marul · 92
mâryâ · 85
maşâdır · 40, 63, 65, 67, 71, 72, 75
 maşâdır · 65
maşdar · 63, 65, 66, 72
 maşdarın · 40, 63, 65
maşharalık

maşharalıkda · 108
 maşlahat · 113
 maya · 90
 maymün · 86
 mazi · 40, 63, 64, 65, 71, 72
 māzī fi' il · 65
 māzīniñ · 64
 māzī-yi ma' lüm · 66
 māzī-yi meçhül · 66
 mazi fi' il · 65
 meçhül · 63, 65
 meçhülü · 63
 meçhülün · 63
 mužari'-i meçhül · 66
 medde · 64
 harf-i medde · 65
 yā-i medde · 65
 medyūñ
 medyūñuz · 106
 mef' ul
 ism-i mef' ul · 40, 63
 mekân · 65
 meks' et- · 114
 meksür et- · 64
 mekteb
 mektebe · 101
 mektüb · 41, 68, 84
 melâlet
 melâlet vēr- · 72
 melek · 109
 meme · 80
 me' mül
 me' mül olur · 103
 me' mülile · 66
 me' mül et- · 110
 menağşe · 93
 mender · 89
 menşüb · 64, 96
 menzil · 41, 88
 merdiven · 88
 merdüm · 103
 mersin · 92
 meşelâ · 64, 97, 99
 mestür · 101
 mevsüm
 mevsüm ol- · 75
 mevsümdur · 75
 mezkür · 97, 98, 99
 mezkür ol- · 65
 mezkūru · 98
 ml⁴ · 95, 97, 99, 104, 105, 107
 mıstâr · 84
 miftâh
 miftâhıdır · 43, 100
 miqdâr · 72
 ne miqdâr · 106
 mil · 90
 minnet · 103
 misâl · 64, 65, 94, 95, 97, 98
 misâlden · 65, 94
 misâli · 75, 95
 misâlidir · 75
 misâllerde · 97
 misâllerine · 97

muhabbet · 44, 103
 muhabbetiñ · 94
 muhâlif · 65
 muhtâç
 muhtâç ol- · 102, 111
 muhtelif
 muhtelifi · 63, 65
 muķābele · 63, 65
 muķābelesinde · 65
 muķaddem · 65, 102
 muķtezâ
 muķtezâyı · 114
 mûm · 89
 mundâr · 83
 munfaşıl · 96, 97
 murâd et- · 113, 114
 muşibet
 muşibetdendir · 104
 mu' temed kişi · 75
 muţtaride · 66
 muţtarideleri · 65
 muttasıl · 96
 muttasıl · 43, 95, 97
 mužari' · 40, 63, 64, 71
 mužari' de · 64
 mužari' i · 65, 72
 mužari' -i ma' lüm · 66
 mužari' -i meçhül · 66
 mübâhaşe
 mübâhaşe eyle- · 104
 mübâlağa ile ism-i fâ' il · 64, 66
 mücerred · 63, 71, 72
 mü' enneş · 67, 75
 cem' -i mü' enneş · 67
 cem' -i mü' enneş · 67
 mü' enneş · 97
 müfred · 110
 mühre · 84
 mühürle-
 mühürlemek · 84
 mükāleme · 43, 44, 45, 65, 100, 105
 mülâhaza
 mülâhaza olun- · 96
 mülâhazasıyla · 65
 mülhiyye · 92
 mümkün · 71
 münevver · 94
 münkalib ol- · 65
 münkeşif
 münkeşif ol- · 98
 mürekkeb · 84
 müsāvī
 müsāvīdir · 67, 97
 müsterih
 müsterih ol- · 102
 müşārün-ileyh · 75
 müştak · 66, 75
 müţāla' a et- · 65
 müyesser ol- · 72
 müzekker · 67, 75, 97
 cem' -i müzekker · 67

N

n'olaydı · 111
n'oldu
n'olduğ · 110
nağme
nağme ét- · 109
nağme eyle- · 109
na'l ur-
na'l ursun · 113
na'lband · 113
na'lbandı · 113
nālīn · 84
na'llat-
na'llatdı · 113
nām
nāmıñ · 110
namāz
aḥṣām namāzı · 77
ikindi namāzı · 77
öyle namāzı · 77
ṣabāḥ namāzı · 77
yatsu namāzı · 77
na'me · 110
nāmerd · 103
nār · 91, 93
nārdan · 101
nār çiçeği · 93
naşıl · 100
naşīhat · 44, 102, 103
naşīhat ét- · 102
nāşī · 71
nāşīdir · 97
ne · 63, 95, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 113
nedir · 107, 113
ne 'acāib · 100
ne ġarīb · 100
ne şekil · 100
ne zamān ki · 110
nedir · 99
nefiy
nefiy-i istikbāl · 64, 66
nefiy-i ḥāl · 64
nehiy · 63
emr-i nehiy · 63, 66
nehy-i gā'ib · 64
nehy-i ġā'ib · 66
nehy-i ḥāzır · 64
nereden · 105
nergis · 93
nesak-ı vāhid · 63
neşāyih · 43, 44, 45, 100, 104
neşāyihī · 65
nev'
binā'-yı nev' · 65, 66
nice · 43, 45, 65, 100
niçin · 44, 102
nitekim · 44, 65, 97, 98, 103
noḥūd · 90
nokta · 75
nokta-yı şelāşe-yi şağire · 75
nokta-yı vāhide · 75
nūşe · 109

nutk

nutk eyle- · 103, 104

O

o · 95, 96, 97
od · 89
oḍa
oḍasına · 108, 109
odun · 90, 110, 111
oduncu · 94
oduñ · 111
oğlak · 86
oğul · 81, 100, 111
oğlum · 102
ok · 85
oklağ · 90
oku-
ders oku · 101
oku · 100
okudu · 96
okuduk · 96
okudular · 96
okudum · 96
okuduñ · 96
okuduñuz · 96
okumak · 67
okumaz · 64
okuyalım · 101
ol · 44, 75, 102, 103, 105, 106, 114
ol-
kırā'at olunur · 41
mūta'assir olduğı · 40
olmağdan · 40
olursun · 44
ḥayr ola · 45
olunmuşdur · 63
ma'lūm ola · 63
olmağın · 63
olmağdan · 63
mūta'assir olduğı · 63
ma'lūm olmağıle · 63
tevk ve tarḥ olunmuşdur · 63
olmanın · 63
ehem ve elzem olmağıle · 63
olmağla · 63
olan · 64, 65, 75, 94, 113
olur · 64, 65, 66, 67
hazf olunup · 64
naql olunur · 64
iktifā['] olunup · 64
olunur · 64
olursa · 65
münkalib olur · 65
ma'lūm olur · 65
zıkr olunduğı · 65
olmamak · 65
eshel olup · 65
zıkr olunan · 65
terkīb ve tertīb olunmuşdur · 65
mezkūr olan · 65
olmağın · 66
terk olunmuşdur · 66

olmağ ile · 66
 tavzîh ve taşrîh olunmuştur · 67
 olmakdan · 71
 tayy olup · 71
 iktifâ olunmuştur · 71
 olunmuştur · 71
 ma'lûm olduğda · 71
 olunur · 71
 keşf ü izâh olunur · 71
 tarh olunup · 72
 taşîr olunup · 72
 ihâle olunmuştur · 72
 müyesser ola · 72
 tamâm olup · 75
 olmağın · 75
 olmadığı · 75
 sehiv olmak · 75
 vaz' olunmuştur · 75
 mevsûm olduğu · 75
 olduğda · 75
 kırâ'at olunur · 76
 kırâ'at olunur · 78
 ola · 94
 olunur · 94
 oldum · 94
 olunur · 95
 n'olaydı · 95
 ola · 97
 olmuş · 97
 olduğundan · 97
 ola · 97
 olan · 97
 olmak · 97
 olan · 97
 olunur · 97
 olunan · 97
 olur · 98
 olunur · 98
 münkeşif olur · 98
 olmak · 98
 olmuş · 98
 olur · 98
 ola · 98
 olsun · 99
 olmaz · 99
 olunmuştur · 99
 olmağın · 99
 olunmadı · 99
 olana · 99
 olmağla · 99
 olunmuştur · 99
 olunan · 99
 olma · 100
 olursan · 101
 olmayalım · 102
 olalım · 102
 olasin · 102
 olursin · 102
 oldu · 102
 olursun · 102
 olursin · 102
 olur · 103
 olursa · 103
 ola · 103

olmayasın · 104
 olma · 104
 olmak · 104
 hayr ola · 105
 olanı · 105
 olmaya · 108
 doğru ol · 108
 olup · 109
 olursa · 109
 olduğundan · 109
 olacaktır · 110
 olaydı · 110
 muhtâc olmayasın · 111
 olun-
 isti'mâl olursa · 98
 omuz · 80
 on · 111
 on altı · 112
 on beş · 112
 on bin · 112
 on bir · 111
 on dokuz · 112
 on dört · 112
 on iki · 111
 on sekiz · 112
 on üç · 112
 on yedi · 112
 on yüz bin · 113
 onlar · 95, 96
 oradan · 105
 orak kuşu · 88
 oraya · 101
 orospu · 81
 orta
 ortaya · 110
 orta · 82
 oruç · 77
 ot · 92
 otlak · 78
 otur-
 otur · 43, 69, 100
 oturacak yer · 80
 oturam · 69
 oturaydın · 95
 oturdu · 68
 oturmak · 67
 oturmayın · 69
 oturmaz · 68
 oturmuş · 67, 68
 oturmuştur · 68
 oturmuyor · 68
 oturuyor · 67, 68
 oturuyordu · 68
 otuz · 112
 otuz bin · 112
 ov-
 ovmak · 74
 oyan · 85
 oyna-
 oynamak · 73
 oynat-
 oynadıcı · 93
 oyun · 108

Ö

- ‘öd · 80
- öğren- · 43, 100
 - öğrendi · 66
 - öğrendiler · 66
 - öğrendiñ · 66
 - öğreniyor · 66
 - öğrenmedi · 64
 - öğrenmiş · 66
 - tekmil öğrendi · 66
- öğret-
 - öğredeyim · 111
 - öğredici · 93
 - öğret beni · 66
- öksür-
 - öksürmek · 72
- öl-
 - açlıktan ölmek · 103
 - ölen · 104
 - ölmek · 72, 103
 - ölünceye dek · 111
- öldür-
 - öldürmek · 73
- ölü · 82
- ölüm
 - ölüm · 110
 - ölümünden · 110
- ‘ömür · 107, 113
- öñ · 78, 82
 - öñ · 100
- öp-
 - öpmek · 72
- ördek · 88
- örgü · 79
- örnek · 84
- örs · 85
- ört-
 - örtmek · 69
 - örtülmüş · 70
- örtülmüş · 79
- öte gün · 76
- öte günki gün evvel · 76
- öyle namâzı · 77

P

- pādişāh
 - pādişāhile · 44, 102
- pahā
 - pahāsi · 107
- pahālu 82
 - pahāludur · 111
- pakır · 79
- pāpādyā · 93
- pāpūç · 84
- pāre · 101
- pārisī · 63
- parmak · 79, 80
- pars · 87
- paṭlıcān · 92
- pāy-vend · 85
- pāzār ertesi · 77

- pāzār günü · 77
- pazı · 92
- peder
 - pederimi · 97
- pek · 76, 78, 81, 82, 83
- pek ālā · 99
- pek az · 83
- pek çüçük · 82
- pek ziyāde · 83
- pekmez · 90
- pelenk 'peltek · 81
- pençere · 88
- perde · 89
- perde çekici · 94
- perşenbe · 77
- pestil · 91
- peynür · 87
- peynür mayası · 87
- pezevenk · 81
- pire · 86
- pirinç · 90, 101
- pirinç (2) · 79
- pişir-
 - pişirmek · 71, 102
- pişmān
 - pişmān ol- · 102
- piştov · 85
- pulut · 101
- puğar · 77
- pürgüz · 93
- puşt · 82

R

- rāḥat
 - rāḥat ol- · 44, 102
- ramazān · 77, 107, 109
- rāzyāne · 92
- re‘āyā · 111
- renk · 84
- rūmī · 77
 - rūmīde · 94, 98
 - rūmīsi · 100
- rūşen · 94, 98
- rū‘yā · 89
- rūzgār · 76
 - şiddetli rūzgār · 76

S

- sa‘adet · 94
- sā‘at · 84
- şabāḥ · 109, 110
- şabāḥ namāzı · 77
- şabūḥ
 - şabūḥı · 109
- saç · 79, 80
- şaç-
 - şaçmak · 72
- şadā
 - şadāsını · 101
- sāde yağ · 101

sağ · 78, 80, 82, 100
 sağ el · 80
 sağır · 81
 şağ · 74
 şağ · sağ-
 şağ · sağmak · 74
 şahan
 şahanda · 109
 şahife · 63
 şahifede · 40, 63
 şahifenin · 97
 sakal · 80
 şakın · 99
 şakın-
 şakınmak · 73
 şalı · 77
 şalın-
 şalınmak · 75
 şâlis · 43, 65, 66, 75, 94, 102, 104
 şalkım · 91
 şâni
 şâniye · 64, 65
 şaşa · 95, 96, 102, 103, 104, 108, 110, 111, 113
 sarhōş · 83
 sârik · 83
 şarmaşık · 92
 şarmusak · 92
 şaru · 80, 84, 92
 şaru gül · 92
 şaru saç · 80
 şat-
 şatmak · 71
 şatun al-
 şatun al · 108, 111
 şatun alalım · 102
 şatun almak · 71
 şay-
 şaymağı · 111
 şaymak · 71
 şayağ · 90
 şayāğ · 87
 şayı · 111
 şayılar · 111
 şayıları · 111
 şayru · 82
 sebzevāt · 101
 seh · 75
 sekiz · 111
 sekiz biñ · 112
 sekiz yüz · 112
 sekiz yüz biñ · 113
 seksan · 112
 seksan biñ · 112
 selām
 selāmımızı · 114
 şemāniyye · 63, 65, 72
 şemāniyyenin · 40, 63
 semiz · 82
 sen · 69, 95, 96, 111
 senden · 95, 107
 seni · 94, 95, 101, 103, 109, 110
 seniñ · 94, 107
 seniñle · 97
 sensin · 95

sene · 110
 seniñ · 102
 serçe · 80, 88
 serçe parmak · 80
 sev-
 sevdiğim · 95
 sevdiğimde · 109
 sevdiğimden · 110
 sevdiğimiñ · 110
 sevmek · 73
 sevmez · 44, 103
 sevdā
 sevdāmız · 109
 sıç-
 sıçmak · 72
 sıçan · 86
 sıçra-
 sıçramak · 74
 sığır · 86, 108
 sığır yağı · 87
 sığırıcık kuşu · 88
 sına-
 sınamak · 75
 sır
 sırrın · 103
 sırça · 90, 110
 sırtlan · 86
 sıyağ
 sıyağ-ı bākī · 63
 sıyağ-ı şemāniyye · 65
 sıyağ-ı şemāniyye · 63, 65, 72
 sıyağ-ı sitte · 72
 sidik · 79
 şığa · 71, 97
 şığaları · 67, 99
 şığa-yı mu‘ayyene · 98
 şığa-yı cem‘-i teşniyye · 97
 sik · 80
 sin-
 sinmek · 74
 sin-i mühmele-yi sākine · 64
 siñ-
 siñmek · 75
 siñek · 86, 88
 siñir · 80
 sirke · 90
 sitte
 sıyağ-ı sitte · 72
 sivi sinek · 88
 siyāh · 76, 78, 101
 siyāh çamur · 78
 siz · 95, 96
 sizden · 106
 size · 96, 106
 sizi · 106
 sizler · 95, 96
 siziñ
 siziñle · 97
 soğan · 92, 93
 soğulcān · 79
 şöhet · 44, 102
 sol · 100
 şol · 78, 80
 şol el · 80

şon · 82, 100
 şonra · 44, 64, 65, 72, 75, 101, 105, 109, 114
 şor-
 şordum · 107
 so'uk · 76
 söğ-
 söğmek · 73
 söğüt ağacı · 91
 söyle-
 doğru söyleyici · 83
 söyle · 109
 söyleme · 103
 söylemek · 67
 söyler · 104
 söyleyemem · 110
 söyleyenden · 104
 söyündür-
 söyündürmek · 73
 söz
 sözü · 103
 şu · 77
 gül şu'i · 92
 şu · 103
 tatlı şu · 78
 şu şığı · 86
 su'āl · 114
 şud sağmak · 69
 şüfi · 93
 şulamak · 74
 susam · 92
 susam yağı · 90
 şüsen
 şüseni · 103
 sülük · 87
 sümük · 79
 sünnetsiz · 81
 süpür-
 süpürmek · 69
 sür-
 süreyim · 109
 sürmek · 74
 sürç-
 sürçmek · 74
 sürme · 84, 90
 süt · 87

Ş

şalcam · 92
 şamdān · 89
 şāmil
 şāmildir · 65
 şart · 65
 şartdır · 65
 şartile · 108
 şaşır-
 şaşırp · 110
 şeftālī · 91
 şeftālū
 şeftālū · 95
 şeker · 92
 şemşek · 76
 şey' · 106

şey'leri · 108
 şey'leriñ · 108
 şey'i · 99
 şey'le · 109
 şeytān · 76
 şiş-
 şişmek · 74
 şīşe · 89
 şol · 108
 şöyle · 63
 şu · 98, 107
 şunlar · 98
 şurū' · 63, 65
 şurū' ét- · 44, 97, 98, 105, 109
 şurū' êtdikde · 109
 şümār · 45, 65, 111
 şümārı · 65

T

tā · 65, 72
 tā · 65, 72, 105, 106, 108, 111, 113
 tā ki · 102
 tā ki · 65, 102, 113
 ta'accüb · 43, 64, 66, 67, 100
 ta'am 102
 ta'amını · 103
 tabī'at
 tabī'atinde · 10
 ta'bīr
 ta'bīr ederler · 98
 ta'bīr ét- · 98
 ta'bīr olun- · 99
 ta'biri · 94
 taḥammül · 97, 98
 taḥassür · 99
 taḥassürde · 100
 taḥfif · 99
 taḥrīr · 65, 71
 taḥrīr edip · 40, 63
 taḥrīre · 66
 taḥşil
 taḥşili · 65
 taḥşīs · 97
 taḥta bitī · 86
 tā'ife · 79
 taleb
 talebden · 97
 talebine · 98
 tamām
 tamām ol- · 75
 tamu · 41, 77
 tāne · 91
 tañrı · 75
 tañrı ta'alā · 44, 103
 tap-
 tapmak · 74
 tarak · 84
 tarḥ
 tarḥ olun- · 63, 72
 tarḥ olunmuşdur · 99
 tarla · 78
 tartıcı · 94

taşrîh · 75
 taşîr
 taşîr edip · 40, 63
 taşîr ét- · 65
 taşîr olun- · 72
 taş · 78
 büyük taş · 78
 çakıl taşı · 78
 taşak · 80
 taşdan kemer · 41, 77
 taşı-
 taşıyayım · 109
 taşra
 taşra çıkmak · 69
 tat-
 tatmak · 73
 tatlı
 beyâz tatlı dut · 93
 tatlı deniz · 78
 tatlı şü · 78
 ta'uk · 87
 tava · 89
 tavşan · 86
 tavzîh
 tavzîh edelim · 75
 tavzîh ve taşrîh olun- · 67
 tay · 85
 tayy
 tayy ol- · 71
 tayy olun- · 97
 tâze · 78, 82
 tâze ağaç · 78
 tâze balık · 79
 tâze dal · 92
 tâze peynîr · 87
 tâze üzüm · 91
 ta'zîm ét- · 109
 tebliğ eyle- · 114
 tefhîm · 71, 99
 te'kîd
 te'kîd-i nefy-i istikbâl · 64, 66
 te'lîf · 63
 temel · 88
 temmet · 113, 205
 tencere · 89
 ter / der · 80
 terâzî · 94
 tercüme · 63
 tereyağı · 87
 terk
 terk olun- · 66
 terk-i tarîh olunmuşdur · 99
 terkîb ve tertîb olun- · 65
 teşniye · 67, 97
 teşniyye · 64, 67, 97
 teşniyyenin · 97
 testere · 85
 teşbih
 teşbih ét- · 109
 teşbihdir · 94
 teyze · 81
 tezvîç
 tezvîç ét- · 95
 tıraş eyle-

tıraş eylemek · 74
 tırnak · 80
 tilki · 86
 tohum · 91
 tok · 82
 top · 85
 topal · 81
 toprak · 77
 beyâz toprak · 78
 kırmızı toprak · 78
 toprak bardağı · 89
 toprak başıma · 99
 topuk · 80
 toz · 78
 törpü · 85
 tufeng · 85
 turfanda · 91
 turna kuşu · 88
 turp · 92
 türunc · 91
 tüşhürlân böceği · 41, 87
 tut-
 düşman tut · 44, 103
 tutmak · 71
 tütü · 90
 tuz · 89
 tuzlu · 79
 tüccâr
 tüccârdan · 105
 tükürük · 79
 tûlbend · 83
 türki · 63, 67, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 111
 türki · 96, 97, 98
 türkide · 94, 98, 99
 tütün · 89

U

ucuz · 82, 110
 uç-
 uçmak · 72
 uça · 80
 uçkur · 83
 uçmak · 41, 77
 uğra-
 uğradım · 94
 ulağ · 76
 ulaş-
 ulaşmak · 75
 'ulemâ · 43, 100
 ulu · 82
 un · 90
 uncu · 93
 unut-
 unutma · 113
 unutmak · 72
 ur-
 urmak · 69
 ustura · 85
 utan-
 utanmak · 72, 74
 utanuram · 110
 uyandır-

uyandır · 109
uyandırırım · 109
uyanık · 83
uyanıklık · 89
uyku · 89
uyluk · 80
uyu-
uyur · 109
uyuyucu · 83
uzak · 78, 82
uzun · 82

Ü

üç · 65, 71, 75, 101, 102, 111, 112, 113
üç bin · 112
üç yüz · 107, 112
üç yüz bin · 111, 113
üfür-
üfürmek · 74
üsküre · 89
üst · 78, 100
baş üstüne · 109
üstünde · 110
üstüne · 110
başım üstüne · 99
üveği kız · 81
üveği oğul · 81
üzengi · 85
üzengü · 114
üzere · 65
üzerine · 63, 64, 65, 75, 95, 102, 109, 114
üzerlerine · 64
üzre · 44, 71, 97, 98, 105, 106
üzüm · 91
üzümünden · 101

V

vāhid · 45, 63, 111
vāki' · 40, 63, 75, 98
vāki'dir · 71
vakit 100
şabāh vakti · 110
vakitde · 108
vakti · 77
vaḳtimiz · 71
vaḳtiḡ · 98
var · 100, 107
var mıdır · 105
vardır · 65, 97, 98, 99
var-
varalım · 101
var · 105, 108, 109, 113, 114
vardıkda · 106
vāvü'l-kašem
vāvü'l-kašem · 94
važ'
važ' èt- · 64
važ' olun- · 75, 98
važ' èt-
važ' èt- · 97

ve · 40, 44, 63, 64, 65, 67, 71, 72, 75, 79, 90, 91, 93,
94, 98, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108,
109, 110, 111, 113, 114s
ve lākin · 65, 98 101
ve sā'ir · 64, 65, 97, 114
ve yāhūd · 64
vecih
vechile · 63
vech · 65
vech üzere · 65
vechile · 65, 110
vecih üzere · 75, 97
vecihle · 98
velev · 65, 103
vèr-
cevāb vèr · 114
cevāb vèrdi · 107
dèyemem · 110
melālet vèrmeyip · 72
vèr · 106
vèrilir · 64
vèrmek · 69
vèrsin · 107, 113
vilāyet · 78
vilāyete · 111
vuḳıyye · 102, 108, 111
vuşul bul- · 110

Y

yā · 109
yaban keçisi · 87
yaban şoğanı · 93
yabancı · 83
yağ · 87, 90, 101
yağı · 90
yağ-
yağıyor · 70
yağmış · 70
yağmur · 76
yağmurdur · 76
yāhūd · 64, 67, 95
yā-i medde · 65
yak-
yakdı · 100
yakmasıḡ · 70
yakmış · 70
yaka · 84
yakın · 78, 82
yakındır · 105, 110
yaklaş-
yaklaşdı · 107
yalancı · 83
yan · 80
yanıma · 105
yanımızda · 106
yanımızdan · 107
yan-
yanmak · 69, 89
yanmasıḡ · 70
yanmış · 70
yan yaşadığı · 89
ya'nī · 100, 110

yağa · 78
 yağak · 79
 yap-
 yapayım · 109
 yapış-
 yapışdı · 109
 yaprak · 91
 yapu · 73, 78
 yapu yap-
 yapu yapmak · 73
 yapucı · 93
 yar-
 yarmak · 74
 yār · 83
 yarım kıyye · 108
 yarın · 76
 yaşdik · 89
 yavaş yel · 76
 yay · 84
 yaya · 82
 yayka-
 yaykamak · 71
 yaz · 76
 yaz-
 yaz · 68
 yazıcı · 68
 yazma · 68
 yazmak · 67
 yazmasıñ · 68
 yazmışdır · 68
 yazmak · 84
 yazıldığı · 97
 yazılan · 97
 yazılmışdır · 106
 yazayım · 111
 yazık · 99
 yazıklar başa · 100
 ye- · 69, 102, 110
 yemek · 67
 yemesiñ · 69
 yemiş · 69
 yeyeyor · 69
 yê-
 ğam yemeğe dërler · 99
 yêmeden · 103
 yêyelim · 101
 yedi · 111
 yedi biñ · 112
 yedi yüz · 112
 yedi yüz biñ · 113
 yelken · 79
 yemenī pāpūç · 84
 yemiş · 90, 92
 yemişler · 90, 101
 yengeç · 78
 yeñ · 83
 yeñi · 83
 yeñi ay · 76
 yer · 77
 boş yer · 80
 oturacak yer · 80
 yerinde durucu · 83
 yêr
 dam yêri · 76

 yêrde · 64, 75, 97, 99
 yerinde durucu · 83
 yeşil · 84
 yeşil erik · 91
 yeşil keler · 88
 yetmiş · 112
 yetmiş biñ · 112
 yeyni · 82
 yık-
 yıkamak · 73
 yıka-
 yıkayıcı · 94
 yıl · 76
 yılan · 86
 yılan balığı · 79
 yıldız · 76
 kuyruklu yıldız · 77
 ülker yıldızı · 76
 yırt-
 yırtıcı hayvân · 86
 yırtmak · 72
 yırtıcı hayvân · 86
 yigirmi · 112
 yigirmi altı · 112
 yigirmi beş · 112
 yigirmi biñ · 112
 yigirmi bir · 112
 yigirmi dokuz · 112
 yigirmi dört · 112
 yigirmi iki · 112
 yigirmi sekiz · 112
 yigirmi üç · 112
 yigirmi yedi · 112
 yiğit · 83, 94
 yiğitlik · 44, 103
 yitür-
 yitürmek · 73
 yoğun · 82
 yoğur-
 yoğurmak · 71
 yoğurt · 87
 yoşsul · 83
 yok · 98
 hâcet yok · 107
 hâcet yokdur · 66
 yokdur · 67, 97, 98, 110
 yokuş · 78
 yol · 77
 yol gösterici · 76
 yol kesici · 78
 yolla-
 yollar · 110
 yorğan · 89, 110
 yufka · 82
 yular · 85
 yumurta · 92
 yumuşak · 82
 yūnānī · 63, 67, 95, 96, 97, 98, 109, 100, 111
 lisān-ı yūnānī · 67
 yūnānide · 63, 67, 75, 94, 98, 99
 yūnānīdir · 98
 yūnānī' i · 63, 67, 69
 yūnāniyye · 65, 109
 yut-

yutmak · 72
yuvarla-
yuvarlayıp · 110
yuvarlan-
yuvarlanmak · 74
yük · 111
yüksek · 78, 82
yürek · 80
yüz · 80, 82, 89, 112
yüzün · 95
yüzümü · 109
yüzünüz · 94
yüz-
yüzmek · 75
yüz biç · 113
yüz yaşdığı · 89
yüzük · 84

Z

zâc · 84
zâhîr · 111
zaḥmet · 77
zâ-i sâkine · 64
zâ'id · 106, 107
zamā'ir · 65
zamā'ir · 97
zamā'irde · 97
zamā'iri'l-merfû'ati'l-munfaşıla · 43, 95
zamā'iri'l-merfû'ati'l-muttaşıla · 95
zamā'iri'l-munfaşıla · 96
zamā'iri'l-muttaşıla · 96
zamā'iriç · 97
zamā'iri'l-maḥrûreti'l-muttaşıl · 97
zamân · 95, 110
zamîr
zamîr-i cem'-i mü'enneş · 67
zamîr-i cem'-i müzekker · 67
zamîr-i cem'-i müzekker ve mü'enneş · 67
zamîr-i ġā'ib · 98
zamîr-i menşûb · 96
zamîr-i taḳrîr · 98

zamîr-i teşniyye · 67
zamîr-i teşniyye-i mü'enneş · 67
zamîr-i teşniyye-i müzekker · 67
zamîr-i ġā'ib · 98
zamîr-i ġā'ibe · 98
zamm
zamm êt- · 64, 99
zamme
zamme-i şarîḥa · 75
zamme-i ġalîze · 75, 97
zamme-i ġayr-ı şarîḥa · 98
zamme-i şarîḥa · 97
zâyi'
zâyi' êt- · 110
zâyi' kıl- · 95
zebân · 63, 97, 109
zebân-ı · 63, 99
zen
zene · 96
zenile · 97
zenler · 97
zenlere · 96
zenlerle · 97
zencîr · 84
zengîn · 83
zerdâlû · 91
zerdâlû ağacı · 91
zeyt yağı · 90
zeytûn · 111
zırılı · 85
zıkr olun- · 65
zîrâ · 40, 43, 44, 63, 65, 67, 71, 97, 99, 100, 101, 103, 105, 106, 107, 110, 113
zîrâ ki · 43, 100, 101, 110
ziyâde · 83, 104, 109
ziyâdeliğinden · 94
ziyâde êt- · 64
ziyâlı · 101
zulm
zulm êt- · 44, 103
zurûf · 43, 100

5.2. ARAPÇA

A

‘aķreb · 86
‘abd · 105
‘abdünā · 109
‘abeş · 109
‘ābis · 96
abrah · 95
‘acele^{te} · 73
acl · 102
‘acūz · 81
a‘dā · 103
a‘dād · 112, 113
‘adāvet · 103
‘add^ü · 71
‘aded · 112
‘adūv · 83
‘adūvv · 103
‘adūvvek · 103
‘ađvet · 99
āfāt · 102
āfetīmūn · 93
afyūn · 93
āh · 81
āhar · 109
aḥaz · 106
aḥazte · 109
aḥdar · 84
aḥdeb · 81
āḥiret · 77
aḥmak · 83
aḥmer · 84
aḥres · 81
aḥrūc · 110
aḥsen · 106
aḥzir · 105
aḥz^ü · 71
‘aīd · 77
‘akabe · 78
‘ākıl^ü · 83
‘akl · 95
aklef · 82
akmişe · 106
akra · 81
ālā · 100
‘alā · 95, 114
ālāf · 111
‘alak · 87
‘alāt · 85
‘ale · 102, 106, 109, 111
āletü’r-riķāk · 90

‘aleyhi · 114
‘ālī · 82
‘alim · 105
‘āliyye · 101
allāh · 75, 107, 113
ālū · 112
a‘mā · 81
‘amel^ü · 67
‘āmil · 94
‘amme^{tü} · 81
‘amm^ü · 81
‘amūd · 89
‘amyāni · 100
‘an · 102, 103, 106, 107
‘andelīb · 101
‘āne^{tü} · 80
ānīsūn · 93
‘ankebūt · 87
‘annā · 114
‘arab · 41
‘arabī · 40
a‘rāf · 111
‘araķ · 80
‘arīz · 82
arż^u · 77
ās · 92
‘aşā · 78
aş‘ab^ü · 83
aşam · 81
‘aşb^ü · 80
‘asel · 90
aşfer · 84
aşgar · 82
‘aşıf · 76
aşl^ü · 93
‘aşar · 112
‘aşarete ālāf · 113
‘aşarete mi’ete ālāf · 113
‘aşeka · 93
a‘ta · 107
‘atebe · 89
‘atīķ · 83
ay · 41
‘ayn · 78, 79, 106, 109
‘azā · 76
‘azāb · 77
azb^ü · 78
‘azīm · 82, 95
‘azīz · 94
‘azm^ü · 80
‘azż^u · 72

B

bāb · 107, 111
bābūc · 84
bāb^ü · 89
ba‘d · 100, 101, 108, 109
ba‘d^ü · 83
bağal · 86
bağteten · 109
bahir · 78
bahrū‘l-mālih · 78
ba‘id · 78, 82
bağar · 86, 108
bağara^{tü} · 86
bakaratü‘z-zer‘ · 78
bakāilā‘^ü · 93
bākire^{tü} · 81
bakğ · 87
bakğāl · 94
baklatü‘l-ğamkā‘^ü · 92
bakūra · 91
başal · 92
başālet · 103
başlū‘l-ağdar · 92
baṭn · 105
baṭn^ı · 80
baṭt^u · 88
baytār · 114
bāzincān · 92
bedr · 95
bedr^ı · 76
behlevān · 94
bekra^{tü} · 79
bel · 107
beled · 111
beliye · 75
bel‘u · 72
benefsec · 93
bennā‘^ü · 94
berad · 76
bered · 76
berğ · 76
berğük · 91
beṭū‘ · 74
be‘ūda · 88
bevl · 79
bevvāb · 94
beyde^{tü} · 92
beyt · 89, 108
bey‘^ü · 71
bezr^ü · 72, 92
bi · 94, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110
bi-hi · 97
bi-him · 97
bi-hinne · 97
bi-ke · 97
bi-küm · 97
bi-nā · 97
binā‘ · 63, 65, 73, 78
bint^ü · 81
bunduk · 91
bundukiyye · 85
bundukiyyetü‘ş-şagīr · 85
burgūs · 87

buzzāk · 79
bükā‘^ü · 72
bükül · 102
büll^ü · 72

C

cā‘ · 99
cā‘e · 105, 106, 109, 114
cāff · 78
cāmūs · 86
cānib · 78, 100
cāyi‘^ü · 82
cebān · 83
cebel · 77
cebhe · 79
cedde^{tü} · 81
cedd^ü · 81
cedīd · 83
cedr^ü · 86
cefn · 79
cehennem · 77
cehle · 104
cemel · 86
cemi‘ · 100, 114
cemile · 106
cenāğ · 88
cenb^ü · 80
cennet · 77, 78, 101, 107
cerād · 87
cerīde · 106
cerreb · 102
cerr^ü · 73
cevr^ü · 91
ceyb^ü · 84
cezar · 92
cezzār · 94
cidār · 78
cild^ü · 80
cizr · 77
ci‘te · 105
ci‘tū · 95
cubb^ü · 90
cuğküm · 95
cullenār · 93
cull^ü · 85
cumu‘a · 77
cürmağ · 84
cüb^{nü} · 87
cüb^{nü}‘l-‘atīğ · 88
cüb^{nü}‘t-‘ariyy · 88
cühelā‘ · 101
cühhāl · 100
cüneyne^{tü} · 92
cürāb · 84

Ç

çūğā · 106

D

ḍabāb · 77
ḍab^ü · 86
ḍab^{‘ü} · 86
ḍāḥil · 82
ḍā^{‘n} · 86
dār · 89
ḍarb^ü · 69
dāriküm · 94
davāt · 112
ḍayya[‘] · 95
ḍayyik · 83
decāce^{tü} · 88
deffe^ü · 79
dehnü[‘]z-zeytün · 90
dekīk · 90
delīl · 76
delk^ü · 74
delv · 78
dem^ü · 80
dem^{‘ü} · 80
dennü[‘]ş-şagīr · 90
derfe · 85
ders · 101
devā[‘] · 90
dibs^ü · 90
ḍifde[‘] · 87
ḍihk^ü · 72
ḍik^ü · 88
dimāg · 79
dir^{‘ü} · 85
du^{‘ā} · 113
dubur · 81
dūd · 87
duḥān · 89
duḥn^ü · 90
duḥül · 69
duyün · 107
düb · 87
dünyā · 77

E

eb · 81
ebhel · 93
ebū[‘]z-zevce^{ti} · 81
ebyaz · 84
ecābet · 107
ecib · 107
ecl · 111, 114
eclis · 101
eddū · 107
edevāt · 43
edik · 41
ednā · 104
ed^{‘ü} · 112
eḥad · 77, 102, 105, 111
eḥade[‘] aşere · 112
eḥadün ve[‘] işrün · 112
eḥibbā[‘] · 103
ehrub · 101
ekall^ü · 83

ekber · 82
ekl^ü · 67
ektüb · 112
el-baḥḥu[‘]l-aşfer · 92
el-büsr^ü · 93
elf · 113
elfān elfeyn · 113
elşag · 82
emām · 100
emānetillāh · 106
emāte · 73
emertü · 108
emīn · 75, 102
emr · 109, 111
emr^ü · 67
emsile · 45
en · 102, 103, 104, 105, 108, 109, 111
enām · 104
ene · 96, 111
enf · 79
enfüsihim · 104
enne · 105, 107, 111
eşaḥu · 102
ente · 95, 96
entüm · 96
e[‘]rac · 81
erba[‘]a · 77
erba[‘]a ālāf · 113
erba[‘]a aşere · 112
erba[‘]a mi[‘]e · 112
erba[‘]a mi[‘]ete ālāf · 113
erba[‘]a ve[‘] işrün · 112
erbāb: erbābınıḡ · 40
erba[‘]ün · 112
erba[‘]üne elfen · 113
ercū · 111
erfe[‘] · 78
erneb · 86
ersele · 108
eruzz · 90, 102
esās · 89
esed · 86
eşer · 78
esfel · 82
esmer^ü · 84
esved · 84
eşedd · 105
etağannī · 109
e[‘]ṭā^{‘ü} · 69
ev · 96
evānī · 90
evkāt · 102
evlā · 105
evvel · 100
eyne · 105
eyyāki · 96
eyyam · 114
eyyām · 101
eyye · 109
eyyi · 109
eyyü · 105, 106
ezheb · 106
ezyed · 83

F

faḥim · 76
fahm · 111
faḥm · 111
faḥz^ü · 80
faḳīh · 94
fākihe^{tü} · 91
faḳīr · 83
fānūs · 90
fāre · 86
fāris · 82
fārisī · 40
fārr^ü · 83
fe · 100, 101, 107, 108, 109, 111, 114
fe‘al · 112
feh^{dü} · 87
feḳad · 106
felak · 76
felek · 76
fellāh · 78
fem · 79
fer' · 78
ferāşe · 88
ferd · 81
ferec · 81
feres · 114
ferṭi · 95
fer' ^ü · 84
fer' ^ü · 92
fevāike · 91
fevākih · 101
fevk · 78, 100
fi · 95, 100, 102, 103, 104, 106, 108, 109, 113
fiel^ü · 92
fiḳḳa^{tü} · 79
fiḳḳān · 73
firāş · 89
fitil · 73
fūl · 90
fustuḳ · 92
fūlke · 91

G

ḡā'it · 79
ḡaleyān · 72
ḡālī · 82
ḡāliyye · 111
ḡalīz · 82
ḡalle · 111
ḡanem · 86, 108
ḡanemü'l-ünšā · 86
ḡaniyy · 83
ḡarf · 71
ḡarīb · 83
ḡars · 74
ḡār^ü · 93
ḡasl^ü · 71
ḡassāl · 94
ḡāyet · 95
ḡayr · 104, 107, 111
ḡazāl · 87

ḡazel^ü · 74
ḡılḳ · 72
ḡirbāl · 89
ḡiṭā' ^ü · 90
ḡulāmü'l-mu'ṭī · 82
ḡurāb · 88
ḡurre · 76
ḡuşn^ü · 93

H

ḡabbāz · 106
ḡabbe^{tü} · 92
ḡabbü'z-zülem · 93
ḡaber · 105
ḡabībī · 95
ḡabişe · 104
ḡabl · 78
ḡabl^ü · 85
ḡacebe^{tü} · 80
ḡacer · 78
ḡacerü'l-'azīm · 78
ḡācet · 107, 108
ḡācib · 79, 94
ḡadb^ü · 79
ḡadd · 79
ḡaddād · 94
ḡadīd · 79
ḡādim · 106, 108
ḡadūr · 78
ḡāfe · 82
ḡafīf · 82
ḡāhünā · 100
ḡākī · 104
ḡākim · 99
ḡaḳḳ · 103, 107
ḡaḳḳanā · 107
ḡakk^ü · 74
ḡāl · 79, 81
ḡaleb · 69
ḡalef · 78, 100
ḡāle^{tü} · 81
ḡalk: ḡalka · 44
ḡalk^u · 74
ḡall^ü · 69
ḡall^ü · 90
ḡaltīt · 93
ḡamā' · 78
ḡamāme^{tü} · 88
ḡamīra · 90
ḡamīs · 77
ḡaml · 111
ḡamse · 112
ḡamse ālāf · 113
ḡamse 'aşere · 112
ḡamse mi'ete · 112
ḡamse mi'ete ālāf · 113
ḡamse ve 'işrūn · 112
ḡancer · 85
ḡanūk · 72
ḡanzal · 93
ḡarac · 107
ḡarāḳa · 89

ḥarb · 42
 ḥarec · 107
 ḥarfān · 82
 ḥāric · 82
 ḥāriç · 100
 ḥarīr · 91
 ḥark^u · 69
 ḥarnūb · 92
 ḥarr^a · 76
 ḥarūf · 86
 ḥaşā · 78
 ḥasen · 82
 ḥāsire^{tü} · 80
 ḥašīšen · 109
 ḥasretā · 100
 ḥass · 92
 ḥasūd · 104
 ḥaşin · 82
 hāt · 109, 112
 ḥaṭab · 90, 111
 ḥatem · 84
 ḥātem · 84, 107
 ḥattā · 95, 102, 106, 109, 111
 ḥaṭṭāb · 94
 ḥā'ūlā'i · 98
 ḥavf · 69
 ḥavş · 89
 ḥayāṭa^{tü} · 72
 ḥayā'^ü · 72
 ḥayme^{tü} · 90
 ḥayr · 45, 83, 104, 105
 ḥayṭ^ü · 91
 ḥayyāṭ · 94, 104, 105, 106
 ḥayye · 86
 ḥayy^ü · 82
 ḥayyü'l-'ālem · 93
 hāzā · 98
 hāzī · 98
 hāzihi · 107, 110, 111
 hedm^ü · 73
 hel · 105, 107
 ḥelā' · 79
 herb · 69
 hezm^ü · 74
 ḥinzīr · 86
 ḥirbā'^ü · 88
 ḥışın · 78
 ḥışn · 111
 hızt^{tü} · 72
 ḥībe^{tü} · 74
 ḥibr^ü · 85
 ḥicr · 86
 ḥimār · 86
 ḥinşir · 80
 ḥirāṭīn · 79
 hirre^{tü} · 86
 ḥisāb · 108
 ḥişān · 86
 ḥişrim · 91
 hiye · 96, 104
 hizām · 84
 ḥubz · 106
 ḥubz^ü · 89
 ḥuf · 84

ḥūḥ · 91
 ḥulḫ · 80
 ḥulūl · 111
 ḥummuş · 90
 ḥunfūs · 87
 ḥurūc · 69
 ḥurūfāt · 43
 ḥuşye · 80
 ḥuṭṭāf · 88
 ḥuzū · 107
 hüm · 96
 hūna · 101
 hünā · 100, 105
 hünne · 96
 hüve · 96

I

'iyd · 106
 ibhām · 80
 ibn^ü · 81
 ibra^{tü} · 91
 ibre · 85
 ibrīk · 90
 ibṭi' · 80
 ibtidā' · 95
 iccāşa^{tü} · 91
 'icle · 86
 idām · 90
 if'al · 108
 iftırāk · 74
 iḥtirāz · 73
 ikrā' · 100
 iḳṭa' · 106
 ilā · 99, 102, 106, 109, 111
 ileyh · 107
 illa · 98
 illā · 107
 'ilm^ü · 67
 imām · 78, 94
 'imāme^{tü} · 84
 īmān · 76
 ī'mel · 102
 imlā'^ü · 73
 in · 95, 101, 103, 104, 105, 107, 109, 111, 114
 'ind · 107
 'indenā · 106
 'indī · 105
 'ineb · 91, 101
 infeḥa · 88
 inḳaṭa' · 108
 inne · 100, 101
 innī · 102
 insān^ü · 81
 inşā'allāh · 108, 114
 intiḥāb · 73
 intiḥāl^ü · 74
 inzāl · 72
 'irfān · 103
 irsāl · 109
 'irse^{tü} · 87
 işba' · 79, 80
 ise: ise · 44

isķil · 93
 ism · 63, 75
 ismid · 84
 isnā ‘aşere · 112
 isnā ve ‘işrūn · 112
 işneyn · 77, 112
 iştabl · 89
 istahyā · 74
 istikāz · 89
 işāret · 43
 işra’ · 109
 ‘işrūn · 112
 ‘işrūne elfen · 113
 iştē · 108, 111
 iţās · 72
 iţfā’ü · 73
 ‘itikād: ‘itikād ét- · 44
 ittaḥazū · 103
 ittikā’ü · 73
 ityān’ · 67
 ivezz · 88
 iyyāhü · 96
 iyyāhüm · 96
 iyyāhünne · 96
 iyyāke · 96
 iyyāküm · 96
 iyyānā · 96
 iyyāye · 96
 izā · 106, 107, 108, 109, 111
 ‘izām · 108
 izheb · 105, 106, 108, 111, 114
 izḥir · 93
 izn · 106

K

ka’ad · 95
 kabā’a · 84
 kabīḥ · 82
 kabl · 83, 102, 111
 kable’l-ems · 76
 kabl-emsü’l-ems · 76
 ka’b’ü · 80
 kad · 111
 kādüm · 85
 kāf · 94; kāf’a · 41
 kāf’: kāf’a · 41
 kafā’ü · 79
 kahbe’ü · 82
 kahve · 102, 108
 kalb · 80
 kalem · 84, 112
 kalensüve · 84
 kalīl · 83, 100
 kamer · 76
 kamerü’d-dīn · 92
 kamh’ü · 90
 kamış · 84
 kamış’ü · 89
 kamle’ü · 87
 kân · 111
 kanāt · 78
 kandīl · 90

kâne · 103, 114
 kans’ü · 69
 kânün · 89
 ka’r · 78
 kara’e · 96
 karā’e-hā · 97
 karā’e-hu · 97
 kara’e-hüm · 97
 karā’e-hünne · 97
 karā’e-ke · 97
 karā’e-küm · 97
 karā’e-nā · 97
 karā’e-nī · 97
 karā’et · 96
 karā’etüm · 96
 karā’nā · 96
 karanfīl · 93
 kara’ü · 96
 karīb · 41, 78, 82
 kārr’ü · 83
 kārūra · 89
 kar’ü · 92
 karye · 78, 114
 kaşb’ü · 92
 kāsīd · 76
 kaşīr · 82
 kaşr’ü · 89
 kaşşāb · 107, 108
 kaţ’ · 106
 katām · 78
 kaţf’ü · 93
 kaţī’ü’t-tarīk · 78
 kaţ’ü · 69
 kaviyy’ü · 83
 kavm · 99
 kavs · 85
 kavvās · 94
 kayḥ’ü · 80
 kāzib · 83
 kazzāz · 94
 ke · 100
 kebed · 80
 kebīr · 82, 111
 kebīrū’l-batn’i · 81
 kebīrū’s-şārib · 81
 keff · 79
 kelām · 103
 kelb’ü · 87
 kelīme · 104
 kem · 106
 kemā · 107
 kem’at · 92
 kemiyyü · 94
 kemmūn · 93
 kerīm · 99
 kerm · 92
 kerre: kerre · 45
 keşīr · 83, 99, 113
 keteb’ · 84
 ketif · 80
 kevn · 103
 kezā · 111
 kırā’at · 67
 kırāb · 85

kırtās · 84
 kıt'a · 101
 kıtt^u · 86
 kıyām^ü · 67
 kıymet · 107, 108
 kidir · 89
 kilāde · 84
 kīlīt · 81
 kimse · 44
 kird^ü · 86
 kiśśā'^ü · 93
 kitābe^{tü} · 67
 kizb^ü · 82
 kublet · 95
 kuful · 89
 kuḥl^ü · 90
 kul · 105, 107, 109, 114
 kulle · 78
 kulle^{tü} · 90
 kulletü't-turāb · 90
 kulluḡ · 41
 kulte · 112
 kum · 101
 kummeşre · 91
 kunfüz · 87
 kūrād · 87
 kūreh · 76
 ku'ūd^ü · 67
 küllemā · 100
 külli · 102, 111
 küllī · 100
 kümme · 84
 kümşeret · 101
 kün · 101, 103, 108
 kürkiyy · 88
 kürnüb · 92
 kürre · 111
 küttāb · 101

L

lā · 95, 100, 102, 103, 104, 105, 111, 113
 lahm · 108
 laḥm · 102, 108
 laḥm^ü · 80
 lākin · 99, 102, 109, 110
 le · 104
 lebenü'l-ḥaleb · 87
 lebenü'l-maḥzüz · 87
 lebenü'r-rā'ib · 87
 leblebī · 40
 leff · 73
 lekenne · 99
 lem · 104
 lenā · 102, 106, 107, 108, 110, 111
 levāzımāt · 114
 levn^ü · 84
 leyālī · 101
 leyl · 76
 leyletü'l-ems · 76
 leymün · 93
 leyse · 107
 leysele · 103

leyte · 95
 li · 95, 102, 103, 106, 107, 111, 114
 libās · 84
 licām · 85
 li-ebī · 98
 li-ebīhi · 98
 li-ebīhim · 98
 li-ebīhimā · 98
 li-ebīke · 98
 li-ebīküm · 98
 li-ebīnā · 98
 lift^ü · 92
 liḥāf · 89
 liḥye · 80
 lime · 102, 103
 lisān · 109
 lu'b · 109
 lu'b^ü · 73
 luḡat · 101
 lühüm · 108

M

mā · 99, 106, 107, 108, 109, 112, 113
 mā' · 77
 maḡaḡ · 72
 maḡmüm · 104
 maḡz · 108
 maḡabbe^{te} · 73
 maḡal · 100;
 maḡalle · 78
 maḡbüb · 104
 maḡfiyy · 103
 maḡ'ad · 80
 manzarü'l-ḡabīḡ · 82
 marāre · 80
 marīz^u · 83
 maşlaḡat · 114
 maşş^u · 72
 maşūret · 106
 maşūn · 102
 maṡar · 76
 me'bün · 82
 meccā'a · 104
 mecnün · 81, 95
 medar · 77
 medyün · 107
 mekān · 77, 95
 meks · 114
 mektüb · 84
 melben · 92
 melek · 76
 melīḡ · 82
 mellet · 102
 meşūḡ · 108
 memlük · 105
 men · 102, 114
 mer'a · 81
 mer'a · 78
 merertü · 94
 merren · 103
 merse^{tü} · 79
 mesā' · 95

mesā['] · 76
 mešāne · 80
 meşma' · 90
 metā' · 83
 meveddet · 103
 mevlāyī · 105
 mevley · 106, 107
 mevt^ü · 72
 meyyit · 82
 me'zⁱ · 86
 mezra^{'ti} · 78
 mışrā' · 102
 mıtraka^{'f(u)} · 85
 mibradü'l-haddād · 85
 mibradü'l-ḥaşeb · 85
 midfa^{'ü} · 85
 midrār · 76
 mi'e · 112
 mi'et · 107
 mī'et · 111
 mi'etān · 112
 mie'tān alāf · 113
 mi'ete alāf · 113
 mi'eteyn · 107
 miftāḥ · 101; miftāḥıdır · 43
 miftāḥ · 89
 miğref · 90
 miğzal · 91
 miḥadde^{tü} · 89
 miḥberre · 84
 mikrāz · 84
 mikved · 85
 miḳzāf · 79
 mil'aḳa · 90
 mill^ü · 89
 mimmā · 108
 min · 95, 100, 101, 102, 104, 105, 107, 108, 111, 113
 minfāḥ · 85
 mişār · 85
 mirfak · 81
 mirved · 90
 mişkale · 84
 mismār · 91
 misrān · 80
 miştār^ü · 84
 mişmişü'l-aşğar · 91
 mīzān · 94
 mu'allim · 94
 mucāmi'a^{tü} · 75
 muḥabbet · 95;
 muḥāfiḳ · 78
 muḥammaş · 91
 muḥāt · 79
 muḥibb · 103
 murād · 104
 mūs · 85
 muşāhib · 103
 mużāri': mużāri' · 40
 mü'arraş · 82
 mücerreb · 102
 mücī^{'ü} · 67
 müheyin · 83
 mühr · 86
 mükedder · 104

mülūhayye · 92
 münḥal · 89
 münir · 95
 münzü · 95
 mürettebü'l-cenb^ü · 89
 mürür · 73
 müşbet · 105
 mü'sir · 107
 müstakīm · 78, 108
 müsteriḥ · 102
 müstetir · 113
 müşterā · 105
 müşt^ü · 84
 mütenevvi' · 102
 mütenevvi'a · 108
 müteyakḳız^ü · 83
 müz · 95

N

na'ale · 114
 nacaḳ · 85
 naḥif · 82
 naḥl · 88
 naḥnü · 96
 nā'im · 83, 109
 nā'im · 82
 nākış^ü · 83
 naḳre' · 101
 nār · 76
 nārenc · 92
 nār^ü · 89
 nās · 103, 105
 naşihat · 44
 nāşif · 82
 naẓar^ü · 67
 naẓif · 83, 101
 ne'am · 99
 ne'ame · 88
 nebt^ü · 74
 nebyüt · 101
 neccār^ü · 94
 necim · 76
 necir · 75
 necmü'n-müzenneb · 77
 necs^ü · 83
 nedāmet · 102
 nedd · 111
 nedey · 77
 nedim · 102
 nefḥ^ü · 74
 nehir · 78
 neḥtāc · 102
 ne'kul · 101
 nemir · 86
 nerā · 106
 nercis · 93
 neşāyih · 43, 44, 45, 102
 nesr^ü · 88
 neşter · 102, 106
 neteḥammel · 102
 neten^ü · 75
 nevāt · 92

nevm^ü · 89
nezheb · 101
nişf · 108
nişfü'l-leyl · 77
nike^{tü} · 84
ni'met · 110
nisyān^ü · 72
nuḥāle^{tü} · 90
nuḥās · 79
nūr · 76
nüğüt · 72
nürīd · 106
nüzül · 72

Ö

ömr · 107

R

rabt^u · 69
racī · 89
rācil · 82
racül · 102, 103, 104
radk · 76
raḥā · 76
rāḥat · 103
raḥiṣ · 82, 107, 111
ra'yye · 111
raḫīk · 82
ramadān · 108
raşāş · 79
raşāşü'l-esved · 79
rāytü · 95
rāzyānc · 92
rebī' · 76
rebīb · 81
rebībe · 81
refī' · 78
re'īsü's-sefine^{tü} · 79
remād · 76, 89
remel · 77
remy · 69
re's · 79, 106, 109, 111
resül · 75
reyhān · 93
ricl^ü · 80
rīḥ · 76
rikāb · 114
rikāb^ü · 85
rūḥ · 114
rukbe^{tü} · 80
rukūb · 74
rummān · 91
ruṭab · 78
rūyā · 89
rūkūb · 72
rūmmān · 101

S

sā'at · 84
şabāḥ · 95, 105, 109
şabb^ü · 74
şabī · 81
şabūḥ · 109
şaddak · 107
şādık · 83
şadır · 80
şadr · 95
şafşāf · 91
sağır · 82
şāḥib · 83
şahīḥ · 83
şahre · 78
sā'id · 80
şā'īg · 94
şā'ika · 76
sā'il · 82
saḫar · 88
sakf^ü · 89
şakīl · 82
sak^u · 80
şalāt · 77
şalāte'l-'işā' · 77
şalāti'z-zuhur · 77
şalātü'l-'aşr · 77
şalātü'l-fecir · 77
şalātü'l-mağrib · 77
şalb^ü · 72
şa'leb · 86
şālīs: şālīs · 43
şani' · 107
şāni' · 107
şārī · 79
sarīk · 78
sarīka^{tü} · 72
şarme^{tü} · 84
şavm · 77
şavt · 101
şayd^ü · 73
seb'a · 112
seb'a 'aşere · 112
seb'a mi'ete ālāf · 113
şebāğ · 94
seb'ate ālāfi · 113
sebbe' · 73
sebt^ü · 77
seb'ün · 112
seb'üne elfen · 113
seb'ü · 86
şedy^ü · 80
se'el · 107
sefercel · 91
sefine · 105
sefine^{tü} · 79
seḫab · 101
seḫāb · 76
sekrān · 83
selak · 92
şelaşe · 111
şelāşe · 102, 107, 112, 114
şelāşe 'aşera · 112

ūelāſe mi'e · 112
 ūelāſe mi'ete ālāf · 113
 ūelāſe ve 'iſrūn · 112
 ūelāſete ālāfin · 113
 ūelāſūn · 112
 ūelāſūne elfen · 113
 semā · 76
 ūemān 'aſere mi'e · 113
 ūemān mi'ete ālāf · 113
 semāne 'aſer mi'ete seb'a mi'ete · 113
 ūemānī · 112
 ūemāniye ālāf · 113
 ūemāniye 'aſer · 112
 ūemāniye ve 'iſrūn · 112
 ūemāniyye: ūemāniyyeniġ · 40
 ūemānūn · 112
 ūemānūne elfen · 113
 semā^ū · 67, 74
 semek · 78
 semekū'l-ħayye · 79
 semekū'l-māliħ^ū · 79
 semekū't-ṭarī · 79
 semen · 87, 90
 semi^ū · 105
 semīn · 82
 semn · 102
 sene · 76
 senet · 111
 serāwīl · 84
 serc^ū · 85
 serec · 114
 sereṭān · 79
 serī^ū · 105
 sermūce · 84
 setr^ū · 69
 settāre · 89
 ūevr · 86
 seyf · 85
 seyyāf · 94
 seyyid · 109, 111, 113, 114
 ūıdķ^u · 82
 sırr · 103
 si'āl · 72
 siķāye^{te} · 74
 sikkīn · 85
 sikkīnū'l-ķalem · 84
 silsile^{ti} · 84
 sinn · 79
 ūırt · 95
 si'te · 109
 sitte · 112
 sitte ālāf · 113
 sitte 'aſere · 112
 sitte mi'e · 112
 sitte mi'ete ālāf · 113
 sitte ve 'iſrūn · 112
 sittūn · 112
 sittūne elfen · 113
 sivar^ū · 84
 ūıyāb · 106
 ūoħbet · 44
 ūūķ · 106
 ūūķūt · 69
 sulṭān · 103

ūūm · 93
 ūumme · 114
 sumsum · 92
 surre · 80
 ūū'bān · 86
 ūūbhānallāh · 100
 ūūķkar · 92
 ūūlahḫā · 79, 87
 ūūlāsā · 77
 ūūllem · 89
 ūūreyyā · 76

ū

ūāb · 85
 ūafak · 76
 ūahm^ū · 90
 ūahş · 114
 ūakķ^u · 74
 ūārib · 80
 ūart · 108
 ūāş · 83
 ūea'ır · 90
 ūeb'ān · 82
 ūebe · 79
 ūebīh · 74
 ūecar · 78
 ūeceretū'l-miſmiſ · 91
 ūecer^ū · 92
 ūefā^ū · 71
 ūefe · 79
 ūehr-i ūıyām · 77
 ūekl^ū · 84
 ūemm^ū · 73
 ūems · 101
 ūems^ū · 76
 ūem^ū · 90
 ūem'ū'l-aħmer · 85
 ūe'r · 80
 ūerr^ū · 83
 ūe'rū'l-aſfer · 80
 ūe'rū'l-ebyaz · 80
 ūe'rū'l-esved · 80
 ūe'rū'l-meżfūr · 80
 ūevke^{tū} · 92
 ūey' · 102, 105
 ūeyħ^u · 81
 ūeyħū'l-fānī · 81
 ūey'in · 105, 106, 109
 ūeyṭān · 76
 ūibr^ū · 81
 ūikāl · 85
 ūimāl · 78
 ūirā^ū · 71
 ūirā^ū · 79
 ūirec · 90
 ūitā · 76, 111
 ūi'te · 103, 104, 105, 111
 ūurb^ū · 67
 ūurū' · ūurū' ét- · 44
 ūücā^ū · 83
 ūūrbe · 109

T

ta‘ām · 104
tabā‘ · 103
tabbāh · 102
tabbāh · 94
tabh · 102
tabh^u · 71
ta‘cīn · 71
tācin · 89
ta‘dād · 111
taḥḥān · 94
taḥlīs · 73
taḥrīr: taḥrīr ‘édip · 40
taḥt · 78, 100
tāḥūn · 89
ta‘iddūh · 103
tāk · 77
taḳbīl^ü · 72
tāke · 89
ta‘lem · 104
ta‘līk^u · 74
tanzur · 109
taṅrı ta‘alā · 44
tarahḥam · 74
tard^ü · 74
tarī · 82
tarīk · 77
tarrāḥa · 89
taşdıĳ^u · 73
taşĳır: taşĳır ‘édip · 40
taşdan kemer · 41
taş^{tü} · 89
tavīl · 82
tavīl · 107
tavşıye^t · 73
tayrān · 72
tayr^ü · 88
te‘ālā · 114
te‘allem · 101
tebāḥe · 74
tebāḥe^{tü} · 74
tecī · 95
tecribe^{tü} · 75
tedaḥrac · 74
tedḥul · 109
teĳanne · 109
teḥmil · 111
tekāĳır^ü · 74
tekellem · 67, 103, 104
teḳul · 103
tekūn · 102, 104, 105
te‘kūl · 104
tekūn · 96, 100, 103, 104
temmet · 46, 205
temna · 105
temr^ü · 91
te‘mūr · 105, 114
tenāmü · 103
tenāzır · 104
tencere^{tü} · 90
tendim · 102
teşāveb^e · 73
teshīn · 73

tesme‘ · 101
testürü · 101
teverüm · 74
teys · 86, 87
tezevvec · 95
ṭihāl · 80
tīl · 84
tilmīz · 94
ṭīn · 77
tis‘a · 112
tis‘a ‘aşer · 112
tis‘a mi‘ete · 113
tis‘a ve ‘işrūn · 112
tis‘ate ālāf · 113
tis‘ate mi‘ete ālāf · 113
tis‘ūn · 112
tis‘üne elfen · 113
tuḳb^ü · 75
turāb · 77
turābü‘l-aḥmeri · 78
turābü‘l-ebyaz · 78
tūt · 93
tut-: düşman tut · 44
tütü‘l-ḥulv^ü · 93
tütü‘ş-şāmī · 93
tütyā · 90
tüccār · 105
tüffāḥ · 91, 101
türmüs · 93

U

‘ubūdiyye^{tü} · 74
ud‘ · 106
udḥul · 108
ufuḳ · 76
uḥbur · 109
uḥt · 81
uḳḥuvān · 93
‘ulemā’ · 101
ulūf ulūf · 113
‘ulūm · 101
‘umr · 113
‘unḳūd · 91
unzur · 107
urīd · 109, 114
usbū‘ · 77
‘uşfūr · 88
‘uşb · 93
uşub · 78
‘uvd^ü · 73

Ü

ūd‘ · 107
ūd‘u · 107
ümm^ü · 81
ümmü‘z-zevce^{tü} · 81
ünşā · 81
ürīd · 109
ürsil · 106
üte‘addid · 102

üzün^ü · 79

V

vādī · 78
vāhid · 112
vaķit · 100
vaķt · 100
vallāhi · 95
varak · 91
vasať · 82
vāsi^ü · 83
vaż^u · 74
ve · 40, 44, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114
vech · 80
veled · 100, 102, 111
velev · 103
verd · 92
verdū'l-aķmer · 93
verdū'l-aşfer^ı · 93
veter · 85
vezn^ü · 73
vezzān · 94
vicdān · 73
visāde^{tü} · 89
vukiyye · 102, 108, 111
vuşüb · 74
vuşül · 75

Y

yā · 65, 100, 102, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114
yaķtācü · 111
yasūd · 104
ya'teķid · 103
yaŗrudu · 104
yedū'l-yümñā · 80
yedū'l-yüsra · 80
yef alü · 109
yeküne · 108
yelzem · 102
yemīn · 78, 100
yenbaķī · 102, 111
yenķuşu · 106
yevm · 76
yezīd · 106
yuci' · 109
yuhķī · 104
yuķaddir · 103
yünānī · 109

yübķā · 103
yüci' · 105
yühıbb · 103
yühıbbü · 103
yüs'elü · 114
yü'fı · 107
yüvessıhüne · 101

Z

zafādi' · 79
zafıra^{tü} · 80
zāher · 80
zāhid · 94
zāhir · 111
zā'id · 107
zā'id^ü · 83
zā'ıf · 83
zalaķ · 74
zālikünne · 98
zālim · 103
zamā'ir: zamā'iri'l-merfū'ati'l-munfaşıla · 43
zamān · 95
zamīr · 113
zarüre · 111
zebīb · 91
zehāb · 114
zehāb^ü · 67
zeheb · 79, 106, 108, 114
zehī · 100
zehra^{tü} · 92
zeķan · 79
zeķer^ı · 80
zenād · 76
zevb^ü · 74
zevcīn · 81
zevk^u · 73
zeyl^ü · 84
zeyn^ü · 74
zeytün · 111
zıll^ü · 77
zi'biki · 79
zi'b^ü · 86
zinād · 89
zirā' · 80
zız · 88
zubāb · 88
zufur · 80
zukur · 81
zulm · 103; zulm èt- · 44
zulmetü'-ş-şedīde · 76
zübd · 88
zücāc · 91
zürzür · 88

5.3. FARŞA

A

āb · 77
 āb dāden · 74
 āb-ı şīrīn · 78
 ābidān · 80
 ābrīz · 89
 āfetīmūn · 93
 āfitāb · 76, 101
 āhen · 79
 āhen-ger · 94
 aḥter-i dūnbālī · 77
 āhū · 87
 āḥūr · 89
 ājder · 86
 ‘aql · 95
 āksār · 85
 ālāt · 42
 ālet-i ḥūrden · 90
 ālū · 91
 āmeden · 67, 95, 98, 105, 108, 109, 111, 114
 ‘amel kerden · 102
 āmrūd · 91
 [a]mrūd · 101
 [ā]n · 108
 [ş]ānezdeh · 112
 āmūḥten · 111
 āmūz · 101
 ān · 96, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 114
 ān cihān · 77
 ān’dır · 98
 ānān · 100, 101
 ānca · 102
 āncā · 105, 114
 ānhā · 108
 ānki · 100, 101
 arāsten · 74
 ārd · 90
 ārd-ger · 94
 āri · 99
 ārū · 108
 ārz · 107
 āsān · 83
 āsitān · 88
 āsitūn · 83
 āsumān · 76
 āsyāb · 89
 āsyāb-ı dest · 89
 āş-ger · 102
 āş-peş · 94
 āteş · 41, 89, 102
 āteş-zene · 89
 āteş-zene · 76
 ‘atşe kerden · 72
 āvāz · 101
 āverden · 67, 102, 105, 109, 112, 114
 āvīḥten · 74
 āyed · 103
 āyne · 90
 āzār · 103
 āzīne · 77
 azmūden · 75

B

bā- · 97, 101, 102, 103, 104, 105, 109, 110
 bāb · 110
 bād · 105
 ba’d · 101, 109, 114
 bād-bān · 79
 bād-günd · 81
 bahār · 76
 baḥsīden · 75
 baḥşīden · 74
 baḥşūden · 74
 baḥtū · 76
 baḳḳāl · 94
 baḳla-yı mişrī · 93
 bālā · 78
 bālā-ter · 78
 bālīn · 89
 bālīn-i pehlū · 89
 bālīn-i rüy · 89
 bām · 89
 bār · 93, 108, 111
 bārān · 76
 bardan · 90
 bārī · 44
 baş · 104
 bāver · 76
 bāver kerden · 73, 103
 bāyed · 102, 106, 108, 111
 bāz · 88
 bāzār · 106
 bāzī · 109
 bāzī kerden · 73
 bāzincān · 92
 bāzīrgānān · 105
 bāzū · 80
 be şarṭi ān ki · 108
 bed · 104
 bedest · 80
 bedī · 83
 bed-rüy · 82
 beḡel · 80
 behādır · 103
 behen · 82
 behişt · 107
 behr · 101, 107
 belā · 102
 belki · 107
 bende · 105
 benefşe · 93
 ber · 95, 102, 104, 106, 109, 111, 114
 ber ḥīz · 101
 ber ḥ“āsten · 67
 ber nişesten · 74
 berāy · 95, 101, 102, 103, 110, 111, 114
 berāy ān ki · 103
 berdār kerden · 72
 bere · 86
 berf · 76
 berg · 91
 beriden · 105
 berīden · 72
 berş · 110
 berṭele · 83

bes · 110
 besten · 69
 beṭ · 88
 beytūnet kerden · 101
 bīd · 91
 bīdār · 83, 89
 bīdār-sāḥten · 109
 bīdār-sāz · 109
 bī-gāne · 83
 bih · 91, 103
 bīḥ · 93
 bī-ḥatne · 81
 bihişt · 77
 bīḥten · 74
 bihterīn · 104
 bī-hūde · 109
 binā kerden · 73
 binā-sāz · 94
 bīnī · 79
 birāder · 81
 birinç · 90, 102
 bīrūn · 100
 bīrūn āmeden · 69
 bīrūn-āyende · 82
 bīst · 112
 bīst [ü] çār · 112
 bīst [ü] dü · 112
 bīst [ü] heft · 112
 bīst [ü] heşt · 112
 bīst [ü] nüh · 112
 bīst [ü] penç · 112
 bīst [ü] se · 112
 bīst [ü] şeş · 112
 bīst [ü] yek · 112
 bīst hezār · 113
 bisyār · 83, 95, 99, 100, 107
 bī-zebān · 81
 bostān · 101
 bōstān · 78, 92
 boz · 86
 boz-ḡāle · 86
 boz-i ner · 86
 būd · 106
 burīden · 69
 burūt · 80
 buse dāden · 72
 būyīden · 73
 būlbūl · 101
 būlend · 82, 101
 būved · 102
 būz · 108
 būzürg · 82, 111
 būzürg burūt · 81
 būzürg māder · 81
 būzürg şikem · 81

C

cāme · 84, 105
 cāme-düz · 94, 105, 106
 cāme-ḥ^wāb · 89
 cān-bāz · 94
 cercer · 93

cerīde · 106
 cesten · 74
 cev · 90
 cevāb dāden · 107
 ceze · 90
 cūrāb · 84
 cūşīden · 72
 cūy · 78
 cūdāyīden · 74
 cūhelā
 cūhelādan · 43
 cüz · 98, 107

Ç

çāker · 109
 çāmīn · 79
 çār hezār · 113
 çarḥ · 76
 çe · 105, 109, 113
 çehār ü hezār · 111
 çehār · 112
 çehār deh · 112
 çehār şad · 112
 çehār şad hezār · 113
 çehār-şenbe · 77
 çekīden · 74
 çend · 102, 106
 çende · 95
 çep · 78, 100
 çerā · 102, 103
 çerāḡ · 90
 çerā-ḡāh · 78
 çerde · 88
 çeşīden · 73
 çeşim · 79
 çeşm · 106, 109
 çeşme · 78
 çi · 99, 107, 114
 çift · 81
 çihil · 112
 çihil hezār · 113
 çīst · 107
 çīz · 106, 108, 109, 111
 çīzī · 102, 106
 çizme · 84
 çüb · 78
 çüb-tırāş · 94
 çūḥ[a] · 106
 çül · 85
 çüp-sāy · 85
 çün · 100
 çünān · 107

D

dāden · 69, 106, 107, 109, 113
 dāder-peder · 81
 dāl · 41, 88
 dāmen · 83
 dānāyān · 101
 dāne · 92

dāništen · 67, 104, 111
 dāred · 103
 dārīm · 107
 ded · 86
 defter · 106
 deh · 78, 112, 114
 deh hezār · 113
 deh şad hezār · 113
 dehān · 79
 dehmeşt · 93
 dellāle · 82
 dem · 85
 demīde · 111
 demīden · 74
 dendān · 79
 der · 88, 95
 derbān · 94
 der-besten · 72
 dere · 41
 der-heme-vaḳt · 100
 derīçe · 89
 derīden · 72
 dermān · 90
 ders · 101
 derūn āmeden · 69
 derūn-āyende · 82
 deryā · 78
 deryā-yı şīrīn · 78
 dest · 84
 destār · 83
 destere · 85
 dest-i çep · 80
 dest-i rāst · 80
 deşne · 85
 devā'-i çeşm · 90
 devāt · 84, 112
 devāz-deh · 112
 dıraḥşān · 101
 dıraḥt · 78, 92
 dıraḥt-ı tālānk · 91
 dī · 111
 dīden · 67, 95, 106, 109
 diger · 107, 109
 dīg-i misīn · 89
 dīl · 80, 104, 113
 dīl-āver · 94
 dīlir · 83
 dīr · 100
 dirāz · 82, 107, 113
 direng kerdən · 74
 dirīg · 105
 dīrīne · 83
 dīv · 76
 dīvār · 78
 dīve · 87, 92
 dīz · 78
 diz-dār · 78
 dōst · 83, 103
 dōst kerdən · 103
 dōst şümārdən · 103
 dū şad · 107
 du'ā · 113
 du'ā kerdən · 112
 dūd · 89

dūğ · 87
 dūḥten · 72
 duḥter · 81
 duḥter-zen · 81
 dūk · 91
 dūl · 78
 dūr · 78, 82
 durūğ · 82
 durūğ-gūy · 83
 dūş · 76, 80
 dūşāb · 90
 dū-şenbe · 77
 dūşīden · 69
 dūşīze · 81
 dūzaḥ · 77
 duzd · 78
 dü · 112
 dü hezār · 112
 dü şad · 112
 dü şad hezār · 113
 dūl-bend · 83
 dūnbālī · 86
 dūnbāl-i keştī · 79
 dūrūşt · 82
 düşmen · 103
 düşvār · 83
 düzdīden · 72

E

ebr · 76
 ebrū · 79, 101
 edevāt · 43
 edik · 41
 efendi · 98
 eger · 95, 103, 104, 108, 109, 111, 114
 egerçi · 101
 emānet · 106
 emāsīden · 74
 emīn · 102
 emīn kerdən · 102

 enār · 91, 101
 encāme · 101
 endāḥten · 69
 endek · 83, 99
 ender · 103
 endūh · 104
 engişt · 76, 110, 111
 engūr · 91, 101
 engürez · 93
 engübīn · 90
 engüşt · 79, 80
 engüşt-ī şest · 80
 erre · 85
 erş · 80
 'erūsek · 86
 erzān · 82, 107, 111
 erzen · 90
 erzīz · 79
 esā kerdən · 73
 esb · 85, 114

esbāb · 114
esedī · 107
est · 99, 100, 101, 105, 106, 107, 108, 109, 111
ester · 86
eşk · 80
evkāt · 102
ey · 113
ez · 95
ezber kerden · 112, 113

F

fānūs · 90
fārisī · 40
fellāh · 78
ferāh · 111
ferāh · 83
ferāmuş kerden · 72
ferāmūş kerden · 113
ferbih · 82
ferdā · 76
ferest · 106
ferestāden · 108
feristāden · 109
fermān · 106
fermūd[e] · 108
fermūden · 67, 105, 109, 114
fertūt · 81
fetīl rā küşten · 73
findīk · 91
firāz · 78
furūhten · 71
fürū · 103, 104
fürū āmeden · 72
fürū āverden · 72
fürū bürden · 72

G

gāh-i mekkī · 93
galle · 111
galṭiden · 74
garyāseng · 91
gāv · 86, 108
gāveki · 86
gāv-ı çeşim · 93
gāv-ı māde · 86
gāv-ı ner · 86
gāv-i keşt-zār · 78
gāv-mīş · 86
gayr · 104
gedā · 83
gedāyān · 107
gel-
 geldi · 45
gelū · 80
gendiden · 75
gendüm · 90
ger · 102, 103
gerden · 84
gerdiden · 73
gerīve · 78

germ kerden · 73
germā · 76
gevez · 91
gez · 91
geziden · 72
ğırīv · 76
ğırān · 82, 111
ğırbāl · 89
ğırībān · 84
ğıriften · 71
ğırīhten · 69
ğırız · 101
ğırızān · 83
gırye kerden · 72
giyāh · 78, 93
goh · 79
gonceşk · 88
gūk · 78
gūk · 87
gün-ā-gün · 102, 108
güre · 91
güre-i ħurmā · 93
gurusnegī · 103
gusfende · 86
güş · 79
güşe · 88
güy · 103
güy-i ne're-zen · 85
guzer · 92
güdāhten · 74
güften · 67, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 112, 114
gül · 92
gül-āb · 92
gül-i sürh · 93
gül-i zerd · 93
gül-nār · 93
güm kerden · 73, 95
gürbe · 86
gürbe-māde · 86
gürg · 86
gürüsne · 82
güş · 108
güvārīden · 74
güzār · 106, 108
güzāred · 104
güzārende · 104
güzārīd · 107
güzeşt · 73
güziden · 73

H

ḥābīden · 72
ḥācet · 104, 107
ḥācetī büved · 104
ḥādim · 106, 108
ḥaffe kerden · 72
ḥaḡ · 103
ḥāk · 77
ḥāk-i sefid · 78
ḥāk-i sürh · 78
ḥākīm · 98
ḥākister · 76, 89

ḥaḳḳ · 106, 107
 ḥāl · 79, 81
 ḥālā çāğ · 79
 ḥāme · 84, 112
 ḥāme-tırāş · 84
 ḥanden · 111
 handīden · 72
 ḥāne · 88, 105, 108
 ḥar · 86
 ḥār · 92
 ḥarāb kerden · 73
 harb · 42
 ḥarbūze · 92
 ḥārceng · 79
 ḥargūş · 86
 ḥarīde · 105
 ḥarīden · 71, 102, 106, 107, 108, 111
 ḥārīden · 74
 ḥarnūb · 91
 ḥār-pūşt · 87
 ḥaste · 82
 ḥasūd · 10
 ḥaşm-gīn · 99
 ḥātem · 107
 ḥātime
 ḥātime · 43, 45
 ḥattā · 95
 ḥāye · 80
 ḥayfā · 100
 ḥāyisk · 85
 ḥayr · 104
 heşt hezār · 113
 hed · 111
 heft · 112
 heft deh · 112
 heft hezār · 113
 heft şad · 112
 heft şad hezār · 113
 heftād · 112
 heftād hezār · 113
 hefte · 77
 hem · 44, 95
 hemçū · 94
 hem-çū · 94
 hem-çünān ki · 107
 heme · 99, 100, 102, 111, 114
 hemīşe · 104
 hemīşe-zinde · 93
 hem-nişīn · 102
 hem-vāre · 78
 hendevāne · 92
 her · 40, 104, 108, 111, 113
 her-bār · 100
 hest · 99, 102, 105, 107
 heşt · 112
 heşt şad · 112
 heşt şad hezār · 113
 heştād · 112
 heştād hezār · 113
 hezār · 112
 hezār bā-hezār · 113
 ḥıyār · 93
 hij-deh · 112
 ḥilim · 79

hīme · 90
 ḥır · 77
 ḥirāmīden · 75
 ḥirātīn · 79
 hīre · 79
 ḥired-mend · 83
 ḥiris · 87
 ḥisāb · 108
 ḥız puşt · 82
 hīzem · 111
 hīzem-keş · 94
 ḥorūs · 88
 ḥūb · 82
 ḥūd · 104, 107
 ḥudū · 79
 ḥūk · 86
 ḥum · 90
 ḥūn · 80
 ḥürden · 67, 103
 ḥürīm · 101
 ḥurmā · 91
 ḥurūfāt · 43
 hūş · 95
 ḥūşe · 91
 ḥuşk · 78, 82
 ḥūy · 80
 ḥüdā · 75, 95, 106, 107, 108, 114
 ḥüdāvend · 109
 ḥüdāvend · 105, 106, 107, 109, 111, 113, 114
 hūner · 103
 ḥwāb · 89
 ḥwābīde · 83
 ḥwābīden · 109
 ḥwāhende · 82
 ḥwāher · 81
 ḥwāher-peder · 81
 ḥwāhsten · 111
 ḥwān · 107
 ḥwānden · 67, 96, 97, 100, 101, 106, 107
 ḥwāsten · 71, 103, 104, 105, 108, 109, 114
 ḥwīş · 107

İ

ihzār kerden · 105
 iktizā
 iktizā êt · 44
 ‘ilm · 43, 100
 ‘ilim · 43
 ‘ilm-āmūz · 94
 ‘ilmhā · 101
 ‘ilm-i luğat · 43
 imām · 94
 imrūz · 76
 īn · 95, 98, 102, 107, 109, 110, 111, 113, 114
 īn cihān · 77
 īnān · 98
 īncā · 100
 insān · 42
 insān · 42
 irāde · 104
 istebr · 82
 işān · 96, 97

işkence · 77

J

jāle · 77

K

kār kerden · 67
ḳabā · 84
kaftār · 86
kāgez · 84
kāhū · 92
ḳahve · 102, 108
kālā · 83, 106
kālūc · 80
kār · 109
ḳaranfīl · 93
kārd · 85
kār-dār-ı keştī · 79
kārgīr · 78
ḳarīb · 41
kāriz · 78
kāse-i ḥākī · 89
ḳaşşāb · 94, 107
kāşk[ī] · 111
kāyīden · 75
kāz · 84
ḳazāz · 94
kebbī · 86
kebest · 93
kebūter · 88
kedū · 92
kef · 79
kefgīr · 90
kefş · 84
kejdūm · 86
kejz · 78
kel · 81
kem · 83, 106
kem şuden · 106
kemān · 85
keman-keş · 94
kemer · 84
kem-ter · 83
kenār · 82
kenār-ı āsumān · 76
ker · 81
kerden · 108, 109, 111, 114
kerḫ · 89
kerīm · 99
kerneb · 92
kerpasū · 88
kes · 102, 103, 104, 114
kesī · 104, 114
kestāne · 92
keş · 95
keşīden · 73
keşki · 95
keştī · 79, 105
keştī-bān · 79
keşt-zār · 78

keyk · 87
ḳıymet · 107, 108
ḳıyye · 108
ki · 44, 45, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108,
109, 111, 112, 114
kih · 82
kih-ter · 82
kil · 77
kilīd · 89, 101
kimse · 44
kīn · 104
kīr · 80
kirim · 87
kirm · 87
ḳizīl · 93
kocā · 105
kodām · 106, 109
kūbiden · 114
kūdek · 81
ḳufl · 89
küfter · 92
kūh · 77
kuleng · 88
ḳulluk · 41
kulūḥ · 77
kun · 95
kuncud · 92
kune · 80
kūrān · 100
ḳurb · 102
kurre · 86
kus · 80
kūtāh · 82
küy · 78
küze · 90
küze-yi ḥāk · 90
küz-puş · 81
küşāden · 69

L

lāger · 82
lağzīden · 74
lāy · 78
leb · 79
leblebī · 90
leng · 81
lenger · 79
lezīz · 109
ligām · 85
līkin · 99
līkīn · 99
līmūn · 93
luġat · 101
lūş kerden · 101

M

mā · 96, 97, 98, 102, 105, 106, 107, 108, 110, 111,
114
māde · 81
māder · 81

māder-büzürg · 81
 mādiyān · 86
 mağz · 79
 mäh · 76, 94, 107
 maḥbūb şüden · 104
 maḥfūz şüden · 102
 mäh-ı nev · 76
 mäh-ı rüze · 77
 mäh-ı temām · 76
 mähī · 78
 mähī-yi nemgīn · 79
 mähī-yi tāze · 79
 maḳara · 79
 mākiyān · 88
 māliden · 74
 mānisten · 74
 mār · 86
 mār-ı mähī · 79
 maşlahat · 114
 māst · 87
 māşe-i keşfi · 79
 māşü · 89
 ma‘şūk · 95
 māye · 90, 103, 104
 māye-i penir · 87
 me · 103, 104, 105
 medād · 110
 medhūş · 81, 83, 95
 meger · 107
 meges · 86, 88
 mehr · 95
 mekân · 95
 mekiden · 72
 mekteb · 101
 mektüb · 41
 melaḥ · 87
 men · 63, 95, 96, 97, 102, 105, 109, 111, 114
 merā · 96
 merd · 101
 merdüm · 81, 99
 merdümān · 98, 103, 104
 mergül · 79
 meske · 87
 mest · 83
 meş · 109
 meviz · 91
 mezāk · 103
 midād · 105
 mih · 82
 mih · 91
 mihri kerden · 73
 mih-ter · 82
 mīl · 90
 mīrāniden · 73
 mīs · 79
 mişār · 84
 miş · 86, 108
 miş-māde · 86
 mīve · 91, 101
 mīvehā · 91
 miyān · 82
 muḥibbān · 103
 muḥtāc · 111
 muḥtāc şoden · 102

mūm · 90
 mūm-i sürh · 85
 müred · 92
 müş · 86
 müy-ı tāfte · 80
 müy-ı zerd · 80
 müy-i sefid · 80
 müy-i ser · 79
 müy-i siyāh · 80
 müyiden · 74
 müze · 84
 müḥennes · 82
 müḥür zeden · 84
 müjgān · 79
 mülüḥayye · 92
 münākaşa · 104
 mürde · 82
 mürden · 72, 103, 112
 mürdenet · 103
 mürekkeb · 84
 mürğ · 88
 mürğāb · 88
 mürğ-i şütür · 88
 müsterih şüden · 102
 müşevveş · 104
 müşkil-ter · 105

N

nā-bīnā · 81
 nācār · 111
 nādān · 100, 101, 104
 nāfe · 80
 nāgehān · 109
 nağme kerden · 109
 nāḥun · 80
 na‘l · 114
 na‘lband · 113
 na‘lbend · 114
 na‘līn · 84
 na‘līn-i sürh · 84
 nām · 75
 nāme · 84
 nān · 89, 106
 nān-güzār · 106
 nān-ḥūriş · 90
 nānī · 106
 naşīḥat · 44
 nāy · 92
 ne · 95, 103, 104, 111
 ne‘aceb · 100
 nemāz · 77
 nemāz-i pişin · 77
 nemāz-i bāmdād · 77
 nemāz-i huften · 77
 nemāz-i pişin · 77
 nemāz-i şām · 77
 nemek · 89
 ner · 81
 nerdubān · 89
 nerges · 93
 nerm · 82
 neşāyiḥ · 43, 44, 45

neşib · 78
 nev · 83
 nevā · 109
 neved · 112
 neved hezār · 113
 neverdīden · 73
 nevmīve · 91
 nevrūz · 77, 105, 108
 nezd · 105, 106, 107
 nezdīk · 78, 82, 111
 nezdīk şüden · 107
 nigeh kerdən · 106
 nihāden · 74
 nihāl · 92
 nihān · 103
 nihi · 114
 nīk · 82, 106
 nīk kerdən · 106
 nīkī · 83
 nīm · 108
 nīm şeb · 77
 nīst · 107, 111
 nişānden · 74
 nişesten · 67, 95, 101
 nişest-gāh · 80
 niyā · 81
 niyām · 85
 noh · 112
 nohūd · 90
 numūne · 84
 nūşīden · 67, 109
 nūh · 112
 nūh hezār · 113
 nūh şad hezār · 113
 nüvāzdeh · 112
 nüvişden · 67
 nüvişte · 106
 nüvişten · 84
 nüvişten · 112
 nüzdīk · 105

O

od · 76

Ö

‘ömr · 107, 113

P

pādişāh · 102
 pajūl · 80
 pāk · 101
 pāk şüden · 101
 pāk şüden · 108
 pānezdeh · 112
 pāpūş · 84
 pāre · 101
 pārsā · 94
 pāşīden · 72

pāy · 80
 pāyidār · 83
 pāy-pest · 89
 pāzī · 92
 peder · 81, 98
 pehlū · 80
 peleng · 86
 pencāh · 112
 penç · 112
 penç deh · 112
 penç hezār · 113
 penç şad · 112
 penç şad hezār · 113
 penç-şenbe · 77
 pend kerdən · 102
 pendhā · 102
 penīr-i huşk · 88
 penīr-i tāze · 88
 per · 88
 perde · 89
 perde-keş · 94
 perestīden · 74
 perestū · 88
 perīden · 72
 perīr · 76
 pervāne · 88
 pervīn · 76
 pes · 78, 83, 100, 108, 111
 pes-cāy · 100
 pest · 82
 peste · 92
 pestel · 92
 peşe · 88
 peşimānī bürden · 102
 peşimānī kerdən · 102
 pey · 78, 80
 peyām · 105
 peyām dāden · 109
 peygamber · 75
 peyik · 76
 peyvesten · 75
 pīçek · 93
 pīh · 90
 pīhu’l-lezīz · 93
 pīle · 79
 pīr · 81
 pīrehen · 83, 89
 pīre-zen · 81
 pīr-i fertūt · 81
 pistān · 80
 pistū · 90
 pīş · 78, 83, 100, 102, 104, 106, 107, 111
 pīşānī · 79
 pīş-i sarāy · 89
 pīş-perīr · 76
 pīş-ter · 83
 piyāde · 82
 piyāz · 92
 piyāz-ı deştī · 93
 pīz · 87
 pol · 77
 pōst · 80
 pū[ş]īde kerdən · 101
 puhten · 71, 102

pūse · 95
pūsītīn · 84
pūşiden · 69, 73
puşte · 78
pūr kerdēn · 73
pūser · 81, 100, 102, 111
pūser-zen · 81
pūşt · 80

R

rāh · 77
rāhet · 102
ramazān · 107
rān · 80
rānden · 74
rast · 78
rāst · 82, 100, 107, 108
rāst-gū · 83
rāzyāne · 92
recā kerdēn · 111
reften · 67, 95, 101, 105, 106, 107, 108, 111, 113, 114
rehānīden · 73
reh-nūmā · 76
reh-zen · 78
re'īyyet · 111
rençber · 94
reng · 84, 87
reng-zen · 94
resānīde · 106
resen · 78, 85
resten · 106
rez · 91
rīhten · 74
rīk · 77, 89
rīkāb · 85, 114
rīm · 80, 111
risten · 74
rīş · 80
rişte · 91
rūbāh · 86
rūde · 80
rūften · 69
rūgen-i gāv · 87
rūgen-i kuncid · 90
rūgen-i zeyt · 90
rūgen-sāde · 87
rūgen-sāde · 102
rūspī · 82
rūstā · 114
rūşenī · 76
rūy · 80, 94
ru'y · 95
rūz · 76, 95, 101
rūze · 77
rūzgār-ı nerm · 76
rūz-gār-i saht · 76

S

sā'at · 84

şad · 112
şad hezār · 113
sāde rūgen · 90
sāhten · 109
saht-ter · 105
sāk · 80
sāl · 76, 111
sār · 88
sarāy · 88
sāye · 77
se · 102, 112, 114
se hezār · 113
se şad · 107, 111, 112
se şad hezār · 113
şebūh · 109
sebūs · 90
sebūk · 82
sebz · 84
sebz-ālū · 91
sebze · 102
sebze-i farbe · 92
seg · 87
seht · 83
selām · 114
sencīde · 94
sencīden · 73
seng · 78
seng-i büzürg · 78
seng-i pūşt · 79
senglāh · 78
seng-pūşt · 87
sepīd beyāz · 84
ser · 79, 106, 109, 111
serbūş · 90
serīr · 76
sermā · 76
serv-i kūhī · 93
se-şenbe · 77
sī · 112
sī hezār · 113
sīb · 91, 101
sīm · 79
sīm-āb · 79
sindān · 85
sīne · 80, 95
sipāriş kerdēn · 73
siper · 85
sipīde-dem · 76
siprem · 93
sīr · 82, 93
sīrez · 80
sirfe kerdēn · 72
sirke · 90
sitāre · 76
sitürden · 74
siyāh · 84
siyāh çerde · 84
sīzdeh · 112
şohbet · 44
sū · 78, 100
sū'al kerdēn · 107
sūhān · 85
sūhten · 69, 89
sulţān · 102

sürme · 84
suröt · 80
süsmār · 86
süzān · 102
sūzen · 85, 91
sübūs · 87
sübūs-çüb · 87
sübūs-i cānver · 87
süften · 75
sūḡan · 103, 104
sürb · 79
sürḡ · 84
sürḡ-i eves-şeb · 76
sürme · 90
sürüş · 76
süst · 83
sütün · 89
süvār · 82
süvār şüden · 72

Ş

şāḡ · 78, 92
şākird · 94
şalgām · 92
şalvar · 84
şalvār-bend · 84
şām · 76
şān · 96
şāne · 84
şeb · 76, 95
şebān · 101
şebe · 79
şeftālū · 91
şehir · 111
şeker · 92
şem‘dān · 90
şenāhten · 105, 111
şenbe · 77
şenīden · 67, 74, 101, 105
şermīden · 72, 74
şeşt · 112
şeşt hezār · 113
şeş · 112
şeş hezār · 113
şeş şad · 112
şeş şad hezār · 113
şikāften · 74
şikāl · 85
şikār kerden · 73
şikem · 80, 105
şimşir · 85
şimşir-sāz · 94
şināverīden · 74
şir · 86, 87
şiristen · 71
şir-köknār · 93
şīşe · 89
şüden · 103
şukūfe · 92
şūr · 100
şus · 80
şüyende · 94

şüden · 111
şüher · 81
şüma · 94, 96, 97
şümā · 96, 97, 98, 106, 107
şümār · 45, 111, 112, 113
şümārḡā · 112
şümürden · 71
şüsten · 71
şütür · 86

T

tā · 65, 95, 100, 102, 106, 109, 111, 112, 114
tā ki · 102
ta‘accüb · 100
ta‘ālā · 95
ta‘ām · 102, 103
ta‘ām be-kāse nihāden · 71
tābān · 94
tābe · 89
tāften · 73
tāk · 77
tālānak · 91
tanuk · 82
taḡrı ta‘ālā · 44
tārīk · 76
tārīk-i seḡt · 76
taşdan kemer · 41
taş · 89
teber · 85
tegreg · 76
teharuz kerden · 73
tehī-gāh · 80
tek · 78, 81
tekye zeden · 73
telḡ şoden · 103
temmet · 46, 205
ten-dürüst · 82
teng · 83, 104
teng-zebān · 81
tenpūş-i ḡ‘ābe · 89
ter · 78, 82
ter kerden · 72
terāzū · 94
tere · 90
terennüm · 110
terennüm kerden · 109
tersān · 83
tersīden · 69
tīr · 85
tīşe · 85
tīz · 105, 109
toḡm-i mīve · 92
toḡm-i mürḡ · 92
toḡm-i rāzyāne · 93
toḡum · 92
tū · 95, 96, 104, 107, 112
tūn · 89
turb · 92
tūrunc · 92
tūt · 93
tūt-i sefid · 93
tūt-i turş · 93

türkī · 40
tūvān-ger · 83

U

ū · 96, 97, 101, 103, 109, 111
ū zenān · 96
usture · 85
ü · 95, 106
üftāden · 69
üstād · 93
üstūḥ^wān · 80, 108
üstüvār · 75

V

vāḥid · 45
vāḳi^ʿ · 40
vakt · 106, 107, 108, 109, 110
vakt-i anḥā · 100
vām · 107
vārdān · 90
vārīn · 80
ve · 40, 44, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 113, 114
velī · 102, 109, 110
vuḳiyye · 102, 108, 111

Y

yā · 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111
yāften · 73, 109
yām · 109
yek · 112
yek-šenbe · 77
yūnānī · 109
yüz · 87

Z

zāg · 84
zāḡ · 88
zānū · 80
zebān · 104, 109
zeber · 78
zebṭāne · 85
zebṭānek · 85
zeden · 69
zehān · 80
zehre · 80
zemīn · 77
zen · 81, 96, 98
zen māderī · 81
zenān · 96, 98
zenbūr · 88
zeneḥ-dān · 79
zen-peder · 81
zer · 79, 105
zerd · 84
zer-ger · 94, 107
zeytūn · 111
zih · 85
zimestān · 76
zīn · 85
zincīr · 84
zinde · 82
zīr · 78, 100, 114
zīrā · 40, 43, 44, 101, 114
zīrā ki · 43
zīre · 93
zīriḥ · 85
zišt · 82
zūd kerdn · 73
zūr · 114

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan. *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları, 2009.
- Durmuş, İsmail. "Sözlük." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. c. 37. İstanbul: MEB, 2009.
- Eminoğlu, Emin. *Türk Dilinin Sözlükleri ve Sözlükçülük Kaynakçası*. Sivas: Asitan Yayıncılık, 2010.
- Hartmann, R.R.K. ve James, Gregory. *Dictionary of Lexicography*. Londra: Routledge, 2002.
- Hengirmen, Mehmet. *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınevi, 1999.
- Hloros, Yanko. *Kamus-ı Osmani, Türkçe Rumca Lügat (2 cilt)*, İstanbul: Ektog Matbaası, 1889.
- Jackson, Howard. *Lexicography an Introduction*. Londra: Routledge, 2002.
- Karçığa, Servet. "Dil Eğitiminde ve Öğretiminde Kavram Alanı Sözlüklerinin Önemi" *International Journal of Languages Education an Teaching*, ISSN: 2198-4999. Mannheim -Germany (2015): 2514-2524.
- Kocapınar, Pelin. (2014). Kavram Sözlükleriyle İlgili Terminoloji Üzerine, *Turkish Studies*, Volume 9/9 Summer s. 745-752.
- Korkmaz, Z. *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. Vol. 575, Türk Dil Kurumu, 1992.
- Kurtoğlu, Orhan. *Girit Şairleri (Tezkire-i Şu'ara-yı Cezire-i Girid)*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.
- Meninski, F. 1680. *Thesaurus Linguarum orientalium turcicae-arabicae-persicae. Lexicon turcicoarabico-persicum*. Tıpkıbasım (2000) Ölmez, M. & Stachowski,

- S. İstanbul. Mütercim Âsım Efendi, *Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi*, 6 Cilt, (Haz.: Mustafa Koç, Eyüp Tanrıverdi), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları, İstanbul 2013.
- Newton, Brian. *The Generative Interpretation of Dialect: A Study of Modern Greek Phonology*. Cambridge: Cambridge Üniversitesi Yayınları, 1982.
- Ölker, Gökhan. "Ta'lim-i Lisan-ı Rumi, Metin ve Dil Öğretim Yöntemi." Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi, 2005.
- Ölker, Gökhan, "Rumca-Türkçe Manzum Sözlük Tuhfetü'l-Uşşâk," *Turkish Studies* 4/4 2009: 856-872.
- Ölker, Gökhan, "Şiir Diliyle Rumca Öğrenimi: Tuhfetü'l-Uşşâk," *Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Merkezi I. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu*, (11-13 Mayıs 2005, Ankara).
- Ölker, Gökhan, "Tuhfetü'l-Uşşâk: Metin, Sözlük," Yüksek Lisans Semineri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- Ölker, Gökhan, "Osmanlı Alfabetiyle Bir Başka Dilin Yazımı: Rumca Örneği" *Turkish Studies* Sayı 9/9 Yaz 2014: 799-812.
- G. Ölker. "Türk Sözlükçülük Geleneğinde Türkçe-Rumca Manzum Sözlükler" XIII. Uluslar arası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri Kitabı (Varşova: 2018), s. 804.
- ÖZ, Yusuf. *Tarih Boyunca Türkçe-Farsça Sözlükler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1996.
- Melitopulos, Pavlavi V. *Türkçeden Rumcaya Sözlük*, İstanbul: 1934.
- Nûrî Osman Hanyevî, *Tezkîre-i Şu'arâ-yı Cezîre-i Girid*, Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 2113/2.
- Panayotidis, Yuvanaki. *Kamus-i Rumi: Rumcadan Türkçeye Lûgat*. İstanbul: Panayotidis Matbaası, 1897-1898.
- Redhouse, Sir James. *A Turkish And English Lexicon*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2001.
- Sevgi, Ahmet. "Giritli Şairler", Sivas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi, S. 7-8, 1992-1993.

Subaşı, D. A. “Araplarda Sözlükçülük Çalışmaları ve El-Mu’cemu-‘Arabiyyul-Esâs’i Adlı Sözlüğün Eleştirisi, *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* s. 4, s. 237-250. İstanbul, 2011.

Svensén, Bo. *A Handbook of Lexicography: The Theory and Practice of Dictionary-Making*, Cambridge University Press, UK, 2009.

Temastokli Ahtena. *Kâmûs-ı ‘Osmânî, Rumcadan Türkçeye Lûgat*, İzmir: Amaltiya Gazetesi Matbaası Yayınları, 1986.

Trudgill, Peter. “Modern Greek Dialects A Preliminary Classification” *Journal of Greek Linguistics* s. 4 (2003): 45-64.

Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1988.

Uzun, Mustafa. “Mecmua” *İslam Ansiklopedisi*, 3 bs., c 28, (İstanbul: MEB, 2003), S. 265c.

TIPKIBASIM

هذا القدر اربعة ناليعايدن مانوي في اسقوي

هذه امثلة لسان عربي لسان توريكي ولسان يوناني ولسان
فارسي دوت لسان اوزبكي ترجمه وبيان اوله شد
بتأليف كريدی حانوي حافظ ابراهيم افندي

بسم الله الرحمن الرحيم

أحمد لله الذي شرّفنا الانسان وزيّنه بالتفكير واللسان
وأكرمّه على سائر المخلوقات وفصله من سائر عبادِه
بالفصاحة والاهنداء الى تميز اللغات والصاوة والسلام
على سيدنا محمد سيد العرب والعجم وافصح من نطق
وتكلم المنز عليهم في الذكر الحكيم افرور بك الاكرم
الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم وحمل اليه واصحابه

مصباح

مصباح الظلم وينايع الحكم وبعد شوبله معلوم اوله كي
زبان خالاف فارسيدرو يونانيده افعال ولسما مشفقته
نسق واولدوزبنيده كميوب الكزي خالاف قياس ولفظين
اسفله مختلفه يوناني بعد الايراد بحسب الطاقه مصادر
كثيره جمع ايدوب هر برصدرك خداسنده واقع صحيفه
ده ماضي ومضارع واسم فاعل واسم مفعول وامر
خائب وحاضر ومنه وتجهول وماضي ومضارع
دخي تخرير وسطير ايدوب عيان بيان ايندم زبيرا
توكلمات كثيره ثمانية نك ومجهولك اكثر سبي خالاف
قياس ولفظن ضبط وانصبا على منعتير اولديغي
اربابينك معلوميدرو بناء على ذلك صبيغ ثمانية مقابلته
صحيفه ارانت وماضي ومضارع مجهولي مصدر
عزيبك فوينده اشارت وصبيغ باقيه مجهول دار وائله معلوم

اولمغه توله و طرح اولنشد انجق ایشیق نه و جهله
 اولمغه نك بیانی اهرم و الزم اولمغه بیانیته شروع بعد
 اذین امثله مختلف و مطرعه کوی دخی ابضاح ابدیه لیر
 فالاشیقاق اگرمانی اوزرینه لیر جازمه معناسینه
 اولان بولفظ دتیر اذخال ایدرسن جمد مطلق اولور
 مثلا امانه کله سی که علم معناسینه در نه کله سینی
 اذخال ایدرکه نه مانه اولور که معناسی اوکرمندی
 دیمکدر انجق اویل ناجنی و مضاعفه و سافر افعاله
 اولان هرات اوزرینه اذات کلدکه حذف اولنوب
 بعض ککه حذفدن عوض نون دخی و پیلور و نه
 لغظنک هاسی بعد الحذف ماقبلنده کی نون مابعدنده
 که همزه محذوفنک حرکه سی نقل اولنور ابرنه دیه جلف
 برده نه ترنه و ایشیقسته دیمک محله دتیرسته دیرلر

و ک

و اگر مضارع اوزرینه نه لفظی یازنه لفظی وضع ایدرسن
 نقی ایشیقاق اولور نه ترسته دتیراوازی کی که معنای
 کله و اوقومز دیمکدر و اگر نه نه لفظیه برهونه
 اذخال ایدرسن تا کیدقی ایشیقاق اولور بونه دتیر
 شته کی که هیچ کلمه دیمکدر و اگر جمد مطلق اوز
 دینه برهونه لفظی دخی ضم ایدرسن جمد مستغرق اولور
 مثلا دتیرنه لفظیه که کلدی دیمکدر بونه دتیرنه
 دیدرکه هیچ نوانه دکن کلدی و اگر لفظی که حال معنیه
 در ضم ایدرسن نقی حال اولور اذات ترسته کی که شیمی
 کله دیمکدر و اگر مضارع اوزرینه اذیا سن
 لفظی ندن برپی ضم ایدرسن امر غایب اولور و سینی
 ناهی کلدکه سینی غایب اولور اذیاوازی می دیاوانیر کی
 و اگر ماضیک همزه سین حذف ایدرسن امر حاضر اولور

اذ باواری کی واک ماضی و از پسته بر می ناهیه کور و کندن
 صکره آخر پسته بر سینه مملو سلاکه یا خود بر زاسا کته
 کوروب و ما قبله بن مکتور ایدرسن نهی ماضی اولور
 می نیاواریس می نیاواری کی واک ماضی و ماضی و از
 رسته یوس و یا خود یوز لفظی نندن بر می کور سس
 فعل تعجب اولور و اسم فاعل و از پسته یوز لفظی زیاده
 ایدرسن مبالغه ایله اسم فاعل اولور یوز لفظی و از پسته کی
 واک اسم فاعل و از پسته السیا بر سنا لفظی کور سس
 اسم تفصیل اولور بر سنا یا و از پسته واک اسم جامع
 آخر پسته بر سینه لفظی انما ایدرسن اسم منصوب
 اولور کا همه مده ایله ایضا اولوب سینه کور سس
 اوله مثال فراوی قوا پس کی ثانیه مثال فراوی
 اورغافو انا طوبی کی واک طوبی لفظی مصدر

آخر پسته

آخر پسته انما ایدرسن اسم مکان اولور توپوس توپوس
 توپو کی بر طوبی و طوبی مکان معنایسته و تو
 لفظی اذات تحسین و بر ما لفظی اذات ایدرسن
 اسم الت اولور واک کور سس بر مده واک کور سس
 لفظیله بر نوع اولور جمله مثال بر ما توپو
 انا ما توپو ایما کور پس ما توپو کی واک اسم و از پسته کی
 لفظی کور سس اسم تصغیر اولور بشرط آنکه آخر پسته
 که لفظی و ثانیه واک کور سس کی لفظی نندن مقدم
 بر فاعل کور سس اوله مثال بنی پدا کی ثانیه مثال
 چیچی چیچی کی باردا کی باردا کی کی لکن لفظ کیدن
 مقدم حرفی مده دن الی کلک شرطی و لو یا مده
 دخی اولور سه ایف منقلب اولور نیکه مثال دن
 معلوم اولور امده ایف منقلب مختلفه عیان و بیان ایدوب

كَيْتَكَ يَاوَمَا الْقَعُودُ يَشْتَنِ اَوْتَرَقَ طَائِرِ مَا
 اَلْقِيَامُ يَخْوَاسَتَن قَلَمًا سَهْوَمَا اَلَاكُلُ حَوَزَدَن
 يَمَكُ فَاوَمَا الشَّرْبُ فُوشِيدَن اِبْجَمَك اِسْتُومَا
 السَّمَاعُ شَنِيدَن اِبْشَمَك اِغْرِكِيَا النِّظَرُ بَدَن
 كُورَمَك دِيْمَا التَّكَلُّمُ كَفَتَن سَوِيَكُ مِيلَا اَلْمَلِكُ
 كَاكَرَدَن اِيش اِسْتَمَلَك دَوْلَه مَا **اَلْيُونَانُ** اَكُوسَه
 فُونُ غَنُوسَتَقُوسُ كُوزَمَه نُونُ اَزْكَوسِي مِيكُوسِي كُوسَه
 مِيكُوسِي اَذْيَاوَا سَه اَذْيَاوَا ذِي اَذْيَاوَا سَتَن
 اَذْيَاوَا ذَمُونُ اَذْيَاوَا ذِي مِيذْيَاوَا ذِي اَذْيَاوَا رَه
 مِي اَذْيَاوَا ذِس اِغْرَابَنَه اِغْرَابِي اِغْرَامَا نَقُوس اِغْرَامُونُ
 اَذْغْرَابِي مِي اِغْرَابِي اِغْرَابَه مِيغْرَابِي سِ اَوْرَبِيَه
 اَوْرَبِي اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ
 اَوْرَبِيَه مِيغْرَابِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ

دَوْنِ

اَزْكَوسِي مِيذِي اَرَحُو مِيذِي اَوَه فُونُ
 فُونُ فُونُ سَقَرِي مِيغْرِي فَهَرَه مِيغْرِي سِ
 اِبْجَه بَايِي بَايِي سِ اَوْرَبِي سِ اَوْرَبِي سِ
 اَمَه مِيبَايِي اَقَايَا فَايِي فَايِي سِ اَوْرَبِي سِ
 اِسْتَايِي مِيغْرَابِي فَاجَه مِيغْرَابِي اِسْتَايِي سِ
 سَقُوتِي سَقُوتِي سَقُوتِي اَزْكَوسِي مِيغْرَابِي سِ
 مِيغْرَابِي اَقَايَا نَبِيغِي فَاجَا سِ فَاوَا سِ
 مِيغْرَابِي فَاجَه مِيغْرَابِي اِبْشَه مِيغْرَابِي
 اِبْشَه مُونُ اَسْتَايِي مِيغْرَابِي اِبْشَه
 مِيغْرَابِي اِغْرَابِي اِغْرَابِي اِغْرَابِي اِغْرَابِي
 اِغْرَابِي سِ اَزْكَوسِي مِيغْرَابِي اِغْرَابِي
 مِيغْرَابِي اِبْشَه فُونُ فُونُ فُونُ فُونُ
 مِيغْرَابِي فُونُ فُونُ فُونُ فُونُ

غَيْرِ
 مِيغْرَابِي
 مِيغْرَابِي

قُذِرَ مَنُورِیْنِ اَمِیلِیْسَه مِیْلِیْنِ مِیْلِیْمَه نُورِ
 اَز مِیْلِیْنِ مِیْلِیْنِ مِیْلِیْنِ مِیْلِیْنِ
 اَذُولِیْسَه دُولُوبِ دُولُوبِ دُولُوبِ دُولُوبِ
 مِیْدُولِیْنِ مِیْدُولِیْنِ مِیْدُولِیْنِ مِیْدُولِیْنِ
 قُورِقْ قُورِقْ قُورِقْ قُورِقْ قُورِقْ قُورِقْ
 پَرْمَا اَلْوِی اَنْدَلِیْنِ رِیْمَا اَلْوِی اَنْدَلِیْنِ
 اَوْرَمَقْ اِسْکَه یازْمَا اَنْمَقْ سُونُیْنِ یَا نَمَاقْ
 قَا یَا اَلْمَحُولِ دُونِ اَمْدَنِ اَبْرُورْکَمْ یَا زَمَا
 اَنْمُوجْ بَرُونِ اَمْدَنِ طَشْرَه جَفَاقْ اَوِیْمَا اَلْوِی
 بَسَنَ بَقْلَقْ دَهْمَا اَحْلَ کُشَادَنِ جُورْمَکْ
 لِمِیْمَا اَلْکَنَسْ رُوفَقْ سَیُورْمَکْ پَرَا سَرْمَا
 اَحْلَبْ دُوشِیْدَنِ صُودْ صَغَقْ اَرْمَهْمَا اَلْقَطْعْ
 بُرِیْدَنِ کَمَکْ قُورْمَا اَلْضَرْبْ رَدَنِ اَوْرَمَقْ

وَرْدَمَا

اَز مِیْلِیْنِ مِیْلِیْنِ

اِسْکَه اِسْکَه

وَعَا اَوِیْمَا

اَذَه یَا دَه

اَلْوِی اَلْوِی

اَبَا اَلْوِی اَبَا

اَرْمَهْمَا اَرْمَهْمَا

وَارْدَمَا اَلْوِی اَلْوِی اَلْوِی اَلْوِی
 دَا دَنِ وِرْمَکْ دُورْمَا اَلْوِی اَلْوِی
 قُورَانِ قُورِیْنِ قُورِیْنِ قُورِیْنِ
 مِیْقُورِیْنِ قُورِیْنِ مِیْقُورِیْنِ مِیْقُورِیْنِ
 بَقِیْنِ بَقِیْنِ بَقِیْنِ بَقِیْنِ
 اَرَقِیْنِ رَقِیْنِ رَقِیْنِ رَقِیْنِ
 مِیْرَقِیْنِ رَقِیْنِ مِیْرَقِیْنِ مِیْرَقِیْنِ
 اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ
 اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ اَسْکَاسْزِ
 قَا یَا اَلْمَحُولِ دُونِ اَمْدَنِ اَبْرُورْکَمْ یَا زَمَا
 اَنْمُوجْ بَرُونِ اَمْدَنِ طَشْرَه جَفَاقْ اَوِیْمَا اَلْوِی
 بَسَنَ بَقْلَقْ دَهْمَا اَحْلَ کُشَادَنِ جُورْمَکْ
 لِمِیْمَا اَلْکَنَسْ رُوفَقْ سَیُورْمَکْ پَرَا سَرْمَا
 اَحْلَبْ دُوشِیْدَنِ صُودْ صَغَقْ اَرْمَهْمَا اَلْقَطْعْ
 بُرِیْدَنِ کَمَکْ قُورْمَا اَلْضَرْبْ رَدَنِ اَوْرَمَقْ

اَز مِیْلِیْنِ مِیْلِیْنِ
 اَوِیْمَا اَوِیْمَا
 اَذَه یَا دَه

فَاَمُوشُ كَرْدَن اَوْتَمَقِ اِقْسَه خِيَا اِقْسَه خَسَه اِقْسَه خَسَا
 اَلْبَذَرُ بِاَشْبِيدَن صَحَقِ اسَقِرُوبِسَه اسَقِرُوبَا اَلْوَكُوبُ
 مَوَارِسْدَن يَمَنَك قَرَالِيكَ اَقْوَالِكِسَه قَوَالِيكُوي
 اَلزَّوَلُ قُرُومَدَن اِيَمَنَك قَاتَه وَازِمَا اَقَاوِيكَه قَاتَه وَبِي
 اَلْاَزَالُ فُرُوَاوَرْدَن اِنْدَرَمَك قَتَه وَاسِيَا قَتَه وَاسَه
 قَتَاوَزِي اَلْمَضَعُ خَابِيدَن جِيَمَك مَايَزِمَا اَمَاسِيَسَه مَهِ
 اَلْبَلَعُ قُرُومَدَن يَوْمَقِ قَتَايَشُومَا اَقَتَايَشَه قَتَايَشِي
 اَلْفَلَقُ دَرَسَتَن قَتَايَقِ اسَقَالِيَزِمَا اسَقَالِيَسَه اِيَقَا
 اَلْقَلِيَانُ جُوشِيدَن قِيَامَقِ اَوَرَزِمَا اَوَرَسَه اَوَرَاوَزِي
 اَلسَرَبَقَه دُرْدِيدَن جُوسِيَلَقِ اَقَلَه مَا اَقَلِسَه
 اَقَلَقِي اَلنَقُوطُ بَرِيدَن صَحَقِ شُومَا اَشْسَزَكَه شَرُونَه
 اَلطَّرِيَانُ بَرِيدَن اَوَجَقِ بِنَاوَزِمَا اَبَتَا قَتَه بِنَا
 اَلخِيَا طَه دُورَخَتَن دِيَمَك رَامَا اَرَانِسَه رَاغَتِي

اَلْمَزُونُ

اَلْمَزُونُ دُرْدِيدَن يَوْمَقِ اَقْسَسِيَزِمَا اَقْسَسِيَكِي
 اَلْمَزُونُ خَقَه كَرْدَن بُوَعَمَقِ اِيَنِيَا اِيَنِيَسَه اِيَنِي
 اَلسَيَالُ سِرَقَه كَرْدَن اَوَكْسَرَمَك وَيَشِيَا اَوَقْسَه
 وَيَشِي اَلْعَطَاسُ عَطَسَه كَرْدَن اَكْزَمَقِ اَفْكَارِيَزِمَا
 اَفْكَارِيَسِيَكَه اَفْكَارِيَزَنَه اَلصَّحْكُ خَنْدِيدَن كُومَك
 يَه لَوَايَه لَاسَه بِلَا اَلْبَكَاؤُ كَرِيَه كَرْدَن اَعْلَمَقِ
 اَقْلَايِمَا اَقْلَايَسَه اَقْلَه بِي اَلْعَصُ كَرِيدَن اِصْرِمَقِ
 ذَا قَامَا اَذَا قَاسَه ذَا قَانِي اَلْمَصُ مَكِيدَن اَمَك
 بِيَلِيَزِمَا اَبِيلِيَسَه بِيَلِيَزِي اَلتَقْبِيلُ بُوَسَه دَاوَن
 اَوَمَك قَلِيَا اَقِيلَه قِيلِي اَلصَّلَبُ بَرَاوَر كَرْدَن
 بُوَعَمَقِ اِيَنِيَا اِيَنِيَسَه اِيَنِي اَلْبَلُورُ دَر اِصْلَانَمَقِ
 اَوَرِمَا اَوَرَقْسَه اَوَرَشِي اَلْمَوْتُ مَرْدَن اَوَمَك
 اَبُونَا مَوْسُ اَبُونَا نَه اَبُونِي اَلْاِمَا تَه مَبَرَانِيدَن

اولدورمک اسقونوما اسقونوی آلتله بنا کردن
 یا یومیق اقرنما اقرنسه اقرنری اهدم خراب
 کردن یوق مالازما احلاسسه خلا الامتاز
 تحرز کردن صفتی بدھما ایدھفتکه بدھسویته
 الایلا طوکردن طولدومق یمیزما ایهسه یمیزی
 آلتب دشتام دارن سوکک ایهوما ایهوقه
 ایهوی المید شکار کردن او اولامق کیمیزما
 اکیکنه کیمیا التلیض رهانیدن فورز مق
 اقسیماتا اقسیمسه اقسه سفتی الفت وردیدن
 فالولاماق دیلوما اذیلوسه دیلوی الشتمویدن
 فوفلامق مییزما امیریه مییزی الزوقچیدن
 طلق دیکارما اذیکیمیه دیکاری الشفین کم کردن
 طلق دیکارما اذیکیمیه دیلمازی المور کشتن

بجک

بکک برارما ایه راسه برنا الوجیدن بافتن
 بولق اورما اوریکه اورینتی الفقلان کوردن
 بئورمک خانما احاسه خانی انجور کشیدن
 بکک سوما اسپر سرنی الانخاب کوبدن
 اونلک اذیالمه اذیالقسه اذیالهی القیل
 نافتن بولک استرما استرنیه استرفی الحبه
 سهر کردن سوما اعارما اعاریسه اعاریزی
 اللبس پوشیدن کیمک دیما ادیه دیچی
 الوزن سبیدن دارمق قبانیزما اقبانیه
 قبانیزی التصدیق باور کردن اناحق ستما
 ایتسپیه پینوی العود کوبیدن دتمک
 غایرما غایر غایری الایکا تکیه زدن
 طلیانق قوزما اهریسه قویزی اللقب بانگی کردن

اَوَيْتَقْ بِنَمَا اَبَفَسَه بِه زِي اَلْوَحْصِيَه سِيَارِسْ كَرْدَن
 اَصْرَلَقْ بَا اَكَلِيَا اَبَا اَكُونَه بَا اَكُونِي اَلَا اَصْلَعَاءُ
 قَتْلِ رَا كَشْتَن سُوْنْدَرَمَك اِرْزُوِيَا اِرْزُوِيَه اِرْزُوِي
 اَشْشَاوَبْ اَسَا كَرْدَن اَسْمَكْ حَا مَوْرِيَا اَحَا مَوْر
 يَسِيَكَه حَمُورِيَه اَلْفَجَلَه زُوْر كَرْدَن جَا يَك اِيْتَمَلَك
 اَغْلِي غُورِيَا اَغْلِي غُورِيَه اَغْلِي غُورِي اَحْكْ خَارِيْدَن
 قَا اِيْتَمَقْ اَقِيْرِيَا اَقِيْسَه اَقِي اَلْبَلُورِي رِي كِيْدَن
 اَكَلَمَكْ اِرْزِيَا اِرْزِيَه اِرْزِي اَلتَوْرَمْ اَمَا سِيْدَن
 شِيْشَمَكْ بَرِيَا اِرْزِيَكَه اِرْزِي اَلهَرَمْ كُوَارِيْدَن
 يَسْمَكْ حُوْمَا اَحُوْتِسَه حُوْتُوِي اَلتِمَاعْ شِيْشِيْدَن
 اِسْمَكْ اَغْرِيَا اَغْرِيَكَه اَغْرِيَا اَلَّذِكْ مَا لِيْدَن
 اَوْرَقْ اِرْزِيَا اِرْزِيَه رِيُوِي اَلزَلَقْ لَعَزِيْدَن
 سُوْر جَمَكْ اِنْسَقُوْدَا مَا اِنْسَقُوْدَا يَسَه اِنْسَقُوْدَقِي

اَوَيْتَقْ

اَوَيْتَقْ بِنَادَن حُوْمَقْ وَاَرْمَا اَوَالَه وَاِي اَلشَّيْبَه
 مَا اِيْتَقْ بَكْرَمَكْ اِيْتَا زِمَا اِيْتَا سَه اِيْتَا رِي
 اَلْوَقْبْ جَسْتَن سِيَارَسَقْ سِيَارَسَقْ اِيْتَا سَه اِيْتَا
 اَلْعَزْلُ رِيْتَن اِرْزَمَكْ اَقْلُوْرِيَا اَقْلُوْرِيَه اَقْلُوْرِي
 اَلزُوْبْ بَرِيْتَسْتَن يَسْمَكْ حُوَالِيَا اَحُوَالِيَه
 قُوَالُوِي اَلصَّبْ رِيْتَن دُوْمَكْ شِيْمَا اَسِيَه
 شِيْمَا اَلتَبْ رِيْتَن يَسْمَكْ اَقِيَه قِيْرُوْمَا اَقِيَه
 قِيْرُوْمَه اَقِيَه قِيْرُوْمِي اَلَا اِنْخَالُ رِيْتَن اَلْمَلَكْ
 اَقِيْسَارِيَا اَقِيْسَارِيَه اَقِيْسَارِي اَلتَقَا طِرْ
 جِي كِيْدَن طَا مَلَقْ اِيْتَا زِمَا اِيْتَا سَه اِيْتَا رِي
 اَلزُوْبْ كَلَا خَتَن اَرْمَكْ لِيْمَا اَلِيَه اَلشَقْ
 شِي كَا فَنَقْ بَارْمَقْ اَشْكُرِيَا اَشْكُرِيَه اَشْكُرِي
 اَلزِي اَرَا سَتَن يَزْمَكْ اِيْتُوْلِيَا اِيْتُوْلِيَه اِيْتُوْلِي

التَّيَّاحَ سُوَيْدَن صَاغُوصَقَ مِرُولُومَه امِرُولُو
 نِسِيَكَه مِرُولُوغَاةَ الْاِفْرَاقَ جِدَايِدَن اَبُولُق
 اَقِسَه خُورُومَا اَقِسَه خُورِسَه اَقِسَه خُورِيَزِي
 اَلْهَيْبَةَ بَحْشِيْدَن بَغْشَلُق حَارِزِمَا اَنَارَمَه حَارِيَزِي
 اَلْحَقَّ سُرْدَن رَاش اَلْمَلِك اَفْسِيْرِمَا اَفْسِيْرِسَه
 اَفْسِيْرِيَزِي اَلتَّدْخُجْ غَلَطِيْدَن بُوَارَلَمَقْ جُورُومَه
 اَجُورِسَه جُورُومَا اَلتَّفْخ دَمِيْدَن اُوْغُورَمَك
 قَيْسِيْرِمَا اَقِيْسِيْسَه فِئَا اَلْمَرْخِيَا سُوَيْدَن
 اَوْتَمَقْ اِدْرُوي اِدْرَايَكَه اِدْرَبَتَه اَلزَّمْ بَحْشُوْدَن
 اَمِرَكَك بِيْمَا اَلْبِيْئِكَه لَبِيَاةَ اَلتَّغْلِقْ اَوِيْنَمَن
 اَصَمَقْ اَفُومَازِمَا اَفُومَاَسَه اَفُومَا اَلْعَرَسُو
 نِشَانْدَن دِيْمَك فِتَه مَا اَفِي نِسَه اَلظَرْدُ رَانْدَن
 سُوْرَمَك نَبُغُومَا اَرَبُغُوفَه نَبُغُوفِي اَلتَّغَايَا

بَدَادَن

اَبَادَن صُولَمَقْ بُوْرِمَا اَبُوْسَه نُوْبِيَزِي
 اَلْعَبُوْدِيَّةَ پَرَسِيْدَن طَلَمَقْ اَبُوْسَ كِنِيْمَا اَبُوْكِيْسَه
 اَبُوْسَ كِيْنَه اَلْيَاْحَه شَاوَرِيْدَن بُوْرَمَك قُوْلِيْزِمَا
 اَقُوْلِيْسَه قُوْلِيَا اَلْجَرِيَّةَ اَزْمُوْدَن صِنَه مَقْطَرِيْمَا
 اَدِيْرِفَه دِيَا اَلْوُصُولَ بِيُوْسَتَن اَوَلَشَمَقْ اَزْمِيَا
 اَزْمَقِسَه اَزْمَقِيْسِي اَللَقْ كَنِيْدَن قُوْقُقْ اَوُرُومِيْمَا
 اَوُرُوسَه اَوُرُوي اَلْبَلِي بُوْسِيْدَن جُورُومَك
 سَاهِيَا اَسَايِيْكَه سَاهِيْسَه اَلتَّقَبْ سَفَاتَن
 دَلَمَك اَزْمِيَا اَزْمِيْسَه زَهَبِيَا اَلْخَبِيْر
 خِرَامِيْدَن صَالَمَقْ سِيْزِمَا اَسِيْسِيْكَه اَسِيْسِيَه تَه
 اَلْمَجَامِعَه كَامِيْدَن سِيْمَك غَايِيْمَا اَعَاْسَه غَايِي
 عَنَايَت دَبَلِي بَرَلَه مَصَادِرْ حَسَن خَتَامُ وَحَسَن وَجِه
 اَوُرَه تَمَامْ اَوُلوْبْ لَكِن اِنْسَان نِشَانْدَن سُسْتَاوْ

اولمغین سهوخطاد ن خالی اولدیغی بدیدر بنا علیه
اشبوکایدی حرکات و سکنات بابنده سهو اولق احمالغی
دفعه ایچون بریق قانون ابراد ایدیه لیم **قانون اول** ضمه
غلطله اقتضا ایندیکی محله عدم حرکت برله موسومدد
قانون ثانی کاف عجب اولان برده نقطه ثلاثه صغیره ایله
معلومدر **قانون ثالث** کاف صغیره کی تونه قریبدر
ونقطه واحده ایله منقوطلدر **قانون رابع** لسان یونانیده
واقع کاه قریب اولان فاف کلدکده بونک دخی فوقیه
اوج نقطه وضع اولمشدر جیم فارسی اوج نقطه
ایلله موسوم اولدیغی اشهردر **دخی** براسم مؤنث
اوزرینه حرف جر کلدکده اول حرف جر بر لفظ **فی**
ومذکور اولدقده بر لفظ **فی** الحاق ایتله قاعده سی کلیه در
اوقوجارغی اوقی پی ویو کاجی اوقی ثانیینک

ایکچی

ایکچی اولک مثالیدر کذلک اسم اشارنده مشار الیه
مذکور ایسه اخرینه نوس واکر مؤنث ایسه فی الحاق
ایدلر مثالی اکیتوس اکیتی کبی بوندن صکره
باب ثانی اولان اسماء متنوعه بحسب الطاقه بیان
وتصریح وکاینقی تبیین وتوضیح ایدیه لیم **باب**
ثانی اسماء بیاننده در اسم نامر آد اوقوما
اوقوماننا الله هذا تکوی شؤشوش دخی دیرلر
ضمه صریحه ایلله جمعیدر رسول پیغمبر
الله انجیسی بروفینس بروفیندس بروفنیازس
امین استواز معتدکیچی استقوس صغورس
صغورونک جوی عوری کاور غبن مجه ناک ضمه صریحه
سیله جمعدر بستکی دخی دیرلر ایمان یاور دین
بستی بستس دلیل رهنما یول کوسرچی

مايېتىن جىستاشن ماينادس قاصد بىك
اولان باقنا باقنا ملك سروس قوشته
انكوس انكه پى سما اسمان كوك اوراوس وراي
فلك خج جفريق ازوبغا ازوبين شفق
سرخ اوسش احنام قىلغى فوكينا دا جغتاش
فوكيادس قلن سپيده دم دام يې سېزلان اجه
اسېزلادس افق ككاز اسمان كوك ككاري افراطور او
افرس شيطان ديو شيطان ذه مونس اذيا وولون
فتاراسنوس الشمس افتاب كوشن النوس النېي
قرماه اى ققاري فقريا كافه قريه قراة اولنور
نجم سيناره يلدېز استرو استرا نربا پرويت
اولكو يلدېزى بلبا بليس صاعقه غروب كوردلې
اوزودى اوزودس برق بخوشتمسك استرافتي

استرافتي

استرافتي تلخ برق قاز شوب شوكتا
برد نكوك طولو قوشالي قوشاليا مطر
باران بغور اوزوشى اوزوشس سحاب ابر
بولوت نقي نغيا قوش قورج سرېر علام سما
چكاس اولورې لوزيا حر كوما اسېق رستنا
رستس قاپسا قىلا قىلس برد سرما صوق
افري يوس افريوشن افريوشن ناز اود انش
قوتيا قوتيس دناد انش ده جققا برووولس
بروورې نجم انكشت سياه كمر ماورو
قوونو رعاد ماركز كول افو ريخ بان
روزكار انه موز عاصف روزكار سخت انه موز
شدتلى روزكار انه بېكي رعا روزكار نرم
بولش بل سفاوس انه موش نور روشناي

نور روشناي
نور روشناي
نور روشناي

ایدیلک مونس ربیع بهار یاز قالوگر شیئا
 ز مستان هیش شهوانس الیوم امروز بوکون
 سیمه رو عذا قردا یارین تاشا اسدی دوت
 اولیس قبل الامس پریز اوته کون او بروفس
 قبل اس الامس پین پریز اوته کوکی کون اول
 اد بروفس لیل الامس دوش دوت کجه یسارغان
 سنه سال پیل اخروونس یوم دوت کوندز
 مه راسه رس لیل شب کجه نفا نفاس
 مساشام احشام ارغا نیست جمعی ظلمت
 تاریک قانلق اسقوتیدی اسقوتادس الظلمت
 الشدید تارک سخت بک قانلق پیا اسقوتیدی
 غره ماه توکی ای کوزو قاری قاریه کوریا
 البدر ماه نما ای طولوسی به موسی به موسس

دنیا

دنیا این جهان بودنیا ابلانوز موس قوزم
 آخرت ان جهان آخرت قانوز موس وفادی
 ظل سایه کولکه اسکاف اسکس شهر سیام
 ماه روزه رمضان رمضان رمضان عید
 قوزوز یزاد لایری لایرس جنت بهشت
 اوچاق بارادیسو برادی جهنم دوزخ طامو
 پیا پیس عذاب اشکجه رحمت اشکجه ما
 اشکجه متا اسوع هفته هافا اوزو مانا
 اودومادس انجعه اذینه جمعه باراسکی
 السبت شنبه جمعه ابرته سی ساولو الاحد
 یکشنبه بارادکوی کیریاکی الارشیر
 دوشنبه بارادریته سی دفرا الکلسا
 سه شنبه صلابی طبریتی الاربعاء چهارشنبه

چاشنبه نمازى آنچيس پنجشنبه پرشنبه
 بفتي صوم زوزه اوزوخ نيشنا نصف الليل
 نيم شب كجه ياربى مسافتا صلاوة نماز
 قولوق ايروسكيني صلاوة الظهر نماز پيشين
 اوبله نمازى سمنر بويرسكيني صلاوة العصر
 نماز پيشين ايكندو نمازى استرنا استر بوسارغو
 صلاوة المغرب نماز شام اخشام نمازى تاخسانسو
 پرسكيني صلاوة العشاء نماز خفتن ياشو نمازى
 توباجى پرسكيني صلاوة الفجر نماز بايداد صبح نمازى
 قوبولو پرسكيني نيم مديت اختر دنيا
 قوبوقاويلدن اورانا وانسترو ندا زاله جيه
 اذروسولا ضبات هر طغده كي دو مان استغود فلا
 في بيان الارض وما يناسبها

برسانغو
 روى افند
 ايكندو نمازى
 وقتى ديكدر
 ومهم

الارض

الارض زمين بر ايبس راب خاك طبراق
 حوما مكان جاي محل طلوبوس طريف
 راه بول استراملا جبل كوه طلاغ ووب
 اغوري رمل ريك قوم اسوجا امو مدد
 كلوج كسك وولا قاس طين كل جامور
 بلبوس بلوبلا ماء آب صوته رو يزنجاه
 قوبو بغايندى جسر بل كوبرى يوقبرى
 طلاق طاق طشدن كمر قمارى عين چشمه
 پكار زوافله غا نهر جوى ابرمان بو طاموس
 بناموا بلاهى اترى اين پايتمانيا بعيد
 دور اوزاق الارغو قريب نزدك بقاين
 قونا هوق زير اوست ابوابوا ابوانو تحت
 زير اشلي ابوقاطو قاطو رفيع بالا يوكسك

الارض
 جيه
 ايكندو نمازى
 وقتى ديكدر
 ومهم

اَنِسِلَا اَرْفَعْ بِالَاثَرِ بَكْ بُوَكْسَكْ بُولَا اَنِسِلَا
 اِمَامْ پِيسْ اُولْ اَوُرُوسْ خَلْفِ پِيسْ اَرْدِ
 اَوِپِسُو عَقَبَه فَرَازِ بُوَهْنِ دِزُومَا جَدِرِ
 نَشِيبْ اَنِيشْ شِيشْ بِنِشَا مَحَلَه كُوى مَحَلَه
 يَنُوكْ مَرَعِ جَرَاهَا اَوْتَلَاقْ وُسْفَارَا
 مَسْتَقِيمْ هَمَوَارَه دُوسْ طُوعَزِ اَرْدَه تُو مِيسْ
 رَاثْ صَاغْ دَقِيسَا شِمَالْ جَبْ صُولْ زَرُورَا
 حَجَرِ سَنَكْ طَاشْ پَتَرَا حَصَا سَنَكَلَاخْ
 جَاقِلْ طَاشِ خُونَالَاكِي حَجَرِ الْعَظِيمِ سَنَكْ بَرُوكْ
 بِيُولْ طَاشْ مَغَالِ پَتَرَا عَشْبْ كِجَاهْ اَوْتْ خُورُورَا
 شَمِيرِ دِرِخْتْ نَارَهْ اَعْلَاجْ دَزُورُوعْ شَاخْ ذَالْ
 اُولَا سَتُوعَصَا جُوبْ دَكَلْ وَزَعَا دَلُوهْ دُولُوعَهْ وَزُورَا
 حَبَلِ رَسْنِ اِيْبْ اَشِكِيْنِ فَعَرْتَلْ دِيبْ بَاثُوْ

خزان دقیر و
 شجر بول طاش عربده

عق درلر عربده

قَتَان

قَتَانْ کَابِرِزْ کِرِيزْ کِرِيزْ عَذَبْ آبِ شِپِرِيزْ
 مَلُوصُو اِغْلِکِ سَرُوْ حِمَا لَانِ سِيبَهْ جَامُورِ
 مَاورُورِ پَوسْ وَاْدِ کِرِپُوهْ دَهْ لَاقْ کَاهَهْ قَرِيبْ
 قَتَانْ اُولُورِ اِربَاکِ دُخِ دِرِزَلْ قَتَانْ کُورْ بَاسْ پِلِپْ
 جَاقْ خَشْکْ قُورْ اِفْسَرُوْ رُطَبْ رَنَارَهْ
 اِخْلُورُوْ دِرُوسَرُوْ جَنَتْ بُوَسْتَانْ بَاغِبَهْ
 پَرُورُوبْ قَلَهْ بُوْتَهْ دَبَهْ دَهْ قَاطِعْ الطَّرِيقْ
 دَهْرَنْ بُولْ کِیْسِیْ اَقْلَقْدِسْ چِسْرَا طَاشْ حِصْنِ
 دِزْ وِلَايَتْ خُورَا سَارِقْ دُزْدِ خِرَسِيزْ
 اَقْلَقْدِسْ مُحَاضَرِ دِزْدَارْ قَلْعَهْ کُورْ دِیْچِ فُومَانْدَارِ پِيسْ
 قُوبَهْ دِهْ کُوى خُورُورُوْ قَالَاخْ دِهْقَانْ خُورِ اِيشْ
 بَقَرَهْ الزَرْعِ کَاوِکِشْتْ زَارِ جِفْتْ زُوغَارِ
 الْمَرْعَهْ کِشْتْ زَارْ زَلَا خُورَا قِ بِنَا کَاوِکِزْ

يَا بُو اِقْبِرْ بُو جِلْدَار دِيوار دُووار بِيخُو
 اَلْتَرَابُ لَا حَمِيرَ خَالِكِ سُرْخِ فَرَمِي طَلَبِاقُ فُو كُوخُو مَا
 اَلْتَرَابُ لَا بَيْضَ خَالِكِ سَفِيدِ بِيَارِ طَلَبِاقِ اَسِيرِ وَخُو مَا
 جَانِبِ سُو يَا كَا اِبَادَه

فِي الْبَحْرِ وَمَا فِيهِ

بَحْرُ دَرِيَا دَكْزَرِ يَالُو نَهْرُ جَوِي
 جَانِي بُو تَامُوسِ اَلْبَحْرُ الْمَالِجُ دَرِيَايِ شِيرِينِ
 طَلُودُ دَكْزَرِ عَلَيَكُنْ يَالُوسِ اَلْسَمَكُ مَا هِي
 يَالِيقُ اِنْسَارِي اَلصَّفَارِغُ عَوُكُ قَبْلُوبَعَه
 وَارْدَاهُوسِ اَلزُّخْلَفُ سَنَكُ بَشْتِ قَبْلُوبَعَه
 فَوْقَهَا اَلسَّرَطَانُ خَارِجَنَكُ بَنَكُجِ فَاوَرُوسِ
 اَلْسَمَكُ الْمَالِجُ مَا هِي تَمَكِينُ طُورُ لُوبَالِيقِ اَلْاَجْرُ مَنُوبَسَارِي
 اَلْسَمَكُ الطَّرِي مَا هِي نَارَه نَارَه يَالِيقُ اَخْلُورُ وَنَسَارِي

اَلْسَمَكُ

اَلْسَمَكُ اَلْحَيَّةُ سَارِ مَا هِي يِلَانُ يَالِيقِ اَسَه لَب
 اَلتَفِينَةُ كَشَنِي كَشَنِي كَشَنِي كَشَنِي
 رَنَسُ اَلتَفِينَةِ كَشَنِيانِ كَشَنِي فَاوُوكِيرِسِ
 اَلْفَضَائِلُ مَا شَهْ كَشَنِي كُورَكُ اَفْكَارِي

اَلشَّرَاعُ بَادِيَانِ يَلَكُنْ فَاوُوبُ يَالِيقِ
 اَلذَّهَبُ دُنْيَايِ كَشَنِي دُومَنْ بِيخُو
 اَلْمَرْسَةُ لَكُرُ كُودُ سُرِي فَاوُوسِيَه رُو
 اَلصَّارِي كَارْدَارِ كَشَنِي طَانِفَه فَاوُوبِينِ
 اَلْبُكَرَةُ مَقَرَه مَقَرَه مَقَارِاسِ

فِي بِيَانِ اَلْقَادَرِ

اَلذَّهَبُ دَرِ اَلتُّونِ خُرُوسَافِي خُرُوسَافِي
 اَلْفَضَّةُ بِيَمِ كُوشِ اَسِي اَسِي اَسِي
 اَلخَنَاسُ مِينِ يَالُو يَالُو يَالُو يَالُو

الرَّصَاصُ ارْزُرْ قَلَانِي قَلَانِي قَالَانِي
 الرِّبْقُ سِيَمَابُ جِوَا جِوَارُ جِوَادَسُ
 رَصَاصُ الْأَسْوَدُ سَرْبُ قُورْشُونُ مَوْلِيُو مَوْلِيُو
 الشَّيْبَةُ شَبَةُ رِيُوخُ رِيُوخُونُ رِيُوخِي
 الرَّحْدِيدُ أَهْنُ دَسُورُ سَبِيدَرُو سَبِيدَرُو

في بيان أعضاء الإنسان

الرَّاسُ سَرُّ بَاشُ كَفَالِي كَفَالَسُ كَفَالِيَا
 الذِّمَاعُ مَغْزُ بَنِي أَوْمَكَاوُ أَوْمَكَاوُونُ
 الْخَبْجَةُ بَشَانِي الْكَنْ قُوْتَهُ لُو قُوْتَهُ لَا
 الْقَضَاءُ حَبْرَةُ أَكْشَةُ قَفَاسُ قَفَادَسُ
 الْأَنْفُ بَنِي بُورُونُ مَبِيْعِي مَبِيْعَسُ
 الْأَذُنُ كُوشُ قُولُقُ أَفْئِي أَفْئِيَا
 الْحَاظِبُ أَبْرُو قَاشُ إِفْرُودِي إِفْرُودِيَا

الْعَيْنُ

الْعَيْنُ جَشْمُ صُكُورُ أَمَانِي أَمَانِيَا
 الْهَدَبُ مَزْكَانُ كَرِيكُ أَمَانُ قَلَانُ أَمَانُ قَلَانُ
 الْخَجْنُ بَيْلَهُ كُورْقَابِي نَامَانِيُو نَابَانُ قَبَاكَا
 الْخَالُ خَالُ بَلَقُ أَلْيَا أَلْيَسُ
 الرَّحْدُ رُخُ بَلْكَانُ مَاعُولُو مَاعُولُو
 الْقَفْمُ دِهَانُ اغْزُ رَسْتُومَا رَسْتُومَانَا
 الذَّقْنُ رَنْخَدَانُ أَكْكَ بِيْعُونِي بِيْعُونُ
 الشَّفَقَةُ لَبُ دُودُقُ أَشْبِيلُ
 الْيَتْنُ دَنْدَانُ دِيْشُ أَزُودِيْ
 الْبَرَّاقُ حَنْدُو قُورْكَرُكَ سَالْبُو
 الْحَاظُ خَلْدُ سَوْمَكُ مَقْسِيَا
 الْبُولُ جِهْنُ سِيدْرُكَ قَزُولِيُو
 الْغَاظُ كَبِيْنُ بُوْقُ إِسْفَانُو

أَخْلَا خَالِجًا أَيْاقُ بُولِي مُؤْمِنِيَا
 أَخْرَاطِين خَرَّاطِين صُوعْلَجَان أَوْرَمَقَان
 الْكَفَّ كَفَّ أَيْه بِلَا بِي
 الْأَصْبَغُ أَنْكَشْت بَارَمَقُ ذَا قَبِيلِي
 الشَّعِيرُ سَوِي سَرَّ سَاجِ مَالِي
 شَعْرُ الْمَضْفُورِ مَرْغُولُ أَوْرَاشِ سَاجِ بِلَهْ سَمُولِي
 الضَّغِيرَةُ سَوِي نَافَتَه أَوْزَكُو بِلَقْسُونَا
 شَعْرُ الْأَسْوَدِ سَوِي سِبَاةِ قَرَسَاجِ مَاورِوْمَالِي
 شَعْرُ الْأَبْيَضِ سَوِي سَقِيدِ بَيَاضِ سَاجِ اسْتِوْمَالِي
 شَعْرُ الْأَصْفَرِ سَوِي زَرْدِ صَرُوسَاجِ اِفْسَانَا مَالِي
 اللَّحْمَةُ دَبِشِ سَقَالِ بَنِي يَهْ كَا
 الْخَلْقُ كَلُو بُوغَزْ لَمُو
 الشَّارِبُ بَرُونِ بَرِيْقِ مُؤَسْنَاكِ

الْوَجْهَةُ

الْوَجْهَةُ رَوِي بُوْزِ مَوْزِي
 الْكَفَّ دُونِ أَوْمُوزِ لَوْمُوزِ
 الْزِرَاعُ بَارُو قَوْلِ بِلَا جُو
 السَّاعِدُ أَرِشِ بِلَكِ نَوْبُوسِ نَوَانِقُو
 الْيَدِ الْبَيْتِي دَسْتِ رَاسْتِ ضَاعِ الْ دَقْسَاشَرَا
 الْيَدِ الْبَيْتِي دَسْتِ جَبِّ صَوْلِ الْ زَرَوَاسْتَه رَا
 الظُّفْرُ نَاحُونِ طِرْنَاقِ اِبْنِشِي
 الْأَصْبَغُ أَنْكَشْت بَرَمَقُ ذَا قَبِيلِي
 الْأَنْهَامُ أَنْكَشْت سُرُكِ بَاشِ بَرَمَقِ ذَا قَبِيلَا
 الْخَنْصِرُ كَالُوحِ سِرْجَهْ بَرَمَقِ بِيحُو ذَا قَبِيلِي
 الْأَلْبِطُ بَقْلُ قَوْلَتُونِ أَبَاسْقَالِي
 الْقَصِيرُ سَبِيَهْ كُوكُنِ بَهْ لَبِ
 الْبَطْنُ شِيخْمِ قَرِينِ كِلْبَا

الظَّهْرِ بَشْتِ ارَفَه رَاشِب
 الْكُتْدَى بَسْتَان مَمَه وِزِی
 الْكُتْرَه نَافَه كُوبَك اَوْفَالُو نَالِی
 الْكَلَامِیْرَه نَهْیَكَاَه بُوْشِیْر بِلُورُوْوُفَكُورُوسْ نُوْیُوسْ
 الْجَنْبِ بَهْلُو یَان اِبَانَا نُوْغُورُ مَكُوْ
 الْمَقْعَدِ نَشْتَسِیْكَاه اَوُورَاجِقْ بَر قَاوُوسِیَا
 الْحِجَبَةُ سُرُوت اَوْجَه نُوْغُورُوْوُفَا بِلَانِی
 الْفُخْدُ رَان اَوُیْلِقْ نَوَا بَرُوْیَا بُوْیَا نُوْیَا
 الرُّكْبَةُ زَلُو دِیْز عَوْنَا طُوْ
 السَّاقِ سَاق بَا جَاف اُجْج
 الْعَانَةُ زَهَان قَاسِقْ نُوْفَالُوْوُفَا نُوْ
 الرِّجْلُ بَانِی اَبَاف بُوْطَا
 الْكُتْبُ بَرُوْل طُوْیُوقْ اَسْنِیَا عِلُوْ اَفِیْرَا دِیْجِیْ بَرِیْرُ

نَهْیَكَاَه

الْمَضْرَان رُوْدَه بَغْرِسَقْ اَدَه رُوْ
 الْمَشَانَه اَبْدَان قَاوُوقْ نُوْغُورُوْوُفَا نُوْیُوسْ
 الْعِلْجَالِ سِیْرُزْ طَلَاقْ اِسْیَلِیْیَا
 الْمِرَارَه زَهْهَه اُوْدْ عُوْدْ خُوْلِی
 الْقَلْبُ دِیْلُ بُوْرَكْ قُوْذِ یَا
 الْكَبْدُ شَسْ جِیْكَرْ اِسْقُوْطِی
 الْعَرْقُ خُوْیْ تَر دَر اِذْرُوْسْ
 الْعِظْمُ اَوْسُغُوْان كَه مَكْ قُوْفَالُوْ
 الْبَحْلُ بُوْسْتِ دَرِیْ اَوُیْیَسِیْ بَرُوْیَا
 الدَّمُ خُوْن قَان اَمَا
 اللَّحْمُ كُوْشْتِ اَنْ اِفْرِیَا سْ
 الْعَصْبُ بِنِیْ سِیْكَزْ نُوْرُوْ
 الْقَبْخُ رِیْیَه اَرِیْنِ اَوُیْیُوسْ

الذَّمْعُ ارشك كوز باشی ذاقربو
 انحصیه خایه طشاق ارشیدی
 الذَّكْرُ كبر سید ایشول
 الفرج كس آف موف
 الذَّبْرُ كنه كود قولو
 المرفق وارین دیزسك امونا
 الشبر بدست قارشیشامی
 فی بیان وصف الانسان
 الانسان مردم آدم اغوبوس
 الذکر نر ارکله سرفو
 الانثی ماده دیشی ثلیقو
 المرأة زن قاریینه فا
 اویج شومر قوجه ادراس

الزوجین

الزوجین جفت جفت ادروینو
 الفرد طاق ارکن ایدرفوس
 الابن پسر اوغل بوس
 البنت دختر قیز یغانه را
 البقرة دوشیزه قیز اوغلان قوبلیا
 العجوز پیره زن قوجاقری اغرا
 الشيخ پیر قوجامان یهروس
 الشيخ القانی پیر قوط بک قوجان یوس قافارس
 الاخ برادر قزنداش ادر فوس
 الانثی خواهر قزنداش ادر فی
 الصبی کودک جوجوق بیدی
 الاب پدر بابا کیری
 الامه مادر آنا مانا

اَلرَّيْبِ بَسْرَزَن اَوَكى اَوَعَل بَرُوغَنوس
 اَلرَّيْبِ دَخَرَزَن اَوَكى فَبَر بَرُوغَنوس
 اَلْخَال خَال دَاغى جَمَانَس اَزَرُوغَنوس
 اَلْعَر دَاَزَرِيَدَر عَمُوَجَا بَاَزَبَا
 اَلْخَالَة خَوَاهَر مَادَر خَالَا جَمَانَس اَذَرِي
 اَلْعَمَة خَوَاهَر بَدَر نَبَرَة اَذَرِي تَوَكُو
 اَبُو الرُّوَجَة زَن بَدَر فَايِن اَنَا بَنَه رُوغَنوس
 اَمَر الرُّوَجَة زَن مَادَرِي فَايِن اَنَا بَنَه رَا
 اَلْحَمْدُ بِنَا بُوَك بَابَا بَا بُوَس
 اَلْحَمْدَة بَزَرَك مَادَر بُوَك اَنَا مَغَالِي مَانَا
 فَيَسِيوَبَا لَانَسَان
 اَلَا عَمَا نَابِيَا كُوَر اِسْتَرَاووس
 اَلَا صَم كَر صَغِير قُوغَنوس

اَلْخَرَس

اَلْخَرَس بِي زَبَان دِلَسِي زُوووس
 اَلْخَرَس كُوَر بَشَت فَا نَبُوَر قَبُوَرَس
 اَلْاَعْرَج لَنَك طُوْبَال فُوَجَس
 اَلْاَفْعَ كَل بَاشِي طُوْبَسِي قَسِيْدِي
 كَبِيْر الْبَطْن بَزَرَك شَكَر قَرِي بُوَك كَلِيْدَانَس
 كَبِيْر السَّارَب بَزَرَك بَرُوغَنوس بِي بُوَك مَوَسْتَقَانُوغَنوس
 اَلْقَبْلِيْط بَاد كَنَد دَبَه صَقَايش
 اَلْمَجْدُوْن مَدْحُوْش دَلِي زُووَلُوْس
 اَلْاَقْلَق بِي خَشَنَه سُنَسِيْر اُسْتَه تَقُوغَنوس
 اَلْاَلْنَع تَنَك زَبَان بَلَنَك طَرُوْلُوْس
 اَلْخَرَطَان فَرُوغَنوس بُوَنَامِيْش بَرُوْس فَا فَا رَس
 اَلْمَعْرَض دَلَالَه بَزَوَنَك رَهْبَاووس
 اَلْقَهْبَة بُوَبِيْشِي اَوُرُوْسَبُو بُوَنَا نَا

بِي بُوَكِي

الْمَأُونُ مُحْتَكُ ابْنَهُ يَبْدُرُ مَنْعُوسِ
 الْعَلَا مَالْعَطَى خَيْرُ بُوْشْتِ غَامِبِيْنُوْهِي
 السَّائِلُ خَوَاهِنْدَه دَلْنِي اِذَا فَوْكَارِشِ

في كلمات المنضارين

الْكَبِيرُ بَرُّكَ بِيُوْكَ مَعَالُوْ
 الْعَظِيْمُ سِهْ اُولُوْ مَعَالُوْ
 الصَّغِيْرُ كِهْ كُوْجَكْ مِيْجُوْ
 الْقَلْبِيْ دِرَاَزْ اُوْنُوْنْ مَقْرِيْ
 الْقَصِيْرُ كُوْنَهْ قِصَهْ قُوْدُوْشِ
 الْعَرِيْضُ بَهَنْ اَلُوْ بِلاَقِ
 اَلْوَسَطُ مِيَاَنْ اُوْرَطَهْ مَهْ سِيْ
 اِلْحَافَهْ كُوْاَنْ كَنَّاَرْ اَقْرَاْ
 اَلْعَالِيْ بَلَنْدْ بُوْكَسَكْ اِبْسِيْلَاْ

الْأَسْفَلُ

الْأَسْفَلُ بَسَتْ اَنْجَقْ حَامِيْلَاْ
 الْكَثِيْلُ كِرَاَنْ اَضِيْرْ وَاَرْيِ
 اَلْمُخَفِيْفُ سَبْلَكْ يَتِيْجِيْ اَلْأَفْرُوْ
 السَّمِيْنُ فَرِيْهْ سَمِيْرْ لُبَاْشِيْ
 الْكَثِيْفُ لَافَرْ اَرْيَقْ لِفَسُوْ
 اَلْحَشِيْنُ دُرْشَتْ بُوْعُوْنْ خُوْدَرُوْ
 الرَّقِيْقُ شَتَكْ يُوْفَهْ اِبْسِيْلُوْ
 الْقَاعِمُ نُوْمْ يُوْمَشَقْ اِبَالُوْ
 اَلتَّائِيْقُ حَشْدَكْ فُوْرُوْ اَوْشَرُوْ
 اَلطَّرِيْ رَ نَاَنْ اِذَرُوْ سَرُوْ
 اَلْعَارِيْ سُوَاَرْ اَصْلُوْ قَاوَاْ اَلْأَرِيْشِ
 اَلزَّائِلُ بِيَادَهْ يَا يَا بَرُوْشِ
 اَلْبَعِيْدُ دُوَرْ اُوْرَاقْ اَلْأَرْغُوْ

مَقْرِيْ

الْقَرِيبُ تَرْدِيدُ يَتَيْنِ قَوْدا
 الْقَصْدُ رَأْسُ كَرْجَلِ أَشْبَا
 الْكَذِبُ دُرُوعُ بِلَانِ اِبْسُومَاطَا
 الْخَائِلُ دَرُونِ اَيْنْدَه كَرْجِي يَارَسَنُوس
 الْخَارِجُ بِرُونِ اَيْنْدَه جَفِي اَوِغَرَسَنُوس
 الْغَالِي كَرَانِ بَهَالُو اَقَرِي وُو
 الْخَيْضُ اَرَزَانِ اَوْجُوزِ اِفْتِنُو
 الْمَلِيحُ بِنِ اَيُو قَالُو
 الْقَبِيحُ زِيشتِ جِرَكِينِ فَاقُو
 الْحَسَنُ خُوبِ دَلَبَزِ اَوْمُورُ فُو
 الْمَنْظَرُ الْقَبِيحُ بَدْرُوى جِرَكِينِ نُوْزِ اَسِكُو
 الْمَلَايِجُ كُورِسِنَه اَخِ بِنَارِ مَنُوس
 الشَّعْبَانِ سَبَرِ طُوقِ خُوزِ تَارِ مَنُوس

الغليظ

الْغَلِيظُ سَتَرَقْبَا بِلَشِي اَلْحَزَنَدَه دِرِي زُودَاوُس
 الْمَتِّ مَرْدَه اُولُو اَبُونَا مَنُوس
 الْاَكْبَرُ مَهَرُ بَلَكِ بُولُو بُولَا مَعَالُوس
 الْاَصْغَرُ كَهَرُ بَلَكِ جُوجُوكِ بُولَا بَجُوس
 الصَّيْحُ تَدْرُسْتِ صَاغُ يَرُوس
 الْمَرْبِيعُ حَسَنَه صَبَرُو اَوُسْتِيْمَه نُوس
 الْقَبْلُ بِيَشِ اُولُو اَوُزُوس
 الْعَبْدُ بَسِ صُوكِ اِسْتِرَا
 الْمُهَيَّنِ اَسَانِ قُولَاى اَفْقُولَا
 الْقَصَبُ دَشْوَارِ كُوجِ زِيغُولُو
 الْكَثِيرُ بِنِيَارِ جُوقِ بُولُوبِ
 الْقَلِيلُ اَنْدَكِ اَزِ لِيغُو
 الْاَزِيدُ بِيَشْتَرِ بَلَكِ زِيَادَه بَرِسُو

الْأَقْلُ	كَمَنْ	بِكَ	أَزْ	بُولَا	لِيَعُوْ
الْتَّطِيْفُ	بَالِكْ	أَرِي	بَانِزَقُوْ		
الْتَّخَسُّ	مَرْدَار	سُونْدَار	وَرُوْمَزْمُوْ		
الْعَدُوْ	دُشْمَان	دُشْمَان	اَوْشُوْس		
الْمُتَّحِبُ	دُوسْت	نَاَز	فِيْلُوْس		
الْعَبِيْقُ	دِيْرِپِرَهْ	اَسْكِي	بَالِيُوْ		
الْجَدِيْدُ	تَو	يَكِي	كَنُوْرِيُوْ		
الْمُتَّادِقُ	رَاسْت	كُوْ	طُغْرِيْ سُوْلِيْجِي	الْمِيْنُوْس	
الْكَاذِبُ	دُرُوْغ	كُوْ	يَاْلَاغِي	اِبْسُوْمَاثَارِيْش	
الزَّائِدُ	پِيْش	اَزِيْق	بَرِپَسُوْ		
الْتَّافِيْضُ	كَمْ	اَكْسِيْكَ	لِفَتُوْ		
الْوَاسِعُ	فَاخ	كَهْ كِيْش	اِبَالَاطِي		
الْصَّبِيْقُ	تَنَكْ	طَار	اِسْتَسُوْ		

حَدِيْزْ

حَدِيْزْ	نِيْجِي	اَبَلِكْ	قَالُوْ سِيْجِي
الْتَّشَرُّ	بَدِي	كَنُوْلُوْكَ	قَاوُ سِيْجِي
الْتَّغَرِيْبُ	بِيْكَانَهْ	بِيَاغِي	اِفْسُوْ يَا زِي
الْعَارِضُ	حِرْدَمَنْد	عَقِيْلِي	اِرْغَنُوْسِيْقُوْس
الْاَحْمَقُ	مَذْهُوْش	دَلُوْ	اَرَهْ دُوْس قُوْرُوْلُوْس
الْعَنِي	تَوَانِكُوْ	زَنْكِيْن	بَلُوْسِيُوْس
الْفَقِيْرُ	كَدَا	يُوْخَسُوْل	اِفْخُوْخُوْس
الْمُتَّبِعُ	بِيْدَار	اَوْبَانِيْق	اِفْسِيْجِي نُوْس
النَّائِمُ	حَسْبَنْدَهْ	اَوِيُوْجِي	كِيْز سَنُوْس
الْمُسْتَكْرَانُ	سَسْت	سَرَحُوْش	سِيْز سَنُوْس
الْمُتَّجَاعُ	دِلِيْز	يَكِيْت	بَالِيْعَارِي
الْمِيْجَانُ	وَسَان	فُوْرَقِيْ	فُوْوِيْجَارِي
الْقُوْوِيْ	سَخْت	قَتِي	اَزِيْ نَوْ

الضعیف سُنْتُ کُوشَنُ اَخامنش
 القارُّ بایلار پرنده دورچی افوغوش
 الفار کربدان فاجیحی فوغاش
 فی الملوسات
 القاش دلبند دلبند قولبتی
 المتاع کالا قوماش مناقشویان
 العمامة دسناد ساریک
 قلنسوة برطله فاقوق فاقوک
 القمیحین پیره هَن کُوکک پُوفامیسو
 الکَمه استپین بَن ماکیمیا
 الزیل دامن آنک بوذیا
 القلاده کردن بند بوغزلق قولابینا
 اللباس جامه اثواب دوخا

الشراویل

الشراویل شلوار طون قرحا
 النکة شلوار بند اوچقور اوراقوزوی
 الخزانة کمر قوشق زون
 الخف موزه ادیک مسیحی
 الشوار دست ابرنج بله دیک ماییل
 الشرموچه کفش بابوج بابوج
 القبطاة نعلین نالین نالیکا
 القصرمة نعلین سرخ بئی بابوج ییکا بابوجا
 البابوج بابوش بابوج بابوج
 الخجورویب جورب جوراب قرحویب
 الخجورویق چیزمه کزمه جزمدس
 القبا قبا قفان قفان
 الساعات ساعه ساعه ساعه اورا

الْبَيْتُ	رَنْجِي	رَنْجِي	السَّيْدُ
الْحَبِيبُ	كَرِيمَانُ	يَا قَا	يَا قَا
الْقُرُ	بُوسْتَيْنِ	كُورَكْ	عُونَا
الْمُغْدِ	سُورَمَه	سُورَمَه	سُورَمَه
الْمُغْدِ	أَكْشَرِي	بُورَكْ	زَاغَلِيدِي
الْمُغْدِ	سَنَاه	طَرَاقْ	اِفْتَه فِي

فِي الْأَنْوَانِ وَمَا يَنْسَبُهَا

الْوَنُ	رَنْكْ	رَنْكْ	رَنْكْ
الْأَخْمَرُ	سَرِيخْ	فَرِيزِي	فُوكِينُو
الْأَسْوَدُ	سِيَاهْ جَرْدَه	بَغْدَايْ	أَكْلُو مُلَاخَرِيوُ
الْأَبْيَضُ	سِيَاهْ	قَرَه	مَاورُو
الْأَخْضَرُ	سَبْزْ	بَشْبِلْ	يَرَا سِنُو

الْأَخْضَرُ

الْأَخْضَرُ	رَرَه	صَرُو	كِرْبِينُو
الْأَخْضَرُ	نَمُونَه	أُورَنَكْ	سُوسْتَرَا
الْأَخْضَرُ	زَاكْ	زَاجْ	لُولَاكْ

فِي لَوَازِمَاتِ الْكَاتِبِ

الْأَخْضَرُ	دَوَانْ	رُوبِيَّتْ	فَالَا مَارِي
الْأَخْضَرُ	كَاعِنْدْ	كَاعِنْدْ	خَرْفْ
الْأَخْضَرُ	خَامَه	فَلَمْ	بَنَا
الْأَخْضَرُ	وَالْأَرَنَه	مُهرْ	مُهرْ
الْأَخْضَرُ	نَامَه	بِي	اِغْرَاقْ
الْأَخْضَرُ	مُهرْ زَدَنْ	مُهرْ لَكْ	وُولُونَا
الْأَخْضَرُ	فُوشْتَنْ	بَا زَمَقْ	اِغْرَامَا
الْأَخْضَرُ	خَامَه زَاشْ	فَلَمْ زَاشْ	يَكُودُورُو
الْأَخْضَرُ	مِنْطَارْ	مِنْطَارْ	مِنْطَارِي

الْمُقْرَضُ كَأَزْ مَقَاصِ إِسْبَالِيذِي
الْمُجْبِزُ مُرَكَّبٌ مُرَكَّبٌ سَلَا فِي
الشَّعْبِ الْأَعْمَرِ مَوْمٌ سَرَحٌ فِرْمِي مَوْمٌ فَوَكُونُ كَرِي

في بيان الات الحروب والات احد الحروب

السَّيِّئِ شَمْسِيَّةٌ قِيلَ اسْبَاثُ
 الْقَرَابِ بِنَامٍ قَيْنَ فُقَارِي
 الدَّرَقَةِ سَبْرٌ قَلْعَانُ قَلْعَانِ
 الْقَوْسِ كَانَ يَانِي دُقَارِي
 أَوْرَ فِي رَكِيضٍ نَوْدَهَارِ لَوَائِهْ نَوْكَا
 الدَّنَابِ بِيْزِ اَوْفِ سَانِيَا
 الْمَنَسَارِ اَرَهْ رَهْمِي بِيْزِ نَوْبِ
 الْمَنْدُوبَةِ الصَّغِيرِ زَنَابَهْ كِهْ رِشَوْ بَشْتَوْلَا
 الْمَدْفُوعِ كَوْنَعَوْ زَنْ طَوْبِ بَوْبَارِ ذَا

الْبَقِيَّةُ تَبَرَّ بِالْعَلَّةِ مَا نَارَا
 أَعْلَانُ سِنْدَانُ أَوْرَسُ أُسُونُ
 الْمِطْقَةُ خَائِيكَ جَقِيقُ سَهِيذِيَا
 مَبْرَدًا مُحَمَّدًا سُوْهَانُ أَكَّهُ لِيْمَا
 مَبْرَدًا مُحَمَّدًا جُونِيَا أَجَاجُ أَكْبَى فَيَسُوْغُ
 الْبَنْدِقِيَّةُ زَبْلَانُ طَوْفَنُكَ أَزْغُوْبِي نَكِيكِي نُوْ
 الْمُنْشَارُ دَسْتَرَه نَسْتَرَه سَارَا فَا
 الْقَادُومُ بَيْتَه كَسَرُ اِسْكَبَارِي
 الْمَنَافَخُ دَمُ كُورُوكُ كُورُوكُ
 الْأَبْرَتُ سُوْزَنُ اِكْنَه وَلُونَا
 الْخَمِيْزُ دَسْتَه خَمِيْزُ خَا جَارُوْ
 الْمَوْسُ مَسْتَه اَوْسْتَرَه اِفْسَرَايُ
 اَلْتِيْكَبِيْنُ كَارْدُ بِيْجَانُ مَا شَمَرِي

الذئع زین ریح سیده دُور وُحو
 الکتاب رکاب اوزنکی اسقالا نالوغو
 الشرج زین اکو سه لا
 الشکال شکال یایوند نوقتیا نولود یوه ما
 الموقد افسار یولاز یولاری
 النجام لکام اوبان خالیناری
 النجل رسن ایب اینکیینی
 النجل چول چول چول

فی بیان حیوانات المونسه

المحصان اسب ات فرس الوغو
 النجر مادیان قضران فورانا
 المنزه طای یولاری
 البعل استر قاطر سولاری

النجل

النجل استر دوه قیلا
 النغمه بیس قیون افریوس
 عنم الانی بیس ماده مارلیا ابروالتینا
 النجار خر اشک غیداروس
 النقر کاو صغیر ووی
 النجاسون کاو بیس صوصغیر ووی
 النجله کاو کی دانا مسقاری
 النور کاو تر ارکان صغیر استرغوووی
 النقرة کاو ماده دیشی صغیر نلیغو ووی
 المنعز بز کچی اعنا
 النیس بز ارکان کچی استرکی اعنا
 النضان کسغنده دنبا ی قورقو وویون اورانا توغیر
 النخوف بره قوری ارناک

اَلْمَجْدَى بُرْجَه اَوْغَلَق دِیَغِب
 اَلْقَطَا كَرْبَه كَدِی قَاطِی
 اَلْهَرَّة كَرْبُومَادَه دِشِی كَدِی قَحْولَا
 فی بیان الحیوانات الوحشیة
 اَلشَّعْ دَدَ دِیَغِبِی حِیَوَان اِفْسَکِسَارِیَوُوزُ
 اَلْأَسَد شِیَر اَرَسَلَان لَوْدَارِی
 اَلتَّمْر پَلَنک قَبْلَان تَرِیوَ کَیذَوَقُ
 اَلضَّبَع کَفَنَار صَرْتَلَان اوزو اوزو قَاطِیَوُوزُ
 اَلذَّنْب کَرَلد فُورَد لِبَعُوسُ
 اَلخَنَزِرِ خَوک طُوكُوز شِیَرُوسُ
 اَلضَّبُع سُوْمَسَار کَر فُولِیَاوُوزَا
 اَلْقَرْد کَدِی مَهْمُون سَامِیَوُ
 اَلثَّقَلَب رُویَا تَلْکِی اَلوَبُورُ

لَا ذَنْبَ

اَلذَّنْب خَرُکُوش طُوشَان لَأَعُوسُ
 اَلثَّقَلَب اَزْدَر بُوک یَلَان مَعَالُوُوفِین
 اَلْحَمِیَّه مَار بِلَان اَوْفِین
 اَلْأَقْرَب کَرْدَه عَقَرَب قَرِیَاوُولَان
 اَلْفَارَه مَوْش صِجَان بُودِیَعُوسُ
 اَلْعِرْسَةُ عَرُوسُک کَلِیْقِیَقِیَفِجِیَا
 عَنکَبُوت مَکَس سِکَلِی یَا
 اَلْقَلْبَةُ سُبُوس رِیْت اِیْیَا
 اَللَّیْعُون کَلک پِیْیَا اِیْیَا
 اَلْبَق سُبُوش جُوب قَهَرِی فُورِیُوسُ
 اَلْمِرَاد مَلِخ جَکَر کَدَی اَغَرِ مَوْجَا
 اَلقَرَاد سُبُوس جَانُوز کَنَه مَادَا فَاَسُ
 اَلدُّود رِکِیم فُورَت بُو جَک مَامُوفِی

مَسْجِدِی

الْخَنْقَشُ كَرِيمُ نَبِيٍّ كُنْتَهُ طَوْسُ خُورْلَانِ بُوَجْجِي أَتْلَا سَوَابِلَانِ
 الْزَحْلَفُ سَنَكُ بَشْتُ قَبَاوَبَغَه هُوَ جَا أَشْلُونَا
 الْعَلَقُ دِيوَحَه سَلُوكُ أَوْذَه لَا
 الْقَنْقَدُ خَارِ بَشْتُ رَكِي قِيوشِرُو
 الْكُتَبُ خَرَسُ أَيْوُ ارْفُوزَا
 الْكَلْبُ سَكُ كُوبُكُ اسِكِيلُوا
 الْغَزَالُ أَهْوُ جَبِرَانُ لَا مَجْ
 الْقَهْمُ يُوْزُ بَارَسُ ارْقَاوُسُ
 الضَّفَدُ عَوُكُ قُورَبَغَه وَارْدَاوُسُ
 الْكَبَسُ رَنَكُ يَبَانُ كَجَسِي أَغْرِي أَغَا

فِي لَبَنِ الْأَلْيَانِ وَمَا يَنْسَبُهَا

اللَّبَنُ الْحَلَبُ سَبِيْرُ سَوْتُ غَالَا
 لَبَنُ الدَّائِبُ مَا سَتُ يُوْعُورُتُ يَأُورُفُ

بَنُ

لَبَنُ الْخَضُوضِ دُوعُ اَبْرَانُ اَبْرَانُ
 اَلْمَجْنُ بِيْرُ بِيْنِيْرُ طَرِيْ
 اَلْسَمْنُ رُوعْنُ سَادَه صِبَاغُ وُطَرُوْ
 سَمْنُ الْبَقَرِ رُوعْنُ كَاوُ صِغْرِيَانِيْ وَبِنَاوُفِيْقُوْ
 اَلْوَبْدُ مَسْكَه نَرَهْ يَاعِيْ غَالَاوُلَاذِيْ
 اَلْأَنْفَحَه مَائَهْ بِيْرُ مَائَهْ سِيْ اَغَا سَرَا
 حَبْنُ الْعَبَقِ بِيْرُ خَشَكُ قُورُوْ بِيْرُ بَالِيُوْطِيْ
 اَلْمَجْنُ الطَّرِيْ كَبِيْرُ تَارَهْ نَارَهْ بِيْرُ اِيْلُوْمُرُوْطِيْ

فِي اسْمَاءِ الطَّيْرِ

الطَّيْرُ مَرْغُ قَوْشُ بُولُ
 اَلْمُحَامَةُ كَبُوْرُ كُوكُجِيْنُ بَرَسَتَرِيْ
 اَلدَّجَا جَهْ مَا كِيَانُ طَاوُفُ اَوْرُنِشَا
 اَلدَّيْكُ خَرُوسُ بَطِيْئُوسُ بَتْنُوسُ

الذَّله	جَرْدَه	اُوراق قوشی	جیوینا
الْبَطْ	بَطْ	فاز	سینا
الْأَوْر	مُرغاب	اوردنک	پایچیا
الْمُجْنَح	بَر	قَات	افتروغا
الْتَقَر	یاز	طوغان	براک
الْعَرَاب	زَاغ	هوزغون	هوزاقاس
الْعَصْفُور	کَنْجُک	سرحه	استروپین
الْتِغَامَه	مُرغ شتر	دوقوشی	فیلوبول
الْکُکِی	کَلَنک	ملورناقوشی	قرناک
الْتَشْر	دال	قرطال	قناوو
الْوَزَر	ساز	صغیرجق قوشی	روزدوریا
الْمُخْطَلَف	بَرَسُو	فرنیج	شیلیدونی
الدُّبَاب	مَکَن	سیکل	سیلا

الْمُخْطَلَف

الْفَحْل	زَبُور	اری	میلینا
الْبَعُوضَه	بَشَه	سپوی سنک	قویان ایشینا
الْعَرَّاشَه	بَرَوَات	کله بک	ایستخاری
الْمُحَابَاة	کَرْدَسُو	بیشیکلر	براسنوقولیاوا
فی البیت وما يتعلق			
کُوشَه	بُوجُق	قادرین	دوقوناس
الْبَاب	دَر	قبو	بور ط
الْبَیْن	خَانَه	اَو	انسیتلی
الْدَار	سَرای	هوناق	قزاقا قاتیکا
الْعَتَبَه	اِسْتَان	اشک	فاطو فیلو
الْأَسَاس	بای سَت	مَل	تملیو
الْمُخُوش	پیش سَرای	خوی	اوی
الْأَصْطَبِل	اُخُور	اُخِر	اُخیری

اَلتَّمَّ مَرْدَان مَرْدَوَن اِسْقَالَ
 اَلْقَصْر كُورْ كُوشْ كُوشْ كُوشْ
 اَلطَّاقَه دَرِيحَه بِيحَرَه بَرَانِ
 اَلتَّقَفْ بَاغِ دَامْ دَوْمَا
 اَلْعَوْض سَتُون دِيرْ اِطْرَا
 اَلْقَلْ كَلِيد كَلِيد اَقْلِيدُوْكَ
 اَلْمُقْتَاخ كَلِيد اَنَّاخَار اَقْلِيدِي
 اَلطَّرَاخه قَالِيْن مَنْدَر مَدَه رِي
 اَلْمَلْعَقَه تَبُوْس شَابَه يُوْرَعْن بَابُلُوْمَا
 اَلْمَعْدَه بَالِيْن رَوِي يُوْرِيْصِدِيْ بَرُوْكَهْ لَانِي
 اَلْوَسَادَه بَالِيْن يُوْكَهْ يَصْدِيْق بَرُوْكَهْ لَانِي
 اَلسَّارَه پَرْدَه پَرْدَه پَرْدَس
 اَلْقَبِيصُ پَرَه هَن كُوكْ بُوْكَامِيْسُو

اَلتَّمَّ

اَلتَّمَّ خَوَاب اَوِيْقُو اِسْتُو
 اَلْاِسْتِقْطَاض بِيْدَار اَوِيَانِيْق اَقِيْنِيْمَا
 اَلرُّوْيَا خَوَاب رُوْيَا اَوِيْپَرُو
 اَلْفَرَاش حَامَه خَوَاب دُوشْ اِسْتَرُوْمَا
 مَرْتَبَ الْجَنَبُ بَالِيْن پَرَهو اَن يَصْدِيْقِيْ يُوْكَهْ لَانِي
 اَلْمُخْبِرُ نَان اَقْلَق اِسْتُوْمِي
 اَلْمَلْعُ تَمَكْ تُوْر اَلْاَجِي
 اَلطَّاحُون اَسِيَاب دَكْرَن سِيلُوْس
 اَلرَّجِي اَسِيَاب دَسْت اَلدَكْرَنِيْ شَرُوْمِيلُوْس
 اَلْفَرِيَال غَرِيَال قَالِيْبُوْر قُوشْ كِيْسُو
 اَلْمُخْلُ مَاشُو اَلْ اَقِيْسَارَا
 اَلْقَدِرَ رِيَك جُولَك جِيْعَالِي

فِي لَوَاذِمَاتِ الْبَيْتِ

الطاجن	نابه	ناوا	طبعان
الكلون	لون	كلان	كلخان
النار	اش	اود	فوتبا
الدخان	دود	لوتون	فانوس
الزماذ	خاكتو	كل	الو
الناد	اشزنه	جفاق	پروولس
الخرافه	سوخن	بانق	فابما
الشكرجه	كاسه خاكي	اوسكه	فنبه
القاروره	سبشه	شليه	بوچا
الطشه	طشت	لكن	لنج
الابريق	ابرين	ابريق	ابريكي
الطبخه	دبل سبين	تبخه	تجري جفاقي
العطا	سريوش	فياق	فياكي

اللون

الغوق	ككيز	كجه	كوكيري
الملقه	الت خوزدن	فشق	فوناي
القاوس	قاوس	قز	فنه ري
الشمع	موم	موم	كري
الشمع	شمعدان	شامدان	شامدان
الذن الصغير	بسنو	كوبك	پتاراك
القلة	كوزه	بدان	بار ناك
القلة القاب	كوزونك	طباراق	برناعي
الجنه	جره	جادز	جادري
الكل	سوزمه	سورمه	سورسن
الجب	خوم	كوب	پتاري
المروء	ميل	ميل	سيلي
التوشيا	دوا جشم	توشيا	توشيا

الدَّوَاءُ	دَرْمَان	عِلَاج	يَا تَرْبَعُو
الدَّفِيقُ	اَرْد	اَوْن	الْوَرِي
السَّمْنُ	سَادَه رُوغن	مَبْيَاغ	وَوَرُوس
الشَّبِيحُ	رُوغن كَيْفَد	سُوسَام	يَاغِي سَبِيَا مَلَانُو
الْقَطْلَةُ	سَبُوس	كَبْك	بِي سَرَا
دَهْنُ الزَّيْتُونِ	رُوغن زَيْت	زَيْت يَاغِي	الْيُولَانُو
السَّمْعُ	بِيه	اِيخ يَاغِي	اِفْسِيكِي
الْمُجْبِرَةُ	مَائِه	مَائَا	اِيْرُو زِي
الْعَسَلُ	اَنْكَبِيْن	بَال	مَه لِي
الدَّيْسُ	دُوشَاب	بَكَز	بَهْمَزِي
الْمَحَلُ	سِرْكَه	سِرْكَه	اِفْسِيكِي
الْأَوَانِي	بَارْدَان	قَبْقَجِيْن	اِسْعُو تَلِيَقُو
الْهَزَقَانُ	وَارْدَان	اَوْقَلْعُو	سَالِيَتَاه

الْأَوَانِي

الْأَوَانِي	نَاغُورِش	قَارِق	اَرْنِيَا
الْمَحَلُ	هِيْمَه	اُودُون	اِفْسِيكِي
الْقَنْدِيلُ	جَرَاغ	فَدَدِيل	لِيْمَنُوس
الْقَمْحُ	كَنْدَم	بَغْدَاي	اِسْتَارِي
الشَّعِيرُ	جَو	اَرْبَا	اِفْرِيَارِي
الْعَوَلُ	وَق	بَقْلَا	فُوكَا
الْأَرْدُ	بِرِيخ	بِرِيخ	زِيْرِي
الدَّخْنُ	اَرْدَن	طَرُو	كُورِي
الْمُخَصَّصُ	لُخُوْد	لُخُوْد	رُوْوِيْئِي
الْمُجْوَهَرُ	لَبْلِي	لَبْلِي	لَبْلِيَا جَمْعِي
الزَّجَاجُ	اَيْنَه	صِرْجَه	يَالِب
الْأَبْرَةُ	سُوْرَن	اَرَكَه	وَلُونَا
الْفَلَاحُ	عَرِيَا سَنَك	اَعْرِشَق	اِسْقَدِيْلِي

الْمَغْرَلُ	دَوْلُ	اَبْج	اَرْدَا فِی
الْمَحْرَبُ	كُزْ	اِبْیَكْ	مَنَا فِی
الْمِسْمَارُ	مِیخ	جِیوِی	فَرْقِ
الْمُخِطُ	رِسْتَه	اِبْلِكْ	اِفْلُوسِی
فی بیان الفواكه والاشجار			
الْفَاكِهَةُ	مِیوه	بِیْش	بُورِیْمُو
الْفَوَاكِه	مِیوه هَا	بِیْشَلَر	بُورِیْمَا
الْتَفَاحُ	سَبَب	اَلْمَا	سِیْلُو
رُءْمَانُ	اَنَار	وَنَار	رُوعْذِی
الْمَكْمَرَةُ	اَمْرُود	اَزْمُود	اَسِیْدِی
الْمُخُوفُ	سَفْنَا لُو	سَقْنَا لِی	رُودَا كَمُو
الْعِیْبُ	اَنَكُور	نَاَهْ اَوْزَم	اِسْتَا فِی
الْوَتِیْبُ	مُوزِی	مُوزَا بَزُو	اِسْتَا فِیلا

البكوة

الْبَاكُوهُ	نُوبَاوَه	نُورْفَانْدَه	اَبُورُوفَانِشِیْمُو
الْتَر	حَرْمَا	حَرْمَا	نَا تَا لُوَا
الْمِشْرِ الْأَصْفَرُ	تَالَانُكْ	زَرْدَا لُو	وَرِیْمُو
الْمُخْصِرُ	عُورَه	قُورُق	اَفُورِیْدَا
الْعَنْقُودُ	خُومَنَه	صَالَقَمْ	جَابِی
شَجَرَةُ الْمِشْرِ	دِرْخِتْ	تَالَانُكْ	زَرْدَا لُوَا غَاچِی رُیْمُو
الْوَرَقُ	بَرَكْ	بِیْرَاقْ	فِیْلُو
الْاَلْجَا صِبَةُ	اَلُو	اِرِیَكْ	بُورْدَه لَا نُورْمَ لَا
الْخِلَافُ	بِیْد	سَكُونْ	اَغَاچِی اَشْبَا
الْبَرْقُوقُ	سَبْزَا لُو	بِیْشِلَرِیَكْ	اِرَاسِی بُورْدَه لَا
الْمُجُورُ	كُوزْ	فُوزْ	فَرِیْدِی
الْمَبْدُقُ	فَنْدِیْقْ	فَنْدِیْقْ	فَنْدِیْقِی فَنْدُوكِیَا
السَّقَرَجَلُ	رَبَه	اَبُوَه	كَبِیْدُوفِی

لغندر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْكُرْمُ	رَزْ	أَصْمَا	إِقْلِيمَا
الْمَرْوَبُ	خَرْوَبُ	خَارُوبُ	إِسْبِلُوكَاوُ
الْقَصْبُ	نَايُ	فَاوِشُ	فَلَاوِي
الْكَاثُ	دِيوِي	مَانَنَارُ	مَانِيَنَارُ
الْمُجَنَّبَةُ	بُوسْتَانُ	بَغِيَّةُ	بَرُوقُوبُ
الشُّوْكَةُ	خَارُ	دِيَكِي	أَقَايُ
الْقَوَاتُ	نَحْمُ سِيوِي	حِكْرِي	فُوقُوذُو
الْبَذَرُ	نَحْمُ	نَحْمُ	إِسْبُورُو
الْحَبَّةُ	دَانَه	نَانَه	فُوكُ
الشَّجَرُ	دِرِيحُ	أَعَاخُ	ذَرُ رُو
الْقَرْعُ	شَاخُ	دَالُ	أُولَانَسُو
النَّارِيخُ	فُورِيخُ	فُورِيخُ	زَا حِبُ
فَرَالِدِينُ	بَسْتَلُ	بَسْتَلُ	بَسْتَلِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْبَطِيخُ الْأَصْفَرُ	خَرْبُونُ	فَاوُنُ	بِهْ بُوِي
الْمِلْدَانُ	كُوفَرُ	كُوفَرُ	مُوصَطُو
الْكَزْ	شَكْرُ	شَكْرُ	زَاخَرِي
الْقَرْعُ	كَدُو	فَبَانُ	فُولُوكِيَا
الْلَفُ	شَلْمُ	شَلْمُ	عُوكِيَلِي
الْمُجَزُ	كُورُ	هَافُجُ	بَاسْتَانَاغَلَا
الْبَيْضَةُ	نَحْمُ مَرِيخُ	مُورَطَه	أَوْعُو
أَرَا زِيَاخُ	رَا زِيَاخُ	رَا زِيَاخُ	مَارَا شَا
بَقْلَةُ الْحَمَقَا	سَبْزَةُ قَرِيَّةُ	سَبْزَاوُنُ	إِغْلِسْتَرِيَلَا
السَّمُ	كَتِيذُ	سُوسَمُ	سَبْسَايُ
الْبَسْتُوقُ	بَسْتَه	فَسْتَقُ	فُوقُونَارِي
شَا بَلُوطَا	كَسْتَانَه	كَسْتَانَه	فَسْتَانُو
الْفَصْلُ	فُورُبُ	فُورُبُ	رَا يَا فُ

الْبَصَلُ	بِيَّازُ	صَوْغَنُ	إِفْرُوسِيْدِي
الْحَنْسُ	كَاهُو	مَارُولُ	مَارُولُ
الْكَنْبُ	كَرْبُ	لَاخَنَّا	إِفْرِيسُو
الْمُلُوحِيَّةُ	مُلُوحِيَّةُ	مُلُوحِيَّةُ	مُلُوحِيَّةُ
الْبَطِيخُ	الْأَخْضَرُ	حَرْبُوزُ	قَوْزُ
الْبَارِبْخَانُ	بَارِبْخَانُ	بَطْلِيحَانُ	مَارَانَا
الْمَلَقُ	بَارِي	بَارِي	شَوْفُولَا
الْأَسُ	سُودَرُ	سَرْسَبِيْنُ	سَرْسَبَا
الزَّهْرَةُ	شُكُوفَةُ	جَبْجَبُ	جَبْجَبُ
الْوَرْدُ	كُلُّ	كُلُّ	رُودُو
مَارِالْوَرْدُ	كَلَابُ	كُلُّ صُوبُ	رُودُوسْتَامُو
الْعَصَنُ	نِهَالُ	نَارَةُ	دَالُ
الْيَمُونُ	لَيْمُونُ	لَيْمُونُ	لَهُ

الْقَرْنَبِيلُ

الْقَرْنَبِيلُ	قَرْنَبِيلُ	قَرْنَبِيلُ	إِوِيلَا
الرَّيْحَانُ	سَبْزَمُ	هَسْلَكُنُ	وَاسِيلِيْقُو
الْوَرْدُ	الْأَخْمَرُ	كُلُّ سَخِ	رَفْرِيزِيْ كُلُّ
الْوَرْدُ	الْأَصْفَرُ	كُلُّ ذَرْدُ	صَارُوكُلُ
الْكَبُونُ	رَبِيَّةُ	كَيْتِيُونُ	كَيْتِيُونُ
الْعُشْبُ	رِيَاءُ	أَوْتُ	خُورْتُو
الثَّوْمُ	سَبْزُ	صَرْسَبَانُ	إِسْفُورْدُو
الْعَشْفَةُ	بَحْبُ	صَرْمَارِيْقُ	كَيْسُو
النَّوْنُ	رَفِيلُ	دُونُ	سُوزِنَا
الْأَصْلُ	بَحْبُ	كُوكُ	رَبِيْزَا
الْقَطْفُ	بَرُ	بَمِشُ	بُورْبَقُو
الْأَبْهَلُ	سَرْوَكُوْهِ	أَرْدِيْجُ	أَغَاچِيْ
الْأَذْيَرُ	كَاهُ	مَكِيْ	كَهْبَةُ

لَا سَقِيلَ بَيَا ضِدِّي بَيَانُ صُغْنِي أَسْكَلَهُ طُورًا
 لَا أَفْتِيُونَ أَفْتِيُونَ جِنِّ سَاجِي بُولِي زَبَنِي
 لَا أَفْهَوْنَ كَاوَجَشْتِم بَايَا ذِيَا بَايَا ذِيَا
 لَا أَفْسُونَ تَغْمِ رَايَا نَه أَنَا سُونَ رَغَابِ قَانِسُو
 أَلْبَا قَلَامُ جَرَجُو بَقَلَا قَوَا
 لَا أَفِيُونَ شِيرُوكَاارَ أَفِيُونَ أَفِيُونَ
 أَلْيَسِرُ عَوْرَهُ خَرَمَا حَرَمَا قُورُونِي أَقُورِيَا تَوُخَرَمَا
 أَلْتَرَجِسُ تَرَكْسُ تَرَكْسُ أَمِيرُ يَقُولَا لَهُ
 أَلْبَقَشِجُ بَقَشَه مَنَعَشَه مَنَكَشَسْ
 أَلْزَوَسُو بَقَلَه مَضَرِي دَلُوجَه بَقَلَه لِبِنُوسْ
 أَلتَوْتُ الْحَلُو تَوْتُ سَعِيدَ بِيَا زَمَتِي دُوتْ أَسِيرَامُورِنَا
 أَلتَوْتُ الشَّامِي تَوْتُ زَشْ أَكْشِي دُوتْ أَفْسِنَامُورِنَا
 أَلْجَلَنَارُ كَلَنَارَه نَارُ جِيچِكِي رُوغْذِيَاوَانُو

حَبُّ الزَّمَنِ

حَبُّ الزَّمَنِ بِيحُ اللَّذِيذِ حَبُّ اللَّذِيذِ عَبْدُ اللَّزِيذِ
 أَلْعَارُ دَهَشْتِ دَفَنَه دَافِعْ
 أَلْعَلَيْتِ أَنْكُورْدَ قَصْنِي أَسْقُورْ ذُولَا زَارُو
 أَلْمُخْطَلُ كَبَسْتِ أَوْجَهْلُ قُورُوزِي خُورُوسْ بِيچِي خِي
 أَلْقُشَاءُ خِيَارُ خِيَارُ أَفُورِي
 حَيَّ الْعَالَمَ هَمِيَشَه زَنْدَه هَرْدَمَ بَهَارِ أَسْتَا فُورِي

في بيان اصحاب الحروف والقضايا

أَلْفَقِيَه أَوْسَادُ خَوَاجَه دَسْ بُونِي
 أَلْمُعَلِّمُ عِلْمُ أَمُوزَ عِلْمُ أَوْ كَرْدِي مَاثِيَسِي
 أَلتَلْبِيذُ شَاكِرْدَ جِرَاغَ ذَا سَفَالُوسْ
 أَلْإِمَامُ إِيْمَانَه إِيْمَانَه بَايَا سَ
 أَلْإِهْدَ بَارِسَا صُوفِي قَالُو يَرُوسْ
 أَلضَّايِعُ زَكَرُو قِيُوجُو أَخْرُوسُفُوسْ

الْمَحْدَادُ	أَهْنَكُو	دَسُوچِي	أَجْبَعَانُوسْ
الطَّهَانُ	أَرْدَكُو	أَوْنَجِي	سِيلُونُوسْ
الْبَتَاءُ	يَنَاسَارُ	يَاوُوجِي	أَفْنِسْ نِسْ
الْبَحَارُ	جُونُ نَاشْ	دُولَكُو	مَارَانْقُوسْ
الْعَامِلُ	نَجْ بَر	بُورْعُوز	بُورْعُوز
الْصَّبَاغُ	زَنْكُونُ	بُوبَاچِي	بُوبَاچِسْ
الْعَزَّازُ	عَزَّازُ	قَزَّازُ	قَزَّازِسْ
الْبَهْلَوَانُ	جَانَبَزُ	جَانُ أَوِينَادِيچِي	جَانَبَاوِسْ
الْعَسَالُ	شُونَبَدَه	يَقْبَاچِي	إِلْسِنُوسْ
الْمَخْطَابُ	هَبَشَه كَشْ	أَوْدَنْجِي	أَفِيلَارِسْ
الطَّبَاخُ	أَشْكُو	أَشْجِي	مَایِرُوسْ
الْمَجَرَّازُ	قَصَابُ	قَصَابُ	مَکَلْيَارِسْ
السِّيَافُ	شَشِيرَسَارُ	قَلْبِيچِي	طُوسْ بَايُوسْ مَاسُورَانْ

القَوَّاسُ

الْمَحْدَادُ

الْقَوَّاسُ	كَمَانُ كَسْ	كَمَانُ چِيچِي	طُوزْ خِيَارُ بَاسُورَانْ
الْوَزَانُ	سَبْخِيَه	طَبْجِي	قَبَاسْ نِسْ
الْمِيزَانُ	زَارُو	زَارِي	زَارَا
الْمَخْطَابُ	جَامَه طُونُ	دَرْدِي	رَافَقِسْ
الْبَقَالُ	بَقَالُ	بَقَالُ	أَرْعَسْ رَغَارِسْ
الْبَوَابُ	دَرِيَانُ	قُوبُوجِي	قُورَنَارِسْ
الْمَحَاجِبُ	پَرْدَه كَشْ	پَرْدَه چِيچِي	أَفْنَا فَنِسْ فُورْدَه
الْكُيُ	دِلَاوَرُ	يَكِيْتُ	يَالْبَهْتَارِي

باب ثالث رابعة حروفات وادوات بياننده دير

حروف جازه بالمتع لسان يوناننده طعقوز در اميدى
 ائلى دخی السنه اربعه ايله بيان ایده ليم وهر پينه
 بر دمتال ايراد ایده ليم که کا بنیغی روشن وهویدا اوله
 اولکچی الصاف معناسنه اولان بابه ترکیده تعبیری

بُولَدُورُ ایچکی یادر مثالدن فهم اولنور اشته
 بولره مثال مَرَرْتُ بِدَارِكِ الْعَرَبِ
 کَشَمْتُ بِدَوْلَتِ حَاتَه شَمَا سَعَادَتَانَه کَرَه اوضردور
 استوار خود بقوسوایه راسا الثاني **الکاف الثانیة**
 کافهم چوکی ساندوساؤو اوساندو وچکه کالبدی
 المنیر روی شما همجوماو تابان یوزیکر منورای کسیدر
 رمور پساز ساندو ققاری لای **الثالث** لایم تعلیل
ل برای اینچون باقی آید مثال لغزید محبت صبر مجنون
 برای بسیار مهرت مد هوشرکت سینه محبتک
 زیاده لیکندن دلی اولدوم یا قاعا بسوین ایسلا قورولای
الرابع واول القسم واول
 توکی مثالدن معلومدر **ماقو** مثال والله العظیم ازوجتک
 بخدای تعالی ترا جفت میکنم الله عظیم الشان حقیقون

کلمات ثلثه اخیر
 دومیده ایاات تشبیهدر
 اخروءکی الفاظ ثلثه ایاات
 تعلیلدر لسان یونانیده هکت
 مقامنده استعمال اولنور

سنی ترویج ایدیه بریم ماقو معالودینا مولونا ساراووکا
 سونلو **الخامس** منذ وَمَنْذُ لَا يَبْدَأُ الْغَايَةَ فِي
 الزَّمان **مَنْذُ** بِالْخود مَنذُ تَابِرِي آيچي
 آيچيس ابو مثال مَنذُ رَايتك صَبَّحْتُ عَقْلِي
 تاوادم بدم عقلم کرده امر سنی کورلدن عقلم صانع قلدیم
 ایچیکه سیداقومو آخسا **السادس**
من آردن آبی مثال یاچیبی قَبْلَه مِنْك بِکَم
 معشوق من یل بوسه از تو اینجده ای سون بیکو
 بر شفتا لومندن چجه اغا پیونا هلی اوستا بوسو
التابع فالظرف **فی درده اسبق**
 مثال انت فی عقل صابا حواساء نودر هوشم شب وروز
 سنسین عقلله کجه کوندز اسپه استوومو مرانفتا
 لیتک قعدت علی صدری کشکه نشستی بر سینه من

تولیدی کوسم اوزرینه اوتورایدک نانا نه ناهانوسو
ایاواسوسوسو **التاسع** **خاتمة الفایة** **عربی**
مثال لا ابرح من مکانی حتی یجی نومه ایزن مکان نابیاپی
وارادن ایلام سن کلیمجه ده قغنوا بولما اوسته
نارشن **الفاتح الشرطی ان اکثر**
ایسین **آله** ان جنتک لا یتکن عایسا اگر ایت رؤیت
درهم سکا کورسم بوزین آخیمه ایسوس
ناسور فوسوسیکیزس نبورسوس **خاتمة الفایة**
لغت عربی هو هم هی هن انت انتم انا
نحن او **لغت فارسی** شان اوزن ایشان
زبان فو شما من ما او **فوزی** اونلر
اوعورت اوعورتلر سن سیز سیزلر
بن یز **فوزانی** اکیوس اکی اکی

بمنه

ینه فا اکیوس اکیس اسپس اسپس اغو
عربی **خاتمة الفایة** **عربی**
قو قو قو قرائتم قرائت قرائنا
فارسی بخواند بخواندن بخواندی بخواندیدی
بخواندم بخواندم **فوزی** اوقودی اوقودیلر
اوقودک اوقودیکو اوقودم اوقودق **فوزانی**
اذیاواسه اذیاواسه اذیاواسس اذیاواسه
اذیاواسا اذیاواسامه **خاتمة الفایة** **عربی**
ایاه ایاه ایاه ایاه ایاه ایاه ایاه ایاه
فارسی اورا شانرا اوزرا ایشان زانرا
زاشمارا قرامارا **فوزی** اکلر اکلر اوقاربییه
اوقورلر سکا سیزه سکا **فوزانی** اکیو
اکیوس اکیس اکیه ساس اسنا اساس

اَمَه نَا اَمَاس **فِي الضَّمِّ الْمُنْفَصِلَةِ عَرَبِي**
 قَرَاةٌ قَرَاهُم قَرَاهَا قَرَاهَنَ قَرَاكَ قَرَاكَ
 قَرَانٍ قَرَانَا **فارسی** خواندشان خواندشان خواندش
 خواندایشان خواندشما خواندتم خواندیم **تورکی**
 آکا او قودی انلره اوزنه اوزنلره سکا سیزه
 یزه خواند لفظی سلا حظه اولنق لار مدرکه
 ضمیر منصوب متصل اوله زیرایا زدیغی وجه اوزره
 منفصل قیلندن اولمش اولور ننگه اربابیک معلومید
 عبارتدن طی اولنسی صحیفه بن عدمه نعلی اولدوغندن
 واخت صاری طلبدن نامشیدر **فِي الضَّمِّ الْمَحْمُولَةِ الْمُتَّصِلَةِ**
عربی یه یهم یهن یلک یکه بی **بینا فارسی**
 باو باایشان یا او یاایشان بانو باشما
 بامن باما **تورکی** آنکه آنلره اوزنله

اوزنلر

اوزنلر ايله سیکله سیکله سیکله سیکله
یونانی متاکینو متاکینوس متاکینی متاکینس
 متاسنا متاسانس متامنا متاماس قاعده
باب ضایره و افعاله و سائر بعض محمللره تذکیرونا
 نیت مساویدر تنبیه بن وجودی معدوم انجی صبیغه
 جمع تنبیه مقامنده ترکی و فارسی کی استعمال اولور
 تنبیه صبیغه معنی سی یوقدر بحسب القرآن معلوم اولور
 بودجی معلوم اولاکه ضما نلک حالت اضافنده حیزنده
 اولان اسم مذکور اید اولنه ادا ت تخصیص اولان تو
 لغظی کثور مؤنث ایدیه چی وضع ایدر لر ضمه
 غلیظه ضمه صریحه ایل اولان تو و کسره صریحه ایل
 یازیلان فی ادا ت تعریفدر تخصیص دکادر مثلاً
 پدری کوردکی دیجک برده ایدس نوکیریمو

و فونداشی چاغردییه جگ برده **فونداشه** فوناز فونو
 دیرلر ایچق بومثالردده **فون** ادات معقول اولوق
 احتمالی دخی وارددر و فونیمی کوردخی دییله برده
 فونیمایا فونایدن دیرلر حرف تخصیص اولان
 فونچی مثاللرینه زیان جهمارله شروع ایده لیم هذا
 لا یبیه لا یبیهم لا یبیهما لا یبیک لا یبیکه لا یبیکه لا یبیکه
فارسی پدرشرا پدرشان پدرشرا پدرشان
 پدرتو پدرشما پدرتو پدرشما **تورکی**
 باباسینک بابا لرینک بابا لرینک بابا لرینک
 بابامک بابامزک **یونانی** فوکیرودو فوکیرودونه
 فوکیروچی فوکیرودونه فوکیروسو فوکیروساس
 فوکیرومو فوکیروماس **لفظی** مثال چی پینه فاس
 دیرلرکه مقام مفردده استعمال اولنور اگر اسم جمع

مؤنن

مؤنن ایسه مذکور استعمال اولان **فون** لفظی که ادات
 تعریف ایدی انی کوررلر مثالا او عورتن او عورتلری
 دیه جگ برده چی بیتفاس فونیتغو ضمه غیر صریحیه
 ایچق فون مذکوری وچی وین ادات معقول و حرف
 تعریف و ادات تخصیص دخی اولور مقام جمده و مفردده
 استعمال اولنور استعمالیه طلبیه منکشیف اولور
هذا فی اسم الاشارة هذا هؤلاء هذی ذلک
فارسی این اینان ای زن این زنات
تورکی شو شونلار شوعورت شوعورتلر
یونانی اوتش اوتی اوتی اوتش
 لسان فونانیده اسم اشارتده صهیغه معینه وارد رنتکه
 مهور ایتدی ترکیده و فارسیده یوق و لسان ترکی
 و فارسیده اسم ایکیدری قویه ویری بعده اشارت

ایچون وضع اولنشد که بر این وری ان در ترکیده
 یوسوایله تعبیر ایدرلر **ا** کچه روسیده بعده
 حالده **ا** کینوس و اخوان بعضی استعمال ایدرلر
 لکن اسم اشارت اولق اوزره دکل بلکه ضمیر غائب
 بناء علی هذا روسیده ضمیر غائب و غائبه ایکی وجهه انمل
 اولنسه جائز در و کاه اسم اشارت کاه ضمیر تقریر
 مذکور اوزره روسیده واقع ضمیر غائب لغت مشتق
 اولس اولور فافهم **ف** **الافاظ الاستکناه** **الاجز**
 غیری بشقه اوسو اوسو اوسو و اخرده که لفظین
 یونانیدر عربی و فارسیده کؤنی وارد لکن وقت
 تحلی یوقدر امدی بوکا دخی بر مثال کوروب باشقه
 صداره شروع ایده لیم جاء المقوم الاحاکما مردمان
 امدند مراجع از حاکم امدی جمله خلق بکله دی حاکم

افندیدن

افندیدن غیری اولی باثروپی موثانه اوسو اوسو اوسو
 افندی **الفاظ استدرالک** لکن لکن لکن لکن لکن
 کلام سابقدن تولد ایدن توهمتی دفعه دیرلر بوکا دخی
 بر حال کنوره لیم که روشن اوله فلان کریم لکته عضوت
 فلان مردم کریمت لیکن خشیکیست فلان کریمکانیدر
 و لکن خشیکیدر اونا دپوس اسبابا خوابنه مونوا
 بونه ماینارس **الافاظ الایجاب** نعم آری اوت
 نسکه نه بولا حالا ستا خارس اینه استوکها
 لیموا یا نونسکه لفظی حرف ایجاب مثبت در حالت نفیده
 اونسکه دینلده مخاطب نسکه دیسه کلورم اونسکه
 دیسه کلیم دیمکدر زبرا ورشته دیمک معناسی کلورمی
 دیمکدر لفظ اوسنی استعمالده اوسکه کبیدر **الافاظ استمهیا**
 ماچه نه اینا مثلا نه ایشندک دیمکدره

ایداقوسس در بر لکن اوسس لفظندن هغه
 مدوده تخفیفاً حذف اولمشدر واکثر مواضعه
 تخفیف مذکور جاریدر حد و حصری اولمعین
 اشارت اولندی کلمه استفهام ایایه بر ادات
 خبر اولنه ضم ایدوب ایایه در بر لندر معناسنه
 بر ادات خبر اولانه لفظنک دخی اصلی اییه ایدی تخفیف
 ایله نه فالشدر لکن اییه فارسیده هست معناسی
 دخی کاور که وارد در میگرد **الفاظ تکثیر** کثیر
 بسیار جق بولا پرسنا ایلینا اوقینتا
 اخرده کی کلمات اربعه یونانیده زبان فارسی و ترکی
 و عربیده حد دن بیرون در مراد لسان مکروهی تحصیل
 و تفهیم اولغله ترك طرح اولمشدر کثیر بر شی جو غالمه
 در بر **الفاظ تقلیل** تکثیر **لفظ** **تخفیف** **قلیل** اندک آن

از ایق

از ایق لیغو لفاکی لفظنک اخرین صیغه
 لری تکیده آن و از ایق ایله تعبیر اولنان لفظلرینک
 عیندر **الفاظ اشتقاق** جمع هه یون اولی
 لفظلریدر اشتقاق استعاب واحاط
 معناسنه در **الفاظ تنبیه** الا تا صقین
 بدقستوعوا نفسه ناما شامو آفسته ناما شامو
 لفظلریدر **الفاظ تحسین** **تحسین** غم میکه در بر ل
 حسنا حینا یارق صراق باشمه یارقلازینکا
 قیوسمو **ایوموریکه** قاقومیزمو **نسیانافسی**
 پیرامو قاقووی یوموریکه کلمانیدر که حین تحسره
 یعنی اظهار تحسندن بونلر بر پی لفظ ایدر ل **الفاظ تعجب**
 سبحان الله زهی نه تعجب تعجب نه عجایب غریب
 نه غریب ناصد نه شکل رویی کویه لیسو

پُر اَفَسُو بُوس لَفْظِ لِرِدْرَكِه نَجَبِ اِبراد ايدر لر
الفاظ ظروف اَوَّل بَعْد فَوْق تَحْتَ اَسَام
 يَمِين بَسَار دَاخِل بِيَش بَس رَاسْت جَب
 دَرُون اَوَّل صَوْل اَوَسْت اَلْت اَوَّل
 صَاغ صَوْل اِيچ اَوْبُوس اِسْتَرَا اَبُولَانُو
 اَبُوقَاوُ اَوْبُوس دَقِيسَا دُورَا مَسَا خَارِج
 خَلْف مَحَل كَمَا فِي كُلِّ وَقْتِ وَقْتِ هَاهُنَا
 هُنَا جَانِبِ پِيُون بَس جَايِ هَر يَارِ دَر هَمَه
 وَقْتِ وَقْتِ اَنَا اِيخَاسُودِشَارِي اَدِيرِ هَر زَمَانِ
 هَر وَقْتِ وَقْتِ بُوْرَادَه بَكَا اَوْقُوسُ اَوْبُوسُو
 فُوبُوسُ بَاسَاوُولَا اَوْرَا اَوْرَا اَكِي اَبَا بَارَا
 خاتمه نچه نصايحي و مكالمه اعدادي بيان ايدر
 يا وَلَدِي اَوْ الْعِلْمُ وَلَا تَكُنْ مِنْ الْجَهْلَالِ فَارْتَهَمْ كَالْعَبَّارِ

عربی

بشر

فارسی
 تورکی
 یونانی

بِسْرَا عَلِمُوا اِيجُون و شُور نَادَن اَز بَهْمَه اَنَكِه اَنان جُون كُور اَنَسْت
 اَي اَوْعَلْ عَلِم اَوْ قُوجَهْلَا دَن اَوْنَمَه زِيْرَا كِه جُهْمَال كُور كِهيدَر
 پَدِه بُوَاغَرَا مَانَا مَانَه كَا بُوچِي تَبُوسُ فَيَس بَانِي اَكِيچِي مَانَدِ سَرَاوَلِيَه
بيت ديگر
 وَتَعْلَمُ اللُّغَةَ فَاتَّيَّهَا يَفْتَحُ الْمَعْلُومِ وَاجْلِسْ مَعَ الْعُلَمَاءِ وَاهْرَبْ مِنَ الْجَهْلَالِ
 وَلَقَدْ رَايَا مَوْزِ اَز بَرَايِ اَنَكِه كَلِيدِ عَلِيَّاسْت وَبَسْتَنِي بِنِ اَدَانَا بَانِ وَفَرِيَا دَنَا
 وَعِلْمُ الْفَقِي اَوْرَدَن زِيْرَا كِه لَعْنُ عَلِي عَلِيكَ مِفْتَاحُ حَيَدِرِ عَلَمَا اِيَه اَوْتُورِ جَهْلَالِ دَقِ
 كُتُوبِ اَنَا مَانَه بَانِي اَكِيچِي بَه قُودِ يَاوَا زَمَانُو قُودِ كِه اَنَه مِجِي اَز اَوَا زَمَانُو كِه مِجِي

اوپچي امانتوس

بيت

فَاتَّيَّهَا مَوْسُوْنَكَ وَاِنْ كُنْتَ تَعْلِيْمًا فَالْشَّمْسُ عَالِيَةً وَتَجْلَعُكَ مِنَ السَّعَابِ اَسْرَهَا
 زِيْرَا كِه اَنان مَرْدُودَن كُنْدَا كِه بَالَك شُوي اَز بَرَا كِه اَفَابِ اِيلِدَدِ دُورُ خَشَا وَاِيَادَه اَوْرَا اَوْبُوسِيَه كُنْد
 زِيْرَا كِه جَهْلَالِ مِجِي كِر لَر دَر بَالَك اُولُو رَسْنَدَه زِيْرَا كُوشِ عَالِي وَجِيَالِي اَكِيچِي بَرَادَه بُولُتْ مَسْئُورِ وِسيَاَه اِيدَر
 بَانِي اَكِيچِي مَعَا عَا دَر بَرِي اِيَكِه كَبَا سَرِ يَقُوسُ بَانِي اَلْمِي يَلُوسُ يَلُوسُ كُتُورُوسُ اِيَه مَالِ بِيغُوَانِي قُودِ مَانُوْرِي

بیت
 فَمَنْ نَزَلَ إِلَى الْكَأْبِ وَنَفَى الدَّرْسَ وَمِنْ بَعْدِ نَزْهِ الْإِجْتِنَابِ
 بِرَحْمَةِ مَكْتَبَةِ رُوحِمْ وَدَرَسَ بِخَوَانِمِ وَبَعْدَ زَانِ بِهِ بَسْتَانِ رُوحِمْ
 قَالِقِ مَكْتَبَةِ وَارِدَةِ دُرْسِ أَوْفِيهِ لَمْ يُوْنِدَنَّ مَكْنُفِيهِ كَيْدِمْ
 سَبَقُوا سَبَقُوا سَخْلُوا نَابِمْ نَادِيَا وَسُومِهِ أَيْوَكِنْ أَيْسَرُ السُّوْمِ وَوُجْهِ
 بَيْت
 وَتَاكَلُ الْغَوَاكِهِ مِنْ كَمَثَرَةٍ وَعَيْنِ وَفَتَاحِ وَرَمَانِ
 وَمِيوَهُهَا بِخَوَرِمْ أَزْمُرُودِ وَأَنْكُورِ وَسَبَبِ وَأَمَارِ
 وَمَيْشَلَرِيهِ لَيْمِ أَمْرُودَنَّ وَأَوْزَمَدَنَّ وَالْمَادَنَّ وَنَارَدَنَّ
 كَمَا قَامَهُ بُوْرِيْقَا أَبُوبَيْدِي كَابُوسْتَا فِيلِي كَابُوسِيلُو كَابُورُوعَنْدِي
 بَيْت
 وَنَبَيْتُ هَذَا أَيْمِ وَلِيَا لِيهَا نَسْمَعُ صَوْتِ الْعَنْدِ لَيْبِ
 وَأَنْجَامِهِ دَوْرُوشِيَانِ بَيْتُونَتِ كُنَيْمِ وَأَوَارِ بَلْبَلِ شَيْنِيدِمْ

وَأَوْرَجِ

وَأَوْرَجِ كُونِ أَوْجِ كَجْهَ بَجْهَ دَهْ كَجْهَ كَيْهَ لَيْمِ وَبَلْبَلِ صَدَاسِي إِشْبِلِيهِ لَيْمِ
 كَرَبِيَا مَرُوفَتَا كِي نَانَهْ سُوْمِهِ كَمَا يَدُو كُوْشَقُونِ نَافُوسِمِهِ
 بَيْت
 لَكِنْ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَحْتَمِلَ الْأَرْوَاحَ السَّيِّئَةَ وَاللَّحْمَ وَالْقُبُولَ الْمُنْتَوَعَةَ
 وَلِي بَابِدِكِهِ دَرِ الْجَارِ أَوْ رُوحِمْ بِرِيخِ وَرُوعَنْ سَادَهْ وَسَبْرُهُ كُونَا كُونِ
 وَلَكِنْ لَا يَنْقَدِرُ كِهْ أَوْ رَا بِرِيخِ وَسَادَهْ كُونَا كُونِ سَبْرَهُ وَأَنْ دَاشِيهِ لَيْمِ
 مَا بِرِيخِ فِي نَاوَا سَتُومِهِ أَكِي رِيْزِي كُوْطُوكُفَرِيَانِ كِهْ نُوْلُوْطُوكُفَرِيَانِ
 بَيْت
 حَتَّى لَا يَحْتَاجَ إِلَى أَحَدٍ وَلَنْ تَشْتَرِيَ الْقَهْوَةَ ثَلَاثَ أَوْفِيَةٍ
 نَامُحْتَاجَ لَشَوْحِمْ بَكْسِ وَسَهْ وَفِيهِ قَهْوَهُ بِخَرَبِمْ
 تَاكِهْ بِرُفْدَهْ مُحْتَاجَ أَوْلَسِيهِ لَيْمِ وَأَوْرَجِ وَفِيهِ صَاوَنُ الْهَ لَيْمِ
 يَا نَابِي يَوْمِهِ كَانُوسِ الْخِرَاوُوسِي كَرَبِيَانِ أَوْ قَادَسِ قَهْوَهُ نَافُورِ سُوْمِهِ
 بَيْت

وَلَيْزِمَ لَنَا دَجَلُ مَلْجَأٍ لِاجْلِ الطَّلُحِ حَتَّى نَكُونُ مَسْفُوحًا
وَمَارَا الشُّكْرَى بَايْدَ كِهْ بَرَايِ جَنْجَنِ مَلْعَامِ نَا كِهْ مُسْتَرْخِ شَوْبِخِ
وَبَرَزِ بَرَا شِخِ لَا زِمِ وَكَوْكَدِرِ مَلْعَامِ بِشَوْرَمَلِ بِمِجُونِ نَا كِهْ رَا حَتِ اَوَّلَهْ لِمِ
كَاسَهْ اِنِخِرِ بَارَتِ اَنَاسِ مَابِرَاسِ بَاوَقَا بِتَوِينَا مَسْنَانَهْ اَفْتَحْكَازِ

بیت

بَاوَلَدِ اِنِ اَنْصَحْ لَكَ بِنَصَائِحِ مُتَعَدِّدَةٍ اَعْمَلْ بِهَا
بِسُرْعَةٍ مَتَّ بِدُكْمِ بِنَدِ حَسَدِ بَا اَنْ بِنْدَهَا عَمَلِ كُنْ
اَوْ غُلُومِ بِنِ سَكَا بِرِخِ نَصِيحَتِ اِيْدَهْ رِفْعِ اَنْزَلَهْ عَمَلِ اَيْلَهْ
بَذِيْقُو قَا بِنُوسَسِ بَارَا كَلِيسِ سَوْقَا قَوْمَا كِيَسِ نَابُورِ بَارِيسِ

بیت

حَتَّى تَكُونَ مَصُونًا عَنِ الْاَقَاتِ وَامِينًا فِي كُلِّ الْاَوْقَاتِ
تَا زَبَلَا هَا مَحْفُوظُ شَوْبِ وَدَرْهَمَهْ اَوْقَاتِ اَمِنْ كَرْدِ
نَا كِهْ بَلَا لَرْدُنِ مَحْفُوظُ وَجْمَلَهْ اَوْقَاتِهْ اَمِنْ وَمُسْتَرْخِ اَوَّلَهْ لِمِ

اوسته

اوسته نایه نِسِ قَلَامُنُوسِ اَبُو نَا قَا اَبَا اَبَا نَا كَهْمِسِ نُمُوسِ كِهْ بَا سَا اَوْرَا

بیت

الْاَوَّلُ لَمْ تَنْدِرْ عَلَى الشَّيْءِ الَّذِي تَوَسَّتَ بِهِ مِنْ قَبْلُ
جَرَا بِشِمَانِ كُنِ بِرِخِ بِرِخِ كِهْ بِشِمَانِ بِرْدِ اَزِ اَمِنْ بِدِشِ
بِجُونِ بِشِمَانِ اَوَلُورِ سِنِ بِرِشِ اَوَزِ دِهِنَهْ كِهْ بُونَدَنِ مَقْدَمِ بِشِمَانِ اَوَلَدِ
بَا يَدَامَتَا غُتُونِ سَنَارَا اَتَا فَاوَا سَتَا غُتُونِ سِنِ بَرَا بَرُوسِ

اَلثَّانِي اِنْ كُنْتَ مُصَابِحًا لِلْاَسْطَلَانِ لَمْ تَنَامْ بِالْاَحْمَرِ
كَرِهْ بَا دُشَاهَمْ نِشِ بِجَرَا اَمِنْ وَرَا حَتِ حُسْنِ
اَكْرَا بِدُشَاهَلَهْ هَمْ جَلِيسِ وَهَمْ صَحْبَتِ اَوَلُورِ سِنِ بِجُونِ رَا حَتِ اَوَلُورِ سِنِ

اَبِنُوسِ كَرِ بِسِ مَتَوَا سِلِيَا بُوَسِ كِهْمَا سَهْ سَبِ نَارَا بَا بِ

اَلثَّلَاثُ الرَّجُلُ الَّذِي يُبَيِّتُ عَدُوْلَهْ لَمْ نَعِدْهُ مُحِبًّا
اَنْ كَسِرْ كِهْ بَا دُشَمَنْتِ دُوسْتِ كُنْدِ جَرَا دُوسْتِ شِمَارِ
اَوَلِ كِهْ سِنِ دُوسْتَا يَزِهْ دُوسْتِ اِيْدَرِ بِجُونِ دُوسْتِ عِلَالِدِ

من
مجلس
مجلس

فوق
مجلس
مجلس

اَكُنُوسُ اَوْ قِلُونِيَه سَتُو قُو سَو بَا يَدَا فِيلُو نُو تَه پَسَا رَمِين

الرَّابِعُ

الرَّحِيلُ الَّذِي يَقْتَعِدُ كَوْنَ الصَّالِحِ فِي ظِلِّ النَّاسِ اخْتَلَعَهُ عَدُوًّا
أَنْ كَسَّ كِه يَاورِ كَنَدَ بَهَادِرَ رَا نَدَرَا زَا مَرْدَمَان دُشْمَنَسَ يَدَار
أَوَّلِ كَسَّ كِه بِكَلِكِي خَافَه ظَلَمَ اِيَكِه اِعْتِقَاد اِيَدَرَا دُشْمَنَ مَلُوت
اَكُنُوسُ اَوْ بَسْتُو يَ تَبَالِي قَارِيَا اِسْتِزَا كَا اَوْ تُو سَ قُو يَسُو

الخامس

لَا تَكُنْ مَحِبًّا لِلَّذِي لَيْسَ لَهُ عِرْفَانٌ لَا يَقْبَلُ الْمَوَدَّةَ وَالْعَدَاوَةَ
دُوسْت مَشُو بَا اِيَه هَنَر نَدَارَتَ بَرَا اِيَكِه اَنُو تَه دُوسْتِي وَتَه دُشْمَنِي اِيَد
مَرْدِي عِرْفَانِلَه دُوسْتَلَق اِيَلَه دُورَا نَدَن نَ دُوسْتَلَق وَتَه دُشْمَنَلَق اِيَلَه
اَكُنُوسُ اَوْ دُشُو يَ رَا مَامَا فِيلُو سِيَه يَا قِي اَكُو كُو مَوِيَه قَالِيَا مَوِيَه وَكَانَ

السادس

تَكَلَّمْ بِكَلَامٍ حَقٍّ وَلَا تَكُنْ مَرَّتًا فِي طَبَاعِ النَّاسِ

زیرا کسی قائلی که سوزش را دوستی و دشمنی را
همان در زمانه محبت اقتضا نمود
بویضی ایندی بر رویار

سَخْن حَقِّ رَا يَكُو يَ وَ كَر تَلَخ شَو دَانَدَ مَنَاقِ مَرْدَمَان
حَقِّ سُو زِي نَطَق اِيَلَه وَلَوْ خَلَقَكَ طَبِيعَتِنَدَه اَجِي اُولُو رَسَه دَه
دُو زَه قُو لُو غُو بَ اِيَنَه كِه اَبَر بَكِيَس اِسْتَوَا نُو بُو اِسْمِي قُو بَا دَس

السابع

إِنْ شِئْتَ أَنْ يَبْقِيَ سِرُّكَ مَخْفِيًّا عَنْ الْأَعْدَاءِ لَا تَقُلْ لِلْإِحْبَاءِ
اَكُو اِيَكِه كِه رَا زَهَا يَت رَهَان شَو دَا زَدُ شَمَتَان مَكُو يَا لِحَبَابَان
اَكُو اَسِيَر سَنَكِه اَسَرَارَك دُشْمَنِي نَدَن مَخْفِي قَالَا دُوسْتَلَرِيَه سُو كِه
اَنُو لَيْسَ نَاخُوسَنَا سَو اَبُو خُو تُو سَ نَانَه قَالَا مَنَا فِيلُو سَو اَسِيَد اِيَس

الثامن

إِنْ مِتَّ فِي الْجَمَاعَةِ خَيْرُكَ مِنْ أَنْ تَأْكُلَ طَعَامَ الْأَدْنَى
مَرْدَنَتَ بِمَكْرَسَكِيَه اَن خُو زَدَن طَعَامَ فَرُو مَانَه
سَكَا اَحْلَقْدَن اُولَك حَيَر لُو دَر اَحْقَارَك طَعَامِي بِهِيَه دَن
قَالِيَا نَه اَبُو نَا سُو سَ اَبُو يَ بَسَا بَرَا خُو رَا ز مَنُوس اَبُو قَا كَس شَرَا سَ اَبُو بُولَا

اگر چه سخن دوستی و دشمنی را دوست
بگوید و در میان این

منش ایندی که اولی ایندی
که با سوزش و دشمنی را دوست

الْمَاسِعُ

لَا تَقْرَأُ ابْنُ رَجُلٍ الَّذِي يَحِبُّ لَهُ رَجُلٌ وَلَهُ بَيْعُهُ وَبَيْعُهُ
مَدَانٌ فَوَمَا يَهْزَأُكَ إِنْ كُنْتَ كَرِهَ دَايِدُ وَحَاجِبِي بَدُو وَكَذَّارَتِ
أَنْدَنْ يَحْبِقُ بِرَادِمٍ لِيَكْهَرِكْسَهْ أَكَا حَاجِبِي أَوْلَهُ وَقَضَا إِلَهَ سَمِيحِي
أَكْبَرُ وَكُفُوسُ كُنُوسُ كَانِسُ ذَيْبَتُهُ أُولَايُ الْإِنْسَانِ ثَوْبُوسُ فَوَا بَاغَا

أَعَاثِرُ

إِنْ شِئْتَ أَنْ لَا تَكُونَ مَغْلُوبًا لِأَنْتَ كُنْ حَسُودًا
اگر خواهی که همیشه اُدوّه کنی تباهی خود سبب
اگر ارسه سن مگردا خاطر اولیه سن حسود اولمه
اِنَّه لبس نامی اوبقا سن کانه نوس می یونیس

الحادی عشر

الْكَلِمَةُ الْحَبِيْبَةُ يُحِبُّكَ رَجُلٌ مِنَ الْعَبْدِ هِيَ مِنَ الْحَاكِمَةِ لَا مِثْلَ
هِيَ مَعْنَى بَدَلَهُ كَسَى اَزْوَاجَ غَيْرِهَا قَوْلُهُ اَزْوَاجُهُ بَدَلَاتُ

هَر كَمِيه جَبِيه كِه بَر اَدَم اَخَوَد هَا نِي دَن دِ جَا كِه سَا سَوِي رَكَا شَوِيْدَا
اَو بُو س سَوِي خُو رُو غُو بُو مَبِي نُو فَا شَه اَو بُو س اِي قَامَه نُو فُو غُو اَو بُو دَا دَا

الثاني عشر

إِنَّ شَيْئًا أَنْ لَا تَكُونَ مُكَدَّرًا لَا تَضَامِعَ الْجَهْلَةُ
 اكَوْاهِي نَدِ دَهْلِ نَبَاهِي بَانَادَانِ مُنَاقِصَهُ مَكْنِ مُشَوِّشِ
 اَكْرَاسِ سَنَ شَوْشِ اَلْخَطَرِ اَوَّلِيَّائِينَ جَهَالِ يَدِهِ مُبَاحَثَةِ اَيْلِهِ
 اَنْتَه لَيْسَ فِي اَبْرِيكَةِ نَسَبِجِي اَهَاةَ خَوْسِ سَبِيحَةِ نَيْسِ

الثالث عشر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

الزَّائِعُ عَشْرٌ

اِنْ شِئْتَ اَنْ تَكُوْنَ اَوَّلَ النَّاسِ لَا تَمْنَعْ الْخَيْرَ مِنْكَ
اَكْرَهِي بَيْنَ مَرْدَمَانِ بَاشِي خَيْرَ خُودِ اَزْ كَسْرِ دِيَغِ مَلَاذِ
اَكْرَهِي خَلْفَدَنَ عَالِي اَوَّلِ اسْتَرْسَنَ خَيْرِي خَلْقَدَنَ دِيَغِ اَيْنَه
اَنَّهُ نَهْ اَيْنَسَه نَاسَه مَغَالِي تَرُوْسَ نُوْقُوْزِ مَوْتِغَالُوْسِيْنِيْ مِيلِيَا سَه
اَلْخَامِسَ عَشَرَ

عَبْدُ الْبَطْنِ اسْتَدُصِيبَةُ مِنَ الْمَمْلُوكِ الْمَشْرِقِيِّ
بَنَاهُ سِتْ كَمِ رَا اَزْ بِنْدَه زَرْخِيَه سَمْعُوْشْ كَلْدَنَ دَاوَنَ
قَرْنِ قَيْدَه دُوْ شَوْبَ اَوَّلَانِ كُوْلَه دَن زِيَادَه مُصِيْبَتْدَنْدِيْ
اَبَاغَا بَانِيُوْقَدُوْ اَبُوْ نُوْسَغَالَاوُوْ بُوْلَا ثَانِيَا نَا سَه
عَنَايَتِ بَارِي اِيْلَه نَصَايَحِ خَمْسَه عَشْرُوْ مَحْلَدَه خَنَاهُ بُوْلَدِي
بُوْدَن صُكْرَه مَكَالَمَه السَّنَه اَرْبَعَه اِيْلَه اَوْ سَلُوْبِ سَابِقِ اَوْزَه
شَرْحِ اِيْدُوْبِ بَزْبِنْدَه عِيَانِ وِسْيَانِ اِيْلَه لِيْمُ وَه الْعَوْنِ وَالتَّوْفِيْقِ
مَكَالَمَه مُسْتَعْلَه عَلَيَّ اَلْاَمْثَلَه وَالْاَجْوِبَه

مَبْنِيَّكُمْ

صَبَاحَكُمْ بِالْخَيْرِ بَايْدَا دَتِ بَادِ صَبَاحِكُمْ خَيْرِ اَوَّلَه
قَالِيْمَرَا حَا فِدَا سُوْ مِنْ اَيْنِ جِيْتِ اَزْ خَا اَمْدُوْ زَدَنَ كَلِيْك
اَبُوْ بُوْرَشَن جِيْتِ مِنْ اَلْبَيْتِ اَزْ خَانَه اَمْدَمِ اَوْدَنَ كَلِيْم
اَبُوْ نُوْسِيْنِيْ اِيْرَا اَيْ شَيْءُ سَمِعْتَ وَاَيْ شَيْءُ عَمِلْتَ
جِهَ شِيْدِيْ وَجِهَ شِيَاخِيْ نَه اِيْشِيْدِيْكَ وَنَه بِلْدِيْكَ
اَبَا فُوْسَن كِيْلَا مَاشَرِ سَمِعْتَ اَنْ السَّفِيْنَه بَنَانَتِ مِنْ
اِسْتَانْبُوْلِ سِيْدَمَكِه كَشْتِيْ اَمْدَا اَزْ اِسْتَانْبُوْلِ
اِيْشِيْدِيْ مَكِيْ اِسْتَانْبُوْلَدَنَ كِيْ كَلْدِيْ اَوْ سَابُوْسِ اِيْرَه اَنَا قُوْلِيْ
اَبُوْ نِيْ بُوْلِيْ هَلْ فِيْهَا اَحَدٌ مِنَ الْغِيَارِ دَاوَانِ كَشْتِيْ هَسْتِ
اَزْ بَا زَرْكَ اَنَانِ اَوَّلِ كِيْدَه نَحَارَدَنَ زَرْخِيْ دُوْ اَزْ سِيْدَرِ
كَمِ كِيُوْ نُوْقَرَاوِيْ اَبُوْ جِيْ اِيْرَا مَاتَقْتَا دَسْ كَا اَيْنِ اَيْنَه
اَزْ هَبْ وَاَنْ بِنَاخِيْرَا بَرُوْ وَا مَادَا بِيَا بِيْ بَاوَرِ وَا رِيْنَه
بَرُوْ خِيْرَ كُوْزِ اَمَه كَه قُوْه مَاسِ اَنَا مَادَا صَلُوْ وَا ذَهَبْ

و منهار الى الحباط و از انجا با جامه روزی و اوراد
 در زیه و از کپوده کن امه استورا فلی و قل له یحیی
 سرپا و با جامه روزی که نپزاید و در زیه دیگر
 چای کلسون که نوازنی او غلیغور مولای جا الحباط
 ما ذائقه خداوند جامه روز آمد چه فوای اعاف
 در زی کلای نه بیورین اخدی اورا فطس برته
 اورین دوه و احضره عندی و و نیرد من احضار کن
 و از بنی یامنه کور امه که قودا مو نو قوه یا حباط نپد
 قطع الشیاب فقد جاء العید یا جامه روز بریدن جامه
 خواه که نوروز تو دیکست در زی انواب کیمت
 استرم نپزایم یقیندر رافنی و و ما نوا نوا نپسو
 یابی ابلایری قودانه ارسل خادما لیشتری الخوخه و الخشخه
 بفرست خادمی که جوخ و کالای خریدیم خدمتکاری

کندر

کندر تا جوفه قوما شری الایم بپسه قودا یوسونا
 غور اسمه جی چوشس کما قوما شیه اذهب مع القادیر
 و صیل لنا ما یزینا ربو یا خادیم و برسانیده ماران
 چیزکی باید خدمتکار له کیت ویزه لایز اولاف
 ایلت امه متوطامه بو که و او بی ماسه اخیلار نه
 احسن یا حباط اخذت لنا اقیده جمیله نپلیت
 کردی و ما را کالای نپلیت جریدی ایوایش ایشلدیک ویزه
 کوزل قوما نلار الدیک قالی دولیا قاس که او مورفا
 قوما شیا ما سغوراسن اقطع عندنا حی نری
 بپزید ما ناکه کیم یانزده کن ناکوره لیم قوپستا
 قودا ماس او سسته ناید و مه ای شی بپزید و ای شی
 بنقص کذا م چیز پیش بود و کذا م شود فنیقی
 شی زانده و قنقی نایقصد ز ایشور ایا ما بر سوت که ایشو

لَعَنَهُ اِذْ هَبَّ يَارِثُكَوَرُكَفَّ اِمَانَتِ اللَّهِ بِفَرَمَاتِ
 دَوْمٍ وَبَعْدَ اِمَانَتِ كُنَارِهِ اِذْ يَكُونُ لَهُ كَيْدُهُ رِمٌّ وَسِيْرُ خِدَايِهِ
 اِضْمَارُ لَدُوْمٍ مَتَوَلِّمًا سَاسِ اِشْتَوَا كَسُوْهُ فَاَسْتَقْبَلُوْهُ
 اَفِيْوَسَاسٍ يَابِغِيًا اِذَا ذَهَبَ اِلَى السَّوْقِ اَدْعَى اِلَى اِخْتِبَارِ
 جَاهِهِ دُوْرًا وَفَتَى زَادَ اَتَاكَ اَرَا اِيْجُوْدَ اِيْ دَرْزِ حِي
 جَوْشُوْبِهِ وَارْدَقَهُ اَتَقَى حِجْرَ جَاغِرٍ رَافَتِيْ اَوْدَهَ بَارِسِ اِسْتَوْجِرْ حِي
 كَسُوْهُ زُوْرًا وَفَتَى وَطُوْفَ نَادِيْ عَلَى اَرَاْسٍ وَالْعَيْنِ
 بِرَسْمِ وَجْهِهِمْ بَاثِمٌ وَكَوْرَمٌ اَوْزَرَهُ مَنَاخِرَ اَسْ اِيْ اَفْ
 اِسْتَكْهَالِهِ وَكَسَمًا مَانِيًا مَوَا يَابِغِيًا زُوْرًا خَبَرًا اَخَذْنَا عَنْكُمْ
 بَانِيْ جَنْدَانِ اِزْ شَمَا اِجْرِيْدِهِ اِيْ مَرْوُحِيْ سِزْدَنَ اِيْمَقْدَارِ
 اَتَقَى الدِّفْنَ اِسْوَا بُوْسَا بُوْسُوْمِيَا اِبُوْسَا اِبْرَامَهَ مَوْلَا
 فِيْ جَزِيْرَةِ خَادِمِكُمْ مَسْطُوْرَةً خَدَاوَنَدَارِ دَفْتَرِ خَادِمِ شَمَا
 قُوْشْتَهَ اَسْتِ اَعْلَامُ خِدْمَتِكَ اِيْكَرْكَ دَفْتَرِنْدَهَ يَارِ اَشْدَرِ

اعلامو

اَعْلَامُو اِسْتَوْفَا مَوَسَّاسِ اِسْتُوْدُ دَفْتَرِ دَوَا اِعْرَا اَعْنُو اِيْنَهَ اُنْظَرِ
 اِلَيْهَامَا وَاَعْطَا حَقًّا بَيْنَ اَنْ جَرِيْدَهَ وَبِيْدَهَ حَقِّ مَارَا اَوَّلِ
 دَفْتَرِهَ بَاقٍ وَحَقِّ مَوْزِيْ وَبِرْ سَكِيْنُو اِسْتُوْدُ دَفْتَرِيْ يَابِدَه
 كَدُوْسَهَ نُوْدِيْكَ اَسْ لَا اِنْتَامِدُو نُوْنِ وَمَعِيْرُوْنِ زِيَاكِه
 مَاوَاهِ رِيْسِيَارِ دَاوَمَرَوَا زَكَا يَا اَنَّمِ زِيُوْرُ مَدِيُوْنِ وَفَقِيْرُ لِيْ
 يَابِ مَسْنَاهُ خُرُوْمِيْ كَهْنُوْشِيْ خَدُو اَحَقِّكُمْ وَاَدُو اِيُوْنِكُو
 حَقِّ خُودِ رَا اِيْدَارِيْدُو وَاَمَ خُوْنِيْشِ كَدَارِيْدِ حَقِّ كِيْ اِلَيْكَ
 وَبُوْرُ حَقِّ كِيْ اِيْ اِيْدِيْكَ بَارَمَ طُوْذِ يَكُوْ سَاسِ كُوْرَسَنَهَ فُوْرُوْشِ
 اَللّٰهُ يَعْطِيْكَ اَلْجَنَّةَ وَالْعَمْرَ الطَّوِيْلَ خَدَا شَمَارِ اِهْرَسْتِ وَعَمِيْرِ
 دِرَا زَادَهَ هَا اَللّٰهُ سِزَهَ جَنِّيْ وَعَمْرَ طَوِيْلِ وَبُوْرُ سُوْنِ
 اُوْتُوْسَ تَبَارَا اِسُوْ خُرُوْشِ بُوْلَسِ نَاسُوْزُوْشِيْ اِذَا اَلْخَبَرِ
 مِنْ عِنْدِنَا دَعِ لَنَا الصَّبَاغِ بُوْقِ رَقَّتْ اِزْ زُوْرِ مَاوَرِ
 كُوْرَا اِيْجُوْنِ يَابِغِيْ دَنْ جَبِيْغُوْبِ كُنْدِيْكَهَ فُوْجِيْ بَرَهَ جَاغِرِ

اودونيس اورو داس قاقماس صوغوسوف يا صانع
 ما فیه هذه الخاتم زر کرا قمت ان خاتم وچیت و جب
 اردد فوجوشو خاتمک بهاسی پدر خروسو فوجو
 فوذا قتلیدی ایداقیزی سولای ان اغتریبه مائین فرش
 رخص خداوند اردد و صداسدی خریدن ارزا است
 اغام اکیوز غروشه الدرکه اودر اغامواذ باقوسا ابراله
 اود پیرس افتونه لان قیمته ثلث مائة بل زائد زیرا
 قیمتش سه صدست بلکه پیش است زیرا قیمت او جیوز
 غروشد بلکه زائد باطی افسیزی را قوسا ابراله که پرسو
 صدق قان سنلت عیرک عن قیمتو راست گفتی
 از بهر آنکه از د بکوت قیمتش رسول کدم طوغودیدک
 زیرا سندن غیری دخی قیمتدن صوردم الفیا اولس
 باقی او خوسا بوسا الور و قوسا اورو قیزی فقال کافلت

والمجبت

والمجبت كما جبت وكنت جنانك كفتی جواب دار
 همخوانك جواب داری وسنك ديدوغن وجوابن كي جواب
 وپردی كسانا امیلیسه كه بیلوغوسانه سه نازو كه
 هل لكم حاجة غیرهده واما جی جزین هست
 سنك بشقه حاجتک وارمیدز اغما و فو قالی دلیا شیس
 لیس لنا حاجة الا اذا خرجت من الباب ادع الى القصاب
 نیست مكووت رفقت هتایرا جوان بشقه حاجت
 فوق الا فودن جیقرکن بگا قصابی جاغر الی لیا ذیت
 موفو اودونیس اورتورته بتو ما کلیادی نازنی
 باقصاب مان رمضان باقصاب ماو رمضان نزدیک شد
 ای قصاب رمضان بقلسدی ملاکتاری نور مضانی
 افودنسه و لنا حاجة الی اللعوم المتنوعة و ما را از کشتونا
 کون باید ویزه درلودر لواتر کدر کاسه اخر بارته

لَوْدُو لِيَاوَه تَا فِيمَا ارسلَكَ خَادِمَنَا اَحْمَد بَسْ هَر يَارَكِه
 فِرِسْتَا دَم خَا رِم اَحْمَد خِدْمَتَكَ رِي كَوْنْدَرِه كَوْدَه
 سُو پَسُو تَقَامَه يُو تُو اَمِي اَحْمَدِي اَسْرَلْنَا وَفِيَّةً مِنْ اَللّٰهِ
 اَلْقَنِم بِخَرْمَا رُو فَيَه اَز كُشْت مَبِش رَه صَاوَن اَل
 رُو فَيَه قَبُون اَتَنْدَن اَعُو رَا سَه مَاس اَتَكَافُو ه اَبُو يُو
 اَفِي اَس وَوَفِيَّةً وَنَصْفَا مِنْ لَحْمِ الْمَغَز وَوَفِيَّةً وَنَبِيْم
 اَز كُشْت بَز وَبِجُو وَفِيَّةً بِي اَتَنْدَن كَا تَكَا مَسِي اَوْفَه
 اَبُو تُو اَبِي قُو اَرَا بَس وَاشْتَرِي نَصْفِ اَلْوَقِيَّة مِنْ لَحْمِ الْبَقَر
 وَبِخَرَا ز كُشْت كَا وَنَبِيْم قِيَّة وَصَغِير اَتَنْدَن يَارِ فَيَه اَل
 كَا بُو تُو وَوِيُو اَفِي اَس مَسِي اَوْفَه مَاس سَا رَه بِشَرَطَا ن بَكُون
 مَلْصُو قَا مِنْ الْعِظَام بِشَرَطَا نَكِه اَرُو اَز اَسْتَعُو اَن
 بِاَلَك شُو د شُو ل شَرَطَلَه كِه كَو كَرِي اَوَلِيَه جَا سِيُو
 مَسِي نَاه بَاسْتَرُو اَبُو تَا وَفَلَه وَان شَاءَ اَللّٰهُ بَعْدَ اِنْقَطَع

اَلْمَحْرَب

اَلْحِسَاب وَكَوْنْدَا خُو اَهْدَبَس اَز نُو رُو ز حِسَاب
 زَا بَرِيْم وَاَللّٰهُ اَسْرَسَه بَعْدَ الْعِيْد حِسَابِي قَطْع اَيْدَه رَز
 كَا نَه تُو اَوْتُو س اَفَسَه بِرَا مَ اَوْرُو مَه طُولُو غَا رِي اَز مُو
 وَادِيَا نَك قِيَّة مَا ز كَرْنَا وَزَا اَنَّا كِه كُنْتِيْم قِيْتَه اَش كُو اَرِم
 وَدِيد وَكَمَز شِيلَرِك قِيْتَلَرِن اَدَا اَيْدَه رَز كِه كِيُو اَبُو اِيَا مَه
 اَوْفِي فَا نِي اَبُو تُو مَه اَزْهَب وَافْعَل مَا اَمَرْتَك رُو كُن
 اَنجِيَز كِه قَرْمُو دَسْت وَاز اَمْدِي سَكَا اَمْر اَيْتِدِي كِي شِيْدِي
 اَشْلَه اَمَه پِي بِنَه كُو تُو اَوْرُو اِيَا قَامَه وَكُن سَسْتَقِيْمَا
 فِي حِسَابِك وَرَا سَت اَنْدَر حِسَابَت وَحِسَاب كِتَابِنْدَه
 دُو غُرِي اَوَل كَسَنُو لُو غُرِي اَز مَوْسُو اَز رَه لَوْس بُو وَ اِذَا
 دَهَبْت اَدْخِل فِي بَيْتِ الْقَهْوَه وَقْت رَهْتَت بِخَانِه قَهْوَه
 دَارِي كِنْدِي كَل وَفَتِنْدَه قَهْوَه اَوَمَلَه سِنَه كُو كَوْدَه قَابِي سِيَز
 اَسْتُو قَهْوَه اَسْتُو تُو اَوَا اِيَا اِيَكِي اَبِيْد اَن دَخَل بَغْتَه

وَلِيَّ خَوَاهِرِ نَاكِهَانِ دَارِي لَكِنْ بِنِ اسْتَرْفِ اَكْبَرِ بِنِ كَبَرِ سِنِ
 مَا تَلَوْا ضَافُوا ضَافُوا بَابِ سِنِ حَتَّى تَقْلُ مَا يَفْعَلُ عَبْدُ نَاسِلِمَانِ
 تَابِعِي كِه جِه سِي كَنْدِ سَلِمَانِ جَا كَمِ تَابِاسِنِ كَوَمِ سَلِمَانِ
 تَه اَشَلُو اَوَسْتَه نَايِزِ سِنِ اَوْ سَقِلَا وُوزِ سَلِمَانِ زَا بَدَا طَانِ
 اِنْ كَانِ فِي اللَّعِبِ وَالْعَبَثِ اخْبِرِي اَكْرَانْدَرِ بَا زِي وَ دَرِي
 هُو دِه اَمْتِ بِيَا مِ دِه اَكْرَاوِي وَ سَتَمُو لَقَه اِيَه بَكَلْخِي
 وَ بَرِ اَكِيوسِ اَكْبِه اَسْتَوْ بَغِيذِي سَوْنَه مَا دَا تَبِسَه
 بَا سِي دِي دَخْلَتَا وَ سِدْتَه نَامَا خُداوند اَر اَمْدَه وَاوَرَا
 اَنْدَرِ خَوَابِ يَافْتَمِ اَفْتَدَمِ قَهْوَه اَو سَلَه سِنَه كَرْدَمِ وِلَاوِي
 كُورْدَمِ بُولْدَمِ اَفْتَدِمُو اَبَقَا كَوُورِ بِيَا كَبِيَزْمُو اِنْ سِنَتِ
 اَسْتَقْلَه اَكْرَاوِي بِيَا رِ سَا زَمَشِ اَكْرَا سِنِ اِي اَوِي اَنْدُونِ
 رِي اَنَّهُ نَه لَيْسَ نَاوَتِ اَر قِسْ كِسُو اَيْفَلَه وَ قُلْ لِه يَحْيٰ حَبِشًا
 بِيَا رِ سَا زِنِ وَ كَوَكِه تَبَزَايِدِ وَاوَا يَنْدَرِ سَوِيْلَه جَابِلَكِ كَسُونِ

اَفْتَبِكِسَه

اَفْتَبِكِسَه نَوْنَه كَبُو نَارِي اَوْ غَلِيغُورَا عَلَي الرَّاسِ وَالْعَيْنِ
 بَرِ سَرِ جَشْمِ يَاشْمِ وَ كُوزِ اَوْ زَبِنَه سَا شَلِيَا مَآخِرِ اَمِنِ
 اَبَاوَا سِنُو كَهَالُو بَا سِي دِي اِي شِي تَامُورِي خُداوندَا
 بِنِ جِه قَرْمَايِ اَفْتَدَمِ بَكَا نَه اَمْرَا يَدِ سِنِ اَفْتَدِمُو
 اَبَا مَوَاوَرِ سِي بِيَا سَلِمَانِ جَا الصَّبَاحِ قَهَانِ الصَّبُوحِ
 بَا سَلِمَانِ يَامِ اَمْدِ صَبُوحِ بِيَاوَرِ بَا سَلِمَانِ صَبَاحِ كَلِكَه
 صَبُوحِي كُورِ سَلِمَانِي نَايِزُو اِيَه كَه قَه طَوَاوَرِ اَسِي
 اَبُو بِنِه تَه تَايِزُو وَاذَا اَخَذُو الشَّرْبَ نَعْنُ بِالنَّعَاةِ
 اللَّذْبِذَةِ وَ يَوْفَقِ نَوْبِشِ دَه نَمِ يَافُوَاهِي لَذِي زَمِ كُنِ
 وَ نَوْمَتَه شُرُوعِ اِيَنْدَكَه نَقَامَايِ جَلِيلَه اِيَه نَعْمَه اِيَه كُودَه
 وَاوَا رَشِي اَسْتَوْ بَشُوعُو مَه اَوْ سَوُورِ اَسْتَوْ بَوَا رَا عُو
 زِهْمَه وَ بَعْدَا رِ بِيَا رِ سَا لَكِ اِلَى امْرَا خَرِ وَ بَعْدَا زِنِ
 خَوَاهِمِ فَرَسَا دَنِ بَكَا رِ دِي كَرِ وَ بُونْدَنِ صَكِه بَشَفَه

برایشه کوند رستم گز که کاوین سال دولیا ناسه بنیسو
 یاسیدی یای شی آفتی خداوند بکدام چیز نغمه کنم
 آفندیم نه شیشه نغمه ایدم اعنا موامید بر امانا بو
 استوسقبو یاسلیمان اشترع باللسان الیونلانی یاسلیمان
 یکرین بان یونانی ای سلیمان زبان یونانی ایله بشله
 سلیمان رومه یکی اغلوسه واله ارشی

ابتداء ایسات یونانیة

متاخاراس مانا کامو کون موس ناها مو
 که واله مه نامو والوفو کی طونا مو
 باش اوشتنه ایکی کوزم ندرسن بن بیاییم
 وامر ایله دانه دانه قوملاری بن طایشیاریم

بیت

اوده سبرو طاعنا بیلا ایوتنه رمضانی

کو

کفر لیسه بغا بیاز ساملی استوسنیعانی
 اول سود بیکده سنن رمضان ماهی ایدی
 سودامز یاشیدی صحنه اغله اولوب بالر کی

بیت

انقسو نوبه بشونا سکیسونا طر قسو
 کاندیه سوتلیما تموریمونا تر پیسو
 آج کوکیمی دقت ایله اکیلوبن کوره بیم
 آکران بن اولورسه بن یوزوسید سوره بیم

بیت

قوفقیس اینه او بیسومالا ماسا فنقاری
 کشس اغنوی انکه کوز موس سه چتاری
 اینه در کوکسک لکن ماهه تشبیه ایدر لکر
 ملک خولیو اولد یغندن زیاده تعظیم ایدر لکر

ایداسر کیدا سو قفا کشتا ماما
 کتلیس پاندا نافرین طاماشیا موقلا نیت
 بیت
 در دیک بنه دهر دفر اولدک شدم بن سکا
 کوزلریم اغله بی کورمک استرسین ای جان
 دین بر و ناسونایو تاشی قود یا موسا
 اوسته تان مقسومه نان یواسقوبالوما اوستا
 قلبه کی اسرار بی سکا بن سولیه مسم
 یوزغن آینه کر میغیه کسم ایده رف بن دیه مسم
 اهی کیسه مونانافوس مادانق متوخارو
 اذ کیسوتیا غایسوی بیسوناسبارو
 یعنی اولوغ بکاعز ایلایله خبر و پر دیک سود یکدن
 این جلد و الا سنی بن یولتر الورم

کؤ

کغوشو خار و دیره بومه طوئانا تو فوومه
 مالیشیا طینا عایپو بوته ددی نازنومه
 بن ایسه عزرا بی اوتا نورم اولومدن قورقورم
 ولکن دو غریبی سود یکدن بر وجهله ایلان
 ایشکامادینا ذاقا صوبو کراموناساره بی
 ناز یوسو بوذیا سبوسه کونامه رسته بی
 قدیم سگار مغرزد دیشم مقبولک اوله جقدیر
 اهی ایا قهرین قلدیر بن اورتنه بکیریم
 اوده سوتلو بیچی استوبسختا موما پافو
 اونوز موبر یورین ته کافلکا مانو
 نه زمانکه نبشته نایک اوستنده سنی خطر لرسم
 عظیم شایر وب قیلریم صلیغ ایده ریم
 ناونته تالاسایلی ناجور لوتولمونی

تاقو بیا چیتا بر منو نابر تو نه ای یوسف
 اولایندی در کز سز چیه الیمه که لیون
 یواز لیون سود یعل الله وصول بولدغه در تلم
 یاسلیمان نسی فی لنا هذو النعمه
 لکن وانخرج یکره من بابا محصن لاجل الفهم
 یاسلیمان این توتم ما را است و لی وقت
 بامداد برش از باب برای انکشت
 ای سلیمان یوقدر نعمه کافیدر و لکن
 صباح و فقی قلعه قوسندن چوق و موایچین
 سلیمان قوسنا اسقوبوس افتای منوطاتیه
 دوا بونبور ملار جهوراس او غایا نافر و نا
 دیکر
 لان لیشتا قد قربت قبیعی لنا ان نذا المحطاب

والفهم

والفهم قبل خاول لیشتا برای آنکه دی نزد یکت و ما
 را باید که فاهرا و دیم انکشت جیم را پیش از آنکه دی باید
 در آنکه پیش یقندر تو بر کدر که اودون و کور پیش جلوی انکد
 جمع ایدیم یاملی اوسیموناس قودانه کاسخیر یازت قرونه
 کتسیرا بر یخونای میموناس استو یقوسمه علی الراس اذهب
 و ارجوان اشترای حصا لان فی هذه السنة الفقه علی یکر
 بر سره برور و رجاسیم که ارزان ریخیر بر آنکه غله درین
 سال کراشت باش اوستنه کیده ریم و مامول بهر که و جوز
 الا فزی غله بوسنه بهر لودر استیکماله و یافو که
 او بر یو افتنا نا تا پارو یانی اوقوس اینه اوقوس اوقه طلوس
 و الزیون غیر ظاهره فی الغنم و رة فیل الرعیه المحطاب و الفهم
 الی البکد و زیون دسیه یست پس رجعت ناجار همه
 و انکشت بشهره را و نهید و زیون ظاهره کدر امیدی

دَعَا يَابَهُرَ حَالٍ وَلَا يَتَهُ أَوْدُونَ وَكُمُورَ كُمُورٍ لَرَّ كِيَهُ لَسْ
 دَنَفَا رُوَيْقَهُ نَهْ كِهْ رَايَا دَسْ ثَلَوْنَهْ دَهْ ثَلَوْنَهْ اسْتَحْوَرَا اَقْبِلَا
 كَهَارُ وَنَاظِرُ بَوْنَهْ يَا سَلِمَانَ اِنَّا كَانُ لَامُرَكَا اسْتَرْكَا اَرْبَعَهْ
 اَلْفَ وَفِيَهْ مِنَ الْخَيْرِ مِنَ الْمَحْطَبِ ثَلَاثَ مِائَةٍ حَمَلُ الْكَبِيرِ
 يَا سَلِمَانَ بَسْ يَحْمَدُ مَا رَا جِهًا وَهَرَا رُوَيْقَهْ اَزَا كُنْتُ وَهَرَا صَدَارَ
 بَرْكِ اَزْهَرِي اَيُّ سَلِمَانَ جُونَكِهْ اَمْرُ بَوْنَهْ دُونِ بَلَكِ وَفِيَهْ
 كُمُورُ وَوَجُورُ بَلَكِ يُونَكِ اَوْ دُونَكِ صَبُونِ اَلِ سَلِمَانِي سَانَهْ
 جِهْ طَرَسْ ثَلَاثَ دَسْ اَوْ فَا دَسْ قَرُونَا كَرَسْ قَاوُسْ شَسْ غُومَارِيَا
 اَقْبِلَا غُورَا سَهْ يَا سَيِّدِي اَنَا اَعْرَافُ التَّعْدَادِ وَلَا التَّعْدِيدِ
 وَلَا اَلْاَعْدَادِ مُدَاوَدًا مَنَدَانِمُ وَتَشْتَا سَمِ شَمَارَهَا
 اَعْلَامُ بِنِ صَانِمَا بِنِي وَصَلِيلِي يَلِمُ وَكَلَامُ اَقْدَمُو
 اَعُو مُوَدَهْ مَتَرِ بَا عِلَاقَا تَهْ خُومُو دَهْ نَامَتَرَا يَا وَلَدَانِ شَيْتَ
 اَعْلَكِ اَلْاَعْدَادِ كُلِّهَا حَتَّى لَا يَحْتَاجَ اِلَى اَحَدٍ بَسْرَا كَرُخَوِي

مَنْتَ

مَنْتَ اَمُورَا تَمِ شَمَارَهَا تَحْتَاجُ نَشُوِي كَسْ اَيُّ اَوْ غَلَا كَرُ
 اسْتَسْنِ بِنِ سَكَا جَمَلَهْ عَدَدُ لَرِي اَوْدَهْ تَمِ تَلَكْسِيَهْ مَحْتَاجُ
 اَوَلِيَهْ سِنِ بَدِي مَوَانَتَهْ لَيْسَ نَاسَهْ مَا نُوَاوَلَا نَامَتَرِ بِيَا اَوَسْتَهْ
 نَابِي يَلَسْ اَخِرِ يَارُو مَنُوسِ اَلُو لَيْتَ فَعَلْتَ مَا قَلْتَ اَدْعُو كَرُ
 اِلَى اَنِ اَمُوتُ كَا شَكْرِي اَنِ جَبَرَكِهْ كَفَتِي دَعَا سِي كَمَنْتَ
 تَا مَهْدِي مِمْ تُولِي دِي اَرْشَكِهْ يَدِي كِهْ دِي دِي وَكِي اَوَلِيَجِيَهْ دَكِ سَكَا
 دَعَا يَدِي دَرُ مَغَارِي نَاقَانِ اَوِي بَسْ كُوسْتَهْ نَابِي اَوَا نَاسُو
 تَحَارِ سَتُوسْ هَاتِ الدَّوَانِ وَالْعَزَا كَتَبْتُ لَكَ فَاحْفَظْهَا
 دَوَاتِ بِيَا وَرَحَامَهْ رَا تَا بِنُ بِنِشِمُ وَتَوَارُ بَرُكُنْ دِي بُوِي دِي
 كُمُورُ وَفَلِي نَاسَكَا يَارَهْ نِمُوسْ اَزْ بَرَلَهْ فَوَهْ بِنَا كُمُورَا لَا مَارِي
 نَاسُو غِ رَا بَسُونَا فَا لَهْ سَهْ اَسْتُونُوسُو **اعْدَادُ شَمَارِ بَيَانِ**
اَيُّ اَيُّ لَيْسَانِ اَرْبَعَهْ اَيُّلَهْ عَرَبِي وَفَارِسِي وَتَرْكِي
 وَبُونَابِي عَدَدُ شَمَارِ صَابِي مَنُوسِ اَعْدَادُ

شُمارِها صابِرْ مَنِيْمَا وَاِخْدَ بِلْ بَرِ اَنَا
 اِشْنِ دُو اِيكِي اِزْ بُو ثَلَاثِ سَهْ اُوچ
 رُوبِيَا اَرْبَعْ چَارِ دُرْتِ تَهْ سَرَا خَمْسَه
 بَیْجِ بَیْشِ يَهْ دَهْ سِیْتَهْ شَشِ اَلْتِ
 اَقْسَه سَبْعَه هَفْتِ يَدِ اَفْتَا مِثَالِ
 هَشْتِ سَكْرَ اَوْفُو نِیْعَه نَهْ طُغُوزِ
 اَكَا عَشْرَ دَهْ اَوْنِ دَهْ قَا اَحَدَ عَشْرَ
 بَا زَدَهْ اَوْنِ بَرِ اَدَهْ قَا اِثْنَا عَشْرَ دُو اَزْدُو
 اَوْنِ اِيكِي دُو دَهْ قَا ثَلَاثِ عَشْرَ سَبْتَهْ زَدَهْ
 اَوْنِ اُوچِ دَقَرِ يِيَا اَرْبَعَه عَشْرَ چَارِ دَهْ
 اَوْنِ دُرْتِ دَقَا سَرَا خَمْسَ عَشْرَ بَیْجِ دَهْ
 اَوْنِ بَیْشِ دَقَا يَهْ سِیْتَهْ عَشْرَ سَا زَدَهْ
 اَوْنِ اَلْتِ دَقَا قَسَه سَبْعَه عَشْرَ هَفْتِ دَهْ

اَوْنِ

اَوْنِ يَدِ دَقَقَا ثَمَانِيَهْ عَشْرَ هَزْدَهْ اَوْنِ سَكْرَ
 دَهْ قُوقُو نِیْعَ عَشْرَ نَوَا زَدَهْ اَوْنِ دُغُوزِ دَهْ قَانِيَا
 عَشْرُوْنِ يَسْتِ يَكْرِي اِيغُوسِي اَحَدَ عَشْرُوْنِ
 يَسْتِ بِلْ يَكْرِي بَرِ اِيغُوسِي اَنَا اِثْنَا عَشْرُوْنِ
 يَسْتِ دُو يَكْرِي اِيكِي اِيغُوسِي اِزْ بُو ثَلَاثِ عَشْرُوْنِ
 يَسْتِ سَهْ يَكْرِي اُوچِ اِيغُوسِي اِطْرِيَا اَرْبَعِ عَشْرُوْنِ
 يَسْتِ چَارِ يَكْرِي دُودَنْ اِيغُوسِي تَهْ سَرَا خَمْسَه
 عَشْرُوْنِ يَسْتِ بَیْجِ يَكْرِي بَیْشِ يَهْ دَهْ سِیْتَهْ
 عَشْرُوْنِ يَسْتِ شَشِ يَكْرِي اَلْتِ اِيغُوسِي اَشَهْ
 سَبْعَ عَشْرُوْنِ يَسْتِ هَفْتِ يَكْرِي يَدِ اِيغُوسِي اَفْتَا
 ثَمَانِيَهْ عَشْرُوْنِ يَسْتِ هَشْتِ يَكْرِي سَكْرَ
 اِيغُوسِي اَقُو نِیْعَه عَشْرُوْنِ يَسْتِ نَهْ
 يَكْرِي دُغُوزِ اِيغُوسِي اَكَا ثَلَاثُوْنِ سِنِ

اوئوز اتراند اربعون چل قوف
 سارندا خمسون پنجاه اَلَى پندا
 ستون شصت التمش اقسندا
 سبعون هفتاد تمش اودومندا
 ثمانون هشتاد سكران اوغدومندا
 تسعون نود طقسان اته كندا مائة
 صد يوز اقاو مائتان دو صد
 ايك يوز اذيا قوسا ثلث مائة سه صد
 اوچ يوز اراقوسيا اربعة مائة چهار صد
 دوز يوز تراقوسيا خمس مائة پنج صد
 بشيوز پدا قوسيا ستة مائة شش صد
 الی يوز افساقوسا ثمان ^معشر مائة سبع مائة
 هفت صد يد يوز افساقوسيا ^طهشت صد

يک يوز

سكر يوز اوقتا قوسيا تسعة مائة نه صد
 ملقوز يوز اكا قوسا الف هزار يک
 شليا الفان الفين دو هزار ايك يک
 اذ يوشليادس ثلاثة الاف سه هزار
 اوچ يک ترس شليادس اربعة الاف
 چار هزار درت يک شيرس شليادس
 خمسة الاف پنج هزار بش يک بنده شليا
 ستة الاف شش هزار الی يک اته شليادس
 سبعة الاف هفت هزار يد يک
 افا شليادس ثمانية الاف هست هزار
 سكر يک اوقوشليادس تسعة الاف
 نه هزار دو قوز يک اكا قوسس شليادس
 عشرة الاف ده هزار اون يک ده قوشليادس

عَشْرُونَ أَلْفًا بِبَسْتِ هَزَارَ رِكْنِي بِيكْ اِبْقَوْسِي
 شِلْيَا دَسْ ثَلَاثُونَ أَلْفًا سِي هَزَارَ اَوْتُوزْ بِيكْ
 نَوْدَا شِلْيَا دَسْ اَرْبَعُونَ أَلْفًا جَلْ هَزَارَ
 قُوفْ بِيكْ بِكْنَا شِلْيَا دَسْ سِتُونَ أَلْفًا
 شَصْتِ هَزَارَ اَلْتَمِشْ بِيكْ اَمِينْدَا شِلْيَا دَسْ
 سَبْعُونَ أَلْفًا هَفْتَادْ هَزَارَ بَنِشْ بِيكْ
 اَوْدُومِينْدَا شِلْيَا دَسْ ثَمَانُونَ أَلْفًا هَشْتَادْ هَزَارَ
 سَكَمَانْ بِيكْ اَوْعَدُومِينْدَا شِلْيَا دَسْ نِسْعُونَ أَلْفًا
 نَوْدْ هَزَارَ مَلْفَسَانْ بِيكْ اَبَهْ كُنْدَا شِلْيَا دَسْ
 مِائَةِ أَلْفٍ صَدْ هَزَارَ يُوْزْ بِيكْ اَقَا صِلُوْشِلْيَا دَسْ
 مِثْنَانِ أَلْفٍ دُوْ صَدْ هَزَارَ اِيْكَ يُوْزْ بِيكْ
 اَزْ يُوْ اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ ثَلَاثَ مِائَةِ أَلْفٍ
 سَهْ صَدْ هَزَارَ اَوْجُوْزْ بِيكْ نَبِسْ

اَقَاوُ

اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ اَرْبَعَ مِائَةِ أَلْفٍ جِهَادْ صَدْ هَزَارَ
 دُرْ يُوْزْ بِيكْ نَبِسْ اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ خَمْسَهْ
 مِائَةِ أَلْفٍ بَنِجْ صَدْ هَزَارَ بَشْمُوْزْ بِيكْ
 سَبْهْ اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ سِتَّةَ مِائَةِ أَلْفٍ
 شَشْ صَدْ هَزَارَ اَلْبِيْ يُوْزْ بِيكْ اَهْمَهْ اَقَا نُوْسْتَسْ
 شِلْيَا دَسْ سَبْعَ مِائَةِ أَلْفٍ هَفْتْ صَدْ هَزَارَ
 بَدِيْ يُوْزْ بِيكْ اَفْتَا اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ ثَمَانْ
 مِائَةِ أَلْفٍ هَشْتْ صَدْ هَزَارَ سَكْرُ يُوْزْ بِيكْ
 اَوْمُوْ اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ ثِسْعَةَ مِائَةِ أَلْفٍ
 نَهْ صَدْ هَزَارَ دُوْ قُوزْ يُوْزْ بِيكْ اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ
 عَشْرَةَ مِائَةِ أَلْفٍ دَهْ صَدْ هَزَارَ اَوْنِ يُوْزْ بِيكْ
 ذَقَا اَقَا نُوْسْتَسْ شِلْيَا دَسْ اَلْوَفْ اَلْوَفْ
 هَزَارَ بَاهْ هَزَارَ بِيكْ كُوْ بِيكْ شِلْيَا دَسْ

نیت الاعداد شماره هایت برای شماره ها

یا سلیمان هذا الاعداد احفظها ولا تنسها من الذی اعطاه
ای سلیمان این شماره ها از بزرگن و موفرا موش مکن
از دعا ای سلیمان بواعدادی از بره و بچی دعوات
میریه دن اونته سلیمانی اوقطانا مریما تا ایستو
نوسونایا لاهه کا بواقی میجسه خاسس
یا سیدی الله یعطیک عمر کثیرا و ما کان فی
ضهرک مستورا خداوندایت عمر دراز و هر چه
در دل داری بدهار اغانم سکا الله جوف عمر و یرون
و کنگنه جایگز اولان بکا و یرون انه دیما و
شوس ناسه بولغرونه کاسود و بی تا لای ایما زو
یا سو یا سلیمان روح الی البیطار روانتی به
لیسعل الفرس ای سلیمان وار بکا نعلبندی

کوز

کوز تا که ائمه نعل ورسون ای سلیمان برویه
نعلبند و بیاورم تا اسب را نعل بکوید سلیمان
امه فیه مونی نعلیانی پتا لاینا و الی تا لوانو پتا لای
لای اریدا لاهه ابی القریه لایبیل المصلحه
ذیرا که بدیه خواهم رفت از برای مصصحت
ذیرا کویه بر مصصکت ایچون کیمک مراد ایدیه بریم
یا ای اغواستونو نمکا اخیار و مینی ذولیا رستو
خوزیونا باو یا سیدی جا البیطار و نعل
الفرس ماذا اتامر خداوند نعلبند بیامد
و اسب را منیز دجه فرمانی اغانم نعلبند
کندی و این نعلندی امر بکوز ندر و نه
بیورز سکا افه دیما و به طلاس ابرته کتا لوانو
ایتا لوسه فی او بریز اذ هب وضع علیه

السَّحَرِ وَالْكَافِ وَجَمِيعِ الْكُفَرِ مَا تَبْرُؤُونَ
 وَكَانَ رَحْمَةً أَسْبَابَ رَابِعِي فِيهِ
 أَوْزِدِيهِ أَكْرَامًا وَزُنُكًا وَسَائِرَ مَقْتَضَايَ قَوْلِي
 أُمِّهِ وَاللَّهِ تَوْحِيدِهِ لَا يَحْسِبُ الْإِنْسَانُ كَوْلًا تَأْخِرُ يَا رُؤُوسَنَا
 فَإِنْ طَلَبْنِي شَخْصٌ فَلَهُ أَقْبَى ذَهَبِ الْقَرْبَةِ
 أَكْرَمِي مَرَايِيهِ يَدِي بِكُلِّ مَنْ بَرَّوْهُ سَارِفَتِهِ
 أَكْرَمِي رَحْمَةً بَنِي آدَمَ كَوْنَهُ كَيْدُهُ دِيوِ جَوَابِ وَبَرِّ
 الْإِنْسَانِ كَمَا يَهْدِي كَائِنِ بَقُولِ بَرِّهِمْ أَمْسُخُوا خُذُوا بِيغَا
 وَأَبْلِغُوا لَكُمْ هُنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ثُمَّ ارْجِعْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَابْتَغُوا دَرَكَ خَوَاهِمِ كُدْسِهِ زُورِ بَعْدَ زَيْنِ أَوْ خُذُوا خُذُوا
 يَا زَيْمُ وَأَوَّلُ كُونِهِ مَكْتُبٌ أَيْمَنُ مُرَادُ أَيْدِيهِ زَيْمُ صَكُّهُ
 اللَّهُ تَعَالَى دَرَسَهُ كَبِيرُ كَلَامِهِ كَمَا كَبَرِ
 أَخُو سَتُوفِ سَوْرَتِ مَرَسِ نَابُؤِ مِينُوكَا بُوَكِينِ أَمْتَهُ لِي

اوشون

اوشون غایرونو

دیگر انتهای الانبیاء

وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ كَانَ يَسْتَلْ عَنَّا وَسَلَامِي بِسَانَ الْكَمَلِ كَمَا يَكُنْدُ
 مَا وَزِدَنَ سُؤَالَ يَدِنَ سَلَامِي بِرَبِّي تَبْلِيغِ آيَةٍ كُونُشُورُ
 رُونَا اهُوَ مَا زَنَا نُونَهُ شَرْ صِلَاسُ

متن
 ۳۳۳
 ۳۳۳

۰۰۰۴ بحر جزر مرقل
 ۰۰۰۵ بحر جزر سالم
 ۰۰۰۶ بحر متقارب
 ۰۰۰۷ بحر جزر سالم
 ۰۰۰۹ بحر متقارب
 ۰۰۱۱ بحر جزر مرقل
 ۰۰۱۴ بحر جزر متقارب
 ۰۰۱۶ بحر جزر سالم
 ۰۰۱۷ بحر جزر مقصور
 ۰۰۱۸ بحر جزر مقبوضه
 ۰۰۱۹ بحر جزر سالم
 ۰۰۲۰ بحر جزر سالم
 ۰۰۲۵ بحر جزر سالم
 ۰۰۲۷ بحر کامل سالم
 ۰۰۲۹ بحر جزر مرقل و حسب و حال
 ۰۰۳۰ بحر جزر مطوی
 ۰۰۳۱ بحر مدید
 ۰۰۳۲ بحر متقارب
 ۰۰۳۴ بحر طویل
 ۰۰۳۶ بحر جزر مرقل
 ۰۰۳۷ بحر جزر مرقل
 ۰۰۳۸ بحر جزر کبیر
 ۰۰۳۹ تالیف اصحاب رساله و رساله یوم اوزر و بیان

۰۰۶۶ اشکوه مختلفه یونانیه بیان شده در
 ۰۰۶۸ السنه اربعه مائه مفسر در بیان
 ۰۰۷۶ معارف صنوعیه بیان شده در
 ۰۰۸۵ قانون بحر و حرف جزر بیان شده در
 ۰۰۸۶ باب تالیف اسماء بیان شده در
 ۰۰۹۱ فی بیان الارض و ما یسیر بها
 ۰۰۹۵ فی البحر و ما فیها
 ۰۰۹۶ فی بیان المعادن
 ۰۰۹۷ فی بیان اعضاء الانسان
 ۰۱۰۴ فی بیان وصف الانسان
 ۰۱۰۵ فی عیوب الانسان
 ۰۱۰۷ فی ظلمات النفس البین
 ۰۱۰۸ فی الملبوسات
 ۰۱۱۵ فی الالوان و ما یسیر بها
 ۰۱۱۶ فی لوازمات القالب
 ۰۱۱۷ فی بیان استلزام الحرب
 ۰۱۱۹ فی بیان حیوانات الموده
 ۰۱۲۱ فی بیان حیوانات الوحوشیه
 ۰۱۲۴ فی بیان الالیاف و ما یسیر بها
 ۰۱۲۶ فی اسماء الطيور
 ۰۱۲۷ فی النبات و ما یستعمل
 ۰۱۲۸ فی لوازمات البيت
 ۰۱۳۴ فی بیان الفواکه و الاثر هار
 ۰۱۴۰ فی بیان اصحاب الحروف و الصیغ

۱۷۸۲
کتابخانه

۰۱۴۰ باب تاجروقات و ادوات بیان شده در
 ۰۱۴۴ حرف جزر بیان شده در
 ۰۱۴۶ حرف جزر بیان شده در
 ۰۱۴۵ ضمائم المرفوعه المنصه بیان شده در
 ۰۱۴۶ ضمائم المرفوعه المنصه بیان شده در
 ۰۱۴۶ ضمائم المنصه بیان شده در
 ۰۱۴۷ ضمائم المنصه بیان شده در
 ۰۱۴۷ ضمائم المجره المنصه بیان شده در
 ۰۱۵۰ اکم اشیات بیان شده در
 ۰۱۵۰ الفاظ الاستثناء بیان شده در
 ۰۱۵۰ الفاظ الاستدلال بیان شده در
 ۰۱۵۰ الفاظ الایجاب بیان شده در
 ۰۱۵۰ الفاظ الاستفهام بیان شده در
 ۰۱۵۴ الفاظ تکثیر بیان شده در
 ۰۱۵۴ الفاظ تغلیل تکثیر فی نفسی بیان شده در
 ۰۱۵۴ الفاظ استفراجه بیان شده در
 ۰۱۵۴ الفاظ غیبیه و الفاظ تحسیر و الفاظ تعجب بیان شده در
 ۰۱۵۵ الفاظ صفیه بیان شده در
 ۰۱۵۵ خاتمه نیجه نصیحتی و مکالمه اعدای بیان شده در
 ۰۱۶۵ مکالمه مشربیه علی الاصول و الادبیه بیان شده در
 ۰۱۷۲ ابتداء ابیات یونانیه بیان شده در
 ۰۱۸۴ اعداد شمار بیان شده در
 ۰۱۹۱ فتمت الاعداد شمار هالیه بری شمارها بیان شده در
 ۰۱۹۴ دیگر اشعار و ابیات بیان شده در

هذه اللغة اربعة تأليف ايدن خانوي فيلسوف

هذه امثلة لسان عربي ولسان توري ولسان يوناني ولسان
فارسي درت لسان اوزبكي ترجمه بيان اولن شد بتأليف
كريد خانوي حافظ ابراهيم افندي

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي شرف الانسان وزينه بالنطق واللسان
واكرمه على سائر المخلوقات وفضل من شاء من عباد
بالفصاحة والاهتداء الى تميز اللغات والصلوح

والسلام على سيدنا محمد سيد العرب والعجم وافصح
من نطق وتكلم المنز عليه في الذكر الحكيم اقرا وربك
الاكرم الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم وعلى اله

واضي

واضي به مصابيح النظم ونياييع الحكم وبعد شوي به
معلوم اوله كي زبان پارسي ويونانيه افعال واسما
مشققة نفس واحد اوزبكي كليوب اكثر خدي
قياس اليعين امثلة مختلفة يوناني بعد اليراد
بحسب الطاقه مصادر كثيره جمع ايدوب هر بر مصدرك
خذا سنده واقع صحيفه ده ماضي ومضارع
واسم فاعل واسم مفعول واسم غائب وحاضر
ونهي ومجهول وماضي ومضارع دخی تحير
وتطير ايدوب بيان بيان اتيدم نيرا بوكلمات
كثيره ثمانية نك ومجهول اكثر بسي خدي قياس
اللقين ضبط وانضباطي متعسر اولدني اربابك
معلوميدر بناء على ذلك صيغ ثمانية مقابله صحيفه
ارائت وماضي ومضارع مجهول مصدر عينك

لله في هذا العمل شريفة وفضل

ای سلیمان این شهادتها از برکن و ملازمش مکن از دعا
ای سلیمان بواعدا دی از برله و بنی دعوات خبر بده دن اونته
سلیمان انطا تا متریا تا استوفو تا فیل قسه کا بوا فکی به قسه

یا سیدی الله تعالی عمر کثیر و ما فی ضمیر مستتر
خداوند اخلایت عمره دان و هجیه در دل داری بدهاد
انعام سکا الله جوق عمر و برسون و کوکلند جا کبر اولون بکا و برسون
انه دیعوا و شوس ناسه بولیمونه کنا سوز و سی تا ثنی ایقار و یلو

یا سلیمان روح الالبطار واشتی به لبعل الفرس

ای سلیمان وار بکا نعلیندی کتور تاکه اتمه نعل ادرسون

ای سلیمان برو به نعلیند و بیاورم تا اسب را نعل بکوبد

سلیمان اتمه فرم موقو نعلیندی بنا لا یثا و الی تالغوبیا لا

لا فی اربد الذهاب الی القریة لاجل المصلحة

زیر که بده خواهم رفت از برای مصلحتی

زیر که به بر مصلحتی ایچون کتمک مراد اید و سیم

یاتی اغواستونو مو یا مکا اخر یا زومنی ذولیا استوفو و یلو

یا سیدی جالبطار و نعل الفرس ماذا اثا مر

خداوند نعلیند بیامد واسب را شتر دجه فرمائی

انعام نعلیند کلدی واتی نعلیندی امر بکنند و ونه بیور رکن

افادیمو

افادیمو به طلس ابرته کتا لوعوا بتا لوسه فی اور برسر

از ذهب وضع علیه السجج والکاب و جمیع اللوامات

برو و زین و رکاب را و هه اسباب را بروی منه

وارا و زینه اکثر و اوزنکی و سائر مقنضای قوی

امه و الله تعالی لا یجسقا لسن کولانا خریا زومنا

فان طلبنی شخص قل له انی ذهبت الفرس

اگر کسی مرا بخوبد بگو که من برو سنا رفتم

اگر بکسه بنی ادرسته کوبه کتدم دیو جواب ویر

انسیوس که مه بیر یسی کاش بنویس استوفو و یلو

و اربد المکت هما ثلثة ایام ثم ارجع انشاء الله تعالی

و اتحاد و تات خواتهم کرسه دور بعد ازین اگر خد خواهد بازیم

و اول کوبده اوج کون مکت اتمک بلر ایده و م مکره الله تعالی دوسه کبر و کورم

که کی خوشتونو مو تر سوسیر نا بوسینو کا بکسن انشاء لا و شوس غایر نو

دیکاترها الایبات

وسلم علی من کان یسئل عنا و سلمی برانه انکس که میکند از ما

و بر در سوال ابدنه سادومزی تبلیغ ابله کوبیشور روتا ابومان

نا تونه شره طاس

تمتم

هذا الفتاوى اربعة تأليف ايدن حايونى فيلسوفى

هذه امثلة لسان عربى ولسان توركى ولسان يونانى ولسان
فاريسى درت لسان اوزرينده ترجمه وبيان اولفتدر
بنألف كريدى حايونى حافظ ابراهيم افندى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي شَرَّفَ الْإِنْسَانَ وَزَيَّنَهُ بِالنُّطْقِ وَاللِّسَانَ
وَكَرَّمَهُ عَلَى سَائِرِ الْمَخْلُوقَاتِ وَفَضَّلَهُ مِنْ شَأْنٍ مِنْ عِبَادِهِ
بِالْفَصَاحَةِ وَالْأَهْنَاءِ إِلَى عَمِيرِ اللُّغَاتِ وَالصَّلَوَةِ وَالسَّلَامِ
عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ وَأَفْضَحَ مِنْ يَنْطِقُ
وَتَحَكَّمَ الْمَنْزَعُ عَلَيْهِ فِي الذِّكْرِ الْحَكَمِ أَقْرَأُ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ
الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ

مصابيح

مصابيح الظلم ونبأ ببيع الحكم وبعد شوبله معلوم اولدكي
زبان خلاف فارسيدز يونانيده افعال واسما مشفقده
نسق واحد اوزرينده كليب اكرى خلاف قياس اولغين
امثله مختلفه يوناني بعد الايراد بحسب الطائفة مضادر
كثيره جمع ايدوب هر بنصدر لند خدا سينده واقع صحيفه
ده ماضى ومضارع واسم فاعل واسم مفعول وامر
غائت وحاضر ونهى ومجهول وماضى ومضارع
دخلى مخبر وسعطين ايدوب عيان ان ايندم زيرا
بوكلمات كثيره ثمانية نك ومجهولك اكثر سبى خلاف
قياس اولقدن ضبط وانضباطى متعسر اولدغي
ازبانك معلوميدز بناء على ذلك صبيغ ثمانية مقابلة
صحيفه اراست وماضى ومضارع مجهول مصدور
عزيبك قرينه اشارت وصبيغ باقيه مخدود وانه معلوم

الْتَرَجَّ وَالْكَتَابَ وَجَمِيعَ الْاَوَارِمَاتِ بِرَوْزِ زَيْنِ
 وَرِكَابِ رَاوَهَهَ اسْبَابِ رَا بِرَوِي نِهْ وَارَ
 اَوْزِ زَيْنِهْ اَكْرَ وَارِزْ كُوْ وَسَايزْ مَقْتَضَايِ قُوْمِي
 اَمَدِ وَالِهْ تُوْطِيْسَهْ لَا كَجِسْفَالَسْ كُوْ لَا تَاخِرْ يَارُوْمَنَا
 فَاِنْ طَلَبْنِي شَخْصٌ قُلْ لَّهْ اِنِّي ذَهَبْتُ الْقَرِيْبَهْ
 اَكْرِكِيْ مَرَايُوْيدِ بِكُوْ كِهْ مَنِّ بَرُوْسْتَا رَفْتَمِ
 اَكْرِيْزْ كِهْسَهْ بَنِي اَرَا رَسَهْ كُوْ يَهْ كِنْدَمَرْدِ يُوْجُوْابِ وِيْزِ
 اَيَسُوْسْ كِهْ مَدِ بِرِيْسيْ كَايِنِ پَتُوْپُوْسْ اِسْتُوْخُوْزِ يُوْا پِيْغَا
 وَارِيْدَا لَكُ هُنَا ثَلَاثَهْ اَيَامُ ثُمَّ اَرْجِعْ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالٰى
 وَانْجَادِرْ نَكْ خَوَاهُمْ كَرْدَ سَهْ رُوْزِ بَعْدِ اَزِيْزِ اَكْرُخَا خَوَاهَدِ
 بَا زِيْمِ وَاوَلْ كُوْنِيَهْ مَكْتِ اِيْمَاكْ مُرَا ذَايَهْ رِمْرَكُوْهْ
 اللّٰهُ تَعَالٰى دِلَرَسَهْ كِيْوَا كُوْرَهْ كَدِ كِ
 اَخُوْسْتُوْپُوْزِ مَرَسْ نَا يُوْمِيْنُوْ كَا بُوْ كِسْ اَنْتَهْ لِيْ

اوشوس

اوشوس غايرنو

ديكرانتها الالبات

وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ كَانَ يَسْتَلِعُنَا وَسَلَاوِيْ رِسَانِ اَكْسْ كُوْ پِيْغَا
 وِيْزِ بَدَنِ سُوْا لِيْ اِيْدَهْ سَلَاوِيْ بِلِيْعِ اِيْلَهْ كُوْ بِيْشُوْزِ
 رُوْثَا بُوْمَانِ نَاوُوْنَهْ شَرْطَا سِ

عقبت
 ۴

